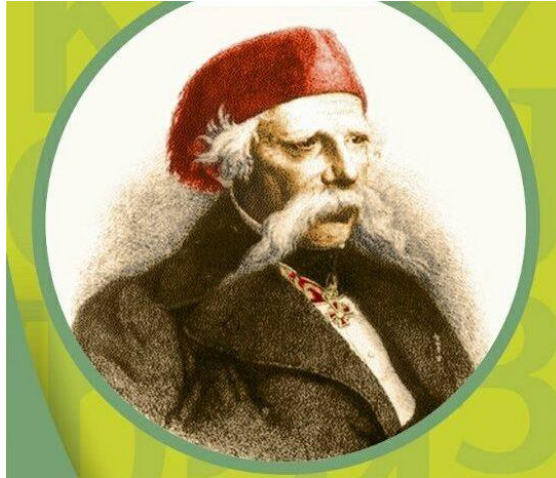

Основна школа „Вук Караџић“ Краљево

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

**ЗА ПРВИ И ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА
И ВАСПИТАЊА**

ЗА ПЕРИОД ОД 2022/2023. ДО 2025/2026. ГОДИНЕ

2. ДЕО

Краљево, јун 2022. године

**ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА И ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ
ПО РАЗРЕДИМА СА НАЧИНИМ И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО
ОСТВАРИВАЊЕ**

**НАСТАВНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ДРУГОГ ЦИКЛУСА ОСНОВНОГ
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

1. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

1.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</i>			РАЗРЕД: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљеви наставе и учења српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако што ће овладати основним законитостима српског књижевног језика; да стекне основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење књижевних дела из српске и светске баштине развије читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање, подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособи да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стекне основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љубав према српском језику и књижевности; да стекне и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА Лектира - Народна песма: <i>Вила зида град</i> - Народне лирске песме о раду (избор); народне лирске породичне песме (избор) - Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i> - Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> - Душан Васиљев: <i>Домовина!</i> Алекса Шантић: <i>Моја отаџбина</i> - Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> - Милован Данојлић: <i>Шљива!</i> Десанка Максимовић: <i>Сребрне плесачице</i> - Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i> Књижевни термини и појмови Песник и лирски субјект;	- разликује књижевни и некњижевни текст; - упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности; - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одреди род књижевног дела и књижевну врсту; - разликује карактеристике народне и карактеристике уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - анализира елементе композиције: лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози	Ученик - чита са разумевањем књижевна дела; - слуша наставникове инструкције, одговара на постављена питања; - записује текст са табле у школску свеску; - попуњава наставне листиће; - учествује у игровним активностима; - активно прати излагање других ученика и сарађује са њима и наставником; - износи и образлаже мишљење у вези са књижевним делом, анализира и дискутује;	- иницијални, полугодишњи и завршни тестови; - свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/ предавања/ приказа; - петнаестоминутне провере; - анкете; - индивидуализовани захтеви

Мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме; Врста строфе према броју стихова у лирској песми: катрен; врста стиха по броју слогова (десетерац и осмерац); Одлике лирске поезије: сликовитост, ритмичност, емоционалност; Стилске фигуре: епитети, ономатопеја Врсте ауторске и народне лирске песме: описне (дескриптивне), родољубиве (патриотске); митолошке, песме о раду (посленичке) и породичне. ЕПИКА Лектира 1. Народна песма: <i>Свети Сава</i> 2. Народна песма: <i>Женидба Душанова</i> (одломак о савладавању препрека заточника Милоша Војиновића) 3. <i>Еро с онога свијета</i> 4. <i>Дјевојка цара надмудрила</i> 5. Милован Глишић: <i>Прва бразда</i> 6. Стеван Сремац: <i>Чича Јордан</i> (одломак) 7. Бранко Ћопић: <i>Поход на Мјесец</i> 8. Иво Андрић: <i>Мостови</i> 9. Данило Киш: <i>Дечак и пас</i> 10. Горан Петровић: <i>Месец над тепсијом</i> (први одломак приче <i>Бели хлеб од претеривања</i> и крај приче који чине одељци <i>Можеш сматрати да си задобио венац славе</i> и <i>Мрави су вукли велике трошице тишине</i>) 11. Антон Павлович Чехов: <i>Шала</i> Књижевни термини и појмови Писац и приповедач Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу; Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља; Карактеризација ликова- начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови,	(делови фабуле- поглавља, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава) - разликује појам песника и појам лирског субјекта; разликује појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактичне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.); - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - одреди тему и главне и споредне мотиве; - анализира узрочно-последичнонизање мотива; - илуструје особине ликова примерима из текста; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; - уважава националне вредности и негује српску културно-историјску баштину; - наведе примере личне добити од читања; - напредује у стицању читалачких компетенција; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст.	- упоређује различите књижевне текстове, доноси закључке о њима; - примењује стечена знања из теорије о књижевности на примерима новог књижевног текста; - израђује дневник читања, писане провере Наставник - организује и реализује наставу; - мотивише и подстиче ученика на читање; - изражајно чита књижевна дела на часу; - усмерава рад на часу подстицајним питањима; - објашњава нове појмове, непознате речи; - прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама; - одговара на питања ученика; - повезује градиво предмета са другим предметима и свакодневним животом и упућује ученике да уоче сличности и разлике; - припрема наставне материјале, вежбања, провере, игровне активности; - континуирано вреднује и оцењује стечена знања	

етичност поступака; Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шаљива народна прича; Врста стиха према броју слогова: десетерац. ДРАМА Лектира 1. Бранислав Нушић: <i>Кирија</i> 2. Душан Радовић: <i>Капетан Џон Пиплфокс</i> 3. Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i> Књижевни термини и појмови Позоришна представа и драма; Чин, појава, лица у драми, драмска радња; Сцена, костим, глума, режија; Драмске врсте: једночинка, радио-драма. НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) 1. Вук Ст. Карацић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>) 2. Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i> 3. М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци) 4. Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак) 5. Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. <i>Епске народне песме</i> (о Немањићима и Мрњавчевићима- преткосовски тематски круг) 2. <i>Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче</i> (избор); <i>кратке фолклорне форме</i> (питалице, брзалице, пословице, загонетке) 3. Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i> 4. Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа)		Ученик - прати наставниково излагање и објашњавања; - анализира примере; - повезује појмове; - примењује стечена знања на новим примерима; - слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - израђује плакате/ презентације/ предавања; - записује примере и текст са табле; - упоређује различите примере и доноси закључке о њима Наставник - организује и реализује наставу; - објашњава нове појмове из граматике; - мотивише ученике за рад; - припрема вежбања, примере; - прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама; - координира радом на часу; - записује текст на табли; - одговара на ученичка	

5. Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Фина/ Краљевих и просјак/ Доживљаји Тома Сојера</i> 6. <i>Избор ауторских бајки</i> (Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци)) 7. Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i> 8. <i>Избор из савремене поезије за децу</i> (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) Допунски избор лектире (бирати до 3 дела) 1. Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> (из Ђулића) 2. Стеван Раичковић: <i>Велико двориште</i> (избор)/ <i>Мале бајке</i> (избор) 3. Иван Цанкар: <i>Десетица</i> 4. Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зврчке из античке Грчке</i> (избор)/ Густав Шваб: <i>Приче из старине</i> 5. Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци) 6. Никол Лезије: <i>Тајна жутог балона</i> 7. Корнелија Функе: <i>Господар лопова</i> (одломак) 8. Вида Огњеновић: <i>Путовање у путопис</i> (одломак) 9. Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (избор, осим приче Позориште) 10. Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор)/ <i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор) 11. Јован Стерија Поповић: <i>Лажа и паралажа</i> (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: <i>Сирано де Бержерак</i> (одломак о путу на Месец) 12. Дело завичајног аутора по избору ЈЕЗИК ГРАМАТИКА - променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози;	- разликује променљиве речи од непроменљивих; - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деklinацију;	питања; - упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - припрема и прегледа наставне материјале, писане провере, континуирано вреднује и оцењује стечена знања Ученик - прати наставниково излагање и објашњења; - анализира примере; - повезује појмове; - осмишљава говорни и писани текст и правилно га записује; - рецитије напамет научене песме и изражајно говори одломке из прозних дела; - примењује стечена знања на новим примерима; - слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - израђује плакате/ презентације/ предавања; - упоређује примере одређених језичких појава и износи закључке о њима; - записује примере и текст са табле.	- иницијанли, полугодишњи и завршни тестови; - свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/ предавања/ приказа; - петнаестоминутне провере; - анкете; - индивидуализовани захтеви

- именице- значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске); - промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа; - основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство, друштво); локатив (место); - придеви значење и врста придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева; - слагање придева са именицом у роду, броју и падежу; - заменице- личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица <i>себе, се</i>; - бројеви- врсте и употреба: главни (основни, збирни бројеви, бројне именице на -ица) и редни бројеви; - глаголи- глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I; - предикатска реченица- предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА ПРАВОПИС - велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери);	- разликује основне функције и значења падежа - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима) - доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова; - користи правопис (школско издање); - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице; - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму; - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове. - користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста);	Наставник - организује и реализује наставу; - објашњава начине на које се може организовати писани текст; - демонстрира начине изражајног говорења; - координира радом на часу; - записује текст на табли; - одговара на ученичка питања; - упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - припрема и прегледа наставне материјале, писмене задатке; - континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	- свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/ предавања/ приказа.

велико и мало слово у писању присвојних придева; - заменица <i>Ви</i> из поштовања; - одрична речца <i>не</i> уз именице, придеве и глаголе; речца <i>нај</i> у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви; - интерпукцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору). ОРТОЕПИЈА - место акцента у вишесложним речима (типични случајеви); - интонација и паузе везане за интерпукцијске знакове; интонација упитних реченица; - артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи). ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА - препричавање, причање, описивање - уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл) - богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице- њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и говору; - техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као ужа тематска целина и његове композицијско- стилске функције; - осам домаћих писмених задатака; - четири школска писмена задатка.	- саставља говорени или писмени текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
КЊИЖЕВНОСТ	- разликује књижевни и некњижевни текст; - зна да одреди род књижевног дела, док књижевну врсту уме да одреди уз наставникову помоћ; - уз помоћ наставника препознаје елементе композиције лирске песме (строфа, стих); епског дела у стиху и у прози (делови фабуле); драмског дела (чин, сцена, појава); - увиђа звучне и визуелне елементе песничке слике; - уз наставникову помоћ разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора (са понуђеним опцијама).	- разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности; - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији; - препознаје стилске фигуре у једноставнијим примерима са понуђеним опцијама; - процењује основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.); - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора.	- разликује облике казивања; - увиђа поред звучних и визуелних елемената и тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одређује стилске фигуре у једноставнијим примерима; - одреди тему и главне и споредне мотиве; - илуструје особине ликова примерима из текста; - повезује наслов дела из обавезне лектире, род, врсту и лик из дела.	- чита са разумевањем и уме да опише свој доживљај различитих врста књижевних дела; - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова; - одређује стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту; - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела; - анализира узрочно-последично низање мотива; - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове - пореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака и ликова.
	- разликује променљиве речи од непроменљивих речи у реченици; - разликује категорије рода и броја речи у реченици; - уз помоћ наставника разликује падеж речи које имају деклинацију и уме да промени именицу по падежима; - уз помоћ наставника разликује основне реченичне чланове у једноставнијим примерима; - примењује правописну норму у једноставним примерима - велико	- одређује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију у једноставнијим примерима; - разликује основне функције и значења падежа у једноставнијим случајевима; - употребљава падежне облике у складу са нормом у већини случајева; - употребљава глаголске облике у складу са нормом у	- самостално одређује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију; - разликује основне функције и значења падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у	- има шири знања о врстама, подврстама и облицима речи српског језика; - разликује основне функције и значења падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом. - разликује основне

ЈЕЗИК	слово и састављено и растављено писање речце НЕ; - течно и разговетно чита наглас краће књижевне и неуметничке текстове.	једноставнијим примерима; - разликује основне реченичне чланове у једноставнијим примерима; - примењује правописна правила и уме да се служи школским издањем Правописа; - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице у већини случајева.	типичним случајевима); - примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама; - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице.	реченичне чланове (у сложенијим случајевима); - доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом; - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове.
	- уз помоћ наставника уочава разлику између портрета и пејзажа, и уме да их именује као описне; - разликује приповедање у 1. и 3. лицу; - уме да подвуче дијалог у једноставним примерима; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке.	- препознаје различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог у једноставнијим примерима; - издваја делове текста (наслов, пасусе).	- препознаје различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста).	- користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште; - проналази експлицитно и имплицитно садржане информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА				

1.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</i>		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Hello Поздрављање и представљање себе и других и тражење / давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	-разуме и користи исказе који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; -уз дуже паузе, описује предмете из непосредног окружења - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнајезичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме и реагује на једноставне молбе. - препозна и именује појмове који се односе на тему; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања; - изрази допадање и недопадање образложење; -уочава сличности и разлике у распореду временских зона	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.). Садржаји Hello. Hi. I'm Maria. What's your name? I'm / My name is... Tony is 11. How old are you? I live in (town, city, village). Where do you live? I live at number 46 Black Street. My best friend lives next door. What's your address? What's your phone number? Have you got/Do you have an email address? These are my parents. Their names are ... I can't play tennis, but I can do karate. Can you play the guitar?My birthday is on the 21st of May. When is your birthday? This is Miss May. She's my teacher. This is Mr Crisp. He's my tennis coach. The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи . Have got/Have за изражавање поседовања. Личне заменице у функцији субјекта – I, you ... Присвојни придеви – my, your... Показне заменице – this/these, that/those Питања са Who/What/Where/When/How(old)...	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти

School days Изражавање интересовања, допадања и недопадања	-препозна и именује појмове који се односе на тему; - разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - пита и каже шта неко има / нема и чије је нешто; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;	Основни бројеви (1-1000). Предлози за изражавање места – in, at... Предлози за изражавање времена –in, on, at... Употреба неодређеног члана са именицама у једнини. Изостављање члана испред назива спортова. Употреба одређеног члана уз називе музичких инструмената. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (Mr, Miss, Mrs, Ms, Sir); имена и надимци; начин писања адресе. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли / не воли, које му / јој се свиђају / не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му / јој се свиђају / не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли / не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Садржаји I'm interested in (swimming). What (sports) are you interested in? My hobby is (collecting bagdes). What's your hobby?I	целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата; Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу;

People Изражавање припадања и поседовања	- разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности - опише сталне, уобичајене радње/активности користећи неколико везаних исказа; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; - опише дневни / недељни распоред активности; - разуме и реагује најједноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања; - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење. -размени информације које се односе на слободно време	love swimming because I'm good at it. I don't like skiing. I'm bad at it. What do you like doing? Peter doesn't like football. Sally is crazy about dancing. My favourite sport is tennis. What's your favourite sport? What are your hobbies and interests? Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys and seven girls. Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about... Глаголи like/love/hate + глаголска именица Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм). Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих. Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got /doesn't have an umbrella. Садржаји Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – my	израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја,

Time out Описивање догађаја и способности у садашњости Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставне описе живих бића, појава и места и опишу их користећи једноставна језичка средства; - упореди и опише карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упуту једноставан предлог;	friend's/friends'/ children's books Присвојни придеви my, your... Присвојне заменице mine, yours... Have got/Have за изражавање поседовања Питања са Whose (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима / активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја / активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.). Садржаји I live in a flat on the first floor. What do you usually do on Sundays? Do you live in a house or in a flat? My sister doesn't go to	кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста

	- уочавају сличности и разлике у култури становања -разуме једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размени информације које се односе на способности; - опише сталне способности у садашњости користећи неколико везаних исказа.	school. What time do you go to bed / does she get up? He never tidies his room. I can clean my dad's car. When do Americans celebrate Halloween? When does winter start? Where do penguins live? What are you doing at the moment? I'm feeding my cat. We're going on a school trip today. They're having dinner now. I normally go to school by bus, but today I'm going on foot. I'm doing my homework. I always do it after dinner. I can speak three languages, but now I'm speaking English. I am good at maths. The Present Simple Tense за изражавање уобичајених и сталних радњи The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи Модални глагол can за изражавање способности Прилози за учесталост – usually, often... Предлози за изражавање правца кретања – to, from... Предлози за описивање начина кретања – by (car), on (foot)... (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји What do you think of / about...? How do you like it? Please tell me about... Do you agree with (me)? I think / feel it's OK/Okay. You're right / wrong! That's true. Exactly. That's not true. I'm not sure. I like / don't like it because it's boring.	тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно

Places Исказивање просторних односа и величина Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности	препознаје и именује појмове који се односе на тему; -разуме и реагује на свакодневне изразе у	The Present Simple Tense (think, like, agree...) Питања са What, Why, How ... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са специфичнијим просторним односима и величинама; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина. Садржаји Which room is it in? Where's the library? It's on the left / right. Is the sofa by the door? What's next to/ near the table? Where are the (books)? They're on the top / bottom shelf. It's in front of / behind the wardrobe. Where do you do your homework? Where is she? She's at the supermarket / in / at the park... The bakery is between the school and the supermarket. How wide / long / deep is the river? It's 45 metres wide / 2 kilometres long. An elephant is bigger than a hippo. The Blue whale is the biggest animal in the world. What is the largest room in your house / flat? The room above / below. My town is in the north-east of Serbia. Предлози за изражавање положаја и	одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата;

Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	вези са непосредним и конкретним потребама и осећањима; - изрази основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разуме једноставне исказе који се односе на присуство/одсуство нечега и реагују на њих; -разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање допадања и недопадања; - изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење; -разуме једноставне молбе и захтеве и реагују на њих; - упуту једноставне молбе и захтеве; - затражи и пружи кратко обавештење; - разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега - пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин наручи јело и/или пиће у ресторану; - уочи сличности и разлике у начину исхране у различитим земљама света.	просторних односа – in front of, behind, between, opposite... Питања са What/Where/Which/How (far, deep, long...) Поређење придева (правилно и неправилно поређење). Употреба одређеног члана са суперлативом придева. Модални глагол can за изражавање способности (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице (инч, стопа...); природа Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи /нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ / услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности. Садржаји Can I help you? It's OK, I can do it. May I ask a question? Sure. What do you want? Do you want an orange? Yes, please. No, thank you. Can you pass me an orange, please? Of course, here you are. Thank you very much / so much. I want an apple. Can I have this one? Anything else? Can I borrow your pen? Sorry, you can't. I want to go home. Can we buy lemonade there? No, we can't. Oh no. I'm sorry. When does the movie start? It starts at 8. Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may. (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације.	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно

		The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање радњи и стања у садашњости Глаголи have got, to be за давање описа Питања са Who/What/Where/When/Which/How (old, far, deep, long...) Егзистенцијално There is / are... Употреба одређеног члана са именицама које означавају лица и предмете који су познати саговорнику, као и уз имена река, мора и океана. Употреба/изостављање одређеног члана уз имена градова и држава. (Интер)културни садржаји: географске карактеристике Велике Британије; биљни и животињски свет. Лезичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу / журку или имејла / СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање /одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања / изговора. Садржаји I think we can go out this afternoon. Why not? Let's do it. Sorry. I can't. I must do my homework. Sorry, I think that's boring. Let's do something else. How about going to the cinema? Great. What time? See you then. Let's make pancakes. That's a good idea. What shall we do? Let's play Monopoly. Why don't we meet at the sports centre? What time? Half past two. Fine. I'll see you	одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата;

Food Исказивање потреба, осета и осећања Изражавање количине, бројева и цена Разумевање и давање упутстава	- препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније текстове у којима се описују тренутне радње; - размени информације које се односе на тренутне радње/активности; - разуме и и размени информације које се односе на тренутне и сталне /уобичајене радње/активности - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности користећи неколико везаних исказа; - разуме и реагује на своје и туђе обавезе; - размени једноставније информације које се односе на своје и туђе обавезе и правила понашања; - разуме и реагује најједноставније исказе који се односе на жеље, интересовања и изражавање допадања и недопадања; - разуме честитку и одговори на њу; - упуту пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, као и време и начин прославе	at the sports centre at half past two. Would you like to come to my birthday party on Sunday? I'm sorry, but I can't make it. I'd love to, thanks. Императив How about + глаголска именица Why don't we + инфинитивна основа глагола Would you like + инфинитив глагола Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/shall Глагол will за изражавање одлука (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање, својих осећања и реаговање на туђа. Садржаји I'm hot / cold / hungry / thirsty... Take off / Put on your coat. Why don't you take a sandwich / a glass of water? Do you want some juice/biscuits too? Yes, please. Would you like some fruit? I'm tired. What shall we do? Why don't we stop and take some rest? How about going home? I'm happy to see you. I'm glad / sorry to hear that. Oh dear! It's a pity! The Present Simple Tense (be, want) Императив Why don't we /you + инфинитивна основа глагола	

Celebrations Описивање догађаја и способности у садашњости Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког) Описивање и честитање празника, рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења Holiday Описивање догађаја и способности у прошлости Our world Исказивање жеља, планова и намера	празника у земљама енглеског говорног подручја; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише метеоролошке прилике и климатске услове. - препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико везаних исказа догађај из прошлости; - опише неки историјски догађај препозна и именује појмове који се односе на тему; - разуме жеље и планове и намере и реагују на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он или неко други жели, планира, намерава - разуме и реагује насвоје и туђе обавезе; -упоређује предмете и жива бића; -упореди и опише карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства	How about + глаголска именица Would like + именица/инфинитив глагола (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи ...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена. Садржаји How many people are there in the park? There are two men/women and three children in the park. How much milk does he need? Is there any butter in the fridge? No, there isn't any butter, but there's some margarine. I haven't got any food for you. I've got some lemonade / strawberries. There isn't much fruit in the bowl. There aren't many biscuits left in the cupboard. There are a lot of spoons and forks and some / six knives on the table. I need a hundred grams of sugar (100 g) / a bottle of (fizzy) water/2 kilos of potatoes. Can I have a sandwich and a glass of juice please? That's £7.80. Shopping list: a packet of butter, two loaves of bread, three pots of yoghurt, a bunch of bananas... Основни бројеви до 1000. Правилна множина именица. Множина именица које се завршавају на -y, -f/fe: strawberries, shelves, knives... Множина именица које се завршавају на -o: kilos, potatoes... Синкретизам једине и множине: sheep,	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја,

Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места		fish... Најчешћи облици неправилне множине (men, women, children, people, feet, teeth, mice....) Бројиве и небројиве именице – rounds, money... Детерминатори – some, any, no. Квантификатори – much, many, a lot of. Питања са How much / many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (фунта); валута, намирнице и производи специфични за циљну културу. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за компјутерску или обичну игру, употребу апарата, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. Садржаји Drag (the word) and drop it in the correct place. Throw the dice. Move your token... Press the button and wait. Insert the coin in the slot. Peel the onions and chop them. Put the saucepan on the stove. Императив Личне заменице у функцији објекта – me, her, him... (Интер)културни садржаји: традиционалне / омиљене врсте јела. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима /	кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста

		активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја / активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.). Садржаји I live in a flat on the first floor. What do you usually do on Sundays? Do you live in a house or in a flat? My sister doesn't go to school. What time do you go to bed / does she get up? He never tidies his room. I can clean my dad's car. When do Americans celebrate Halloween? When does winter start? Where do penguins live? What are you doing at the moment? I'm feeding my cat. We're going on a school trip today. They're having dinner now. I normally go to school by bus, but today I'm going on foot. I'm doing my homework. I always do it after dinner. I can speak three languages, but now I'm speaking English. I am good at maths. The Present Simple Tense за изражавање уобичајених и сталних радњи The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи Модални глагол can за изражавање способности Прилози за учесталост – usually, often... Предлози за изражавање правца кретања – to, from... Предлози за описивање начина кретања – by (car), on (foot)... (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са	тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата;

		забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.). Садржаји Remember to bring your membership card. You can't sit here, the seat isn't free. Can you use your phone in class? No, we can't. You mustn't use your phone in class. You must write in ink. Do you have to wear uniforms at school? They have to/don't have to wear uniforms at school. I must study today. I have to feed our dog every morning. I must/ have to go now. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе – can/can't, must/mustn't (Not) Have to за изражавање обавезе и одсуства обавезе (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.).	

		Садржаји What time is it? It's five o'clock. It is half past six. It's (a) quarter to/past seven. It's ten past/to eleven. When do your lessons start? At (a) quarter to nine. When do you have your dance classes? On Monday and Wednesday. I was born in January/on the first of January/ January the first.. ...on Christmas/Easter Day... Columbus discovered America in 1492 / in the 15th century. What is the weather like? It's cold/sunny... The wind is blowing. What was the weather like yesterday? It was foggy /cloudy/windy... It didn't rain, it snowed. It is usually warm in spring/hot in summer/freezing in winter. It's wetter in the west than in the east. It is much drier in Australia than in Serbia. The Present Simple Tense за изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред возње, ТВ/ биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи The Past Simple Tense Предлози за изражавање времена – in, on, at, to, past, after... Питања са When, What (time/day)... Редни бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Великој Британији; разлика у часовној зони (Београд – Лондон). Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у	

		усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја. Садржаји Children in Britain usually have their birthday parties at home. Everybody sings Happy Birthday! In Britain, people open their presents on Christmas Day. On Easter Sunday children often hunt for eggs. Happy Valentine's Day! Same to you! Roses are red, violets are blue, my heart is full of love for you. In my country we celebrate a lot of different festivals, but my favourite is... Good luck! Congratulations! Well done! Lucky you! I'm so happy for you! I'm sorry to hear that/about that! It's a pity! The Present Simple Tense за изражавање уобичајених радњи. Изостављање члана испред назива празника. Изостављање члана испред именица употребљених у општем смислу. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања / прославе; честитање. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима / активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја / активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.	

		Садржаји Where were you at eight o'clock last Saturday? I was at home. What was on TV last night? What time was it on? I watched / didn't watch TV last night. I played volleyball on Monday. What did you do? We went to Paris in July. We travelled by plane. Where did you spend your summer holiday? How did you travel? I lost my passport yesterday. Did you have a good time on holiday? Yes, we did. / No, we didn't. I could swim when I was five. I couldn't ski last year. The Past Simple Tense правилних и најчешћих неправилних глагола Модални глагол could за изражавање способности у прошлости (Интер)културни садржаји: историсјки догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости (историјска личност, писац, Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима и намерама; усмено и писано договарање о жељама, плановима и намерама (телефонски разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.). Садржаји I would like/want to be a doctor when I grow up. He would like a new mobile phone/to go out with his friends. I'm going to do my homework in the afternoon. What are you going to do this afternoon? My parents are going to visit their friends this evening, so I'm going to play all my favourite computer games. Oh! Are you? The Present Simple Tense (want) Would like + именица/инфинитив глагола.	

		Going to за изражавање будућих планова. Употреба неодређеног члана уз називе занимања. (Интер)културни садржаји: свакодневни живот и разонода; породични односи. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање / поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио / видео записа, радио емисија и слично). Садржаји Who's the boy with short fair hair and a black jacket? What's Maria wearing? She's wearing a nice white T-shirt and dark blue jeans. My brother is clever, but lazy. My best friend is kind and fiendly. There is / isn't a cinema / hospital in my town. There are two big bookshops in my town. What's this / that over there? It's a sports centre. How far is it? Zebras are white wild animals with black and white stripes. A cheetah is a fast, dangerous animal. How deep is the Adriatic Sea/the Pacific Ocean? How long is the Danube/the Thames River? Layla is prettier than Susan. Who's the best student in your class? This car is more expensive than that one. London is larger than Belgrade. About eight million people live there. Belgrade is much smaller, but...	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Hello School days People Time out Places Food Celebrations Holiday Our world	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме и користи исказе који се односе на поздрављање; - представља себе и тражи/даје информације личне природе - препознаје и именује појмове који се односе на тему спорта и школских предмета; -уз помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - разуме и реагује на једноставне молбе личне природе - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; -разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену -разговорно изговара гласове,а уз помоћ наставника акценатује речи,поштујући ритам и интонацију. - разуме и реагује на једноставније исказе	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -уме да поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - уз дуге паузе, описује предмете из непосредног окружења -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору -разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену - изражава допадање и недопадање уз једноставно образложење -уочава сличности и разлике у распореду временских зона - Разуме и користи глагол to be -разговорно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -Уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -уочава и описује сличности и разлике у распореду временских зона -разуме и користи глагол to be -самостално и разговорно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -уочава и описује сличности и разлике у распореду временских зона -разуме и користи глагол to be - самостално и разговорно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

	који се односе на изражавање допадања и недопадања -разуме и користи глагол to be -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио			

1.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА			РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.				
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ	

РИТАМ Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине. Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор. Ритам у природи (смена дана и обданице, смена годишњих доба, таласи, падавине...). Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у близем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала. Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма – понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања. Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу. Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад – звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес.... Уметничко наслеђе – значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; – гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; – користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; – разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; – направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; – искаже своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност; – опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и	У потпуности се оспособљавају за ритмичко компоновање кроз илустрације цртежа, користећи слободне форме у самој реализацији. Стичу знање на основу основних ликовних критеријума, кроз упознавање ликовних техника. Способност за слободним изражавањем у ликовној композицији. Стицање основних ликовних техника и њихова примена на разним примерима, кроз посматрање мноштва што ученичких примера, тако и примера ликовних дела познатих уметника. Ученици се оспособљавају да комбинују различите технике и материјале са потпуном слободом у изразу и форми.	Прати се стварање почетне скице оловком. Прати се осликавање цртежа. Врши се естетска анализа. Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме, путем прегледа дотадашњих радова.

ЛИНИЈА Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика. Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом; Уметнички цртеж, аматерски цртеж, децји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа – скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања. Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија. Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји. Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. Ритам линија. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...). Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука... Уметничко наслеђе – значај наслеђа првих цивилизација.	памћење опаженог; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности; – пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; – гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; – наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; – обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; – преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; – комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; – објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; – разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; – искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; – пореди различите начине комуницирања од праисторије	Упознају се са линијама, врстама и карактеристикама. Стицање елементарних знања о цртежу и линији, употребом линије и њене основне вредности кроз илустрацију мотива из природе. Користе линију као основни ликовни елемент кроз цртеж и његову основну вредност. Стичу слободу у изразу и комбинаторици, спонтаним повлачењем линија различитог квалитета и интензитета.	Праћење стварања облика помоћу линија. Праћење повезивања облика помоћу линије. Разноврсност форме, ритма, издвојених целина.

ОБЛИК Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици. Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика. Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина). Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни – линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика. Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...). Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом. Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу. Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...). Орнамент и орнаментика. Функција орнамента.	до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; – објасни зашто је наслеђе културе важно.	Упознају се са појмом, врстама и применом облика. Упознају се са основом дизајна, архитектуре и визуелном комуникацијом. Упознавање са симетријом и асиметријом кроз прецизне примере из свакодневног живота. Повезују облике и стварају ритмичку целину, кроз развијање креативног мишљења, слободе форме и изражавања.	Прати се ток цртања. Прати се моделовање облика на задату тему. Вреднује се вештина и способност коришћења других техника и материјала у раду. Праћење да ли ученик прави разлику између дводимензионалних и тродимензионалних облика као и разлику распореда облика у простору и њихово дејство на посматрача. Врши се естетска анализа радова.

ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ Различите врсте комуникације од праисторије до данас. Невербална комуникација – читање информација. израз лица и карактеристичан положај тела. Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање. Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.		Стицање ликовног изражавања кроз нове технике. Стилизација облика кроз основе дизајна и моћ перцепције. Стицање умећа споразумевања употребом папира и олівке, тј. илустрације.	Прати се процес стварања цртежа. Врши се естетска анализа. Оцењивање на основу успешно завршеног рада и на основу што оригиналније идеје.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
РИТАМ	Ученик линијски представља облик и форму уз помоћ наставника, на једноставним примерима, кроз материјале и технике.	Ученик исказује посебна знања и умећа у коришћењу ликовних елемената. Уочава појаву и присуство ритма у природи.	Ученик познаје и користи ритам у линији, боји и облику. Разликује својства структура материјала и представља ритмичко кретање елемената.	Ученик остварује веома значајан напредак и висок степен ангажовања у коришћењу ритма у линији, боји и облику. Својим знањем и вештином ствара складну ритмичку игру линије, боја и облика.
ЛИНИЈА	Ученик у свом раду користи одређене врсте линија и цртачки се изражава, уз помоћ наставника, на једноставним примерима.	Ученик показује основне вештине и умећа у коришћењу разноврсних линија. Уочава појаву линија у природи и свом окружењу.	Ученик показује спретност у коришћењу линије и успешно их комбинује у свом раду. Правилно користи дате термине за ликовне елементе из ове области.	Ученик користи богатство линија у грађењу своје композиције. Линијом приказује квалитет, волумен и масу. Анализира одабрана уметничка дела у односу на линију.
ОБЛИК				

	Ученик уз наставникову помоћ користи облике у грађењу ликовне композиције. Опажа и познаје врсте облика у природи и окружењу.	Ученик успешно повезује облике у простору, одређује њихов међусобни положај и однос. Користи различите врсте линија у свом раду којима приказује облик.	Ученик одабира адекватан садржај приказујући облике и њихову текстуру и масу. Примењује појам стилизације у радовима који приказују облик.	Ученик познаје и користи различита средства (медиј, материјал, технику) да би истакао волумен и масу облика. Препознаје врсте облика на познатим уметничким делима.
ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Уз помоћ наставника ученик ствара одређену визуелну скицу. Препознаје једноставније симболе и натписе.	Ученик примењује основне ликовне елементе у стварању визуелне поруке. Примењује појам стилизације у радовима који приказују визуелно споразумевање.	Ученик уочава и приказује везу између ликовне и вербалне поруке. На ликовни начин приказује значење и поруку у једноставним примерима. Користи различите врсте материјала за одрђени знак или симбол.	Ученик у раду креативно изражава валерске вредности и различите текстуре. На тај начин успешно гради идејно решење за визуелну поруку.

1.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења <i>музичке културе</i> је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. ЧОВЕК И МУЗИКА	Зна да: —наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком	Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од	Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је начин ученичке

	добу; објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања – исказа своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; – реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);	музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву је данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за пети разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немусичким аспектима праисторије и антике на детаљнији и специфичнији начин. <i>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, једно од најстаријих средстава изражавања човека, информације о првим музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског контекста и свакодневног живота. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилике када се и на који начин музика изводила некада и сада.</i> Инструменти Орфовог инструментаријума могу бити полазна	партиципације у музичком догађају, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и уметничког и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: 1. допринос ученика за време групног рада, 2. израда креативних задатака на одређену тему, 3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе), 4. специфичне вештине. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где

2.МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Зна да: -класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); – вербализује свој	тачка за класификацију инструмената у зависности од начина стварања звука (удараљке, дувачки и жичани). Посебан фокус је на инструментима из групе удараљки, као најједноставнијим и присутним од самог почетка музичког изражавања. Информације треба да буду сведене и усмерене на настанак, првобитан облик и развој, као и основне карактеристике, изражајне могућности и примену ритмичких и мелодијских удараљки. У настави треба максимално тежити да се до знања о инструментима дође из непосредног искуства свирања, слушања и анализе, а не фактографским набрајањем података. У томе, као и у примени знања из ове области, могу помоћи и доступне ИКТ апликације. Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају намене слушаног дела „константа” у процесу ученичке а/перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре	се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити. Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане. Узимајући у обзир циљ предмета неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање остварености исхода. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати, ни задавати.

3.СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;	слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту праисторије и антике, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања дела које су ученици слушали, подстичући креативност и критичко мишљење. Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Научна истраживања указују да читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз	Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.

		извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања. С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, важно је имати на уму да начин извођења треба прилагодити у односу на дати контекст. Посебну пажњу треба усмерити на спонтане покрете као одговор на музику (плес) и покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину (обред). Кроз примену на одговарајућим примерима музичких вежби и композиција, обрадити елементе музичке писмености. То су разлике између дура и мола, а-мол лествица (природна и хармонска), појам предзнака – повисилица и разрешилица, прости и сложени тактови, шеснаестина ноте у групи и предтакт. Певање Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Ученике не треба потцењивати у смислу поједностављеног литерарног и музичког садржаја. Што је музичко дело квалитетније, то је већи потенцијал природне позваности ученика да учествује у музичком догађају. Пре почетка певања потребно је спровести кратке вежбе за правилно дисање и распевавање. Посебно треба обратити пажњу на правилну дикцију. Рад на песми почиње фрагментима. У току	

4.ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Зна да: – изражава се покретима за време слушања музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – вербализује свој доживљај музике; идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за	рада треба указати на грешке, исправити их колико је то могуће, па тек на крају извести композицију у целини. Наставник треба да узме у обзир гласовне могућности ученика преодабира песама за певање. Уколико је у питању извођење песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја. То се може подстакнути пратњом која укључује природни инструмент (нетемперовани инструмент, као и људски глас). Такође, одређене песме ће карактерисати специфичан стил извођења (нпр. грлено певање). Свирање Приликом инструменталног музицирања користити ритмичке и мелодијске инструменте (Орфов инструментаријум, као и друге доступне инструменте). Пошто су ученици описмењени, свирање на мелодијским инструментима биће олакшано јер се могу користити нотни примери појединих песама које су најпре солмизационо обрађене. Примењујући принцип активног учешћа ученика на часу, свирањем се, поред осталог, развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. Препоручене композиције за певање и свирање	

	слушање музике;	Химне Државна химна <i>Химна Светом Сави</i> Химна школе Народне песме и игре <i>Густа ми магла паднала</i> (по слуху) <i>Ајде, Јано</i> (по слуху) <i>Банатско коло</i> <i>Повела је Јела</i> <i>Девојачко коло</i> <i>Ти једина</i> <i>У ливади под јасеном</i> <i>Пред Сенкином кућом</i> <i>Ми смо деца весела</i> <i>Коларићу, панићу</i> <i>Овим шором, јагодо</i>	

		<i>Девојчица платно бели овако</i> <i>Шетња</i> Дечје песме Бајоне, <i>Срећна Нова свој деци света</i> К. Орф, <i>Динг, донг</i> Д. Деспић, <i>Шума на киши</i> М. Милојевић, <i>На ливади</i> Песма из Русије, <i>Нека увек буде сунце</i> Песма из Финске, <i>Пролеће у шуми</i> Песма из Белгије, <i>Нек свуд љубав сја</i> Песма из Италије, <i>Сад зиме више нема</i> Р. Роџерс, <i>Солмизација</i> К. Бабић, <i>Веверица</i> Стеван Шром, <i>Јагње моје</i> М. М. Протић, <i>Циц</i> Свирање на Орфовим инструментима	

	Зна да: – пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица,	<i>Вишњицица род родила</i> <i>Дивна, Дивна</i> <i>Дед` поиграј, медо</i> Миодраг Илић Бели, <i>Све је пошло наопачке</i> Дечије музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз: музичка питања и одговоре, компоновање мелодије на задати текст, састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива, импровизација игре/покрета на одређену	

5.МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	караоке програма, аудио снимака Зна да: користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво	музику, илустрацију доживљаја музике, израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних), музичко-истраживачки рад, осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката, осмишљавање музичких квизова, осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација, креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони... Уколико има могућности, могу се	

		осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда (племенска музика, музика на двору, у храму, пригодна музика...).	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1.ЧОВЕК И МУЗИКА	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма и испуњава утврђене захтевене већем делу основног нивоа постигнућа уз помоћ наставника. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - изражава се покретима за време слушања музике;	Ученик који остварује напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и већи део на средњем нивоу постигнућа. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - изражава се покретима за време слушања музике; -зна да објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања - зна да искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека;	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и средњем нивоу, као и део захтева на напредном нивоу постигнућа уз мању помоћ наставника. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - изражава се покретима за време слушања музике; -зна да објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања - зна да искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; - реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма;	Ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и средњем нивоу, као и већину захтева на напредном нивоу постигнућа уз веома висок степен ангажовања. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - изражава се покретима за време слушања музике; -зна да објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања - зна да искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; - реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања

				и пантеизма; – идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.);
2.МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	- класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; - изражава се покретима за време слушања музике;	- класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; - изражава се покретима за време слушања музике; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи;	- класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; - изражава се покретима за време слушања музике; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – вербализује свој доживљај музике;- користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација);	- класификује инструменте по начину настанка звука; – опише основне карактеристике удараљки; - изражава се покретима за време слушања музике; – препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; – вербализује свој доживљај музике; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;
3.СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	– изражава се покретима за време слушања музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – вербализује свој доживљај музике;	– изражава се покретима за време слушања музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам,	– изражава се покретима за време слушања музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија, ритам,	– изражава се покретима за време слушања музике; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона; – вербализује свој доживљај музике; – идентификује ефекте којима различити елементи музичке изражајности (мелодија,

		темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...);	темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте;	ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања; – илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); – анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за слушање музике;
4.ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику;	– пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике;	– пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);	– пева и свира самостално и у групи; – примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); – кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; – користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; – исказе своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у школским приредбама и манифестацијама; – користи могућности ИКТ-а

				у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...);
5.МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина;	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;	-користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; – комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; – користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво

1.5.ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ИСТОРИЈА</i>		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Навести наставне теме/области и програмске садржаје који се у оквиру њих реализују Основи проучавања прошлости Праисторија	Операционализовати исходе дефинисане програмом по наставним темама Ученик ће бити у стању да: Разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје. Наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; разликује основне одлике каменог и металног доба; користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком праисторијских цивилизација.	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом Планирање (глобални и опеартивни планови), дневне припреме, реализација (примена наставних метода и средстава прилагођено потребама одељења и појединаца), усавршавање (континуирано унапређивање сопствене педагошке праксе на основу анализе ученичких постигнућа); комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ; посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву и библиотеци. Коришћење метода/техника и облика рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду: анализа слика са праисторијских локалитета, ППТ, видео материјали; обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија, ликовно васпитање, верска настава, музичка култура...	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Иницијална провера знања на почетку школске године, тестови на три нивоа сложености у складу са стандардима постигнућа, усмено и писано испитивање, тестови знања; вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења). Посматрање и праћење ученика; разговор са ученицима; оцењивање ученика; ученички радови,презентације,есеји. Израда тестова на три нивоа сложености у складу са стандардима постигнућа, усмено и писано испитивање, тестови знања; вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења).

Стари исток	Лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; одреди место припадника друштвене групе на графичком приказу хијерархије заједнице; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку; наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока; идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; разликује врсте писама цивилизација Старог истока; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет; користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући	лоцирање Лепенског вира и Винче; комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, ППТ, питања; посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву; коришћење е-учбеника. Обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија- Мала Азија, Нил, Тигар, Еуфрат, ликовно (писма, пирамиде) и музичко васпитање, верска настава- политеизам, грађанско васпитање- однос владара и поданика; коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хамурабијев законик, Херодот-подизање пирамида, опис Вавилона, Библијске приче о Мојсију, Давиду и Соломону...); стално коришћење историјске карте и историјског атласа; комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, ППТ, видео-записа; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета,	Израда тестова на три нивоа сложености у складу са стандардима постигнућа, усмено и писано испитивање, тестови знања; вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења).

	миленијум или век; изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом; прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему. Опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке; лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој; идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата; истражи основна обележја и значај религије старих Грка; разликује легенде и митове од историјских чињеница; наведе значај и последице освајања Александра Великог; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке	енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања; коришћење е-учбеника. Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења; коришћење разноврсне технике/методе и облике рада; обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Атина, Спарта, Персија, Александрија) ликовно (архитектура, стилови) и музичко васпитање, верска настава-политеизам, грађанско васпитање-демократија, српски (позориште, трагедија, комедија)... коришћење историјских текстова и њихова анализа (Хомер-Илијада, Херодот-Грчко-персијски	Израда тестова на три нивоа сложености у складу са стандардима постигнућа, усмено и писано испитивање, тестови знања; вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу

Античка Грчка	и хеленистичког доба на савремени свет користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; користи основне историјске појмове.	ратови, битка на Термопилском кланцу, опис битака Александра Македонског, Аријан); комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација (Баач диск, стубови, митски прикази на вазамашеме друштвене лествице, питања, ППТ, видео-записа Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких записа, кратких излагања коришћење е-учбеника.	ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења).
Антички Рим	Лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; наведе основне разлике између античке римске републике и царства; разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; истражи основна обележја и значај религије античког Рима; илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; користећи дату	Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика; користити разноврсне технике/методе и облике рада, обезбеђивање корелације са сродним предметима: географија (Рим, Средоземно море, Балканско полуострво-римске провинције, градови: Ниш, Београд,	

	информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.	Сремска Митровица, Гамзиград), ликовно (тријумфална капија, палате, амфитеатар), верска настава-развој хришћанства, грађанско васпитање (права робова, државно уређење).. осмишљавање додатног материјала из историје; коришћење историјских текстова и њихова анализа; комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... коришћење е-уџбеника; истражује и излаже биографије познатих личности.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Основи проучавања прошлости Праисторија Стари исток Античка Грчка	Ученик препознаје и репродукује градиво; у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и	Ученик у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично	Ученик у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у	Ученик у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају

Антички Рим	у недовољној мери критички расуђује.	самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује.	знатној мери критички расуђује.	на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује.

1.6.ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА			РАЗРЕД: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ Ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА Ширење географских хоризоната и велика географска открића. Одговорност човека према планети Земљи.	- повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети	На првом наставном часу наставник уводи ученике у наставни предмет, односно, упознаје ученике са значајем географије. На овом часу је потребно помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком. Заједно са ученицима навести примере и разлоге зашто се изучава географија, упознати ученике са садржајем наставног програма и дати им јасна упутства за рад.	- Иницијално тестирање, упознавање са начином оцењивања; - ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа; - ученик се оцењује на основу писмене провере и практичног рада-географске вештине; - ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада у писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл; - критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

	Земљи;		
ВАСИОНА Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори .	• разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; • објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; • разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; • одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	Програмску област Васиона чине најосновнија математичко-географска и астрономска знања о васиони, Сунчевом систему, облику и величини Земље, њеном положају у васиони и о небеским телима Сунчевог система. Кроз ову наставну област потребно је информисати ученике о основним карактеристикама осталих небеских тела. међупредметна корелација са сродним предметима	Редовно праћење напредовања ученика кроз дијалог између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања ; - усмено испитивање; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе- географске вештине; - праћење израде домаћих задатака , - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу - провера знања и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем;
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.1 Облик Земље и структура њене површине Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи	• помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; • помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената	Трећу програмску област Планета Земља чине садржаји физичке географије. За достизање исхода предвиђених овом темом најбоље је користити демонстративно-илустративне методе и методе експеримента уз употребу модела Земље глобуса и географске карте. Имајући у виду оријентацију програма предмета и његов фокус на развијање функционалних знања ученика, географска карта и њено коришћење током просеца учења и подучавања је обавезна. Упознавање ученика са картом и са основним појмовима картографске писмености према наставном програму започиње у првом циклусу основног образовања и васпитања и представља основу развијања функционалних знања. Радити на даљем унапређивању сналажења ученика на карти, коришћењем различитих облика , метода и техника	Редовно праћење напредовања ученика кроз дијалог између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања ; - усмено испитивање; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне

Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.	- и океана; • примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	учења: партиципативне методе, рад у пару, тимски рад, диференцирана настава, индивидуализовани рад, коришћење различитих наставних средстава(карта, глобус, географски атлас).	вежбе- географске вештине; - праћење израде домаћих задатака , - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу - провера знања и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем;
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.2 Кретања Земље Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.	• разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; • повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; • повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; • повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;	Препоручује се примена очигледних наставних средстава (глобус, батеријска лампа, видео записи, анимације...) и демонстративно-илустративне методе и методе експеримента како би се могао постићи висок степен разумевања и достизања предвиђених исхода. То ће бити предуслов за касније усвајање низа других појмова који су у вези са сменом обданице и ноћи, сменом годишњих доба, формирањем климатских појасева, односно свих појмова који су у вези са временом и климом и уопште, појавама и процесима у атмосфери, као и у хидросфери и биосфери. При обради наставних садржаја Револуција Земље и Топлотни појасеви треба објаснити термине, као што су екватор, Гринич, северни и јужни повратник и северни и јужни поларник уз коришћење различитих наставних средстава (карта , глобус , географски атлас, ...); индивидуализовани рад, програмирана настава, међупредметна корелација са сродним предметима	Редовно праћење напредовања ученика кроз дијалог између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања ; - усмено испитивање; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе- географске вештине; - праћење израде домаћих задатака , - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу - провера знања и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем;

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.3 Унутрашња грађа и рељеф Земље Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континената. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса. Стене: магматске, седиментне, метаморфне. Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина. Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.	• разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); • разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; • наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; • помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); • разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији; • наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; • опише процес вулканске ерупције и њене последице; • помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи	Наставна област Планета Земља има посебан значај јер у оквиру ње ученици упознају објекте, појаве и процесе, гранске и међугранске везе, као и посебне физичко-географске законитости. Акценат треба ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (како се понашати у случају земљотреса, и треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу). Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност за рационално коришћење природних ресурса као услови опстанка на Земљи, од ученика се очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо. да развију правилне ставове о значају и очувању. - коришћењем различитих облика, метода и техника учења: партиципативне методе, проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, истраживачка настава, диференцирана настава, индивидуализовани рад, коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас...), тематска настава међупредметна корелација са сродним предметима Наставна област Планета Земља има посебан значај јер у оквиру ње ученици упознају објекте, појаве и процесе, гранске и међугранске везе, као и посебне физичко-географске законитости. Акценат треба ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (екстремних температура, атмосферских непогода, бујица и поплава...) и треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу. Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност о очувању и рационалном коришћењу природних ресурса као услови опстанка на Земљи, од ученика се очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо. да развију правилне ставове о значају и очувању. - коришћењем различитих облика, метода и техника учења: партиципативне методе, проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару, тимски рад истраживачка настава, диференцирана настава, индивидуализовани рад	Редовно праћење напредовања ученика кроз дијалог између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - усмено испитивање; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе- географске вештине; - праћење израде домаћих задатака, - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу - провера знања и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; Редовно праћење напредовања ученика кроз дијалог између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - усмено испитивање; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера

Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји) ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.4 Ваздушни омотач Земље Атмосфера (састав, структура и значај). Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).	примере за њихово коришћење; • помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; • разликује ерозивне и акумулативне процесе; • наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); • опише структуру атмосфере; • наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); • разликује појам времена од појма клима; • наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; • графички представи и чита климатске елементе	коришћење различитих наставних средстава (карта , глобус , географски атлас ...), тематска настава међупредметна корелација са сродним предметима	знања путем контролне вежбе- географске вештине; - праћење израде домаћих задатака , - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу - провера знања и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем;

	(климадијаграм) користећи ИКТ; • користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; • наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; • наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);		
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.5 Воде на Земљи Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).	• уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; • наведе и опише својства морске воде; • помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; • наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току);	Наставна област Планета Земља има посебан значај јер у оквиру ње ученици упознају објекте, појаве и процесе, гранске и међугранске везе, као и посебне физичко-географске законитости. Акценат треба ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (екстремних температура, астмосферских непогода, бујица и поплава...) и треба навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу. Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност о очувању и рационалном коришћењу природних ресурса као услови опстанка на Земљи, од ученика се очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо, да развију правилне ставове о значају и очувању. Навести примере позитивног и негативног деловања човека на природу. - коришћењем различитих облика , метода и техника учења: партиципативне методе проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару , тимски рад, истраживачка настава, диференцирана	редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - усмено испитивање; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора ; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе - географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по

Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници. Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења. ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.6 Биљни и животињски свет на Земљи Распростирање биљног и животињског света на Земљи.	• разликује типове језерских басена према начину постанка; • наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; • наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; • наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; • помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу у живог света на Земљи; • помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима;	настава, индивидуализовани рад, коришћење различитих наставних средстава (карта , глобус , географски атлас ...) тематска настава. - међупредметна корелација са сродним предметима. Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе. Потребно је код ученика развијати одговорност о очувању биљних и животињских врста и рационалном коришћењу природних ресурса као услови опстанка на Земљи,. Од ученика се очекује да опише одговорност коју човек има према планети Земљи, планети коју настањујемо, да развију правилне ставове о значају и очувању коришћењем различитих облика , метода и техника учења: партиципативне методе , проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару , тимски рад, истраживачка настава, диференцирана настава, индивидуализовани рад, тематска настава - коришћење различитих наставних средстава (карта , глобус , географски атлас ...) међупредметна корелација са сродним предметима.	нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности ; редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања ; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе - географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних

	- опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи.		садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника : - зна да географија проучава и природу и људско друштво - наводи основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална).	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученик у довољној мери именује и : - разуме зашто је географија једна од најстаријих наука; - разликује појмове литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера.	Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. -Ученик у великој мери одређује и : - схвата интересовање првих људи за Земљу и остала небеска тела; - уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама.	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Ученик у потпуности самостално : - уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама; - разуме међузависност природе и људског друштва - уочава значај географије за опште образовање и културу.
ВАСИОНА	- именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, - зна да је Сунце за нас најзначајнија звезда - дефинише појмове: васиона, Сунчев систем, галаксија, светлосна година.	- објашњава појмове: васиона, Сунчев систем, галаксија, светлосна година; - описује небеска тела и њихова кретања; - препознаје и именује Месечеве мене; - разликује сазвежђа и звездане системе и зна да служе за оријентацију.	- објашњава и приказује структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - наводи карактеристике небеских тела; - уме да се оријентише помоћу Великих и Малих кола и звезде Северњаче; - именује и описује месечеве мене .	- уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезује са Земљиним кретањима.
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3. 2. Кретања	- препознаје појам ротације и револуције; - дефинише обртање	- дефинише Земљину замишљену осу; - описује привидно кретање	- описује последице ротације: смена обданице и ноћи, разлике у времену,	- објашњава последице ротације: смена обданице и ноћи, разлике у времену, привидно кретање

Земље	Земље око њене замишљене осе; - дефинише обртање Земље око Сунца; -препознаје појмове: дан, зора, јутро, подне, вече, ноћ, обданица, оса, полови, упоредници, Екватор, повратници, поларници.	Сунца у току дана и у току године; - разликује и дефинише појмове: дан, зора, јутро, подне, вече, ноћ, обданица; - разликује и дефинише појмове: оса, полови, упоредници, Екватор, повратници, поларници; - дефинише локално и зонално време .	привидно кретање Сунца; - описује последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе: смена годишњих доба; - именује топлотне појасеве и уме да одреди положај топлотних појасева на карти и на глобусу; - повезује нагнутост Земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повезује револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева.	Сунца; - објашњава последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе: смена годишњих доба; - објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године; -објашњава простирање и одлике топлотних појасева на Земљи.

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.3. Унутрашња грађа и рељеф Земље	- разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље (језгро и омотач језгра) и на слици или моделу може да уочи наведене слојеве; - именује стене које улазе у састав Земљине коре (магматске, седиментне, метаморфне); - наводи спољашње силе (ветар, вода); - именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу и биосферу) и препознаје њихове основне одлике; - дефинише надморску и релативну висину;	- дефинише шта су фосили и да се помоћу њих може утврдити старост стена; - наводи да је Земља изграђена од више литосферних плоча које се стално крећу; - разликује набране и раседне планине и може да наводи њихове одлике; - разликује хипоцентар и епицентар и наводи трусне зоне у свету и у Србији; - наводи поступке које ће предузети за време земљотреса; - помоћу цртежа разликује надморску и релативну висину и израчунава их; - разликује ерозивне (речно корито, долина, цирк, валов, шкрапа, вртача, увала, крашко поље, пећина, јама...) и акумулативне облике рељефа (аде, делте, жала,...).	- разуме да је кретање литосферних плоча условљено кретањем магме у омотачу језгра; - именује унутрашње силе Земље и описује њихов утицај на настанак рељефа на Земљиној површини; - описује процес вулканске ерупције и њене последице; - објашњава хипоцентар и епицентар и наводи трусне зоне у свету и у Србији; - помоћу цртежа објашњава настанак планина и низија; - објашњава ерозивне (речно корито, долина, цирк, валов, шкрапа, вртача, увала, крашко поље, пећина, јама...) и акумулативне облике рељефа (аде, делте, жала,...) - описује настанак стена и наводи примере за њихово коришћење.	- објашњава како долази до набирања и раседања Земљине коре; - примењује стечена знања у различитим ситуацијама (игра, учење, препознавање опасности); - помоћу карте и цртежа описује начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - описује процес вулканске ерупције и њене последице; - објашњава примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови).
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3.4. Ваздушни омотач Земље	- дефинише појмове атмосфера и ваздух; - наводи састав ваздуха; - именује слојеве атмосфере (тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера); - дефинише време и климу; - именује временске елементе и климатске чиниоце; - препознаје загађиваче атмосфере;	- именује временске елементе (сунчева светлост, температура ваздуха, ваздушни притисак, ветар, влажност ваздуха, облачност, падавине) и описује их; - наводи инструменте којима се мере и како се изражавају вредности метеоролошких елемената; - именује и описује климатске факторе (удаљеност од екватора, надморска висина, однос мора и копна, правац пружања планина, морске струје, ветрови, врста подлоге и човек);	- описује одлике тропосфере; - разуме значај атмосфере за опстанак живог света на Земљи; - именује временске елементе и објашњава их; - разуме значај временске прогнозе за човека и његове делатности и планира своје активности; - објашњава климатске факторе (удаљеност од екватора, надморска висина, однос мора и копна, правац пружања планина, морске струје, ветрови, врста подлоге и човек);	- објашњава међусобну условљеност метеоролошких елемената; - анализира табеле и клима-дијаграме и доноси закључке; - именује основне типове климе на Земљи и објашњава њихове одлике; - уме да учрta зонални распоред типова климе на некој карти методом бојења и реонирања; - разликује позитивне и негативне утицаје, као и глобалне и локалне последице човековог деловања на атмосферу и именује загађиваче атмосфере; - разуме важност и могућност

		- именује основне типове климе на Земљи и препознаје њихове одлике; - анализира табеле и клима-дијаграме и уме да их графички представи.	- именује основне типове климе на Земљи и описује њихове одлике; - анализира табеле и клима-дијаграме и објашњава их.	личног учешћа у заштити, обнови и унапређењу атмосфера и животне средине.
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3. 5. Воде на Земљи	- познаје однос копнених и водених површина на Земљи; - дефинише да је Светско море јединствена водена површина коју чине океани, мора, заливи и мореузи, препознаје и на карти именује океане и већа мора на Земљи; - наводи поделу језера на природна и вештачка; - наводи и дефинише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току).	- описује облике разуђености обала и препознаје на географској карти најразуђеније обале континента и регија; - наводи и описује својства морске воде и њена кретања; - уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - разликује речну мрежу, речни систем и речни слив; - приказује на немој карти океане, већа мора, заливе, мореузе, реке, речне системе, сливове, развођа и језера света; - приказује на немој карти већа острва и полуострва на Земљи; - описује елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - наводи поступке које ће предузети за време поплаве и након ње.	- разликује и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама; - објашњава речну мрежу, речни систем и речни слив; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наводи примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; - наводи узроке настанка поплава и бујица; - наводи поступке које ће предузети за време поплаве и након ње.	- разуме значај мора за живот људи и њихове делатности; - разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине; - објашњава поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера; - уме да користи различите изворе информација (уџбеник, научно-популарну литературу, енциклопедије, Интернет...); - наводи узроке настанка поплава и бујица и објашњава последице њиховог дејства; - наводи поступке које ће предузети за време поплаве и након ње.
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА 3. 6. Биљни и животињски свет на Земљи	- дефинише појам биосфера; - именује биосферу и препознаје њене одлике; - наводи основне природне зоне на Земљи.	- разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери; - наводи факторе који условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи; - разликује и објашњава природне зоне на Земљи.	- објашњава утицај природних фактора на развој биљног и животињског света; - разуме и уме да покаже на географској карти зонални распоред биљака и животиња на Земљи и њихове одлике; - разликује и објашњава вертикалне вегетацијске спратове; - објашњава последице	- објашњава физичке законитости у биосфери; - објашњава утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред; - објашњава на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи; - објашњава и закључује међусобну повезаност и зависност биљног и

			негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи; - наводи примере за заштиту живог света на Земљи.	животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека; - објашњава узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи.

1.7.МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА			РАЗРЕД: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења математике је да ученик овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ (32, 13+19) Изрази, изрази са променљивом Правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама, прости бројеви, растављање бројева на просте чиниоце, делилац и НЗД, садржалац и НЗС Скуп, Венов дијаграм, скуповне операције	-израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставнију линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) -реши једноставнији проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) -примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама -разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце -одреди и примени НЗС и НЗД -изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке -правилно користи речи <i>и</i> , <i>или</i> , <i>не</i> , <i>сваки</i> , у математичко-логичком смислу	Први део ове теме представља природну везу са градивом првог циклуса и у оквиру ње треба проширити и продубити знања која су ученици раније стекли. Обновити својства скупова N и N_0 (претходник и следбеник) и подсетити се придруживања бројева тачкама бројевне полуправе. Кроз разноврсне задатке са изразима, једначинама и неједначинама из свакодневног живота, наставити са изграђивањем појмова бројевни изрази, променљива, израз са променљивом. У делу који се односи на дељивост, подсетити ученике да дељење у скупу природних бројева без остатка није увек могуће. Увести дељење са остатком, је и скуп могућих остатака. Истаћи својства дељивости анализирати дељивост збира, разлике и производа у зависности од дељивости чланова. Правила дељивости декадним јединицама и бројевима 2, 4, 5 и 25 увести тако да ученици сами откривају	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови- петоминутни, петнаестоминутни, целочасовни, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабровати да процењују сопствени напредак у учењу.

		законитости и активно се укључују у процес истраживања и учења, док за правила дељивости са 3 и 9 треба ученике добро изабраним примерима водити до правила. Такође, ученици треба да уоче везу између ових правила (нпр. ако је број дељив са 10, дељив је и са 2 и са 5). На конкретним примерима подскупова N_0 увести различите начине записивања скупова уз увођење појма празног скупа и бесконачног скупа. Увести основне појмове о скуповима и математичком изражавању: скуп, елементи, подскуп, једнакост скупова, празан скуп, са одговарајућим знацим, скуповне операције-унија, пресек, разлика и одговарајуће ознаке. На подесним примерима илустровати математичко-логичку употребу речи: сваки, неки, или, и, не. Скуповне операције над два или три скупа илустровати разноврсним примерима са природним бројевима, уз коришћење Венових дијаграма и без њих. Текстуалне задатке са применом скуповних операција решавати коришћењем Веновог дијаграма и инсистирати на писаном одговору. Увести појмове простог и сложеног броја, објаснити поступак Ератостеновог сита и поступак растављања природних бројева на просте чиниоце и одређивање највећег заједничког делиоца и најмањег заједничког садржаоца и везу између НЗД и НЗС, и оспособити ученике за њихову примену у проблемским задацима.	
2. ОСНОВНИ ГЕОМЕТРИЈСКИ ПОЈМОВИ (18, 8+10) Тачка, права, раван Кружница и круг	влада појмовима: тачка, права, полуправа, дуж, раван, полураван (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор)	Главни циљ теме јесте да успостави природан прелаз на више нивое разумевања геометрије, са нивоа визуелизације (на коме су базирани садржаји геометрије у првом циклусу), на нивое анализирања и	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи,

Многоугао (паралелограм) Централна симетрија Вектор, транслација	• разликује кружницу и круг и опише основне појмове у вези са кружницом/ кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг • разликује многоугаону линију и многоугао и опише основне појмове у вези многоугла (темена, странице, углови) • анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким симболима • нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор • упореди, сабира и одузима дужи конструктивно и рачунски • влада појмом вектора као усмерене дужи и разликује правац, смер и интезитет вектора • преслика дати геометријски објекат централном симетријом и транслацијом • правилно користи геометријски прибор	апстракције. Ученици усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења, правилно закључивање, правилно коришћење везника и, или). Садржаје треба да прате задаци у којима се истиче правилно изражавање, договорено означавање, коректно цртање, и којима се подстиче логичко-комбинаторно размишљање. Полазећи од појмова тачке и праве и односа припадања и распореда увести појам дужи и појам полуправе и начине њиховог обележавања. Разматрати однос две праве у равни; формулисати као очигледну истину да за сваку праву и тачку ван ње постоји јединствена права која пролази кроз дату тачку и паралелна је датој правој; заједно са овом чињеницом показати цртање (обичним или троугаоним лењиром) праве паралелне датој правој кроз тачку која јој не припада. Кроз задатке истаћи симетричност и транзитивност паралелности (без увођења тих појмова), као и области на које је подељена раван задатим правима. Као посебно важне области (заједно са границом) истаћи троуглове и паралелограме и начине њиховог обележавања. Објаснити практичан значај стандардних јединица мере и потребу за деловима јединица мере. Изражавати дужине вишеименованим бројевима и истаћи претварање у једноимене најнижих јединица. Једнакост дужи увести као једнакост њихових дужина (уз истицање да се једнакост не односи на једнакост дужи као скупова тачака). Увести појмове: кружница, круг, центар, полупречник, пречник, лук, тетива и тангента. Однос две две кружнице, односно два круга разматрати на	тестови- петоминутни, петнаестоминутни, целочасовни, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

		конкретним примерима и задацима. Користити шестар као геометријски инструмент за цртање кружница, упоређивање дужи и операције над њима. Конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање дужи повезати са мерењем. У задацима користити изломљене линије (отворене и затворене) без експлицитне дефиниције и увести појам обима затворене изломљене линије. Централном симетријом пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике. Истаћи основне особине централне симетрије и повезати их са особинама паралелограма. Увести појмове усмерених дужи и вектора (интезитет, правац, смер). Транслацијом („паралелним померањем“) пресликавати тачке, дужи, кружнице, троуглове, квадрате и правоугаонике користећи при томе геометријски прибор. Истаћи основне особине транслације и повезати их са особинама паралелограма.	
3. УГАО (19, 8+11) Угаона линија, угао, јединице за мерење углова, врсте углова, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима	-влада појмом угаона линија, угао, област угла, теме и краци угаоне линије/угла -идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе -нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор -измери дати угао и нацрта угао задате мере -упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно	Угаону линију увести као унију две полуправе са заједничким почетком. Истаћи разлику између конвексне и неконвексне области. Угао увести као унију угаоне линије и једне од поменутих области, али даља разматрања ограничити само на конвексне углове. Увести и означавање углова малим словима грчког алфабета. Користећи се механичким моделима (кретање клатна, лепеза и сл.) мотивисати придруживање кружних лукова (и одговарајућих тетива) угловима. Једнаке углове увести као углове чије су одговарајуће тетиве у круговима једнаких полупречника једнаке. На ово објашњење надовезати конструктивно преношење углова помоћу шестара и лењира, а затим	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови- петоминутни, петнаестоминутни, целочасовни, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабровати да процењује сопствени напредак у

	-одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрасне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима -рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали	и конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова Развити код ученика вештину мерења и цртања угла помоћу угломера. Повезати једнакост углова са једнакошћу њихових мера. Увести делове степена (минуте и секунде) и поступке сабирања и одузимања мера углова. Објаснити једнакост унакрсних углова и увести нормалност правих. Ученике треба оспособити да цртају нормалу на праву из дате тачке употребом троугаоног лењира, а након истицања нормалности тангенте и одговарајућег полупречника, и за цртање тангенте на кружницу у задатој тачки кружнице. Објаснити шта се подразумева под растојањем тачке од праве. Под углом између правих које нису међусобно нормалне подразумевати одговарајући оштар угао. Истаћи углове које образује трансверзала две паралелне праве. Када трансверзала није нормална на паралелним правама, добијене углове поделити на оштре и тупе и истаћи да су сви углови исте врсте међусобно једнаки. Обновити једнакост наспрамних страница паралелограма, и извести једнакост наспрамних углова паралелограма. Објаснити шта се подразумева под растојањем између две паралелне праве. Истаћи односе углова са паралелним крацима.	учењу.
5. РАЗЛОМЦИ (56, 29+27) -Први део (16, 9+7) Појам разломка, децимални запис разломка -Други део (37, 18+19) Рачунске операције са разломцима и децималним	• прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа и преводи их из једног записа у други • одреди месну вредност цифре у запису децималног	Појам разломка, као дела целине, ученици су упознали у првом циклусу. На почетку увести појмове правога односно неправог разломка, као и мешовитог броја. Претварање мешовитог броја у неправи разломак и обрнуто, повезати са поступком дељења са остатком.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови- петоминутни,

бројевима, једначине и неједначине -Трећи део (3, 2+1) Проценат, аритметичка средина	броја • заокругли број и процени грешку заокругљивања; • израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину • реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину • одреди проценат дате величине • примени размеру у једноставним реалним ситуацијама • примени аритметичку средину датих бројева • сакупи податке и прикаже их табелом и кружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер	Геометријску интерпретацију ненегативних рационалних бројева уводимо помоћу бројевне полуправе. Примери за то треба да буду разноврсни, имениоци разломака не треба да буду већи од 10, а ученици треба да схвате важност избора јединичне дужи за прецизно приказивање датих разломака. Бројевна полуправа се може користити и за упоређивање разломака. Проширивање и скраћивање разломака уводити на основу особине количника да се он не мења када се и дељеник и делилац помноже, односно поделе истим бројем различитим од нуле. Скраћивање разломка до несводљивог повезати са познатим поступком налажења највећег заједничког делиоца бројиоца и имениоца. На примерима показати да се скраћивање може извести и поступно, али да је претходни поступак ефикаснији. Упознати ученике са различитим начинима упоређивања разломака. Примере који се користе треба илустровати помоћу кружних исечака или фигура у квадратној мрежи и на тај начин повезати овај део теме са темама из геометрије (нпр. угао и мерење угла). Увођење децималног записа разломка и њихово приказивање на бројевној полуправој повезати са мерењем дужине, масе и запремине течности, коришћењем примера из свакодневног живота. Превођење разломака у децимални запис започети са разломцима који се могу свести на децималне разломке, а након тога увести и појам периодичног децималног записа. Сабирање и одузимање разломака увести свођењем на заједнички именилац, с тим што на почетку не треба	петнаестоминутни, целочасовни, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењује сопствени напредак у учењу.

		инсистирати на најмањем заједничком садржаоцу. Множење разломака најлакше је илустровати у квадратној мрежи нпр. преко површине правоугаоника. Пре дељења разломака упознати ученике са појмом реципрочне вредности разломка и природног броја. Само дељење увести помоћу једноставних примера дељења разломка природним бројем и на крају уопштити да је дељење разломком исто што и множење његовом реципрочном вредношћу. Код сабирања, одузимања и множења децималних бројева користити аналогију са извођењем истих операција са природним бројевима. Код дељења увести прво дељење децималног броја природним, а након тога, кроз добро одабране примере, показати како се дељење децималних бројева своди на претходни случај. Упознати ученике са чињеницом да особине рачунских операција које су важиле у скупу природних бројева, важе и у скупу разломака. Код израза се треба задржати на примерима који нису сувише сложени, јер је циљ увежбавање извођења рачунских операција и примена њихових особина. Приликом обраде једначина и неједначина треба се задржати на једноставнијим примерима и користити аналогију са решавањем једначина и неједначина у скупу природних бројева. Треба имати у виду да су исходи који се односе на изразе, једначине и неједначине развојног типа, односно исходи који се развијају и током наредних разреда. Веома важан део ове теме су проблемски – текстуални задаци у којима се користе разломци и децимални запис разломака, помоћу којих се подстиче развој логичког начина мишљења. Могу	

		се обрадити и разни проблеми из свакодневног живота, нпр. планирање кућног буџета којим се, поред увежбавања операција са децималним записом бројева, ствара и основа за развој финансијске писмености, а има и своју васпитну улогу. У делу који се односи на примену, потребно је ученике оспособити да процентни запис разломка, аритметичку средину и размеру повежу са проблемима из свакодневног живота (попусти, поскупљења, подела новца у одређеној размери, израчунавање просечне оцене, висине или примена аритметичке средине у спорту). Увођење процентног записа разломка пожељно је обрадити кроз визуелне представена дијаграмима (најпре квадрата подељеног на стотине, а затим произвољног правоугаоника, правилног многоугла или круга) и кроз ситуације у којима се проценат појављује, као што су израчунавања снижења или поскупљења неког производа, најпре за 25%, 50% и 75%, а након разумевања појма и концепта, и за било коју другу вредност. Кроз ове примере уједно се може увежбавати и превођење разломка у децимални и процентни запис, кроз примере који изискују овакву врсту записа броја. Аритметичку средину је пожељно обрадити и вежбати на конкретним примерима (оцене у дневнику, спорт, кроз истраживачке задатке и сл.). Важно је правилно формирање и разумевање појма размере. Оспособити ученике за њено коришћење у пракси: при цртању и читању разних планова и графикона; при одређивању растојања; при решавању проблема поделе у датој размери и при повећавању и смањивању	

		слика. Обраду овог градива подредити практичном циљу, уз повезивање с већ упознатим садржајима математике и других предмета. Ова област је погодна за развијање разних других компетенција, кроз задатке који би од ученика изискивали различите врсте истраживања. Резултате истраживања ученици треба да представљају графички и на тај начин стекну осећај за упоређивање разломака у различитим записима. За исход који се односи на прикупљање података и приказивање података у табели и кружном дијаграму не постоји одговарајући садржај, јер је предвиђено да се на остваривању овог исхода ради током реализације целе теме.	
6. ОСНА СИМЕТРИЈА (10, 4+6) Појам осне симетрије, осносиметричне фигуре, симетрала дужи и угла	• идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије • симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор • конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства -конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави	Код увођења појма осне симетрије од велике важности су: примери који се ученицима дају на непосредно посматрање и експериментисање и питања која ученицима постављамо како би дошли до њихових основних представа о најважнијим карактеристикама осне симетрије. Примере са осном симетријом започети на квадратној мрежи са осама симетрије које су идентичне са линијама мреже, са циљем да ученици самостално дођу до основних особина осне симетрије, а затим прећи на примере без квадратне мреже. Осном симетријом пресликавати тачку, дуж, круг, троугао, квадрат и правоугаоник, а приликом цртања користити геометријски прибор. Појам осносиметричне фигуре се такође усваја интуитивно, што значи да се низом примера указује да постоје фигуре које имају једну или више оса симетрија и фигуре које немају ту особину.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови- петоминутни, петнаестоминутни, целочасовни, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабrivати да процењује сопствени напредак у учењу.

7. ПИСМЕНИ ЗАДАТАК (8, 4+4)	Самосталним радом ученик показује степен усвојености обрађених садржаја.	Ученике научити да користећи геометријски прибор, конструишу симетралу дужи, симетралу угла, нормалу из тачке на праву и примене њихове особине у проблемским задацима. Писмени задатак обухвата две области и садржи 4-5 задатака који обухватају сва три нивоа.	Ученик самостално решава задатке у току часа. На часу исправке писменог задатка анализирати сваки задатак и грешке које су ученици најчешће правили.

НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1.Природни бројеви и дељивост	Ученик ће бити у стању да: -влада појмом 0 (уме да прочита и запише природне бројеве) -влада неким својствима рачунских операција(комутативност, асоцијативност, неутралан елемент) интуитивно препознаје и примењује уз помоћ наставника - уз подршку наставника решава једноставније бројевне изразе (са две рачунске операције) - уз подршку наставника решава једноставније линеарне једначине и неједначине када се непозната појављује у једном члану -дели са остатком једноцифреним бројем -препозна бројеве дељиве са 2,5 и декадном јединицом	Ученик ће бити у стању да: - већим делом самостално израчуна вредност једноставнијег бројевног изрази -већим делом самостално решава једноставније линеарне једначине и неједначине (у скупу природних бројева) - већим делом самостално примењује правила дељивости са 2,3,4,5,9,25 и декадним јединицама -препознаје просте и сложене бројева - већим делом самостално примењује НЗД и НЗС у једноставнијим текстуалним задацима -одређује НЗД и НЗС за више бројева -користи Ератостеново сито -влада појмом подскуп скупа, празан скуп и правилно	Ученик ће бити у стању да: -самостално израчуна вредност једноставнијег бројевног изрази - самостално решава једноставније линеарне једначине и неједначине (у скупу природних бројева) - самостално примени правила дељивости са 2,3,4,5,9,25 и декадним јединицама -разликује просте и сложене бројева - самостално примењује НЗД и НЗС у једноставнијим текстуалним задацима -одређује НЗД и НЗС за више бројева -користи Ератостеново сито -влада појмом подскуп скупа, празан скуп и правилно користи симболе	Ученик ће бити у стању да: -правилно користи речи И, ИЛИ, НЕ, СВАКИ у математичко-логичком смислу -логички повезује чињенице и самостално изводи правила дељивости за неке бројеве (6, 12, 15 ...) -логички повезује чињенице и уме да одреди НЗД и НЗС на више начина -лако логички повезује чињенице при решавању тежих текстуалних задатака -лако логички повезује чињенице и појмове везане за особине скуповних операција (нпр. уме да одреди скупове ако је дата њихова унија, пресек или разлика) -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

	-набраја просте бројеве до 30 -растави број на прсте чиниоце -одреди НЗД и НЗС за два броја -влада појмом скупа (уочава скупове у природи и стварном животу, уме да запише скуп, прочита скуп задат набрајањем елемената) -правилно користи симболе , -представи скуп Веновим дијаграмом -влада појмом унија, пресек и разлика два скупа (правилно користи њихове симболе и уз помоћ наставника уме да примени скуповне операције на два скупа) -показује мањи степен активности и ангажовања	користи симболе , и за празан скуп - већим делом самостално примењује скуповне операције на три скупа -већим делом самостално представи два и три скупа Веновим дијаграмом -показује делимични степен активности и ангажовања	, и за празан скуп - самостално примењује скуповне операције на три скупа - самостално представи два и три скупа Веновим дијаграмом -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања	
2.Основни геометријски појмови	Ученик ће бити у стању да: --влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује нормалне и паралелне праве) -влада појмовима круг и кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе и уме да их нацрта користећи прибор -описује основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и уз подршку наставника одреди положај	Ученик ће бити у стању да: - већим делом самостално анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом (однос тачке и праве, однос две праве у равни, однос праве и кружнице, однос две кружнице) -упореди, сабира и одузима дужи конструктивно и рачунски - влада појмом колинеарне и неколинеарне тачке -влада појмовима конвексан и неконвексан многоугао - у довољној мери показује способност употребе	Ученик ће бити у стању да: -самостално анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом -преслика дати геометријски објекат централном симетријом и тнслацијом -правилно користи геометријски прибор - самостално изводи закључке користећи особине паралелних и нормалних правих -у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове везано	Ученик ће бити у стању да: -самостално изводи закључке и докаже је паралелограм централносиметрична фигура у односу на пресек својих дијагонала -лако логички повезује чињенице и појмове у конструкцији задате фигуре користећи централну симетрију и транслацију -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

	-показује мањи степен активности и ангажовања	-показује делимичан степен активности и ангажовања		
4. Разломци	Ученик ће бити у стању да: -влада појмом разломака, зна шта разломак представља (разликује бројилац, именилац, разломачку црту, тумачи разломак као део целине или количник два природна броја) -прочита и запише разломке у оба записа - уз подршку наставника преводи разломак у децимални запис и обрнуто - уз подршку наставника прошири и скрати разломак - у мањој мери логички повезује чињенице и уз подршку наставника упореди и представи на бројевној полуправој разломке у оба записа - уз подршку наставника изврши једну до две рачунске операције са разломцима истог записа помажући се сликом када је то потребно - уз подршку наставника решава најједноставније једначине и неједначине када је непозната у једном члану (, ,) -показује нањи степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: -одреди месну вредност цифре у запису децималног броја -заокругли број - већим делом самостално примени својства сабирања и множења разломака (комутативност, асоцијативност, неутрални елемент) - већим делом самостално израчуна вредност једноставнијег бројевног израза - већим делом самостално решава једноставније линеарне једначине и неједначине(типа) - већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава једноставније проблеме из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину -показује делимични степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: - самостално користи својства операције сабирање и множење у решавању бројевних израза -самостално одреди вредност сложенијег бројевног израза -самостално одреди проценат дате величине - самостално примени размеру у једноставним реалним ситуацијама - самостално изводи закључке и примени аритметичку средину датих бројева -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: -лако логички повезује разломке, просте бројеве и правила дељивости (нпр. Р је прост број, одреди -решава сложене текстуалне задатке на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања

5.Осна симетрија	Ученик ће бити у стању да: -интуитивно схвата шта је осна симетрија и оса симетрије (пр. огледало) - у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и уз подршку наставника идентификује основносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије - уз подршку наставника симетрично преслика тачку и дуж (случај када дуж и оса симетрије немају заједничких тачака или крајња тачка дужи припада оси симетрије) користећи геометријски прибор -конструира симетралу дужи -конструира симетралу угла -показује мањи степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: - да већим делом самостално симетрично пресликава једноставнију фигуру (троугао, квадрат, правоугаоник) користећи геометријски прибор -у знатној мери логички повезује чињенице и дели дуж на 4 или 8 једнаких делова -у знатној мери логички повезује чињенице и дели угао на 4 или 8 једнаких делова -показује делимични степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: -конструира симетралу дужи, симетралу угла и у великој мери примењује њихова својства у конструктивним задацима (типа: дата је дуж одреди дуж АВ, одреди тачку праве која је подједнако удаљена од крајева дужи или од кракова угла) - у великој мери показује способност примене знања и конструира праву која је нормална на дату праву или паралелна датој правој -показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања	Ученик ће бити у стању да: -у потпуности покаже способност трансформације знања и примени осну симетричност фигура , симетралу дужи и угла и њихова својства и нормалу за решавање сложенијих конструктивних задатака (пр. конструисати кружницу која додирује праву и садржи тачку ван те праве) -показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања
7.Писмени задатак	26% -45%	46%-69%	70%-89%	90%-100%

1.8.БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем..			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (16o+6y+9v+1c=32) – Жива бића, нежива	– Истражује особине живих бића према Упутствима наставника и води рачуна о безбедности	– У изучавању ћелије акценат је на томе да је ћелија основна јединица грађе свих живих бића, да има своје основне делове (ћелијску мембрану, цитоплазму са органелама и једро са наследним	• Иницијално тестирање • Формативно, свакодневно оцењивање усмених

природа и биологија. – Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. – Једноћелијски и вишећелијски организми. – Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). – Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. – Дисање као размена гасова у различитим срединама. – Излучивање. – Надражљивост. – Покретљивост – кретање. – Размножавање: бесполно и полно. – Раст и развиће – Дужина живота Промене које човек пролази током развића; пубертет и	током рада; – Групише жива бића према њиховим Заједничким особинама; – Одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; – Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. – Једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	материјалом, као и да постоје ћелије чији се наследни материјал налази слободан у цитоплазми, као у случају бактерија) и да према броју ћелија разликујемо једноћелијска и вишећелијска жива бића. – Није потребно детаљно изучавати грађу ћелије, нити помињати поједине органеле. – Процедуре за истраживање и елементе безбедног рада одређује наставник и упознаје ученике. Препорука је да се микроскоп не користи, већ да ђаци током вежбе самостално користе лупу посматрајући крупне ћелије које су им доступне сходно окружењу у коме се школа налази, као нпр. Ћелије паренхима поморанце, јаје птице, икра рибе, јаја водоземаца. – Изучавање заједничких особина живих бића треба обрадити кроз огледе (потребе за водом, одговарајућом температуром за раст, дисање, развој и размножавање и исхрана се могу пратити на квасцу; дисање, у смислу размене гасова, се може пратити огледом са свећом; кретање се може пратити огледом са кишном глистом на папиру итд). – Потребно је заједничке особине обрађивати упоредо, на представницима свих великих група, али би увек требало кренути од човека као бића које је овом узрасту најближе. Особине које се не могу обрадити огледом, могу се обрадити кроз истраживачки рад ученика. Препорука је да ученици овог узраста све задатке обављају у пару, чиме развијају способности сарадње и ненасилне комуникације, а наставник може да оствари много бољи увид у активности ученика.	одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

полна зрелост.		– Све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље. – После истраживања заједничких особина, ученици би требало самостално да изводе груписање организама, према задатом критеријуму. Наставник може самостално одабрати једну или више група (на примеру биљака и животиња) погодних за савладавање научног принципа класификације организама. – Треба више пажње посветити карактеристичним особинама (морфологији), а не ономе што жива бића раде (нпр. расту целог живота, могу да пливају...), како изгледају (нпр. имају одређену боју), или зато што а priori знамо припадност групи (нпр. цветнице, бескичмењаци, сисари...). Овакав начин на који се жива бића класификују путем успостављања хијерархије главних „атрибута“ (карактера) које имају и уклапања у поједине скупове (групе), омогућава увођење научног приступа и разумевање биолошке еволуције. – Не препоручује се увођење нижих систематских категорија, осим врсте због наслеђивања особина. Слично као и код обраде заједничких особина живих бића, све што ученици посматрају или истражују би требало да прикажу цртежом и на њему обележе кључне детаље, као и да направе речник основних појмова, при чему на овом узрасту не инсистирати на употреби појмова као што су морфологија, анатомија, хијерархија.	
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА ($5o+1y+1v+1c=8$) – Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота – Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. – Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. – Живот под	Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада;	У овој области је акценат на ученичком истраживању спољашњих особина живих бића из непосредног окружења и њиховом односу са условима средине у којој живе (нпр. за живот у воденој и копненој средини жаба, комарац, вилин коњиц итд;	Иницијално тестирање • Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика

земљом – изглед, прилагођености на начин живота.	– Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – Одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; – Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. – Једноставним цртежом приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	за живот у води речна шкољка, речни рак, шаран, штука, локвањ, дрезга, нека алга итд; за живот на копну човек, срна, пас, мачка, јазавац, слепи миш, сова ушара, кокошка, шумски мрав, стрижибуба, храст, смрча, дивља ружа, љубичица, хајдучка трава, камилица, ливадарка итд; за живот под земљом кртица, ровац, кишна глиста итд;) због чега у препорученим садржајима нема морских организама. Ако су ученици заинтересовани за њих, јер их срећу у нпр. географији или научно-популарним емисијама, наставник треба да одговори њиховим образовним потребама. Треба имати у виду да су примери дати у табели само препоручени садржаји, тј. наставник може користити све или само неке од примера, а може увести и нове адекватне примере, сходно окружењу у коме се школа налази, структури одељења и интересовању ученика. – Резултате истраживања би требало искористити за генерализацију и увођење новог појма – прилагођеност (адаптација). – Часови утврђивања и часови вежбања могу се искористити за радионичарски рад описивања и цртања животних форми на карактеристичним примерима.	• Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (4о+2у+3в+1с=10) – Преношење особина са родитеља на потомке. – Разлике родитеља и потомака. – Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. – Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. – Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију	Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – Одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; – Једноставним цртежом	У овој области акценат је на преносу особина са родитеља на потомке размножавањем, разликама бесполог и полног размножавања у погледу наслеђивања особина и разликовању наследних и ненаследних утицаја у развићу особина јединки. – Потребно је разјаснити да се особине једне јединке развијају под утицајем наследних фактора које је она добила од родитеља и, истовремено, под утицајем животних услова у којима се њено развиће одвија. Требало би нагласити да варијабилност (различитост јединки) унутар једне врсте	Иницијално тестирање • Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци

	приказује биолошке објекте које посматра и истражује и означава кључне детаље. – Прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке; – Разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; – Поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата;	настаје кроз садејство ових фактора. Наведене феномене би требало обрадити кроз ученичко истраживање варијабилности унутар једне врсте (нпр. разлике између деце у одељењу, у димензијама и боји плодова на пијаци, између говеда у истом домаћинству; уочавање разлика у висини стабла, броју листова и цветова биљака које расту у хладу и оних који расту на сунцу, или биљака које расту у близини саобраћајница и даље од њих) и кроз оглед са пелцерима или листовима афричке љубичице (биљке са истим наследним материјалом различито изгледају када расту под различитим условима). –Огледу треба да претходи постављање хипотезе која ће бити огледом испитана (шта очекујем да ће се десити ако резнице исте биљке гајим у различитим условима осветљености и слично). Закључци о наслеђивању, утицају фактора животне средине и индивидуалној варијабилности могу бити генерализовани и повезани са питањима из свакодневног живота. На овај начин се постиже разумевање различитости између људи са акцентом на то да је свака особа јединствена и непоновљива (чиме се доприноси фундаменталној изградњи осећања прихватања и толеранције јер сви смо међусобно различити). Такође, на овај начин намеће се суштинско разумевање разлога због којих животни стил сваког од нас (исхрана, физичка активност, пушење, наркоманија и сл.) утиче на наше особине (нпр. раст и формирање тела током одрастања и касније) и на потенцијална обољевања. –Табеларно и графичко приказивање резултата, са обавезним извођењем закључака, би требало практиковати увек када се прикупљају	• Писана провера – – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

		подаци. –Препорука је да се ИКТ опрема користи за прикупљање, обраду података и представљање резултата истраживања или огледа, када се ученици оспособе за њено коришћење на часовима предмета информатика и рачунарство и техника и технологија. –У петом разреду, неопходно је увести само појам наследног материјала као узрока уочене различитости и појам врсте због варијабилности. Не препоручује се увођење појмова ген, хроматин, хромозом, Менделових правила наслеђивања и слично.	
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ($4o+3y+5v+1c=13$) – Жива бића из непосредног окружења. – Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. – Заштита живих бића и животне средине. – Пројекат очувања природе у мом крају. – Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. – Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).	Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – Групише жива бића према њиховим заједничким особинама; – Одабира макроморфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; – Идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – Доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком	– Исходи у овој области омогућавају да се жива бића проучавају у амбијенту у којем реално живе и да се код ученика развија осећање одговорности за заштиту природе и биолошке разноврсности, као и свест о властитом положају у природи и потреби одрживог развоја. – Препорука је да се часови намењени реализацији исхода из ове области изводе што чешће ван учионице у природном окружењу (школском дворишту или на неком другом терену), где би ђаци самостално или у групама проучавали жива бића, прикупљали податке, осмишљавали и реализовали еколошке пројекте. – Пројекте могу да осмисле на почетку школске године, да их реализују током читаве године, а на часовима предвиђеним за ову област да представе резултате.	Иницијално тестирање • Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

	разноврсности живих бића на Земљи; – 11. Направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; – 12. Предлаже акције бриге о биљкама и животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин; – 13. Илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава;		

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (4o+3y+1v+1c=9) – Здрава исхрана и унос воде. – Енергетски напизи. – Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. -Физичка активност и здравље. – Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	– Истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; – Користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; – Идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања	–У овој области акценат је на основним чињеницама о здравој исхрани (ужина спремљена код куће), води као најздравијем пићу, штетности енергетских пића и дуванског дима. –Промене у и на телу, као последице пубертета, требало би повезати са потребом одржавања личне хигијене и хигијене животног простора и опасностима од ступања у преране сексуалне односе. –Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе. –Свакако би требало обраду прераног ступања у сексуалне односе обработити заједно са школским психологом.	• Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
	На крају изучавања прве наставне теме ученик треба да објасни шта биологија проучава и какав је њен значај за живоз савременог човека. Требало би да на типичним примерима разликује живу од неживе природе. Ученик треба да зна да наброји животне процесе и да их на типичним примерима разликује. Потребно је разликује бесполно и полно размножавање на типичним	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим једноставним примерима. Зна шта је предмет изучавања биологије , уме да наброји биолошке дисциплине и примењене биолошке науке. Ученик дефинише ћелију и самостално описује њену основну грађу. Уме да наведе једноставне примере полног и бесполног размножавања, без помоћи наставника. Ученик	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим сложеним и непознатим примерима , уз помоћ наставника. Разуме и опширно објашњава предмет изучавања и значај биологије за живот савременог човека. Ученик дефинише ћелију и самостално описује њену грађу, метаболизам и размножавање. Уме да наведе сложеније примере	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим непознатим и атипичним примерима. Уме да објасни значај биологије за човечанство и располаже опширним знањем у излагању. Ученик уме да објасни везу између грађе и функције ћелије. Разуме ћелијски метаболизам и објашњава га без помоћи наставника. Уме да

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	примерима, уз помоћ наставника. Да на једноставним примерима користећи задати критеријум групише жива бића, уз помоћ наставника. Да уме да дефинише ћелију као основну јединицу грађе и функције живих бића и да наброји ћелијску мембрану, цитоплазму и једро као елементе њене грађе, уз помоћ наставника. Да на типичним примерима разликује једноћелијске и вишећелијске организме, уз помоћ наставника. Ученик ће знати да наброји основне промене које су последица пубертет.	уме да објасни настанак зигота, уз помоћ наставника. Ученик разликује животне процесе и уме да преприча њихову основну суштину, без помоћи наставника	полног и бесполоног размножавања, без помоћи наставника. Ученик уме самостално да објасни настанак зигота и његов даљи раст и развој. Ученик разликује животне процесе и уме да објасни њихову основну суштину, без помоћи наставника. Разуме метаболичке процесе, и решава сложене задатке уз малу помоћ наставника.	објасни полно и бесполоно размножавање, без помоћи наставника и да објасни на атипичним примерима. Без икакве помоћи наставника објашњава животне процесе и промет материје и енергије у организму
	Ученик разликује копнену, водену подземну животну средину, на најпростијим примерима. Код најпростијих организама који су карактеристични за ове животне средине ученик , уз помоћ наставника уме да објасни прилагођености.	Ученик дефинише самостално појам животне средине и све што она обухвата. Зна основне одлике водене, копнене и подземне животне средине. Уме на једноставним примерима да објасни на који начин животна средина утиче на адаптације живих бића.	Ученик објашњава компоненте животне средине и њихов утицај на адаптације. Образлаже бројним примерима код биљака, животиња и гљива уз малу помоћ наставника. Зна да образложи на који начин проблеми једне животне средине изазивају морфолошке и физиолошке прилагођености организама. Уме опширно да описује животне заједнице .	Ученик самостално интерпретира сложеност појма животне средине и упоређује водену ,копнену и земљишну животну средину. Објашњава повезаност организама који чине животне заједнице у непосредном окружењу. Самостално истражује морску животну средину и њене становнике. Самостално објашњава адаптације у атипичним примерима. Уме самостално да планира, реализује и демонстрира истраживање животних форми.

НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	Ученик зна да потомци наслеђују особине од родитеља. Зна да наброји неке особине које су наследне код човека. Зна, уз помоћ наставника, на једноставним примерима примерима да објасни разлику између полног и бесполог размножавања. Зна да особине потомака настају као резултат комбиновања особина родитеља.	Ученик зна да ћелије садрже наследни материјал. Ученик објашњава уз помоћ наставника механизме наслеђивања неких особина човека. Уме, уз помоћ наставника, да објасни варијабилност на једноставним примерима. Зна да је зигот резултат спајања мушке и женске полне ћелије. Самостално наводи једноставне примере бесполог размножавања.	Ученик објашњава, уз мању помоћ наставника, механизме наслеђивања код човека. Уме да објасни разлику између једнојајних и двојајних близанаца. Објашњава појам гена и варијабилности. Уз помоћ наставника да објасни разлику између полног и бесполог размножавања. Сложене задатке решава , уз мању помоћ наставника.	Ученик самостално упоређује полно и бесполо размножавање. Ученик самостално објашњава укрштање родитељских особина и њихову експресију у и варијабилност у потомству у атипичним примерима. Самостално планира, реализује и систематизује резултате истраживања. Ученик користи нову терминологију у излагању и има ширину и прецизност у изражавању. Ученик самостално систематизује знања.
	Ученик уме, уз помоћ наставника, да препозна једноставне примере утицаја човека на животну средину. Уме да наведе једноставне примере последица загађивања животне средине. Уме, уз помоћ наставника да наведе једноставне примере заштите животне средине.	Ученик , уз мању помоћ наставника излаже једноставне примере антропогеног деловања и последице на животну средину. Уме да објасни на једноставним примерима мере заштите животне средине.	Ученик, уз мању помоћ наставника наводи последице уништавања природних станишта, загађивања воде, ваздуха и земљишта, изловљавања врста, уношења нових врста. Ученик уз помоћ наставника предвиђа секундарне последице загађивања животне средине и уме да објасни сложеније примере заштите животне средине. Учествоје у дискусији и има способност критичког мишљења.	Ученик је самосталан у излагању. Зна и примењује нову терминологију и еколошке појмове у објашњавању атипичних примера антропогеног деловања и креативно предлаже и процењује мере заштите животне средине. У самосталним истраживањима присутан креативан и критички приступ решавању проблема.
	Ученик препознаје елементе здраве исхране, правилног уноса воде за организам, значај физичке активности и здравог сна за здравље. Уме да наброји једноставне примере. Зна да последице дуванског дима, алкохола и	Ученик уме, уз помоћ наставника да објасни значај и појам здраве исхране. Уме да објасни директне последице неправилне исхране по здравље. Ученик , уз помоћ наставника објашњава значај воде за организам. Ученик	Ученик дискутује о елементима здраве исхране. Уз мању помоћ наставника, излаже градиво о саставу хране , о њеној градивној и енергетској улози. Објашњава метаболизам и последице неправилне исхране, брзе	Ученик самостално планира, реализује и демонстрира резултате истраживања о здравој исхрани, улози хране у организму, последицама неправилне исхране на здравље, . Самостално изводи сложене закључке и

	наркотика по здравље. Зна да пубертет као развојна промена има за последицу промене у понашању и зна уз помоћ наставника да наброји неке од њих.	наводи једноставне примере којима објашњава значај физичке активности на здравље човека.	хране, гојазности, анорексије и булимије образлаже са разумевањем и опширно. Уочава и образлаже значај физичке активности и здравог сна на здравље.	демонстрира запажања. Има способност критичког мишљења, промовише здраве стилове живота

1.9.ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА</i>		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Животно и радно окружење Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном.	- разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју - организује радно окружење у кабинету - наводи занимања у области технике и технологије - правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном окружењу - описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање - процењује сопствена интересовања у области	Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе. Тако ће упознати основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничко-технолошком подручју и развити критички однос који укључује разматрање ширег контекста технике и њеног утицаја на човека и планету Земљу с еколошког, економског, културолошког и социолошког аспекта. Упознати ученике са техником, техничким достигнућима и значајем технике и технологије. Омогућити ученицима да упознају специфичност рада у кабинету ТиТ,	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, може се обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Ако наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе

	технике и технологије	организацију радног места и пажњу посветити заштити на раду при руковању алатима. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.	шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.
Саобраћај Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном.	- процени како би изгледао живот људи без саобраћаја - класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени - наводи професије у подручју рада саобраћај - направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија - разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила - одговорно се понаша као путник у возилу - користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима - аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник - повеже место седења у аутомобилу са узрастом ученика - показује поштовање према другим	Мултимедијална средства ЦД „Шта знаш о саобраћају“; користити саобраћајне макете које израђују ученици на редовним часовима или часовома слоб. активности	

	учесницима у саобраћају - правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају - анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла		
Техничка и дигитална писменост Прибор за техничко цртање (оловка, гумаца, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера. Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; непрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија). Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника). Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број-вредност). Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет,	- преноси податке између ИКТ уређаја - користи Интернет сервисе за претрагу и приступање онлине ресурсима - преузима одговорност за рад - самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет - правилно чита технички цртеж - примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару - користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима - представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер	Користећи прибор за техничко цртање ученици упознају: основне формате папира, врсту размере, врсте линија, геометријско цртање, елементе котирања. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. Користећи рачунар за пренос података између ИКТ уређаја, обраду текста и дигиталних слика као и интернет претраге. Такође је препорука да сваки ученик (користећи знања и вештине које је стекао на часовима информатике и рачунарства) реализује једноставну вежбу уметања фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ онлине ресурсима.	

smartphone, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолуције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.			
Ресурси и производња Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали. Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине). Врсте, својства и примена природних материјала. Технологија прераде и обраде дрвета. Технологија прераде и обраде коже. Текстилна технологија. Технологија производње папира. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених	- повезује својства природних материјала са применом - објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже - сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета - правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега) - направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом - самостално израђује једноставан модел	Назначити основне изворе енергије упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике енергије. Упознати ученике са појмом и поделом материјала; ученици треба да помоћу једноставног прибора упознају својства материјала, као и значај рециклаже материјала и заштите животне средине. Користити аудио-визуелне медије, односно мултимедију. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала и извођење операција и заштите на раду.	

Конструкторско моделовање Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења	- самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе - одабира материјале и алате за израду предмета/модела - мери и обележава предмет/модел - ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате - користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења - самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ - показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха - планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова - активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима - пружи помоћ у раду другим ученицима - процењује остварен	Ученици реализују пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине из области обликовања и обраде материјала, употребе ИКТ-а у техници и техничког цртања и остварују идеје употребом конструкторског комплета. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Наставник је ту пажљиви посматрач, помагач када је то потребно, давалац повратне информације и неко ко охрабрује. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продуктима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.	

	результат и развија предлог унапређења		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Животно и радно окружење	Оцену довољан (2) добија ученик који: често не зна поједина битна својства техничко-технолошких материјала, уређаја и апарата; радне вежбе обавља споро и понекад није у стању да их успешно обави; није сасвим самосталан у раду; прибор и алат не примењује увек правилно; нема довољно способности за успешно усвајање неких знања и умења; не уме да користи успешно техничке цртеже и шеме; нема радне навике и повремено се труди да савлада поједине наставне садржаје.	Оцену добар (3) добија ученик који: с мањим тешкоћама савладава предвиђена знања и умења и основна својства техничко-технолошких материјала, важнијих уређаја, апарата и машина; са различитим успехом обавља поједине радне вежбе; повремено тражи помоћ наставника или бољих ученика у току радних вежби; уме да користи једноставније техничке цртеже и шеме у раду; не показује жељу за постизањем бољег успеха	Оцену врло добар (4) добија ученик који: са разумевањем може да понови битне стручне информације, тумачења наставника и да наведе најзначајнија својства техничко-технолошких материјала, уређаја, апарата и машина предвиђених наставним програмом; уме да користи у раду скице, техничке цртеже и шеме и сам да израђује једноставније техничке цртеже, савесно и уредно обавља задате радне вежбе у предвиђеном времену; као изворе информација користи само наставникова излагања и уџбеник	Оцену одличан (5) добија ученик који: може својим речима, без тешкоћа, да објасни суштину стручних информација, тумачења наставника и техничко-технолошка својства материјала, алата, прибора, уређаја, апарата и машина обухваћених наставним програмом; уме да користи у раду и да сам израђује скице, техничке цртеже и шеме; уме правилно и вешто да користи одговарајући алат и прибор за обликовање материјала предвиђеног за радне вежбе; уноси елементе сопствене креативности у облик и конструкцију предмета које израђује у току радних вежби; радне вежбе обавља успешно у задатом времену; користи у учењу и раду и допунске информације из стручних листова, часописа и других извора.
Саобраћај				
Техничка и дигитална писменост				
Ресурси и производња				
Конструкторско моделовање				

1.10. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Физичке способности Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, које ће довести до напретка у учењу и раду, подстицања ученика у осамостаљивању у раду, развијању личне одговорности за успех, подстицања такмичарског духа и емоционалног и социјалног искуства. Поред развијања техничких елемената ученици ће развијати и знања неопходна за стицање што бољих физичких способности и знања везаних за правилан раст и развој.	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине Атлетика Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 г) Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а“ Тробој Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Прескок Вежбе у упору (сложенији састав)	-Комбинује и користи досегнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу -Доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама; Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри; Процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици.	Редовна настава уз надзор наставника, кроз активности у Дечијој и Спортској Недељи, кросевима (јесењи и пролећни) такмичењем (унутар одељења и међуодељењским такмичењима) применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, које ће довести до напредка у учењу и раду, подстицања ученика у осамостаљивању у раду, развијању личне одговорности за успех, подстицања такмичарског духа. Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада, вежбањем у сали или холу школе. Поделом ученика према полу , према нивоу усвојености вежби из претходног разреда и њиховим способностима.	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

		Коришћењем станица, полигона, чувањем, помагањем.	
Основе тимских спортских игара Основи садржаји Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; -вођење лопте, -хватања и додавања лопте, -шутирања на гол, -финтирање, -принципи индивидуалне одбране -основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: -хватања котрљајућих лопти, -дриблинг, -шутирања на гол, -финтирање, -основни принципи колективне одбране. Футсал: -Елементи технике и тактике. -Игра уз примену правила	- користи елементе технике у игри – примењује основна правила рукомета у игри – учествује на унутародељенским такмичењима - користи елементе технике у игри – примењује основна правила футсала у игри – учествује на унутародељенским такмичењима	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, које ће довести до напретка у учењу и раду, подстицања ученика у осамостаљивању у раду, развијању личне одговорности за успех, подстицања такмичарског духа. Такмичењем (унутар одељења и међуодељењским такмичењима).	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.
Плес и ритмика Основни садржаји			- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу

Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Народно коло „Моравац“ Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених плесова Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу	Изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу; Игра народно коло; Изведе кретања у различитом ритму; Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура.	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском холу или учионици.	уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.
Полигони Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима. Елементарне игре	примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;	Вежбањем уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском холу, могу се након једне или више обрађених наставних тема реализовати полигони и елементарне игре у складу са усвојеним моторичким садржајима из: - спортских игара	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља

		- гимнастике - полигон са препрекама који садржи: колутања и пузања, провлачења, промене правца, прескакања препрека увис и удаљ, трчање преко ниске греде, скок са струњаче на струњачу... - елементарне игре са бежањем, скривањем, хватањем, скакањем, дизањем, бацањем... Моторичке задатке и њихов редослед комбинирају наставник у складу са материјално-техничким условима.	полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.
Физичко вежбање и спорт -Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању -Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала -Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) - Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању -Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање - Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање	– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава	-Формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању;	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности.

конфликтних ситуација) -Писани и електронски извори информација из области физчког васпитања и спорта - Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...) -Физичко вежбање и естетика (правилно обликовање тела) -Планирање дневних активности	конфликте на социјално прихватљив начин – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортскорекративних активности – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом“ – примењује научено у физичком и здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности	очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.	Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.
Здравствено васпитање Физичка активност, вежбање и здравље Основни принципи вежбања и врсте физичке активности Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања Лична и колективна хигијена пре и после вежбања Утицај правилне исхране на здравље и развој људи Исхрана пре и после вежбања Прва помоћ: - значај прве помоћи, - врсте повреда. Вежбање и играње на чистом ваздуху: - чување околине приликом вежбања	– наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања	Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку у различитим временским условима Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енергетској вредности, улога воде, воћа; Предавање: - Утицај дувана, алкохола и енергетских пића Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и практичне часове уз помоћ активиста Црвеног крста.	- Однос ученика према раду - прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.

			Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања.	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања, демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ - Атлетика - Спортска гимнастика - Основе тимских спортских и елементарних игара - Плес и ритмика - Полигони	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену довољан (2)	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)
ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊЕ И СПОРТ	Знања која је остварио из области физичког вежбања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;	У довољној мери показује способност употребе знања из области физичког вежбања и спорта у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и	У великој мери показује способност примене знања из области физичког вежбања и спорта и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког	У потпуности показује способност трансформације знања из области физичког вежбања и спорта и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу

	Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	Знања која је остварио из области здравственог васпитања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	У довољној мери показује способност употребе знања из области здравственог васпитања у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	У великој мери показује способност примене знања из области здравственог васпитања и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области здравственог васпитања и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

1.11. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

ИКТ Предмет изучавања информатике и рачунарства. ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера. Подешавање радног окружења. Организација података. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијом. Рад са презентацијама.	– наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу; – правилно користи ИКТ уређаје; – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја; – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички); – креира текстуални документ и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички); – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа; – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и формирања (самостално и сараднички); – сачува и организује податке; – разликује основне типове датотека;	Програм предмета Информатика и рачунарство, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи говоре о томе шта да ураде на основу знања која су стекли учећи овај предмет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика у три тематске целине: ИКТ, Дигитална писменост и Рачунарство. У настави оријентисаној на постизање исхода потребно је уважити стечене дигиталне вештине ученика. У планирању и припремању наставе, наставник полази од исхода које треба остварити и планира, не само своје, већ, преваходно активности ученика на часу. Наставник треба да буде више оријентисан ка менторској улози, а мање ка предавачкој. Потребно је да наставник програмске исходе, који треба да се достигну до краја петог разреда, разложи на исходе – кораке за сваки час, било да се ради о часовима обраде или утврђивања, а које треба да оствари сваки ученик. Такође, треба да за сваки час планира и припреми средства и начине провере остварености пројектованих исхода. Препорука је да наставник планира и припрема наставу самостално и у сарадњи са колегама из разредног већа због успостављања корелација међу предметима. Потребно је радити на развоју алгоритамског начина мишљења у поступку решавања	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, као и за формирање коначних оцена. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи своје наставне праксе. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа
Дигитална писменост Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин. Правила безбедног рада на Интернету. Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података. Заштита здравља, ризик	– реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине; – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на Интернету; – реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем Интернета;		

зависности одтехнологије и управљање временом	– приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај; – информацијама на интернету приступи критички; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету; – разуме значај ауторских права; – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем; – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на Интернету;	проблема и задатака, развоју логичког мишљења и изградњи личних стратегија за учење уз примену ИКТ-а. Да би сви ученици достигли предвиђене исходе, потребно је активности осмислити тако да укључују практичан рад, уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Пожељно је да планиране активности на часу прати сажето и јасно упутство ученику за реализацију задатка, уз демонстрацију поступка. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност, односно да се кроз дискусију са ученицима одаберу најадекватнији алати, концепти и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, истрајност, аналитичност, самосталност у раду и спремност на сарадњу. Достицање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору методарада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету се могу се наћи примери добре праксе који се, уз прилагођавање условима рада и поштовањем ауторских права, могу користити.	школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активноучешће у животу школе.
Рачунарство Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда” Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам. Увод у тему програмирања. Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање. Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом. Програм – категорије,	– изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда”; – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски; – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема; – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу; – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби; – користи математичке операторе за израчунавања; – објасни сценарио и алгоритам	С обзиром да је настава Информатике и рачунарства теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе,	

блоковинаредби, инструкције. Програмске структуре (линијска,циклична, разграната).	пројекта; – анализира и дискутује програм; – проналази и отклања грешке упрограму;	уколико одељење има више од 20 ученика. Настава се реализује у рачунарском кабинету/дигиталној учионици.	
Пројектни задаци Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима. Представљање резултата пројектног задатка.	– сарађује са осталим члановима групе у одабирутеме, прикупљању и обради материјала у вези сатемом, формулацији и представљању резултата изакључака; – одабира и примењује технике и алате у складу сафазама реализације пројекта; – наведе кораке и опише поступак решавањапројектног задатка; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектногзадатка и активности за које је био задужен; – поставља резултат свог рада на Интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ИКТ	- усвојио је основне појмове из информатике -правилно користи рачунар у раду - зна да отвори фолдер и да организује податке у њему - зна да сачува фолдер и да пронађе исти у Documents - препознаје иконице Word, Power point и зна да покрене те програме	- зна основне компоненте ИКТ уређаја - уме да креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и форматирања - способан је да куца текст у Word-у и да инсертује слику у исти без коришћења дигиталног правописа - способан је да направи пар слајдова у Power point-у са уметањем наслова,текста и слике без знања центрирања слике и без	- усвојио је појмове системских и апликативних софтвера са поделом - уме да креира дигиталну слику и примени напредне акције едитовања и форматирања - способан је да куца текст у Word-у и да инсертује слику у исти са коришћењем дигиталног правописа - способан је да направи више слајдова у Power point-у са	- зна да врши подешавања у Control panel-у (време, језик, миш, програме, дисплеј,...) - уме да примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа - познаје напредне опције у Word-у и зна да их примени - у Power point-у зна да подеси дизајн слајда,анимације и аутоматску промену слајда, транзицију и то све са применом правила за добру

		примене правила и препорука за добру презентацију	уметањем наслова, текста и слике са знањем центрирања уз примену правила и препорука за добру презентацију	презентацију
Дигитална писменост	- ученик разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету - зна да реагује исправно када дођу у контакт са непримереним садржајем или са непознатим особама путем интернета - зна основна ергономска правила при коришћењу ИКТ уређаја	- способан је да приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај - зна да рационално управља временом које проводи у раду са рачунаром и на интернету	- зна да спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету - зна шта је нетикета - зна да размењује релевантне информације на интернету	- зна да информацијама на интернету приступи критички - разуме значај ауторских права - познаје значај антивирусних програма и заштитног зида
Рачунарство	- познаје појмове (програмирање, податак, информација) - уме да наводи кораке при изради простих линијских алгоритама на примерима	- зна све блокове за израду алгоритама - усвојио појмове скуповних операција (и, или, не, сваки, неки, следи) - зна да направи алгоритам линијске структуре - зна како се врши одабир ликова и позорнице, брисање, увећање, умањење, умножавње ликова, употреба костима - уме да напише програм у Scratch-у за цртање правоугаоника, квадрата, троугла... - уме да напише простији програм за разговор ликова	- зна да направи алгоритам гранања - зна радно окружење Scratch-a - зна да примени кретање лика у Декартовом координатном систему - уме да напише програм у Scratch-у за цртање правоугаоника, квадрата, троугла применом корњача графика - уме да напише програм гранања - уме да напише програм за разговор два лика - зна да напише програм	- зна да направи циклични алгоритам - уме да напише програм у Scratch-у за цртање правоугаоника, квадрата, троугла... са понављањем - препознаје грешке у програму и зна да поправи грешку како би програм радио - зна за променљиве и зна да их направи на примерима обима и површине правоугаоника, квадрата, троугла,... - зна да напише програме за израду квица у оквиру пројектне наставе
Пројектни задаци из области: - ИКТ и Дигитална писменост; - Рачунарство	- учествује у групном пројекту уз помоћ наставника и ученика са напредним нивоом (припрема података)	- уме да презентује део пројекта у коме је учествовао сараднички	- уме да презентује пројекат самостално	- уме да презентује пројекат самостално са критичким освртом на добре и слабе стране пројекта

1.12. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

1.12.1. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.Поздрављање	-поздрави и отпоздрави при сусрету и растанку, примењујући најједноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично) и иницирање упознавања; успостављања контакта (нпр. при сусрету, на разгледници, у имејлу, СМС-у). Садржаји Guten Morgen / Guten Tag / Guten Abend / Hallo! Gute Nacht / Auf Wiedersehen / Auf Wiedersehen/ Tschüs! Bis dann. Bis später. Wie geht`s? Wie geht es Ihnen? Danke, gut. Und dir? / Und Ihnen? / Und selbst/selber? (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости, име и презиме, надимци	• Иницијална процена • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

		• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

		• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

			• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
2.Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима	• представи себе и другог; • разуме на јасно и полако постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; • у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстоваа који се односе на дате комуникативне ситуације(дијалози, наративни текстови, формулари), реаговање на усмени и писани импулс саговорника и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о другима . ницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и чита- њекратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуња- вање формулара основним личним подацима (пријава на курс, претплата на дејчи часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Садржаји Mein Name ist Petra Novak. Ich heiße Petra (Novak). Ich bin Petra (Novak).	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

		Wie heißt du? Wie heißen Sie? Wie heißt ihr? Wer ist das? Das ist Markus. Das ist meine Lehrerin, Frau Simin. /Freut mich. Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Woher kommst du? Woher kommt ihr? Woher kommen Sie? Ich komme aus Serbien. Ich wohne in Smederevo. Wo wohnst du? Wie ist deine Adresse/Telefonnummer? Презент слабих глагола и најфреквентнијих јаких глагола (schlafen, fahren, essen, lesen, geben, nehmen, sprechen). Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног члана у номинативу и акузативу. Употреба нултог члана. Употреба упитних заменица и прилога (wer, was; wo, wie, wann). Употреба показне заменице das. Исказна и упитна реченица – положај глагола/ред речи. (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, именовање сродства, име и презиме, земље немачког говорног подручја	• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

			• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

			• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
3. Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	• разуме упутства и налоге и реагује на њих	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање налога и упутстава и реаговање на њих (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично). Садржаји Komm her! Kommt an die Tafel! Setz dich! Setzt euch! Mach(t) das Buch auf/zu! Lies/Lest vor! Hör(t) zu! Sing(t) mit! Sprich/Sprecht nach! Hör/Hört zu! Steh(t) auf! Pass(t) auf! Gib dein Buch an Petra! Gebt mir eure Hausaufgaben! Kannst du mir dein Heft geben? Kann ich dein Heft bekommen? Императив – потврдни и одрични облици 2. лица једнине и множине. Употреба негационе партикуле nicht. Императив глагола са наглаше-	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци;

		ним префиксом. (рецептивно) Модални глаголи у љубазно формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме	• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци;

			• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци;

			• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
4. Исказивање правила понашања	-разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње;	.Слушање и читање једноставних исказа у вези са правилима понашања. Садржаји Kann ich mich hier hinsetzen? Leider nicht, es sit besetzt. Hier darf man nicht sprechen. Du musst dein Handy ausschalten. Die Teire darf man nicht füttern. Неодређена заменица man у номинативу и акузативу. Презент модалних глаголи у формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне

			вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и

			пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и

			пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
5. Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	• разуме позив и реагује на њега • упуту позив на заједничку активност;	Слушање и читање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих, усмено или писано (позив на рођендан, журку, на игру, у биоскоп...); упућивање и прихватање /одбијање позива на заједничку активност, усмено или писано, користећи најједноставније изразе молби, захвалности, извињења. Садржаји Spielen wir Fußball/Tischtennis/ Monopoly? Komm, wir spielen Schach! Wir spielen Basketball. Spielst du mit? Möchtest du zu meiner Party kommen? Komm zu mir! Gehen wir ins Kino? Ja, gerne. /Leider kann ich nicht. Ich muss	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу;

		lernen. /Nien, ich habe keine Lust. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре	• израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу;

			• израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу;

			• израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
6. Исказивање молбе, захтева и захвалности	• разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; • упуту кратке и једноставне молбе и захтеве; • исказе и прихвати захвалност на једноставан начин	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог и писаног одговора на исказану молбу или захтев; изражавање и прихватање захвалности у усменом и писаном облику. Садржаји Kann ich dir/Ihnen helfen?/ Ich habe eine Bitte. Möchtest du eine Orange? Kannst du mir bitte eine Orange geben? Ich möchte eine Tasse Tee. Kannst du mir ein Stück Torte geben? Danke. Vielen	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

		Dank. Ich danke dir. / Bitte. Nichts zu danken./Gern geschehen. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације.	• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

			• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

			• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
7. Честитање	• разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; • упуту једноставне пригодне честитке	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан или неки други значајан догађај; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање кратких пригодних честитки у усменом и писаном облику. Садржаји Alles Gute zum Geburtstag! Liebe Lina, zum Geburtstag Viel Glück .. Ich gratuliere dir/Ihnen zum Jubileum.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

		Frohe Weihnachten/Ostern. Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обесјежавање прославе.	• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

		• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

			• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
8. Описивање живих бића, предмета, места и појава	• разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; • опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих једноставних описа живих бића, предмета, места и појава у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених и писаних описа живих бића, предмета, места и појава.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

		Садржаји Meine Schwester ist groß und schlank. Wie sind deine Augen? Blau oder grün Ihr Hund ist 2 Jahre alt, klein und schwarz. Er frisst gern Kekse. Das ist mein Zimmer. Es ist klein aber schön. Es gefällt mir sehr. Anna ist meine beste Freundin. Sie ist nett und freundlich. Sie hilft mir gern. Ich wohne in Bonn. Bonn ist eine schöne Stadt am Rhein. Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein. Присвојни детерминативи у номинативу, дативу и акузативу. Ред речи у исказној и упитној реченици. Предлози уз глаголе мировања. (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи.	• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
9. Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности	• разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима • -описе и планира обичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима –описе шта уме / не уме да (у)ради	• Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним активно-, плановима и способностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима. Садржаји	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

		Was machst du jetzt/heute Nachmittag? Ich mache meine Hausaufgaben. Ich wohne ganz oben im Haus/im fünften Stock. Hast du eine Wohnung oder ein Haus? Wann gehst du schlafen? Hast du freitags immer Deutsch. Ich gehe dreimal der Woche zum Training. Употреба прилога за време и место (donnerstags/da, dort, hier) . Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици. (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; опише шта уме/не уме да (у)ради	• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

		• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

			• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
10. Исказивање потреба, осета и осећања	• разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; • изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање потреба и осета и предлагање решења у вези с њима; усмено и писано исказивање својих осећања и (емпатично) реаговање на туђа	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

		Садржаји Ich bin durstig. Ich habe Hunger. Mir ist kalt/heiß. Ich bin müde/tautrig/ froh. Möchtest du schlafen? Etwas Wasser trinken? Möchtest du ein Käsebrötchen? Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација, употреба емотикона	• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

			• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; -праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

			• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
11. Исказивање просторних односа и величина	• разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; • тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; • опише непосредни простор у којем се креће	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у којима се на једноставан начин описују просторни односи и оријентација у простору; усмено и писано тражење и давање информација о	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

		сналажењу / оријентацији у простору; усмено и писано описивање просторних односа у приватном и јавном простору (соба, стан, кућа, учионица, школа, музеј, биоскоп). Садржаји Wo ist dein Sportzeug? Wo liegt die Schweiz auf der Landkarte? Wo ist die Bank? Ich bin vor /neben / hinter der Garage. Meine Mutter ist auf dem Markt/ im Supermarkt / bei ihrer Frisörin. Die Bäckerei ist neben der Schule. Meine Stadt ist in Nordserbien. Entschuldigung, wie kommen ich zum Theater? – Gehen Sie nur geradeaus, etwa 50m. Употреба датива и акузатива уз глаголе мировања и кретања у простору. Прилози за место: geradeaus, links, rechts. (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања	писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

			писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

			писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
12. Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	• разуме најједноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; • тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену	Слушање и читање кратких текстова који се односе на тачно време, дан, месец или део дана (разглас/план вожње на аутобуској/железничкој станици, аеродрому; биоскопски програм, договор за неку	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

		активност) или на метеоролошко време (тренутне или уобичајене временске прилике); усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности или метеоролошким приликама. Садржаји Wie spät ist es? Es ist Viertel nach neun. Es ist einundzwanzig Uhr fünfzehn. Wann beginnt die Schule? Am ersten September. Am Donnerstag. Um 8 Uhr. Wie ist das Wetter? Es regnet/scheit. Die Sonne scheint. Es ist kalt/warm/heiß. Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am, um, nach, vor). Безлични глаголи (рецептивно). (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације	• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја,

			кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја,

			кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти

			целокупног градива путем годишњег теста
13. Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих; - тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано, исказивање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања. Садржаји Ist das deine Katze? Nein, das ist Marias Katze. Mein Hund ist nicht da. Das ist das Haus von meinen Eltern. Mimi ist die Katze von Barbara. Hast du einen Kugelschreiber? Ich brauche einen Regenschirm. – Hier ist mein Kugelschreiber. Употреба присвојних чланова. Изражавање припадности предлогом von + датив. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци.	- праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; - разумевања говора; - разумевање краћег писаног текста; - усмено изражавање; - писмено изражавање; - усвојеност лексичких садржаја; - усвојеност граматичких структура; - правопис; - залагање на часу; - израда домаћих задатака и пројеката; - петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; - табеле; - упитници; - илустрације; - дидактичке игре; - енигматске игре; - диктати; - тестовски задаци сопствене израде; - праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; - праћење ученика прилоком рада у групи; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник;
14. Изражавање допадања/ недопадања	• разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих; • тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;	Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање допадања / недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања / неслагања, допадања / недопадања. Садржаји Ich mag Rockmusik. Ich liebe meine Familie und meine Freunde. Ich schwimme gern. Mein Lieblingssport ist Volleyball. Skifahren finde ich doof. Wie findest du die neue Mathelehrerin? Ich finde sie nett. Презент модалног глагола mögen Сложенице – род и грађење: (рецептивно). Глагол finden за изражавање допадања/недопадања. (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

			критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

			критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

			критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
15. Изражавање количине и бројева	• разуме једноставне изразе који се разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл) • тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима • изрази присуство и одсуство некога или нечега;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа које садрже информације у вези са количином и бројевима (новчани износ, узраст, време, број телефона и слично); усмено и писано коришћење једноставних исказа са бројевима до 100. Садржаји Wie viele Menschen stehen da? Wieviel Butter brauchst du für den Kuchen? 200 Gramm. Gibt es etwas Butter im Kühlschrank?Nein, wir brauchen Butter. Ich kaufe vier Flaschen Öl, eine Packung Salz, einen Becher Joghurt, zwei Schachteln Pralinen. Was kostet das? Das macht 15,50 Euro. Meine Einkaufsliste: zwei Kilo Äpfel, drei Liter Milch, ein Pfund Kaffee. Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексике којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним

			релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним

			релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним

			релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1. Поздрављање	препознаје поздраве и отпоздраве и примењује најједноставнија језичка средства уз подршку наставника	поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства уз малу помоћ наставника	поздрави и отпоздрави, примењујући богатију лексику .показује висок степен активности.	Поздрави и отпоздрави на више начина.показује изузетну самосталност.
2.Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима	уз помоћ наставника представља себе, показује мањи степен активности и ангажовања.	- представи себе и другог; - уз помоћ наставника разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	- представи себе и другог; - разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	- самостално разуме постављена питања личне природе и одговара на њих; - самостално представља себе и другог;
3.Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	уз подршку наставника разуме једноставна упутства	-уз малу помоћ наставника разуме једноставна упутства и налоге	-разуме упутства и налоге и реагује на њих, самостално изводи закључке.	-самостално разуме упутства и налоге и реагује на њих, самостално изводи закључке.
4.Исказивање правила понашања	уз подршку наставника разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично)	уз малу помоћ наставника разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично)	-разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; у знатној мери критички расуђује.	-самостално разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње;у потпуности критички расуђује.
5.Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	уз подршку наставника разуме позив и реагује на њега;	- уз малу помоћ наставника разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност;	- разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; показује	-самостално разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; показује изузетно висок

		показује делимичан степен активности и ангажовања.	висок степен активности и ангажовања.	степен активности и ангажовања.
6.Исказивање молбе, захтева и захвалности	уз подршку наставника разуме кратке и једноставне молбе и захтеве	уз малу помоћ наставника разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих;	- разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе и захтеве; искаже и прихвати захвалност на једноставан	- самостално разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе и захтеве; искаже и прихвати захвалност на једноставан
7.Честитање	уз подршку наставника разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих;	- уз помоћ наставника разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - уз помоћ наставника упућује једноставне честитке;	- разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке;	- самостално разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке;
8.Описивање живих бића, предмета, места и појава	уз подршку наставника разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; показује мањи степен активности и ангажовања.	Узнатној мери описује жива бића, предмете.	разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; -опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; у великој мери показује способност примене знања.	- самостално разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; - опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; у потпуности примењује стечена знања у новим ситуацијама.
9.Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности	уз подршку наставника разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима, показује мањи степен активности и	- уз помоћ наставника разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - уз помоћ наставника опише и планира	- разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - опише и планира уобичајене и	- самостално разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - самостално опише и планира уобичајене и

	ангажовања.	уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима;	тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; опише шта уме/не уме да (у)ради;	тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; самостално опише шта уме/не уме да (у)ради;
10.Исказивање потреба, осета и осећања	уз помоћ наставника разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима	у знатној мери разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих и изражава Показује делимичан степен активности и ангажовања.	- разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изражава основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; показује висок степен активности и ангажовања	- самостално разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - самостално изражава основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; показује изузетно висок степен активности и ангажовања и самосталности у раду.
11.Исказивање просторних односа и величина	уз подршку наставника разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору	-у знатној мери разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; удовољној мери показује способност употребе информација, кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору;	- разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружа кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; -описује непосредни простор у којем се креће	- самостално разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - самостално тражи и пружа кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; -самостално описује непосредни простор у којем се креће

12.Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	уз подршку наставника разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком	- уз помоћ наставника разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену;	- разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; -тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену ;	-самостално разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; -самостално тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену;користи друге изворе информација .
13.Изражавањеприпадања/ неприпадањаипоседовања/ непоседовања	- уз подршку наставника разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање,. - поседовање/непоседовање - показује мањи степен активности и ангажовања	-у знатној мери разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање ,показује делимичан степен активности и ангажовања.	- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање	-самостално разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - самостално тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање
14.Изражавање допадања/ недопадања	уз подршку наставника разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи,по некад је самостлан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује.	-у знатној мери разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;у довољној мери критички расуђује.	- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;у знатној мери критички расуђује.	- самостално разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих; - самостално тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;у потпуности критички расуђује.

15.Изражавање количине и бројева	уз подршку наставника разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) . Искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима.	- У знатној мери разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) , реагује на њих; - делимично пружа основне информације у вези са количинама и бројевима;показује делимично степен активности и ангажовања.	- разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; - тражи и пружа основне информације у вези са количинама и бројевима; - изражава присуство и одсуство некога или нечега; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима	- самостално разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; - самостално тражи и пружа основне информације у вези са количинама и бројевима; - самостално изражава присуство и одсуство некога или нечега; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, лако повезује чињенице.

1.12.2. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЛИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.Поздрављање	-поздрави и отпоздрави при сусрету и растанку, примењујући најједноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично) и иницирање упознавања; успостављања контакта (нпр. при сусрету, на разгледници, у имејлу, СМС-у). Садржаји	• Иницијална процена • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

		Guten Morgen / Guten Tag / Guten Abend / Hallo! Gute Nacht / Auf Wiedersehen / Auf Wiedersehen/ Tschüs! Bis dann. Bis später. Wie geht`s? Wie geht es Ihnen? Danke, gut. Und dir? / Und Ihnen? / Und selbst/selber? (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости, име и презиме, надимци	• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

		• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

			• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
2.Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о	• представи себе и другог; • разуме на јасно и полако постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; • у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације(дијалози, наративни текстови, формулари), реаговање на усмени и	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

другима		писани импулс саговорника и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о другима . ницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и читање кратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуњавање формулара основним личним подацима (пријава на курс, претплата на дејчи часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Садржаји Mein Name ist Petra Novak. Ich heiße Petra (Novak). Ich bin Petra (Novak). Wie heißt du? Wie heißen Sie? Wie heißt ihr? Wer ist das? Das ist Markus. Das ist meine Lehrerin, Frau Simin. /Freut mich. Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Woher kommst du? Woher kommt ihr? Woher kommen Sie? Ich komme aus Serbien. Ich wohne in Smederevo. Wo wohnst du? Wie ist deine Adresse/Telefonnummer? Презент слабих глагола и најфреквентнијих јаких глагола (schlafen, fahren, essen, lesen, geben, nehmen, sprechen). Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног члана у номинативу и акузативу. Употреба нултог члана. Употреба упитних заменица и прилога (weg, was; wo, wie, wann). Употреба показне заменице das. Исказна и упитна реченица – положај глагола/ред речи. (Интер)културни садржаји: формално и неформално представља-	писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

		ње, именовање сродства, име и презиме, земље немачког говорног подручја	писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег

			писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
3. Разумевање и давање једноставних упутстава и налога	• разуме упутства и налоге и реагује на њих	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање налога и упутстава и реаговање на њих (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

		наставном процесу, упутства за игру и слично). Садржаји Komm her! Kommt an die Tafel! Setz dich! Setzt euch! Mach(t) das Buch auf/zu! Lies/Lest vor! Hör(t) zu! Sing(t) mit! Sprich/Sprecht nach! Hör/Hört zu! Steh(t) auf! Pass(t) auf! Gib dein Buch an Petra! Gebt mir eure Hausaufgaben! Kannst du mir dein Heft geben? Kann ich dein Heft bekommen? Императив – потврдни и одрични облици 2. лица једине и множине. Употреба негационе партикуле nicht. Императив глагола са наглашеним префиксом. (рецептивно) Модални глаголи у љубазно формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме	• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

		• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

			• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика приликом рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
4. Исказивање правила понашања	-разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње;	.Слушање и читање једноставних исказа у вези са правилима понашања. Садржаји Kann ich mich hier hinsetzen? Leider nicht, es sit besetzt.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика;

		Hier darf man nicht sprechen. Du musst dein Handy ausschalten. Die Teire darf man nicht füttern. Неодређена заменица man у номинативу и акузативу. Презент модалних глаголи у формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола	• разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког

			часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког

			часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

5. Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	• разуме позив и реагује на њега • упути позив на заједничку активност;	Слушање и читање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих, усмено или писано (позив на рођендан, журку, на игру, у биоскоп...); упућивање и прихватање /одбијање позива на заједничку активност, усмено или писано, користећи најједноставније изразе молби, захвалности, извињења. Садржаји Spielen wir Fußball/Tischtennis/ Monopoly? Komm, wir spielen Schach! Wir spielen Basketball. Spielst du mit? Möchtest du zu meiner Party kommen? Komm zu mir! Gehen wir ins Kino? Ja, gerne. /Leider kann ich nicht. Ich muss lernen. /Nien, ich habe keine Lust. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

		• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

		• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

6. Исказивање молбе, захтева и захвалности	• разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; • упути кратке и једноставне молбе и захтеве; • искаже и прихвати захвалност на једноставан начин	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог и писаног одговора на исказану молбу или захтев; изражавање и прихватање захвалности у усменом и писаном облику. Садржаји Kann ich dir/Ihnen helfen?/ Ich habe eine Bitte. Möchtest du eine Orange? Kannst du mir bitte eine Orange geben? Ich möchte eine Tasse Tee.Kannst du mir ein Stück Torte geben?Danke. Vielen Dank. Ich danke dir. / Bitte. Nichts zu danken./Gern geschehen. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни

			говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни

			говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни

			говорник;
7. Честитање	• разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; • упути једноставне пригодне честитке	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан или неки други значајан догађај; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање кратких пригодних честитки у усменом и писаном облику. Садржаји Alles Gute zum Geburtstag! Liebe Lina, zum Geburtstag Viel Glück .. Ich gratuliere dir/Ihnen zum Jubileum. Frohe Weihnachten/Ostern. Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања прославе.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и

			зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
8. Описивање живих бића, предмета, места и појава	• разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; • опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих једноставних описа живих бића, предмета, места и појава у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених и писаних описа живих бића, предмета, места и појава. Садржаји Meine Schwester ist groß und schlank. Wie sind deine Augen? Blau oder grün Ihr Hund ist 2 Jahre alt, klein und schwarz. Er frisst gern Kekse. Das ist mein Zimmer. Es ist klein aber schön. Es gefällt mir sehr. Anna ist meine beste Freundin. Sie ist nett und freundlich. Sie hilft mir gern. Ich wohne in Bonn. Bonn ist eine schöne Stadt am Rhein. Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein. Присвојни детерминативи у номинативу, дативу и акузативу. Ред речи у исказној и упитној реченици. Предлози уз глаголе мировања. (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи;

			• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи;

			• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика приликом рада у групи;

			• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
9. Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности	• разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима • -описује и планира обичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима –описује шта уме / не уме да (у)ради	• Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним активно-, плановима и способностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима. Садржаји Was machst du jetzt/heute Nachmittag? Ich mache meine Hausaufgaben. Ich wohne ganz oben im Haus/im fünften Stock. Hast du eine Wohnung oder ein Haus? Wann gehst du schlafen? Hast du freitags immer Deutsch. Ich gehe dreimal der Woche zum Training. Употреба прилога за време и место (donnerstags/da, dort, hier) . Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици. (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; описује шта уме/не уме да (у)ради	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика

			прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика

			прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика

			прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
10. Исказивање потреба, осета и осећања	• разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; • изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање потреба и осета и предлагање решења у вези с њима; усмено и писано исказивање својих осећања и (емпатично) реаговање на туђа Садржаји Ich bin durstig. Ich habe Hunger. Mir ist kalt/heiß. Ich bin müde/tautrig/ froh. Möchtest du schlafen? Etwas Wasser trinken? Möchtest du ein Käsebrod? Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација, употреба емотикона	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

		• праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

		• праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; -праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

			• праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
11. Исказивање просторних односа и величина	• разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; • тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; • опише непосредни простор у којем се креће	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у којима се на једноставан начин описују просторни односи и оријентација у простору; усмено и писано тражење и давање информација о сналажењу / оријентацији у простору; усмено и писано описивање просторних односа у приватном и јавном простору (соба, стан, кућа, учионица, школа, музеј, биоскоп). Садржаји Wo ist dein Sportzeug? Wo liegt die Schweiz auf der Landkarte? Wo ist die Bank? Ich bin vor /neben / hinter der Garage. Meine Mutter ist auf dem Markt/ im Supermarkt / bei ihrer Frisörin. Die Bäckerei ist neben der Schule. Meine Stadt ist in Nordserbien. Entschuldigung, wie kommen ich zum Theater? – Gehen Sie nur geradeaus, etwa 50m. Употреба датива и акузатива уз глаголе мировања и кретања у простору. Прилози за место: geradeaus, links, rechts. (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по

			нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по

			нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по

			нивоима знања; - праћење ученика приликом рада у групи; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
12. Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	- разуме најједноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; - тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену	Слушање и читање кратких текстова који се односе на тачно време, дан, месец или део дана (разглас/план вожње на аутобуској/железничког станици, аеродрому; биоскопски програм, договор за неку активност) или на метеоролошко време (тренутне или уобичајене временске прилике); усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности или метеоролошким приликама. Садржаји Wie spät ist es? Es ist Viertel nach neun. Es ist einundzwanzig Uhr fünfzehn. Wann beginnt die Schule? Am ersten September. Am Donnerstag. Um 8 Uhr. Wie ist das Wetter? Es regnet/scheit. Die Sonne scheint. Es ist kalt/warm/heiß. Употреба фраза за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am, um, nach, vor). Безлични глаголи (рецептивно). (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације	- праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; - разумевања говора; - разумевање краћег писаног текста; - усмено изражавање; - писмено изражавање; - усвојеност лексичких садржаја; - усвојеност граматичких структура; - правопис; - залагање на часу; - израда домаћих задатака и пројеката; - петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; - табеле; - упитници; - илустрације; - дидактичке игре; - енигматске игре; - диктати; - тестовски задаци сопствене израде; - праћење ученика при

			решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

		• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

			• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
13. Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања	• разуме једноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих; • тражи и даје једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано, исказивање припадања / неприпадања и поседовања / непоседовања. Садржаји Ist das deine Katze? Nein, das ist Marias Katze. Mein Hund ist nicht da. Das ist das Haus von meinen Eltern. Mimi ist die Katze von Barbara. Hast du einen Kugelschreiber? Ich brauche einen Regenschirm. – Hier ist mein Kugelschreiber. Употреба присвојних чланова. Изражавање припадности предлогом von + датив. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

			• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

		• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

			• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
14. Изражавање допадања/ недопадања	• разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих; • тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима;	Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање допадања / недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања / неслагања, допадања / недопадања. Садржаји Ich mag Rockmusik. Ich liebe meine Familie und meine Freunde. Ich schwimme gern. Mein Lieblingssport ist Volleyball. Skifahren finde ich doof. Wie findest du die neue Mathelehrerin? Ich finde sie nett. Презент модалног глагола mögen Сложенице – род и грађење: (рецептивно). Глагол finden за изражавање допадања/недопадања. (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци;

			• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци;

			• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци;

			• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
15. Изражавање количине и бројева	• разуме једноставне изразе који се разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл) • тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима • изрази присуство и одсуство некога или нечега;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа које садрже информације у вези са количином и бројевима (новчани износ, узраст, време, број телефона и слично); усмено и писано коришћење једноставних исказа са бројевима до 100. Садржаји Wie viele Menschen stehen da? Wieviel Butter brauchst du für den Kuchen? 200 Gramm. Gibt es etwas Butter im Kühlschrank? Nein, wir brauchen Butter. Ich kaufe vier Flaschen Öl, eine Packung Salz, einen Becher Joghurt, zwei Schachteln Pralinen. Was kostet das? Das macht 15,50 Euro. Meine Einkaufsliste: zwei Kilo Äpfel, drei Liter Milch, ein Pfund Kaffee.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне

		Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексике којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања	вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне

			вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне

			вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1. Поздрављање	• препознаје поздраве и отпоздраве и примењује најједноставнија језичка средства уз подршку наставника	поздрави и отпоздрави, примењујући најједноставнија језичка средства уз малу помоћ наставника	поздрави и отпоздрави, примењујући богатију лексику .показује висок степен активности.	Поздрави и отпоздрави на више начина.показује изузетну самосталност.
2.Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима	• уз помоћ наставника представља себе, показује мањи степен активности и ангажовања.	• представи себе и другог; • уз помоћ наставника разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	• представи себе и другог; • разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих;	• самостално разуме постављена питања личне природе и одговара на њих; • самостално представља себе и другог;
3.Разумевање и давање једноставних упутстава	• уз подршку наставника	-уз малу помоћ наставника разуме једноставна упутства и	-разуме упутства и налоге и реагује на њих,	-самостално разуме упутства и налоге и реагује на њих,

и налога	разуме једноставна упутства	налоге	самостално изводи закључке.	самостално изводи закључке.
4.Исказивање правила понашања	уз подршку наставника разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично)	уз малу помоћ наставника разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично)	-разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; у знатној мери критички расуђује.	-самостално разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; у потпуности критички расуђује.
5.Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	уз подршку наставника разуме позив и реагује на њега;	- уз малу помоћ наставника разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; - показује делимичан степен активности и ангажовања.	- разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; показује висок степен активности и ангажовања.	-самостално разуме позив и реагује на њега; - упути позив на заједничку активност; показује изузетно висок степен активности и ангажовања.
6.Исказивање молбе, захтева и захвалности	уз подршку наставника разуме кратке и једноставне молбе и захтеве	уз малу помоћ наставника разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих;	- разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе и захтеве; искаже и прихвати захвалност на једноставан	- самостално разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути кратке и једноставне молбе и захтеве; искаже и прихвати захвалност на једноставан
7.Честитање	уз подршку наставника разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих;	- уз помоћ наставника разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - уз помоћ наставника упућује једноставне честитке;	- разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке;	- самостално разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; - упути једноставне честитке;
8.Описивање живих бића, предмета, места и појава	уз подршку наставника разуме једноставан опис	Узнатној мери описује жива бића, предмете.	разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава;	самостално разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава;

	живих бића, предмета, места и појава; показује мањи степен активности и ангажовања.		-описе жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; у великој мери показује способност примене знања.	• описе жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; у потпуности примењује стечена знања у новим ситуацијама.
9.Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности	- уз подршку наставника разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима, показује мањи степен активности и ангажовања.	- уз помоћ наставника разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - уз помоћ наставника описе и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима;	- разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - описе и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; - описе шта уме/не уме да (у)ради;	- самостално разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; - самостално описе и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; - самостално описе шта уме/не уме да (у)ради;
10.Исказивање потреба, осета и осећања	уз помоћ наставника разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима	у знатној мери разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих и изражава Показује делимичан степен активности и ангажовања.	- разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - изражава основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; показује висок степен активности и ангажовања	- самостално разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; - самостално изражава основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; показује изузетно висок степен активности и ангажовања и самосталности у раду.
11.Исказивање просторних односа и величина	уз подршку наставника разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору	-у знатној мери разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; удовољној мери показује способност употребе информација, кратка и	- разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - тражи и пружа кратка	- самостално разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; - самостално тражи и пружа кратка и

		једноставна обавештења о о оријентацији у простору;	и једноставна обавештења о оријентацији у простору; -описује непосредни простор у којем се креће	једноставна обавештења о оријентацији у простору; -самостално описује непосредни простор у којем се креће
12.Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)	уз подршку наставника разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком	- уз помоћ наставника разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену;	- разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; -тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену;	-самостално разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; -самостално тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком /метеоролошком времену;користи друге изворе информација .
13.Изражавањеприпада ња/ неприпадањаипоседова ња/ непоседовања	- уз подршку наставника разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање,. - поседовање/непоседовање - показује мањи степен активности и ангажовања	-у знатној мери разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање ,показује делимичан степен активности и ангажовања.	- разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање	-самостално разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; - самостално тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање
14.Изражавање допадања/ недопадања	уз подршку наставника разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи,по некад је самостлан у решавању проблема и у недовољној мери	-уз натној мери разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; - уз помоћ наставника тражи мишљење и изражава	- разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања , слагања/неслагањаи реагује на њих; - тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним	- самостално разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих; - самостално тражи мишљење и изражава допадање/недопадање

	критички расуђује.	допадање/недопадање једноставним језичким средствима;у довољној мери критички расуђује.	језичким средствима;у знатној мери критички расуђује.	једноставним језичким средствима;у потпуности критички расуђује.
15.Изражавање количине и бројева	уз подршку наставника разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) . Искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима.	- У знатној мери разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) , реагује на њих; - делимично пружа основне информације у вези са количинама и бројевима;показује делимично степен активности и ангажовања.	- разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; - тражи и пружа основне информације у вези са количинама и бројевима; - изражава присуство и одсуство некога или нечега; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима	- самостално разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; - самостално тражи и пружа основне информације у вези са количинама и бројевима; - самостално изражава присуство и одсуство некога или нечега; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима, лако повезује чињенице.

1.12.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ</i>		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Ученици изучавају основе принципе, вредности и процедуре грађанског друштва и на тај начин постају свесни своих права, али и одговорности. Поред тога, ученици постају осетљаиви за потребе појединца и спремни су да креативно делују у заједници поштујући постулате демократског друштва.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

ЉУДСКА ПРАВА -Права детета -Потребе и права -Права детета у документима о заштити права ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО -Школа као заједница -Права и функционисање заједнице -Одговорности и обавезе у заједници -кршење и заштита права -Наши идентитети	-разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; -препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; -штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; -аргументује потребу посебне заштите права детета; -на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; -наводи чиниоце који утичу на остварење деčјих права; -поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу/школи; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; -прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; -искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице -учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; -понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; -наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;	Наставни планови су на оперативном(месечном) и глобалном нивоу. Поред тога, ористи се припрема за непосредан рад на часу која подразумева комбиновање више наставних метода. Планови у прилагођени потребама одељења(и појединаца). У настави се користе разновразни ресурси и присутна је примена ИКТ-а. Често се изводе радионице, рад у групи или у пару. Примењују се оперативни планова и припрема за часове, као и коришћењем више наставних метода Поред непосредног рада са ученицима, користе се наставни листићи, Power Point презентација, видео записи, улустрације, табеле, графикони. Комбиновањем више врста наставних метода,	На почетку школске године, ученици раде иницијално тестирање. У току школске године вреднују се све активности ученика. Редовно се прати напредак ученика кроз активности, кроз радове или усмене одговоре. Праћење радова ученика подразумева образлагање, објективност информаија о њиховом раду

ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	поштује правила одељењске заједнице и правила на нивоу школе; -наводи примере и показатеље остварености и кршења дејких права; -објашњава улогу појединца и група у заштити дејких права; -реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права - зна коме да се обрати за помоћ дискриминације, нетолеранције по различитим основама; -проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - анализира сукоб из различитих углова (препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу -аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба - препознаје и објасни врсте насиља; -прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; заштити од дигиталног насиља; -наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама -идентификује проблеме у својој школи; - прикупља податке о проблему користећи различите изворе и технике; -осмишљава акције,	ученици уче на који начин самостално да раде. Упућују се на коришћење литературе(библиотека, интернет). Поред тога, истиче се значај презентовања њиховог рада(презентација, пројекат, излагање...) Наставник планира вежбе /радионице у којима ученици презентују/препознају примере (не)толеранције -гледа филмове у којима постоје елементи сукоба и насиља, па се на основу њих планира давање задатака ученицима у којима би сами представили примере из своје околине -радом у групама ученици излажу своје ставове или ставиове групе и суочавају своје мишљење са мишљењем других чланова Ученици се подстичу на самостални рад, на самостално коришћење дидактичког материјала, на изношење идеја, за самостални потрагу за извором информација. Ученици се кроз радионице које подразумевају и рад на часу и припрему код куће уче на који начин се припрема за један пројекат. -Подстиче се тимски рад и сарадња међу ученицима -Истиче правила понашања у групи којих се сви придржавају -презентују свој рад, коментаришу, прихватају критику/похвалу	Редовно се прати напредак ученика кроз активности, кроз радове или усмене одговоре. Ученици добијају сугестије за даљи рад. Оцењивање је подстицајно и описно уз детаљну информацију ученика о њиховом раду. На основу постигнућа ученика, прати се и вреднује самостална

-Сукоби и насиље ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ -Планирање и извођењеакција у школи у корист права детета	процењује њихову изводљивост и предвиђа могуће ефекте; - активно учествује у тиму, поштујући правила тимског рада (у групној дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неутрожавајући начин); -учествује у доношењу одлука у тиму/групи поштујући договорене процедуре и правила; -учествује у извођењу акције; - процењује ефекте спроведене акције и идентификује пропусте и грешке; -презентује, образлаже и аргументује изабрану акцију и добијене резултате за унапређивање живота у школи - препознаје примере грађанског активизма у својој школи и исказује позитиван став ка томе.		ефикасност комбинације више наставних метода. У функцији даљег учења су непрестано праћење и вредновање ученичких постигнућа

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
ЉУДСКА ПРАВА	-ученик учествује у раду групе; наводи своје потребе и жеље -набраја правила понашања у учионици -представља особине своје заједнице -прихвата и примењује правила рада у групи -наводи одговорности деце и одраслих	-прави разлику између потреба и жеља и наводи примере -набраја врсте права -представља своје идеје за доношење групних правила -уочава разлику између потреба, права и правила -истиче правила понашања у учионици -наводи примере дечијих права и људских права	- активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључка

		-истиче делове <i>Конвенције</i> , повезује их са примерима из свакодневног живота -именује дечија права и школска документа	
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	-ученик учествује у раду групе -наводи одговорности деце и одраслих -набраја своје заједнице -препознаје примере у којима се крше права детета -препознаје одговорност одраслих и разликује их од дечијих	-наводи елементе и врсте гласања -говори о сличностима и разлици међу људима -наводи примере демократског гласања --приказује разлике између недократског и деморатског начина гласања -наводи примере за кршење и заштиту дечијих права	-активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључка
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ	-ученик учествује у раду групе -наводи одговорности деце и одраслих	- наводи врсте насиља и начине препознавања -наводи начине заштите од насиља -препознаје појмове толеранција и нетолеранција	упоређује сличности и разлике међу људима(раса, национална припадност, порекло...) -наводи примере разлика између стереотипа и предрасуда -приказом/примером показује разлике у врстама насиља
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ	-ученик учествује у раду групе -учествује у раду у групи прикиком извођења радионице	-даје аргументе и изводи акцију у извођењу радионице	учествује у раду, прикупља материјал и излаже; -упоређује рад своје групе са другим; истиче добре и лоше стране свог и других радова

1.12.4. ВЕРСКА НАСТАВА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА			РАЗРЕД: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

I – УВОД 1. 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	• моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања.	Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ настојање да се учење и искуство Цркве и лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	Праћење и вредновање усвојеног програмског садржаја верске наставе одвијаће се у следећим оквирима: - кроз разговоре на задату тему након представљања садржаја; -кроз игру; -кроз креативан рад. Нарочити акценат треба ставити на подстицање ученика да се оно што је тема, будући да се односи на садржај хришћанског живота, делатно и примени.
II - РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА 2. Религија и култура старог света 3. Човек тражи Бога	• моћи да именује неке политеистичке религије. • моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час) <u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <u>Дидактичко методичка упутства за</u>	

		<u>реализацију наставе</u> Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика,	
III - ОТКРИВЕЊЕ СВЕТ БИБЛИЈЕ 4. Божје Откровење 5. Свето Писмо (настанак, подела)	- моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; - моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; - моћи да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка - моћи да разликује Стари и Нови Завет - бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи;		
IV - СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА 6. Стварање света 7. Стварање човека 8. Прародитељски грех 9. Човек изван рајског врта	- моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије - моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле - моћи да преприча библијску приповест о	упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и	

	стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан • бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; • моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; • моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; • моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом • бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу;	формативно, а мање на сазнајно и информативно. Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	
V-СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА 1. Аврам и Божји позив 1. Исак и његови синови 1. Праведни Јосиф 1. Мојсије	• моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја • моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом • моћи да исприча		

1. Пасха	да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта • моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести • моћи да препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.		
VI - ЗАКОН БОЖЈИ 1. На гори Синају 1. Десет Божјих заповести 1. Закон Божји као педагог за Христа	• моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; • моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; • бити подстакнут		

	да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.		
VII - МЕСИЈАНСКА НАДА 18. „Земља меда и млека” 19. Цар Давид 20. Соломон и јерусалимски храм 21. Псалми Давидови 22. Старозаветни пророци 23. Месијанска нада	• моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана • моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи • моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства • знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
УВОД	сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе;	да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;	биће мотивисан да похађа часове Православног катихизиса.
РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	именује неке политеистичке религије,	да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века	да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века и да их објасни
ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ	уочи да се Бог откривао конкретним личностима, чак и код паганских народа, али је Бог чекао конкретан, лични одговор;	објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру;	да наведе неке од библијских књига, њихове ауторе и оквирно време настанка; да разликује Стари и Нови Завет .
СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије;	увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле;	преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан; преприча неку од библијских прича до Аврама.
СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја,	исприча како је јеврејски народ доспео у Египат,	извуче моралну поуку из библијских приповести, препозна старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.
ЗАКОН БОЖИЈИ	преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију;	наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести;	разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; примени вредности Декалога у свом свакодневном животу.
МЕСИЈАНСКА НАДА	моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана, моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи	моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију, моћи да наведе неке од старозаветних пророка	моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије увидети значај покајања и молитве, као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига

1.13.СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

1.13.1. ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА		РАЗРЕД: ПЕТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења слободне наставне активности <i>Вежбањем до здравља</i> је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове и вредности од значаја за одговоран однос према сопственом здрављу, физичком вежбању и здравим животним навикама.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ВЕЖБАЊЕ, ЗДРАВЉЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА Појам и врсте здравља, начини његовог праћења и чувања. Утицај вежбања на здравље, раст и развој. Људско тело и вежбање – кости, зглобови, мишићи. Специфичности вежбања у и ван спорта. Правилно и неправилно вежбање. Мотивација за вежбање и фактори који утичу на одустајање. Када не треба вежбати. Вежбање и имунитет.	– дефинише појам здравља, разликује физичко, ментално и социјално здравље и образлаже утицај вежбања на здравље; – упореди специфичности вежбања у спорту и ван спорта; – разликује правилно од неправилног вежбања и планира сопствене физичке активности у складу са потребама, могућностима и интересовањима; –има увид у сопствене разлоге вежбања и истрајава у вежбању; – препозна ситуације у којима не сме да вежба; – препозна утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље; – повеже позитиван и негативан утицај вежбања на имунитет; – поштује еколошка правила у средини где вежба; – правилно поступа у пружању прве	- ученицима указати на разлику између правилног и неправилног вежбања и више пута се током целог програма враћати на то јер се ради о важном исходу. Ученици се могу организовати да радећи у мањим групама на интернету пронађу и направе избор и план вежби по одређеном задатку (вежбе за јачање мишића ногу, вежбе за правилно држање и сл.) - погодне су активности у којима ученици имају могућност да изнесу сопствено мишљење, дискутују, супротстављају аргументе. Ученици се могу поделити у две групе тако да једна треба да припреми аргументе којима би некога убедили да вежба, а друга да не вежба. Наставник треба да прати аргументацију ученика и да интервенише уколико се мотивација за вежбање тражи само у томе што то сви раде, што је лепо ићи у теретану, што се купује лепа спортска одећа и сл. -упознавање ученика са могућностима вежбања у природи и са правилима чувања природе приликом вежбања. Посебно је важно указати на праћење	-Имајући у виду концепт програма, исходе и компетенције које треба развити наставник континуирано прати напредак ученика, који се огледа у начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како аргументују, које ставове изражавају. Поуздани показатељи напретка су квалитет постављених питања, способност да се промени мишљење у контакту са аргументима, разликовање чињеница од интерпретације, способност да се изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице.

Значај вежбања на чистом ваздуху. Вежбање и очување животне средине. Повреде при вежбању и прва помоћ. ИСХРАНА И ВЕЖБАЊЕ Исхрана као извор енергије. Карактеристике основних животних намирница важних за вежбање. Гојазност и мршавост – ризици и компликације. Како и где се информишемо о здравом начину исхране. Производи који се рекламирају, а треба их избегавати. Различите врсте дијета и њихови позитивни и негативни ефекти. Правилна исхрана пре и после вежбања. ВЕЖБАЊЕ И ФИЗИЧКИ ИЗГЛЕД Идеал физичког изгледа некад и сад. Правилно држање тела и физички изглед. Претерана употреба	помоћи при повредама у вежбању; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање; – користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – наведе принципе правилне исхране и примењује их у свом свакодневном животу; – критички се односи према рекламираним производима животних намирница; – аргументовано дискутује о физичким активностима и начину исхране и ризицима неодговарајућих дијета; – критички вреднује идеале физичког изгледа који се намећу као и начине за њихово достизање;	квалитета ваздуха непосредно пре вежбања јер вежбање у условима загађеног ваздуха има више штете него користи. -Тематика правилне исхране природно је повезана са вежбањем. Како ученици о томе већ имају солидна знања, навике и ставове наставник може да направи неку врсту снимања стања у смислу да кроз разговор или наменски припремљен упитник утврди шта знају о нутритивним вредностима намирница, какве су им навике у исхрани, шта знају о правилима исхране пре и после вежбања и сл. У складу са добијеним одговорима може планирати даљи рад на овој теми. -Поред рада на стицању знања о принципима правилне исхране наставник треба да планира и активности које ће водити достизању исхода који тражи од ученика да се критички односе према рекламираним производима животних намирница. То је важно јер су циљна група реклама произвођача намирница које имају превише масти, соли и шећера баш они.Њихови избори су често повезани са атрактивним реклама производа који нису добри за раст и развој. Зато са ученицима треба радити на анализи таквих реклама, коме се оне обраћају и са каквим порукама. -	- Код неких садржаја могу се урадити иницијални и излазни тест којим ће се утврдити знања, вештине, ставови пре и после рада на неком садржају. - Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са <i>Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању</i>. Оцењивање је описно (истиче се, добар, задовољава), а оцена не улази у општи успех.

дигиталних технологија и последице на здравље и физички изглед. Утицај вежбања и здравих начина живота на физички изглед. У ВЕЖБАЊУ ЈЕДНАКИ Остваривање права детета на раст, развој, здравље, игру и дружење кроз вежбање прилагођено могућностима и потребама. Доступност опреме и простора за вежбање. Родна (не)равноправност у вежбању и спорту. Вежбање после болести и повреда. Значај вежбања за особе са сметњама у развоју и инвалидитетом и спортови прилагођени њиховим могућностима.	– користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед; – разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела; – препозна ризике гојазности и мршавости; – доведе у везу вежбање са правима детета; – аргументује значај вежбања после болести и неких повреда; – поштује потребе и могућности различитих учесника у вежбању и наведе примере равноправности и неравноправности у спорту; – преферира физичке активности на свежем ваздуху са другом децом у односу на седење код куће за компјутером.	-Ова тема у потпуности одговара узрасту ученика 5. и 6. разреда који су у фази интензивног психофизичког мењања из детета у одраслог и физички изглед им је врло важан. Свакодневно посматрају себе у огледалу и углавном су незадовољни како изгледају. Рад на садржајима у оквиру ове теме има за циљ да ученици прихвате своје тело, његове потребе и могућности што је важно јер одрастају у култури где медији и друштвене мреже намећу идеал физичког изгледа који је најчешће удаљен од реалних пропорција људи. -Највећу пажњу треба да добије кључни појам садржаја који се односи на правилно држање јер се оно вежбањем може унапредити што је значајно и за здравље и за физички изглед. -Доступност опреме и простора за вежбање је повезана са правима и ученици могу организовати покретање иницијативе да се направе неке промене у том смислу нпр. да се у околини школе у парку поставе справе за вежбање, итд. - Код рада на родној равноправности у вежбању и спорту важно је да се она не представи да су једнаки захтеви у вежбању за мушкарце и жене. Неопходно је да ученици увек воде рачуна о уважавају различитих потреба, могућности и физичких ограничења као и да препознају примере дискриминације кад су за исти спорт и исто постигнут резултат мушкарци и жене различито награђени.	-Ученике треба унапред упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати, а приликом сваког вредновања постигнућа потребно је дати повратну информацију.

		-У оквиру рада на овој теми ученици ће имати прилику, вероватно по први пут, да се упознају са значајем вежбања код особа које су биле болесне или повређене (саобраћајне незгоде, спортске повреде), као и са специфичностима вежбања особа са сметњама у развоју и инвалидитетом.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
-Вежбање, здравље и животна средина -Исхрана и вежбање -Вежбање и физички изглед -У вежбању једнаки	Знања која је остварио из области <i>Вежбањем до здравља</i> су на нивоу минималне репродукције. У мањој мери повезује чињенице и појмове везане за здравље, вежбање, исхрану, физички изглед, могућности различитих учесника у вежбању и поштовање животне средине, искључиво уз помоћ наставника. Показује мањи степен активности и ангажовања.	У доброј мери показује способност употребе знања из области <i>Вежбањем до здравља</i> и повезује чињенице и појмове везане за здравље, вежбање, исхрану, физички изглед, могућности различитих учесника у вежбању и поштовање животне средине. Разликује правилно од неправилног вежбања, препознаје утицај различитих вежбања на физички изглед и здравље, користи поуздане изворе информација о утицају исхране и вежбања на здравље и физички изглед, разликује добро од лошег држања тела и коригује сопствено држање тела. У доброј мери критички расуђује и показује добар степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области <i>Вежбањем до здравља</i> . Лако логички повезује чињенице и појмове и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима из обрђених наставних тема. У потпуности критички расуђује. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

1.13.2. САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ</i>	РАЗРЕД: ПЕТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја	

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ Основни појмови из области животне средине. Утицај човека на животну средину. Концепт одрживог развоја. Спровођење акција у заштити и очувању животне средине (мали пројекти). ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај. Обновљиви и необновљиви природни ресурси. Жива бића као природни ресурс (мали пројекти). Одрживо коришћење ресурса	– наведе основне појмове о животној средини; – наведе примере утицаја човека на животну средину; – уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина; – препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја; – активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке; – повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја; – развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету; – емоционално реагује на проблеме локалног окружења; – схвати и разуме поделу и значај природних ресурса – разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса; – препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса; – критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса – наведе изворе и последице загађења природне средине – разликује изворе и врсте загађења; – анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет; – разврстава изворе загађења;	-презентације -демонстрације - студије случаја - симулације - играње улога - дебате - рад у малим групама -рад на пројектима -гледање и анализа видео прилога -креативне радионице -рад у групи на платформама за учење -повезивање са вршњацима из других школа или држава -гостовања стручњака -учење у другим установама - посете разним дешавањима -укључивање у акције..	-презентације ученика -продукти њиховог рада -писање есеја - резултати на тематским квизовима - начин на који ученик учествује у активностима -како прикупља податке -како брани своје ставове - квалитет постављених питања - способност да се нађе веза међу појавама -наведе пример -промени мишљење у контакту са аргументима -разликују чињенице од интерпретације -изведе закључак -прихвати другачије мишљење - примени научено предвиди последице - дају креативна решења -како ученици међусобно сарађују - како решавају сукобе мишљења - како једни другима помажу - да ли испољавају иницијативу - како превазилазе тешкоће - да ли показују критичко мишљење или критицизам - колико су креативни.

ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Појам, извори и врсте загађивања. Глобалне промене и глобалне последице. Озонске рупе и последице на животну средину. Смањење загађења од отпада БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета. Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета. Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.	– истражи изворе загађења у локалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; – уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка; – разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности		

	геодиверзитета и биодиверзитета		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника :	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученик у довољној мери именује и :	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученик у довољној мери именује и :
ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ	• дефинише појам животне средине • наводи примере утицаја човека на животну средину • дефинише појам екологије	• разликује појам природне и географске средине • разуме какав може бити утицај човека на животну средину	• објашњава узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина; • проналази решења за проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја;
ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ	• дефинише појам природних ресурса • набраја природне ресурсе и препознаје њихов значај	• разуме проблеме локалног окружења • препознаје и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса	• развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету • схвата и разуме поделу и значај природних ресурса • критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса
ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	• наводи изворе и последице загађења природне средине • наводи примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину	• разликује изворе и врсте загађења • разврстава изворе загађења • користи методе и алате истраживања на терену • уочава повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине	• анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет • истражује изворе загађења у локалној средини- • уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине • прикупља податке из

			различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка • креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката
БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ	• описује биодиверзитет и геодиверзитет • наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; • ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине;	• разликује биодиверзитет од геодиверзитета • користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету	• идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета • процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини • креира истраживачке задатке • објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета
	Наводи, дефинише, описује, препознаје	Разуме, разликује	Објашњава, промењује, израђује, анализира

1.13.3. МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ: МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ		РАЗРЕД: Пети	
ЦИЉ учења слободне наставне активности Музиком кроз живот је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.			
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ		ИСХОДИ На краја програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма

Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и орјентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа. Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.

	– учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу; – критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је	ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.

	њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – искаже свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;	КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Проширивање знања о музичким елементима. Изражајна својства динамике. Врста, карактер и примена темпа.	Знања која је остварио из области извођење музике су на нивоу минималне репродукције. У мањој мери повезује чињенице и појмове везане за музичке елементе, тон, звук и ритам, користи различита музичка средства за рад, искључиво	У доброј мери показује способност употребе знања из области извођење музике. Повезује чињенице и појмове везане за музичке елементе, тон, звук и ритам, користи различита музичка средства за рад, искључиво. Индивидуално и групно пева и свира уз	У потпуности показује способност трансформације знања из области извођење музике. Повезује чињенице и појмове везане за музичке елементе, тон, звук и ритам, користи различита музичка средства за рад, искључиво. Индивидуално и групно пева и свира уз

Тон: боја и текстура Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити. Повезивање звука и ритма. Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања; Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас. Индивидуално и групно свирање.	уз помоћ наставника. Индивидуално и групно пева и свира уз помоћ наставника. Показује мањи степен активности и ангажовања.	помоћ наставника. Разликује боју и текстуру тона, дводелни, троделни и четвороделни . Индивидуално и групно пева и свира. У доброј мери критички расуђује и показује добар степен активности и ангажовања.	помоћ наставника. Разликује боју и текстуру тона, дводелни, троделни и четвороделни . Индивидуално и групно пева и свира. У доброј мери критички расуђује и показује добар степен активности и ангажовања.. Лако логички повезује чињенице и појмове и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима из обрђених наставних тема. У потпуности критички расуђује. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета. Координација различитих менталних и физичких капацитета Правилно дисање. Концентрација. Говор тела. Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења. Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању	Знања која је остварио из области тело као музички инструмент су на нивоу минималне репродукције. У мањој мери показује реагује на различите захтеве из окружења. Показује мањи степен активности и ангажовања.	У доброј мери показује способност употребе знања из области тело као музички инструмент. Синхронизује различитих менталне и физичке капацитете. Уме правилно да дише и да се концентрише, пажња му је добра. Брзина реаговања на различите захтеве из окружења је у доброј мери Развој свесности о нашем телу, У доброј мери критички расуђује и показује добар степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области тело као музички инструмент. Лако логички повезује чињенице и појмове и самостално изводи закључке који се заснивају на подацима из обрђених наставних тема. У потпуности критички расуђује. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

мишића, као и бољој координацији и балансу. Стимулација и активација организма на психомоторном и когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Body percussion.			

1.14.ДОПУНСКА НАСТАВА

1.14.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и књижевност	Пети	Ученик: - разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике; - уз помоћ наставника разликује променљиве речи од непроменљивих у једноставним примерима; - уз помоћ наставника одређује врсте и подврсте променљивих речи у једноставним примерима; - зна да наброји падеже и питања; - уз помоћ наставника разликује падеж речи које имају деκлинацију и уме да промени именицу по падежима; - уз помоћ наставника зна да препозна глаголске облике у једноставним примерима; - уз помоћ наставника разликује основне реченичне чланове у једноставним примерима; - у мањој мери примењује правописну норму; - зна за постојање акцента;	<u>Морфологија:</u> Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи. Промена именица (деκлинација): појам падежа. Основне функције падежа. Грађење и основна значења глаголских облика: презент, перфекат, футур I; инфинитив. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне и неличне. Непроменљиве врсте речи: предлози и прилози. <u>Синтакса:</u> Реченични чланови исказани речју, скупом речи. Субјекат, предикат (глаголски и именски), апозиција, објекат, прилошке одредбе (за место, за време, за начин, за узрок, за меру и количину). <u>Правопис:</u> Велико слово у вишечланим географским називима. Одрична речца не уз именице, придеве и глаголе. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа). <u>Књижевни термини и појмови:</u> Књижевни род и књижевна врста; ауторска приповетка и роман; лирска песма; елементи драмске радње; појам лирског субјекта/приповедача. Богађење речника: нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони

		-разговорно и течно чита; - чита, разуме и парафразира краћи једноставнији текст у различите сврхе; - укратко опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту; - познаје ауторе књижевних дела предвиђених обавезном школском лектиром за пети разред; - прави разлику између усмене и ауторске књижевности; - уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире за пети разред; - анализира издвојен проблем у краћем једноставнијем књижевном тексту; - своје утиске и закључке илуструје основним примерима из књижевног и неуметничког текста; - говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање трудећи се да га разуме и узимајући у обзир његово мишљење; - саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште; - напамет говори одабране књижевне текстове или одломке; - пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - користи оба писма, дајући предност ћирилици;	предложак за тражење погодног израза. Анализа рада

1.14.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Енглески језик	Пети	разуме и користи исказе који се односе на поздрављање; - представља себе и тражи/даје информације личне природе - препознаје и именује појмове који се односе на тему спорта и школских предмета; - уз помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - разуме и реагује на једноставне молбе личне природе - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену - разговарно изговара гласове, а уз помоћ наставника акцентује речи, поштујући ритам и интонацију. - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања - разуме и користи глагол to be - поштујући правопис преписује, а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио - разуме и следи једноставна упутства (Stand up / Sit down /...) - разуме и следи једноставна упутства наставника / са аудио записа - уз помоћ наставника разуме једноставна питања предвиђена темом (Is it...?) - разуме причу уз пратећи аудио запис и визуелну подршку - уз помоћ наставника препозна и именује вокабулар предвиђен темом (животиње, људи, занимања) - повеже реч са одговарајућом сликом - уз помоћ наставника допуни једноставну реченицу на основу модела - уз помоћ наставника чита једноставне реченице са разумевањем - учествује у игровним, мануелним и пројектним активностима - пева песмице хорски - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје из наставне теме - уз помоћ наставника разуме једноставна питања предвиђена темом (Are you...? / Is he / she / it...? / Are we / they...? / Can you...?) - разуме причу уз пратећи аудио запис и визуелну подршку - уз помоћ наставника препозна и именује вокабулар предвиђен темом (придеви, животиње, глаголи) - уз помоћ наставника разуме значење глагола TO BE и CAN - повеже реч са одговарајућом сликом - уз помоћ наставника допуни једноставну реченицу на основу модела - уз помоћ наставника чита једноставне реченице са разумевањем - учествује у игровним, мануелним и пројектним активностима - пева песмице хорски - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје из наставне теме	The Present Simple Tense (be, want) Императив Why don't we /you + инфинитивна основа глагола How about + глаголска именица Would like + именица/инфинитив глагола Which room is it in? Where's the library? It's on the left / right. Is the sofa by the door? What's next to/ near the table? Where are the (books)? They're on the top / bottom shelf. It's in front of / behind the wardrobe. Where do you do your homework? Where is she? She's at the supermarket / in / at the park... The bakery is between the school and the supermarket. How wide / long / deep is the river? It's 45 metres wide / 2 kilometres long. An elephant is bigger than a hippo. The Blue whale is the biggest animal in the world. What is the largest room in your house / flat? The room above / below. My town is in the north-east of Serbia. Предлози за изражавање положаја и просторних односа – in front of, behind, between, opposite... Питања са What/Where/Which/How (far, deep, long...) Поређење придева (правилно и неправилно поређење). Употреба одређеног члана са суперлативом придева. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице (инч, стопа...); природа. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих

	уз помоћ наставника разуме једноставна питања предвиђена темом (Have you got...? / Where's...?) - разуме причу уз пратећи аудио запис и визуелну подршку - уз помоћ наставника препозна и именује вокабулар предвиђен темом (делови лица и тела, породица, просторије у кући, намештај, играчке) - уз помоћ наставника разуме значење глагола HAVE GOT - представи себе и своју породицу - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе којима се изражава положај предмета (on / in / under) - повеже реч са одговарајућом сликом - уз помоћ наставника допуни једноставну реченицу на основу модела - уз помоћ наставника чита једноставне реченице са разумевањем - учествује у игровним, мануелним и пројектним активностима - пева песмице хорски - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје из наставне теме уз помоћ наставника разуме једноставна питања предвиђена темом (Do you like...? / What's the time? / Where's...? / Is / Are there...? / How many?) - разуме причу уз пратећи аудио запис и визуелну подршку - уз помоћ наставника препозна и именује вокабулар предвиђен темом (храна, места у граду, музички инструменти, превозна средства, бројеви до 20) - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе којима се изражава допадање / недовољавање (I like / don't like...) - уз помоћ наставника разуме којих места у граду има (There is / are...) - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе којима се изражава тачно време (It's seven o'clock.) - броји до 20 у низу - повеже реч са одговарајућом сликом - уз помоћ наставника допуни једноставну реченицу на основу модела - уз помоћ наставника чита једноставне реченице са разумевањем - учествује у игровним, мануелним и пројектним активностима - пева песмице хорски - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје из наставне теме Уз помоћ наставника разуме једноставна питања предвиђена темом (Are you / Is he / she wearing...? / What are you / they doing? / What day is it? / What's the weather like?) - разуме причу уз пратећи аудио запис и визуелну подршку - уз помоћ наставника препозна и именује вокабулар предвиђен темом (одећа, глаголи, дани у недељи, временске прилике) - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе којима се изражава радња (He's eating.) - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе којима се изражавају	текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.). Садржаји What time is it? It's five o'clock. It is half past six. It's (a) quarter to/ past seven. It's ten past/to eleven. When do your lessons start? At (a) quarter to nine. When do you have your dance classes? On Monday and Wednesday. I was born in January/on the first of January/ January the first... ..on Christmas/Easter Day... Columbus discovered America in 1492 / in the 15th century. What is the weather like? It's cold/ sunny... The wind is blowing. What was the weather like yesterday? It was foggy / cloudy/windy... It didn't rain, it snowed. It is usually warm in spring/hot in summer/freezing in winter. It's wetter in the west than in the east. It is much drier in Australia than in Serbia. The Present Simple Tense за изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред возње, ТВ/ биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи The Past Simple Tense

		временске прилике (It's hot.) - изговори дане у недељи у низу - повеже реч са одговарајућом сликом - уз помоћ наставника допуни једноставну реченицу на основу модела	Предлози за изражавање времена – in, on, at, to, past, after... Питања са When, What (time/day)... Редни бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Великој Британији; разлика у часовној зони (Београд – Лондон). Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.). Садржаји Remember to bring your membership card. You can't sit here, the seat isn't free. Can you use your phone in class? No, we can't. You mustn't use your phone in class. You must write in ink. Do you have to wear uniforms at school? They have to/don't have to wear uniforms at school. I must study today. I have to feed our dog every morning. I must/ have to go now. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе – can/can't, must/mustn't (Not) Have to за изражавање обавезе и одсуства обавезе (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих

			текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих. Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got /doesn't have an umbrella. Садржаји Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – my friend's/friends'/ children's books Присвојни придеви my, your... Присвојне заменице mine, yours... Have got/Have за изражавање поседовања Питања са Whose (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли / не воли, које му / јој се свиђају / не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним

			интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му / јој се свиђају / не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли / не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата. Садржаји I'm interested in (swimming). What (sports) are you interested in? My hobby is (collecting bagdes). What's your hobby? I love swimming because I'm good at it. I don't like skiing. I'm bad at it. What do you like doing? Peter doesn't like football. Sally is crazy about dancing. My favourite sport is tennis. What's your favourite sport? What are your hobbies and interests? Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys and seven girls. Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about... Глаголи like/love/hate + глаголска именица Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм). Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји

			What do you think of / about...? How do you like it? Please tell me about... Do you agree with (me)? I think / feel it's OK/Okay. You're right / wrong! That's true. Exactly. That's not true. I'm not sure. I like / don't like it because it's boring. The Present Simple Tense (think, like, agree...) Питања са What, Why, How ... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количином и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у ку-хињи ...); писање списка за куповину; записивање и рачунање це How many people are there in the park? There are two men/women and three children in the park. How much milk does he need? Is there any butter in the fridge? No, there isn't any butter, but there's some margarine. I haven't got any food for you. I've got some lemonade / strawberries. There isn't much fruit in the bowl. There aren't many biscuits left in the cupboard. There are a lot of spoons and forks and some / six knives on the table. I need a hundred grams of sugar (100 g) / a bottle of (fizzy) water/2 kilos of potatoes. Can I have a sandwich and a glass of juice please?

			That's £7.80. Shopping list: a packet of butter, two loaves of bread, three pots of yoghurt, a bunch of bananas... Основни бројеви до 1000. Правилна множина именица. Множина именица које се завршавају на -y, -f/fe: strawberries, shelves, knives... Множина именица које се завршавају на -o: kilos, potatoes... Синкретизам једине и множине: sheep, fish... Најчешћи облици неправилне множине (men, women, children, people, feet, teeth, mice....) Бројиве и небројиве именице – pounds, money... Детерминатори – some, any, no. Квантификатори – much, many, a lot of. Питања са How much / many.

1.14.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Немачки језик	Пети	-поздрави и отпоздрави при сусрету и расанку, примењујући најједноставнија језичка средства • неформално представи себе и другог примењујући најједноставнија језичка средства; • разуме на јасно и полако изговорена постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; • разуме и следи најједноставнија упутства и налоге и реагује на њих у вези са уобичајеним језиком у учионици • -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) • разуме позив или предлог и реагује на њега • разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; • захвали и извине се на једноставан начин • разуме и упути најједноставније пригодне честитке • разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава • разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих • размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију примењујући најједноставнија језичка средства • разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих • разуме најједноставна питања и обавештења о простору, величинама и оријентацији у простору и реагује на њих • разуме најједноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; • разуме најједноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих • разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих • разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих	Guten Morgen / Guten Tag / Guten Abend / Hallo! Gute Nacht / Auf Wiedersehen / Auf Wiederschauen/ Tschüs! Bis dann. Bis später. Wie geht`s? Wie geht es Ihnen? Danke, gut. Und dir? / Und Ihnen? / Und selbst/selber? (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости, име и презиме, надимци Mein Name ist Petra Novak. Ich heiße Petra (Novak). Ich bin Petra (Novak). Wie heißt du? Wie heißen Sie? Wie heißt ihr? Wer ist das? Das ist Markus. Das ist meine Lehrerin, Frau Simin. /Freut mich. Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Woher kommst du? Woher kommt ihr? Woher kommen Sie? Ich komme aus Serbien. Ich wohne in Smederevo. Wo wohnst du? Wie ist deine Adresse/Telefonnummer? Презент слабих глагола и најфреквентнијих јаких глагола (schlafen, fahren, essen, lesen, geben, nehmen, sprechen). Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног члана у номинативу и акузативу. Употреба нултог члана. Употреба упитних заменица и прилога (wer, was; wo, wie, wann). Употреба показне заменице das. Исказна и упитна реченица – положај глагола/ред речи. (Интер)културни садржаји: формално и неформално представља- ње, именовање сродства, име и презиме, земље немачког говорног подручја Komm her! Kommt an die Tafel! Setz dich! Setzt euch! Mach(t) das Buch auf/zu! Lies/Lest vor! Hör(t) zu! Sing(t) mit! Sprich/Sprecht nach! Hör/Hört zu! Steh(t) auf! Pass(t) auf! Gib dein Buch an Petra!

			Gebt mir eure Hausaufgaben! Kannst du mir dein Heft geben? Kann ich dein Heft bekommen? Императив – потврдни и одрични облици 2. лица једнине и множине. Употреба негационе партикуле nicht. Императив глагола са наглаше ним префиксом. (рецептивно) Модални глаголи у љубазно формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме Kann ich mich hier hinsetzen? Leider nicht, es sit besetzt. Hier darf man nicht sprechen. Du musst dein Handy ausschalten. Die Teire darf man nicht füttern. Неодређена заменица man у номинативу и акузативу. Презент модалних глаголи у формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола Spielen wir Fußball/Tischtennis/ Monopoly? Komm, wir spielen Schach! Wir spielen Basketball. Spielst du mit? Möchtest du zu meiner Party kommen? Komm zu mir! Gehen wir ins Kino? Ja, gerne. /Leider kann ich nicht. Ich muss lernen. /Nien, ich habe keine Lust. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре Kann ich dir/Ihnen helfen?/ Ich habe eine Bitte. Möchtest du eine Orange? Kannst du mir bitte eine Orange geben? Ich möchte eine Tasse Tee.Kannst du mir ein Stück Torte geben?Danke. Vielen

			Dank. Ich danke dir. / Bitte. Nichts zu danken./Gern geschehen. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације. Alles Gute zum Geburtstag! Liebe Lina, zum Geburtstag Viel Glück .. . Ich gratuliere dir/Ihnen zum Jubiläum. Frohe Weihnachten/Ostern. . Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања прославе. Meine Schwester ist groß und schlank. Wie sind deine Augen?Blau oder grün Ihr Hund ist 2 Jahre alt, klein und schwarz. Er frisst gern Kekse. Das ist mein Zimmer. Es ist klein aber schön. Es gefällt mir sehr. Anna ist meine beste Freundin. Sie ist nett und freundlich. Sie hilft mir gern. Ich wohne in Bonn. Bonn ist eine schöne Stadt am Rhein. Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein.Присвојни детерминативи у номинативу, дативу и акузативу.Ред речи у исказној и упитној реченици. Предлози уз глаголе мировања. (Интер)културни садржаји:култура становања, однос према живој и неживој природи. Was machst du jetzt/heute Nachmittag? Ich mache meine Hausaufgaben. Ich wohne ganz oben im Haus/im fünften Stock.Hast du eine Wohnung oder ein Haus? Wann gehst du schlafen? Hast du freitags immer Deutsch. Ich gehe dreimal der Woche zum Training. Употреба прилога за време и место (donnerstags/da, dort,

			hier) . Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици. (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; опише шта уме/не уме да (у)ради Ich bin durstig. Ich habe Hunger. Mir ist kalt/heiß. Ich bin müde/tautrig/ froh. Möchtest du schlafen? Etwas Wasser trinken? Möchtest du ein Käsebrod? Личне заменице у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација, употреба емотикона Wo ist dein Sportzeug? Wo liegt die Schweiz auf der Landkarte? Wo ist die Bank? Ich bin vor /neben / hinter der Garage. Meine Mutter ist auf dem Markt/ im Supermarkt / bei ihrer Frisörin. Die Bäckerei ist neben der Schule. Meine Stadt ist in Nordserbien. Entschuldigung, wie kommen ich zum Theater? – Gehen Sie nur geradeaus, etwa 50m. Употреба датива и акузатива уз глаголе мировања и кретања у простору. Прилози за место: geradeaus, links, rechts. (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања Wie spät ist es? Es ist Viertel nach neun. Es ist einundzwanzig Uhr fünfzehn. Wann beginnt die Schule? Am ersten September. Am Donnerstag. Um 8 Uhr. Wie ist das Wetter? Es regnet/schneit. Die Sonne scheint. Es ist kalt/warm/heiß. Употреба фразе за званично и незванично исказивање сатнице. Употреба предлога (am, um, nach, vor). Безлични глаголи (рецептивно). (Интер)културни садржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације

			Ist das deine Katze? Nein, das ist Marias Katze. Mein Hund ist nicht da. Das ist das Haus von meinen Eltern. Mimi ist die Katze von Barbara. Hast du einen Kugelschreiber? Ich brauche einen Regenschirm. – Hier ist mein Kugelschreiber. Употреба присвојних чланова. Изражавање припадности предлогом von + датив. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци животињама, кућни љубимци Ich mag Rockmusik. Ich liebe meine Familie und meine Freunde. Ich schwimme gern. Mein Lieblingssport ist Volleyball. Skifahren finde ich doof. Wie findest du die neue Mathelehrerin? Ich finde sie nett. Презент модалног глагола mögen Сложенице – род и грађење: (рецептивно). Глагол finden за изражавање допадања/недопадања. (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. Wie viele Menschen stehen da? Wieviel Butter brauchst du für den Kuchen? 200 Gramm. Gibt es etwas Butter im Kühlschrank?Nein, wir brauchen Butter. Ich kaufe vier Flaschen Öl, eine Packung Salz, einen Becher Joghurt, zwei Schachteln Pralinen. Was kostet das? Das macht 15,50 Euro. Meine Einkaufsliste: zwei Kilo Äpfel, drei Liter Milch, ein Pfund Kaffee. Употреба језичких средстава квантификације. Употреба лексике којом се именује амбалажа. Исказивање количине и цене. Бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања

1.14.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Пети	-поздрави и отпоздрави при сусрету и расанку, примењујући најједноставнија језичка средства • неформално представи себе и другог примењујући најједноставнија језичка средства; • разуме на јасно и полако изговорена постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; • разуме и следи најједноставнија упутства и налоге и реагује на њих у вези са уобичајеним језиком у учионици • -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) • разуме позив или предлог и реагује на њега • разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; • захвали и извине се на једноставан начин • разуме и упути најједноставније пригодне честитке • разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава • разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих • размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију примењујући најједноставнија језичка средства • разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих • разуме најједноставна питања и обавештења о простору, величинама и оријентацији у простору и реагује на њих • разуме најједноставна обавештења о	<i>Ciao! Buongiorno. Buonasera.</i> <i>Come stai? Come va?</i> <i>Bene, grazie.</i> <i>Di dove sei?</i> <i>Sono di....</i> <i>A presto! A domani!</i> <i>Buona notte!</i> Глаголи: <i>essere, stare</i> Упитни прилози: <i>come, di dove</i> Личне заменице (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. <i>Come ti chiami?/Mi chiamo.../Sono...</i> <i>Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama...</i> <i>Questa è mia sorella (mostrando la foto)</i> <i>Questo è il signor.../la signora...</i> <i>Di dove sei? / Sono di..../ Sono della Serbia...</i> <i>Quanti anni hai? / Ho 12 anni.</i> <i>Dove abiti?Dove vivi?</i> <i>Abito a ..., in Via</i> <i>Nome, cognome, indirizzo...</i> Глаголи: <i>essere, avere, abitare, vivere</i> Личне заменице Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>) Бројеви (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, именовање сродства, име и презиме, основни географски подаци о Италији. <i>Fare l'appello:</i> <i>Chi è assente?</i> <i>Sofia? –Presente!</i> <i>Cancella la lavagna, per favore!</i> <i>Ascoltiamo! Scriviamo! Leggiamo!Disegniamo!</i> <i>Tutto chiaro?</i> <i>Come si dice...? Cosa significa...?</i> <i>Vediamo cosa avete capito/ avete letto/abbiamo ascoltato...</i> <i>Ottimo! Bravo/a/i/e!</i>

		хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; • разуме најједноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих • разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих • разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих	Презент индикатива (најфреквентнији правилни глаголи) Императив фреквентних глагола (<i>ascoltare, leggere, scrivere, parlare, ripetere...</i>) Прошло време фреквентних глагола (рецептивно) (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме. <i>Permesso, posso entrare? Posso uscire?</i> <i>Puoi/Può ripetere, per favore!</i> <i>Non dovete/dobbiamo....</i> <i>Ragazzi, fate silenzio!</i> <i>Tirare/ Spingere</i> <i>Entrata/ Uscita</i> <i>È vietato fumare! Vietato fotografare!</i> Неправилни глаголи <i>potere, dovere, fare</i> Императив (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола. <i>Giochiamo a calcio? Andiamo al cinema?</i> <i>Vieni alla mia festa?</i> <i>Sì, grazie!</i> <i>Va bene.</i> <i>Mi dispiace, non posso.</i> <i>Dai, usciamo/andiamo a.../facciamo...</i> Презент индикатива (најфреквентнији правилни глаголи). Неправилни глаголи <i>andare, venire, fare, potere, uscire</i>. (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани прослава рођендана, игре. <i>Vorrei un panino. Un succo di frutta, per favore.</i> <i>Prego.</i> <i>Grazie!</i> <i>Buon appetito!</i> <i>Mi puoi prestare il tuo libro?</i> <i>Sì, certo. / Grazie.</i> <i>Mi presti una penna?</i> Одређени и неодређени члан <i>volere</i> (кондиционално, 1.лице једине) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације

		<i>Buon compleanno!Tanti auguri!</i> <i>Bravo/a/i/e! Bravissimo/a/i/e!</i> <i>Buon Anno!Felice Anno Nuovo!</i> <i>Buon Natale!</i> <i>Forza!</i> Узвичне реченице (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања / прославе. <i>La mia migliore amica si chiama Jasmina. È simpatica/alta. Ha i capelli castani/lunghi/corti. Le piace ascoltare la musica. Parla bene il francese.</i> <i>Luca è di Torino. Torino è una bella città.</i> <i>Questo è il mio cane. Si chiama...</i> <i>È grande/piccolo/bianco...</i> <i>Questo è uno zaino.</i> <i>È rosso/giallo...</i> Придеви иименице (род, број и слагање). Показна заменица (<i>questo</i>). Прилози за начин (<i>bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи. <i>Ogni giorno mi alzo alle...faccio colazione...vado a scuola...</i> <i>Ho lezioni di italiano il mercoledì e il venerdì.</i> <i>Il sabato vado in piscina.</i> <i>A che ora inizia la lezione?</i> <i>Domani devo: fare la spesa, comprare il latte, fare i compiti, chiamare la nonna...</i> Презент индикатива (најфреквентнији повратни глаголи). Предлози. Прилози завреме (<i>oggi, domani, dopo, sempre...</i>). (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. <i>Ho fame/sete/caldo/freddo.</i> <i>Posso aprire la finestra?</i> <i>Chiudiamo la porta?</i> <i>Perché non vai a scuola?</i> <i>Perché mi sento male.</i> <i>Vuoi da bere?/da mangiare?</i> <i>No, grazie, non ho sete/fame.</i>

		<i>Vorrei un bicchiere d'acqua.</i> <i>Non bevo le bibite gassate.</i> Презент индикатива (неправилни глаголи <i>bere, volere</i>). Кондиционал учтивости, прво лице једине (<i>volere</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона. <i>Scusi/a, dove si trova farmacia?</i> <i>È in Via Garibaldi, dietro il bar.</i> <i>Dov'è la sedia?</i> <i>È accanto/dietro/davanti a/ sotto/sopra...</i> <i>Cosa c'è sul banco?</i> <i>C'è un libro e uno zaino.</i> <i>Nella mia camera c'è/ci sono...</i> Фреквентни предлози (нпр. <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro...</i>). Прилозизаместо (<i>qui, qua, lì, là, giù</i>). Упитни прилози: <i>dove</i>. <i>C'è/cisono</i>. Именице (јединина, множина). (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања. <i>Che ore sono? Che ora è?</i> <i>Sono le cinque.</i> <i>Oggi è il 21 febbraio 2017.</i> <i>Il mio compleanno è il 6 giugno.</i> <i>Domani vado al cinema.</i> <i>A che ora comincia il film?</i> <i>Alle 18.00.</i> <i>Il treno parte per Firenze alle 10.</i> <i>Quando vai in Italia?</i> <i>Fra un mese. In giugno.</i> <i>Che tempo fa? Piove. Nevica.</i> Упитни прилози: <i>quando</i>. Употреба садашњег времена за изражавање будућности. Прилозизавреме (<i>adesso, oggi, domani, mai, sempre..</i>). (Интер)културни садржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације. <i>Questa è la mia famiglia. Ho due sorelle. Non ho fratelli.</i> <i>Questo è il tuo gatto?</i> <i>Queste sono le mie penne.</i>

		<i>Di chi è questo libro?</i> <i>Questi quaderni sono di Marco.</i> Конструкција за исказивање припадности. Присвојни придеви. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци. <i>Ti piace il gelato di cioccolato? -Sì, mi piace.</i> <i>Ti piacciono queste matite? -No, non mi piacciono molto.</i> <i>Non mi piace giocare a tennis.</i> <i>Il mio film preferito è...</i> <i>Ti va bene? – No, preferisco.</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашењеличнезаменицеуфункцијииндиректногобјекта (<i>mi, ti, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. <i>Quanti ragazzi ci sono in aula?</i> <i>Non c'è nessuno./Non prendo niente.</i> <i>Ci sono 26 ragazzi nella mia classe.</i> <i>Quanto costa questo astuccio?</i> <i>C'è del pane?</i> <i>C'è solo un litro di latte nel frigo.</i> <i>Studi poco.</i> Упитнипридев /прилог: <i>quanto</i>. Партитиванчлан. Основни бројеви (1–100). Прилози. Прилози <i>poco/molto</i>. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања.

1.14.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Математика	Пети	-израчунава вредност једноставнијег бројевног израза и решава једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева) -разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце -изводи скуповне операције уније, пресека, разлике -дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим -влада појмовима: дуж, полуправа, права, раван (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; разликује нормалне и паралелне праве) -влада појмовима круг и кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе и уме да их нацрта) -нацрта праву паралелну датој користећи прибор -влада појмом угла; разликује неке врсте углова (оштар, прав, туп, опружен) -идентификује врсте и опише својства углова (Суседни, упоредни, унакрсни углови, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима, нацрта дату праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор) -чита и пише различите врсте бројева (природне и разломке) - преведе децимални запис броја у разломак и обратно, упореди по величини бројеве истог записа, изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $\frac{1}{5}$ од n, где је n дати природан број -решава једноставне једначине и неједначине у којима се непозната појављује само у једном члану са бројевима истог записа -интуитивно схвата шта је осна симетрија и осна симетрије	ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ УГАО РАЗЛОМЦИ ОСНА СИМЕТРИЈА

1.14.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Историја	Пети	Ученик показује мањи степен ангажовања и активности; уз помоћ наставника у стању је да: • наброји основне временске јединице (година, деценија, век, миленијум; • именује врсте историјских извора и прави разлику између њих; • описује живот праисторијских људи;	Основи проучавања прошлости

		• наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; • набраја народе на Старом истоку; • препознаје значење појмова: фараон, пирамиде, хијероглифи, клинасто писмо и гласовно писмо... • лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке; • описује начин одрастања и борбе Спартанаца; • именује најважније битке Грчко-персијских ратова, Пелопонеског рата и ратова Александра Македонског; • лоцира Рим и Константинопољ на историјској карти; • наводи римске богове; • препознаје значење појмова: легија, република, диктатор, конзул... • наводи узрок пропасти Западног римског царства; • репродукује годину пада Западног римског царства.	Праисторија Стари исток Античка Грчка Антички Рим

1.14.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Пети	Ученик ће бити у стању да -наведе заједничке особине живих бића -на једноставним примерима идентификује особине живих бића -дефинише ћелију и наведе поделу живих бића према броју ћелија од којих се састоје -наведе једноставне примере једно и вишећелијских организама	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

		-наведе заједничке функције свих живих бића -дефинише исхрану, дисање, осетљивост, раст и развиће, размножавање и наслеђивање -наведе основне начине исхране и размножавања у живом свету (Учење уз помоћ наставника)	
		-дефинише адаптације и наведе их на једноставним примерима -наведе услове живота у копненим и воденим заједницама -наведе организме који живе у воденим и копненим заједницама -наведе једноставне адаптације водених и копнених организама (учење уз помоћ наставника)	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
		-наведе начине размножавања у живом свету -дефинише размножавање и наслеђивање -дефинише варијабилност и илуструје је на једноставним примерима (учење уз помоћ наставника)	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
		-дефинише биодиверзитет -наброји активности људи које угрожавају биодиверзитет -наведе начине на које појединац може утицати на очување природе (учење уз помоћ наставника)	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
		-наведе здраве навике у исхрани -наведе здраве и нездраве намирнице у храни као и здраву и нездраву храну	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

		-дефинише пубертет и наведе промене у пубертету -наведе здраве стилове живота -наведе шта је активно, а шта пасивно пушење (учење уз помоћ наставника)	

1.14.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Пети	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника зна да географија проучава и природу и људско друштво, зна основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална) Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника именује небеска тела у Сунчевом систему и наводи њихов распоред, зна да је Сунце за нас најзначајнија звезда Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника описује облик Земље и препознаје појаве и процесе везане за њена кретања, -уме да на географској карти покаже континенте и океане Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - зна појам ротације и револуције, зна да опише обртање Земље око њене замишљене осе ротација - зна да опише обртање Земље око Сунца-револуција -препознаје појмове: зора,јутро,подне,вече,ноћ, обданица,оса, полови, упоредници, Екватор, повратници, поларници Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - зна унутрашњу грађу Земље (језгро и омотач језгра) и на слици или моделу може да уочи наведене слојеве - именује стене које улазе у састав Земљине коре (магматске, седиментне, метаморфне) - именује спољашње силе (ветар, вода, лед) -именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу и биосферу) и препознаје њихове основне одлике Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника именује слојеве атмосфере (тропосфера, стратосфера, мезосфера, термосфера) -наводи састав атмосфере (гасови,чврсте честице и водена пара) и загађиваче атмосфере - разликује време и климу - именује временске елементе и климатске чиниоце	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА ВАСИОНА ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Облик Земље и структура њене површине Кретања Земље ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Унутрашња грађа и рељеф Земље ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Ваздушни омотач Земље

		Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника зна однос копнених и водених површин на Земљи, зна да је светско море јединствена водена површина коју чине океани, мора, заливи и мореузи, препознаје и именује океане и већа мора на Земљи, зна поделу језера на природн и вештачка Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника именује биосферу и препознаје њене одлике, наводи основне природне зоне, објашњава појам биосфере	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Воде на Земљи ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Биљни и животињски свет на Земљи

1.15. ДОДАТНА НАСТАВА

1.15.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и књижевност	Пети	Ученик: - самостално повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - разликује променљиве речи од непроменљивих; - одређује врсте променљивих речи и непроменљивих (прилози, предлози); - разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деklinацију; - разликује основне функције и значење падежа; - уочава граматичку основу, наставак за облик, појам падежа; - употребљава падежне облике у складу са нормом; - употребљава глаголске облике у складу са нормом; - разликује основне реченичне чланове (у сложенијим примерима); - доследно примењује правописну норму; - уочава место акцента у вишесложним речима. - доживљајно, истраживачки и критички чита,	Морфологија: Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи; прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози. Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога). Грађење и основна значења глаголских облика: презент, перфекат, футур I; инфинитив. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне и неличне. Непроменљиве врсте речи: предлози и прилози. Синтакса: Реченични чланови исказани речју, скупом речи. Субјекат. Предикат (глаголски и именски); апозиција; објекат (прави и неправи); прилошке одредбе (за време, за место, за начин, за узрок, за меру и количину). Слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункцијски знаци: запета, наводници, црта (уместо наводника у управном говору). Писање скраћеница. Ортоенија: Место акцента у вишесложним речима.

		тумачи и вреднује књижевне и неуметничке текстове средње сложености из школског програма за пети разред, као и књижевне текстове ван школског програма; - самостално уочава и анализира проблеме у књижевним текстовима, користећи више гледишта; - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; - разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; - говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине; - саставља једноставнији аргументативни текст; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе, имајући на уму читалачку публику.	<u>Књижевни термини и појмови:</u> Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. Ауторске лирске песме: дескриптивна, родољубива. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, персонификација, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Пословице, изреке; питалице; загонетке, брзалице. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Анализа рада

1.15.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Пети	-у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту -самостално разменjuje информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -разуме и користи глагол to be - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију-самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе	Hi! Hello. Good morning / evening / afternoon. How are you? I'm fine thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later / tomorrow). (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. – представи себе и другог; – разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима Језичке активности у комуникативним ситуацијама Иницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и читањекратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуњавање формулара основним личним подацима (пријава на курс, претплата на дечји часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Садржаји My name's Maria /I'm Maria. What's your name? This is my friend. His name is Marko. Maria, this is Barbara. Barbara this is Maria. Nice / Pleased to meet you. How old are you? I'm 11. John isn't twelve. He's thirteen. Who's this? It's Carla. What's your phone number / address / mail address? Where are you from? I'm from (Spain). They're from

		којима описује друга или другарицу -разуме једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости самостално користи фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - самостално формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштава информације о себи и другима; - размењује информације -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију • -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. Самостално и правилно описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; -самостално пореди и описује карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима,	Britain. What nationality are you / is she/he? I'm (Spanish). Who's this? It's my father. Who's that? It's my sister. Her name's Susan. These are my friends. Those are their dogs, Blacky and Spot. Личне заменице у функцији субјекта – I, you ... Присвојни придеви – my, your... Показне заменице – this/these, that/those Глагол to be – the Present Simple Tense Питања са Who/What/Where/How (old) Основни бројеви (1–100) (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, сличности и разлике у именовању сродства, земље енглеског говорног подручја. – разуме упутства и налоге и реагује на њих; Разумевање и давање једноставних упутстава и налога Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање налога и упутстава и реаговање на њих (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично). Садржаји Let's start. Quiet, please. Listen to me! Stand up. Sit down. Say hello / goodbye to your friend/him/her/them. Open / Close your books. Put down your pencils. Open the window, please. Come here / to the board. Give me your book, please. Don't do that. Listen and sing / do / number / point / match /repeat... Read and say / write / complete the sentences / dialogue / chart. Move to the right / left. Go back to the start / number 1. Императив Личне заменице у функцији објекта – me, her, him... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми

	-изрази основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; -у потпуности разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање искуства из прошлости; -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију - разуме краће и дуже текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и самостално размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности - самостално и правилно изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности - Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално и правилно одговара на њих уз одговарајуће образложење -самостално и правилно упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности - разуме предлоге и одговоре на њих; разуме и примењује правила учтиве комуникације - самостално описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности самостално и правилно разумењује и примењује правила учтиве комуникације.	учтивости, песме. – разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (су-гестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; Исказивање правила понашања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа у вези са правилима понашања. Садржаји Can I sit here? Sorry, you can't. We cannot / can't talk in class. You must switch off your mobile phone. You must not / mustn't feed the animals. You mustn't take photos here. Модални глаголи за изражавање дозволе и забране – can/can't/cannot, must/mustn't/must not (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола. – разуме позив и реагује на њега, – упути позив на заједничку активност; Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих, усмено или писано (позив на рођендан, журку, на игру, у биоскоп...); упућивање и прихватање /одбијање позива на заједничку активност, усмено или писано, користећи најједноставније изразе молби, захвалности, извињења. Садржаји Let's play football / the memory game / go to the cinema. Come and

		- разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; - разуме и реагује на савете, присуство/одсуство обавезе; -самостално размењује информације које се односе на савете - самостално и правилно саопштава савете користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење разуме и самостално саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена.	play with me! Can/Could you come over to my place / to my party tomorrow afternoon? OK. All right. Sure. Why not? Well, I'm not sure. Sorry, I can't. Thank you, but I can't. Императив Модални глаголи за изражавање предлога – can/could (Интер)култур-ни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендан и прослава рођендана, игре. – разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту кратке и једноставне молбе и захтеве; – исказе и прихвати захвалност на једноставан начин; Исказивање молбе, захтева и захвалности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услу-га или обавештење; давање једноставног, усменог и писаног одговора на исказану молбу или захтев; изражавање и прихватање захвалности у усменом и писаном облику. Садржаји Can I borrow your pencil, please? Yes, here you are. Thank you! You're welcome. No problem. It's alright. Okay. No, I'm sorry, I need it. Can you help me, please? Can / Could you open the door for me, please? Of course. Sure. Give me a glass of water, please. Can I have your phone number / address / mail address? May I ask a question? Could/May we go home now? Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације. – разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; – упуту једноставне честитке; Честитање

		Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан или неки други значајан догађај; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање кратких пригодних честитки у усменом и писаном облику. Садржаји Happy birthday to you! Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter! Happy Valentine's Day! Same to you! Well done! Bravo! Congratulations! (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања / прославе. – разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; – опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; Описивање живих бића, предмета, места и појава Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих једноставних описа живих бића, предмета, места и појава у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених и писаних описа живих бића, предмета, места и појава. Садржаји I'm tall and thin. I've got long brown hair and blue eyes. What colour are your eyes? She's got a nice big present. She's a good teacher. He's a good friend. My dog Blacky is small and black. He's got a white tail. Their garden is big and nice. My house is small, but nice. There isn't a hospital in my town. There are two cafes near my house. There's a pen on the table.

		The pen is black. Глаголи have got, to be за давање описа Егзистенцијално There is / are... Чланови a/an/the (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи, главни / већи градови земаља енглеског говорног подручја. – разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; – опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једно- ставним језичким средствима; – опише шта уме/не уме да (у)ради; Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним активно-стима, плановима и способностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима. Садржаји Do you always walk to school? He never helps his mum. She sometimes does the washing up. What do you do on Sundays? I go to school in the morning. He doesn't collect badges. I feed my dog and take out the rubbish in the morning. I help my father in the garden on Saturdays. Mr / Mrs Atkin works in a bank. My cousins live in Canada. She's wearing blue jeans today. She's cleaning her teeth. What are they doing now? They're reading. What's he doing? Is he doing his homework? Yes, he is. / No, he isn't. He / She can jump. Can you sing? Who can swim? Can Beth climb a

		tree? Yes, she can. / No, she can't. He can run, but he can't swim. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање радњи у садашњости Прилози за учесталост – usually, often... Модални глагол can за изражавање способности (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. – разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; Исказивање потреба, осета и осећања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима осећањима; саопштавање потреба и осета и предлагање решења у вези с њима; усмено и писано исказивање својих осећања и (емпатично) реаговање на туђа. Садржаји I'm thirsty. I can bring you a glass of water. I am hungry. Can I make you a sandwich / Do you want a sandwich? Yes, please. / No, thanks, I want some salad. She is hot/cold. Alice is happy / sad / fine/ ill / tired... The Present Simple Tense (be, want) Модални глагол can за изражавање предлога. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; употреба емотикона. – разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; – тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; – опише непосредни простор у којем се креће; Исказивање просторних

		односа и величина Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у којима се на једноставан начин описују просторни односи и оријентација у простору; усмено и писа- но тражење и давање информација о сналажењу / оријентацији у про- стору; усмено и писано описивање просторних односа у приватном и јавном простору (соба, стан, кућа, учионица, школа, музеј, биоскоп). Садржаји Where's the chair? It's in front of the whiteboard. There's a mirror on the wall. The desk is between the bed and the wardrobe. The kitchen is downstairs. In this picture, our parents are in the living room. Where's the toilet? It's on the left/right. It's here/over there. What's behind / opposite the school? There's a big beautiful park near here. Егзистенцијално There is / are... Предлози за изражавање положаја и просторних односа – here, there, in, on, under... Чланови a/an/the Питања са Where, What... (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања. – разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; – тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену; Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких текстова који се односе на тачно време, дан, месец или део дана (разглас/план вожње на

		аутобуској/желе- зничког станици, аеродрому; биоскопски програм, договор за неку активност) или на метеоролошко време (тренутне или уобичајене вре- менске прилике); усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности или метеоролошким приликама. Садржаји What time is it? It is five o'clock. It's half past six. It's (a) quarter past / to twelve. When do you wake up? I wake up at seven. There's a good programme on TV at (a) quarter to seven. When does the film start? It starts at half past seven. The train leaves at half past two. What's the weather like today? It's (very) hot today. It's sunny /windy... It isn't (very) cold. It's snowing. It usually snows in winter. What day is it today? Is it Tuesday? I usually have my piano lesson on Thursday, but this week I'm having it on Wednesday. I don't watch TV in the morning / afternoon. My birthday is on 21st of May / May 21st. ThePresentSimpleTenseза изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред вожње, ТВ / биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи. ThePresentContinuousTense за изражавање тренутних и привремених радњи. Предлози in/on/at за изражавање времена. Питања са When, What (time/day).. Редни бројеви до 100. (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације. – разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпада-

		ње, поседовање/непоседовање и реагује на њих; – тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање припадања /неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано, исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања. Садржаји This is my ball. This isn't your card. Whose jacket is this? It's Jane's/my father's jacket. I've got a brother. He's got two sisters. I've got a bike. I haven't got rollerblades. Sam hasn't got a cat, he's got a dog. Is this your dog? Саксонски генитив са именицом у једнини – my friend's / Milan's book Присвојни придеви my, your, his...Have got за изражавање припадања/поседовања. Питања са Whose. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци. – разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; – тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; Изражавање допадања/недопадања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање допадања / недопадања и реаговање на њих; усмено и

		писано исказивање слагања / неслагања, допадања / недовољавања. Садржаји Do you like it? Yes, it's very good/No, it's horrible. I'm sorry, but I don't. I don't know. I like apples. I don't like oranges. Peter loves English. He doesn't like Maths. My favourite school subject is P.E. What's your favourite school subject/book/film...? Who's your favourite singer/actor/sports star? Why? The Present Simple Tense (like, love...) Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. – разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; – тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима; – изрази присуство и одсуство некога или нечега; Изражавање количине и бројева Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа које садрже информације у вези са количином и бројевима (новчани износ, узраст, време, број телефона и слично); усмено и писано коришћење једноставних исказа са бројевима до 100. Садржаји There are six apples on the table. Are there any bananas? Yes, there are some. / no, there aren't any. How many people are there in the park? There are two women and three children. Is there any orange juice in the fridge? Yes, there is some. / No, there isn't any. How much is this T-

		shirt? It's £2.80. Основни бројеви до 100 Множина именица – правилна и најчешћи облици неправилне мно- жине (man – men, woman – women, child – children...) Бројиве и небројиве именице. Неопређени детерминатори – some, any. Квантификатори – much, many, a lot of. Питања са How much / many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања

1.15.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД: ПЕТИ	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
НЕМАЧКИ ЈЕЗИК		- у неколико везаних исказа формално и неформално поздрави и отпоздрави, тражи / даје информације личне природе -формално и неформално иницира упознавање, посредује у упознавању, саопштава основне информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту -у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге у вези са уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. -размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) -у више везаних исказа пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање уколико одбија позив -разуме текст поруке (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се изражава захвалност • у више везаних исказа течно опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја примењујући једноставнија језичка средства • у више везаних исказа течно опише и упоређи карактеристике живих бића, предмета, места и појаве	Guten Morgen / Guten Tag / Guten Abend / Hallo! Gute Nacht / Auf Wiedersehen / Auf Wiederschauen/ Tschüs! Bis dann. Bis später. Wie geht`s? Wie geht es Ihnen? Danke, gut. Und dir? / Und Ihnen? / Und selbst/selber? (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости, име и презиме, надимци Mein Name ist Petra Novak. Ich heiße Petra (Novak). Ich bin Petra (Novak). Wie heißt du? Wie heißen Sie? Wie heißt ihr? Wer ist das? Das ist Markus. Das ist meine Lehrerin, Frau Simin. /Freut mich. Meine Eltern heißen Zorica und Drago. Woher kommst du? Woher kommt ihr? Woher kommen Sie? Ich komme aus Serbien. Ich wohne in Smederevo. Wo wohnst du?

		једноставним језичким средствима • опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа • опише користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима • опише специфичније просторне односе и величине једноставним и везаним исказима -описује метеоролошке прилике и климатске услове једноставним језичким средствима; • опише дневни / недељни распоред активности • изрази припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи неколико везаних исказа примењујући једноставна језичка средства • изрази своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење • пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; • на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта	Wie ist deine Adresse/Telefonnummer? Презент слабих глагола и најфреквентнијих јаких глагола (schlafen, fahren, essen, lesen, geben, nehmen, sprechen). Употреба одређеног, неодређеног, негационог, присвојног члана у номинативу и акузативу. Употреба нултог члана. Употреба упитних заменица и прилога (wer, was; wo, wie, wann). Употреба показне заменице das. Исказна и упитна реченица – положај глагола/ред речи. (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, именовање сродства, име и презиме, земље немачког говорног подручја Komm her! Kommt an die Tafel! Setz dich! Setzt euch! Mach(t) das Buch auf/zu! Lies/Lest vor! Hör(t) zu! Sing(t) mit! Sprich/Sprecht nach! Hör/Hört zu! Steh(t) auf! Pass(t) auf! Gib dein Buch an Petra! Gebt mir eure Hausaufgaben! Kannst du mir dein Heft geben? Kann ich dein Heft bekommen? Императив – потврдни и одрични облици 2. лица једине и множине. Употреба негационе партикуле nicht. Императив глагола са наглаше ним префиксом. (рецептивно) Модални глаголи у љубазно формулисаним молбама, упутствима и предлозима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме Kann ich mich hier hinsetzen? Leider nicht, es ist besetzt. Hier darf man nicht sprechen. Du musst dein Handy ausschalten. Die Teiere darf man nicht füttern. Неодређена заменица man у номинативу и акузативу. Презент модалних глаголи у формулисаним молбама,

			упутствима и предложима.(рецептивно) Ред речи у реченицама са императивом. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола Monopoly? Komm, wir spielen Schach! Wir spielen Basketball. Spielst du mit? Möchtest du zu meiner Party kommen? Komm zu mir! Gehen wir ins Kino? Ja, gerne. /Leider kann ich nicht. Ich muss lernen. /Nien, ich habe keine Lust. Употреба глагола кретања са акузативом. Употреба предлога (an, in, auf). (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани, прослава рођендана, игре Kann ich dir/Ihnen helfen?/ Ich habe eine Bitte. Möchtest du eine Orange? Kannst du mir bitte eine Orange geben? Ich möchte eine Tasse Tee.Kannst du mir ein Stück Torte geben?Danke. Vielen Dank. Ich danke dir. / Bitte. Nichts zu danken./Gern geschehen. Употреба неодређеног члана у номинативу и акузативу. Употреба модалних глагола у презенту. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације. Alles Gute zum Geburtstag! Liebe Lina, zum Geburtstag Viel Glück .. . Ich gratuliere dir/Ihnen zum Jubileum. Frohe Weihnachten/Ostern. . Употреба личних заменица у номинативу, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања прославе. Meine Schwester ist groß und schlank. Wie sind deine Augen?Blau oder grün

			Ihr Hund ist 2 Jahre alt, klein und schwarz. Er frisst gern Kekse. Das ist mein Zimmer. Es ist klein aber schön. Es gefällt mir sehr. Anna ist meine beste Freundin. Sie ist nett und freundlich. Sie hilft mir gern. Ich wohne in Bonn. Bonn ist eine schöne Stadt am Rhein. Употреба придева и прилога као именског дела предиката уз глагол sein.Присвојни детерминативи у номинативу, дативу и акузативу.Ред речи у исказној и упитној реченици. Предлози уз глаголе мировања. (Интер)културни садржаји:култура становања, однос према живој и неживој природи. Was machst du jetzt/heute Nachmittag? Ich mache meine Hausaufgaben. Ich wohne ganz oben im Haus/im fünften Stock.Hast du eine Wohnung oder ein Haus? Wann gehst du schlafen? Hast du freitags immer Deutsch. Ich gehe dreimal der Woche zum Training. Употреба прилога за време и место (donnerstags/da, dort, hier) . Ред речи у исказној, упитној и узвичној реченици. (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот

1.15.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански Језик	Пети	- у неколико везаних исказа формално и неформално поздрави и отпоздрави, тражи / даје информације личне природе -формално и неформално иницира упознавање, посредује у упознавању, саопштава основне информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту	<i>Ciao! Buongiorno. Buenasera.</i> <i>Come stai? Come va?</i> <i>Bene, grazie.</i> <i>Di dove sei?</i> <i>Sono di....</i> <i>A presto! A domani!</i> <i>Buona notte!</i> Глаголи: <i>essere, stare</i>

		-у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге у вези са уобичајеним комуникацијом у учioniци; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. -размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) -у више везаних исказа пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање уколико одбија позив -разуме текст поруке (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се изражава захвалност - у више везаних исказа течно опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја примењујући једноставнија језичка средства - у више везаних исказа течно опише и упореди карактеристике живих бића, предмета, места и појаве једноставним језичким средствима - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа - опише користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима - опише специфичније просторне односе и величине једноставним и везаним исказима -опише метеоролошке прилике и климатске услове једноставним језичким средствима; - опише дневни / недељни распоред активности - изрази припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи неколико везаних исказа примењујући једноставна језичка средства - изрази своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење - пита и каже колико нечега има/ нема,	Упитни прилози: <i>come, di dove</i> Личне заменице (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. <i>Come ti chiami?/Mi chiamo.../Sono... Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama... Questa è mia sorella (mostrando la foto) Questo è il signor.../la signora... Di dove sei? / Sono di.../ Sono della Serbia... Quanti anni hai? / Ho 12 anni. Dove abiti?Dove vivi? Abito a ..., in Via Nome, cognome, indirizzo...</i> Глаголи: <i>essere, avere, abitare, vivere</i> Личне заменице Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>) Бројеви (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, именовање сродства, име и презиме, основни географски подаци о Италији. <i>Fare l'appello: Chi è assente? Sofia? –Presente! Cancella la lavagna, per favore! Ascoltiamo! Scriviamo! Leggiamo!Disegniamo! Tutto chiaro? Come si dice...? Cosa significa...? Vediamo cosa avete capito/ avete letto/abbiamo ascoltato... Ottimo! Bravo/a/i/e!</i> Презент индикатива (најфреквентнији правилни глаголи) Императив фреквентних глагола (<i>ascoltare, leggere, scrivere, parlare, ripetere...</i>) Прошло време фреквентних глагола (рецептивно) (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме. <i>Permesso, posso entrare? Posso uscire? Puoi/Può ripetere, per favore! Non dovete/dobbiamo....</i>

		користећи једноставнија језичка средства; на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта	<i>Ragazzi, fate silenzio!</i> <i>Tirare/ Spingere</i> <i>Entrata/ Uscita</i> <i>È vietato fumare! Vietato fotografare!</i> Неправилни глаголи <i>potere, dovere, fare</i> Императив (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола. <i>Giochiamo a calcio? Andiamo al cinema?</i> <i>Vieni alla mia festa?</i> <i>Sì, grazie!</i> <i>Va bene.</i> <i>Mi dispiace, non posso.</i> <i>Dai, usciamo/andiamo a.../facciamo...</i> Презент индикатива (најфреквентнији правилни глаголи). Неправилни глаголи <i>andare, venire, fare, potere, uscire</i>. (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендани прослава рођендана, игре. <i>Vorrei un panino. Un succo di frutta, per favore.</i> <i>Prego.</i> <i>Grazie!</i> <i>Buon appetito!</i> <i>Mi puoi prestare il tuo libro?</i> <i>Sì, certo. / Grazie.</i> <i>Mi presti una penna?</i> Одређени и неодређени члан <i>volere</i> (кондиционално, 1.лице једине) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације <i>Buon compleanno!Tanti auguri!</i> <i>Bravo/a/i/e! Bravissimo/a/i/e!</i> <i>Buon Anno!Felice Anno Nuovo!</i> <i>Buon Natale!</i> <i>Forza!</i> Узвичне реченице (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања / прославе. <i>La mia migliore amica si chiama Jasmina. È simpatica/alta. Ha i capelli castani/lunghi/corti. Le piace ascoltare la musica. Parla bene il francese. Luca è di Torino. Torino è una bella città.</i>

		<i>Questo è il mio cane. Si chiama...</i> <i>È grande/piccolo/bianco...</i> <i>Questo è uno zaino.</i> <i>È rosso/giallo...</i> Придеви иименице (род, број и слагање). Показна заменица (<i>questo</i>). Прилози за начин (<i>bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи. <i>Ogni giorno mi alzo alle...faccio colazione...vado a scuola...</i> <i>Ho lezioni di italiano il mercoledì e il venerdì.</i> <i>Il sabato vado in piscina.</i> <i>A che ora inizia la lezione?</i> <i>Domani devo: fare la spesa, comprare il latte, fare i compiti, chiamare la nonna...</i> Презент индикатива (најфреквентнији повратни глаголи). Предлози. Прилози завреме (<i>oggi, domani, dopo, sempre...</i>). (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. <i>Ho fame/sete/caldo/freddo.</i> <i>Posso aprire la finestra?</i> <i>Chiudiamo la porta?</i> <i>Perché non vai a scuola?</i> <i>Perché mi sento male.</i> <i>Vuoi da bere?/da mangiare?</i> <i>No, grazie, non ho sete/fame.</i> <i>Vorrei un bicchiere d'acqua.</i> <i>Non bevo le bibite gassate.</i> Презент индикатива (неправилни глаголи <i>bere, volere</i>). Кондиционал учтивости, прво лице једнине (<i>volere</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона. <i>Scusi/a, dove si trova farmacia?</i> <i>È in Via Garibaldi, dietro il bar.</i> <i>Dov'è la sedia?</i> <i>È accanto/dietro/davanti a/ sotto/sopra...</i> <i>Cosa c'è sul banco?</i> <i>C'è un libro e uno zaino.</i>

		<i>Nella mia camera c'è/ci sono...</i> Фреквентни предлози (нпр. <i>dentro, fuori, sotto, sopra, davanti, dietro...</i>). Прилозизаместо (<i>qui, qua, lì, là, giù</i>). Упитниприлози: <i>dove</i>. <i>C'è/cisono</i>. Именице (једнина, множина). (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања. <i>Che ore sono? Che ora è?</i> <i>Sono le cinque.</i> <i>Oggi è il 21 febbraio 2017.</i> <i>Il mio compleanno è il 6 giugno.</i> <i>Domani vado al cinema.</i> <i>A che ora comincia il film?</i> <i>Alle 18.00.</i> <i>Il treno parte per Firenze alle 10.</i> <i>Quando vai in Italia?</i> <i>Fra un mese. In giugno.</i> <i>Che tempo fa? Piove. Nevica.</i> Упитни прилози: <i>quando</i>. Употреба садашњег времена за изражавање будућности. Прилозизавреме (<i>adesso, oggi, domani, mai, sempre..</i>). (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географскедестинације. <i>Questa è la mia famiglia. Ho due sorelle. Non ho fratelli.</i> <i>Questo è il tuo gatto?</i> <i>Queste sono le mie penne.</i> <i>Di chi è questo libro?</i> <i>Questi quaderni sono di Marco.</i> Конструкција за исказивање припадности. Присвојни придеви. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци. <i>Ti piace il gelato di cioccolato? -Sì, mi piace.</i> <i>Ti piacciono queste matite? -No, non mi piacciono molto.</i>

		<i>Non mi piace giocare a tennis.</i> <i>Il mio film preferito è...</i> <i>Ti va bene? – No, preferisco.</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашењеличнезаменицеуфункцијииндиректногобјекта (<i>mi, ti, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. <i>Quanti ragazzi ci sono in aula?</i> <i>Non c'è nessuno./Non prendo niente.</i> <i>Ci sono 26 ragazzi nella mia classe.</i> <i>Quanto costa questo astuccio?</i> <i>C'è del pane?</i> <i>C'è solo un litro di latte nel frigo.</i> <i>Studi poco.</i> Упитнипридев /прилог: <i>quanto</i>. Партитиванчлан. Основни бројеви (1–100). Прилози. Прилози <i>poco/molto</i>. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања.

1.15.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Математика	Пети	Ученик ће бити у стању да: - Израчуна збир првих n природних бројева. - Реши задатке рачунских операција у којима недостају одређене замене(задачи са звездицама, математички ребуси). - Проблемске задатке реши свођењем на линеарну једначину (Декартова метода) - Примени дистрибутивност и у тежим задацима у којима се заједнички фактор појављује као непозната величина. - примени дистрибутивност у једначинама.	- Градива по програму редовне наставе у претходним разредима; - Градива по програму додатне наставе у претходним разредима; - Тема које су предвиђене за претходне ступњеве такмичења; - Градива по програму редовне наставе у текућем разреду; - Градива по програму додатне наставе у текућем разреду ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ: Природни бројеви и дељивост. Коцка и квадар (површина и запремина). ОПШТИНСКО ТАКМИЧЕЊЕ: Скупови и скуповне операције. Основни појмови геометрије. Пребројавање скупова тачака, фигура и бројева.

		- Сложеније проблемске задатке који би се могли решавати помоћу j-на своди на алгебарски запис са једном непознатом по принципу ваге у равнотежи. - Одреди бројеве ако су делови броја непознати симболи. - Реши задатке у којима се могу применити својства дељивости збира, разлике, производа и количника. - Примени правила дељивости са 6,12,15,18,... - Реши сложеније задатке у којима је укључено растављање сложених бројева на просте чиниоце. - Реши сложеније задатке са заједничким садржалцем и делиоцем - Задатке из подручја пребројавања реши преко скупова (али и оставити могућност ученику да користи и „свој” начин решавања задатака уз образложење). - Реши задатке у којима се пребројава број дужина, троугла, квадрата, правоугаоника... - Пеши сложеније задатке из скупова. - Решавати сложеније задатке у којима треба одредити обим, површину и запремину квадра. - Реши задатак логичког типа на различите начине	ОКРУЖНО ТАКМИЧЕЊЕ: Прости и сложени бројеви. НЗД и НЗС. Једнакост и упоређивање разломака. Угао. Сабирање и одузимање разломака. Диофантове једначине (у скупу природних бројева). Логички задаци * Задатке са такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, главоломке...).

1.15.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Историја	Пети	- примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен); - врши селекцију историјских извора;	Основи проучавања прошлости (појам прошлости, историја као наука о прошлости људског друштва, хронологија, подела прошлости и периодизација историје, историјски извори, сродне науке и помоћне историјске науке, историјско наслеђе – тековине)
		• наводи проналаске из праисторије и описује њихов утицај на начин живота људи у праисторији; • разликује одлике каменог и металног доба; • лоцира на карти важна археолошка	(Милутин и Драга Гарашанин, Археолошка налазишта у Србији; Драгослав Срејовић, Освакодневном животу становника на основу археолошких истраживања)

		налазишта на тлу Србије:	
		- прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему; - визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом; - уме да изврши селекцију историјских извора - уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности (манипулација, пропаганда, стереотип...)	(химна сунцу, Дужности везира-текстови сачувани за зидовима гробница, Еп о Гилгамешу-сумерско-вавилонски еп, Херодот прва књига Историје, одломак, опис града Вавилона, градња пирамида, Ханурабијев законик, опис Семирамидиних вртова...)
		– наведе значај и последице освајања Александра Великог; - користи основне историјске појмове(демократија, полис, аристократија); - наводи узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје - препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена	(Перикле о атинској демократији, Тукидид-одломак из историје Пелопонеских ратова, Плутарх о Александру Македонском, Диодоров опис Александрије, грчки митови...)
		• лоцира на историјској карти простор настанка и ширења римске државе; • наводи основне разлике између античке римске републике и царства; • пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у Риму; • анализира историјске изворе.	(Тацит, одељак ооснивању града, Полибије – државно уређење Римске републике, Тит Ливије о захтевима да се дозволе бракови између патрицијских и плебејских породица, Корнелије Непот о Пунским ратовима, Гај Јулије Цезар – писав, војсковођа и диктатор.

1.15.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Пети	Ученик: -самостално разликује живу и неживу природу на задатим непознатим и атипичним примерима, -објашњава значај биологије за човечанство и располаже опширним знањем у излагању, -објашњава везу између грађе и функције ћелије, -анализира ћелијски метаболизам и објашњава га без помоћи наставника, -објашњава полно и бесполно размножавање, без помоћи наставника на атипичним примерима, -самостално објашњава животне процесе и промет материје и енергије у организму, - самостално интерпретира сложеност појма животне средине и упоређује водену ,копнену и земљишну животну средину, -објашњава повезаност организама који чине животне заједнице у непосредном окружењу, -самостално истражује морску животну средину и њене становнике, -самостално објашњава адаптације у атипичним примерима, -самостално планира, реализује и демонстрира истраживање животних форми, -самостално објашњава укрштање родитељских особина и њихову експресију у и варијабилност у потомству у атипичним примерима, -планира, реализује и систематизује резултате истраживања, - користи нову терминологију у излагању и има ширину и прецизност у изражавању, -самостално систематизује знања, -примењује нову терминологију и еколошке појмове у објашњавању атипичних примера антропогеног деловања и креативно предлаже	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА – Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. – Једноћелијски и вишећелијски организми. – Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге (груписање живих бића). – Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци - потребних за обављање свих животних процеса. – Дисање као размена гасова у различитим срединама. – Излучивање. – Надражљивост. – Покретљивост – кретање. – Размножавање: бесполно и полно. – Раст и развиће – Дужина живота ,Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна зрелост. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота – Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. – Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. – Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА Преношење особина са родитеља на потомке. – Разлике родитеља и потомака. – Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. – Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. – Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију

		и процењује мере заштите животне средине, - самосталним истраживањима присутан креативан и критички приступ решавању проблема, -самостално планира, реализује и демонстрира резултате истраживања о здравој исхрани, улози хране у организму, последицама неправилне исхране на здравље, - изводи сложене закључке и демонстрира запажања, -развија способност критичког мишљења, промовише здраве стилове живота.	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ Жива бића из непосредног окружења. – Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. – Заштита живих бића и животне средине. – Пројекат очувања природе у мом крају. – Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. – Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ – Здрава исхрана и унос воде. – Енергетски напизи. – Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. -Физичка активност и здравље. – Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе. Анализа рада

1.15.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Пети	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама -разуме међузависност природе и људског друштва -уочава значај географије за опште образовање и културу	ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА
		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално уме да прати појаве које се периодично јављају на Земљи и на небу и то повезивати са Земљиним кретањима	ВАСИОНА
		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално описује последице ротације:смена обданице и ноћи, разлике у времену,привидно кретање Сунца	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА

- и процењује мере заштите животне средине,
- самосталним istraживaњима prisutan kreativevan i kritički pristup rešavaњу problema,
- самостално планира, реализује и демонстрира резултате истраживања о здравој исхрани, ulozi hrane у организму, последицама неправилне исхране на здравље,
- изводи сложене закључке и демонстрира запажања,
- развија способност критичког мишљења, промовише здраве стилове живота.

ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Жива бића из непосредног окружења. – Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. – Заштита живих бића и животне средине. – Пројекат очувања природе у мом крају. – Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. – Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

– Здрава исхрана и унос воде.

– Енергетски напизи.

- Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци.

-Физичка активност и здравље.

– Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.

Анализа рада

	- описује последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе: смена годишњих доба - објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године -објашњава простирање и одлике топлотних појасева на Земљи Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - именује унутрашње силе Земље (Земљина гравитација, унутрашња топлота Земље) и описује њихов утицај на настанак рељефа на Земљиној површини - зна како долази до набирања и раседања Земљине коре - примењује стечена знања у различитим ситуацијама (игра, учење, препознавање опасности) помоћу карте и цртежа описује начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); наведи поступке које ће предузети за време земљотреса ; описује процес вулканске ерупције и њене последице; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално објашњава међусобну условљеност метеоролошких елемената -анализира табеле и клима-дијаграме и доноси закључке -именује основне типове климе на Земљи и описује њихове одлике -уме да уцрта зонални распоред типова климе на немој карти методом бојења и реонирања -разликује позитивне и негативне утицаје, као и глобалне и локалне последице човековог деловања на атмосферу и именује загађиваче атмосфере -разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређењу атмосфера и животне средине	Облик Земље и структура њене површине Кретања Земље ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Унутрашња грађа и рељеф Земље ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Ваздушни омотач Земље
	и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређењу атмосфера и животне средине Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - разуме значај мора за живот људи и њихове делатности - разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине -објашњава поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера - уме да користи различите изворе информација (учбеник, научно-популарну литературу, енциклопедије, Интернет...). • наведи узроке настанка поплава и бујица и објашњава последице њиховог дејства; • наведи поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално објашњава физичке законитости у биосфери - објашњава утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред - уме да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Воде на Земљи ПЛАНЕТА ЗЕМЉА Биљни и животињски свет на Земљи

		- објашњав међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека - објашњава узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи	

2. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

2.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</i>		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
КЊИЖЕВНОСТ ЛИРИКА Лектира 1. Обредне лирске народне песме (избор) 2. Ђура Јакшић: Вече 3. Јован Дучић: Село 4. Мирослав Антић: Плава звезда 5. Вељко Петровић: Ратар /Алекса Шантић: О, класје моје 6. Десанка Максимовић: Грачаница / Војислав Илић: Свети Сава 7. Стеван Раичковић: Хвала сунцу, земљи, трави 8. Милован Данојлић: Овај дечак зове се Пепо Крста 9. Сергеј Јесењин: Песма о керуши	– препознаје и повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита; – чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и	Ученик: - Чита са разумевањем књижевних дела; -Слуша наставникове инструкције, одговара на постављена питања; - Записује текст са табле у школску свеску; - Попуњава наставне листиће; - Учествује у игровним активностима; - Активно прати излагања других ученика и сарађује са њима и наставником; - Иноси и образлаже мишљење у вези са књижевним делом, анализира и дискутује; - Упореджује различите књижевне	- иницијални, полугодишњи и завршни тестови; - свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији;; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/предавања/приказа; - петнаестоминутне провере; - анкете; - индивидуализовани захтеви.

ЕПИКА Лектира 10. Народна песма: Смрт Мајке Југовића 11. Народна песма: Марко Краљевић укида свадбарину 12. Петар Кочић: Јаблан 13. Исидора Секулић: Буре (одломак)/Бранко Ћопић: Чудесна справа 14. Иво Андрић: Аска и вук 15. Антон Павлович Чехов:	драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); – уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње; – препознаје етапе драмске радње (заплет и расплет); – разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; – разликује облике казивања;	текстове, доноси закључке о њима. - Примењује стечена знања из теорије о књижевности на примерима новог књижевног текста; - Израђује дневник читања, писане провере. Наставник: - Организује и реализује наставу; - Мотивише и подстиче ученике на читање; - Изражајно чита књижевна дела на часу; - Усмерава рад на часу подстицајним питањима; - Објашњава нове појмове, непознате речи; - Прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама; - Одговара на ученичка питања	
Вањка/Итало Калвино: Шума на ауто-путу (из збирке прича Марковалдо или годишња доба у граду) 16. Светлана Велмар Јанковић: Сирото ждребе (из Књиге за Марка) Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви. Облици казивања: наратив (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог. Фабула/радња, редослед догађаја. Врсте епских дела: приповетка, роман. Културно-историјско предање (нпр. Смрт Марка Краљевића) ДРАМА Лектира	– увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; – одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – препозна хумор у	- Повезује градиво предмета са другим предметима и свакодневним животом и упућује ученике да уоче сличности и разлике; - Припрема натавне материјале, вежбања, провере, игровне активности. - Континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	

Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет). НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела) 20. Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: Божић (одломак); Бурђевдан (одломак); Додоле, прпоруше и чароце (одломци) 21.Владимир Хулпах: Легенде о европским градовима (избор) 22.Никола Тесла: Моји изуми (поглавље по избору) 23.Жан-Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца (избор) 24. Гроздана Олујић: Били су деца као и ти (избор) ДОМАЋА ЛЕКТИРА: 1. <i>Епске народне песме о Косовском боју (избор)</i> 2. <i>Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор)</i> 3. <i>Бранислав Нушић: Аутобиографија</i> 4.<i>Анђела Нанети: Мој дека је био треиња</i> 5. <i>Весна : Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору - Сеченско светло)</i> 6. <i>Бранко Ћопић: Орлови рано лете</i> 7. <i>Ференц Молнар: Дечаџи Павлове улице</i> Допунски избор лектире (бирати до 3 дела) 1. Добрица Ерић: Месечев	књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности; негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упоређи књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; – користи електронски додатак уз уџбеник;		

миљеници (песме о свицима) (избор) 2. Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (Морава, Влашићи, Дунав, Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта и друге) 3. Владимир Стојиљковић: Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу) 4. Владимир Андрић: Пустолов 5. Тиодор Росић: Приче старог чаробњака (једна прича по избору) 6. Борислав Пекић: Сентиментална повест Британског царства („Велика повеља слободе у земљи без устава” – одломци) 7. Вилијем Саројан: Зовем се Арам 8. Хенрик Сјенкијевич: Кроз пустињу и прашуму 9. Џејмс Крис: Тим Талир или Продати смех 10. Џек Лондон: Зов дивљине/Бели очњак 11. Реј Бредбери: Маслачково вино (избор) 12. Ивана Брлић Мажуранић: Приче из давнина (избор) 13. Владислава Војновић: Приче из главе (прича Позориште – одломци) 14. Јасминка Петровић: Ово је најстрашнији дан у мом животу 15. Александар Поповић: Снежана и седам патуљака, драмска бајка			

ЈЕЗИК ГРАМАТИКА Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставици у поређењу са творбеном основом и суфиксима. Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора. Подела речи на слоге; слоготворно р. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано а; промена л у о; палатализација; сибиларизација; јотоване; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника. Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице свој, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице. Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола бити); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на бавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице.	- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнोजезичку норму; - одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик; - препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; - доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање); - правилно изговара речи водећи рачуна о дужини; разликује дуге и кратке акценат у изговореној реч	Ученик: - Прати наставниково излагање и објашњења; - Анализира примере; - Повезује појмове; - Примењује стечена знања на новим примерима; - Слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - Израђује плакате/презентације/предавања; - Записује примере и текст са табле; - Упоредује различите примере и доноси закључке о њима. Наставник: - Организује и реализује наставу; - Објашњава нове појмове из граматике; - Мотивише ученике за рад; - Припрема вежбања, примере; - Прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама; - Координира радом на часу; - Записује текст на табли; - Одговара на ученичка питања; - Упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - Припрема и прегледа наставне материјале, писане провере, континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	- иницијални, полугодишњи и завршни тестови; - свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији;; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/предавања/приказа; - петнаестоминутне провере; - анкете; - индивидуализовани захтеви.

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА ПРАВОПИС Писање имена васионских тела. Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице Ваш великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика. ОРТОЕПИЈА Правилан изговор гласова ч, ћ, ц, ч, р. Дуги и кратки акценти. ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Текстови у функцији унапређивања језичке културе. Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка). Говорне вежбе на унапред одређену тему. Учтиве форме обраћања. Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима). Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту. Богаћење речника: лексичкосемантичке вежбе (нпр. Избегавањесувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); стилске вежбе: (нпр. текст каоподстицај за сликовито казивање; ситуациони предлог за тражењепогодног израза). Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова	- употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; - разликује и гради аугментативе и деминутиве; - саставља обавештење, вест и кратак извештај - разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста - говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; - изражајно чита обрађене књижевне текстове.	Ученик: - Прати наставниково излагање и објашњења; - Анализира примере; - Повезује појмове; - Осмишљава говорни и писани текст и правилно га записује; - Рецитује напамет научене песме и изражајно говори дломке из прозних дела; - Примењује стечена знања на новим примерима; - Слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - Израђује плакате/презентације/предавања; - Упореджује примере одређених језичких појава и износи закључке о њима; - Записује примере и текст са табле. Наставник: - Организује и реализује наставу; - Објашњава начине на које се може организовати писани текст; - Демонстрира начине изражајног говорења; - Координира радом на часу; - Записује текст на табли; - Одговара на ученичка питања; - Упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - Припрема и прегледа наставне материјале, писмене задатке; - Континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	- свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији;; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/предавања/приказа;

анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту(један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређеневерзије састава).			

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
КЊИЖЕВНОСТ	- повезује наслове прочитаних дела са именима аутора -разликује типове стваралаштва(усмену и уметничку књижевност) -разликује књижевне родове (лирику, епику и драму) -препознаје стилске фигуре(епитет, поређење, ономатопеја) у лакшим примерима; -уочава битне елементе текста: тему, време, место, ликове	-препознаје врсте стиха -уз помоћ наставника препознаје различите облике казивања -повезује наслов дела и род, врсту и лик из дела,одломке и карактеристичне ситуације -разликује књижевнонаучне врсте:биографију, аутобиографију, путопис.. -препознаје тражене стилске фигуре; -уме да опише особине књижевног лика и одреди тему дела; -разликује препричавање од анализе дела	-наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, теме и мотива -разликује аутора од лирског субјекта и приповедача у делу -повезује дело са временом у ком је настало са временом које је оквир приповедања -проналази и именује све стилске фигуре -одређује врсту стиха и строфе - одређује мотиве,идеју, композицију,форму; -разликује облике казивања	-одређује функцију стилских фигура у тексту -издваја одлике књижевних родова у конкретном тексту - образлаже свој став о конкретном делу -повезује књижевне текстове -уочава сличности и разлике између књижевних текстова -изражава свој став о конкретном делу и образлаже га; - уме да води дневник о прочитаним књигама
ЈЕЗИК	- препознаје основну поделу гласова -дели реч на слоге у једноставнијим примерима -препознаје врсту и службу речи, као и основне граматичке категорије променљивих речи; -уз помоћ наставника може да	-зна особине и врсте гласова -препознаје гласовне промене -познаје врсте речи; -препознаје подврсте речи; - препознаје корен речи	-зна поделу речи на слоге и у сложенијим примерима -препознаје и објашњава гласовне промене -познаје подврсте речи и користи адекватну терминологију -гради реч према задатом	-препознаје и објашњава гласовне промене, изводи закључке и правила по којима оне функционишу -познаје подврсте речи и користи терминологију у вези са врстама и подврстама -предвиђа на основу задатих

	разликује просте, изведене и сложене речи -правилно користи падеже и глаголске облике; - примењује правописну норму у једноставним примерима	-познаје основне начине грађења речи и може да их препозна у лакшим примерима; -одређује реченичне чланове -одређује значење непознатих речи на основу њиховог састава или контекста; -примењује правописна правила и уме да се служи школским издањем Правописа	значењу на основу постојећих творбених модела -познаје главна значења падежа и глаголских облика и њихову терминологију; - примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама	примера у којим условима долази до реализације одређених гласовних промена и повезује их са правописном нормом -на основу задатих примера објашњава значења падежа и значења глаголских облика; - доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-разуме текст -разликује основне делове текста; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста -проналази основне информацијеиз текста -разликује битно од небитног утексту; -репродукује напамет научен текст (прозни и поетски) - користи оба писма -саставља једноставнију, разумљиву и граматички исправну реченицу -препричава текст	-потпуно користи текст и књигу -издваја и упоређује информације из текстова уз помоћ наставника; - препознаје елементе изражајног казивања и примењује неке од њих - уз помоћ наставника саставља једноставе врсте текстова и организује га у смисаоне целине -пише резиме краћег и једноставнијег текста -зна особине говорног и писаног језика	-издваја кључне речи и резимира текст -издваја аргументе за и против неке тезе, изводи закључке - изражајно казује напамет научен текст - саставља целовит експозиторни, наративни и дескриптивни текст -организује текст у правилне пасусе -пише резиме дужег и сложенијег текста -одређује значење непознатих речи на основу састава и контекста употребе	- проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих - издваја из текста аргументе; изводи закључке засноване на сложенијем тексту - организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе - пише резиме дужег или сложенијег текста -објашњава значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста употребе

2.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	РАЗРЕД: ШЕСТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и	

културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
LOOKING BACK ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Разуме једноставне текстове у којима се описују догађаји, способности и искуства у прошлости Размени појединачне информације и / или неколико информација у низу о догађајима, способностима и искуствима у прошлости Опише у неколико, краћих везаних исказа догађај, способност и искуство из прошлости Опише неки историјски догађај, историјску личност и сл. Разуме једноставне исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих Изражава мишљење, слагање / неслагање и даје кратко образложење Пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка средства	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање иказа у вези са искуствима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. When did Columbus discover America? Who invented the telephone? People lived in caves a long time ago. We saw a good film last week. She used to wear glasses. Did he use to drink tea every morning? No, he didn't. What did you do when you heard the noise? First, I called the police. What were you doing when you heard the noise? I was watching TV. At ten o'clock yesterday morning, I was cycling to school. I fell off my bike and hurt my knee. I couldn't stand up. Was there anyone to help? No, there wasn't. I was walking down the lane when I saw a beautiful lady. She was wearing a red dress and a big red hat. While I was sleeping, my brother was helping our father in the garden. She was sleeping when we came in. As soon as I saw them, I started to run. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе. Used to. Модални глагол could за изражавање способности у прошлости Linking words and phrases (first, then, next,	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

		as soon as, after that, finally...). Питања са Who/What/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима. (Интер)културни садржаји: историсјки догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Tea is better than coffee. Of course. That's true. You are right. The food was great! I disagree/don't agree with you. It was awful. I think we should help him. Yes, I agree with you. He always helps his friends. I enjoy skiing. Me too. I don't think he will win the race. Well, I do. No chance! I don't believe it! That's right! That's wrong! Stative verbs (think, like, agree, believe...) Питања са What, Why, How ... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости. Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may. Would you like...? Will за изражавање молби. The Present Simple Tense за изражавање утврђених програма, реда вожње, распореда и сл. Заменице one, ones. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	праћење ученика приликом рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
FROM PLACE TO PLACE Изрицање дозвола, забрана,	Разуме једноставне забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на	Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном

правила понашања и обавеза ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	њих Размени једноставне информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе Саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства Разуме једноставне текстове који се односе на опис живих бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања Опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставна језичка средства Разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих Упути уобичајене молбе и захтеве Разуме једноставне исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих Изражава мишљење, слагање / неслагање и даје кратко образложење Разуме једноставна питања која се односе на оријентацију / положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих Затражи и разуме обавештења о оријентацији / положају предмета и бића у простору и правцу кретања Опише правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима Честита, захвали се и извини се користећи једноставна језичка	забрањено, правилно понашање и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза. Don't throw litter around. Save energy. Turn off lights when not in use. You can/can't sit here. The seat is/isn't free. Can I use your mobile phone? Sure. You mustn't use calculators during the exam. Students must turn off their phones in the classroom. Do you have to wear a uniform at your school? John can't come because he has to work. I must get up early tomorrow morning. I don't have to take my dog for a walk every day/tomorrow. My parents let me go out at weekends. They won't let us feed the animals. Our head teacher made us clean our classroom last Friday. John couldn't come because he had to work. He didn't have to come early yesterday. You should slow down, you shouldn't run down the corridor. Заповедни начин. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе – can/can't, must/mustn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, should/shouldn't. Let/Make + инфинитивна основа глагола. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано	наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика приликом рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и

	средства и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; Пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; Разуме	описивање смера кретања и просторних односа.Excuse me. How do I get to...? What's the best way to...? Could you tell me the way to...? Go straight on until you get to (a bridge). Cross (the bridge). Turn back. Go back. Turn left/right into... Take the first/second turning on the right/left. Go along... It's on the left/right. It's opposite/behind/between/in front of/near/next to/at the corner/just around the corner... Заповедни начин. Предлози за изражавање положаја и просторних односа – in front of, behind, between, opposite... (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места. Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава и места. What does Emma look like? She looks gorgeous. She's the prettiest girl in our class. What's he like? He's smart and hard-working. Noah doesn't care about anyone. He's is selfish. My friend is sporty and good-looking, but he is very shy. Her clothes are cool! Samuel is as tall as his brother/not as(so) tall as his father. This laptop is less expensive than that one. It's the least expensive laptop in the shop. Jacob's room is usually tidy, but Michael's is often untidy/messy. You can find his clothes everywhere. Why is he exhausted? Because the trip was exhausting. The party was really exciting. Everybody was excited.	процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		She looks really unhappy. How does he swim? He swims well. We worked hard. He was running fast. It is raining heavily. Are they listening carefully? Ten minutes from here is the biggest wheel of its kind in the world – the London Eye. The buildings are amazing /fantastic. That's the cafe where my sister works. Is that the message which/that Tom sent? There's somebody/nobody/no one in the street. There was nothing strange in his voice. Everything was OK. This chair's uncomfortable. That's impossible! Поређење придева по једнакости as...as, not so/as...as. Поређење придева са less и the least. Придеви са наставцима –ed и –ing. Творба и употреба прилога за начин (beautifully, quickly, happily, well, badly, fast, hard...) Употреба одређеног члана уз суперлатив придева. Употреба/изостављање одређеног члана уз називе места. (споменици, музеји, улице, паркови...). Релативне заменице who, which, that, whose, where... Неодређене заменице (somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...). Питања са What...like, How, Why... Негативни префикси un-, im-... (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештње или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано	

	тражи мишљење и реагује на њих Изражава мишљење, слагање / неслагање и даје кратко образложење Разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих. Изрази жеље, интересовања, потребе једноставним језичким средствима	читање исказа у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. I'd like to try bungee jumping. I'm interested in swimming. What sports are you interested in? My hobby is collecting badges. What's your hobby? I'm starving. Shall I make a sandwich for you? Yes, please. I'm thirsty. Would you like some lemonade? What's wrong/the matter? I'm tired of/sick of/fed up with/bored with playing this game. Are you tired? I'm exhausted. I'm cold/hot. I don't feel well. I feel sick. Why don't you go to bed? I'm nervous / frightened /upset /scared... Don't worry. Everything will be all right/just fine. It's going to be all right. Are you happy with your new friends? Oh, yes. I am so glad/happy to hear that. I've got/ I have a terrible headache. Take a painkiller. My ear hurts. I'm sorry to hear that. Oh dear! My finger is bleeding. Why don't you put a plaster on it? I've sprained my ankle. Put some ice on it. I'm in trouble. I don't know what to do. Stative verbs (be, want, hurt, have, feel, know...) Why don't we/you + инфинитивна основа глагола. Would like + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких изрази tired of / sick of / fed up with / bored with. The Present Perfect Simple Tense (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
A MODERN WORLD ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ	Разуме једноставне исказе који се односе на одлуке, обећања, планове,	Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и	Операционализовати начин праћења и вредновања у

РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	намере и предвиђања и реагује на њих Размени једноставне исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима Саопшти шта он / она или неко други планира, намерава, предвиђа Разуме једноставне исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих Изражава мишљење, слагање / неслагање и даје кратко образложење Разуме једноставне предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговара на њих уз одговарајуће образложење Упути предлоге и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе Затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима и позивима на заједничке активности	предвиђањима; усмено и писано договарање/извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. When I grow up, I would like/I'm going to be a web designer. What about you? I really want to be a programmer. I can't find my keys anywhere. I'll/I will help you look for them. I'll take it, please. I'll leave it, thanks. I promise I won't be late. I believe he will be a great pianist. I don't think he will make it. It will be rainy tomorrow. Why are you putting on your coat? I'm going to take my dog for a walk. It's my birthday next Saturday. I'm going to have a big party. Look at those cars! They're going to crash! What are you doing tonight? We're playing football with friends. Would like + именица/инфинитив глагола. Stative verbs (want, promise, believe, think...) The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања. Going to за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања. The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност;	складу са одређеном наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

		прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ зговора. I'm going to the swimming pool. Would you like to come? Yes, please. I like swimming. Would you like a cup of tea? No, thank you/thanks. What are you doing next weekend? Do you want to come to my party? Yes, I'd love to. When is it? At 7.30 on Saturday. Do you fancy/How about a game of tennis this afternoon? Sorry. I can't. I've got a dance class. Shall we go to the sports centre today? Good idea. See you there at 6.00 pm. That's no good for me. What about 5.30? Yes, sure. How about trying my new computer game this morning? I'm afraid I can't. I'm looking after my little sister. Why don't we go to the park? Let's get out of here. That sounds good. The music is too loud. We could/ may/might stay here and watch DVDs. That's boring. If it is cold, put on your jacket. If you hurry, you won't miss the bus. If you don't feel well, you should see a doctor. I've got the flu. You must stay in bed and drink lots of hot drinks. If you don't stay up late, you won't feel tired. You shouldn't eat too much chocolate. Don't give your real name on the Internet. The Present Continuous Tense за унапред договорене радње. Заповедни начин. Изрази: How about...? What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/may/might.	провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата;

		Модални глаголи should за давање савета. Први кондиционал. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	
SUMMER ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости Размени појединачне информације и / или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости Опише у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости Разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; Пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање иказа у вези са искуствима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. They have finished their project. They finished it yesterday. Who did you get the letter from? Have you ever been to London? Yes, I have. I was there last year. / No, I haven't. I have never been to London. He has just arrived. I've already learnt to use that program. Have they arrived yet? They haven't finished their dinner yet. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе. The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Контрастирање употребе и значења глаголских облика The Past Simple Tense и The Present Perfect Simple Tense. Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл.) с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. Read the explanation and circle the correct words. State your problem and describe how you feel about it. Use the expressions below. Make a project about an important city in your town. Make a map and label the important places. To end the call, tap	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по

		the „end call” button (typically a red button on the left side of your cell phone) or close your phone. Do not touch the adapter with wet hands.Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	нивоима знања; праћење ученика приликом рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
IT'S YOUR CHOICE ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВА И ЦЕНА ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Разуме једноставне изразе који се односе на количину и цену Пита и саопшти колико нечега има / нема користећи једноставна језичка средства Пита / каже / израчуна колико нешто кошта Разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност Разуме једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; Формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност Пита и каже шта неко има / нема и чије је нешто Разуме једноставне исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих Изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење Разуме једноставне исказе којима се тражи	Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини и цени; постављање питања у вези с количином и ценом и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруцбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи ...); записивање и рачунање цена. How many people are there (in the park)? There are two men/women and three children (in the park). How much fruit do we have? There isn't much fruit in the bowl. There aren't many books on the shelves. A lot of/Lots of people went to the match. A lot of/Lots of snow falls in winter. There were loads of apples on the table. There is a little lemonade in the bottle. There are a few apples. How much is this? It's € 2,365 (two thousand, three hundred and sixty-five euros). That's £ 245 (two hundred and forty-five pounds)/ \$300 (three hundred dollars). In my school, 60% of children eat junk food.	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци;

	мишљење и реагује на њих Изражава мишљење, слагање / неслагање и даје кратко образложење	Основни бројеви преко 1000. Правилна множина именица. Множина именица које се завршавају на -y, -f/fe: strawberries, shelves, knives... Множина именица које се завршавају на -o: kilos, potatoes... Синкретизам јединине и множине: sheep, fish... Најчешћи облици неправилне множине (men, women, children, people, feet, teeth, mice....). Бројиве и небројиве именице – pounds, money... Квантификатори – much, many, a lot of, lots of, loads of, a few, a little. Питања са How much/many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура. Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих. Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got /doesn't have an umbrella. Саксонски генитив са именицом у јединини и множини (правилна и неправилна множина) – my friend's/ friends'/ children's books. Присвојне заменице mine, yours... Питања са Whose. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Слушање и читање једноставнијих	целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		текстова који се односе на изражавање допадања/непопадања; усмено и писано изражавање допадања/недопадања.love working with people. I don't like skiing. I'm bad at it. What do/don't you like doing? Peter hates watching horror films. He enjoys playing video games. I can't/couldn't stand the heat. My favourite sport is tennis. What's your favourite sport? What are your hobbies and interests? Fifteen out of thirty people like tennis – eight boys and seven girls. Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about... Глаголи like/love/hate/enjoy/can't stand + глаголска именица Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
HELLO	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме и користи исказе који се односе на поздрављање; - представља себе и тражи/даје информације личне природе уз већу помоћ наставника - препознаје и именује основне	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -уме да поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - уз дуже паузе, описује предмете из непосредног окружења -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору уз помоћ наставника разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену - изражава допадање и непопадање уз једноставно образложење -разуме и користи глагол to be	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -Уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама

	појмове који се односе на тему -уз већу помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - разуме и реагује на једноставне молбе личне природе - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; -разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену -уз већу помоћ наставника акцентује речи, поштујући ритам и интонацију. разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања -разуме и користи глагол to be -поштујући	-уз помоћ наставника изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује, а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -разуме и користи глагол to be —самостално и разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -разуме и користи глагол to be - самостално и разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -активно учествује настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

	правопис преписује,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио			
ABOUT ME	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који се односе на школске предмете,спортове,кућне послове,слободно време,тв програме,физички изглед и личне особине -у неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; - разуме и уз дуже паузе и уз већу помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на допадања/недопадања -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - уз већу помоћ наставника изговара гласове ,акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. уз помоћ наставника пише краће реченице користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -Поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који се односе на школске предмете,спортове,кућне послове,слободно време,тв програме,физички изглед и личне особине -у неколико везаних исказа уз помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. уз мању помоћ наставника пише реченице и користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу - разуме и уз краће паузе уз помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на допадања/недопадања -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштиава информације о себи и другима; - размењује информације - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију-самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише

				реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе
LOOKING BACK	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује основне појмове који се односе на догађаје из прошлости,модерне технологије,истраживања,свемир, бројеве преко 100 -разуме уз већу помоћ наставника једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости -разуме фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - разуме и уз дуже паузе и уз већу помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање -уз већу помоћ наставника пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка средства - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - препознаје и именује основне појмове који се о модерне технологије дnose на догађаје из прошлости,истраживања,свемир,бројеве преко 100 -разуме уз мању помоћ наставника једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости - разуме и користи фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње -у неколико везаних исказа уз помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; -уз мању помоћ наставника пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка средства - разуме и уз краће паузе уз помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости - самостално користи фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -самостално пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка средства -разуме и уз краће паузе формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости - самостално користи фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - самостално формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање - у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштава информације о себи и другима; - размењује информације -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -самостално и правилно пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује

				са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
FROM PLACE TO PLACE	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује основне појмове који означавају превозна средства,придеве који се односе на места у граду,саобраћајне знаке - разуме и реагује на присуство/одсуство обавезе уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника размењује основне информације које се односе на забране, присуство/одсуство обавезе; -разуме и формулише основне исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. - уз већу помоћ наставника описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; уз помоћ наставника пореди предмете и жива бића - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -Поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника	- Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - препознаје и именује основне појмове који означавају превозна средства,придеве који се односе на места у граду,саобраћајне знаке -разуме и реагује на присуство/одсуство обавезе; - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на забране, присуство/одсуство обавезе уз помоћ наставника - уз помоћ наставника саопштава забране,присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. - уз помоћ наставника описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; -уз дуже паузе пореди и описује карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства -уз помоћ наставника изговара	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - разуме и реагује на присуство/одсуство обавезе; -размењује информације које се односе на забране, присуство/одсуство обавезе; - саопштава забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. -уз мању помоћ наставника описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; - уз кратке паузе пореди и описује карактеристике	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - разуме и реагује на присуство/одсуство обавезе; -самостално размењује информације које се односе на забране, присуство/одсуство обавезе; - самостално и правилно саопштава забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. - Самостално и правилно описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања;

	допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -Поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства --самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	-самостално пореди и описује карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
THE FIRST WRITTEN TEST	ДОВОЉАН (2) -препознаје основне појмове који се односе на тему; -користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 1, 2, 3 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике основним применама правила - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима	ДОБАР (3) -препознаје основне појмове који се односе на тему; - упоређује и описује карактеристике места, користећи позната језичка средства. -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и а које су се радиле у темама 1, 2, 3 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике и граматике,примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање половину тачно урађених примера у захтевима	ВРЛО ДОБАР (4) -користи изразе којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и догађаји из прошлости - упоређује и описује карактеристике места, користећи позната језичка средства. -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -остварује скоро све захтеве и углавном влада	ОДЛИЧАН (5) - користи изразе којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и догађаји из прошлости - упоређује и описује карактеристике места, користећи позната језичка средства. -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1, 2, 3 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове

			лексиком и граматичким правилима (80%)	користећи познате језичке елементе којима описује себе - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста
WHAT HAPPENED?	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује основне појмове који се односе на осећања,повреде,непријатна искуства- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; -разуме краће текстове уз већу помоћ наставника,а који се односе на описивање искуства из прошлости; - размењује основне информације у вези са искуствима из прошлости уз већу помоћ наставника- -описује уз већу помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -Поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	- Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: препознаје и именује речи које се односе на осећања,повреде,непријатна искуства -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима уз помоћ наставника -разуме краће текстове уз помоћ наставника који се односе на описивање искуства из прошлости; - размењује информације у вези са искуствима из прошлости; - описује уз помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, -изрази основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима -размењује информације у вези са искуствима из прошлости; - описује уз мању помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, -изрази основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; -у потпуности разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање искуства из прошлости; - самостално размењује информације у вези са искуствима из прошлости; -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише

				реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
A MODERN WORLD	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: препознаје и именује основне појмове који се односе на врсте материјала, ИТ уређаје и очување и заштиту животне средине - уз већу помоћ наставника разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности; - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила учтивне комуникације. -Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и уз већу помоћ наставника одговара на њих уз одговарајуће образложење -уз већу помоћ наставника упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности - уз већу помоћ наставника акцентује речи, поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - препознаје и именује основне појмове који се односе на врсте материјала, ИТ уређаје и очување и заштиту животне средине -уз помоћ наставника разуме краће текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуде/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности уз помоћ наставника - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности помоћ наставника -Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и уз помоћ наставника одговара на њих уз одговарајуће образложење -уз помоћ наставника упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -уз помоћ наставника изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: разуме краће и дуже текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуде/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности уз мању помоћ наставника - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности; Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално одговара на њих уз одговарајуће образложење -самостално упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -самостално и разговорно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - разуме краће и дуже текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуде/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и самостално размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности - самостално и правилно изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности - Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално и правилно одговара на њих уз одговарајуће образложење -самостално и правилно упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -самостално и разговорно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према

			одговоран однос према раду и постављеним задацима	раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
SUMMER	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који се односе на животиње,послове,спортове на води и активностима на одмору - саопштава основне информације о себи и другима -разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -размени информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -уз већу помоћ наставника опише у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости - уз већу помоћ наставника разуме предлоге и одговоре на њих; разуме и примењује правила учтиве комуникације - уз већу помоћ наставника описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности; - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује речи које се односе на животиње,послове,спортове на води и активностима на одмору - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима уз помоћ наставника -разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости - Уз помоћ наставника размењује информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - Уз већу помоћ наставника описује у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости - разуме предлоге и одговора на њих; разуме и примењује правила учтиве комуникације - описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - уз помоћ наставника -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; - Разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости - Уз мању помоћ наставника размењује информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости - Уз мању помоћ наставника описује у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости- разуме предлоге и одговоре на њих разуме и примењује правила учтиве комуникације; - описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - уз мању помоћ --самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштиава информације о себи и другима; -разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -самостално размењује информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -самостално описује у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости - разуме предлоге и одговоре на њих; разуме и примењује правила учтиве комуникације - самостално описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - размењује информације -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и

			-уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
THE SECOND WRITTEN TEST	препознаје основне појмове који се односе на тему; -Користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 6,7,8 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике основним применама правила - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима	препознаје основне појмове који се односе на тему; -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и а које су се радиле у темама 6,7,8 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање половину тачно урађених примера у захтевима	користи изразе којима се описују радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности;; -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 6,7,8 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -остварује скоро све захтеве и углавном влада лексиком и граматичким правилима (80%)	користи изразе којима се описују радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности;; -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 6,7,8; -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста
IT'S YOUR CHOICE	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује основне појмове који се односе на тему здравствени проблеми, одећа, куповина, храна и навике у исхрани уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује речи које се односе на тему - уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила учтиве комуникације. - разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање;	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - разумењује и примењује правила учтиве комуникације. - разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање;	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: самостално и правилно разумењује и примењује правила учтиве комуникације. - разуме и реагује на дуже исказе који се односе на

	учтиве комуникације. - разуме и реагује на основне исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; - разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - разуме и реагује на савете, уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника размењује основне информације које се односе на савете -разуме и формулише основне исказе којима се тражи мишљење - разуме и саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника у неколико везаних исказа се изрази на тему здраве исхране - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	- изразе допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима уз помоћ наставника - разуме и реагује на савете, - размењује информације које се односе на савете обавезе уз помоћ наставника - уз помоћ наставника саопштава савете, забране,присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење . - разуме и саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена -уз мању помоћ наставника у неколико везаних исказа се изрази на тему здраве исхране -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	- изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; - разуме и реагује на савете, присуство/одсуство обавезе; -уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на савете, - саопштава савете користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење . - разуме и саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена. -самостално у неколико везаних исказа се изрази на тему здраве исхране - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - активно учествује у настави,мотивисан	допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; - разуме и реагује на савете, присуство/одсуство обавезе; -самостално размењује информације које се односе на савете - самостално и правилно саопштава савете користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење - разуме и самостално саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена. -самостално у неколико везаних исказа се изрази на тему здраве исхране -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има

			је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	одговоран однос према раду и постављеним задацима - самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе

2.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА			РАЗРЕД: ШЕСТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме, кроз практични рад оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
БОЈА Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје). Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје). Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст). Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика). Уметничко наслеђе (музеји и експонати).	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад; – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму; – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу; – обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу; – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником; – опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела; – идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука; – повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј;	Боја као појам, подпојам и тема за разговор, везана је за изражајне могућности материјала и техника које ученик користи. Наставник нуди основне информације и корисне савете. Може да понуди две или више техника. Скице се раде и бирају у школи, а пројекти могу да се доврше код куће. Наставник може да подстакне ученике на размишљање и истраживање питањима и одабраним информацијама. Није пожељно оптерећивати ученике проширеним информацијама. Ученици треба да добију елементарне информације о утицају светлости на опажање боја. У оквиру целине, предложена је и додатна тема за разговор, „Музеји и експонати”, везана за музеје и карактеристичне експонате који се у њима чувају. Разговор прате одговарајући визуелни садржаји, а заинтересовани ученици могу да раде и истраживачке задатке. Разговор о садржају уметничких дела и рекламних (визуелних и	Прати се стварање почетне скице оловком. Прати се осликавање цртежа. Врши се естетска анализа. Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме, путем прегледа дотадашњих радова. Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су: – однос према раду; – однос према себи; – однос према другима; – разумевање; – повезивање; – оригиналност; – организација композиције; – вербално изражавање; – употреба техника. Прати се стварање почетног идејног решења.
КОМУНИКАЦИЈА Комуникативна улога уметности			

(теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу). Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).	– разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	аудиовизуелних) порука. Наставник подстиче ученике питањима и да самостално истражују тако што ће поставити одговарајуће питање. У оквиру целине, предложена је и додатна тема за разговор, „Уметност некад и сад”, односно поређење неке теме (садржаја ликовног дела) кроз епохе.	Врши се естетска анализа и размена искустава о датој теми. Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме, путем визуелних и аудиовизуелних порука. Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су: – однос према себи и према другима; – естетска анализа.
ТЕКСТУРЕ Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура, ритам и текстура). Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).		Истраживање традиционалних цртачких, вајарских и сликарских техника. У додатној теми за разговор, „Грађевине, скулптуре и паркови”, фокус није на текстури, већ на значајним грађевинама, скулптурама у пленеру и парковима у нашој земљи. Наставник може да прикаже презентацију и да упореди наше наслеђе са светским, нарочито значај за културни туризам и идентитет краја или земље.	Прати се стварање почетне скице различитим цртачким, сликарским техникама и комбинованом техником. Врши се естетска анализа. Провера знања ученика и процена нивоа примене комбинованих техника, путем прегледа дотадашњих радова и вајарских и сликарских техника примењених у тим радовима.
УОБРАЗИЉА Стваралачка уобразиља (стварност и машта, значај маште; разноврсне информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде...). Уметничко наслеђе (необична уметничка остварења).		Значај маште (уобразиље, имажинације) у уметности, науци и свакодневном животу. Подстицај за развијање креативних идеја. Наставник показује остварења светских и домаћих уметника заснована на сновима, бајкама, митовима и легендама. Додатну тему, „Необична уметничка остварења”, потребно је везати за самостално истраживање. Ученици бирају врсту уметничких радова које ће истраживати (куће за становање, ципеле, одећа, накит, скулптуре, аутомобили...).	Прати се развијање креативних и маштовитих идеја и стварање почетне скице. Прати се осликавање цртежа. Врши се естетска анализа. Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме, путем прегледа дотадашњих радова.
ПРОСТОР Амбијент (елементи који чине		Пројектна настава и обликовање простора у школи. Ученици уче како да од доступних материјала направе нешто	Прати се стварање почетне скице амбијента. Прати се осликавање цртежа.

амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници; утицај амбијента на расположење, активност и учење; обликовање школског простора; поставка изложбе).		што ће им користити у свакодневном животу. Употребни предмети које ученици праве самостално или у заједничком раду не треба да имају само употребну, већ и естетичку вредност. Сврха ових активности је да се оспособљавају за презентовање радова.	Врши се естетска анализа екстеријера, ентеријера и осталих елемената који чине амбијент. Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме, путем прегледа дотадашњих радова.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
БОЈА	Ученик користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу уз помоћ наставника, на једноставним примерима, кроз материјале и технике.	Ученик исказује посебна знања и умећа у коришћењу изражајних својства боја у ликовном раду и свакодневном животу. Уочава појаву и присуство боје у природи.	Ученик познаје и користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу. Разликује својства боја и ликовном техником идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве визуелних порука.	Ученик остварује веома значајан напредак и висок степен ангажовања у коришћењу боје. Својим знањем и вештином ствара складну ритмичку игру линије, боја и облика. Изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном сликарском техником.
КОМУНИКАЦИЈА	Уз помоћ наставника ученик ствара одређену визуелну скицу. Користи и препознаје одабране информације као подстицај за стваралачки рад.	Ученик примењује основне ликовне елементе у стварању визуелне поруке. Примењује појам стилизације у радовима који приказују визуелно споразумевање.	Ученик уочава, идентификује теме и садржаје уметничких дела и рекламних (визуелних и аудиовизуелних) порука. Разматра са другима шта и како је учио и где та знања може применити.	Ученик изражава своје замисли (визуелних и аудиовизуелних поруке) одабраном техником. Идентификује теме у одабраним уметничким делима. Повезује карактеристичан експонат и одговарајући музеј.
ТЕКСТУРЕ	Ученик уз наставникову помоћ користи и препознаје основне врсте текстура. Опажа и познаје врсте текстура у природи и окружењу.	Ученик успешно повезује врсте текстура у простору, одређује њихово порекло и међусобни однос. Користи различите врсте текстуре у свом раду, прави разноврсне текстуре на	Ученик одабира адекватан садржај приказујући облике и њихову текстуру и масу. Примењује појам врсте текстура (тактилна и визуелна). Користи различите врсте текстуре у	Ученик познаје и користи различита средства (медиј, материјал, технику) да би истакао волумен и масу текстуре. Користи различите врсте текстуре у свом раду, прави

		подлогама и облицима.	свом раду, прави разноврсне текстуре на подлогама и облицима или у апликативном програму.	разноврсне текстуре на подлогама и облицима или у апликативном програму. Препознаје врсте текстуре у природи и уметничким делима.
УОБРАЗИЉА	Уз помоћ наставника ученик ствара одређену визуелну-маштовиту скицу. Препознаје једноставније информације као подстицај за стварање – снови, бајке, митови, легенде.	Ученик примењује основне ликовне елементе у стварању визуелне поруке. Примењује појам уобразиље у раду. Разликује илустрацију стварности и маште на свом раду.	Ученик уочава и приказује везу између ликовне и вербалне поруке. На ликовни начин приказује значење стварности и маште. Даје разноврсне информације као подстицај за стварање.	Ученик у раду креативно приказује значај маште (уобразиље, имажинације) у уметности, науци и свакодневном животу. Успешно гради идејно решење за илустрацију засновану на сновима, бајкама, митовима и легендама.
ПРОСТОР	Ученик уз наставникову помоћ учи како да од доступних материјала направе нешто што ће користити у свакодневном животу . Опажа и познаје различите врсте простора.	Ученик успешно повезује облике у простору, одређује њихов међусобни положај и однос. Користи различите врсте техника за реализацију употребних предмети.	Ученик одабира адекватан амбијент приказујући облике и њихову текстуру и масу. Примењује појам простора кроз стилизацију преобликовања датог амбијента. Самостално обликује употребне предмете од материјала за рециклажу.	Ученик познаје и користи различита средства (медиј, материјал, технику) да би изразио своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником. Прави употребне предмете самостално или у заједничком раду. Препознаје елементе који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосферу, кориснике. Препознаје утицај амбијента на расположење, активност и учење.

2.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА	РАЗРЕД: ШЕСТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других	

народа.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. ЧОВЕК И МУЗИКА Средњи век: Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. Ренесанса Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.	Зна да: -наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; – уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; – опише улогу музике у средњовековној Србији; – уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; – издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; - историјским амбијентом у коме су настали; – објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; –технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-	Стицање знања о музици у различитим епохама има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за шести разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немужичким аспектима средњег века и ренесансе на детаљнији и специфичнији начин.	Поред свих традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: 1. допринос ученика за време групног рада, 2. израда креативних задатака на одређену тему; 3. рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе), 4. специфичне вештине. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену тероетског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као

		препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити. Када је у питању вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање, педагошки оправдане. Узимајући у обзир циљ предмета неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање остварености исхода. Сумативно вредновање треба	<i>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу, треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила.</i> Као и све друге, инструменте са диркама треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове
	Зна да:		

2.МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир, хармоника, челеста. Народни инструменти традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.	– одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; – разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; – препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;	основне карактеристике. Информације о инструментима са диркама (клавијатуром) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте средњег века и ренесансе потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја. Народне инструменте појединих крајева треба слушно представити и повезати са обрадом народне песме одређеног краја. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података. У томе, као и у примени знања из ове области, могу помоћи и доступне ИКТ апликациј Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају ‘константа’ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту средњег века и ренесансе, посебно треба обратити пажњу на везу између природе	да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати, ни задавати. Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Све што се покаже добрим и корисним наставник ће користити и даље у својој наставној пракси, а све што се покаже као недовољно ефикасним и ефективним требало би унапредити.

3.СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-иструменталних и инструментаалних композиција, домаћих и

музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене.

Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова

страних омпозитора. Слушање дела 4.ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху децјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста децјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим нструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом	Зна да: – разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе –коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; -уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; – идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе;	изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања. С обзиром на то да ће певање и свирање произићи из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у односу на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на спонтане покрете као одговор на музику (игра) и покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину. <i>Певање</i> Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање. <i>Свирање</i> Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих

		песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. <u>Елементи музичке писмености</u> Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од звука ка нотној слици и тумачењу. То су: • обрада осминске триоле и синкопе; • пунктирани ритам; • такт 6/8; • Г-дур, Ф-дур, Г-мол лествица (природна и хармонска); • канон (основне карактеристике). ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ Химне Државна химна Химна Светом Сави Химна школе Човек и музика: А. де ла Ал – <i>Игра Робина и Марион</i> Д. Љубојевић – Црквена химна <i>Статије, Божићни тропар</i> Ђакон Петар Којић – <i>Молитва Господња Оче наш,</i> Ј. Преторијус – Канон <i>Живела музика</i> В. Ђорђевић – Канон <i>Сви петлићи лепо поје</i> Елементи музичке писмености: Такт 6/8: Б. Трудих – <i>На студеницу</i>; М. Ђурђевић – <i>Анђели певају.</i> Пунктирани ритам: В. А. Моцарт – <i>Гле, игре ли красне</i>; К. Станковић – <i>Сећаши ли се оног сата</i>; Ђорђевић/Милосављевић – <i>Примили</i>	

**5.МУЗИЧКО
СТВАРАЛАШТВО**

Зна да:
 – примењује правилну технику певања;
 – развије координацију и моторику кроз свирање и покрет;
 – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;– изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/ или електронске инструменте, самостално и у групи;
 – примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;

смо вести тазе.
Шеснаестине: Б. Станчић – Вејавица вејала
Синкопа: Д. Краљић – Чамац на Тиси
Лествица Ге-дур: В. А. Моцарт – Мала ноћна музика, I став; Р. Роџерс – Рунолист; Дечја песма из Италије – Сад зиме више нема ; Ја посејох лубенице (двоглас).
Лествица де-мол: Источниче живоносни; Тавна ноћи; Све птичице зајевале; Раста, раста мој зелени боре; Небо је тако ведро; Ђ. Б. Перголези – Где је онај цветак жути ; Ж. Ф. Рамо – Тамбурин; Заспо Јанко (двоглас); Растко (двоглас), аранжман Предраг Миодраг.
Лествица Еф-дур: Шкрипи ћерам; Л. ван Бетовен – Ода радости; Ј. С. Бах – Ах што волим; С. Ст. Мокрањац – Ал је леп овај свет.

Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз:
 -музичка питања и одговоре
 -компоновање мелодије на задати текст
 -састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива
 -импровизација игре/покрета на одређену музику
 -илустрацију доживљаја музике
 -израду музичких инструмената

Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја устилу средњег века и ренесансе.	Зна да: – користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; – изражава доживљ ☐ ј музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); — комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; – учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката – учествује у школским приредбама и манифестацијама; критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	(функционалних или нефункционалних) -музичко-истраживачки рад -осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката -осмишљавање музичких квизова -осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација -креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони... Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1.ЧОВЕК И МУЗИКА	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма и испуњава утврђене захтевене већем делу основног нивоа постигнућа уз помоћ наставника. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у средњем веку и ренесанси - зна да се изражава покретима за време слушања музике;	Ученик који остварује напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и већи део на средњем нивоу постигнућа. -зна да наведе начине и средства музичког изражавања у средњем веку и ренесанси ; – зна да опише улогу музике у средњовековној Србији;	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и средњем нивоу, као и део захтева на напредном нивоу постигнућа уз мању помоћ наставника. одабраним музичким примерима; – зна да опише улогу музике у средњовековној Србији; – зна да уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; –зна да издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима;	Ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма и у потпуности самостално испуњава утврђене захтеве на основном и средњем нивоу, као и већину захтева на напредном нивоу постигнућа уз веома висок степен ангажовања. коме су настали; –зна објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; – зна да повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;
2.МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	–зна да одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку;	– зна да опише основне карактеристике инструмента са диркама;	– зна да опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама;	– зна да препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;
3.СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	–зна да разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе	зна да коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; –зна да уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике;	– зна да идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба;	-зна да идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе;

4.ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	– зна да примењује правилну технику певања; – има координацију и моторику у свирању и покрету; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању;	– изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/ или електронске инструменте, самостално и у групи;	– зна да примењује већину средстава изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;	– зна да примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције;
5.МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	–зна да користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; – понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама;	–зна да изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); — уме да комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом;	–делимично учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката;	– учествује у школским приредбама и манифестацијама; – критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; – користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.

2.5.ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Основне одлике периода средњег века и новог века (појмови <i>средњи век</i> , <i>нови век</i> , <i>прединдустријско доба</i> , хронолошки и просторни оквири).Историјски извори за	– на конкретним примерима; пореди историјске појаве; наведнајзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку;	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација,шема, графикона, ППТ Посета локалном музеју	Иницијално тестирање,формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часоваДомаћи задатак,презентације,семинарски

(германска и словенска племена, Бугари, Мађари, Викинзи).Најзначајније државе раног средњег века (Франачка држава, Византијско царство, Арабљани).Религија у раном средњем веку (христијанизација и хришћанска црква, Велики раскол, ислам). Феудално друштво (структура, друштвене категорије, вазални односи).Српске земље и Балканско полуострво (досељавање Срба и Хрвата, односи са староседеоцима и суседима, формирање српских земаља, христијанизација, ширење писмености). Истакнуте личности: Јустинијан, Карло Велики, кнез Властимир, цар Симеон, Јован Владимир, Василије II, краљ Михаило, Ћирило и Методије. ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ	синова Вукана и Стефана разумеју како је Четврти крсташки рат утицао на успон Србије, објасне зашто је и како Стефан Првовенчани крунисан за краља, тумаче и упореде историјске изворе о Стефановом крунисању; објасне улогу и значај Светог Саве у српској историји, објасне како је успостављена српска аутокефална црква. сагледају значај и улогу краљева Стефана Радослава, Стефана Владислава, Стефана Уроша I, Стефана Драгутина, Стефана Уроша II Милутина и Стефана Уроша III Дечанског у датим историјским околностима, опишу успон средњовековне Србије за време њихове владавине покажу на историјској карти правце ширења Србије за време владавине краља Милутина опишу значај и последице битке код Велбужда сагледају значај и улогу краља и цара Душана Силног у одговарајућим историјским околностима опишу успон и територијално ширење Србије за време његове владавине, покажу на историјској карти правце ширења Србије за време владавине цара Душана и територије које је освојио, објасне значај Душановог законика, – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; – илуструје примерима значај	Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима сусамосталнији у раду: анализа слика, историјске карте, историјских извора, различитих графичких организатора, ППТ, видео материјали, пројектна настава; израда шема и др. Корелација са сродним предметима: географија, веронаука, ликовно, музичко, грађанско, српски језик кроз интегративну наставу и тематско повезивање Стално коришћење историјске карте Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: карикатура, илустрација, табела, ППТ, питања Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву евентуално виртуелна посета Упућивање ученика на коришћење уџбеника, додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде панорама, кратких	

ЕВРОПА, СВЕТ ИСРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ (Прединдустријско доба) Прединдустријско доба (хронолошки оквири, научна и техничка открића, штампа, промене у начину производње, банкарство, успон градова – примери Фиренце, Венеције, Антверпена...). Велика географска открића и колонизација (истакнути морепловци и њихова путовања, сусрет са ваневропским цивилизацијама – Северна и Јужна Америка, Индија, Африка, Кина, Јапан, Аустралија; последице). Опште одлике културе раног новог века (основна обележја хуманизма и ренесансе; књижевност, политичка мисао, промене у свакодневном животу, обичаји и веровања – прогон „вештица”...). Реформација и	прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; – користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; – повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни);– на конкретним примерима; – пореди историјске појаве; – наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем и раном новом веку; – на основу датих примера, изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском (на плану политике, економских прилика, друштвених и културних појава); – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена; – на историјској карти лоцира правце миграција и простор насељен Србима и њиховим суседима у средњем и раном новом веку; – идентификује разлике између типова државног уређења у периоду средњег и раног новог века; – изводи закључак о значају српске средњовековне државности и издваја најистакнутије владарске породице; – пореди положај и начин живота жена и мушкараца, различитих животних доби, припадника постојећих	записа, кратких излагања Коришћење е-учбеника, едмодо платформе и др. Постављање ученика у различите ситуације евалуације и самоевалуације Обележавање Дана словенске писменост	

противреформација (узроци, протестантизам, католичка реакција – улога језуита; верски сукоби и ратови). Појава апсолутистичких монархија (промене у државном уређењу, централизација државе, положај владара). Врхунац моћи Османског царства (освајања, држава и друштво). Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу (обнова Пећке патријаршије; мењање верског и културног идентитета – исламизација, покатоличавање, унијаћење; учешће у ратовима, отпори и сеобе, положај и привилегије, Војна крајина). Истакнуте личности: Јохан Гутенберг, Изабела Кастиљска, Кристифор Колумбо, Фернандо Магелан, Леонардо да Винчи, Мике-ланђело Буонароти, Николо Макијавели, Никола Коперник	друштвених слојева, у средњем и раном новом веку; – разликује основна обележја и идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у средњем и раном новом веку; – на понуђеним примерима, разликује легенде и митове од историјских чињеница, као и историјске од легендарних личности; – образлаже најважније последице научно-техничких открића у периоду средњег и раног новог века; – идентификује основне одлике и промене у начину производње у средњем и раном новом веку; илуструје примерима значај прожимања различитих цивилизација; – разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; илуструје примерима важност утицаја политичких, привредних, научних и културних тековина средњег и раног новог века у савременом друштву; користећи ИКТ, самостално или у групи, презентује резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе; повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

Основи проучавања прошлости	ученик зна од када до када траје средњи век -има основна знања о средњем веку -Има основна знања о историјским изворима	-Ученик има знања о временској граници средњег века -Ученик уме да наведе неке појмове везане за средњи век	-Ученик уме да наведе временске оквири средњег века и да их објасни -Уме да објасни друштвено уређење средњег века	-Прецизно објашњава трајање средњег века и детаљно објашњава који чине наведени оквир Процењује значај и поузданост историјског извора
Европа, Средоземље и Српске земље у раном средњем веку	-Ученик зна шта је сеоба народа -Ученик именује најважније државе средњег века -Ученик зна да су Срби словенског порекла -Наводи Рашку и Дукљу	-Ученик има знања о временској граници средњег века -Ученик је у стању да наведе неке историјске појмове везане за средњи век -Ученик има знања о историјским изворима средњег века	-Ученик има знање о Великој сеоби, њеном значају и последицама -Познаје историјске појединости о свим светским религијама -Познаје историју најстаријих српских држава и династије које су њима владале	-Ученик зна све о Великој сеоби, њеном значају и последицама -Има специфичне детаље о најзначајнијим државама тог времена -Зна специфичне детаље о српским династијама и државама
Европа, Средоземље и српске државе у позном средњем веку	-Зна да опише изглед средњовековног града -Зна да опише како се живело у средњем веку -Зна ко је оснивач династије Немањић -Зна неке српске средњовековне манастире	-Има знања о средњовековним државама и градовима -Има знања о династији Немањић, најважнијим владарима и догађајима -Има шира знања о најважнијим средњовековним догађајима и личностима националне историје	-Зна да опише живот у средњовековним градовима и упоређи га са данашњим градовима -Има знања о династији Немањић, повезује и разуме односе са суседним државама Зна већину детаља о средњовековној српској култури	-Прецизно описује живот у средњовековним градовима и упоређује га са данашњим градовима -Зна специфичне детаље о династији Немањић и упоређују их са суседним династијама -Зна специфичне детаље средњовековне српске и европске културе
Европа, свет и српске земље у раном новом веку	-Зна од када до када траје нови век -Зна ко је Кристофор Колумбо -Има основна знања о сеобама Срба	-Има знања о границама раног новог века -Труди се да разуме карактеристичне појаве овог периода -Има знања и труди се да разуме догађаје и личности овог периода	-Зна да одреди и објасни временску границу новог века -Има знања о историјским догађајима националне историје као и личностима овог периода -Има знања о историјским изворима овог периода	-Зна прецизно да објасни и одреди границу новог века -Има опширна знања о карактеристикама новог века -Има опширна знања о историјским изворима новог века

2.6.ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА	РАЗРЕД: ШЕСТИ

ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА	– успоставља везе између физичко- географских и друштвено- географских објеката, појава и процеса;	На првом наставном часу упознати ученике са садржајем наставног програма и дати им јасна упутства за рад. У обради прве теме <i>Друштво и географија</i>, ученици треба да се упознају са општим предметом проучавања ове, веома широке области географије. Друштвена географија представља систем географских дисциплина, које се, свака из свог угла, баве односом човека (друштва) и географског простора (географске средине) у најширем смислу. С тим у вези, треба да се упознају са друштвено-географским дисциплинама и њиховим предметима проучавања (нпр. географија становништва, географија насеља – у оквиру ње урбана и рурална географија, економска, политичка географија итд.), као и са њиховим везама са другим географским дисциплинама и другим наукама. На реализацији првог исхода, који се односи на успостављање веза између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса, ради се током читаве године, а исход се остварује на крају шестог разреда.	Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење и процењивање резултата постигнућа ученика, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа знања на коме се ученик налази. Свака активност на часу служи за континуирану процену напредовања ученика. Неопходно је ученике стално оспособљавати за процену сопственог напредка у остваривању исхода предмета. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Са ученицима треба договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили.
ГЕОГРАФСКА КАРТА Географска/картографска мрежа. Географска ширина и географска дужина, часовне зоне. Појам карте и њен развој	– одређује математичко-географски положај на Земљи; – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте;	Тема <i>Географска карта</i> чини скуп знања и вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање географске карте, њено практично коришћење и начине оријентисања у простору. На првим часовима потребно је објаснити и усвојити појмове меридијани (подневци), паралеле (упоредници), екватор и гринич. При обради садржаја о картографској/географској мрежи неопходно је користити глобус, индукциони глобус и карту света. Након усвајања ових појмова и демонстрације на глобусу и географској карти света акценат се ставља на одређивање географске	

кроз историју. Елементи карте (математички, географски и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи	– оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;	ширине и географске дужине, односно угаоно растојање неке тачке на Земљиној површини у односу на екватор и гринички меридијан. Од изузетног је значаја оспособити ученике да самостално одређују географску ширину и дужину задатих тачака на глобусу, географској карти света и Србије. При обради ових садржаја логична је корелација са математиком, посебно када одређујемо угаоно растојање тачке на Земљиној површини у односу на почетни меридијан и почетну паралелу. На наредним часовима потребно је да ученици усвоје и разумеју појам географске карте, а затим истаћи да свака географска карта мора да садржи математичке, географске и допунске елементе. Када је реч о математичким елементима карте посебно је важно објаснити како се помоћу размера карте и размерника одређује однос растојања на карти и стварних растојања у природи, како се врше различита мерења на карти и како се деле карте према величини размера. Треба истаћи да се у обради ових садржаја успоставља корелација са математиком. При обради препоручених садржаја о географским елементима карте неопходно је објаснити да се они на географској карти представљају картографским знацима (линијским, контурним и ванразмерним) и да се њихово објашњење налази у легенди карте. Треба оспособити ученике да тумаче различите картографске знаке. Нарочито је битно објаснити како се представља рељеф на географским картама, применом различитих метода (изохипси, боја, сенчења и шрафирања). Потребно је научити шта су изохипсе, како се нагиб терена доводи у везу са растојањем међу изохипсама, шта су изобате, који облици рељефа се представљају различитим нијансама зелене, браон и плаве боје, чему служи висинско-дубинска скала у легенди карте. Комбинацијом различитих метода за представљање рељефа ученици стичу представу о његовој конфигурацији, а истиче се трећа димензија у простору. Од изузетног је значаја оспособити ученике да читају, тумаче и анализирају општегеографске и тематске карте. На тај начин долази до изражаја самосталност у раду ученика и усавршава се вештина практичне примене географске карте. При обради садржаја везаних за оријентацију у простору неопходно је повезати већ постојеће знање о	
СТАНОВНИШТВО Основни појмови о становништву: демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва:	– доводи у везу размештај светског становништва са природним		

биолошке и друштвено-економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету. НАСЕЉА	карактеристикама простора; – анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света; – анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;	начинима оријентације помоћу Сунца, звезде Северњаче, маховине на дрвету, година итд., и усвојити нова знања о оријентацији помоћу компаса, географске карте и компаса, Глобалних сателитских система (<i>GPS</i> и <i>Галилео</i>). Тему <i>Становништво</i> чине садржаји који третирају основне појаве и процесе у развоју становништва и њихове просторне карактеристике. Ученике треба упознати са одликама и факторима демографског развоја, распоредом становништва на Земљи, као и његовим структурним обележјима. На уводном часу посвећеном овој теми препоручује се да нагласак буде на обради основних појмова о становништву, значају његовог проучавања, као и основним изворима података. У наставној јединици која обрађује број становника на Земљи неопходно је указати на основне карактеристике популационе динамике у прошлости и данас, уз издвајање карактеристичних простора са популационим порастом и падом. Приликом обраде теме која се односи на распоред становништва на Земљи ученике је потребно упознати са појмовима екумена и анекумена, као и са појмом густина насељености, уз издвајање области велике и мале густине насељености у свету, Европи и Србији. Како је распоред становништва условљен различитим физичко-географским карактеристикама средине, код ученика треба развијати свест о значају улоге човека у простору у којем живи, али и обратно. Када је реч о садржајима који се односе на компоненте популационе динамике (природно и миграционо кретање) препоручује се да се поред основних термина и процеса, ученици упознају и са одређеним показатељима. Наиме, неопходно им је представити начине израчунавања стопа наталитета, морталитета и природног прираштаја, али на један једноставан, њима прихватљив и разумљив начин, кроз примере из света и Србије. Обрадом садржаја о миграцијама становништва препоручује се да се	

Појам и настанак првих насеља. Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град – унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.		нагласак стави на појам, врсте, узроке и последице ових кретања, као и на значај ових процеса за савремени демографски развитак. На наредним часовима ученике треба упознати са поделом становништва према одређеним карактеристикама, односно основним структурним обележјима. Препоручује се да се ова обимна целина о структурама становништва подели на две подцелине ради лакше обраде и разумевања и то на биолошке и на друштвено-економске структуре. Приликом обраде садржаја који се односи на биолошке структуре, неопходно је објаснити старосно-полну (бројчани однос мушкараца и жена у свету, старост становништва, као и њен графички приказ – старосно-полну пирамиду) и расну структуру становништва (основне и мешовите типове раса и њихово географско распрострањење). Приликом обраде садржаја који се односи на друштвено-економске структуре неопходно је ученике упознати са економском структуром, затим образовном структуром (писменост, завршени степен формалног образовања), етничком структуром (најбројнији народи света и њихово географско распрострањење), верском структуром (највеће светске религије, њихова основна обележја и географско распрострањење религија), језичком структуром (најзаступљенији језици света, географско распрострањење језика у свету). Кроз обраду садржаја о структурама становништва ученицима се указује на различитости социјалних, етничких и културних група што је важан корак у подстицању толеранције и солидарности. При обради садржаја о становништву ученике не треба оптерећивати квантитативним вредностима и фактографским материјалом, већ више инсистирати на појавама и процесима који утичу на демографски развитак света уз адекватне примере из Србије. С обзиром на комплексност проблематике, наставницима се препоручује да уз помоћ географске карте, различитих тематских карата, дијаграма, графичких приказа, објасне основне демографске процесе, издвоје карактеристичне регионе и укажу на позитивне и негативне трендове у развоју становништва у свету и у Србији. Неопходно је да ученици усвоје и правилно одреде појмове као што су популациона експлозија, неравномеран размештај	

ПРИВРЕДА Привреда, привредне делатности и сектори привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај, туризам и географски простор. Ванпривредне делатности. Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету. Концепт одрживог развоја.	– анализира географски положај насеља; – објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету; – доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и	становништва, пренасељеност, недовољно рађање, депопулација, бела куга, имиграционе и емиграционе области, процес старења становништва, а све у циљу разумевања савремених популационих процеса. Обрадом садржаја о демографским карактеристикама потребно је допринети да ученици правилно разумеју односе становништва и географског простора, уз коришћење адекватних примера у локалној средини. Значајно је указати ученицима на постојање публикације Републичког завода за статистику: Попис и основци (http://popis2011.stat.rs/?p=3397), чији је циљ да на сликовит начин прикаже историјат, процес припреме и спровођења пописа становништва, као најзначајнијег и најобимнијег статистичког истраживања. Предлог пројектног задатка за ученике: <i>Израда постера о одређеним демографским карактеристикама становништва Србије, Европе и света</i>. Ученици у паровима израђују постере на којима су приказне одређене демографске карактеристике (нпр. области високе и ниске густине насељености, простори или државе са порастом и падом броја становника, простори са позитивним и негативним природним прираштајем, имиграциони и емиграциони простори), односно структурна обележја (најбројнији народи света, распоред језика, распоред светских религија, распоред раса на Земљи). За поједине задатке се могу користити неке карте, на којима се могу издвојити методом боја карактеристични простори и државе. Ако постоје техничке могућности, ученици могу припремити и Power Point презентацију. На тај начин ученици ће бити у стању да кроз визуелизацију садржаја самостално анализирају и доносе закључке о одређеним демографским питањима и проблемима савременог света и Србије. Коришћењем различитих облика, метода и техника учења: _____ - проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, истраживачка настава, диференцирана настава, индивидуализовани рад; _____ - коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас ...), ИКТ у настави (Power Point	

регионална географија. Положај и границе Европе. Природне карактеристике Европе. Становништво Европе. Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе.	Србији (око 9 мил. ст.), а градско насеље је и Град Мексико (око 9 мил. ст.), чије шире градско подручје има преко 20 милиона становника. Када је реч о <i>функцијама насеља</i> потребно је разликовати пољопривредну, индустријску, административну, културну, туристичку итд. Ове разлике могу се представити и као један од критеријума за разликовање <i>типова насеља</i>. У обради типова насеља важно је објаснити најосновнију поделу на села и градове. Кроз ову поделу акценат треба да буде на критеријумима разликовања села и градова: популациона величина, густина насељености, структуре становништва – старосна, образовна, социо-економска, изграђеност и физички изглед насеља, веза са природном средином, начин живота, административни значај, доминантне функције насеља. Подједнако је важно и указати им на то да постоје и прелазне форме насеља која су између ове две основне категорије (приградска насеља или општински центри или насеља са специфичним функцијама, нпр. туристичком и сл.). Акценат треба ставити на <i>процесе у развоју насеља</i> (урбанизација уз паралелне процесе депопулације и деаграризације села). Препоручује се упознавање ученика са појмовима <i>урбанизације</i> и <i>депопулације</i>, док се појам деаграризације може обрадити само као <i>напуштање пољопривреде</i>. Кроз читаву тему важно је нагласити да се сва насеља мењају временом – развијају се, нестају (гасе се) или мењају своје функције. Процес <i>урбанизације</i> потребно је сагледати кроз његове елементе – демографске, функционалне и сл., а посебно довести у везу са миграцијама из руралних насеља и напуштањем пољопривреде у њима. У склопу процеса урбанизације треба поменути и <i>мегаполисе</i> и <i>конурбације</i>. У вези са овим процесима јесу и <i>унутарградске просторне и социо-економске разлике</i>, које су последица урбанизације. Ове разлике односе се на издвајање <i>централне пословне зоне (центра града, урбаног језгра)</i> и слабије урбанизоване <i>периферије</i>, која личи на село. У великим градовима посебно на западу постоје сламови – сиротињске четврти, наспрам богатих делова града, који су често у непосредном суседству. Ово је последица стихијског развоја.	

	– уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности; – доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине; – вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;	Под појмом <i>односа града са околним простором</i> мисли се на утицај града на окружење. Он опслужује окружење разним функцијама (нпр. административна, здравствена, културна итд.), али истовремено и привлачи елементе окружења – радну снагу – сталне или дневне миграције, сировине, шири изграђене просторе...). Мањи градови утичу на мањи околни простор. За разлику од њих, светски (глобални) градови утичу на регије, континенте, свет (нпр. Њујорк и Лондон у којима су светске берзе на којима се одређују цене пољопривредних производа у читавом свету). Важно је нагласити да су <i>процеси урбанизације у вези са руралним процесима</i>. Под руралним процесима мисли се на процесе <i>напуштања (депопулације) руралних насеља, напуштања пољопривреде у њима (деаграризације)</i>, као и на <i>преображај руралних насеља</i> у близини градова, тако да све више добијају одлике града. За ученике шестог разреда може бити тешко разумевање појмова „критеријума за поделу насеља” и „функција” насеља, али им се они могу приближити различитим примерима – у традиционалном српском селу већина становника се бавила земљорадњом и сточарством, а данас више не, већ се становници руралних насеља или пресељавају у град, где раде друге послове (најчешће услужне делатности), или свакодневно путују на посао из села у суседни град. Пример могу бити и индустријски градови, где велики део становника ради у доминантној производњи (нпр. у аутомобилској индустрији у Крагујевцу), док су Београд и Нови Сад градови услуга (терцијарног и кварталног сектора). У том смислу, могу се поменути и туристички градови или рударски и слично. Акценат ове наставне теме треба да буде на <i>законитостима процеса који мењају насеља</i>. Овим процесима требало би да се обједине сви елементи ове наставне теме. Такође, корелације са претходном темом – Становништво, као и са осталим темама које следе (Привреда, Држава и интеграциони процеси, Географија Европе) су незаобилазне. Након што усвоје основне појмове и законитости, од ученика се очекује да препознају и описују појаве и процесе у развоју насеља кроз примере из локалне средине, Србије, Европе и света.	

	– објасни политичко-географску структуру државе; – представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света; - објасни како се издвајају географске регије; – илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору Европе.	1. предлог пројектног задатка: <i>Проучимо насеље</i> Ученици раде у групама, а свакој групи се задаје по једно насеље из Србије или света. Задатак групе је да открије и објасни: положај насеља, његову величину, значај, функције, изглед (физиономију простора), начин живота, као и ком типу припада. 2. предлог пројектног задатка: <i>Пресељавање из села у град</i> Ученици раде у групама (на часу или као домаћи задатак), тако да свака група тражи одговоре на по једно питање: 1. група: Који су узроци ових миграција? 2. Које су последице ових миграција у селу? 3. Које су последице овог процеса у граду? 4. Какве су структуре становништва које учествују (старосно-полне, образовне, економске и сл.)? Тему Привреда чине садржаји из области економске географије у оквиру којих ученици треба да се упознају са основним појмовима о привреди, факторима развоја привреде и појединих привредних делатности, утицајем привреде на географски простор, концептом одрживог развоја и да се уведу у регионалне разлике у развоју светске привреде. На уводном часу посвећеном овој теми препоручује се обрада појмова привреде, привредних делатности и сектора привреде као и појмова природна и географска средина. На наредним часовима ученици ће се упознати са структуром привредних сектора, природним и друштвеним факторима њиховог развоја и утицајима на географски простор (животну средину) најважнијих привредних грана у склопу сваког сектора (пољопривреде у склопу примарног сектора, индустрије у склопу секундарног, саобраћаја и туризма у склопу терцијарног сектора). У обради непривредних делатности (квартарни сектор) ученицима треба истаћи да услед развоја информационо-	

		комуникационих технологија и аутоматизације индустријских процеса све већи број људи у свету прелази да ради у овом сектору и да је број запослених у њему показатељ економске развијености државе. У обради економско-географских садржаја, осим разјашњења природних и друштвених фактора развоја привреде, важно је да ученици разумеју да су велике разлике у степену економске развијености држава и појединих регија у оквиру једне државе узроци просторне покретљивости (миграција) становништва. Настава географије треба да допринесе да ученици правилно разумеју односе привреде и географског простора. У том смислу треба избећи погрешно разумевање привреде као фактора нужне деградације природе. Где год постоје могућности, треба искористити поучне примере у локалној средини (нпр. испуштање у реке загађујућих материја из фабричких постројења, пречишћавање воде, површински копови угља, рекултивација, ветропаркови, дивље депоније, адекватно збрињавање комуналног отпада – постројења за сепарацију, рециклажу, итд.). У светлу концепције одрживог развоја треба показати да се правилним односом према географској средини постиже и економска развијеност уз истовремено побољшање стања квалитета животне средине и смањење социјалних разлика у друштву и тај став илустровати примерима из развијених европских земаља. У обради привредно развијених и неразвијених региона и држава у свету ученицима треба разјаснити услове природне средине (географски положај, постојање привредних ресурса, итд.) и друштвено-историјске и савремене узроке ових (политичких и економских) односа. Предлог пројектног задатка: Применом групног облика рада ученици уз помоћ наставника могу да прикажу како се збрињава комунални отпад у њиховој средини, да ли је реч о санитарној депонији или о сметлишту, где се она налази, ко и како живи на њеном ободу, да ли је то (еколошки) прихватљив начин решавања проблема отпада и како се он исправно решава (на неком примеру у Европи).	

		Тема <i>Држава</i> треба ученика да упозна са политичко-географским карактеристикама државе, дефинише појам државе, њене елементе и укаже на време и место настанка првих држава у свету. Приликом проучавања државне границе, као линије која раздваја суверене државе, треба указати на ефекте које оне остварују у простору у зависности од функције (баријерна, филтрирајућа, контактна, интеграциона). Анализа територије државе треба да се заснива на посматрању њене површине и компактности као и ефектима који произилазе из тих карактеристика. Према површини територије треба извршити класификацију држава од оних највећих (гигантских), до најмањих (микро државе). Битна напомена је да не постоји опште прихваћена класификација, тако да је на наставнику да сам изабере. У случају компактности треба да се узме у обзир да ли су у питању државе које имају компактну или фрагментирану (издељену) територију. У оквиру садржаја који говори о државама са фрагментираном територијом треба дефинисати појмове <i>енклава</i> и <i>ексклава</i> и навести примере. Свака држава има своју престоницу (главни град). За ученика је важно да се упозна са појмом и функцијама главног града, разложима зашто се премештају као и типовима престоница (европски и амерички). Када се говори о географском положају државе, важно је да се дефинише појам географског положаја, наведу његове компоненте (математичко-географски положај, физичко-географски положај, економско-географски положај, саобраћајно-географски положај, друштвено-географски положај). Важна карактеристика државе, са којом би требало упознати ученика, је и начин на који она бира свог председника као и који облици владавине постоје (монархије, републике). Посредством географских карата ученик би требало да се упозна са настанком нових самосталних држава након Другог светског рата као и процесима који су довели до тога. На нивоу од неколико примера упознати ученика са примерима нарушавања територијалног интегритета државе где треба поред изабраних примера из света (Тајван, Арапско-израелски спор, Кашмир, итд.) навести и пример Косова и Метохије.	

		Интеграциони процеси издвојени су као посебан појам с обзиром на њихов значај који имају за државу. У склопу ове јединице, важно је ставити акценат на мотиве (интересе) интеграционих процеса – економске, политичке, војно-стратегијске итд. Указати на значајне међународне организације које су пример интеграционих процеса (ЕУ, УН, НАТО пакта и сл.). Након обраде друштвено-географских појава и процеса, ученици се уводе у садржаје регионале географије као трећег субсистема географских наука. На првом часу у склопу ове наставне теме ученици уче шта је предмет проучавања регионалне географије и које је њено место у систему географских наука. Ученици треба да увиде да знања која су стицали из опште (физичке и друштвене) географије сада налазе примену у регионалној географији будући да су географске регије јединствене (непоновљиве), континуиране (непрекинуте) и ограничене просторне целине које су одређене (детерминисане) склопом природних и друштвених објеката, појава и процеса. У програму наставе и учења за шести разред основне школе планирано је да се направи увод у регионалну географију Европе. Наставна тема Географија Европе обухвата основне појмове о континенту: географски положај, границе и величину, природне одлике и друштвене одлике и то према шеми како су проучаване друштвено-географске теме: Становништво, Насеља, Привреда и Географске регије Европе. Географске регије Европе појединачно, карактеристичне државе Европе и Европска Унија обрађиваће се током седмог разреда који је цео посвећен регионалној географији света. Будући да су ученици још на почетку школске године добили задатак да самостално, у пару или групама обрађују друштвено-географске појаве и процесе, крај школске године, односно време када се обрађује наставна тема Географија Европе је право време када ће они да презентују резултате свога рада (нпр. у виду реферата, мини енциклопедијских чланака, тематских атласа, статистичких / табеларних приказа, фото-албума, постер презентација, видео-клипова са својих путовања,...). Врло је важно да наставник током целе школске године прати	

		рад ученика на њиховим истраживачким задацима, усмерава их на релевантне изворе и литературу, како би током обраде наставне теме <i>Географија Европе</i> могли да се презентују кључни подаци (закључци), изведу најбоља поређења држава (нпр. у величини природног прираштаја или производњи угља или стању загађености и заштите животне средине у изабраним географским регијама) и издвоје географске регије. Ученицима треба указати да је могуће да се географски простор Европе подели на различите начине према различитим географским критеријумима те да географске регије нису некакве објективне датости где једна географска подела простора Европе искључује било коју другу.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ДРУШТВЕНА ГЕОГРАФИЈА	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника : - наведе да географија проучава и природу и људско друштво; -наведе основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална) -разликује појмове литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера;	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученик у довољној мери именује и: -разуме зашто је географија једна од најстаријих наука;	Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. -Ученик у великој мери одређује и: -уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама;	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Ученик у потпуности самостално: -уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама; -разуме међузависност природе и људског друштва; -уочава значај географије за опште образовање и културу;
ГЕОГРАФСКА КАРТА	-разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања; -наводи начине представљања Земљине површине (глобус и	-одређује стране света у простору и на географској карти; - тумачи различите картографске знаке; - дефинише појмове меридијани (подневци), паралеле	- самостално одређују географску ширину и дужину задатих тачака на глобусу, географској карти света и Србије; - објашњава географске	-доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте;

	географска карта); - разликује паралеле и меридијане, екватор и гринич; - препознаје и чита географске и допунске елементе карте; - препознаје различите картографске знаке;	(упоредници), екватор и гринич; - одређује положај места и тачака на географској карти; - разликује карте према размери и садржају; - чита општегеографске и тематске карте; - објашњава географске чињенице -објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; - приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом; - препознаје шта је локално, а шта зонално време;	чињенице -објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; - приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом; - тумачи општегеографске и тематске карте; - уме да користи размер и размерник за одређивање растојања на карти и у природи; - разликује карте према размери и садржају и уме да их користи; - одређује временске разлике између часовних зона;	- анализира општегеографске и тематске карте; - користи размер и размерник за одређивање растојања на карти и у природи; - уме да оријентише карту помоћу компаса у односу на стране света и да одржава правац кретања на терену уз помоћ карте, компаса и GPS;
СТАНОВНИШТВО	- познаје основне појмове о становништву и уочава њихов просторни распоред; - дефинише појам екумене и њене границе; - дефинише појмове наталитет, морталитет, природни прираштај, густина насељености;	- разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва; - израчунава стопу наталитета, морталитета и природног прираштаја; - уме да израчуна густину насељености (континента и држава света); - дефинише појмове популациона експлозија, неравномеран размештај становништва, пренасељеност, недовољно рађање, депопулација, бела куга, имиграција и емиграција; - препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су	- објашњава узроке и последице миграција становништва; - наводи природне и друштвене факторе који утичу на густину насељености; - на општегеографској и тематској карти показује области на Земљи у којима су услови за живот становништва најповољнији, а у којима су неповољни; - наводи континенте, регије и државе у којима је висок и низак природни прираштај; - објашњава појмове популациона експлозија, неравномеран размештај становништва, пренасељеност	- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва; - објашњава узроке и последице високог и ниског природног прираштаја; - објашњава потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја); - објашњава узроке и последице миграција у свету и Републици Србији; - доноси закључке на основу података о имиграционим и емиграционим областима, о процесу старења становништва; - објашњава и изводи закључке узрока и последица урбанизације

НАСЕЉА	- познаје појам насеља, њихову основну поделу и уочава њихов просторни распоред;	представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; -приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом; -одређује географски положај насеља, дефинише процесе урбанизација и процесе напуштања (депопулације) руралних насеља , мегаполис и конурбација. сламови – сиротињске четврти, деаграризација - препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом -приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом.	, недовољно рађање, депопулација, бела куга, имиграционе и емиграционе области; -разликује функције насеља пољопривредну, индустријску, административну, културну, туристичку; -разликује и објашњава унутарградске просторне и социо-економске разлике, које су последица урбанизације и слабије урбанизоване периферије, која личи на село; - разликује и објашњава процесе урбанизације у вези са руралним процесима, напуштања (депопулације) руралних насеља, напуштања пољопривреде у њима(деаграризације).	и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси); - доноси закључе како унутарградске просторне и социо-економске разлике и рурални процеси доводе до депопулације и деаграризације;

ПРИВРЕДА	- познаје основне појмове : природна и географска средина; -наводи да су ваздух, вода и земљиште основни природни ресурси неопходни за живот на Земљи; -дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране;	- разликује природну и географску средину; - разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе; -разуме појам регије; - разликује привредне делатности и привредне гране по секторима; -препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; -приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом; -разликује и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери).	- уочава и именује регије на карти света, Европе и Србије; - објашњава појам производње; - објашњава привредне делатности и привредне гране по секторима; - доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте; - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља и привредну развијеност;	- објашњава начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса; - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности; - разуме да је индустријализација узрок загађивања ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта; - објашњава позитивне и негативне последице човековог деловања на животну средину; -објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање; -доноси закључе како природна средина (географски положај, постојање привредних ресурса,...) и друштвено-историјски и савремени узроци (политички и економски) утичу на однос привредно развијених и неразвијених региона и држава у свету.

ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ	-наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта); -препознаје и чита географске и допунске елементе карте; -наводи настанак првих држава; -дефинише појам државе и њене елементе.	- дефинише географски положај државе (математичко-географски положај, физичко-географски положај, економско-географски положај, саобраћајно-географски положај, друштвено-географски положај); - одређује стране света у простору и на географској карти; -одређује положај места и тачака на географској карти ; - препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом; - приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима ...), графиком, табелом и схемом.	-наводи и објашњава облике владавине (монархија, република); - именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, Црвени крст); -уме да издвоји географске регије; - наводи примере нарушавања територијалног интегритета државе из света, и код нас пример Косова и Метохије.	- разуме односе привреде и географског простора., наводи примере из локалне средине; - објашњава услове природне средине (географски положај, постојање привредних ресурса, итд.) и друштвено-историјске и савремене узроке (политичке и економске) ; - уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета; - уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације,
ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	- именује континенте на Земљи; - уме на географској карти света да одреди географски положај Европе; - препознаје: положај, границе континента на карти света, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности.	- објашњава порекло назива Европе, наводи величину Европе и њено простирање; - уме на географској карти света да одреди водене и копнене границе европског континента; - наводи и на географској карти Европе показује најкрупније облике разуђености обала ; - наводи и на географској карти Европе показује најкрупније облике рељефа Европе; -именује и на географској карти Европе показује хидрографске облике и приказује их на немој карти	- разуме и објашњава зашто је географски положај Европе веома повољан; - на географској карти Европе уочава облике разуђености њених обала, именује их (већа полуострва, острва, мора, заливи, мореузи) и приказује их на немој карти - уочава на географској карти Европе најкрупније облике рељефа и именује их (набране и раседне планине, висоравни, простране низије); - уочава и наводи на географској карти велике	- објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије; - објашњава географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу, четинарску и листопадну шуму) и њихов значај; - објашњава природно и механичко кретање становништва Европе и узроке; - описује међусобну повезаност и односе држава и регија Европе; - објашњава и доноси закључке о

		- наводи основне појмове о становништву Европе(наводи велике групе народа у Европи и може да разврста народе Европе по тим групама); -приказује понуђене географске податке на немој карти, графиком, табелом и схемом; -именује основне регије Европе.	европске реке, пловне системе и језера и приказује их на немој карти; - разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи; - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој привреде и привредних делатности и размештај становништва Европе.	утицају природних и друштвених фактора на развој привреде и привредних делатности и размештај становништва Европе; - уме да издвоји географске регије Европе; - наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Европе и њених регија; - уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета; - уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације.

2.7.ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ФИЗИКА</i>		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатаке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену свакодневном животу , развијају мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.Увод у Физику	По завршетку теме: Ученик ће разумети повезаност природних наука и везу физике са осталим природним наукама (математиком, техником и медицином); методе истраивења у физици и огледе који илуструју различите физичке појаве.	Овом темом ученици се уводе у поље физике и област њеног проучавања као и везу између природних наука. Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног	усмено испитивање, праћење континуираног рада ученика у току предавања и демонстрационих огледа,

		живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...)	
2.Кретање	По завршетку теме: • ученик разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; • ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; • ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);	Овом темом ученици упознају кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течномшћу. <i>Лабораторијска вежбе</i> 1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром.	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

2. Сила	По завршетку теме: • ученик објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање); • ученик демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; • ученик демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета; • разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; • ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); • ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке.	Циљ ове теме је да ученици уче узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе. Слагање сила истог правца. Процена интензитета силе демонстрационим динамометром. Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже. Демонстрациони огледи. – Истезање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање. – Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. – Привлачење и одбијање магнета	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката
3.Мерење	По завршетку теме: • ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); • ученик процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења);	Унутар ове теме ученици усвајају основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера. Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Оспособљавају се за директно и индиректно мерење. Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања,

	- ученик мери време, дужину и запремину, одређује површину и запремину; - ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; - ученик одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења.	директним мерењима. Квалитативна и квантитативна мерења заступљена су у демонстрационим огледима и лабораторијским вежбама, <i>Демонстрациони огледи.</i> - Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура) и времена (часовник, хронометар). - Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). <i>Лабораторијске вежбе</i> - Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом. - Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. - Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге. - Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози.	демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката
4. Маса и густина	По завршетку теме: - ученик повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); - ученик демонстрира појаву инерције тела; - ученик мери масу и запремину тела и на основу мерених вредности одређује густину; - ученик мери тежину тела; - ученик решава квалитативне и квантитативне задатке везано за густину; - ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине,	Унутар ове теме ученици се упознају са Законом инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови. Мерење масе тела вагом. Густина тела. Средња густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. <i>Демонстрациони огледи.</i> - Илустровање инертности тела. - Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) различите величине, истог материјала,	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

	претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега).	(в) исте величине, различитог материјала. – Мерење масе вагом. – Течности различитих густина у истом суду – „течни сендвич” – Суво грожђе у газираној води. – Мандарина са кором и без коре у води. Лабораторијске вежбе 1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика. 2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. 3. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром.	
5. Притисак	По завршетку теме: • ученик разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); • ученик познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); • мери тежину тела, одређује површину и на основу измерених вредности зна да одреди притисак чврстих тела; • решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке везано за притисак; • ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега).	Циљ ове теме је да се ученицима приближи пририсак као физичка величина и преношење силе притиска кроз чврста тела и течности. (Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови.) Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена. <i>Демонстрациони огледи.</i> – Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела. – Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска. – Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном,	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

		Херонова боца, спојени судови). – Хидраулична преса (нпр. два медицинска инјекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом). – Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може „видети”, како свећа може да гори под водом). – Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска. <i>Лабораторијска вежба</i> 1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1.Кретање	Ученик ће бити у стању да испуњава захтеве по тачкама в), г), д) основног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под а) и б) средњег нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз већу математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа.
2. Сила	Ученик ће бити у стању да к уз помоћ испуњава захтеве из основног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под б) , в), д) и ђ) средњег нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и решава задатке који се односе на израчунавање тежине тела.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа.
3.Мерење	Ученик ће бити у стању да испуњава захтеве по тачкама а), б), в) , г), д) основног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под г), д) и ђ) средњег нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и зна шта је грешка мерења и значај релативне грешке.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уме да прикаже резултат мерења.
4.Маса и густина	Ученик ће бити у стању да испуњава захтеве по тачкама а), б) и в) основног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и уме да претвара бројне вредности густине из једне јединице у другу.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз значајну помоћ решава задатке напредног нивоа који се односе на израчунавање густине тела.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа.

5. Притисак	Ученик ће бити у стању да испуњава захтеве по тачкама а), б) и в) основног нивоа.	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и зна од којих физичких величина зависи хидростатички притисак.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз значајну помоћ решава задатке напредног нивоа који се односе на израчунавање притиска.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самостално испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа. Разуме атмосферски и хидростатички притисак кроз примере.

2.8.МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА			РАЗРЕД: ШЕСТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења <i>математике</i> је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ (24; 9 + 15) Скуп целих бројева (Z). Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Приказ целих бројева на бројевној правој. Упоредивање целих бројева Основне рачунске операције у скупу Z и њихова својства. Изрази са целим бројевима	Ученик ће бити у стању да: Чита и пише различите целе бројеве. Упоредјује два цела броја. Представља цео број на бројевној правој. Користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелном представом Одређује супротан број и апсолутну вредност целог броја, израчунава вредност једноставног изрази са целим бројевима, са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући и ослобађање од заграда Користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама Одређује вредност сложенијег бројевног изрази. Решава проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз с целим бројевима. Разуме приказ температуре у временској прогнози, разлике у временским зонама, линије времена у представљању историјских	У остваривању програмских садржаја полази се од проширивања скупа N_0 , допуњавањем негативним целим бројевима, у скуп Z . Поређење целих бројева ослања се на њихово представљање тачкама на бројевној правој. Потребно је указати на геометријско тумачење апсолутне вредности целог броја(као одстојање тачке од нуле, истичући да цео број и њему супротан имају једнаке апсолутне вредности). Сабирање у скупу Z интерпретира се као надовезивање усмерених дужи. Формализација дефиниције сабирања се уводи тек када ученици потпуно савладају	Праћење и процењивање степена остварености исхода започети иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази. Вредновање постигнућа ће се вршити у свим фазама наставе током читаве школске године уз :разне форме усменог проверавања (усмени одговори ученика, активност ученика на часу – решавање задатака, интеракција наставник – ученик, ученик – ученик), домаћих задатака и израде модела, петоминутних проверавања, контролне вежбе, школског писменог задатка Код праћења постигнућа неопходно је константно радити на: степену напредовања ученика, текућем праћењу рада и понашања ученика на часу и ван њега, рада ученика у допунском раду, у додатном раду, у слободним

	догађаја, ранг-листе, финансијска стања. Користи знање целих бројева за даље изучавање скупова бројева	сабирање целих бројева, како би се избегла опасност од тога да ученици знају да искажу дефиницију, а не знају да је примене. Особине сабирања у скупу Z приказати кроз конкретне примере. Одузимање у скупу Z дефинисати као сабирање са супротним бројем. При увођењу множења у скупу Z први корак је интуитиван, прво долазе конкретни примери па се после њих дају опште формулације. На крају теме дати преглед основних својстава операција у скупу Z , (комутативност сабирања и множења, асоцијативност сабирања и множења и дистрибутивност множења у односу на сабирање) користећи променљиве a, b, c , а не оне којима се истиче знак целог броја.	активностима, уредности ученикових радова, прикупљању података о интересовањима ученика, условима у којима ученик живи и ради Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.
РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ (50; 18+32) Први део Скуп рационалних бројева (Q). Супротан број. Апсолутна вредност рационалног броја. Приказ рационалних бројева на бројевној правој. Упоређивање рационалних бројева Основне рачунске	Ученик ће бити у стању да: Чита, записује, упоређује и представља на бројевној правој рационалне бројеве записане у облику разломка или у децималном запису, помажући се сликом кад је то потребно, Преведи децимални запис рационалног броја у разломак и обрнуто. Извршава једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања рационалних бројева само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n , где је n природан број. Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Одређује задати проценат неке величине. Тумачи податке приказане табелом	У остваривању програмских садржаја полази се од проширивања скупа Z , допуњавањем негативним рационалним бројевима, у скуп Q . Делење у скупу Q осмишљава се као множење реципрочним бројем. На крају се систематизују основна својства операција у скупу Q . Решавање линеарних једначина и неједначина обрадити после увођења скупа Q , изводљивости решавања без ограничења. Научени поступци се утврђују кроз решавање текстуалних проблема и	Вредновање постигнућа ће се вршити у свим фазама наставе током читаве школске године током сваког часа уз :разне форме усменог проверавања (усмени одговори ученика, активност ученика на часу, решавање задатака, интеракција наставник – ученик, ученик – ученик, рад у групи, рад на пројектном задатку), домаћих задатака и израде модела, петоминутних проверавања, школског писменог задатка, годишњег теста знања Код праћења постигнућа неопходно је константно радити на: степену напредовања ученика текућем праћењу рада и понашања ученика на часу и ван њега, Праћењу рада ученика у

операције у скупу Q и њихова својства. Изрази са рационалним бројевима Једначине и неједначине: $ax+b=c$, $ax+b>c$, $ax+b<c$, $ax+b\leq c$, $ax+b\geq c$, ($a,b,c\in Q$, $a\neq 0$) Други део Координатни систем. Приказ података у координатном систему. Приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна пропорционалност. Обрнута пропорционалност.	и графички. Одређује супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност рационалног броја; израчунава вредност једноставног израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући и ослобађање од заграда, са бројевима истог записа Користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама Користи једначине и неједначине у једноставним текстуалним задацима Примењује процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат) Приказује податке и зависност између две величине у координатном систему тачкастим, стубичастим и линијским дијаграмом. Одређује вредност сложенијег бројевног израза Користи бројеве и бројевне изразе у проблемским ситуацијама Саставља и решава једначине и неједначине Користи једначине, неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке Примењује процентни рачун у сложеним ситуацијама. Разуме временску прогнозу и стање на банковном рачуну. Решава задатке из физике у којима се појављују пропорционалне величине, одређује стварне удаљености на географским картама и плановима градова, у свакодневним ситуацијама (у куповини, кулинарству итд.) примењује знање о процентима и односима величина	састављањем и решавањем одговарајућих једначина и неједначина. Увести појам координатног система (апсциса, ордината, јединична дуж, квадрант), појам координата тачака као уређеног пара који одређује положај тачке у координатном систему. У овом делу постоји могућност понављања појмова раније стечених знања о осно и централно симетричним тачкама и објектима у односу на координатни почетак и координатне осе, као и транслације тачака за дати вектор. Средиште дужи повезати са аритметичком средином из петог разреда па проширити знање приказивањем података о зависним величинама табелама, тачкастим, линијским, стубичастим дијаграмима. Ученике оспособити за елементарно коришћење неког од бесплатних динамичких софтвера за приказивање објеката у координатном систему и за цртање дијаграма. Поновити размену из петог разреда па увести појам пропорције и коефицијента пропорционалности уз повезивање са Физиком, Географијом, Биологијом и Информатиком у смислу израчунавања непознатог члана пропорције. Појам обрнуте и	допунском раду, додатном раду и слободним активностима, Праћењу уредности ученикових радова, прикупљању података о интересовањима ученика, условима у којима ученик живи и ради. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабрити да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.

		директне пропорционалности увести кроз практичне примере где се може само провући појам графика функције.	
<u>ТРОУГАО(24; 9 + 15)</u> <u>Први део</u> Појам троугла. Обим троугла. Једнакокраки и једнакостранични троуглови. Висина троугла. Углови троугла. Збир углова троугла. Врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције неких углова(60°, 120°, 30°, 45°, 75°, 135°) <u>Други део</u> Основне конструкције троуглова. Појам подударности и ставови подударности. Централна симетрија и подударност. Осн асиметрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла.	Ученик ће бити у стању да: Влада појмом троугла, (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор, разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла) Класификује троуглове на основу њихових својстава. Интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) Одређује однос углова и страница у троуглу Уочава основно симетричне и централно симетричне фигуре, одређује осу и центар симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима Конструира троугао на основу датих елемената. Одређује центар описане и уписане кружнице троугла. Уочава одговарајуће елементе подударних троуглова Користи основна својства троугла уме да их конструира. Примењује својства троугла у проблемским задацима. Знања и троуглу користи за даље учење геометрије и још неких математичких области. Сналази се на мапама, проналази најкраћи пут, процењује удаљеност у свакодневном животу. Примењује подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката	У остваривању програмских садржаја наставити прелаз са нивоа визуелизације на ниво анализирања и апстракције са првим корацима према дедукцији који је започет у петом разреду.Инсистирати на правилним формулацијама, закључивању и коришћењу логичких везника(и, или, ако...онда). Појам троугла повезати са појмом затворен еизломљене линије, а обим са збиром дужи.Повезати углове н атрансверзали са збиром унутрашњих углова троугла. Стицати навике систематског и прецизног обележавања страница, углова и темена троугла.једнакокраке и једнакостраничн етроуглове повезати са осном симетријом. Инсистирати на прихватању односа страница и углова троугла и неједнакости троугла. Увести висину користећи знање петог разреда о конструкцији нормале из тачке на праву.Објаснити најпре конструкцију углова од 60° и 90° а затим остале наведене углове користећи конструктивно сабирање и одузимање углова. Јасно истаћи да је у конструкцијама дозвољена само употреба аленџира и шестара.обрадити само основне конструкције	Вредновање постигнућа ће се вршити у свим фазама наставе током читаве школске године током сваког часа уз :разне форме усменог проверавања (усмени одговори ученика, активност ученика на часу , решавање задатака, интеракција наставник – ученик, ученик – ученик, рад у групи, рад на пројектном задатку),домаћих задатака и израде модела, петоминутних проверавања, школског писменог задатка, годишњег теста знања Код праћења постигнућа неопходно је константно радити на:степену напредовања ученика текућем праћењу рада и понашања ученика на часу и ван њега, Праћењу рада ученика у допунском раду, додатном раду и слободним активностима, Праћењу уредности ученикових радова, прикупљању података о интересовањима ученика, условима у којима ученик живи и ради. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.

		троуглова. Појам подударности ослонити на визуелну перцепцију геометријску интуицију, затим захтевати примену ставова само у најједноставнијим случајевима и на крају треба извести особине централне и осне симетрије. Доказати најважнија тврђења о симетрали дужи и углаи из њих извести закључке о центру описане и уписан.	
ЧЕТВОРОУГАО (22, 8 + 14) Четвороугао. Углови четвороугла. Паралелограм. Особине паралелограма. Услови да четвороугао буде паралелограм. Ромб, правоугаоник и квадрат. Конструкција паралелограма. Сабирање и одузимање вектора. Множење вектора бројем. Трапез. Особине трапеза. Средња линија троугла и трапеза. Конструкција трапеза. Делтоид.	Ученик ће бити у стању да: Влада појмом четвороугао, квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор) Класификује четвороуглове на основу њихових својстава. Одређује збир углова у четвороуглу. Конструира паралелограм и трапез на основу датих елемената. Примењује својства четвороуглов ау једноставним проблемским ситуацијама. Сабира и одузима векторе. Примењује својства централне и осне симетрије у једноставнијим задацима Користи основна својства четвороугла, (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез) уме да их конструира. Користи сабирање и одузимање вектора у реалним ситуацијама. Користи основна својства делтоида. Користи знање у свакодневном животу, н а пример за уређење стана , израду декоративних предмета, рачуна колико је ограде потребно за ограђивање парцеле четвороугаоне површине.	У овој области треба обрадити дефиниције и основна својства четвороуглова:паралелограма, квадрата, правоугаоника, ромба,трапеза и делтоида и истаћи логичку повезаност ових фигура. Паралелограму посветити највише пажње.Извести једноставније конструкције четвороуглова и том приликом обновити особине четвороугла који се конструира. Обновити појам вектора, увести појам супротног вектора и множења вектора бројем. Објаснити поступак сабирања и одузимања вектора.Трапез дефинисати као четвороугао са тачно једним паром наспрамних паралелних страница. Код извођења конструкције трапеза конструкције свести на оне које су ученицима већ познате.Средњу линију троугла и трапеза увести помоћу вектора. Увести само појам и особине делтоида.	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При томе се користе разноврсне методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради Прате се и резултати самовредновања. Ученику се континуирано и на примерен начин указује на ниво његовог постигнућа тако што му се даје прилагођена, довољно јасна и подстицајна повратна информација. Ученику се пружа помоћ у превазилажењу потешкоћа у савладавању садржаја.
ПОВРШИНА ЧЕТВОРОУГЛА И	Ученик ће бити у стању да: Влада појмом четвороугао, квадрат,	Обновити јединице које се користе за мерење површине.	Вредновање постигнућа ће се вршити у свим фазама наставе током читаве

ТРОУГЛА (16;6 + 10) Појам површине фигуре, површина правоугаоника и квадрата. Једнакост површина подударних фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеза. Површина четвороугла са нормалним дијагоналама.	правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид, разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата, правоугаоника, паралелограма, ромба и трапеза на основу елемената који непосредно фигуришу у задатку. Користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине Претвара веће јединице дужине у мање. При мерењу бира одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером, Пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу. Рачуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце и разложиву једнакост. Дату величину исказује приближном вредношћу, Користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише По потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима Процењује и заокругљује дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке. У свакодневном животу рачуна површину кућа, станова, башта, делова намештаја, процењује колико треб аплочица за прикривање пода или зида.	Једначење површина геометријских фигура осмислити на класичан начин помоћу разложиве једнакости. Допуњавањем и разлагањем правоугаоника извести формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза. Обрадити израчунавање површине четвороугла са нормалним дијагоналама(квадрат, ромб, делтоид), а површину произвољног четвороугла разлагањем на познате геометријске фигуре. Укључити практичне примене рачунања површина реалних објеката и ситуације у којима се рачуна површина фигура задатих у координатном систему.	школске године током сваког часа уз :разне форме усменог проверавања (усмени одговори ученика, активност ученика на часу , решавање задатака, интеракција наставник – ученик, ученик – ученик, рад у групи, рад на пројектном задатку), домаћих задатака и израде модела, петоминутних проверавања, школског писменог задатка, годишњег теста знања Код праћења постигнућа неопходно је константно радити на: степену напредовања ученика текућем праћењу рада и понашања ученика на часу и ван њега, Праћењу рада ученика у допунском раду, додатном раду и слободним активностима, Праћењу уредности ученикових радова, прикупљању података о интересовањима ученика, условима у којима ученик живи и ради. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета.
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА (8; 4 + 4)	Ученик ће бити у стању да: Влада појмовима у смислу њиховог разликовања на класи одговарајућих примера и распознаје и користи термине и ознаке. Уз помоћ интерпретација (слика) способан за основно оперисање. Влада појмовима тако што је оспособљен да сам издваја одговарајуће примере и има виши степен	У остваривању програмских садржаја реализовати 4 писмена задатка (у трајању од по једног часа), са исправкама, 8 часова. На писменим задацима, ученици показују ниво знања и савладаности програмских садржаја из одређених	Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја одређених тема путем четири писмена задатка и увежбавање истих знања путем четири часа анализе и исправке писменог задатка где ученици анализирају, упоређују, разликује, критички суде, износе лични

	рачунске увежбаности. Потпуно влада појмовима, оперише са њима по прихваћеним правилима која уме да исказује симболички.разуме хијерархију која успоставља односе међу појмовима по степену њихове апстрактности, уме да закључује на основу претпоставки које су формално исказане и достиже висок степен аутоматског извођења операција	наставних тема и ниво оспособљености за примену научених појмова и математичких чињеница у решавању задатака. Ученици показују у којој су мери оспособљени за самостално решавање задатака и за самоконтролу, какве су навике стекли у погледу упорности,уредности и прецизности у раду	став и оспособљавају се да процењују и самопроцењују

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
<u>ЦЕЛИ БРОЈЕВИ</u> (24; 9+15)	Уме да наведе елементе скупа природних и целих бројева Научио је да запише и прочита целе бројеве. Научио је да упоређује два цела броја и да представља цео број на бројевној правој Уме да сабере,одузме,поможи и подели два цела броја Уме да користи целе бројеве и решава једноставније изразе са њима помажући се визуелном представом Одређује непосредног претходника и следбеника датог целог броја	Зна да одреди супротан број и апсолутну вредност целог броја. Уме да израчунава вредност једноставног израза са целим бројевима у коме се јавља више рачунских операција различитог приоритета, уме да се ослободи заграда. Примењује бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама	Уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза Користи особине комутативности, асоцијативности, неутралног елемента и особину дистрибутивности и примењује их на целе бројеве Користи целе бројеве и изразе са њима у проблемским ситуацијама Одређује вредност сложенијег бројевног израза. Разуме приказ температуре у временској прогнози, разлике у временским зонама, линије времена у представљању историјских догађаја, ранг-листе, финансијска стања.	Зна да решава текстуалне задатке са сложенијим једначинама и неједначинама Решава проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз с целим бројевима у којима се појављује више заграда, при чему тачно зна када ће се ослободити које заграде Користи знање целих бројева за даље изучавање скупова бројева
<u>РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ</u> (50; 18+32)	Научио је да запише, прочита упоређује бројеве истог записа и представља на бројевној правој	Уме да одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност	Уме да одреди вредност сложенијег бројевног израза Користи особине комутативности, асоцијативности, неутралног елемента	Уме да среди двојни разломак Саставља и решава једначине и неједначине

	рационалне бројеве записане у облику разломка или у децималном запису, помажући се сликом кад је то потребно Уме да прошири и скрати рационалан број Уме да преводи децимални запис рационалног броја у разломак и обрнуто Уме да изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања рационалних бројева само са истим имениоцем) Зна да решава основне линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Уме да нацрта координатни систем Зна да одреди задати проценат неке величине Зна да протумачи податке приказане табелом и графички	рационалног броја Уме да упореди два рационална броја са различитим имениоцима тј. Бројеоцима Уме да сабира и одузима два рационална броја са различитим имениоцима Зна да израчуна вредност једноставног израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући и ослобађање од заграда, са бројевима истог записа Користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама Уме да нацрта координатни систем и у њему одреди положај задате тачке и нацрта задату тачку Зна да решава једначине и неједначине Зна да чита и надаље користи податке приказане на хистограму и графикону Уме да одреди непознати члан пропорције	и особину дистрибутивности и примењује их на рационалне бројеве Зна да користи бројеве и бројевне изразе у проблемским ситуацијама Користи појмове апсциса и ордината и одређује ком квадранту припада задата тачка. Зна да одреди које су величине зависне и однос између њих. Зна да прикаже податке и зависност између две величине у координатном систему тачкастим, стубичастим и линијским дијаграмом Примењује процентни рачун у сложеним ситуацијама Зна да решава једначине и неједначине и користи једначине и неједначине у једноставним текстуалним задацима Зна да примени процентни рачун у једноставним реалним ситуацијама (на пример, промена цене неког производа за дати проценат)	Зна да решава текстуалне задатке са сложенијим једначинама и неједначинама Зна да одреди да су дате две величине директно или обрнуто пропорционалне, одреди коефицијент те пропорционалности и графички је представи Зна да прочита временску прогнозу и стање на банковном рачуну. Зна да реши задатке из физике у којима се појављују пропорционалне величине, зна да одреди стварне удаљености на географским картама и плановима градова, зна да примени знање о процентима и односима величина у свакодневним ситуацијама (у куповини, кулинарству итд.)
ТРОУГАО(24; 9 + 15)	Разуме појам троугла, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама Зна да одреди и правилно обележи темена, странице, унутрашње и спољашње углове троугла	Зна да одреди унутрашње и спољашње углове троугла Зна да наведе основне особине једнакостраничног троугла	Зна да користи основна својства и неједнакост троугла Зна да одреди елементе који су потребни за доказивање подударности троуглова Зна да објасни ставове подударности, истакне подударне елементе два	Уме да конструише троугао подударан датом троуглу Зна да примени ставове подударности Примењује својства троугла у проблемским задацима. Уме да користи знања о

	Зна да обележи основицу и краке једнакокраког троугла Правилно користи геометријски прибор за цртање троугла Зна да измери угломером величину угла Разликује различите врсте троуглова на основу њихових својстава Схвата појам подударних фигура интуитивно, кретањем до поклапања) и користи знак за подударност при математичком записивању подударности троугла	Уме да одреди однос углова и страница у троуглу Уочава осносиметричне и централно симетричне фигуре и зна да одреди осу и центар симетрије Зна да нацрта две подударне фигуре и да их повеже са карактеристичним својствима и да уочава одговарајуће елементе подударних троуглова Зна да нацрта и конструише основне елементе потребне за конструкцију троугла Зна да конструише троугао на основу датих основних елемената. Зна да одређује центар описане и уписане кружнице троугла.	троугла на датој слици Зна да нацрта скицу и означи основне елементе троугла, на основу скице конструише задати троугао и одреди јединственост решења Зна да одреди симетралу сваке странице и сваког угла троугла, конструише описану и уписану кружницу троугла и при томе користи прибор Уме да искористи везу између осне и централне симетрије и подударности троуглова	троуглу за даље учење геометрије и у осталим математичким областима. Зна да докаже подударност два троугла ако су им познати подударни елементи користећи одговарајући став о подударности троуглова Примењује подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката Сналази се на мапама, проналази најкраћи пут, процењује удаљеност у свакодневном животу. Уме да докаже да су две осносиметричне или две централносиметричне фигуре подударне
ЧЕТВОРОУГАО (22; 8 + 14)	Зна да одреди и правилно обележи темена, странице, дијагонале, унутрашње и спољашње углове четвороугла Правилно користи геометријски прибор за цртање четвороугла Разуме појам четвороугао, квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид Уме да препозна њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор	Уме да разликује конвексне и неконвексне четвороуглове Зна да одреди однос углова и страница у четвороуглу Зна да одреди збир углова у четвороуглу. Зна да одреди унутрашње и спољашње углове четвороугла Зна да наведе основне особине паралелограма, да одреди центар симетрије паралелограма и конструише његову	Уме да користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеза Уочава однос дијагонала код сваког паралелограма Зна да одреди да ли се у паралелограм може уписати или око њега описати кружница Зна да нацрта скицу и означи основне елементе паралелограма и трапеза, на основу скице конструише задати паралелограм и трапез и одреди јединственост решења, уочава везу измрђу конструкције троугла и трапеза Конструише паралелограм и трапез на основу датих елемената. Зна да примени својства централне и	Зна да конструише различите врсте четвороуглова Уме да користи основна својства четвороугла (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез) уме да их конструише. Примењује сабирање и одузимање вектора у реалним ситуацијама. Уме да користи основна својства делтоида. Користи знање четвороугла у свакодневном животу, на пример за

	Разликује четвороуглове на основу њихових својстава	висину Зна да нацрта и конструише основне елементе потребне за конструкцију паралелограма и трапеза Зна основне особине различитих четвороуглова (једнакост свих страница код квадрата, једнакост паралелних страница код правоугаоника,...) Зна да сабере и одузме два вектора, одреди супротан вектор датом, помножи вектор датим бројем	осне симетрије у једноставнијим задацима Зна да одреди половину и четвртину датог вектора	уређење стана , израду декоративних предмета, рачуна колико је оgrade потребно за огађивање парцеле четвороугаоне површине.
<u>ПОВРШИНА ЧЕТВОРОУГЛА И ТРОУГЛА (16;6 + 10)</u>	Уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата, правоугаоника, паралелограма, ромба, трапеза и четвороугла са нормалним дијагоналама на основу елемената који непосредно фигуришу у задатку. Зна да користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине Уме да претвори веће јединице дужине у мање Зна да при мерењу одабере одговарајућу мерну јединицу и да заокругли величине исказане датом мером	Уме да пореди величине које су изражене различитим мерним јединицама за дужину и масу Зна да дату величину искаже приближном вредношћу Уме да рачуна површину троугла и четвороугла користећи обрасце и разложиву једнакост.	Зна да користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, уме да рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка и уме да их конструише Уме да претвара различите јединице мере	Уме да процени и заокругли дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима Зна да изрази оцену грешке У свакодневном животу зна да рачуна површину кућа, станова, башта, делова намештаја, процењује колико треба плочица за прикривање пода или зида.
<u>ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА</u>	Проценат остварености 30% до 49%	Проценат остварености 50% до 69%	Проценат остварености 70% до 85%	Проценат остварености 86% до 100%

(8; 4 + 4)				

2.9.БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА - Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. - Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња. - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци,	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; – одреди положај органа човека и њихову улогу; – цртежом или моделом прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама; – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. - направи разлику између животне средине, станишта,	- У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују -Достизање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз (нпр. Чији су зуби?), мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.	- Иницијално тестирање - Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак - лабораторијске вежбе - проблемски задаци - Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање

размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. - Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези. 2. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени	популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта како је учио/учила и где та знања може да примени.	-Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима:животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша. -Теме се обрађују уз више вежби теренског типа. -Задаци„Истражи и прикажи“ могу да будупоказатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева познат терен, литературу, нтернет. Важно је да се	појмова – задаци есејског типа - Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак проблемски задаци -Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког

фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита.		обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акценат треба ставити на односе рзмножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација. -Приликом обраде абиотичких фактора, не треба инсистирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. - Антропогени фактор треба обрадити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области -Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују личним примером.	избора – спаривање појмова
3. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА - Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених	- користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.	- Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе телесних и полних ћелија,количина наследног материјала. - Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на условеживотне средине. - Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње људи почели	- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак - проблемски задаци

животиња за човека. 4. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.	– истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; – повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. - одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени	припитомљавати у прошлости и због чега. - Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколико различитих примера, са обавезним извођењем закључака. - Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате прикажу одељењу. - Основна идеја коју ученици треба да усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, који је био једноћелијски организам без формираног једра - Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија са једром у појави вишећелијности. - При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принцип сродности и сличности. - Положај основних група једноћелијских и вишећелијских	- Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова - Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак

5. ЧОВЕК ИЗДРАВЉЕ Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Путеви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам.		организама на „дрвету живота” треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија - У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења - Посебно треба обратити пажњу на антибиотике - Важан део ове области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом - Неопходно је подстаћи ученике да сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област - Градиво на тему климатских промена обрадити у виду преојекта (радионице, филм и приредба) - Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе.	- лабораторијске вежбе - проблемски задаци - Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова - Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика - Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова - Домаћи задатак - лабораторијске вежбе - проблемски задаци - Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора

			– спаривање појмова

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1.Порекло и разноврсност живота. Жива бића, нежива природа и биологија. Особине живих бића: ћелијска грађа, исхрана, дисање, излучивање, надражљивост, покретљивост, размножавање, раст и развиће. Једноћелијски и вишећелијски организми. Основе класификације: главни (морфолошки) карактери и особине важне за класификацију. Формирање скупова карактера који се уклапају једни у друге(груписање живих бића). Исхрана. Храна као извор енергије и градивних супстанци потребних за обављање свих животних процеса. Дисање као размена гасова у различитим срединама. Излучивање. Надражљивост. Покретљивост – кретање. Размножавање: бесполно и полно. Раст и развиће. Дужина живота. Промене које човек пролази током развића; пубертет и полна	На крају изучавања прве наставне теме ученик треба да објасни шта представља ћелија у грађи једноћелијског и вишећелијског организма. Ученик треба да зна да наведе основне делове ћелије и њихову улогу. Потребно је разликује бесполно и полно размножавање на типичним примерима, уз помоћ наставника. Да на једноставним примерима користећи задати критеријум групише жива бића, уз помоћ наставника. Да на типичним примерима разликује једноћелијске и вишећелијске организме, уз помоћ наставника. Ученик ће знати да наброји основне промене које су последица пубертета.	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим једноставним примерима. Зна шта је предмет изучавања биологије, уме да наброји биолошке дисциплине и примењене биолошке науке. Ученик дефинише ћелију и самостално описује њену основну грађу. Уме да наведе једноставне примере полног и бесполог размножавања, без помоћи наставника. Ученик уме да објасни настанак зигота, уз помоћ наставника. Ученик разликује животне процесе и уме да преприча њихову основну суштину, без помоћи наставника.	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим сложеним и непознатим примерима, уз помоћ наставника. Разуме и опширно објашњава предмет изучавања и значај биологије за живот савременог човека. Ученик дефинише ћелију и самостално описује њену грађу, метаболизам и размножавање. Уме да наведе сложеније примере полног и бесполог размножавања, без помоћи наставника. Ученик уме самостално да објасни настанак зигота и његов даљи раст и развој. Ученик разликује животне процесе и уме да објасни њихову основну суштину, без помоћи наставника. Разуме метаболичке процесе, и решава сложене задатке уз малу помоћ наставника.	На крају прве наставне теме ученик уме самостално да разликује живу и неживу природу на задатим непознатим и атипичним примерима. Уме да објасни значај биологије за човечанство и расположе опширним знањем у излагању. Ученик уме да објасни везу између грађе и функције ћелије. Разуме ћелијски метаболизам и објашњава га без помоћи наставника. Уме да објасни полно и бесполно размножавање, без помоћи наставника и да објасни на атипичним примерима. Без икакве помоћи наставника објашњава животне процесе и промет материје и енергије у организму.

зрелост.				
2. Јединство грађе и функције као основа живота <i>Препоручени број часова за реализацију ове области је: 5 часова за обраду, 4 за утврђивање, 1 за вежбу и 1 час за систематизацију.</i> Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота. Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота. Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота. Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.	Ученик разликује копнену, водену подземну животну средину, на најпростијим примерима. Код најпростијих организама који су карактеристични за ове животне средине ученик, уз помоћ наставника уме да објасни прилагођености.	Ученик дефинише самостално појам животне средине и све што она обухвата. Зна основне одлике водене, копнене и подземне животне средине. Уме на једноставним примерима да објасни на који начин животна средина утиче на адаптације живих бића.	Ученик објашњава компоненте животне средине и њихов утицај на адаптације. Образлаже бројним примерима код биљака, животиња и гљива уз малу помоћ наставника. Зна да образложи на који начин проблеми једне животне средине изазивају морфолошке и физиолошке прилагођености организама. Уме опширно да описује животне заједнице	Ученик самостално интерпретира сложеност појма животне средине и упоређује водену, копнену и земљишну животну средину. Објашњава повезаност организама који чине животне заједнице у непосредном окружењу. Самостално истражује морску животну средину и њене становнике. Самостално објашњава адаптације у атипичним примерима. Уме самостално да планира, реализује и демонстрира истраживање животних форми
3. Наслеђивање и еволуција <i>Препоручени број часова за реализацију ове области је: 3 часа за обраду, 1 за утврђивање, 2 за вежбе и 1 за систематизацију.</i> Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте	Ученик зна да потомци наслеђују особине од родитеља. Зна да наброји неке особине које су наследне код човека. Зна, уз помоћ наставника, на једноставним примерима да објасни разлику између полног и бесполог размножавања. Зна да особине потомака настају као резултат комбиновања особина родитеља.	Ученик зна да ћелије садрже наследни материјал. Ученик објашњава уз помоћ наставника механизме наслеђивања неких особина човека. Уме, уз помоћ наставника, да објасни варијабилност на једноставним примерима. Зна да је зигот резултат спајања мушке и женске полне ћелије. Самостално наводи једноставне примере бесполог размножавања.	Ученик објашњава, уз мању помоћ наставника, механизме наслеђивања код човека. Уме да објасни разлику између једнојајних и двојајних близанаца. Објашњава појам гена и варијабилности. Уз помоћ наставника да објасни разлику између полног и бесполог размножавања. Сложене задатке решава, уз мању помоћ наставника.	Ученик самостално упоређује полно и бесполоно размножавање. Ученик самостално објашњава укрштање родитељских особина и њихову експресију у и варијабилност у потомству у атипичним примерима. Самостално планира, реализује и систематизује резултате истраживања. Ученик користи нову терминологију у излагању и има ширину и прецизност у изражавању.

се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке. Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.				Ученик самостално систематизује знања.
4. Живот у екосистему <i>Препоручени број часова за реализацију ове области је: 4 часа за обраду, 3 за утврђивања, 4 за вежбе и 1 за систематизацију.</i> Жива бића из непосредног окружења. Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину. Заштита живих бића и животне средине. Пројекат очувања природе у мом крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).	Ученик уме, уз помоћ наставника, да препозна једноставне примере утицаја човека на животну средину. Уме да наведе једноставне примере последица загађивања животне средине. Уме, уз помоћ наставника да наведе једноставне примере заштите животне средине.	Ученик, уз мању помоћ наставника излаже једноставне примере антропогеног деловања и последице на животну средину. Уме да објасни на једноставним примерима мере заштите животне средине.	Ученик, уз мању помоћ наставника наводи последице уништавања природних станишта, загађивања воде, ваздуха и земљишта, изловљавања врста, уношења нових врста. Ученик уз помоћ наставника предвиђа секундарне последице загађивања животне средине и уме да објасни сложеније примере заштите животне средине. Учествоје у дискусији и има способност критичког мишљења.	Ученик је самосталан у излагању. Зна и примењује нову терминологију и еколошке појмове у објашњавању атипичних примера антропогеног деловања и креативно предлаже и процењује мере заштите животне средине. У самосталним истраживањима присутан креативан и критички приступ решавању проблема
5. Човек и здравље <i>Препоручени број часова за реализацију ове области је: 4 часа за обраду, 2 за утврђивање (један је за дебату), 1 за вежбу и 1 за систематизацију.</i>	Ученик препознаје елементе здраве исхране, правилног уноса воде за организам, значај физичке активности и здравог сна за здравље. Уме да наброји једноставне примере. Зна да последице дуванског дима,	Ученик уме, уз помоћ наставника да објасни значај и појам здраве исхране. Уме да објасни директне последице неправилне исхране по здравље. Ученик, уз помоћ наставника објашњава значај	Ученик дискутује о елементима здраве исхране. Уз мању помоћ наставника, излаже градиво о саставу хране, о њеној градивној и енергетској улози. Објашњава метаболизам и последице неправилне	Ученик самостално планира, реализује и демонстрира резултате истраживања о здравој исхрани, улози хране у организму, последицама неправилне исхране на здравље, . Самостално изводи сложене

Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	алкохола и наркотика по здравље. Зна да пубертет као развојна промена има за последицу промене у понашању и зна уз помоћ наставника да наброји неке од њих.	воде за организам. Ученик наводи једноставне примере којима објашњава значај физичке активности на здравље човека.	исхране, брзе хране, гојазности, анорексије и булимије образлаже са разумевањем и опширно. Уочава и образлаже значај физичке активности и здравог сна на здравље.	закључке и демонстрира запажања. Има способност критичког мишљења, промовише здраве стилове живота.

2.10. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА</i>		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења <i>технике и технологије</i> је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Животно и радно окружење Значај и развој грађевинарства. Просторно и урбанистичко планирање. Култура становања у: урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора. Кућне инсталације.	- повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; - анализира карактеристике савремене културе становања; - класификује кућне инсталације на основу њихове намене;	Уз помоћ медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати историјски развој грађевинарства. Нагласити значај урбанизма и просторног планирања. Путем посматрања и анализе примера, навести ученике да анализирају и закључују како се култура становања разликује у зависности од врста насеља (рурално и урбано насеље) и стамбених објеката. Потребно је упознати ученике са врстама и наменом кућних инсталација и правилном употребом.	Провера стечених знања из претходног разреда.; Разговор са ученицима; Усмена провера или петнаестоминутна вежба; Саобраћајни тест.; Израда или цртање разних врста техничких цртежа и праћење постигнућа ученика.; Праћење коришћења готових програма у реализацији сопствених идеја; Праћење израде и склапања модела и макета од лако обрадивих материјала користећи готове техничке цртеже. Анализа, вредновање, процена и предлог унапрешења готових модела и макета

Саобраћај Саобраћајни системи. Саобраћајни објекти. Управљање саобраћајном сигнализацијом. Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.	- класификује врсте саобраћајних објеката према намени; - повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; - повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; - демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације.	У односу на програм петог разреда, у области саобраћај садржај је проширен и односи се на саобраћајне објекте, њихову намену, функционисање и организацију саобраћаја. Посебно обратити пажњу да безбедност учесника у саобраћају зависи и од прописне инфраструктуре као и прилагођавања постојећим условима (брзина). Кроз примере симулације, а који су доступни на Интернету, ученици уведу у ситуацију да препознају сигурносне ризике и предвиде опасне ситуације у саобраћају. Уз помоћ мултимедијалних примера објаснити како се управља саобраћајем коришћењем ИКТ и колико такво управљање утиче на безбедност путника и робе.	
Техничка и дигитална писменост Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству. Техничко цртање помоћу рачунара. Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација	• скицира просторни изглед грађевинског објекта; • чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; • користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3Д приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; самостално креира дигиталну презентацију и представља је;	На почетку реализације области укратко поновити која су знања и вештине из техничког цртања ученици усвојили у претходном разреду. Ученике треба оспособити за рад у рачунарској апликацији за техничко цртање примереној њиховом узрасту и потребама. Објаснити правила и симболе који се користе у техничком цртању у области грађевинарства. Приликом израде техничких цртежа на папиру и помоћу рачунара препоручује се индивидуални облик рада. Ученици треба да развијају вештине визуелног опажања и разумевања релацијских односа између објеката и предмета, стога је примерено задати им да скицирају просторни изглед одређеног грађевинског објекта који им је познат. Представити могућности и рад са једноставним рачунарским апликацијама за 3Д приказ грађевинских објеката. Ученицима објаснити појам пресека коришћењем наставних помагала и рачунарске симулације. Упознати ученике са радом у рачунарској апликацији за унутрашње уређење стана наглашавајући	

		функционалност и естетску вредност решења. Како би ученици функционализовали стечена знања предвидите мини-пројекат на тему израде скице хоризонталног и вертикалног пресека стана у коме ученици живе и уређење стана према истим. Скица може бити израђена на папиру или помоћу рачунара. У оквиру ових активности предвидети коришћење дигиталних презентација које су ученици израдили.	
Ресурси и производња Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала. Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди. Обновљиви извора енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије. Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије	• класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене; • повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; • повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; • реализује активност која указује на важност рециклаже; • образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; • правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; • повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; • повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; • описује занимања у области грађевинарства,	Ово је сложена наставна област јер се у оквиру ње изучавају грађевинарство, пољопривреда, енергетика и екологија надовезује се на знања које су ученици стекли о ресурсима у петом разреду. На почетку рада на овој области упознати ученике, на нивоу обавештености, са основном поделом грађевинских материјала (према пореклу и намени). Врсте, начин производње, основне карактеристике грађевинских материјала и њихову примену. Ученицима показати угледне примере појединих грађевинских материјала или поткрепити сликама, проспектима или мултимедијом. Упознати ученике са конструктивним елементима грађевинског објекта уз међусобно функционално повезивање и начине изградње. Направити везу између конструктивних делова грађевинског објекта и материјала за њихову изградњу. Уз помоћ мултимедије или слика упознати ученике са врстама грађевинских објеката у оквиру нискоградње, високоградње и хидроградње. Тежиште овог дела теме ставити на изградњи стамбених грађевинских објеката у оквиру класичног (традиционалног) и савременог начина изградње. Оспособити ученике да препознају и	

	пољопривреде, производње и прераде хране; изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;	повезују алате и машине са врстама грађевинских радова. Тежиште дела теме, у вези енергетике, је на рационалној потрошњи енергије за загревање стана/куће. Повезати значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије. Упознати ученике са врстама грејања у кући/стану. Кроз разговор са ученицима и уз изношење различитих примера из живота, ученике упутити на правилно и безбедно коришћење уређаја за загревање и климатизацију простора у кући/стану, а све са циљем рационалне потрошње енергије. Посебно нагласити значај великих могућности коришћења обновљивих и алтернативних извора енергије за загревање стана/куће. За реализацију овог дела наставне теме користити мултимедију и разне узорке изолационих материјала. У другом делу ове области, ученике упознати са организацијом рада у пољопривредној производњи и најважнијим машинама и уређајима које су неопходне за нормално одвијање производње. Кроз разне илустрације модела или мултимедију, оспособити ученике да препознају основне процесе пољопривредне производње са посебним освртом на производњу хране и представити најважније машине у пољопривреди уз помоћ слика, мултимедије. Истакнути значај рециклаже материјала и заштите животне средине у грађевинарству и пољопривреди. На крају ове области ученике поступно увести у свет практичног стваралаштва. Кроз практичан рад ученици стечена теоријска знања претварају у функционална, развијајући алгоритамски начин размишљања од идеје до реализације.	

Конструкторско моделовање Израда техничке документације. Израда макете/модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије. Представљање идеје, поступка израде и решења производа. Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова. Представљање производа и креирање дигиталне презентације.	- самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образлажи избор; - самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; - креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; - припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; - израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; - учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела; одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова.	У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине што даје простора за креативну слободу, индивидуализацију наставе и диференцијацију према способностима, полу и интересовањима ученика, могућностима школе и потребама животне средине. За остваривање исхода у овој области потребно је поступно уводити ученике у алгоритме конструкторског моделовања при изради сопственог пројекта, креирању планске документације до извршавања радних операција, графичког представљања замисли и процене и вредновања. Ученике треба упознати са могућношћу да се сами опредељују за одређену активност у оквиру дате теме која се односи на израду модела разних машина и уређаја у грађевинарству, израду макете грађевинског објекта или стана на основу плана и предлог за његово уређење као и моделовање машина и уређаја у пољопривредној производњи. Реализацијом својих пројеката откривају и решавају једноставне техничке и технолошке проблеме, сазнавајући примену природних законитости у пракси. Ученици учествују у успостављању критеријума за вредновање, процењују свој рад и рад других и предлажу унапређење постојеће макете/модела. У свим сегментима наставе у овој области, код ученика треба развијати предузетнички дух.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Животно и радно окружење	Оцену довољан (2) добија ученик који: често не зна поједина битна својства техничко-технолошких материјала, уређаја и апарата; радне вежбе обавља споро и понекад није у стању да их успешно обави; није сасвим самосталан у раду; прибор и алат не примењује увек правилно; нема довољно способности за успешно усвајање неких знања и умења; не уме да користи успешно техничке цртеже и шеме; нема радне навике и повремено се труди да савлада поједине наставне садржаје.	Оцену добар (3) добија ученик који: с мањим тешкоћама савладава предвиђена знања и умења и основна својства техничко-технолошких материјала, важнијих уређаја, апарата и машина; са различитим успехом обавља поједине радне вежбе; повремено тражи помоћ наставника или бољих ученика у току радних вежби; уме да користи једноставније техничке цртеже и шеме у раду; не показује жељу за постизањем бољег успеха	Оцену врло добар (4) добија ученик који: са разумевањем може да понови битне стручне информације, тумачења наставника и да наведе најзначајнија својства техничко-технолошких материјала, уређаја, апарата и машина предвиђених наставним програмом; уме да користи у раду скице, техничке цртеже и шеме и сам да израђује једноставније техничке цртеже, савесно и уредно обавља задате радне вежбе у предвиђеном времену; као изворе информација користи само наставникова излагања и уџбеник	Оцену одличан (5) добија ученик који: може својим речима, без тешкоћа, да објасни суштину стручних информација, тумачења наставника и техничко-технолошка својства материјала, алата, прибора, уређаја, апарата и машина обухваћених наставним програмом; уме да користи у раду и да сам израђује скице, техничке цртеже и шеме; уме правилно и вешто да користи одговарајући алат и прибор за обликовање материјала предвиђеног за радне вежбе; уноси елементе сопствене креативности у облик и конструкцију предмета које израђује у току радних вежби; радне вежбе обавља успешно у задатом времену; користи у учењу и раду и допунске информације из стручних листова, часописа и других извора.
Саобраћај				
Техничка и дигитална писменост				
Ресурси и производња				
Конструкторско моделовање				

2.10. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Основни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	-примени комплексе простих и општеприпремних вежби у већемобиму и интензитету у самосталном вежбању; – користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; – упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, које ће довести до напретка у учењу и раду, подстицања ученика у осамостаљивању у раду, развијању личне одговорности за успех, подстицања такмичарског духа и емоционалног искуства. Поред развијања техничких елемената ученици ће развијати и знања неопходна за стицање што бољих физичких способности и знања везаних за правилан раст и развој.	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ Атлетика Обавезни садржаји Техника штафетног трчања. Скок удаљ. Бацања кугле 2 kg. Истрајно трчање – припрема за крос. Скок увис (опкорачна техника). Бацање „вортекс-а“.	Примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; Примени досегнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; Разликује атлетске дисциплине; Развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;	Редовна настава уз надзор наставника, кроз активности у Дечијој и Спортској Недељи, кросевима (јесењи и пролећни) такмичењем (унутар одељења и међуодељењским такмичењима) применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за мали фудбал и рукомет, које ће довести до напретка у учењу и раду, подстицања ученика у осамостаљивању у раду, развијању личне одговорности за успех, подстицања такмичарског духа.	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Проширени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте). Висока греда. Прескок. Вежбе у упору (сложенији састав). Вежбе у вису (сложенији састав)	Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри; Процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици.	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада, вежбањем у сали или холу школе. Поделом ученика према полу, према нивоу усвојености вежби из претходног разреда и њиховим способностима. Коришћењем станица, полигона, чувањем, помагањем.	
ОСНОВЕ ТИМСКИХ СПОРТСКИХ ИГАРА Основи садржаји Кошарка: Основни елементи технике и правила: -кретање у основном ставу у одбрани, контрола лопте у месту и кретању, -вођење лопте, -дриблинг, -хватања и додавања лопте, -шутирања, -принципи индивидуалне одбране, -откривање и покривање (срадња играча), -основна правила кошарке.	-Изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; -Примени основна правила тимских и спортских игара; -Користи усвојене елементе технике у спортским играма; -Примени основне тактичке елементе; -Учествује на унутар одељенским такмичењима;	Применом одговарајућих метода, облика и форми рада. Вежбањем у сали, школском дворишту и на отвореном игралишту за кошарку, рукомет и фудсал.	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Проширени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: -дриблинг (сложеније варијанте), -финтирање. Основни принципи колективне одбране и напада. Рукомет: Елементи технике и тактике Игра уз примену правила Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила	- користи елементе технике у игри - примењује основна правила футсала и рукомета у игри - учествује на унутародељенским такмичењима		
ПЛЕС И РИТМИКА Основни садржаји Вежбе са вијачом. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Проширени садржаји Састав са обручем. Састав са лоптом. Кратки састав са вијачом. Енглески валцер. ПОЛИГОНИ Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима Елементарне игре	Изведе кретања у различитом ритму; Игра народно коло Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; Изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу; • примени усвојене технике	Вежбање уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском холу или учионици. Вежбањем уз надзор наставника применом одговарајућих метода, облика и форми рада вежбањем у сали, школском холу, могу се након једне или више обрађених наставних тема реализовати полигони и елементарне игре у складу са усвојеним моторичким садржајима из: - спортских игара - гимнастике	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

	кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;	- полигон са препрекама који садржи: колутања и пузања, провлачења, промене правца, прескакања препрека увис и удаљ, трчање преко ниске греде, скок са струњаче на струњачу... - елементарне игре са бежањем, скривањем, хватањем, скакањем, дизањем, бацањем... Моторичке задатке и њихов редослед комбиније наставник у складу са материјално-техничким условима.	
Физичко вежбање и спорт Основни садржај Основна правила вежбања. Основна правила Кошарке и правила Рукомета. Понашање према осталим субјекатима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању. Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање. Облици насиља у физичком васпитању и спорту. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација). Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта.	Објасни својим речима значај примењених вежби; Процени ниво сопствене дневне физичке активности; Препозна начине за побољшање својих физичких способности; Препозна могуће последице недовољне физичке активности; Правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама; Примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; Одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; Примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; Примерено се понаша као посматрач на такмичењима;	Формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препо- знавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Развој физичких способности у функцији сналажења у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...). Повезаност физичког вежбања и естетике. Значај вежбања у породици. Планирање вежбања у оквиру дневних активности.	Решава конфликте на друштвено прихватљив начин; Пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; Прихвати победу и пораз; Вреднује спортове без обзира на лично интересовање; Примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;		
Здравствено васпитање Основни садржаји Значај физичке активности за здравље. Поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања. Последице неодржавања хигијене – хигијена пре и после вежбања. Значај употребе воћа и поврћа у исхрани . Последице неправилне исхране и прекомерног уношења енергетских напитака. Поступци ученика након повреда (тражење помоћи). Вежбање и играње у различитим временским условима (упутства за игру и вежбање на отвореном простору).	Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; Подстиче породицу на редовно вежбање; Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; Планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; Разликује здраве од нездравих облика исхране Правилно користи додатке исхрани; Примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; Правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; Чува животну средину током вежбања; Анализира штетне последице	Примена ходања, трчања у школском дворишту, стадиону, парку у различитим вр. условима Мерењем пулса и притиска; Коришћењем препорука о здравом начину исхране; Подела основних намирница према енерг. вредности, улога воде, воћа; Предавање утицај дувана алкохола и енергетских пића Обуком о примени прве помоћи кроз теретске и практичне часове уз помоћ активиста Црвеног крста.	- Однос ученика према раду прати се током целе школске године и то: кроз контролу уредности ношења и хигијене опреме за вежбање, редовног присуствовања на часовима физичког васпитања, доследног извршавања радних задатака, ангажовања у спортском животу школе.Редовно проверавање постигнућа и праћење напредовања које се обавља полазећи од ученикових способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узимају се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу. Формативно се евидентира у педагошкој документацији наставника, а сумативно у дневник.

Чување околине на отвореним просторима изабраним за вежбање. Последице конзумирања дувана.	конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци;		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Уме да примени једноставне, двоставне општеприпремне вежбе.	Уме правилно да изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања.	Правилно одржава равнотежу у различитим кретањима.	Ученик користи висок ниво техничко-тактичких знања, демонстрира сложеније комплексе вежби и кретања.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ - Атлетика - Спортска гимнастика - Основе тимских спортских и елементарних игара - Плес и ритмика - Полигони	Ученик показује мањи степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену довољан (2)	Ученик показује делимични степен активности и ангажовања, уз велику помоћ наставника успева да примени одређене вежбе, односно захтеве који су утврђени и на основном и већим делом на средњем нивоу стандарда постигнућа, одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученик добија оцену добар (3)	Ученик показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања, уз мању помоћ наставника у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени и на основном и на средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања добија оцену врло добар (4)	Ученик показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, где ученик у потпуности самостално, без помоћи наставника испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и у већини захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, одређеним индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5)
ФИЗИЧКО ВЕЖБАЊЕ И СПОРТ	Знања која је остварио из области физичког вежбања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на	У довољној мери показује способност употребе знања из области физичког вежбања и спорта у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се	У великој мери показује способност примене знања из области физичког вежбања и спорта и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме	У потпуности показује способност трансформације знања из области физичког вежбања и спорта и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;

	подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	Знања која је остварио из области здравственог васпитања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	У довољној мери показује способност употребе знања из области здравственог васпитања у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	У великој мери показује способност примене знања из области здравственог васпитања и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области здравственог васпитања и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

2.11. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: : ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО			РАЗРЕД:ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема удруштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.				
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ	

Навести наставне теме/области и програмске садржаје који се у оквиру њих реализују	Операционализовати исходе дефинисане програмом по наставним темама	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом
ИКТ Дигитални уређаји и кориснички програми. Управљање дигиталним документима. Рад са сликама. Рад са текстом. Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје.	- правилно користи ИКТ уређаје; - креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; - креира и обрађује дигиталну слику; - самостално снима и врши основну обраду аудио и видеозаписа; - уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; - чува и организује податке локално и у облаку;	Програм наставе и учења информатике и рачунарства, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су јасни и прецизни искази о томе шта ученик зна, да уради и вредносно процени по завршетку процеса учења. Наставни програм предмета информатика и рачунарство се састоји из три тематске целине: Информационо-комуникационе технологије (скр.ИКТ), Дигитална писменост и Рачунарство. Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, као и за формирање коначних оцена. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи своје наставне праксе. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор
Дигитална писменост Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин умрежном окружењу. Интернет сервиси. Правила безбедног рада на Интернету. Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја. Заштита приватности личних података и ауторских права.	- одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - разликује основне интернет сервисе; - примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; - приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом ЦЦ лиценцом;		

Рачунарство Основе избраног програмског језика. Основне аритметичке операције. Уграђене функције. Ниске (стрингови). Структуре података. Гранање. Понављање. Основни алгоритми.	- објасни поступак прикупљања података путем онлајнупитника; - креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); - проналази и отклања грешке у програму;	наставника. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност - кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду. Достижање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода	тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активноучешће у животу школе.
Пројектни задаци Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.	- сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; - користи могућности које пружају рачунарске мреже у сферикој комуникације и сарадње; - креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; - вреднује процес и резултате пројектних активности.	уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету и у литератури се могу се наћи примери добре праксе које, уз прилагођавање условима рада и поштовање ауторских права, треба користити у настави и учењу. С обзиром да је настава Информатике и рачунарства теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе, уколико одељење има више од 20 ученика. Програм наставне и учења треба остваривати на спојеним часовима. Подсетити ученике на значај поштовања правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом, кроз демонстрацију и	

		личну активност ученика (правилно укључивање, пријављивање, коришћење, одјављивање и искључивање рачунара). Наставницима се препоручује да у току шестог разреда, ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализују са ученицима најмање два пројектна задатка који обухватају теме и из других предмета. Време реализације пројектних задатака (једног из области ИКТ и Дигитална писменост и другог из области Рачунарство) одређује наставник у договору са ученицима и са наставницима других предмета, који обухватају област изабране теме. При избору тема, понудити неколико пројектних тема и омогућити тимовима ученика да одаберу ону која највише одговара њиховим интересовањима.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ИКТ	- усвојио је основне појмове из информатике - правилно користи рачунар у раду - препознаје иконице Word, Power point и зна да покрене те програме - уме да формира табеле у	- зна основне компоненте ИКТ уређаја - уме да креира дигиталну слику и примени основне акције едитовања и форматирања - способан је да куца текст у Word-у и да инсертује слику	- уме да креира дигиталну слику и примени напредне акције едитовања и форматирања - уме да формира табеле у програму Word, уређује табеле и форматира применом напредних подешавања - способан је да куца текст у	- зна да врши подешавања у Control panel-у (време, језик, миш, програме, дисплеј,...) - уме да примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа - познаје напредне опције у Word-у и зна да их примени

	програму Word - уме да користи готове презентације Power point-y	у исти без коришћења дигиталног правописа - уме да формира табеле у програму Word, уређује табеле и формира применом основних подешавања - способан је да направи пар слајдова у Power point-y са уметањем видео и аудио садржаја без примене правила и препорука за добру презентацију	Word-у и да инсертује слике, табеле у исти документ са коришћењем дигиталног правописа - способан је да направи више слајдова у Power point-y са уметањем наслова, текста и слике са знањем центрирања уз примену правила и препорука за добру презентацију	- у Power point-y зна да подеси дизајн слајда, анимације и аутоматску промену слајда, транзицију и то све са применом правила за добру презентацију
Дигитална писменост	- ученик разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету - зна да реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем интернета - зна основна ергономска правила при коришћењу ИКТ уређаја	- разликује основне интернет сервисе - способан је да приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај - зна да рационално управља временом које проводи у раду са рачунаром и на интернету	- одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; - зна да спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету - зна шта је нетикета - зна да размењује релевантне информације на интернету	- зна да информацијама на интернету приступи критички - разуме значај ауторских права - познаје значај антивирусних програма и заштитног зида - објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом
Рачунарство	- зна радно окружење Python - зна начин коришћења основних аритметичких операција у програмском језику - уме да наводи кораке при изради простих линијских програма на примерима	- креира једноставан програм у текстуалном програмском језику - користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима - објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље)	- креира сложен програм (комбинација линијске и разгранате структуре) у текстуалном програмском језику зна радно окружење Python-а - користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности - уме да напише програм гранања	- зна да направи циклични алгоритам и програм за задати проблем - препознаје грешке у програму и зна да поправи грешку како би програм радио - разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме)
Пројектни задаци из области: - ИКТ и Дигитална	- учествује у групном пројекту уз помоћ наставника и ученика са напредним нивоом (припрема података)	- уме да презентује део пројекта у коме је учествовао сараднички	- уме да презентује пројекат самостално	- уме да презентује пројекат самостално са критичким освртом на добре и слабе стране пројекта

писменост - Рачунарство				

2.12. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

2.12.1. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима. Садржаји Wie ist dein/Ihr Name/Vorname/Nachname? Das ist Herr/Frau... Ich möchte dir/Ihnen meine Mutter vorstellen. Darf ich vorstellen? Das ist Robert, der neue Schüler in unserer Klasse. – Willkommen. Wo wohnst du? Ich wohne in der Goethestraße 34. Ist das ein Einfamilienhaus oder ein Mehrfamilienhaus? – Eigentlich ein Reihenhauses./	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код

		Was ist deine Mutter von Beruf? Sie ist Ärztin. Hast du Geschwister? Ja, einen älteren Bruder. Er heißt Martin und ist verheiratet/ studiert Geografie. Презент јаких и слабих, помоћних и модалних глагола. Упитне реченице. Личне заменице. Присвојни придеви. Бројеви (основни и редни). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивих комуникације; имена, презимена и надимци; родбина и родбинске везе; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; већи градови у земљама циљне културе.	ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/поређење бића, предмета, појава и места. Садржаји Freiburg ist eine wunderschöne Stadt in Baden-Württemberg. Es liegt in der Nähe Frankreich. Freiburg ist eine Studentenstadt, weil dort sehr viele Studenten aus der ganzen Welt studieren. Wie sieht deine Schwester aus? Sie ist ein hübsches Mädchen mit grünen Augen und roten, lockigen Haaren. Sie sieht wie eine Irin aus. Elefanten sind die größten Tiere der Welt. Die	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци;

		können mehrere Tonnen wiegen, obwohl sie nur Pflanzen fressen. Описни придеви. Поређење придева. Придевска деклинација. Презент. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)	-провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик

	активности; – разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих;	зговора. Садржаји Möchtest du mit mir morgen ins Konzert gehen? Es beginnt um 20 Uhr. Ich weiß, dass du diese Sängerin magst. Komm zu mir und bring deine CDs mit. Du solltest mehr Obst und Gemüse essen, wenn du fit bleiben möchtest. Sport ist wichtig. Ich gehe morgen einkaufen. Kommst du mit ? – Ja, gerne./Einverstanden./ Abgemacht. Leider kann ich nicht. Ich muss meiner Mutter helfen. Kommst du nicht mit? – Doch, das habe ich dir schon gesagt. Питање са негацијом и афирмативан одговор Doch. Императив. Облик sollte за давање савета и препорука. Презент. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	-залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали се и извини се користећи једноставнија језичка средства; – разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Садржаји Guten Tag, kann ich Ihnen helfen ? – Ja, ich suche ein T-Shirt aus Baumwolle in Größe XL./ Entschuldigung, wann fährt der ICE nach Hamburg ab? Um 23.45 vom Gleis 5. – Danke schön. Wie komme ich zum Gleis 5? – Gehen Sie drüben und dann etwa 50 Meter geradeaus, da ist der Gles 5. Liebe Fahrgäste, wir machen eine Pause an der Tankstelle, steigen Sie bitte wieder in 15 Minuten in den Bus ein. Ich habe gehört, dass du an der Deutscholympiade den ersten Preis gewonnen hast. Ich gratuliere dir zum Erfolg. – Danke schön. Ich bedanke mich. Упитне реченице. Прилози за место. Предлози за правац. Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

			-самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл.) с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. Садржаји Lest den Text und macht dann die Übung 3! Während der Klassenarbeit darf man kein Wörterbuch benutzen. Wähle die richtige Antwort aus und kreuze sie an. Du sollst alle Geräte vor der Reise ausschalten. Glasmüll kommt hier rein, in den Glascontainer. In Deutschland trennt man den Müll. Императив. Презент. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за

			учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности. Садржаји Ich trainiere Basketball seit 5 Jahren. Ich gehe zum Training jeden Abend von 20 bis 22 Uhr. Ich sehe jeden Morgen fern und zwar nur den Wetterbericht. Maria schwimmt gern, deshalb geht sie freitags ins Schwimmbad. Er fastet mittwochs und freitags. Предлози за време. Прилози за време. Презент. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у

			групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика - заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање иказа у вези са искуствима, догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. Садржаји Wie hast du deine Ferien verbracht? Wohin bist du gereist? Als ich klein war, hatte ich Angst vor Hunden, aber vor zwei Monaten habe ich einen Hund zum Geburtstag bekommen. Habt ihr eure Hausaufgaben gemacht? Ich wollte mit Sophie telefonieren, aber niemand hat auf meinen Anruf geantwortet. Перфект. Претерит помоћних и модалних глагола.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење

		Временске реченице са везником als/wenn. Прилози за време. (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости	остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Садржаји Was möchtest du werden? Heute Nachmittag gehe ich mit Anna aus. Nächste Woche werde ich nach Berlin fahren. Am Sonntag werde ich 15. Dann organisiere/mache ich eine Party. Презент. Футур. Упитне реченице.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката;

		(Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	-контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	– изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Садржаји	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке

		Ich habe starke Halsschmerzen. – Schade. Tut mir leid. Bist du müde? – Ja, ich muss jetzt ins Bett gehen. Meine Schwester interessiert sich für Musik/hat Interesse an Musik. Sei/Seid vorsichtig. Das macht mir Spaß. Императив. Презент. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставним, везаним исказима;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа. Садржаји Ich bin bei Marcus. Peter wohnt direkt gegenüber meinem Haus. Wenn du zu mir kommen willst, musst du die U-Bahn nehmen. Die U-Bahn Station heißt „Tiergarten“ und ist nicht weit von meinem Haus (entfernt). Da gehst du nur geradeaus und nach der Ampel die dritte Straße links. Wo ist sie? – Ich denke, sie ist in der Apotheke. – In welcher ? – In der Apotheke zwischen der Post und dem Museum. Упитне реченице. Употреба придева и предлога који описују просторне односе. Презент. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

			-самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту, као и на своје и туђе обавезе; – саопшти правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза. Садржаји Ist der Platz hier frei? Ja, nehmen Sie Platz bitte. Diese Strasse ist gesperrt. Sie müssen einen Umweg machen. Darf ich denn meinen Koffer bis zur Abreise an der Rezeption stehen/liegen lassen? In der Klinik muss man das Handy ausmachen. Wenn du in die Kirche gehst, musst du eine lange Hose anziehen. Упитне реченице. Презент модалних глагола. Модални глаголи. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким

			активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	– разуме једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих. Садржаји Unsere Nachbarn leben in der Schweiz. Wir haben viele Poster in unserem Klassenzimmer. Susis Hund ist ein Rottweiler. Wessen Regenschirm ist das, deiner oder von deiner Mutter? Присвојни придеви. Присвојни детерминативи. Конструкције за изражавање припадања (ein Freund von mir). (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу

			-праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на изражавање допадања/неподања; усмено и писано изражавање допадања/Недопадања. Садржаји Was ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? Was trinkst du lieber, Apfelsaft oder Orangensaft? – Orangensaft trinke ich am liebsten. London gefällt mir nicht, weil es zu viele Menschen auf den Straßen gibt. Ich finde das Leben in Wien sehr sicher. Ich verbringe meinen Urlaub am liebsten am Meer, denn ich mag Wasser und Schwimmen. Компарација придева. Деклинација именица. (Интер)културни садржаји: уметност,	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута

		књижевност за младе, стрип, музика, филм.	-попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји Ich denke, wir müssen ihm helfen. – Du hast recht. Natürlich. Selbstverständlich. Meiner Meinung nach ist diese Reise zu teuer. Bist du auch dieser Meinung? Denkst du auch so? Was denkst du darüber? Was hältst du davon? Bist du damit einverstanden? – Ich denke/meine, ...	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос

		Презент. Предложни глаголи (најфреквентнији за ову комуникативну функцију). Зависно-сложене реченице (dass, ob, w-?, weil). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВА И ЦЕНА	– разуме једноставније изразе који се односе на количину и цену; – пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; – пита/каже/израчуна колико нешто кошта.	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини и цени; постављање питања у вези с количином и ценом и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја;

		продавници, у кухињи ...); записивање и рачунање цена. Садржаји Wieviele Schüler sind in deiner Klasse? Es gibt 12 Schülerinnen und 15 Schüler. Diese Jacke kostet jetzt 45 Euro, aber ihr Preis war 98,50 Euro. Jetzt ist sie stark reduziert, mehr als 50%. Er wohnt im dritten Stock. Sein Gebäude hat 12 Stockwerke. Columbus hat 1492 Amerika entdeckt. Mein Vater ist 1978 geboren und ich 2009. Für diese Torte brauche ich 5 Eier und 250 Gramm Butter. Основни бројеви преко 1000. Редни бројеви до 100. Изражавање година до 2000 и касније. Употреба члана. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура.	-усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5

ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Ученик разуме и користи исказе који се односе на поздрављање; - представља себе и тражи/даје информације личне природе уз подршку наставника - препознаје и именује основне појмове који се односе на тему -уз подршку наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - разуме и реагује на једноставне молбе личне природе - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; -разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију.	- Ученик уме да поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - уз дуге паузе, описује предмете из непосредног окружења -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору уз подршку наставника разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену, показује делимичан степен активности и ангажовања.	- Ученик у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -Уме да опише самостално жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота —самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- Ученик у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања, самостално изводи закључке о грађењу прошлих времена (имперфекта и перфекта)
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који се односе на школске предмете,спортове,кућне	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који се односе на школске предмете,спортове,кућне	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; - разуме једноставније	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштиава информације о себи и другима;

	послове,слободно време,тв програме,физички изглед и личне особине -у неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - уз већу помоћ наставника изговара гласове ,акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. уз помоћ наставника пише краће реченице користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -Поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	послове,слободно време,тв програме,физички изглед и личне особине -у неколико везаних исказа уз помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. уз мању помоћ наставника пише реченице и користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- размењује информације - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију-самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Препознавање позива на активност уз асистенцију наставника, и давање одговора ДА или НЕ	Ученик разуме врсту предлога који је упућен, разуме коме је упућен, и уме да одабере одговор међу понуђенима.	Ученик уме да да предлог, савет, да позове на активност, на основу датих шаблона, уме да одговори на њих користећи кратку реченицу.	Ученик уме да самоиницијативно предложи, позове на активност, да савет користећи прави глаголски начин и време, у оквиру граматичких правила, као и да одговори на њих.

ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	- разуме и уз велику помоћ наставника реагује на једноставне молбе личне природе. Препознаје речи и изразе који се користе за честитање, упућивање молбе, извињења и захвалности и повезује их са контекстом danke, bitte, Entschuldigung	-разуме и уз мању помоћ наставника реагује на једноставне молбе личне природе. Повезује речи и изразе са одговарајућим контекстом. Уме да најједноставнијим реченицама замоли некога нешто.	-разуме и самостално реагује на једноставне молбе личне природе. Ученик користи кратке реченице за изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности. Процењује ситуацију и на основу тога прилагођава речник. Познаје облике правилних и неправилних глагола, и користи их у великој мери граматички тачно	-разуме и самостално реагује на молбе личне природе. Ученик уме да усмено и у писаној форми изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста.
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Уз подршку наставника разуме једноставна упутства из уџбеника, радне свеске, контролне вежбе. Препознаје облике императива. Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право. -Поштујући правопис преписује ,а уз подршку наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Углавном разуме захтеве који се пред њега постављају и одговара на њих на тражени начин. Разликује коме се траже или дају упутства. Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори користећи шаблон. Уз малу помоћ наставника користи императив. -Поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	У великој мери разуме захтеве и упутства са часа, одговара адекватно на њих. Уме да постави захтев или да упусти у простој реченици, али и да самостално и укратко објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање. -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење у складу са граматичким нормама. Уме да самостално опише путању кретања. -самостално и разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Уз велику помоћ наставника уме да оформи прво лице познатог правилног глагола у презенту. Уз асистенцију наставника може да повеже слику и реченицу. Именује предмете у школи, у соби.	Гради прво лице презента правилних и неправилних глагола. Уме да састави реченице о себи користећи најучесталије речи и изразе. Познаје делове дана, уме да пита за време, да одреди време и да га исказе.	Самостално повезује правила грађења презента на повратне глаголе и прави паралелу са српским језиком. Из текстова издваја тражене информације у садашњем времену. Трансформише лице глагола у складу са захтевом контекста.	Разуме текстове у садашњем времену, тражи и даје информације у вези са прочитаним. У писаној у усменој форми, граматички правилно, описује радње у садашњости у познатом контексту или примењује

			У континуитету састваља неколико реченица описујући радње у садашњости уз познату лексику.	научено примени у новим ситуацијама..
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Препознаје прошла времена у писаној форми. -разуме краће текстове уз већу помоћ наставника,а који се односе на описивање искуства из прошлости; - размењује основне информације у вези са искуствима из прошлости уз већу помоћ наставника- -описује уз већу помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -Поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	. -разуме краће текстове уз помоћ наставника који се односе на описивање искуства из прошлости; - размењује информације у вези са искуствима из прошлости; - описује уз помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	-размењује информације у вези са искуствима из прошлости; - описује уз мању помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	-у потпуности разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање искуства из прошлости; - самостално размењује информације у вези са искуствима из прошлости; самостално изводи закључке о грађењу прошлих времена (имперфекта и перфекта -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -показује изузетну самосталностуз изузетно висок степен активности и ангажовања.
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	- уз подршку наставникаразуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности; - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила учтивне комуникације.	-уз помоћ наставника разуме краће текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности уз помоћ наставника - изражава своја и туђа	- разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности уз мању помоћ наставника - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности; Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално одговара на њих уз одговарајуће образложење	- разуме краће и дуже текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и самостално размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности - самостално и правилно изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и

	-Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио,показује мањи степен активности и ангажовања..	предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности уз помоћ наставника -Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и уз помоћ наставника одговара на њих уз одговарајуће образложење -уз помоћ наставника упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	-самостално упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе	намере у будућности - Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално и правилно одговара на њих уз одговарајуће образложење -самостално и правилно упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Именује делове тела, и уз подршку наставника изражава сензацију бола. Препознаје значење израза у императиву на основу гестикулације и мимике. Познаје контрукцију за допадање/недопадање, али је самостално не корсити. - уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	Изражава допадање/недопадање, осећај бола неког дела тела. Жељу исказује на основу датих шаблона. Препознаје облике императива и презента у тестовима, и познат му је принцип грађења. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	У великој мери повезује сензације и начине реаговања, односно потребе. Говори и пише о својим интересовањима и начинима провођења слободног времена. На учтив начин изражава жеље. -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Изражава телесне сензације, пита за исте и даје савете, препоруке за реаговање или жеље и потребе своје уз образложење. Прави разлику између обраћања персирањем и без персирања, и прилагођава граматичка правила датој ситуацији. Разуме тесктове, повезује информацију и креира сличне садржаје. Говори и пише о својим интересовањима и хобијима. -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује у

				настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право, иза, поред... Уме да повеже слику и реч. разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања;	Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори користећи шаблон. Именује релевантне грађевине. Углавном правилно користи предлоге. разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања;	Уме да постави захтев или да упусти у простој реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање. разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања;	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизно и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања;
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Уз подршку наставника повезује знак, слику и текст. Уме да пита да изађе. -Поштујући правопис преписује ,а уз подршку наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Повезује значење знакова за забрану и упозорења и њихове симболе. Наводи најфреквентније изразе. Уме да затражи дозволу за радње у школи. -Поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио. Показује делимичан степен активности и ангажовања.	У већој мери познаје симболе, знаке забрана и упозорења. Уме да пита за дозволу и да изрази забрану на основу већ постојећих изразита. Уме да познате лексеме користи у датом шаблону за креирање нових. Уме да наведе у неколико једноставних реченица правила понашања и обавезе у школи. -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави, мотивисан	Пита за дозволу, реагује на знаке забране и креира нове изразе. Даје савете о понашању, повезује права и обавезе. Изводи закључке о правилима понашања вршњака у Немачкој. Користи времена и начине у оквиру граматичких норми. -самостално и разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију -активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран

			је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе .
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Репродукује облике присвојних придева у једнини и препознаје оне у множини. Уме да уз најучесталије именице употреби присвојни придев у првом лицу. Уме да повеже личну заменицу и присвојни придев уз асистенцију наставника.	Уме да пита чије је нешто и да одговори. Употребљава присвојне придеве углавном поштујући род и број именица поред којих стоје.	У великој мери поштујући граматичка правила користи присвојне придеве, као и предлоге и упитне речи. Укратко се осврће на однос према имовини.	У потпуности граматички исправно користи присвојне придеве, предлоге, одређен члан. Познаје изузетке. Самостално изводи закључке.
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	- разуме и реагује на основне исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; - разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима;	- разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање; - изразе допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима уз помоћ наставника	- разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима;	- разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима;
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Уз подршку наставника одговара на тражење мишљења речима: ja, nein, richtig, falsch	Познаје речи и изразе који уводе давање мишљења: Ich denke/ meine/ glaube, meiner Meinung nach... Даје мишљење тј. слагање или неслагање без даљег образложења.	Користи речи и изразе за тражење и давање мишљења уз кратко образложење.	Тражи додатне информације да би формирао мишљење. Аргументовано брани став, једноставним реченицама.

ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Препознаје мерне јединице и именице које означавају цену и количину. Повезује уз помоћ наставника речи и изразе са количином, димензијама и ценама. - уз подршку наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	Уме да пита за количину, димензије цену, као и да да инфомрације о истим. Користи упитни придев у одговарајућем роду и броју. -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз мању помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.Показује делимичан степен активности и ангажовања.	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, на познате теме и ситуације. --самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима. -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -показује висок степен активности -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе.

2.12.2. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	– разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једно-ставна језичка средства; – постави и одговори на	Слушање и читање краћих, једноставних текстова који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; реаговање на усмени или писани импулс саговорника и иницирање комуникације; усмено и писано давање информације о себи и другима; усмено и писано тражење информације о другима. Језички садржаји <i>Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie.A presto! A domani! Buona notte! Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

	једноставна питања личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	<i>chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../ Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino.Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Io sono figlia unica,e tu? Hai fratelli o sorelle? Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel..../Quando è il tuo compleanno? Il mio compleanno è ...</i> Презент индикатива Личне заменице. Упитне речи: <i>come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi.</i> Показна заменица (<i>questo/a/e/i</i>). Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (<i>Signor Rossi, Signora Rossi</i>); имена и надимци; начин писања адресе.	• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

			• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

			• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
2. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПОЈАВА И МЕСТА	– разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – опише карактеристике бића, предмета, појава и места користећи једноставна језичка средства;	Слушање и читање једноставних описа бића, предмета, појава и места; усмено и писано описивање бића, предмета, појава и места. Језички садржаји <i>Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri. Fabio è più alto di Luigi./ Lei è la mia migliore amica. È simpatica.</i> <i>Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è un tavolo./Ci sono due sedie.</i> <i>Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa.</i> <i>Nicola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene.</i> <i>Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo.</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и

		Личне заменице. Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. (Интер)културни садржаји: најважније географске карактеристике Италије; биљни и животињски свет.	пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката;

			• петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката;

			• петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
3. ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	– разуме једноставне предлоге и одговори на њих; – упути једноставан предлог; – пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих;	Слушање и читање једноставних текстова који садрже предлоге; усмено и писано договарање око предлога за учешће у заједничкој активности; писање позива за заједничку активност (нпр. прославу рођендана, спортску активност и сл.); прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања. Језички садржаји <i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera.</i> <i>Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. Grazie, ci vengo volentieri! / Mi</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци;

		<i>dispiace, ma non posso perché non mi sento bene.</i> <i>Non mangiare troppi dolci! Bevi tanta acqua!/ Facciamo i compiti insieme! Sta' tranquillo!</i> Презент индикатива најфреквентнијих повратних глагола. Садашње време у значењу будућег. Заповедни начин фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: разонода; прикладно позивање и прихватање/ одбијање позива.	целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и

			задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и

			задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
4. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА ИЗВИЊЕЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	упути једноставне молбе и захтеве; – затражи и пружи кратко обавештење; – захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; – саопшти кратку поруку којом се захваљује;	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нуди/тражи помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења; усмено и писано упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; усмено и писано изражавање захвалности и извињења. Језички садржаји <i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego./Vorrei un bicchiere di acqua, per favore./Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? Scusa! Scusi! Un momento/un attimo, per favore. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? /Quale libro ti piace?Questo qui?Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore.</i> <i>Grazie del regalo! È bellissimo!</i> <i>A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71?</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

		Модални глаголи (<i>potere, dovere, volere</i>). Кондиционал учтивости (<i>potere, volere</i>). Упитни придеви: <i>quale/i; che</i>. Показне заменице: <i>quello/a/i/e; questo/a/i/e</i>. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, дружење и пријатељски односи.	• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

			• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

			• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
5. РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	– разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуација-ма из свакодневног живота; – даје једноставна упутства из домена свакодневног живота и личних интересовања;	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за наставну активност, за компјутерску или обичну игру, за употребу апарата/апликација, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено давање једноставних упутстава уз адекватну гестикулацију или без ње; писано давање једноставних упутстава. Језички садржаји <i>Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ Scrivi un'email a un tuo amico.</i> <i>Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. / È vietato fumare! Vietato fotografare!</i> Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: традиционалне омиљене врсте јела; игре.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре;

			• енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

			• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

			• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
6. УПУЋИВАЊЕ ЧЕСТИТКИ И ИЗРАЖАВАЊЕ ЗАХВАЛНОСТИ	– разуме честитку и одговори на њу; – упуту пригодноу честитку;	Слушање и читање једноставних текстова у којима се честитају празници, рођендани и значајни догађаји или се изражава жаљење; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику. Језички садржаји <i>Buon compleanno!Tanti auguri!</i> <i>Bravo/a/i/e! Bravissimo/a/i/e! In bocca al lupo! Crepi!</i> <i>Buon Anno!Felice Anno Nuovo!/Buon Natale!/Forza!/Sono felice per te!/Mi dispiace.Che peccato!</i> Узвичне реченице. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања; честитање.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене

			израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде;

			• праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању

			вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
7. ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; – размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости; – опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/ активности користећи неколико везаних исказа;	Слушање и читање описа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима, активностима и способностима; тражење и давање информација о сталним, уобичајеним и тренутним догађајима, активностима и способностима, у усменом и писаном облику; усмено и писано давање краћих описа о сталним, уобичајеним и тренутним догађајима, активностима и способностима. Језички садржаји <i>Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo.</i> <i>La mattina si alza presto e fa colazione al bar./Di solito pranziamo verso le due./Non va a letto mai prima delle dieci./Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola.</i> <i>Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare.</i> Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол <i>sapere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, di solito...</i> Предлози. Редни бројеви до 10. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком

			рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи;

			• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи;

			• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
8. ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И РАДЊЕ У ПРОШЛОСТИ	– разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; – размени информације у вези са догађајима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости;	Слушање и читање једноставних текстова у којима се описују догађаји и активности у прошлости; усмено и писано описивање догађаја и активности у прошлости. Језички садржаји <i>Ieri sono andata in piscina./Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro.</i> <i>Antonio Vivaldi è nato a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (<i>Passato prossimo</i>): помоћни глаголи <i>essere/avere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>ieri, due settimane fa, un anno fa...</i> (Интер)културни садржаји: живот некад и сад.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

			критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато

			узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато

			узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
9. ИСКАЗИВАЊЕ ПЛАНОВА И НАМЕРА	– размени једноставне исказе у вези са својим и туђим плановима и намерама; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава;	Слушање и читање краћих, једноставних текстова у вези са плановима и намерама; усмено и писано договарање о планираним активностима. Језички садржаји <i>Il sabato vado in piscina. /A che ora inizia la lezione?/Domani devo fare la spesa./ Sabato prossimo organizzo la festa di compleanno. Vuoi venire? Grazie.Vengo volentieri. A che ora comincia la festa ? Che fai domani sera ?Vuoi venire con me al cinema?Mi dispiace, ma non posso. Devo studiare. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Предлози. Прилози за време (oggi, domani, dopo, sempre...). Модални глаголи (volere, potere, dovere). (Интер)културни садржаји: свакодневни живот, обавезе и разонода; породични и пријатељски односи.</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и

			процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа

			усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног

			градива путем годишњег теста
10. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	– разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне жеље, потребе, осете и осећања користећи једноставна језичка средства;	Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; усмено и писано исказивање интересовања за туђа осећања; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Језички садржаји <i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? /Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco. Sono molto stanca. Ho paura. Sono nervoso./Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!</i> <i>Alzati!/ Fa' un po' di sport! /Non ti preoccupare! Andiamo al cinema!/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti!</i> <i>Che peccato!/Che bello!/Mi dispiace tanto! Perché non facciamo una pausa?</i> Заповедни начин (друго лице једнине и множине). Прилози за начин (<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона; емпатија.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста

			• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста

			• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
11. ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ	– разуме једноставна питања која се односе на	Слушање и читање краћих и једноставних текстова у вези са просторним односима и величинама уз	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз

ОДНОСА И ВЕЛИЧИНА	положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; – разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;	визуелну подршку или без ње; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина. Језички садржаји <i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo. /È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. / Attraversa la piazza e lì c'è la libreria. Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria? È di fronte al cinema.</i> <i>Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto./ Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino. Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Заповедни начин. Прилози за место (<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитни прилог: <i>dove</i>. <i>C'è/ci sono</i> (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице; природа.	дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и

			наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и

			наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
12. ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	– разуме једноставна обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама;	Слушање и читање једноставних текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

	– тражи и даје информације о хронолошком времену и метеоролошким приликама користећи једноставна језичка средства; – опише дневни/недељни распоред активности;	климатским условима. Језички садржаји <i>Che ore sono?/Che ora è? Sono le cinque. Oggi è il 20 maggio 2018.</i> <i>Di solito pranzo alle due./ Mi sveglio alle sette. /A che ora comincia il film?Alle 18.00.</i> <i>Il treno parte per Firenze alle 10.</i> <i>Quando vai in Italia?Fra un mese. /In giugno.</i> <i>Che tempo fa? Piove. Nevica.C'è sole. C'è tanto vento.</i> <i>In inverno fa freddo. D'estate fa caldo.</i> Упитни прилози: <i>quando</i>. Употреба садашњег времена за изражавање будућности. Прилози за време (<i>adesso, oggi, domani, mai, sempre...</i>). Повратни глаголи. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Италији; типично радно време.	• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног

			текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног

			текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
13. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	– разуме једноставне изразе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставне исказе који се односе на поседовање и припадност;	Слушање и читање једноставних текстова у којима се саопштава шта неко има/нема или чије је нешто; тражење и давање информација у вези са поседовањем и припадањем. Језички садржаји <i>Di chi è questa bici? È di Paola.</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

	– пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто;	<i>È tuo questo libro? No, è di Marco.</i> <i>Questo zaino è mio.</i> <i>Hai un dizionario? Sì, ce l'ho./ No, non ce l'ho.</i> <i>Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања са <i>di chi</i>. Речца <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.	• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
14. ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА, ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	– разуме једноставне исказе који се односе на описивање интересовања, изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – опише своја и туђа интересовања и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;	Слушање и читање једноставних текстова у вези с нечијим интересовањима, хобијима, активностима и стварима које му/јој се свиђају/не свиђају; размена информација у вези са својим и туђим интересовањима, хобијима, активностима и стварима које му/јој се допадају/не допадају; усмено и писано описивање интересовања, хобија, активности и ствари које му/јој се допадају/не допадају. Језички садржаји	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких

		<i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché...</i> <i>Il mio film preferito è...</i> <i>Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/Non mi piace perché...</i> <i>Ti piacciono le lasagne? Sì, mi piacciono molto.</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti</i>). (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм).	структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

			• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

			• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста
15. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, БРОЈЕВА И ЦЕНА	– разуме једноставне изразе који се односе на количину нечега; – пита и саопшти колико нечега има/нема, користећи једноставна језичка средства; – пита/каже/израчуна колико нешто кошта; – састави списак за куповину; – на једноставан начин затражи артикле у продавници и наручи јело и/	Слушање и читање једноставних текстова који говоре о количини нечега; усмено и писано постављање питања и давање одговора у вези са количином; слушање и читање текстова на теме куповине и поруџбине у ресторану; играње улога ради симулације ситуација у којима се нешто купује, наручује; писање списка за куповину; размена информација о ценама производа и рачунање цена; изражавање количине у мерама. Језички садржаји <i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу;

	или пиће у ресторану; – изрази количину у најшире заступљеним мерама (грами, килограми...).	<i>che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio.</i> <i>Quanto costa un chilo di mele?</i> <i>Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie. Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva.</i> <i>Scusi? Possiamo ordinare?</i> Упитни придев /прилог: <i>quanto/i/a/e</i>. Партитиван члан. Прилози за количину <i>poco/molto/tanto/un po'</i>. Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (<i>etto</i>); валута, намирнице и производи специфични за циљну културу.	• израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и

			пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и

			пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Све наставне теме	ученик који испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа стандарда постигнућа и ангажовање ученика, добија оцену довољан (2); • ученик уз помоћ препознаје главну мисао и издваја основне информација у	ученик који у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном нивоу стандарда уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3); - ученик уз повремену помоћ препознаје главну мисао и издваја већину информација у кратком и једноставном слушано м, писаном или	ученик који у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу стандарда уз мању помоћ наставника уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4); - ученик углавном самостално препознаје главну мисао и издваја већину информација у кратком и	ученик који у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу и и део захтева са напредног нивоа стандарда уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5); -ученик самостално препознаје главну мисао и издваја готово све информације у кратком и

	кратком и једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик уз помоћ говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела уз повремене грешке; • ученик уз помоћ пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела уз повремене грешке; • ученик учествује у кратком и једноставном разговору уз помоћ; • ученик уз помоћ наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик уз помоћ примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се укључује и учествује у комуникацији симулираних	аудиовизуелном тексту; • ученик уз повремену помоћ говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела уз мање грешке; • ученик уз повремену помоћ пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела уз мање грешке; • ученик учествује у кратком и једноставном разговору уз повремену помоћ; • ученик уз повремену помоћ наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик уз повремену помоћ примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и активно учествује у комуникацији симулираних	једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик углавном самостално и углавном тачно говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела; • ученик углавном самостално и углавном тачно пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела; • ученик учествује углавном самостално у кратком и једноставном разговору; • ученик углавном самостално наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик углавном самостално примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и активно учествује у	једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик самостално и тачно говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела; • ученик самостално и тачно пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/ модела; • ученик учествује самостално у кратком и једноставном разговору; • ученик самостално наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик самостално примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и изразито активно учествује у комуникацији симулираних ситуација стварног живота и другим

	ситуација стварног живота уз велику подстицај; • ученик уз помоћ користи различите изворе информација и уз помоћ других припрема једноставна излагања;	ситуација стварног живота и другим активностима; • ученик уз повремену помоћ користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим ученицима припрема једноставна излагања;	комуникацији симулираних ситуација стварног живота и другим активностима; -ученик углавном самостално користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим ученицима припрема једноставна излагања;	активностима; • ученик самостално користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим ученицима припрема једноставна излагања;

2.12.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ</i>		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Изучавањем и практиковањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва кроз програм Грађанског васпитања ученик развија свест о својим правима и одговорностима, изражава осетљивост за потребе појединца и заједнице и показује спремност да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Људска права	Ученик ће бити у стању да: својим речима и на промеру образложи везу права и одговорности; наведе примере за групу права <i>слобода да и заштита од</i> ; аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика; штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова прваа; препозна ситуације кршења права детета у свакодневном животу, на	Планирање (глобални и опеартивни планови), дневне припреме, реализација (примена наставних метода и средстава прилагођено потребама одељења и појединаца), усавршавање (континуирано унапређивање сопствене педагошке праксе на основу анализе ученичких постигнућа); комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, ППТ; примена, одабир и коришћење различитих интерактивних облика рада, одговарајућих метода и техника рада са	Иницијална провера знања на почетку школске године, вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно описно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких

Демократско друштво	примерима из прошлости и у литератури. на правилан начин користи кључне појмове савременог демократског друштва: демократија, грађанин, власт, подела власти; својим речима и на примеру образложи улогу грађана у друштвеном систему и систему власти; препозна стварну партиципацију ученика у одељењу и школи. Наведе примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; образложи могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; разликује безбедно од небезбедног понашања на друштвеним мрежама; примењује седам златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука; препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ.	ученицима: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дебате, дискусије, пројекти, истраживање, промеоције. Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења и предзнањима ученика; користити разноврсне технике/методе и облике рада, обезбеђивање корелације са сродним предметима; осмишљавање додатног материјала, комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија... Коришћење метода/техника и облика рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду; осмишљавање додатног материјала, комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...	постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења). Посматрање и праћење ученика; разговор са ученицима; оцењивање ученика; ученички радови,презентације,есеји. Вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума

Процеси у савременом свету Грађански активизам	Учествује у избору тема, узорка и инструмента истраживања; учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради добијених података и извођењу закључака; презентује спроведено истраживање и добијене резултате; процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке; у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на неугрожавајући начин; учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора.	Коришћење метода/техника и облика рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду; осмишљавање додатног материјала, комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шеме-мапе ума из уџбеника, табеле, ППТ, видео записи; упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија...	оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења). Ученици се подстичу на самостални рад, на самостално коришћење дидактичког материјала, на изношење идеја, за самостални потрагу за извором информација

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
Људска права	Ученик учествује у раду групе; разликује права од одговорности; препознаје ситуације кршења права детета у свакодневном животу; препознаје значење речи инклузија;	именује примере за групу права <i>слобода за и заштита од</i> ; образлаже на примеру својим речима везу између права и одговорности;	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључака.
Демократско друштво	Ученик учествује у раду групе; препознаје значење основних појмова (демократија, грађанин, власт, партиципација);	користи појмове демократија, грађанин, власт, подела власти, органи власти у адекватном значењу; разликује стварну партиципацију ученика у одељењу и школи од манипулације, декоративне употребе и симболичке употребе; образлаже на примеру својим речима улогу грађана у друштвеном систему и систему власти;	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључака.
Процеси у савременом свету	Ученик учествује у раду групе; наводи промере позитивног коришћења интернета и мобилних телефона; наводи примере злоупотребе интернета и мобилних телефона; репродукује 7	уочава ситуације интернет насиља и зна процедуру за тражење помоћи; примењује 7 златних правила поткрепљујући примерима из своје свакодневице;	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до

	златних правила за сигурно четовање и коришћење СМС порука;		доношења закључака.
Грађански активизам	Ученик учествује у раду групе; препознаје своју улогу у друштву кроз могућности активног деловања;	даје предлоге и сугестије за одабир теме за истраживање;	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључака.

2.12.3. ВЕРСКА НАСТАВА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ВЕРСКА НАСТАВА</i>		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној имисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
I – УВОД 1. 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	· Ученик ће моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 6. разреда основне школе; · моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ настојање да се учење и искуство Цркве и лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.	Праћење и вредновање усвојеног програмског садржаја верске наставе одвијаће се у следећим оквирима: - кроз разговоре на задату тему након представљања садржаја; -кроз игру; -кроз креативан рад. Нарочити акценат треба ставити на подстицање

II - ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖЈЕГ 2. Историјске околности пред долазак Христов 3. Јеврејско ишчекивање Месије 4. Свети Јован Прете	· моћи да каже да су Јевреји пред долазак Месије били под Римском окупацијом и да су међу њима постојале поделе · моћи да препозна да су Јевреји очекивали Месију на основу старозаветних пророштава · моћи да преприча живот Светог Јована Претече и Крститеља Господњег и каже да је он припремао народ за долазак Христа · моћи да доживи врлински живот и покајање као припрему за сусрет са Христом;	На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: · теоријска настава (35 часова) · практична настава (1 час)	ученика да се оно што је тема, будући да се односи на садржај хришћанског живота, делатно и примени.
III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ 5. Нови Завет је испуњење Старог Завет 6. Новозаветни списи 7. Јеванђелисти	· моћи да закључи да је доласком Исуса Христа Бог склопио Нови Завет са људима. · моћи да наведе неке од новозаветних књига и околности њиховог настанка; · моћи да пронађе одређени библијски одељак; · моћи да каже да се Библија користи на богослужењима; · моћи да именује Јеванђелисте и препозна њихове иконографске симболе;	<u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учионици; · Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> · Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика,	

IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС 8. Пресвета Богородица – Благовести 9. Богородичини празници 10. Рођење Христово 11. Христос је Богочовек	·моћи да преприча догађај Благовести и да препозна да је то „почетак спасења“; ·моћи да препозна службу анђела као гласника и служитеља Божијих; ·моћи да препозна Богородичино прихватање воље Божије као израз слободе; · моћи да уочи да је за разлику од Еве, Богородица послушала Бога ·моћи да преприча неке од догађаја из живота Пресвете Богородице и повеже их са Богородичиним празницима; ·моћи да преприча библијски опис Рођења	упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ·Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. ·Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава ·Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања	

12. Крштење Христово 13. Христова чуда 14. Новозаветне заповести и Беседа на гори 15. Христос – „пут, истина и живот” 16. Лазарева Субота и Цвети 17. Тајна Вечера – прва Литургија 18. Страдање Христово 19. Васкрсење Христово	Христовог; ·моћи да препозна да је Христос дошао на свет да сједини Бога и човека ·моћи да преприча библијски опис Христовог Крштења, поста и кушања; ·моћи да препозна да су Христова чуда израз Његове љубави према људима; ·моћи да увиди разлику између старозаветног закона и новозаветних заповести о љубави; ·бити подстакнут да прихвати Христа за свој животни узор; ·моћи да преприча догађаје Васкрсења ·моћи да преприча догађаје Васкрсења Лазаревог и Уласка у Јерусалим; ·моћи да хронолошки наведе догађаје Страсне седмице; ·моћи да преприча библијски опис Тајне Вечере и у приносу хлеба и вина препозна Свету Литургију; ·моћи да преприча библијски опис Христовог Страдања и Васкрсења ·моћи да кроз тумачење тропара Христовог Васкрсења препозна да је Христос победио смрт и омогућио свима васкрсење из мртвих	наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. ·У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ·Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	

V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА 20.Вазнесење и Педесетница 21. Црква у Јерусалиму 22. Павле – апостол незнабожаца 23. Прогони хришћана 24. Свети цар Константин и крштење	·моћи да преприча догађаје Вазнесења и Педесетнице; моћи да каже да је силаском ДухаСветог на апостоле рођена Црква Христова; ·моћи да именује неколико светих апостола и наведе неке од догађаја из њиховог живота; ·моћи да уочи да су у Римском царству хришћани били гоњени и наведе неке од примера мучеништва; ·моћи да објасни значај доношења Миланског едикта; · моћи да усвоји вредност толеранције међу људима различитих верских убеђења;		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
I – УВОД	разуме значај верске наставе и влада основним појмовима;	добро влада појмовима: Бог, Црква, Стари Завет, Нови Завет	-буде спреман да на креативан начин и кроз дефинисање питања открива везу међу кључним појмовима.
II ПРИПРЕМА СВЕТА ЗА ДОЛАЗАК СИНА БОЖИЈЕГ	разуме да је Христос Спаситељ света кога шаље Бог Отац;	разуме прилике у Палестини у време Христовог рођења и зна да су Израелци чекали на обећаног Месију	разуме да је кроз историју Израилља Бог припремао свет за долазак Сина Божијег
III - УВОД У НОВИ ЗАВЕТ	разуме разлику између Старог и Новог Завета	разуме којим догађајем отпочиње Нови Завет и да се та књига користи у богослужењу Цркве	препозна које новозаветне књиге постоје и ко их је писао; да се сналази унутар Књиге Новог Завета и да наведе кључне догађаје.
IV - БОГОЧОВЕК – ИСУС ХРИСТОС	разуме да Христос није само Божији Син, већ је на себе узео и природу човека, поставши тако близак нама	разуме празник Благовести и зна да је то почетак нашег спасења у Христу	разуме да је Богородица слободно одговорила на Божији позив и да је, за разлику од Еве, послушала Бога- зато је Богородица узор свима нама.
V - ЦРКВА ДУХА СВЕТОГА	-разуме празнике Вазнесење и Педесетница	разуме важност силаска Духа Светога на Апостоле; може да преприча по нешто из живота апостола;	разуме да су хришћани били мучени у време Римског царства и разуме значај верске толеранције за хришћане која има упориште у томе да Бог воли читав свет.

2.13. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

2.13.1. ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЧУВАРИ ПРИРОДЕ		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе изборног предмета Чувари природе је развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет и одрживи развој.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1.Упознај живи свет своје околине 1.Биодиверзитет и његов значај 2.Истраживање биодиверзитета непосредне околине 3.Мапирање врста	Ученик ће бити у стању да: -дефинише биодиверзитет и наведе његов значај -опише и објасни значај биодиверзитета за природу и човека -инсталира и употреби апликације за мобилне телефоне за препознавање биљака и животиња -истражи биодиверзитет у непосредној околини -представи свој рад о истраживању биодиверзитета -изради он лајн хербаријум или инсектаријум -на основу једноставних кључева одреди групе организама -критички се односи према сопственом и раду групе	-употреба одговарајућих апликација за мобилне телефоне -рад на терену -мапирање карактеристичних биљних и животињских врста у непосредном окружењу -израда он лајн хербаријума или инсектаријума -самостални истраживачки рад „Усвоји дрво“	Начин на који ученик учествује у активностима, начин прикупљања података, начин представљања сопственог рада, ангажовање у групном раду, употреба наученог , повезивање наученог, степен поседовања критичког става према сопственом и туђем раду, редовност у раду (формативно оцењивање)
2.Значај живог света за човека 1.Лековите биљке 2.Самоникле јестиве биљке 3.Аутохтоне расе и сорте 4.Значај биљног покривача 5.Утицај климатских промена на живи свет	-наведе лековите и самоникле јестиве врсте биљака -одгаји у саксији лековиту биљку по избору -истражи на интернету самоникле јестиве биљке и направи јеловник у којем су укључене ове биљке -истражи аутохтоне врсте/сортe биљака и животиња (интернет, анкета) -одгаји аутохтону врсту биљака у школском дворишту	-одгајање врста (лековитих и самониклих и аутохтоних) -прављење јеловника са самониклим јестивим врстама -спровођење анкета -истраживачки радови -израда импровизованих мерних инструмената	-начин на који ученик одгаја врсте -начин на који ученик прави анкету (осмишљавање питања, анализа анкета) -резултати истраживачких радова -поштовање рокова за завршетак радова -критички став према сопственом раду и раду групе (формативно оцењивање)

	-на основу информација са интернета напише или усмено изложи значај биљног покривача за земљиште и температуру ваздуха -реализује анкету о клими на локалном нивоу некад и сад -направи импровизоване мерне инструменте на основу информација са препоручених сајтова		
3. Помозимо да преживе 1. Угроженост врста 2. Значај опрашивача 3. Утицај пестицида на живи света	-утврди стање-присуство и бројност-одређених врста (птица нпр) у својој околини -користи научну литературу за истраживање степена угрожености одређених врста -направи импровизоване кућице за птице и/или“ хотел за инсекте“ -да дефинише инсектициде и наведе начин њиховог деловања -спроведе разговор са пчеларом и изведе закључак о значају опрашивача -спроведе разговор са власником имања из своје околине и изведе закључак о значају међа -у групном раду засади дрво -критички се односи према сопственом раду и раду групе	-теренски рад у групи уз надзор наставника -истраживачки рад-коришћење научне литераруре (црвене књиге флоре и фауне) -израда импровизованих кућица за птице и/или „хотела за инсекте“-групни рад уз надзор наставника -анализе разговора са пчеларом и власником имања	-начин на који ученик изводи истраживачки рад-прикупљање података, сређивање података, анализа и закључак -начин на који ученик учествује у теренском раду -поштовање рокова за израду кућица за птице и/или „хотела за инсекте“ -одабир питања за пчелара и власника имања, начин постављања питања, анализе разговора, извођење закључка на основу анализе разговора -степен израженог критичног става према сопственом раду и раду
4. Ја чувам природу 1. Природни ресурси 2. Рационална употреба енергије 3. Рационална употреба воде 4. Понашање у природи 5. Заштићене природне вредности 6. Позитиван и негативан утицај човека на животну средину	-изради презентацију на начин који му највише одговара, о рационалној и нерационалној употреби енергије и воде у свом домаћинству -изради бонтон понашања у природи (групни рад) -на основу посете неком заштићеном природном подручју (он лајн или уживо) изведе закључак о карактеристикама подручја, разлозима зашто се неко подручје ставља под заштиту -да предлог за стављање неког подручја из своје околине под заштиту -дискутује о позитивном и негативном утицају човека на природу -критички се односи према сопственом и раду групе	-изара презентација -израда бонтон понашања у природи -опис, карактеристике и разлози за заштиту природних подручја -израда предлога за стављање неког подручја под заштиту -дискусија	-начин на који је израђена презентација -активност у изради бонтон -количина и врста информација до којих је ученик сам дошао на основу посете (он лајн или уживо) неког заштићеног природног подручја -предлог за стављање неког подручја под заштиту -степен активности у дисусији -степен критичког става о сопственом и раду групе

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
Упознај живи свет своје околине	Ученик: дефинише биодиверзитет, апликација за учење корисри уз помоћ, наводи само степен развијености биодиверзитета,самостално или уз помоћ израђује он лајн хербаријум или инсектаријум са непотпуним подацима, критички став према свом раду и раду групе показује само понекад или га нема, није редован је у раду,веома слабо активан на часовима	Ученик: описује биодиверзитет,самостално користи апликација за учење или уз помоћ и уз помоћ их користи у одређивању биодиверзитета,самостално или уз помоћ израђује он лајн хербаријум или инсектаријум са потпуним подацима, има слабије развијен критички став према свом раду и раду групе, редован је у раду,али је повремено активан на часовима	Ученик: објашњава значај биодиверзитета,самостално користи апликација за учење и користи их у одређивању биодиверзитета,самостално израђује он лајн хербаријум или инсектаријум са потпуним подацима, има развијен критички став према свом раду и раду групе, редован је у раду, активан на часовима
Значај живог света за човека	Ученик: уз помоћ одгаја биљке, прави јеловник са самониклим биљкама. и наводи које самоникле биљке нису за исхрану,наводи значај биљног покривача, спроводи анкету на основу добијених питања, , уз помоћ израђује импровизоване мерне инструменте, нередован је у раду, слабо или није активан на часовима.	Ученик: на основу информација одгаја биљке уз помоћ, прави јеловник са самониклим биљкама,описује значај биљног покривача, уз помоћ осмишљава, одабира питања за анкету, спроводи је, самостално или уз помоћ израђује импровизоване мерне инструменте, има слабије изражен критички став према свом и раду групе, ради редовно али је повремено активан на часовима	Ученик: на основу информација самостално одгаја биљке, прави јеловник са самониклим биљкама и наводи предности и мане употребе тих биљака у исхрани,објашњава значај биљног покривача, осмишљава, одабира питања за анкету, спроводи је и анализира и изводи закључак, самостално израђује импровизоване мерне инструменте, има развијен критички став према свом раду и раду групе, редован је у раду, активан на часовима
Помозимо да преживе	Ученик: у теренском раду утврђује бројност одређених врста уз помоћ , наводи степен угрожености одређених врста, израђује кућоце за птице и/или „хотел за инсекте“ уз помоћ, пасивно посматра разговор,не учествује у осмишљавању места,врсте ,начина садње и гајења дрвета већ само обавља механичке радње, , нередовно ради и слабо је или није активан је на часовима	Ученик: у теренском раду уз помоћ утврђује присуство и бројност одређених врста , користи литературу да утврди степен угрожености одређених врста уз велику помоћ, израђује кућоце за птице и/или „хотел за инсекте“ уз помоћ , слабо учествује у осмишљавању најбоље место где да их постави као и материјала од кога ће их изградити, слабије активан у осмишљавању питања за разговор, , врши одабир места садње дрвета, врсту, начин садње и гајења,слабије критичан према свом раду и	Ученик: самостално у теренском раду утврђује присуство и бројност одређених врста , самостално користи литературу да утврди степен угрожености одређених врста, самостално израђује кућоце за птице и/или „хотел за инсекте“ и осмишљава најбоље место где да их постави као и материјал од кога ће их изградити, осмишљава питања за разговор, анализира разговор и на основу анализе изводи закључак, врши одабир места садње дрвета, врсту, начин садње и

		раду групе, редовно ради али је повремено активан на часовима	гајења и аргуменује свој избор, критичан је према свом раду и раду групе, редовно ради и активан је на часовима
Ја чувам природу	Ученик: израђује презентацију уз помоћ, пасивно учествује у изради бонтона (само их записује) , наводи разлоге за стављање неког природног подручја под заштиту, у дискусији је пасивни посматрач, , ради нередовно и слабо је или није активан је на часовима	Ученик:самостално израђује презентацију и представи је , даје понеки аргументовани предлог за бонтон, наводи разлоге за стављање неког природног подручја под заштиту и на основу тога даје и свој предлог за стављање неког подручја под заштиту, у дискусији је повремено активан, уважава туђе ставове, , ради редовно али је повремено активан је на часовима	Ученик:самостално израђује презентацију, представи је и изведе закључак о раду,даје највише аргументованих предлога за бонтон, изводи закључак о разлозима за стављање неког природног подручја под заштиту и на основу тога даје и брани свој предлог за стављање неког подручја под заштиту, води и усмерава дискусију и аргументима брани своје ставове, уважава туђе, али и промени своје ставове на основу аргумената, критичан је према свом и раду групе, ради редовно и активан је на часовима

2.13.2. МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ		РАЗРЕД: ШЕСТИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Циљ учења слободне наставне активности Медијска писменост је да подстакне развој медијске културе ученика и допринесе јачању способности разумевања, деконструкције и креирања медијских садржаја, које ће ученику помоћи за даљи когнитивни, емоционални и социјални развој у савременом медијацентричном окружењу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА Медији и публика (корисници). Традиционални медији (штампа, радио, телевизија, филм) и нови медији (интернет). Улога и место медија у савременом друштву. Медијске навике (Мој	На крају програма ученик ће бити у стању да: -идентификује/процени комуникацијски процес у односу медији – публика (корисници); – разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука; – упоређи основне особености различитих	Програм се реализује подстицањем ученике на стицање основних знања о медијима. Наставне активности које прате ову тему треба усмерити ка следећим закључцима ученика: – медијски садржаји се размењују путем медија, који се деле на традиционалне или старе (штампа, радио, телевизија, филм) и дигиталне (оне за које је потребан интернет);	Континуирано праћење напретка ученика(начин на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргуменују, евалуирају, документују итд.)Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно: током целог процеса. -квалитет постављених питања способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, разликовање чињенице од

медијски дан). ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ Медијски садржаји као конструкти стварности.	медија и изводи закључке о функцијама медија; – опише и анализира своје медијске навике; – разликује медијске садржаје од стварности, идентификујући их као конструкте стварности; – деконструише једноставније примере медијских порука;	– основне функције медија су да информишу јавност, образују и шире културне вредности, али и да је забаве; – медији имају важну улогу у креирању ставова друштва о разним појавама и људима. Како би се теме обрадиле, потребно је применити различите технике стицања сазнања, као што су - колективна анализа медијских навика ученика; самовредновање, уписивањем у одговарајућу табелу свог избора медија и медијског садржаја, као и времена утрошеног уз медије у току једног дана. Анализа прикупљеног материјала треба да послужи стицање увида у сопствене медијске навике и утрошено време уз медије. Наставне активности требало би да воде ка следећим закључцима ученика: – медијски садржаји нису стварност, већ конструкт стварности – приказ стварности који је неко са одређеним циљем осмислио; – тај приказ стварности може бити близак истини или далеко од ње; – медијске садржаје не разумеју сви примаоци на исти начин; – сви медијски садржаји имају циљну групу (публику) којој су намењени, што одређује њихова изражајна средства, облик, начин на који су упућени публици итд.; – медијски садржаји се стално морају преиспитивати и проверавати. Анализа новинског текста или другог медијског садржаја (ТВ или радио- емисије, садржаја са Јутјуба и сл.). Индивидуални или групни одабир одређених медијских садржаја. садржаја одговорити на питања кључна за	интерпретација, извођење закључака, прихватање другачијег мишљење, примена наученог, креативна решења -међусобно сарадња, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, . - квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова Континуирано праћење напретка ученика(начин на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују итд.)Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно: током целог процеса. -квалитет постављених питања способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример,

Деконструкција и конструкција медијских порука.		деконструкцију медијске поруке, у форми која је усклађена са когнитивним могућностима ученика: – Ко је осмислио и упутио овај медијски садржај публици? Ко је та особа/група људи? – Која средства су употребљена да би се привукла моја пажња? Што сте у том медијском садржају одмах уочили? – На који начин ће људи другачији од мене разумети исту медијску поруку? Како би је разумели моји родитељи, а како моји најстарији чланови шире породице Програм се реализује разговором, планираним активностима, малим истраживачким задацима. Утврдити колико су ученици изложени рекламним порукама. Питања: – Где најчешће срећете рекламне поруке? – Да ли у школи или на путу од куће до школе срећете поруке које нешто оглашавају? – Да ли уочавате поруке на предметима у учионици (свеске, оловке, флашице воде, одећа, обућа...)? – На који начин рекламе привлаче пажњу? Реализација пројекта – анализа телевизијске рекламе. Домаћи задатак: На путу од куће до школе забележи рекламе које примећујеш и покушај да одговориш на питања: Где се реклама налази? – Шта рекламира оглас? – Да ли се у твојој породици користи тај производ?	разликовање чињенице од интерпретација, извођење закључака, прихватање другачијег мишљење, примена наученог, креативна решења -међусобно сарадња, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, . - квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова

ОГЛАШАВАЊЕ Комерцијални медијски садржаји у различитим медијима (рекламе, скривене поруке намењене пласирању одређених идеја, садржаја и животних стилова). Профит као циљ оглашавања. тицај медијских садржаја на осећања, вредности и понашање публике – куповину и потрошњу МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И	– одговорно креира једноставније медијске садржаје. – критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ; – наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача. – разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи;	– Да ли мислиш да ове рекламе имају некакав утицај на тебе? – На који начин можеш да се супротставиш осећању ускраћености? Програм се реализује кроз разговор и истраживачке задатке. Подстицање дискусије о томе које мобилне дигиталне платформе ученици познају и како их користе. Разговор о томе да ли мобилне дигиталне платформе могу да буду од користи за процесе учења, да ли су им нешто значиле у периоду пандемије када се није ишло сваки дан у школу. Дискусија о уочавању негативних страна мобилних дигиталних платформи. Покретање питања зависности од мобилних дигиталних платформи. Разговор о безбедности на интернету. Ученици треба да усвоје став да нису све информације које добијају са интернета поуздане/веродостојне. Вежба може бити одређени појам који ће наставник изабрати, а ученици „претражити” на својим уређајима (компјутерима или телефонима). Уколико су у прилици да упореде резултате, увидеће да су добили различите изворе. Питања могу бити: 1. Које претраживаче или агрегаторе садржаја користите најчешће и због чега? 2. До којих врста информација долазите? 3. Да ли је увек могуће наћи аутора садржаја и информација? 4. Да ли и како проверавате информације до којих сте дошли путем онлајн претраживача?	Континуирано праћење напретка ученика(начин на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују итд.)Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно: током целог процеса. -квалитет постављених питања способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, разликовање чињенице од интерпретација, извођење закључака, прихватање другачијег мишљење, примена наученог, креативна решења -међусобно сарадња, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, . - квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова Континуирано праћење напретка ученика(начин на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују итд.)Постигнућа ученика се прате и вреднују формативно: током целог процеса. -квалитет постављених питања способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, разликовање чињенице од

ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ Комуникација у дигиталном окружењу. Поузданост и веродостојност информација на интернету. Претраживачи „на мрежи” и агрегатори садржаја. Вредновање и селекција доступних информација. Персонализована претрага на Гуглу. Анализа апликација на мобилном телефону. Зависност од мобилних телефона.	– идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање, информисање и забаву; – препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи” и агрегатора садржаја; – вреднује и разврстава једноставније примере информација са интернета према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане; – препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама.		интерпретација, извођење закључака, прихватање другачијег мишљење, примена наученог, креативна решења -међусобно сарадња, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, . - квизови или улазни и излазни тестови како би се утврдили ефекти рада на нивоу знања, вештина, ставова

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
ПОЈАМ И ФУНКЦИЈЕ МЕДИЈА ДЕКОНСТРУКЦИЈА И КОНСТРУКЦИЈА МЕДИЈСКЕ ПОРУКЕ	разликује традиционалне и нове медије поредећи начине пласирања порука деконструира једноставније примере медијских порука	идентификује/процењује комуникацијски процес у односу медији публика(корисници) -описује и анализира своје медијске навике разликује медијске садржаје од стварности	упоређује основне особености различитих медија и изводи закључе о функцијама медија разликује медијске садржаје као конструкте стварности
ОГЛАШАВАЊЕ	наводи примере манипулације у медијским садржајима којима се подстичу куповина и потрошња, одређена осећања, вредности и ставови потрошача	одговорно креира једноставније медијске садржаје	критички вреднује оглашавање у различитим медијским садржајима и препознаје профит као основни циљ

МЕДИЈСКИ САДРЖАЈИ НА МОБИЛНИМ ДИГИТАЛНИМ ПЛАТФОРМАМА И ПРЕТРАЖИВАЊЕ НА ИНТЕРНЕТУ	препознаје ризично понашање на друштвеним мрежама -идентификује недостатке и предности мобилног телефона као уређаја за комуницирање	разликује функције и могућности мобилних дигиталних платформи - вреднује и разврстава једноставније примере информација према изворима из којег потичу, делећи их на поуздане и непоуздане	препознаје сврху и начин функционисања претраживача „на мрежи“ и агрегатора садржаја

2.13.3. ЦРТАЊЕ, ВАЈЊЕ, СЛИКАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ЦРТАЊЕ, ВАЈАЊЕ И СЛИКАЊЕ</i>			РАЗРЕД: ШЕСТИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Развијање креативног мишљења и склиности ка ликовној уметности			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Текстура Светлина Боја Композиција Пропорција Уобразиља	Ученик ће бити у стању да: -Посматра, упознаје, открива, уочава, овладава техникама цртања, вајања и сликања -Естетски процењује -Користи разне материјале и технике за компоновање и ликовно изражавање -Креативно се изражава различитим техникама	1 и 2. Врсте и својства текстуре 3 и 4. Текстура као средство за стварање различитих квалитета површина 5. Естетско процењивање 6 и 7. Односи величина 8 и 9. Пропорција 10 и 11. Компоновање више ритмичких целина у простору 12. Естетско процењивање 13 и 14. Својства сликарских материјала и подлога 15 и 16. Боја 17 и 18. Коришћење разних материјала и компоновање 19 и 20. Плакат 21, 22 и 23. Обликовање употребних предмета 24. Естетско процењивање 25, 26, 27 и 28. Свет уобразиље у ликовним делима	Естетска анализа Обезбеђивање подршке целовитом развоју ученика Развијање свести о значају уметности

		29 и 30. Везивање тродимензионалних облика у простору 31 и 32. Слободно компоновање 33, 34 и 35. Израда маске 36. Естетска анализа	

	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА		
НАСТАВНЕ ТЕМЕ	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
Текстура Светлина Боја Композиција Пропорција Уобразиља	Ученик/ца :разликује и користи у свом раду основне медије,материјале и технике(цртање,сликање, вајање)визуелних уметности..Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове.Описује свој рад и радове других.Познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности.	Ученик/-ца: -познаје и користи у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија ,техника и материјала визуелних уметности. Образлаже свој рад и радове других. (наводи садржај, тему,карактеристике технике)Лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст.	Ученик/-ца: -познаје и користи Различите изражајне могућности класичних И савремених медија,техника и материјала визуелне уметности.Одабира адекватна средства помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју.Користи тачне термине(текстура, ритам,облик...)из визуелних уметности када образлаже свој рад и радове других. Користи друга места и изворе(интернет, Библиотека...)да би проширио своја знања из визуелних

2.14. ДОПУНСКА НАСТАВА

2.14.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и књижевност	Шести	– препознаје и повезује књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;	књижевност <u>Књижевни термини и појмови:</u> - књижевни род и књижевна врста;

	– чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова; – одреди род књижевног дела и књижевну врсту; – прави разлику између дела лирског, епског и драмског карактера; – разликује ауторску приповетку од романа; – анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима); - говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање трудећи се да га разуме и узимајући у обзир његово мишљење; - саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште; - зна за постојање функционалних стилова; - уз наставникову помоћ проналази једноставне информације у нелинеарном тексту; - пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - препознаје фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима; - користи оба писма, дајући предност ћирилици.	- ауторска приповтка и роман; - лирска песма; - елементи драмске радње; - појам лирског субјекта/приповедача. - богаћење речника: нпр. избегавање сувишних речи и туђица; - фигуративна значења речи; - проналажење изостављених реченичних делова); - стилске вежбе: нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; - ситуациони предложак за тражење погодног израза. - анализа рада
	- повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - препозна делове речи у вези са њиховим грађењем; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму;	језик Фонетика: - настанак гласова и говорни органи - подела речи на слоге и слоготворно р - подела сугласника по звучности и месту изговора - гласовне промене (непостојање а, прелазак л у о, једначење сугласника по месту творбе, једначење сугласника по звучности, јотовање, палатализација, сибиларизација, губљење сугласника) Морфологија: - подела речи по настанку: просте речи и творенице, породица речи - аугментативи и деминутивни - грађење и основно значења глаголских облика: аорист, имперфекат, плусквамперфекат - заменице: неличне именичке, придевске Синтакса:

			- реченица; независна предикатска реченица; појам комуникативне функције
		- употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање; - разликује и гради аугментативе и деминутиве; - саставља обавештење, вест и кратак извештај	језичка култура <u>Правопис:</u> - писање имена небеских тела - правописна решења у вези са гласовним променама - писање глаголских облика - писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима - писање заменице Ваш великим почетним словом

2.14.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Шести	-разуме и користи исказе који се односе на поздрављање; - представља себе и тражи/даје информације личне природе уз већу помоћ наставника - препознаје и именује основне појмове који се односе на тему -уз већу помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - разуме и реагује на једноставне молбе личне природе - разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; -разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања -разуме и користи глагол to be -поштујући правопис преписује,а уз већу помоћ	Hi! Hello. Good morning / evening / afternoon. How are you? I'm fine thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later / tomorrow). (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. – представи себе и другог; – разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима Језичке активности у комуникативним ситуацијама Иницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и читањекратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуњавање формулара основним личним подацима (пријава на курс, претплата на дечји часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Садржаји My name's Maria /I'm Maria. What's your name? This is my friend. His name is Marko. Maria, this is Barbara. Barbara this is Maria. Nice / Pleased to meet you. How old are you? I'm 11. John isn't twelve. He's

		наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио -препознаје и именује појмове који се односе на школске предмете, спортове, кућне послове, слободно време, ТВ програме, физички изглед и личне особине -у неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника саопштава информације о себи и другима; - разуме и уз дуже паузе и уз већу помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на допадања/недопадања -разуме једноставнији опис живих бића, предмета и места и положаја у простору; - уз већу помоћ наставника изговара гласове, акцентује речи, поштујући ритам и интонацију. уз помоћ наставника пише краће реченице користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу препознаје и именује основне појмове који се односе на догађаје из прошлости, модерне технологије, истраживања, свемир, бројеве преко 100 -разуме уз већу помоћ наставника једноставне текстове у којима се описују догађаји и искуства из прошлости -разуме фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - разуме и уз дуже паузе и уз већу помоћ наставника формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање -уз већу помоћ наставника пита и саопшти колико нечега има / нема, користећи једноставна језичка средства препознаје и именује основне појмове који означавају превозна средства, придеве који се односе на места у граду, саобраћајне знаке - разуме и реагује на присуство/одсуство обавезе уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника размењује основне информације које се односе на забране, присуство/одсуство обавезе;	thirteen. Who's this? It's Carla. What's your phone number / address / mail address? Where are you from? I'm from (Spain). They're from Britain. What nationality are you / is she/he? I'm (Spanish). Who's this? It's my father. Who's that? It's my sister. Her name's Susan. These are my friends. Those are their dogs, Blacky and Spot. Личне заменице у функцији субјекта – I, you ... Присвојни придеви – my, your... Показне заменице – this/these, that/those Глагол to be – the Present Simple Tense Питања са Who/What/Where/How (old) Основни бројеви (1–100) (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, сличности и разлике у именовању сродства, земље енглеског говорног подручја. – разуме упутства и налоге и реагује на њих; Разумевање и давање једноставних упутстава и налога Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање налога и упутстава и реаговање на њих (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично). Садржаји Let's start. Quiet, please. Listen to me! Stand up. Sit down. Say hello / goodbye to your friend/him/her/them. Open / Close your books. Put down your pencils. Open the window, please. Come here / to the board. Give me your book, please. Don't do that. Listen and sing / do / number / point / match / repeat... Read and say / write / complete the sentences / dialogue / chart. Move to the right / left. Go back to the start / number 1. Императив Личне заменице у функцији објекта – me, her, him... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме. – разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; Исказивање правила понашања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа у вези са правилима пона-

	-разуме и формулише основне исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. - уз већу помоћ наставника описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; уз помоћ наставника пореди предмете и жива бића -препознаје и именује основне појмове који се односе на осећања,повреде,непријатна искуства- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; -разуме краће текстове уз већу помоћ наставника,а који се односе на описивање искуства из прошлости; - размењује основне информације у вези са искуствима из прошлости уз већу помоћ наставника- -описује уз већу помоћ наставника у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност препознаје и именује основне појмове који се односе на врсте материјала,ИТ уређаје и очување и заштиту животне средине - уз већу помоћ наставника разуме и размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности; - изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила учтивне комуникације. -Разуме једноставне предлоге, и позиве на заједничке активности и уз већу помоћ наставника одговара на њих уз одговарајуће образложење -уз већу помоћ наставника упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности препознаје и именује појмове који се односе на животиње,послове,спортове на води и	шања. Садржаји Can I sit here? Sorry, you can't. We cannot / can't talk in class. You must switch off your mobile phone. You must not / mustn't feed the animals. You mustn't take photos here. Модални глаголи за изражавање дозволе и забране – can/can't/cannot, must/mustn't/must not (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола. – разуме позив и реагује на њега, – упути позив на заједничку активност; Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих, усмено или писано (позив на рођендан, журку, на игру, у биоскоп...); упућивање и прихватање /одбијање позива на заједничку активност, усмено или писано, користећи најједноставније изразе молби, захвалности, извињења. Садржаји Let's play football / the memory game / go to the cinema. Come and play with me! Can/Could you come over to my place / to my party tomorrow afternoon? OK. All right. Sure. Why not? Well, I'm not sure. Sorry, I can't. Thank you, but I can't. Императив Модални глаголи за изражавање предлога – can/could (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендан и прослава рођендана, игре. – разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – упути кратке и једноставне молбе и захтеве; – исказе и прихвати захвалност на једноставан начин; Исказивање молбе, захтева и захвалности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог и писаног одговора на исказану молбу или захтев; изражавање и прихватање захвалности у усменом и писаном облику.

		активностима на одмору - саопштава основне информације о себи и другима -разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -размени информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -уз већу помоћ наставника опише у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости - уз већу помоћ наставника разуме предлоге и одговоре на њих; разуме и примењује правила учтиве комуникације - уз већу помоћ наставника описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности; - разуме и реагује на основне исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; - разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - разуме и реагује на савете, уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника размењује основне информације које се односе на савете -разуме и формулише основне исказе којима се тражи мишљење - разуме и саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена уз већу помоћ наставника -уз већу помоћ наставника у неколико везаних исказа се изрази на тему здраве исхране	Садржаји Can I borrow your pencil, please? Yes, here you are. Thank you! You're welcome. No problem. It's alright. Okay. No, I'm sorry, I need it. Can you help me, please? Can / Could you open the door for me, please? Of course. Sure. Give me a glass of water, please. Can I have your phone number / address / mail address? May I ask a question? Could/May we go home now?Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације. – разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; – упутити једноставне честитке; Честитање Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан или неки други значајан догађај; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање кратких пригодних честитки у усменом и писаном облику. Садржаји Happy birthday to you! Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter! Happy Valentine's Day! Same to you! Well done! Bravo! Congratulations! (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања / прославе. – разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; – опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; Описивање живих бића, предмета, места и појава Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих једноставних описа живих бића, предмета, места и појава у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених и писаних описа живих бића, предмета, места и појава. Садржаји I'm tall and thin. I've got long brown hair and blue eyes. What colour are your eyes? She's got a nice big present. She's a good teacher. He's a good friend. My dog Blacky is small and black. He's got a white tail. Their garden is big and nice. My house is small, but nice. There isn't a hospital in my town. There are two cafes near my house. There's a pen on the table. The pen is black.

		Глаголи have got, to be за давање описа Егзистенцијално There is / are... Чланови a/an/the (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи, главни / већи градови земаља енглеског говорног подручја. – разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; – опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; – опише шта уме/не уме да (у)ради; Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним активно-стима, плановима и способностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима. Садржаји Do you always walk to school? He never helps his mum. She sometimes does the washing up. What do you do on Sundays? I go to school in the morning. He doesn't collect badges. I feed my dog and take out the rubbish in the morning. I help my father in the garden on Saturdays. Mr / Mrs Atkin works in a bank. My cousins live in Canada. She's wearing blue jeans today. She's cleaning her teeth. What are they doing now? They're reading. What's he doing? Is he doing his homework? Yes, he is. / No, he isn't. He / She can jump. Can you sing? Who can swim? Can Beth climb a tree? Yes, she can. / No, she can't. He can run, but he can't swim. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање радњи у садашњости Прилози за учесталост – usually, often... Модални глагол can за изражавање способности (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. – разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;

		Исказивање потреба, осета и осећања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима осећањима; саопштавање потреба и осета и предлагање решења у вези с њима; усмено и писано исказивање својих осећања и (емпатично) реаговање на туђа. Садржаји I'm thirsty. I can bring you a glass of water. I am hungry. Can I make you a sandwich / Do you want a sandwich? Yes, please. / No, thanks, I want some salad. She is hot/cold. Alice is happy / sad / fine/ ill / tired... The Present Simple Tense (be, want) Модални глагол can за изражавање предлога. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; употреба емотикона. – разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; – тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; – опише непосредни простор у којем се креће; Исказивање просторних односа и величина Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у којима се на једноставан начин описују просторни односи и оријентација у простору; усмено и писано тражење и давање информација о сналажењу / оријентацији у простору; усмено и писано описивање просторних односа у приватном и јавном простору (соба, стан, кућа, учионица, школа, музеј, биоскоп). Садржаји Where's the chair? It's in front of the whiteboard. There's a mirror on the wall. The desk is between the bed and the wardrobe. The kitchen is downstairs. In this picture, our parents are in the living room. Where's the toilet? It's on the left/right. It's here/over there. What's behind / opposite the school? There's a big beautiful park near here. Егзистенцијално There is / are... Предлози за изражавање положаја и просторних односа – here, there, in, on, under... Чланови a/an/the Питања са Where, What... (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања. – разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком

		времену и реагује на њих; – тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену; Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких текстова који се односе на тачно време, дан, месец или део дана (разглас/план вожње на аутобуској/железничкој станици, аеродрому; биоскопски програм, договор за неку активност) или на метеоролошко време (тренутне или уобичајене временске прилике); усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности или метеоролошким приликама. Садржаји What time is it? It is five o'clock. It's half past six. It's (a) quarter past / to twelve. When do you wake up? I wake up at seven. There's a good programme on TV at (a) quarter to seven. When does the film start? It starts at half past seven. The train leaves at half past two. What's the weather like today? It's (very) hot today. It's sunny /windy... It isn't (very) cold. It's snowing. It usually snows in winter. What day is it today? Is it Tuesday? I usually have my piano lesson on Thursday, but this week I'm having it on Wednesday. I don't watch TV in the morning / afternoon. My birthday is on 21st of May / May 21st. ThePresentSimpleTenseза изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред вожње, ТВ / биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи. ThePresentContinuousTenseза изражавање тренутних и привремених радњи. Предлози in/on/at за изражавање времена. Питања са When, What (time/day).. Редни бројеви до 100. (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације. – разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; – тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; Изражавање припадања/неприпадања и поседова-

		ња/ непоседовања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање припадања /неприпадања и поседовања/ непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано, исказивање припадања /неприпадања и поседовања/непоседовања. Садржаји This is my ball. This isn't your card. Whose jacket is this? It's Jane's/my father's jacket. I've got a brother. He's got two sisters. I've got a bike. I haven't got rollerblades. Sam hasn't got a cat, he's got a dog. Is this your dog? Саксонски генитив са именицом у једнини – my friend's / Milan's book Присвојни придеви my, your, his...Have got за изражавање припадања/ поседовања. Питања са Whose. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци. – разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; – тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; Изражавање допадања/ недопадања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање допадања / недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања / неслагања, допадања / недопадања. Садржаји Do you like it? Yes, it's very good/No, it's horrible. I'm sorry, but I don't. I don't know. I like apples. I don't like oranges. Peter loves English. He doesn't like Maths. My favourite school subject is P.E. What's your favourite school subject/book/film...? Who's your favourite singer/actor/sports star? Why? The Present Simple Tense (like, love...) Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. – разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; – тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима;

		– изрази присуство и одсуство некога или нечега; Изражавање количине и бројева Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа које садрже информације у вези са количином и бројевима (новчани износ, узраст, време, број телефона и слично); усмено и писано коришћење једноставних исказа са бројевима до 100. Садржаји There are six apples on the table. Are there any bananas? Yes, there are some. / no, there aren't any. How many people are there in the park? There are two women and three children. Is there any orange juice in the fridge? Yes, there is some. / No, there isn't any. How much is this T-shirt? It's £2.80. Основни бројеви до 100 Множина именица – правилна и најчешћи облици неправилне множине (man – men, woman – women, child – children...) Бројиве и небројиве именице. Неопређени детерминатори – some, any. Квантификатори – much, many, a lot of. Питања са How much / many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања

2.14.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Шести		
		разуме краће текстове који се односе на поздрављање представљање и тражење/ давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - неформално представи себе и другог примењујући најједноставнија језичка средства; - разуме на јасно и полако изговорена постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; – разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – разуме једноставне предлоге и одговори на њих;	Wie ist dein/Ihr Name/Vorname/Nachname? Das ist Herr/Frau... Ich möchte dir/Ihnen meine Mutter vorstellen. Darf ich vorstellen? Das ist Robert, der neue Schüler in unserer Klasse. – Willkommen. Wo wohnst du? Ich wohne in der Goethestraße 34. Ist das ein Einfamilienhaus oder ein Mehrfamilienhaus? – Eigentlich ein Reihenhauses./ Was ist deine Mutter von Beruf? Sie ist Ärztin. Hast du Geschwister? Ja, einen älteren Bruder. Er heißt Martin und ist verheiratet/ studiert Geografie. Презент јаким и слабим, помоћних и модалних глагола. Упитне реченице.

		– разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; – разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) – разуме честитку и одговори на њу; – упути пригодну честитку; – разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; – размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости; – разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; – разуме планове и намере и реагује на њих; – разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; – разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; - разуме најједноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; - разуме најједноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих - разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих - разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих	Личне заменице. Присвојни придеви. Бројеви (основни и редни). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена, презимена и надимци; родбина и родбинске везе; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; већи градови у земљама циљне културе. Freiburg ist eine wunderschöne Stadt in Baden-Württemberg. Es liegt in der Nähe Frankreich. Freiburg ist eine Studentenstadt, weil dort sehr viele Studenten aus der ganzen Welt studieren. Wie sieht deine Schwester aus? Sie ist ein hübsches Mädchen mit grünen Augen und roten, lockigen Haaren. Sie sieht wie eine Irin aus. Elefanten sind die größten Tiere der Welt. Die können mehrere Tonnen wiegen, obwohl sie nur Pflanzen fressen. Описни придеви. Поређење придева. Придевска деклинација. Презент. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Möchtest du mit mir morgen ins Konzert gehen? Es beginnt um 20 Uhr. Ich weiß, dass du diese Sängerin magst. Komm zu mir und bring deine CDs mit. Du solltest mehr Obst und Gemüse essen, wenn du fit bleiben möchtest. Sport ist wichtig. Ich gehe morgen einkaufen. Kommst du mit ? – Ja, gerne./Einverstanden./ Abgemacht. Leider kann ich nicht. Ich muss meiner Mutter helfen. Kommst du nicht mit? – Doch, das habe ich dir schon gesagt. Питање са негацијом и афирмативан одговор Doch. Императив. Облик sollte за давање савета и препорука. Презент. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Guten Tag, kann ich Ihnen helfen ? – Ja, ich suche ein T-Shirt aus

			Baumwolle in Größe XL./ Entschuldigung, wann fährt der ICE nach Hamburg ab? Um 23.45 vom Gleis 5. – Danke schön. Wie komme ich zum Gleis 5? – Gehen Sie drüben und dann etwa 50 Meter geradeaus, da ist der Gleis 5. Liebe Fahrgäste, wir machen eine Pause an der Tankstelle, steigen Sie bitte wieder in 15 Minuten in den Bus ein. Ich habe gehört, dass du an der Deutscholympiade den ersten Preis gewonnen hast. Ich gratuliere dir zum Erfolg. – Danke schön. Ich bedanke mich. Упитне реченице. Прилози за место. Предлози за правац. Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Lest den Text und macht dann die Übung 3! Während der Klassenarbeit darf man kein Wörterbuch benutzen. Wähle die richtige Antwort aus und kreuze sie an. Du sollst alle Geräte vor der Reise ausschalten. Glasmüll kommt hier rein, in den Glascontainer. In Deutschland trennt man den Müll. Императив. Презент. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Ich trainiere Basketball seit 5 Jahren. Ich gehe zum Training jeden Abend von 20 bis 22 Uhr. Ich sehe jeden Morgen fern und zwar nur den Wetterbericht. Maria schwimmt gern, deshalb geht sie freitags ins Schwimmbad. Er fastet mittwochs und freitags. Предлози за време. Прилози за време. Презент. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. Wie hast du deine Ferien verbracht? Wohin bist du gereist? Als ich klein war, hatte ich Angst vor Hunden, aber vor zwei Monaten habe ich einen Hund zum Geburtstag bekommen. Habt ihr eure Hausaufgaben gemacht? Ich wollte mit Sophie telefonieren, aber niemand hat auf meinen Anruf geantwortet.

			Перфект. Претерит помоћних и модалних глагола. Временске реченице са везником als/wenn. Прилози за време. (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости Was möchtest du werden? Heute Nachmittag gehe ich mit Anna aus. Nächste Woche werde ich nach Berlin fahren. Am Sonntag werde ich 15. Dann organisiere/mache ich eine Partiy. Презент. Футур. Упитне реченице. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Ich habe starke Halsschmerzen. – Schade. Tut mir leid. Bist du müde? – Ja, ich muss jetzt ins Bett gehen. Meine Schwester interessiert sich für Musik/hat Interesse an Musik. Sei/Seid vorsichtig. Das macht mir Spaß. Императив. Презент. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. Ich bin bei Marcus. Peter wohnt direkt gegenüber meinem Haus. Wenn du zu mir kommen willst, musst du die U-Bahn nehmen. Die U-Bahn Station heißt „Tiergarten“ und ist nicht weit von meinem Haus (entfernt). Da gehst du nur geradeaus und nach der Ampel die dritte Straße links. Wo ist sie? – Ich denke, sie ist in der Apotheke. – In welcher ? – In der Apotheke zwischen der Post und dem Museum. Упитне реченице. Употреба придева и предлога који описују просторне односе. Презент. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места. Ist der Platz hier frei? Ja, nehmen Sie Platz bitte. Diese Strasse ist gesperrt. Sie müssen einen Umweg machen. Darf ich denn meinen Koffer bis zur Abreise an der Rezeption

		stehen/liegen lassen? In der Klinik muss man das Handy ausmachen. Wenn du in die Kirche gehst, musst du eine lange Hose anziehen. Упитне реченице. Презент модалних глагола. Модални глаголи. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Unsere Nachbarn leben in der Schweiz. Wir haben viele Poster in unserem Klassenzimmer. Susis Hund ist ein Rottweiler. Wessen Regenschirm ist das, deiner oder von deiner Mutter? Присвојни придеви. Присвојни детерминативи. Конструкције за изражавање припадања (ein Freund von mir). (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Was ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? Was trinkst du lieber, Apfelsaft oder Orangensaft? – Orangensaft trinke ich am liebsten. London gefällt mir nicht, weil es zu viele Menschen auf den Straßen gibt. Ich finde das Leben in Wien sehr sicher. Ich verbringe meinen Urlaub am liebsten am Meer, denn ich mag Wasser und Schwimmen. Компарација придева. Деклинација именица. (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм. Ich denke, wir müssen ihm helfen. – Du hast recht. Natürlich. Selbstverständlich. Meiner Meinung nach ist diese Reise zu teuer. Bist du auch dieser Meinung? Denkst du auch so? Was denkst du darüber? Was hältst du davon? Bist du damit einverstanden? – Ich denke/meine, ... Презент. Предложни глаголи (најфреквентнији за ову комуникативну функцију). Зависно-сложене реченице (dass, ob, w-?, weil). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Wieviele Schüler sind in deiner Klasse? Es gibt 12 Schülerinnen

		und 15 Schüler. Diese Jacke kostet jetzt 45 Euro, aber ihr Preis war 98,50 Euro. Jetzt ist sie stark reduziert, mehr als 50%. Er wohnt im dritten Stock. Sein Gebäude hat 12 Stockwerke. Columbus hat 1492 Amerika entdeckt. Mein Vater ist 1978 geboren und ich 2009. Für diese Torte brauche ich 5 Eier und 250 Gramm Butter. Основни бројеви преко 1000. Редни бројеви до 100. Изражавање година до 2000 и касније. Употреба члана. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура

2.14.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански Језик	Шести	- разуме краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; • неформално представи себе и другог примењујући најједноставнија језичка средства; • разуме на јасно и полако изговорена постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; – разуме једноставан опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места; – разуме једноставне предлоге и одговори на њих; – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – захвали се и извини се користећи једноставна језичка средства; – разуме и следи једноставна упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) – разуме честитку и одговори на њу; – упуту пригодну честитку; – разуме једноставне текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње;	<i>Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie.A presto! A domani!</i> <i>Buona notte!</i> <i>Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere.</i> <i>Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../</i> <i>Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino.Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia.</i> <i>Io sono figlia unica,e tu? Hai fratelli o sorelle?</i> <i>Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto).</i> <i>Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel.../Quando è il tuo compleanno? Il mio compleanno è ...</i> Презент индикатива Личне заменице. Упитне речи: <i>come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi.</i> Показна заменица (<i>questo/a/e/i</i>).

		– размени информације које се односе на опис догађаја и радњи у садашњости; – разуме краће текстове у којима се описују догађаји у прошлости; – разуме планове и намере и реагује на њих; – разуме свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним жељама, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – разуме једноставна питања која се односе на положај предмета и бића у простору и правац кретања, и одговори на њих; – разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; • разуме најједноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; • разуме најједноставне исказе којима се изражава припадање /неприпадање, поседовање /непоседовање и реагује на њих • разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагања и реагује на њих • разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих	Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (<i>Signor Rossi, Signora Rossi</i>); имена и надимци; начин писања адресе. <i>Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri. Fabio è più alto di Luigi./ Lei è la mia migliore amica. È simpatica.</i> <i>Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è un tavolo./Ci sono due sedie.</i> <i>Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Nicola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene.</i> <i>Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo.</i> Личне заменице. Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. (Интер)културни садржаји: најважније географске карактеристике Италије; биљни и животињски свет. <i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera.</i> <i>Ti invito a venire alla mia festa di compleanno!/ Vorrei invitarti alla mia festa. Grazie, ci vengo volentieri!/Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene.</i> <i>Non mangiare troppi dolci! Bevi tanta acqua!/ Facciamo i compiti insieme! Sta' tranquillo!</i> Презент индикатива најфреквентнијих повратних глагола. Садашње време у значењу будућег. Заповедни начин фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: разонода; прикладно

			позивање и прихватање/ одбијање позива. <i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego./Vorrei un bicchiere di acqua, per favore./Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? Scusa! Scusi! Un momento/un attimo, per favore. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? /Quale libro ti piace?Questo qui?Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71?</i> Модални глаголи (potere, dovere, volere). Кондиционал учтивости (potere, volere). Упитни придеви: <i>quale/i; che.</i> Показне заменице: <i>quello/a/i/e; questo/a/i/e.</i> (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, дружење и пријатељски односи. <i>Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ Scrivi un'email a un tuo amico. Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. / È vietato fumare! Vietato fotografare!</i> Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: традиционалне омиљене врсте јела; игре. <i>Buon compleanno!Tanti auguri! Bravo/a/i/e! Bravissimo/a/i/e! In bocca al lupo! Crepi! Buon Anno!Felice Anno Nuovo!/Buon Natale!/Forza!/Sono felice per te!/Mi dispiace.Che peccato!</i> Узвичне реченице. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања; честитање. <i>Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo. La mattina si alza presto e fa colazione al bar./Di solito pranziamo verso le due./Non va a letto mai prima delle dieci./Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola.</i>

			<i>Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare.</i> Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол <i>sapere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, di solito...</i> Предлози. Редни бројеви до 10. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. <i>Ieri sono andata in piscina./Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro.</i> <i>Antonio Vivaldi è nato a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (Passato prossimo): помоћни глаголи <i>essere/avere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>ieri, due settimane fa, un anno fa...</i> (Интер)културни садржаји: живот некад и сад. <i>Il sabato vado in piscina. /A che ora inizia la lezione?/Domani devo fare la spesa./ Sabato prossimo organizzo la festa di compleanno. Vuoi venire? Grazie.Vengo volentieri. A che ora comincia la festa ?</i> <i>Che fai domani sera ?Vuoi venire con me al cinema?Mi dispiace, ma non posso. Devo studiare.</i> Употреба садашњег времена за будућу радњу. Предлози. Прилози за време (<i>oggi, domani, dopo, sempre...</i>). Модални глаголи (<i>volere, potere, dovere</i>). (Интер)културни садржаји: свакодневни живот, обавезе и разонода; породични и пријатељски односи. <i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? /Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco. Sono molto stanca. Ho paura. Sono nervoso./Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!</i> <i>Alzati!/ Fa' un po' di sport! /Non ti preoccupare!</i> <i>Andiamo al cinema!/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti!</i> <i>Che peccato!/Che bello!/Mi dispiace tanto!</i>

			<i>Perché non facciamo una pausa?</i> Заповедни начин (друго лице јединине и множине). Прилози за начин (<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикација; употреба емотикона; емпатија. <i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo. /È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. /</i> <i>Attraversa la piazza e lì c'è la libreria. Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema.</i> <i>Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto./ Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino.</i> <i>Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Заповедни начин. Прилози за место (<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитни прилог: <i>dove.</i> <i>C'è/ci sono</i> (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице; природа. <i>Che ore sono?/Che ora è? Sono le cinque.</i> <i>Oggi è il 20 maggio 2018.</i> <i>Di solito pranzo alle due./ Mi sveglio alle sette. /A che ora comincia il film?Alle 18.00.</i> <i>Il treno parte per Firenze alle 10.</i> <i>Quando vai in Italia?Fra un mese. /In giugno.</i> <i>Che tempo fa? Piove. Nevica.C'è sole. C'è tanto vento. In inverno fa freddo. D'estate fa caldo.</i> Упитни прилози: <i>quando.</i> Употреба садашњег времена за изражавање будућности. Прилози за време (<i>adesso, oggi, domani, mai, sempre...</i>). Повратни глаголи. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Италији; типично радно време.

			<i>Di chi è questa bici? È di Paola.</i> <i>È tuo questo libro? No, è di Marco.</i> <i>Questo zaino è mio.</i> <i>Hai un dizionario? Sì, ce l'ho./ No, non ce l'ho.</i> <i>Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања са <i>di chi</i>. Речца <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. <i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché...</i> <i>Il mio film preferito è...</i> <i>Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/Non mi piace perché...</i> <i>Ti piacciono le lasagne? Sì, mi piacciono molto.</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti</i>). (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм). <i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio.</i> <i>Quanto costa un chilo di mele?</i> <i>Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie. Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva.</i> <i>Scusi? Possiamo ordinare?</i> Упитни придев /прилог: <i>quanto/i/a/e</i>. Партитиван члан. Прилози за количину <i>poco/molto/tanto;un po'</i>. Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (<i>etto</i>); валута,

		намирнице и производи специфични за циљну културу.

2.14.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Математика	Шести	Ученик је у стању да користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелном представом, Чита, записује, упоређује и представља на бројевној правој целе и рационалне бројеве записане у облику разломка или у децималном запису, помажући се сликом кад је то потребно Преведи децимални запис рационалног броја у разломак и обрнуто. Извршава једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања рационалних бројева само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n природан број Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Одређује задати проценат неке величине. Тумачи податке приказане табелом и графички Разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла) Класификује троуглове и четвороуглове на основу њихових својстава. Интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) Влада појмом троугао, четвороугао, квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор) Израчуна обим и површину троугла, квадрата, правоугаоника, паралелограма, ромба и трапеза на основу елемената који непосредно фигуришу у задатку. Користи одговарајуће јединице за мерење дужине, површине Претвара веће јединице дужине у мање. При мерењу бира одговарајућу мерну јединицу; заокругљује величине исказане датом мером	Скуп целих бројева (Z) и рационалних бројева (Q). Супротан број. Апсолутна вредност целог и рационалног броја. Приказ целих и рационалних бројева на бројевној правој. Упоредивање целих и рационалних бројева Основне рачунске операције у скуповима Z и Q њихова својства. Изрази са целим и рационалним бројевима Једначине и неједначине: $ax+b=c$, $ax+b>c$, $ax+b<c$, $ax+b\leq c$, $ax+b\geq c$, ($a,b,c\in Q, a\neq 0$) Координатни систем и приказ података у координатном систему, као и приказ зависности међу величинама. Размере, пропорције и проценти. Директна и обрнута пропорционалност. Појам троугла и четвороугла и обим троугла. Висина и средња линија троугла и трапеза. Углови троугла и четвороугла и њихов збир. Врсте троуглова према угловима и страницама. Однос између страница и углова троугла. Неједнакост троугла. Конструкције углова($60^\circ, 120^\circ, 30^\circ, 45^\circ, 75^\circ, 135^\circ$) Основне конструкције троуглова, паралелограма и трапеза Појам подударности и ставови подударности. Централна и осна симетрија и подударност. Центар описане и уписане кружнице троугла. Паралелограм, ромб, правоугаоник, квадрат, трапез и делтоид и њихове особине Сабирање и одузимање вектора и множење вектора бројем.

		Појам површине , једнакост површина подударних фигура. Површине правоугаоника, квадрата, паралелограма, троугла, трапеза и четвороугла са нормалним дијагоналама.

2.14.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Историја	Шести	• објасне појам средњег и појам раног новог века, • наведу кључне прекретнице које означавају почетак и крај средњег и новог века, • објасне поделу на рани и позни средњи век. • разумеју узроке и ток Велике сеобе, • наведу племена која су учествовала у Великој сеоби, • наброје најстарије писане историјске изворе о Србима, • наброје српске земље раног средњег века и покажу на карти где су се налазиле, • опишу однос Срба и Бугарске и Срба и Византије, • разумеју узроке пада Србије под византијску власт, • разумеју какво је било државно уређење Србије у доба Немањића и објасне какав је био значај и положај владара, • наведу друштвене слојеве у средњовековном српском друштву и објасне главне разлике између њих, • опишу како је развој привреде утицао на успон Србије, • наброје важније српске градове и руднике у позном средњем веку. • кажу где и када настају хуманизам и ренесанса, • опишу најважније одлике ових културних покрета, • увиде разлике између средњовековне културе и нових културних праваца, • именују најзначајније представнике хуманизма и ренесансе, • повежу уметнике са њиховим делима,	Основи проучавања прошлости Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку (рађање Европе) Европа, Средоземље и Србија у позном средњем веку Рани нови век

2.14.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Биологија	Шести	Ученик ће бити у стању да: -наведе грађу биљне, бактеријске и животињске ћелије и препозна их на сликама -дефинише фотосинтезу и ћелијско дисање -дефинише прокариотску и еукариотску ћелију -дефинише колонијалне организме -наведе једноставне примере једноћелијских и колонијалних организама -наведе спољашњу грађу вишећелијских организама (делови тела биљака и животиња) -наведе нивое биолошке организације живих бића -наведе системе органа човека и њихову улогу -наведе начине исхране у живом свету и поделу хетеротрофа -дефинише размену гасова и наведе начине размене гасова у живом свету -дефинише излучивање и наведе начине излучивања у живом свету -дефинише размножавање, наведе начине размножавања у живом свету, одлике полног и бесполог размножавања, начине размножавања биљака -дефинише гљиве, наведе поделу, начин исхране и размножавања (Учење уз помоћ наставника)	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
		дефинише животну средину и биотоп -дефинише еколошке факторе и наведе поделу -дефинише популацију и биоценозу -наведе једноставне ланце исхране -дефинише адаптације и животну форму и наведе једноставне примере -дефинише екосистем -дефинише антропогени фактор, наведе начине деловања човека на природу и остала жива бића (учење уз помоћ наставника)	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ
		-дефинише наследни материјал и ген -наведе наследне и стечене особине код човека -дефинише индивидуалну варијабилност и илуструје је на једноставним примерима -наведе да у промењеним условима средине опстају најбоље прилагођени организми (учење уз помоћ наставника)	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
		-наведе редослед појаве организама на планети Земљи -дефинише дрво живота -наведе поделу живих бића на три домена (учење уз помоћ наставника)	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

		-дефинише инфекцију, епидемију и пандемију -наведе начине ширења заразних болести и начине заштите од ширења заразних болести -наведе једну бактеријску и једну вирусну инфекцију -наведе начине пружања прве помоћи код повреда коже (опекотине, огреботине, промрзLINE)) -наведе последице употребе алкохола	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

2.14.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Шести	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника зна да географија проучава и природу и људско друштво Да зна основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална), разликује појмове литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника разуме појам оријентације и наводи начине оријентисања -наводи начине представљања Земљине површине (глобус и географска карта), разликује паралеле и меридијане -препознаје и чита географске и допунске елементе карте - познаје појам ротације и револуције - да опише обртање Земље око њене замишљене осе-ротација - да опише обртање Земље око Сунца-револуција познаје појмове: зора, јутро, подне, вече, ноћ, обданица, оса, полови, упоредници, Екватор, повратници, поларници Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника- познаје основне појмове о становништву уочава њихов просторни распоред, дефинише појам екумене и њене границе - дефинише појмове наталитет, морталитет и природни прираштај Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника познаје: појам насеља, њихову основну поделу и уочава њихов просторни распоред Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника познаје: основне појмове : природна и географска средина, привреда и делатност, наведе да су ваздух, вода и земљиште основни природни ресурси неопходни за живот на Земљи, дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА ГЕОГРАФСКА КАРТА СТАНОВНИШТВО НАСЕЉА ПРИВРЕДА ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ

		наставнка наводи и описује начине представљања Земљине површине (глоб и географска карта) препознаје и чита географске и допунске елементе карте, дефинише појам државе, њене елементе Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника именује континенте на Земљи- препознаје: положај, границе континента на карти света, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности	

2.14.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Физика	Шести	Ученик ће разумети повезаност природних наука и везу физике са осталим природним наукама (математиком, техником и медицином); методе истраживања у физици и огледе који илуструју различите физичке појаве.	Увод у Физику Овом темом ученици се уводе у поље физике и област њеног проучавања као и везу између природних наука. Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина. Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...)
		ученик разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину;	Кретање Овом темом ученици упознају кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине.

		ученик објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);	Сила Циљ ове теме је да ученици уоче узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању Процена интензитета силе демонстрационим
		ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега);	Мерење Унутар ове теме ученици усвајају основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера. Мерила и мерни инструменти
		- ученик повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); - ученик демонстрира појаву инерције тела;	Маса и густина Унутар ове теме ученици се упознају са Законом инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела.

2.15. ДОДАТНА НАСТАВА

2.15.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и књижевност	Шести	- разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; - препоручи књижевно дело уз кратко	књижевност <u>Књижевни термини и појмови:</u> - ауторске лирске песме: социјална и дескриптивна песма - језичко-стилска изражајна средства: персонификација, метафора, градација, поређење, контраст... - функција мотива у композицији лирске песме - фабула и сиже - статички и динамички мотиви композиција; епизода - идејни слој књижевног текста - врсте карактеризације књижевног лика; унутрашњи монолог; хронолошко и ретроспективно приповедање; аутобиографија; пословице, изреке; питалице; загонетке

		образложење; - говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине; - саставља једноставнији аргументативни текст; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе, имајући на уму читалачку публику. – увиђа звучне, визуелне, тактилне, ольфакторне елементе песничке слике; – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; – користи електронски додатак уз уџбеник;	- драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет; драмска ситуација; драма у ужем смислу - анализа рада
		- препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом; - разликује реченице по комуникативној функцији; - доследно примењује правописну норму; - користи правопис (школско издање); - правилно изговара речи водећи рачуна о дужини; разликује дуги и кратки акценат у изговореној речи	језик <u>Фонетика:</u> - настанак гласова и говорни органи - подела речи на слоге и слоготворно р - подела сугласника по звучности и месту изговора - гласовне промене (непостојано а, прелазак л у о, једначење сугласника по месту творбе, једначење сугласника по звучности, јотовање, палатализација, сибиларизација, губљење сугласника) <u>Морфологија:</u> - подела речи по настанку: просте речи и творенице, породица речи - аугментативи и деминутивни - грађење и основно значења глаголских облика: аорист, имперфекат, плусквамперфекат - заменице: неличне именичке, придевске <u>Синтакса:</u> - реченица; независна предикатска реченица; појам

		комуникативне функције
	- проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста - говори јасно, поштујући стандарднојезичку норму; - изражајно чита обрађене књижевне текстове.	језичка култура <u>Правопис:</u> - писање имена небеских тела - правописна решења у вези са гласовним променама - писање глаголских облика - писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима - писање заменице Ваш великим почетним словом

2.15.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Шести	-у неколико везаних исказа саопштава информације о себи и другима; -уме да опише жива бића, предмете и места и положаја у простору, користећи једноставнија језичка средства; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену у ширем комуникативном контексту -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију а која се односи на тему школског живота -разуме и користи глагол to be - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне и уобичајене радње/активности; -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију-самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује друга или другарицу -разуме једноставне текстове у којима се описују догађаји и	Hi! Hello. Good morning / evening / afternoon. How are you? I'm fine thank you, and you? Goodbye. Bye. See you (later / tomorrow). (Интер)културни садржаји: формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. – представи себе и другог; – разуме јасно постављена једноставна питања личне природе и одговара на њих; Представљање себе и других; давање основних информација о себи; давање и и тражење основних информација о другима Језичке активности у комуникативним ситуацијама Иницирање упознавања, посредовање у упознавању и представљање других особа, присутних и одсутних, усмено и писано; слушање и читањескратких и једноставних текстова којим се неко представља; попуњавање формулара основним личним подацима (пријава на курс,

		искуства из прошлости самостално користи фреквентније правилне и неправилне глаголе како би описао прошле радње - самостално формулише једноставније изразе који се односе на слагање неслагање у неколико везаних исказа самостално и правилно саопштиава информације о себи и другима; - размењује информације -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију • -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. Самостално и правилно описује места користећи позната језичка средства и разуме појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања, пита и каже где се нешто налази користећи примерена језичка средства, тражи и у неколико везаних исказа саопштава смер кретања; -самостално пореди и описује карактеристике живих бића, појава и места, користећи једноставнија језичка средства -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, -изрази основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; -у потпуности разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање искуства из прошлости; - самостално размењује информације у вези са искуствима из прошлости; -самостално и правилно описује у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију - разуме краће и дуже текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разуме и самостално размењује информације које се односе на предвиђање, понуде/одлуке, и намере у будућности - самостално и правилно изражава своја и туђа предвиђања, понуде/одлуке, и намере у будућности - Разуме једноставне	преплата на дечји часопис, налепница за пртљаг, чланска карта и слично). Садржаји My name's Maria /I'm Maria. What's your name? This is my friend. His name is Marko. Maria, this is Barbara. Barbara this is Maria. Nice / Pleased to meet you. How old are you? I'm 11. John isn't twelve. He's thirteen. Who's this? It's Carla. What's your phone number / address / mail address? Where are you from? I'm from (Spain). They're from Britain. What nationality are you / is she/he? I'm (Spanish). Who's this? It's my father. Who's that? It's my sister. Her name's Susan. These are my friends. Those are their dogs, Blacky and Spot. Личне заменице у функцији субјекта – I, you ... Присвојни придеви – my, your... Показне заменице – this/these, that/those Глагол to be – the Present Simple Tense Питања са Who/What/Where/How (old) Основни бројеви (1–100) (Интер)културни садржаји: формално и неформално представљање, сличности и разлике у именовању сродства, земље енглеског говорног подручја. – разуме упутства и налоге и реагује на њих; Разумевање и давање једноставних упутстава и налога Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање налога и упутстава и реаговање на њих (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично). Садржаји Let's start. Quiet, please. Listen to me! Stand up. Sit down.

		предлоге, и позиве на заједничке активности и самостално и правилно одговара на њих уз одговарајуће образложење -самостално и правилно упућује предлоге, савете и позиве на заједничке активности разуме једноставне текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -самостално размењује информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -самостално описује у неколико, краћих везаних исказа искуства и догађај из прошлости - разуме предлоге и одговоре на њих; разуме и примењује правила учтивих комуникације - самостално описује у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности самостално и правилно разумењује и примењује правила учтивих комуникације. - разуме и реагује на дуже исказе који се односе на допадање/недопадање; - изражава допадање/недопадање познатим језичким средствима; -разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима, основне потребе, осете и осећања познатим језичким средствима; - разуме и реагује на савете, присуство/одсуство обавезе; -самостално размењује информације које се односе на савете - самостално и правилно саопштава савете користећи одговарајућа језичка средства; -разуме и формулише исказе којима се тражи мишљење разуме и самостално саопштава исказе који се односе на изражавање количина и цена.	Say hello / goodbye to your friend/him/her/them. Open / Close your books. Put down your pencils. Open the window, please. Come here / to the board. Give me your book, please. Don't do that. Listen and sing / do / number / point / match /repeat... Read and say / write / complete the sentences / dialogue / chart. Move to the right / left. Go back to the start / number 1. Императив Личне заменице у функцији објекта – me, her, him... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости, песме. – разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (су- гестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично) и без ње; Исказивање правила понашања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа у вези са правилима пона- шања. Садржаји Can I sit here? Sorry, you can't. We cannot / can't talk in class. You must switch off your mobile phone. You must not / mustn't feed the animals. You mustn't take photos here. Модални глаголи за изражавање дозволе и забране – can/can't/cannot, must/mustn't/must not (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима, значење симбола. – разуме позив и реагује на њега, – упуту позив на заједничку активност; Позив и реаговање на по-

			зив за учешће у заједничкој активности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких једноставних позива на заједничку активност и реаговање на њих, усмено или писано (позив на рођендан, журку, на игру, у биоскоп...); упућивање и прихватање /одбијање позива на заједничку активност, усмено или писано, користећи најједноставније изразе молби, захвалности, извињења. Садржаји Let's play football / the memory game / go to the cinema. Come and play with me! Can/Could you come over to my place / to my party tomorrow afternoon? OK. All right. Sure. Why not? Well, I'm not sure. Sorry, I can't. Thank you, but I can't. Императив Модални глаголи за изражавање предлога – can/could (Интер)културни садржаји: прикладно прихватање и одбијање позива, рођендан и прослава рођендана, игре. – разуме кратке и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – упутује кратке и једноставне молбе и захтеве; – исказује и прихвати захвалност на једноставан начин; Исказивање молбе, захтева и захвалности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање једноставног, усменог и писаног одговора на исказану молбу или захтев; изражавање и прихватање захвалности у усменом и писаном облику. Садржаји Can I borrow your pencil, please? Yes, here you are. Thank

			you! You're welcome. No problem. It's alright. Okay. No, I'm sorry, I need it. Can you help me, please? Can / Could you open the door for me, please? Of course. Sure. Give me a glass of water, please. Can I have your phone number / address / mail address? May I ask a question? Could/May we go home now? Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације. – разуме једноставно исказане честитке и одговара на њих; – упуту једноставне честитке; Честитање Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких и једноставних устаљених израза којима се честита празник, рођендан или неки други значајан догађај; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање кратких пригодних честитки у усменом и писаном облику. Садржаји Happy birthday to you! Merry Christmas! Happy New Year! Happy Easter! Happy Valentine's Day! Same to you! Well done! Bravo! Congratulations! (Интер)културни садржаји: најзначајнији празници и начин обележавања / прославе. – разуме једноставан опис живих бића, предмета, места и појава; – опише жива бића, предмете и места и појаве једноставним језичким средствима; Описивање живих бића, предмета, места и појава Језичке активности у комуникативним ситуацијама

			Слушање и читање краћих једноставних описа живих бића, предмета, места и појава у којима се појављују информације о спољном изгледу, појавним облицима, димензијама и осталим најједноставнијим карактеристикама; давање кратких усмених и писаних описа живих бића, предмета, места и појава. Садржаји I'm tall and thin. I've got long brown hair and blue eyes. What colour are your eyes? She's got a nice big present. She's a good teacher. He's a good friend. My dog Blacky is small and black. He's got a white tail. Their garden is big and nice. My house is small, but nice. There isn't a hospital in my town. There are two cafes near my house. There's a pen on the table. The pen is black. Глаголи have got, to be за давање описа Егзистенцијално There is / are... Чланови a/an/the (Интер)културни садржаји: култура становања, однос према живој и неживој природи, главни / већи градови земаља енглеског говорног подручја. – разуме једноставне исказе о уобичајеним и тренутним активностима и способностима и реагује на њих; – опише и планира уобичајене и тренутне активности кратким једноставним језичким средствима; – опише шта уме/не уме да (у)ради; Описивање уобичајених и тренутних активности, планова и способности Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа у вези са уобичајеним и тренутним

			активно-стима, плановима и способностима у породичној и школској средини; састављање порука и спискова у вези са уобичајеним и тренутним активностима, плановима и способностима. Садржаји Do you always walk to school? He never helps his mum. She sometimes does the washing up. What do you do on Sundays? I go to school in the morning. He doesn't collect badges. I feed my dog and take out the rubbish in the morning. I help my father in the garden on Saturdays. Mr / Mrs Atkin works in a bank. My cousins live in Canada. She's wearing blue jeans today. She's cleaning her teeth. What are they doing now? They're reading. What's he doing? Is he doing his homework? Yes, he is. / No, he isn't. He / She can jump. Can you sing? Who can swim? Can Beth climb a tree? Yes, she can. / No, she can't. He can run, but he can't swim. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање радњи у садашњости Прилози за учесталост – usually, often... Модални глагол can за изражавање способности (Интер)културни садржаји: радно време, разонода, живот породице. – разуме свакодневне исказе у вези с непосредним потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима; Исказивање потреба, осета и осећања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима

			осећањима; саопштавање потреба и осета и предлагање решења у вези с њима; усмено и писано исказивање својих осећања и (емпатично) реаговање на туђа. Садржаји I'm thirsty. I can bring you a glass of water. I am hungry. Can I make you a sandwich / Do you want a sandwich? Yes, please. / No, thanks, I want some salad. She is hot/cold. Alice is happy / sad / fine/ ill / tired... The Present Simple Tense (be, want) Модални глагол can за изражавање предлога. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; употреба емотикона. – разуме једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагује на њих; – тражи и пружи кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; – опише непосредни простор у којем се креће; Исказивање просторних односа и величина Лезичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у којима се на једноставан начин описују просторни односи и оријентација у простору; усмено и писано тражење и давање информација о сналажењу / оријентацији у простору; усмено и писано описивање просторних односа у приватном и јавном простору (соба, стан, кућа, учионица, школа, музеј, биоскоп). Садржаји Where's the chair? It's in front of the whiteboard. There's a mirror on the wall. The desk is between the bed and the wardrobe.

			The kitchen is downstairs. In this picture, our parents are in the living room. Where's the toilet? It's on the left/right. It's here/over there. What's behind / opposite the school? There's a big beautiful park near here. Егзистенцијално There is / are... Предлози за изразување положаја и просторних односа – here, there, in, on, under... Чланови a/an/the Питања са Where, What... (Интер)културни садржаји: јавни простор, култура становања. – разуме једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену и реагује на њих; – тражи и даје кратка и једноставна обавештења о хронолошком/метеоролошком времену; Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког) Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање кратких текстова који се односе на тачно време, дан, месец или део дана (разглас/план вожње на аутобуској/железничкој станици, аеродрому; биоскопски програм, договор за неку активност) или на метеоролошко време (тренутне или уобичајене временске прилике); усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности или метеоролошким приликама. Садржаји What time is it? It is five o'clock. It's half past six. It's (a) quarter past / to twelve. When do you wake up? I wake up at seven. There's a good programme on TV at (a) quarter to seven. When does the

			film start? It starts at half past seven. The train leaves at half past two. What's the weather like today? It's (very) hot today. It's sunny /windy... It isn't (very) cold. It's snowing. It usually snows in winter. What day is it today? Is it Tuesday? I usually have my piano lesson on Thursday, but this week I'm having it on Wednesday. I don't watch TV in the morning / afternoon. My birthday is on 21st of May / May 21st. ThePresentSimpleTenseза изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред возње, ТВ / биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи. ThePresentContinuousTense за изражавање тренутних и привремених радњи. Предлози in/on/at за изражавање времена. Питања са When, What (time/day)... Редни бројеви до 100. (Интер)културнисадржаји: клима, разговор о времену, географске дестинације. – разуме једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагује на њих; – тражи и да једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; Изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање припадања /неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано, исказивање припадања /неприпа-

			дања и поседовања/непоседовања. Садржаји This is my ball. This isn't your card. Whose jacket is this? It's Jane's/my father's jacket. I've got a brother. He's got two sisters. I've got a bike. I haven't got rollerblades. Sam hasn't got a cat, he's got a dog. Is this your dog? Саксонски генитив са именицом у једнини – my friend's / Milan's book Присвојни придеви my, your, his...Have got за изражавање припадања/ поседовања. Питања са Whose. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи, однос према животињама, кућни љубимци. – разуме једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања, слагања/неслагањаи реагује на њих; – тражи мишљење и изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима; Изражавање допадања/ недопадања Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова с једноставним исказима за изражавање допадања / недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање слагања / неслагања, допадања / недопадања. Садржаји Do you like it? Yes, it's very good/No, it's horrible. I'm sorry, but I don't. I don't know. I like apples. I don't like oranges. Peter loves English. He doesn't like Maths. My favourite school subject is P.E. What's your favourite school subject/book/film...? Who's your favourite singer/actor/

			sports star? Why? The Present Simple Tense (like, love...) Питања са What, Who, Why ... (Интер)културни садржаји: уметност (књижевност за младе, стрип, филм, музика...), храна, спорт. – разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и реагује на њих; – тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима; – изрази присуство и одсуство некога или нечега; Изражавање количине и бројева Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставних исказа које садрже информације у вези са количином и бројевима (новчани износ, узраст, време, број телефона и слично); усмено и писано коришћење једноставних исказа са бројевима до 100. Садржаји There are six apples on the table. Are there any bananas? Yes, there are some. / no, there aren't any. How many people are there in the park? There are two women and three children. Is there any orange juice in the fridge? Yes, there is some. / No, there isn't any. How much is this T-shirt? It's £2.80. Основни бројеви до 100 Множина именица – правилна и најчешћи облици неправилне множине (man – men, woman – women, child – children...). Бројиве и небројиве именице. Неодређени детерминатори – some, any. Квантификатори – much, many, a lot of.

			Питања са How much / many. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење, путовања

2.15.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Шести	– у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; -формално и неформално иницира упознавање, посредује у упознавању, саопштава основне информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту -у више везаних исказа течно опише и упореди карактеристике живих бића, предмета, места и појаве једноставним језичким средствима -у више везаних исказа пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање уколико одбија позив разуме текст поруке (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се изражава захвалност - саопшти кратку поруку којом се захваљује; -у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге у вези са уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. -размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) -у више везаних исказа течно опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја примењујући једноставнија језичка средства -описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа – опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; -описује користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и	Wie ist dein/Ihr Name/Vorname/Nachname? Das ist Herr/Frau... Ich möchte dir/Ihnen meine Mutter vorstellen. Darf ich vorstellen? Das ist Robert, der neue Schüler in unserer Klasse. – Willkommen. Wo wohnst du? Ich wohne in der Goethestraße 34. Ist das ein Einfamilienhaus oder ein Mehrfamilienhaus? – Eigentlich ein Reihenhauses./ Was ist deine Mutter von Beruf? Sie ist Ärztin. Hast du Geschwister? Ja, einen älteren Bruder. Er heißt Martin und ist verheiratet/ studiert Geografie. Презент јаким и слабим, помоћних и модалних глагола. Упитне реченице. Личне заменице. Присвојни придеви. Бројеви (основни и редни). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена, презимена и надимци; родбина и родбинске везе; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; већи градови у земљама циљне културе. Freiburg ist eine wunderschöne Stadt in Baden-Württemberg. Es liegt in der Nähe Frankreich. Freiburg ist eine Studentenstadt, weil dort sehr viele Studenten aus der ganzen Welt studieren. Wie sieht deine Schwester aus? Sie ist ein hübsches Mädchen mit grünen Augen und roten, lockigen Haaren. Sie sieht wie eine Irin aus. Elefanten sind die größten Tiere der Welt. Die können mehrere Tonnen wiegen, obwohl sie nur Pflanzen fressen. Описни придеви. Поређење придева. Придевска деклинација. Презент. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља

		једноставним језичким средствима -опише специфичније просторне односе и величине једноставним и везаним исказима -опише метеоролошке прилике и климатске услове једноставним језичким средствима; - опише дневни / недељни распоред активности -изрази припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи неколико везаних исказа примењујући једноставна језичка средства изрази своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење - пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; -на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта	говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Möchtest du mit mir morgen ins Konzert gehen? Es beginnt um 20 Uhr. Ich weiß, dass du diese Sängerin magst. Komm zu mir und bring deine CDs mit. Du solltest mehr Obst und Gemüse essen, wenn du fit bleiben möchtest. Sport ist wichtig. Ich gehe morgen einkaufen. Kommst du mit ? – Ja, gerne./Einverstanden./ Abgemacht. Leider kann ich nicht. Ich muss meiner Mutter helfen. Kommst du nicht mit? – Doch, das habe ich dir schon gesagt. Питање са негацијом и афирмативан одговор Doch. Императив. Облик sollte за давање савета и препорука. Презент. (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Guten Tag, kann ich Ihnen helfen ? – Ja, ich suche ein T-Shirt aus Baumwolle in Größe XL./ Entschuldigung, wann fährt der ICE nach Hamburg ab? Um 23.45 vom Gleis 5. – Danke schön. Wie komme ich zum Gleis 5? – Gehen Sie drüber und dann etwa 50 Meter geradeaus, da ist der Gleis 5. Liebe Fahrgäste, wir machen eine Pause an der Tankstelle, steigen Sie bitte wieder in 15 Minuten in den Bus ein. Ich habe gehört, dass du an der Deutscholympiade den ersten Preis gewonnen hast. Ich gratuliere dir zum Erfolg. – Danke schön. Ich bedanke mich. Упитне реченице. Прилози за место. Предлози за правац. Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Lest den Text und macht dann die Übung 3! Während der Klassenarbeit darf man kein Wörterbuch benutzen. Wähle die richtige Antwort aus und kreuze sie an. Du sollst alle Geräte vor der Reise ausschalten. Glasmüll kommt hier rein, in den Glascontainer. In Deutschland trennt man den Müll.

			Императив. Презент. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Ich trainiere Basketball seit 5 Jahren. Ich gehe zum Training jeden Abend von 20 bis 22 Uhr. Ich sehe jeden Morgen fern und zwar nur den Wetterbericht. Maria schwimmt gern, deshalb geht sie freitags ins Schwimmbad. Er fastet mittwochs und freitags. Предлози за време. Прилози за време. Презент. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. Wie hast du deine Ferien verbracht? Wohin bist du gereist? Als ich klein war, hatte ich Angst vor Hunden, aber vor zwei Monaten habe ich einen Hund zum Geburtstag bekommen. Habt ihr eure Hausaufgaben gemacht? Ich wollte mit Sophie telefonieren, aber niemand hat auf meinen Anruf geantwortet. Перфект. Претерит помоћних и модалних глагола. Временске реченице са везником als/wenn. Прилози за време. (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости. Was möchtest du werden? Heute Nachmittag gehe ich mit Anna aus. Nächste Woche werde ich nach Berlin fahren. Am Sonntag werde ich 15. Dann organisiere/mache ich eine Party. Презент. Футур. Упитне реченице. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Ich habe starke Halsschmerzen. – Schade. Tut mir leid. Bist du müde? – Ja, ich muss jetzt ins Bett gehen. Meine Schwester interessiert sich für Musik/hat Interesse an Musik. Sei/Seid vorsichtig. Das macht mir Spaß. Императив.

			Презент. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. Ich bin bei Marcus. Peter wohnt direkt gegenüber meinem Haus. Wenn du zu mir kommen willst, musst du die U-Bahn nehmen. Die U-Bahn Station heißt „Tiergarten“ und ist nicht weit von meinem Haus (entfernt). Da gehst du nur geradeaus und nach der Ampel die dritte Straße links. Wo ist sie? – Ich denke, sie ist in der Apotheke. – In welcher ? – In der Apotheke zwischen der Post und dem Museum. Упитне реченице. Употреба придева и предлога који описују просторне односе. Презент. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места. Ist der Platz hier frei? Ja, nehmen Sie Platz bitte. Diese Strasse ist gesperrt. Sie müssen einen Umweg machen. Darf ich denn meinen Koffer bis zur Abreise an der Rezeption stehen/liegen lassen? In der Klinik muss man das Handy ausmachen. Wenn du in die Kirche gehst, musst du eine lange Hose anziehen. Упитне реченице. Презент модалних глагола. Модални глаголи. (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола. Unsere Nachbarn leben in der Schweiz. Wir haben viele Poster in unserem Klassenzimmer. Susis Hund ist ein Rottweiler. Wessen Regenschirm ist das, deiner oder von deiner Mutter? Присвојни придеви. Присвојни детерминативи. Конструкције за изражавање припадања (ein Freund von mir). (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. Was ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? Was trinkst du lieber, Apfelsaft oder Orangensaft? – Orangensaft trinke ich am liebsten. London gefällt mir nicht, weil es zu viele Menschen auf den Straßen gibt. Ich finde das Leben in Wien sehr

			sicher. Ich verbringe meinen Urlaub am liebsten am Meer, denn ich mag Wasser und Schwimmen. Компарација придева. Деклинација именица. (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм. Ich denke, wir müssen ihm helfen. – Du hast recht. Natürlich. Selbstverständlich. Meiner Meinung nach ist diese Reise zu teuer. Bist du auch dieser Meinung? Denkst du auch so? Was denkst du darüber? Was hältst du davon? Bist du damit einverstanden? – Ich denke/meine, ... Презент. Предложни глаголи (најфреквентнији за ову комуникативну функцију). Зависно-сложене реченице (dass, ob, w-?, weil). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Wieviele Schüler sind in deiner Klasse? Es gibt 12 Schülerinnen und 15 Schüler. Diese Jacke kostet jetzt 45 Euro, aber ihr Preis war 98,50 Euro. Jetzt ist sie stark reduziert, mehr als 50%. Er wohnt im dritten Stock. Sein Gebäude hat 12 Stockwerke. Columbus hat 1492 Amerika entdeckt. Mein Vater ist 1978 geboren und ich 2009. Für diese Torte brauche ich 5 Eier und 250 Gramm Butter. Основни бројеви преко 1000. Редни бројеви до 100. Изражавање година до 2000 и касније. Употреба члана. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура.

2.15.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Шести	– у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; -формално и неформално иницира упознавање, посредује у упознавању, саопштава основне	<i>Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie.A presto! A domani! Buona notte!</i> <i>Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo .../Sono ...Piacere.</i>

	информације о себи и другима у ширем друштвеном контексту -у више везаних исказа течно опише и упореди карактеристике живих бића, предмета, места и појаве једноставним језичким средствима -у више везаних исказа пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање уколико одбија позив разуме текст поруке (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се изражава захвалност - саопшти краткој поруку којом се захваљује; -у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге у вези са уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. -размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) у више везаних исказа течно опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја примењујући једноставнија језичка средства -описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа – опише у неколико краћих, везаних исказа догађај из прошлости; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава; -описује користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима -описује специфичније просторне односе и величине једноставним и везаним исказима -описује метеоролошке прилике и климатске услове једноставним језичким средствима; - опише дневни / недељни распоред активности -изрази припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање користећи неколико	<i>Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è..../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../</i> <i>Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino.Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia.</i> <i>Io sono figlia unica,e tu? Hai fratelli o sorelle?</i> <i>Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto).</i> <i>Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Quando sei nato/a? Sono nato/a il/’....nel..../Quando è il tuo compleanno? Il mio compleanno è ...</i> Презент индикатива Личне заменице. Упитне речи: <i>come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi.</i> Показна заменица (<i>questo/a/e/i</i>). Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (<i>Signor Rossi, Signora Rossi</i>); имена и надимци; начин писања адресе. <i>Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri. Fabio è più alto di Luigi./ Lei è la mia migliore amica. È simpatica.</i> <i>Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata.C’è un tavolo./Ci sono due sedie.</i> <i>Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa.</i> <i>Nicola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene.</i> <i>Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo.</i> Личне заменице. Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. (Интер)културни садржаји: најважније географске карактеристике Италије; биљни и животињски свет. <i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un’ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno!/ Vorrei invitarti alla</i>

		везаних исказа примењујући једноставна језичка средства изрази своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; -на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/ каже/ израчуна колико нешто кошта	<i>mia festa. Grazie, ci vengo volentieri!/Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene.</i> <i>Non mangiare troppi dolci! Bevi tanta acqua!/ Facciamo i compiti insieme! Sta' tranquillo!</i> Презент индикатива најфреквентнијих повратних глагола. Садашње време у значењу будућег. Заповедни начин фреквентних глагола. (Интер)културни садржаји: разонода; прикладно позивање и прихватање/ одбијање позива. <i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego.</i> <i>Posso aiutarti? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego./Vorrei un bicchiere di acqua, per favore./Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? Scusa! Scusi! Un momento/un attimo, per favore.</i> <i>Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? /Quale libro ti piace?Questo qui?Quello lì?</i> <i>Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore.</i> <i>Grazie del regalo! È bellissimo!</i> <i>A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71?</i> Модални глаголи (<i>potere, dovere, volere</i>). Кондиционал учтивости (<i>potere, volere</i>). Упитни придеви: <i>quale/i; che</i>. Показне заменице: <i>quello/a/i/e; questo/a/i/e</i>. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, дружење и пријатељски односи. <i>Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ Scrivi un'email a un tuo amico.</i> <i>Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. / È vietato fumare! Vietato fotografare!</i> Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: традиционалне омиљене врсте јела; игре. <i>Buon compleanno!Tanti auguri!</i> <i>Bravo/a/i/e! Bravissimo/a/i/e! In bocca al lupo! Crepi!</i> <i>Buon Anno!Felice Anno Nuovo!/Buon Natale!/Forza!/Sono felice per te!/Mi dispiace.Che peccato!</i> Узвичне реченице. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања; честитање. <i>Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo.</i>

		<i>La mattina si alza presto e fa colazione al bar./Di solito pranziamo verso le due./Non va a letto mai prima delle dieci./Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola.</i> <i>Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare.</i> Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол <i>sapere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, di solito...</i> Предлози. Редни бројеви до 10. (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања. <i>Ieri sono andata in piscina./Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro.</i> <i>Antonio Vivaldi è nato a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (<i>Passato prossimo</i>): помоћни глаголи <i>essere/avere</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>ieri, due settimane fa, un anno fa...</i> (Интер)културни садржаји: живот некад и сад. <i>Il sabato vado in piscina. /A che ora inizia la lezione?/Domani devo fare la spesa./ Sabato prossimo organizzo la festa di compleanno. Vuoi venire? Grazie. Vengo volentieri. A che ora comincia la festa ?</i> <i>Che fai domani sera ?Vuoi venire con me al cinema?Mi dispiace, ma non posso. Devo studiare.</i> Употреба садашњег времена за будућу радњу. Предлози. Прилози за време (<i>oggi, domani, dopo, sempre...</i>). Модални глаголи (<i>volere, potere, dovere</i>). (Интер)културни садржаји: свакодневни живот, обавезе и разонода; породични и пријатељски односи. <i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? /Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco. Sono molto stanca. Ho paura. Sono nervoso./Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!</i> <i>Alzati!/ Fa' un po' di sport! /Non ti preoccupare!</i> <i>Andiamo al cinema!/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti!</i> <i>Che peccato!/Che bello!/Mi dispiace tanto!</i> <i>Perché non facciamo una pausa?</i> Заповедни начин (друго лице једнине и множине). Прилози за начин (<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; употреба

		емотикона; емпатија. <i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo. /È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. / Attraversa la piazza e lì c'è la libreria. Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema.</i> <i>Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto./ Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino.</i> <i>Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Заповедни начин. Прилози за место (<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлози за изразување положаја и просторних односа (<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитни прилог: <i>dove</i>. <i>C'è/ci sono</i> (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице; природа. <i>Che ore sono?/Che ora è? Sono le cinque.</i> <i>Oggi è il 20 maggio 2018.</i> <i>Di solito pranzo alle due./ Mi sveglio alle sette. /A che ora comincia il film?Alle 18.00.</i> <i>Il treno parte per Firenze alle 10.</i> <i>Quando vai in Italia?Fra un mese. /In giugno.</i> <i>Che tempo fa? Piove. Nevica.C'è sole. C'è tanto vento. In inverno fa freddo. D'estate fa caldo.</i> Упитни прилози: <i>quando</i>. Употреба садашњег времена за изразување будућности. Прилози за време (<i>adesso, oggi, domani, mai, sempre...</i>). Повратни глаголи. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Италији; типично радно време. <i>Di chi è questa bici? È di Paola.</i> <i>È tuo questo libro? No, è di Marco.</i> <i>Questo zaino è mio.</i> <i>Hai un dizionario?Sì, ce l'ho./ No, non ce l'ho.</i> <i>Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања са <i>di chi</i>. Речца <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан.

		Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини. <i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché...</i> <i>Il mio film preferito è...</i> <i>Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/Non mi piace perché...</i> <i>Ti piacciono le lasagne? Sì, mi piacciono molto.</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti</i>). (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм). <i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio.</i> <i>Quanto costa un chilo di mele?</i> <i>Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie. Vorrei un po' di pane, grazie.</i> <i>Compriamo del pane, delle patate e dell'uva.</i> <i>Scusi? Possiamo ordinare?</i> Упитни придев /прилог: <i>quanto/i/a/e</i>. Партиитиван члан. Прилози за количину <i>poco/molto/tanto;un po'.</i> Основни бројеви. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (<i>etto</i>); валута, намирнице и производи специфични за циљну културу.

2.15.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Matematika	Шести	Ученик је у стању да одређује вредност сложенијег бројевног израза. Решава проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз с целим и рационалним бројевима. Разуме приказ температуре у временској прогнози, разлике у временским зонама, линије времена у представљању историјских догађаја, ранг-листе, финансијска стања на банковном рачуну. Саставља и решава једначине и неједначине	Изометријске трансформације: Осна симетрија Централна симетрија Транслација Сабирање и одузимање целих бројева.

		Користи једначине, неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке Примењује процентни рачун у сложеним ситуацијама. Решава задатке из физике у којима се појављују пропорционалне величине, одређује стварне удаљености на географским картама и плановима градова, у свакодневним ситуацијама (у куповини, кулинарству итд.)примењује знање о процентима и односима величина.Користи основна својства троугла четвороугла, (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез) уме да их конструише.Примењује својства троугла у проблемским задацима.Знања ио троуглу користи за даље учење геометрије и још неких математичких области. Сналази се на мапама, проналази најкраћи пут, процењује удаљеност у свакодневном животу. Примењује подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката Користи сабирање и одузимање вектора у реалним ситуацијама. Користи основна својства делтоида. Користи знање у свакодневном животу, на пример за уређење стана , израду декоративних предмета, рачуна колико је оgrade потребно за оградивање парцеле четвороугаоне површине. Користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише По потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима Процењује и заокругљује дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима; изражава оцену грешке. У свакодневном животу рачуна површину кућа, станова, башта, делова намештаја, процењује колико треба плочица за прикривање пода или зида.	Апсолутна вредност. Углови троугла Дирихлеов принцип. Логичко-комбинаторни задаци Делјивост и прости бројеви. Задаци са рационални бројеви. Однос страница и углова троугла Одабрани задаци са рационалним бројевима. Одабрани задаци и комбинаторика Геометријски доказ. Подударност троуглова Значајне тачке троугла Конструктивни задаци Конструкције кроз недостижне тачке Паралелограм Одабрани задаци са математичких такмичења Четвороугао(доказни и конструктивни задаци). Математички ребуси и игре

2.15.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

ИСТОРИЈА	ШЕСТИ	Ученик у потпуности самостално - Оређује историјске појаве, разликује споменике различитих епоха, са посебним освртом на оне у локалној средини; Ученик у потпуности самостално наведе најзначајније последице настанка и развоја држава у Европи и Средоземљу у средњем веку -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту -уочава појаву Словена и Срба, њихове обичаје, прве државе, културу и уметност Ученик у потпуности самостално -разуме развој културе и уметности као и развој средњовековних градова;упоређује развој српске државе и пропаст Византије Ученик у потпуности самостално- -Разуме Велика географска открића, развој хуманиза и ренесансе и продор Турака на Балканско полуострво	Основи проучавања прошлости Европа, Средоземље и српске земље у раном средњем веку (рађање Европе) Европа, Средоземље и Србија у позном средњем веку Рани нови век

2.15.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Шести	Ученик: -самостално разликује живу и неживу природу на задатим непознатим и атипичним примерима, -објашњава значај биологије за човечанство и располаже опширним знањем у излагању, -објашњава везу између грађе и функције ћелије, -анализира ћелијски метаболизам и објашњава га без помоћи наставника, -објашњава полно и бесполно размножавање, без помоћи наставника на атипичним примерима, -самостално објашњава животне процесе и промет материје и енергије у организму,	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА - Грађа живих бића – спољашња и унутрашња. - Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије. - Једноћелијски организми – бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. - Вишећелијски организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња.

		- самостално интерпретира сложеност појма животне средине и упоређује водену ,копнену и земљишну животну средину, -објашњава повезаност организама који чине животне заједнице у непосредном окружењу, -самостално истражује морску животну средину и њене становнике, -самостално објашњава адаптације у атипичним примерима, -самостално планира, реализује и демонстрира истраживање животних форми, -самостално објашњава укрштање родитељских особина и њихову експресију у и варијабилност у потомству у атипичним примерима, -планира, реализује и систематизује резултате истраживања, - користи нову терминологију у излагању и има ширину и прецизност у изражавању, -самостално систематизује знања, -примењује нову терминологију и еколошке појмове у објашњавању атипичних примера антропогеног деловања и креативно предлаже и процењује мере заштите животне средине, - самосталним истраживањима присутан креативан и критички приступ решавању проблема, -самостално планира, реализује и демонстрира резултате истраживања о здравој исхрани, улози хране у организму, последицама неправилне исхране на здравље, - изводи сложене закључке и демонстрира запажања, -развија способност критичког мишљења, промовише здраве стилове живота.	- Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. - Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези. ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. Значај абиотичких и биотичких фактора. Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита. НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА - Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). Организми без једра. Организми са једром. Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота”.

			ЧОВЕК ИЗДРАВЉЕ Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. Бактерије и антибиотици. Пuteви преношења заразних болести. Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. Последице болести зависности – алкохолизам. Анализа рада

2.15.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Шести	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама, разуме међузависност природе и људског друштва, уочава значај географије за опште образовање и културу Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално ,доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте -уме да користи размер и размерник за одређивање растојања на карти и у природи -разликује карте према размери и садржају и уме да их користи -уме да оријентише карту у односу на стране света и да одржава правац кретања на терену уз помоћ карте описује последице ротације:смена обданице и ноћи, разлике у времену,привидно кретање Сунца - описује последице обиласка Земље око Сунца и нагнутост Земљине осе: смена годишњих доба - објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године '-објашњава простирање и одлике топлотних појасева на Земљи Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва - објашњава узроке и последице високог и ниског природног прираштаја - објашњава потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја) - објашњава узроке и последице миграција у свету и Републици Србији - Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално	ДРУШТВО И ГЕОГРАФИЈА ГЕОГРАФСКА КАРТА СТАНОВНИШТВО НАСЕЉА

		објашњава и изводи закључке узрока и последице урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси) Повезује са претходном темом – Становништво, као и са осталим темама које следе (Привреда, Држава и интеграциони процеси, Географија Европе) :предлог пројектног задатка: <i>Проучимо насеље</i> Ученици раде у групама, а свакој групи се задаје по једно насеље из Србије или света. Задатак групе је да открије и објасни: положај насеља, његову величину, значај, функције, изглед (физиономију простора), начин живота, као и ком типу припада: предлог пројектног задатка: <i>Пресељавање из села у град</i>. Ученици раде у групама (на часу или као домаћи задатак), тако да свака група тражи одговоре на о једно питање: 1. група: Који су узроци ових миграција? 2. Које су последице ових миграција у селу? 3. Које су последице овог процеса у граду? 4. Какве су структуре становништва које учествују (старосно-полне, образовне, економске и сл.)? 5. Какве су функције села, а какве града? 6. Какав је начин живота у селу и у граду	
		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности - разуме да је индустријализација узрок загађивања ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта - објашњава позитивне и негативне последице човековог деловања на животну средину објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално разумеодносе привреде и географског простора., наводи примере из локалне средине објашњава услове природне средине (географски положај, постојање привредних ресурса, итд.) и друштвено-историјске и савремене узроке (политичке и економске) уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално	ПРИВРЕДА ДРЖАВА И ИНТЕГРАЦИОНИ ПРОЦЕСИ

		објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије - објашњава географски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу, четинарску и листопадну шуму) и њихов значај - објашњава природно и механичко кретање становништва Европе и узроке - описује међусобну повезаност и односе држава и регија Европе -објашњава и доноси закључке о утицају природних и друштвених фактора на развој привреде и привредних делатности и размечтај становништва Европе -уме да издвоји географске регије Европе -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Европе и њених регија -уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације	ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ

2.15.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Физика	Шести	Ученик познаје методе истраживења у физици и огледе који илуструју различите физичке појаве. ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); ученик демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; ученик демонстрира појаву деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета; разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке. ученик процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); ученик мери време, дужину и запремину, одређује површину и запремину; ученик решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке; ученик одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења. ученик демонстрира појаву инерције тела; ученик мери масу и запремину тела и на основу мерених вредности одређује густину; ученик мери тежину тела; ученик решава квалитативне и квантитативне задатке везано за густину; ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега). ученик познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); мери тежину тела, одређује површину и на основу измерених вредности зна да одреди притисак чврстих тела; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке везано за притисак; ученик изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (СИ) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто	Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...). Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота). <i>Демонстрациони огледи:</i> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине и запремине...) Векторски карактер брзине. Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског кретања. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. <i>Демонстрациони огледи:</i> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течномшћу. <i>Лабораторијска вежбе</i> 1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром. Циљ ове теме је да ученици уоче узајамно трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (грави-

3. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

3.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</i>		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
КЊИЖЕВНОСТ ЛЕКТИРА ЛИРИКА 1. Јован Дучић: Подне 2. Милан Ракић: Божур 3. Владислав Петковић Дис: Међу својима 4. Милутин Бојић: Плава гробница 5. Десанка Максимовић: Крвава бајка 6. Стеван Раичковић: После кише 7. Јован Јовановић Змај: Јутутунска јухахаха 8. Рабиндранат Тагоре: Папирни бродови 9. Вислава Шимборска: Облаци ЕПИКА 1. Народна бајка (једна по избору): Међедовић / Чудотворни прстен / Златоруни ован 2. Стефан Митров Љубиша: Кањош Мацедонових (одломак)	- користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; - истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; - чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; - разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; - разликује основне одлике стиха и строфе –укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих;	Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана на обавезни, допунски и изборни део. Комбиновањем и повезивањем различитих текстова успоставља се вертикална и хоризонтална корелација уз помоћ којих се ученици поступно уводе у свет књижевности. При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Исходи ове области су засновани на читању тако да је оно главна активност. У седмом разреду негује се доживљајно читање, а ученици се поступно уводе у истраживачко читање и оспособљавају да искажу свој доживљај уметничког дела.	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика. Петоминутне / петнаестоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора. Целочасовна провера знања путем контролне вежбе. Праћење ученика

3. Радоје Домановић: Вођа (одломак) 4. Петар Кочић: Кроз мећаву 5. Иво Андрић: Јелена, жена које нема (одломак) 6. Данило Киш: Прича о печуркама / Еолска харфа 7. Алфонс Доде: Последњи час / Владимир Набоков: Лош дан 8. Дневник Ане Франк (одломак) 9. Ефраим Кишон: Код куће је најгоре (једна прича по избору) 10. Афоризми (Душан Радовић и други) ДРАМА 1. Бранислав Нушић: Власт (одломак) 2. Вида Огњеновић: Кањош Мацедоновић (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ Обавезна дела 1. Михајло Пупин: Са пашњака до научењака (одломак) 2. Јелена Димитријевић: Седам мора и три океана (одломак) / Милош Црњански: Наша небеса („Крф, плава гробница” – одломак) Једно дело по избору 1. Јован Цвијић: Охридско језеро (одломак) / Пеђа Милосављевић: Потера за пејзажима 2. Светлана Велмар Јанковић: Српски Београд деспота Стефана (Капија	рефрен; - тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; - локализује књижевна дела из обавезног школског програма; - разликује етапе драмске радње; разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; разликује облике казивања (форме приповедања); - идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; - анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; - разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; - размотри аспекте родне равноправности у вези са		при решавању задатака по нивоима знања.

Балкана) 3. Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја 4. Избор из енциклопедија и часописа за децу ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Епске народне песме покосовског тематског круга (Смрт војводе Пријезде, Диоба Јакшића и песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдучима и ускоцима (Мали Радојица, Стари Вујадин, Старина Новак и кнез Богосав; Иво Сенковић и ага од Рибника, Ропство Јанковић Стојана) 3. Свети Сава у књижевности: – одломак из Житија Светог Симеона (о опроштају оца од сина); – избор из народних прича и предања (на пример Свети Сава и ђаво, легенде о Светом Сави); – избор из ауторске поезије о Св. Сави (на пример Матија Бећковић: Прича о Светом Сави) 4. Мирослав Антић: Плави чуперак и Шашава књига (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: Мали Принц; Момо Капор: Мали Принц 6. Јован Стерија Поповић: Покондирена тиква 7. Душан Ковачевић: Свемирски змај 8. Дејан Алексић: Ципела на крају света / Игор Коларов: Дванаесто море	ликовима књижевно-уметничких текстова; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст;		

ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати 3 дела) 1. Милорад Павић: Руски хрт (одломак) 2. Тургенев: Шума и степа 3. Антон Павлович Чехов: Чиновникова смрт 4. Јанко Веселиновић: Хајдук Станко (одломак из првог дела романа) 5. Гордана Малетић: Катарке Београда (прича Зебња и друге) 6. Урош Петровић: Загонетне приче 7. Александар Манић: У свитање света 8. Јасминка Петровић: Лето кад сам научила да летим 9. Градимир Стојковић: Хајдук у Београду 10. Корнелија Функе: Срце од мастила 11. Душица Лукић: Земља је у квару (избор) 12. Гордана Брајовић: из збирке песама Индија, Индија (Пролази слон пун мириса, Пролази слон пун Хималаја) 13. Душан Поп Ђурђев: Лет лионског Икара КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих. ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и			

алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.			
ЈЕЗИК Граматика Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни	- разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; - непроменљивих речи у типичним случајевима; - уочи делове именичке синтагме; разликује граматички и логички субјекат; - разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; - препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама;	У настави језика ученици се оспособљавају за правилну усмену и писану комуникацију стандардним српским језиком. Отуда захтеви у овом програму нису усмерени само на усвајање језичких правила и граматичке норме, већ и на разумевање њихове функције и правилну примену у усменом и писменом изражавању. Граматика Један од изразито функционалних поступака у настави граматике јесу вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе, што наставу граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. На овај начин се код ученика развија и свест о важности културе говора, која је неопходна за	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика. Петоминутне / петнаестоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора.

чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом. Конгруенција – основни појмови. Правопис Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова. Ортоепија Дугоузлазни и дугосилазни акценат.	- идентификује врсте зависних реченица; искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; - примени основна правила конгруенције у реченици; доследно примени правописну норму; – разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;	свакодневни живот као део опште културе, а не само као део наставног програма. Правопис Садржаје из правописа повезују се са одговарајућим темама и на часовима граматике и на часовима књижевности. У основним цртама потребно је указати на специфичност књижевноуметничког стила, где се понекад, као резултат пишчеве креативности, намерно не примењују правописна правила (нарочито у поезији). Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања (правописни диктати, исправка грешака у датом тексту, тестови са питањима из правописа итд.). Такође, ученици ће се подстицати да сами уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. Поред тога, ученици ће се упућивати на служење правописом и правописним речником (школско издање). Ортоепија Ортоепске вежбе ће се реализовати уз одговарајућетеме из граматике, али и на часовима из књижевности. Уколико за то постоје могућности, наставник ће пуштати снимке правилног изговора и указује на разлике у изговору. Ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор, а у местима где се одступа од акценатске норме да разликују стандардни акценат од свога акцента, тј. од дијалекатске акцентуације.	Целочасовна провера знања путем контролне вежбе. Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе.	– говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; – разликује	Област Језичка култура обухвата усмено и писмено изражавање, чему ће се посветити једнака пажња. Разматраће се специфичности два функционална стила: књижевноуметничког и	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен

Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима. Технички и сугестивни опис. Репортажа. Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова. Нелинеарни текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго. Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке(изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор). Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге. Писмене вежбе и домаћи задаци и	књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; – састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; – напише једноставнији аргументативни текст позивајући се на чињенице; – користи технички и сугестивни опис у изражавању; – препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу; – пронађе потребне информације у нелинеарном тексту; – напише електронску (имејл, СМС) поруку поштујући нормативна правила; – примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); – састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални); – правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.	публицистичког. Ученике ће се подстицати да у задатом наменски креираном мешовитом тексту проналазе и разврставају реченице с обзиром на то да ли припадају књижевноуметничком или публицистичком стилу. Потом, да пронађу реченицу написану публицистичким стилем у тексту који је написан књижевноуметничким стилем и обрнуто. Требало би да објасне сличности и разлике између ова два функционална стила, да препознају и образложе елементе оба стила у адекватно одабраним текстовима, развијајући способност разумевања њихових особености. Ученици ће се оспособљавати да у усменој и писменој форми конципирају саставе према смерницама које ће им бити задате. Имајући у виду да развој аргументованог мишљења има значајну улогу у образовању јер може позитивно да утиче на усвајање знања, ученици ће се подстицати да аргументовано образлажу свој став везан за проблемску ситуацију у књижевном делу; да аргументовано образлажу свој експлицитно изнети став о неком, за њих, значајном питању; да у низу образложења неког/нечијег става издвајају аргументе којима је тај став образложен и одбацују делове текста који нису повезани са аргументацијом; да аргументима искажу зашто се не слаже са аргументима других. Такође, ученици ће се оспособити да тумаче поступке јунака у књижевном делу, позивајући се на аргументе који проистичу из текста. Ученици ће развијати и један од основних облика усменог и писменог изражавања – описивање, које представља темељан програмски садржај за усавршавање и неговање ваљане језичке културе ученика. Примењиваће се следеће правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке. Врсте језичких вежби биће одабране према интересовањима ученика или у контексту наставног садржаја. То могу бити: допуњавање	између ученика и наставника, као и између ученика и ученика. Петоминутне / петнаестоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора. Целочасовна провера знања путем контролне вежбе. Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања.

њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту		текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина. У сваком полугодишту раде се по два писмена задатка (укупно четири годишње). Препоручује се да се ради осам домаћих задатака (писаних састава).	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
КЊИЖЕВНОСТ	– користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита уз помоћ наставника; – чита са разумевањем краће текстова, коментарише их и у недовољној мери критички расуђује; – у мањој мери разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – у мањој мери разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – показује мањи степен активности и ангажовања у тумачењу мотива и песничких слика у одабраном лирском тексту; – уз помоћ наставника локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – уз помоћ наставника	– у довољној мери користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их, у складу са узрастом; – разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту; – локализује књижевна дела из обавезног	– у великој мери користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи у знатној мери; – чита са разумевањем различите врсте текстова, решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; – у великој мери разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – у великој мери разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском тексту и у знатној мери критички расуђује;	– у потпуности користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима која чита; – самостално истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – чита са разумевањем различите врсте текстова, коментарише их, лако логички повезује чињенице и појмове; – у потпуности разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста; – у потпуности разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен; – тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраном лирском

	разликује етапе драмске радње; – уз помоћ наставника разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – уз помоћ наставника разликује облике казивања (форме приповедања); – у мањој мери уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – у појединим примерима разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – уз помоћ наставника доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – уз помоћ наставника препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – у мањој мери и уз помоћ наставника размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст уз помоћ наставника.	школског програма у знатној мери; – у довољној мери разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта у већини текстова; – разликује облике казивања (форме приповедања); у већини примера – уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; – разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела; – доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – у знатној мери размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз образложење; – упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку,	– локализује већину књижевних дела из обавезног школског програма; – у великој мери разликује етапе драмске радње; – у великој мери разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства уз подршку наставника; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста уз помоћ наставника; – критички промишља о смислу књижевног текста и у знатној мери може аргументовано да образложи свој став; – у већој мери доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – у већини примера препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз аргументовано образложење; – самостално упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст.	тексту и самостално изводи закључке; – самостално локализује књижевна дела из обавезног школског програма; – у потпуности разликује етапе драмске радње; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; – разликује облике казивања (форме приповедања); – идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију; – анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста; – критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став; – самостално доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста; – у свим примерима, самостално препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину; – показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у разматрању аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевно-уметничких текстова; – препоручи књижевно дело уз аргументовано образложење и осврт на друга прочитана дела; – аргументовано упореди књижевно и филмско дело

		позоришну представу и драмски текст.		настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст.
ЈЕЗИК	- дели реч на слоге у једноставнијим примерима; - препознаје врсту и службу речи, као и основне граматичке категорије променљивих речи уз помоћ наставника; -уз помоћ наставника може да разликује просте и сложене речи и породицу речи; -разликује основне врсте независних реченица; - користи падеже и глаголске облике уз наставникову помоћ; -уз помоћ наставника посредством понуђених одговора препознаје информације у вези са почецима словенске писмености.	-познаје основна правила акцентске норме и примењује их уз помоћ наставника у лакшим примерима; -препознаје гласовне промене; -познаје врсте речи; -препознаје подврсте речи; -познаје основне начине грађења речи и може да их препозна у лакшим примерима; -препознаје врсте синтаксичких јединица -одређује реченичне и синтагматске чланове у једноставнијим примерима; -препознаје главна значења падежа у примерима; -препознаје главна значења и функције гл.облика; -уз наставникову помоћ одређује значење типичних непознатих речи на основу контекста;	-зна поделу речи на слоге и у сложенијим примерима; -препознаје и објашњава гласовне промене; -познаје подврсте речи и делимично користи адекватну терминологију; -зна и примењује акцентску норму; -одређује врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица; -познаје главна значења падежа и глаголских облика и њихову терминологију; - одређује облик променљиве речи; -одређује значење непознатих речи на основу састава и контекста употребе.	-препознаје и објашњава гласовне промене,изводи закључке и правила по којима оне функционишу; -познаје подврсте речи и у потпуности користи терминологију у вези са врстама и подврстама; -у потпуности примењује акцентску норму; -предвиђа на основу задатих примера у којим условима долази до реализације одређених гласовних промена и повезује их са правописном нормом; -на основу задатих примера објашњава значења падежа,именује подврсте синтаксичних јединица, основна и релативна значења глаголских облика; -објашњава значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста употребе.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	-разуме прочитани текст; -разликује уметнички од неуметничког текста; -проналази основне информације из текста уз помоћ наставника; - репродукује напамет научен	- препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима; -у потпуности користи текст и књигу; -издваја и упоређује	-разликује међусобно функционалне стилове; - резимира текст;	-одређује функцију стилских фигура у тексту; -издваја одлике књижевних родова у конкретном тексту; -аргументовано образлаже свој став о конкретном делу; -повезује књижевне текстове,

	текст (прозни и поетски) уз наставникову помоћ. -користи оба писма; -составља једноставнију, разумљиву и граматички исправну реченицу; -препричава текст уз наставникову помоћ; -составља писмо; -служи се школским издањем правописа и примењује основна правила; -уз наставникову помоћ прави разлику између говорног и писаног језика.	информације из текстова уз помоћ наставника; -разликује објективност од субјективности уз наставникову помоћ; - препознаје и примењује неке од елемената изражајног казивања и примењује неке од њих уз наставникову помоћ; -чита једноставне легенде, табеле, дијаграме и графиконе који су саставни део текста уз помоћ наставника; - свој језик прилагођава теми, прилици; -уз наставникову помоћ саставља једноставне врсте текстова и организује га у смисаоне целине; - саставља писмо попуњава различите обрасце и формуларе са којима се сусреће у свакодневном животу; -пише резиме краћег и једноставнијег текста уз помоћ наставника; -препознаје типичне особине говорног и писаног језика; -познаје правописну норму и примењује је у већини случајева.	-разликује чињеницу од коментара; -чита и тумачи елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе; - изражајно казује напамет научен текст; - саставља целовит експозиторни, наративни и дескриптивни текст; организује текст у правилне пасусе и прикладан наслов; -саставља аргументовани Текст; -пише резиме дужег и сложенијег текста; -познаје и доследно примењује правописну норму.	уочава њихове мане и недостатке; -води дневник о прочитаним књигама. изводи закључке на сложенијем тексту и аргументује их; -издваја информације из текстова и упоређује их и доноси закључке; -издваја аргументе за и против неке тезе; - препознаје став аутора неуметничког текста и разликује их од осталих ставова у тексту; - потпуно и правилно овладава свим техникама изражајног казивања; -саставља аргументоване текстове; -даје приказ књиге, филма, поз. предста-ве; -пише репортаже и расправе; -анализира, просуђује и вреднује поступке и карактере јунака књижевних дела.

3.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ:ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД:СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Teen Life ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих -разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.). Hi Sophie, how are you/ have you been? Fine!/ Pretty good!/Great!/ Never been better!/Not bad!/As usual./A little busy actually!/I’ve been busy studying, how about you?/Thanks for asking, and you? It was nice meeting you. It was nice/a pleasure meeting you as well/too./You as well/too./I hope to see you again./I look forward to meeting/seeing you again. Say hello/hi to your family. Is Dorian your first name? No, it’s my middle name. My first name is David. What’s your first/middle/last name/family name/surname? I was named after my great-grandfather, who was Russian. Who were you named after? My godparents chose this name for me. I grew up/was raised in Serbia,	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност

		but my parents moved to Australia when I was ten. My paternal grandparents are still alive, but my maternal grandparents died when I was a child. These are my classmates, Vasilije and Neda; we've been friends for years. We belong to the the Drama Club, and we meet once a week/every Thursday afternoon. Which school club do you belong to? The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Past Simple Tense глагола to be и осталих глагола (правилних и неправилних) Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Компаратив и суперлатив придева Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима (go to school/by car/on foot...), са основним географским појмовима (називима улица, градова, држава...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, местâ, из искуственог света и фикционалног спектра What's he/she like? He's smart and confident, but he's slightly irresponsible at times. What does he/she look like? She's of medium height/build and she's got medium length straight/wavy/curly hair. She usually wears sporty clothes – she must love sports! My sister's too young to take the driving test. My brother isn't tall enough to play basketball. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости	граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем

		Поређење прилога Творба и употреба прилога за начин (beautifully, quickly, happily, well, badly, fast, hard...) Употреба одређеног члана код поређења придева/прилога Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река...) Питања са What...like, How, Why... Негативни префикси un-, im-, ir-... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) What (a/an) + adjective + noun (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости. How long does it take you to get to school? It takes me half an hour if I go by bus, but this week Dad's driving me to school, so it's taking me only half the time. What are the police looking for? Can you do a handstand/ a cartwheel/ a forward/backward roll/ a split/ a bridge? Teenagers don't watch TV as often as they used to. My neighbours have got a very big house with a swimming pool – they must be rich! Pavle can't be on holiday – I've just seen him! The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense Питања са препозиционим глаголима Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано	годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		описивање активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. It was very nice/kind of Nadja to help me with my homework. Nicholas did very well in his test – better than in the previous one! Lara was born in Canada, but her family moved to the USA two years ago. Which US state did they move to? When we looked up we could see the stars. I broke my glasses so I couldn't see the board at school. It was raining when I left home this morning. While we were watching TV, I fell asleep. Who were you talking to when I saw you at the party? What was Isaac Newton doing when he discovered the law of gravity? He was sitting in his garden when an apple fell on his head. I didn't use to like animals, but I do now. What kind of TV programmes did you use to watch when you were a child? Robin Hood used to take from the rich and give to the poor. The Indians didn't use to hunt with guns, they used to hunt with bows and arrows. The plane was late so we had to wait for ages. It was very warm so we didn't have to wear jumpers. Did you have to study hard for your maths test? <i>The Past Simple Tense</i> правилних и неправилних глагола, све употребе <i>The Past Continuous Tense</i>, све употребе Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Past Continuous Tense</i> <i>The Present Perfect Simple Tense</i> за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са <i>ever, never, just, already, yet...</i> Контрастирање употребе и значења глаголских облика <i>The Past Simple Tense</i> и <i>The Present Perfect Simple Tense</i> <i>Used to</i> Питања са <i>Who/What/Which/Where/When/Why...</i> Питања са препозиционим глаголима (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.	
World - famous РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ	препознаје и именује појмове који се односе на тему разуме једноставније исказе који се односе на одлуке,	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава. <i>If you want to help</i>	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог

УПУТСТАВА ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЋАЊА) ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; • размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; • саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; • разуме и формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садшњости; • разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; • пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;	<i>the charity, email... or call...</i> <i>If you want to recycle, sort out/separate different materials and put them in recycling containers.</i> <i>You can set up your account in just a few steps.</i> <i>Once you have finished, you can save your work and share the link.</i> <i>Make sure you check your essay for spelling mistakes before you hand it in!</i> <i>Make/ Do a class survey on their reading habits/ media preferences.</i> <i>Compare/ Present the results.</i> <i>The form must be completed in ink.</i> <i>Write your name and address in block capitals.</i> <i>Fill in the blanks.</i> <i>Hold on! Hold the line!</i> Нулти кондиционал Први кондиционал <i>The teacher will get angry if we don't finish our homework, won't he?</i> <i>If Nenad doesn't do any revision for his exam, he will get bad marks and fail it.</i> <i>I haven't heard from my cousins for ages – I'll text them to check if they're OK.</i> <i>What will happen if we don't stop polluting our planet?</i> <i>In Serbian tradition, if your left palm is itching, you will get money, but if it's the right one then you will give money.</i> Заповедни начин (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа. <i>Could you tell me the way to a nearby/the nearest station?</i> <i>The city hall is closer to/nearer the city centre than the cathedral.</i> <i>The Modern Art Museum is the farthest from the centre.</i> <i>They built their home in a forest on a mountain, among pine trees.</i> <i>We put up our tent on a campsite by the lake, and we slept under the stars.</i> <i>They went sledging down the steep hills.</i> <i>We often go for long walks along the river bank.</i> <i>You mustn't go across this road here.</i> <i>The children were running past/through/around the park.</i> <i>The plane was flying high above the clouds.</i>	вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима

		<i>I placed the speakers right against the wall. Can you wait outside/inside? The cat jumped onto/off the roof/over the wall and into the garden. Yuri Gagarin was the first human being to travel into space. How can I find these places on the map? Canada is north of, and Mexico is south of the United States. The UK is bordered to the south by the English Channel, which separates it from continental Europe, to the east by the North Sea and to the west by the Irish Sea and the Atlantic Ocean. Tara Mountain is located in western Serbia, while the Djerdap Gorge is situated in eastern Serbia. It's on the tip of my tongue! I wrote off the top of my head.</i> Предлози за изражавање положаја и просторних односа: <i>in front of, behind, between, opposite, along, above, against...</i> Предлози са глаголима кретања: <i>onto, into...</i> Предлошки изрази са именицама за означавање страна света: <i>north of, south of, to the south, to the west...</i> Придеви изведени од именица за означавање страна света: <i>western, eastern...</i> Заповедни начин Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река, планина, мора, океана...) Релативне заменице <i>who, which, that, whose, where...</i> Неодређене заменице (<i>somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...</i>). (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза	знања; праћење ученика приликом рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
Have you ever...? ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ	-разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају My parents have been married since 2002. We've been able to use the application for over a year now. Have you ever read this book? No, but I'd like to.	

МИШЉЕЊА	прошлости; - опише неки историјски догађај - разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; - изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; - разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; - изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - пишу обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштавају новости и једноставним језичким средствима обрађују/спомињу узрасно релевантне теме.	Has Marco finished his exams yet? She has already had supper, hasn't she? It's been ages since we last met, hasn't it? Everybody enjoyed themselves, didn't they? We've won! They've lost! Have the police been able to find the criminals who robbed the bank? Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/не допадање; усмено и писано изражавање допадања/недопадања. <i>My most/least favourite outdoor/indoor activity is...Masha enjoys outdoor swimming, doesn't she? She can't be keen on skiing, she doesn't like winter sports. My sister prefers vanilla to chocolate ice-cream / traditional shopping to online shopping / downloading music to buying CDs. Which one do you prefer? It's not my cup of tea!</i> Придевско-предлошке фразе – <i>interested in, good/bad at, crazy about, keen on...</i> Глаголи <i>like/love/hate/enjoy/prefer/can't stand</i> + глаголска именица Питања са <i>What, Who, Why, Which...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања. <i>I don't think that mobile phones should be banned in schools. / In my opinion, students should be allowed to use cell phones in school for safety reasons. What do you think? What's your opinion? Who do you think will win/lose the match? What do you mean by that? They must/can't be rich/poor/famous... I agree/disagree with you on that! Stative verbs (think, like, agree, believe, mean...)</i> Питања са <i>What, Why, How...</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must,</i>	

		can't, may...) (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	
A taste of adventure ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЋАЊА) ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	препознаје и именује појмове који се односе на тему; • разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; • размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; • саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; • разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; • размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; • опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; • опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; • разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; • изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; изражава мишљење,	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. <i>I'm going to the dentist's/doctor's tomorrow morning. Anja is spending the weekend at her grandparents'.</i> <i>My auntie Sara is getting married next month.</i> <i>My mum's flying to Rome this afternoon. What time does her plane leave?</i> <i>The project will/could/may/might be finished by the end of the month.</i> <i>Will you be able to hand in your project in time?</i> <i>I hope the rain will stop soon!</i> <i>Look at the bright sky – it's going to be a lovely day today!</i> <i>The car's going to hit the child! We're going to miss the train!</i> <i>Mina's going to take the final exam at the end of term – I'm sure she'll pass it.</i> <i>I'll let you know as soon as I get the results!</i> <i>Let's cross that bridge when we come to it!</i> <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање унапред договорених/испланираних радњи <i>The Present Simple Tense</i> за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма <i>The Future Simple Tense</i> за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања <i>Going to</i> за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (<i>when, after, before, as soon as...</i>) <i>Stative verbs (promise, believe, think, hope...)</i> Придеви са наставцима –ed и –ing Too (adjective) to... / (not) enough (adjective) to...	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници;

	слагање/неслагање и даје кратко образложење -разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; - формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање	Question tags She's getting dressed for the party, isn't she? The children are dressed up for the celebration, aren't they? (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. Past Simple/Past Continuous Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих <i>That's your parents' car, isn't it? These are my sunglasses, aren't they? Is that Lazar's phone? I'm not sure, it could be Sanja's. This can't be my book, it must be yours; I left mine at home.</i> Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – <i>my friend's/ friends'/ children's books</i> Присвојне заменице <i>mine, yours...</i> Питања са <i>Whose</i> Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (<i>must, can't, may...</i>) Question tags	илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
Get the message across ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА,	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу	Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза. The head teacher ordered us not to use our mobile phones in class.	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника,

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	које се односе на радње у садашњости и прошлости - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.	They must be put away before the beginning of class. What are the rules about using cell phones in your school? The local council warned the people not to pollute the river. My parents told me not to leave the house without their permission. The animals mustn't be disturbed. Don't let the children feed them! The teams cannot have more than 11 players on the field during a match. The new Spiderman film is rated 12. This means we're allowed to watch it. We're not allowed to talk during the performance. Don't go near Ljubica. She's got chicken pox. Look out! There's a car coming! Watch out! The floor/staircase/pavement is slippery. Be careful. You could burn yourself. Take care in the sun. You may/might get sunburnt. Keep off the grass! No entry! We should say good-bye now! Заповедни начин Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе: can/can't, must/mustn't, should/shouldn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Модални глаголи за изражавање вероватноће: could/may/might Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Let/Make + инфинитивна основа глагола Индиректне наредбе и молбе Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројектата; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у

			групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
Making a difference ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; - разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.). Have a slice of bread! Help yourself/yourself to the sandwiches! Less/More, please! He should cut down on sweets, shouldn't he? If you experience any form of bullying, you should immediately report it to the teachers. What should/shall I do if my Facebook account gets hacked?	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевања краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност

	помоћ; - размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; - упоређују и уочавају сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе	Are we meeting Pavle and Dorotea in front of the cinema? Let's go sightseeing, shall we? We'll play in the garden if the weather gets better, won't we? I'm on the team, aren't I? I'll keep my fingers crossed for you! Why don't we download some music from the Internet? Let me show you. It's lesson/break/quiz time! The game is over! They asked me to join their team. The doctor told me to stay in bed and drink plenty of fluids. She advised us to take a bus downtown/not to drink the water. Should за давање савета Изрази: How about...? What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/may/might The Present Continuous Tense за унапред договорене радње Индиректни предлози и савети Повратне заменице (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Пасивни облик глагола у простим временима (Past Simple, Future Simple) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple) Пасивни облик модалних глагола I was given a lot of useful advice/information about the project. How many people were killed in the hurricane/flood/earthquake? How many homes were destroyed by the hurricane/flood/earthquake? What was the deadliest hurricane/flood/earthquake? America was discovered in 1492. When was George Washington elected the first president of the United States? Peter I reigned as the last King of Serbia and as the first King of the Serbs, Croats and Slovenes. When was he proclaimed King of Serbia? Queen Elizabeth II has ruled Britain since 1952, when her father,	лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа

		King George VI, died. When was she crowned? ”The Bridge on the Drina” was written by Ivo Andrić. Who was ”Oliver Twist” written by?	усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
A material world ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	• препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. - препознаје и именује појмове који се односе на тему модних трендова и куповине	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. What’s wrong/the matter with you? My knee/ankle hurts! / I’ve got a sore throat and a runny nose. That must be the flu. You need some medicine. Get well/better soon! What do you want to talk about? She’s been very lonely since her best friend moved house last year. Why’s Sara angry with me? She might be jealous of you! He’s disappointed with his test results. I’m (very) happy for you/about visiting my aunt in Dublin. My heart sank/ I was over the moon when I heard the news. My parents were very proud of me when I won the first prize. The cake smells/tastes delicious. Can I taste your pie? Teenagers aren’t interested in reading the news. The children are not hungry enough to eat a whole pizza. I’m too tired to go out tonight. Stative verbs (be, want, need, have, hurt, feel, smell, taste...) Why don’t we/you + инфинитивна основа глагола. Would like + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких израза tired of / sick of / fed up with / bored with / disappointed with/by / happy for/about / angry with / proud of / interested in... The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can’t, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple)	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе

		Заповедни начин Gerund/Infinitive too (adjective) to/(not) enough (adjective) to (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано. <i>What's the population of Belgrade? It's nearly 1.7 million people. It lies 116.75 metres above sea level.</i> <i>The Dead Sea is the world's lowest point of land at 423 metres below sea level.</i> <i>What's the height of the world's tallest building? It's a skyscraper in Dubai that reaches 829.8 m.</i> <i>My mum works on the 15th floor of a 29-storey building.</i> <i>What's the length of the world's longest river? It's the Nile in Africa, and it's 6,853 km (4,258 miles) long.</i> <i>What's the weight of the world's heaviest animal? It's the blue whale, and it weighs about 200 tonnes.</i> <i>What are the length, width and depth of the pool? It's 6 metres long, 4 metres wide and 2 metres deep. What's its size? Its area is 24 square metres.</i> <i>What's the size of the image? It's 29.6 KB.</i> <i>How much do these apples weigh? They're almost two and a half kilos/five and a half pounds.</i> <i>We need only 2 loaves of bread for the party.</i> <i>That's a bargain!</i> <i>This costs a lot!</i> <i>They gave us a lot of useful advice/information.</i> <i>I heard some amazing news this morning.</i> <i>How much homework did you have last night?</i> <i>We've got fewer subjects/ less homework this year.</i> <i>Neda got full marks in her test – ten out of ten!</i> Основни бројеви преко 1000 Небројиве именице: <i>information, advice, news, homework...</i> Грађење именица за изражавање димензија: <i>high-height, long-length, deep-depth, wide-width...</i> (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем	и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката

		мерних јединица	
The elements ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; - упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; - затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; - разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих; изражава своје и преноси туђе молбе, наредбе и савете - честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; - разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Can I have my magazine back? Can/Could we have some advice/information about the trip? Could you speak a bit more slowly/speak up, please? Mother told the children to stop arguing/fighting. The flight attendant told the passengers to fasten their seat belts. The librarian asked us not to make noise in the library. Will you leave me alone, please? He asked me to leave him alone. She promised/refused to let me use her laptop/dictionary. I'm sorry for your loss!/I'm sorry to hear that! Thank you for your sympathy/kindness! He thanked me for my help/support. Sorry for being late. Thanks for coming. Thank you in advance! I'll put it down so that I don't make the same mistake again! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Индиректне наредбе и молбе Gerund/Infinitive (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре;

			енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Teen Life	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве:	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве:	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве:	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -препознаје и именује појмове који

	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих -уз већу помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - уз већу помоћ наставника упоређује и описује жива бића,предмете,места -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање способности и умећа -уз већу помоћ наставника размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих - разуме краће текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости -уз помоћ наставника размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; - уз помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - уз помоћ наставника описује и пореди жива бића,предмете,места и појаве користећи позната језичка средства; - разуме описе радњи, стања и збивања; - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -поштујући правопис преписује ,а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости - размењује сложеније информације које се односе на догађаје у садашњости и прошлости -уз мању помоћ описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - уз мању помоћ наставника описује и пореди жива бића,предмете,места и појаве користећи позната језичка средства; - разуме сложеније описе радњи, стања и збивања; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију —самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује у настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос	се односе на тему живота младих - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости - самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје у садашњости и прошлости - самостално и правилно описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - описује жива бића ,предмете,места и појаве користећи позната језичка средства; - разуме сложеније описе радњи, стања и збивања; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

			према раду и постављеним задацима	
World famous	- препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - уз већу помоћ наставника саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -разуме и уз већу помоћ наставника формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - уз већу помоћ наставника пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; -уз већу помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	препознају и именују појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз помоћ наставника размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - уз помоћ наставника саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -разуме и уз помоћ наставника формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - уз помоћ наставника пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; -уз помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	препознају и именују појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз мању помоћ наставника размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - уз мању помоћ наставника саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -разуме и уз мању помоћ наставника формулише сложеније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - уз мању помоћ наставника пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; - уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима —самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и	- препознају и именују појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и - самостално размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -самостално формулише сложеније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; -самостално пита и саопштава где се неко налази или где се нешто дешава; -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима —самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију

			интонацију	
The First Written Test	препознаје основне појмове који се односе на тему; -користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексики и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима	-препознаје основне појмове који се односе на тему; - упоређује и описује карактеристике места, користећи позната језичка средства. -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и а које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексики и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање половину тачно урађених примера у захтевима	-углавном превилно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. прошлости користећи неколико везаних исказа. -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -остварује скоро све захтеве и углавном влада лексиком и граматичким правилима (80%)	превилно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста
Have you ever...?	препознаје и именује појмове који се односе на тему; -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; -уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа уз	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз помоћ наставника разуме краће и дуже текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - уз помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа уз помоћ наставника	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - уз мању помоћ наставника размењује сложеније информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа уз мању помоћ наставника - разуме сложенији опис живих	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; -самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - самостално и правилно описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника - разуме сложенији опис живих

	већу помоћ наставника - разуме једноставнији опис живих бића и појава; - уз већу помоћ наставника описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	- разуме једноставан опис живих бића и појава; -уз помоћ наставника описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз помоћ наставника -уз помоћ наставника пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	бића и појава; - описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз мању помоћ наставника - разуме и примењује правила учтиве комуникације са одраслима; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -уз мању помоћ наставника пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме.	бића и - разуме и тражи потврду/слагање саговорника - описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства самостално пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. - разуме и примењује правила учтиве комуникације са одраслима; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
A taste of adventure	препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; -уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -уз већу помоћ наставника саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују искуства,	- препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз помоћ наставника -уз помоћ наставника размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа уз помоћ наставника -разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у	препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих -уз мању помоћ наставника размени сложеније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и	препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - самостално и правилно размењује сложеније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у

	догађаји и способности у прошлости -размени једноставније информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; -изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; -изражава мишљење, слагање/неслагање - уз већу помоћ наставника размењују информације везане за дату комуникативну функцију; -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	прошлости уз помоћ наставника -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; -изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; -изражава мишљење, слагање/неслагање - уз помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију -опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости уз помоћ наставника; -изражава мишљење, слагање/неслагање -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	способностима у прошлости -изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - уз мању помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију -опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости уз мању помоћ наставника; -опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости уз мању помоћ наставника -изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење --активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	прошлости -изрази допадање и недопадање уз ј образложење; -изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - самостално и правилно описује догађаје из прошлости користећи неколико везаних исказа; - размењују информације везане за дату комуникативну функцију; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
Get the message across	препознаје и именује појмове који се односе на тему; -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на	препознаје и именује појмове који се односе на тему; -уз в помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - уз помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на радње и ситуације у	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - размењује сложеније информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости;	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости; - размењује сложеније информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости;

	радње и ситуације у садашњости и прошлости; - описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	садашњости и прошлости; - описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа уз помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; . - опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - уз помоћ наставника размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију	- описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа уз мању помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима- опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа уз мању помоћ наставника - разуме сложеније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - уз мању помоћ наставника размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту	- самостално и правилно описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и правилно опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме сложеније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту.
Making a difference	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз већу помоћ наставника разуме краће текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -уз већу помоћ наставника размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и	- препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз помоћ наставника разуме краће текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -уз помоћ наставника размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -уз мању помоћ наставника размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -самостално размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности

	будућности - описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности уз већу помоћ наставника - разуме једноставније исказ е који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз већу помоћ наставника упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе користећи позната језичка средства; - разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине - разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	- описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности уз помоћ наставника - разуме једноставније исказ е који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење - уз већу помоћ наставника упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе уз помоћ наставника упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ; упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине- разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	- описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности уз мању помоћ наставника- разуме једноставније исказ е који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење уз мању помоћ наставника упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе - затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности- разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ и реагује на њих -уз мању помоћ наставника упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине - разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- самостално и правилно описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - разуме једноставније исказ е који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење - самостално упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе- затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности- разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ и реагује на њих упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине- разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

The second written test	-препознаје основне појмове који се односе на тему; -користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексики и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима	-препознаје основне појмове који се односе на тему; - упоређује и описује карактеристике места, користећи позната језичка средства. -Користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и а које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексики и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање половину тачно урађених примера у захтевима	-углавном превилно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. прошлости користећи неколико везаних исказа. -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -остварује скоро све захтеве и углавном влада лексиком и граматичким правилима (80%)	превилно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста
A material world	-препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - уз већу помоћ наставника размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; -препознаје и именује појмове који се односе на тему модних трендова и куповине -уз помоћ наставника изговара гласове, акцентује	-препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - уз помоћ наставника размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - уз помоћ наставника опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. -препознаје и именује појмове	-препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - уз мању помоћ наставника размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - уз мању помоћ наставника опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. -препознаје и именује појмове	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - самостално размењује информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - самостално опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства. -препознаје и именује појмове који се односе на тему модних

	речи,поштује ритам и интонацију.	који се односе на тему модних трендова и куповине -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	који се односе на тему модних трендова и куповине -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	трендова и куповине -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
The elements	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз већу помоћ наставника разуме једноставан опис живих бића и појава; - уз већу помоћ наставника разуме и примењује правила учтиве комуникације - уз већу помоћ наставника разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих; - изражава своје и преноси туђе молбе, наредбе и савете уз већу помоћ наставника -уз помоћ наставника честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - уз већу помоћ наставника пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз помоћ наставника разуме једноставнији опис живих бића и појава; - описују жива бића и појаве користећи једноставнија језичка средства; - уз помоћ наставника разуме и примењује правила учтиве комуникације са одраслима; - уз помоћ наставника разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих; - изражава своје и пренеосе туђе молбе, наредбе и савете уз помоћ наставника - разуме молбе, наредбе и савете и реагују на њих; -уз мањупомоћ наставника честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - уз помоћ наставника пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота -уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - уз помоћ наставника разуме сложени опис живих бића и појава; - описују жива бића и појаве користећи сложенији језичка средства; - уз помоћ наставника разуме и примењује правила учтиве комуникације са одраслима; - разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих; - изражава своје и пренеосе туђе молбе, наредбе и савете уз мању помоћ наставникачестита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	препознаје и именује појмове који се односе на тему; - самостално и правилно разуме сложени опис живих бића и појава; - описују жива бића и појаве користећи сложенији језичка средства; - разуме и примењује правила учтиве комуникације са одраслима; - разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих; -самостално и правилно изражава своје и пренеосе туђе молбе, наредбе и савете -честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

3.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА Композиција. Боје и емоције, стилизација облика. Композиција линија, композиција боја, композиција облика. Равнотежа, контраст, понављање и степеновање облика, варијације. Орнамент и арабеска. Пропорције. Пропорције главе и тела. Перспектива. Колористичка, ваздушна, линеарна перспектива.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовна истраживања; – изражава, одабраним ликовним елементима, емоције, стање или имагинацију; – обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи; – користи, сам или у сарадњи са другима, одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – разговара о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха; – уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије; – учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију; – прави, самостално или у тиму, презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације; – представи своје и радове других, кратко, аргументовано и	Стицање осећаја за формат и врсту садржаја употребом основних ликовних елемената у склопу композиције. Стварање композиције и композиционог решења уз проширивање искустава у ликовном изражавању. Развијање ликовног сензибилитета за композицију и простор, учесталом вежбом на малим радовима цтежу. Развијање осећаја за самостални рад.Стицање знања о равнотежи облика у простору. Стицање доследности и систематичности у раду.	Прати се стварање композиционог решења. Вежба се стварање колорита у композицији. Врши се естетска анализа радова. Врши се провера знања о коришћењу разних техника, путем усменог изражавања.
КОМУНИКАЦИЈА Теме. Историјска, религијска и митолошка тема. Оригинал, копија и плагијат. Дигитална фотографија. Кадар, селфи и аутопортрет. Анимација. Процес креирања, стори борд. Сцена. Обједињавање покрета, игре и звука. Презентације.		Успостављањем корелације са садржајима предмета информатика и рачунарство, техника и технологија, грађанско васпитање или веронаука, као и са осталим предметима који предвиђају медијско описмењавање, стиче се осећај за самостални стваралачки рад на прикупљању извора, података и информација. Развијање медијске писмености и способности визуелног споразумевања. Развијање осећаја за самостални рад. Стицање знања о историјским, религијским и митолошким темама; појам оригинала, копије и плагијата; дигитална фотографија (кадар, селфи и аутопортрет); анимација, сцена (обједињавање покрета, игре и звука);	Прати се стварање исхода кроз разговор о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха. Вежба се стварање дигиталне фотографије. Врши се естетска анализа радова (кадар, селфи и аутопортрет). Врши се провера знања о коришћењу разних техника у изради презентација.

	афирмативно; – предлаже идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције	презентације.	
УМЕТНОСТ ОКО НАС Уметност и технологија. Уметничка занимања и производи. Савремена технологија и уметност. Уметност око нас. Уметничка рециклажа, уметнички пројекти, хуманитарне акције... Наслеђе. Кључни појмови садржаја: простор, облик, линија, боја, текстура, светлина.	кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе; – разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Упознају се са уметничким занимањима и њиховим производима. Упознају се са савременим технологијама које се могу применити у уметности. Упознају се са уметничком рециклажом, уметничким пројектима и могућностима за хуманитарне акције. Повезују стечена знања са светом који их окружује, кроз развијање креативног мишљења, слободе форме и изражавања.	Прати се ток израде пројекта и реализација. Вреднује се вештина и способност коришћења других техника и материјала у раду. Праћење да ли ученик разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима. Врши се естетска анализа радова.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ПРОСТОР И КОМПОЗИЦИЈА	Ученик уз помоћ наставника користи традиционалне технике и одабрана савремена средстава за ликовно изражавање. Изражава елементе емоције, стање или имагинацију кроз ликовне илустрације у основним примерима и уз помоћ наставника.	Обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи на једноставним примерима, кроз материјале и технике. Ученик обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи.	Ученик познаје и користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовно изражавање. Ученик у већини случајева и самостално обликује композиције примењујући знања о пропорцијама и перспективи.	Ученик остварује веома значајан напредак и висок степен ангажовања у коришћењу традиционалне технике и одабраних средстава за ликовно изражавање. Ученик самостално долази до креативног ликовног изражавања и то чини одабраним ликовним елементима (емоције, стање или имагинацију).
КОМУНИКАЦИЈА	Ученик уз помоћ наставника у појединим темама користи изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад. Подстицан наставниковим упутствима учествује у разговору о одабраним	Ученик користи у мањој мери одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад. Учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима	Ученик користи одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад. У мањој мери иницира, али учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у	Ученик самостално користи одабране изворе, податке и информације као подстицај за стваралачки рад. Самостално иницира или учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким

	садржајима. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије.	различитих култура и епоха. Учествоје у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију, као и у раду тима који прави презентације о одабраним темама. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије.	уметничким остварењима различитих култура и епоха. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије. Учествоје у већини одабраних заједничких креативних радова који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију. Прави у тиму презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације.	остварењима различитих култура и епоха. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије. Учествоје у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију. Прави самостално презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације.
УМЕТНОСТ ОКО НАС	Ученик уз наставникову помоћ уме да представи своје и радове других. Учествоје у реализацији предложених идеја за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе. Упознат је са занимањима у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно у мањем броју случајева. Уме да реализује предложену идеју за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе. Уз саветодавни рад са наставником разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно. Уме да понуди решења у мањем броју примера, али и да реализује предложену идеју за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе. Разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно. Предлаже и реализује идеје за уметничку рециклажу, хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво или обилазак места и установа културе. Препонаје своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.

3.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА	РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења <i>музичке културе</i> је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.	

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЧОВЕК И МУЗИКА <u>-Барок</u> -Рођење опере. -Клаудио Монтеверди. -Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата) Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско музицирање. -Инструментални облици: свита, концерто гресо. -Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл. <u>Класицизам</u> -Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен.	-препозна врсту жичаних инструмента по изгледу и звуку; -опише начин добијања тона код жичаних инструмената; повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; -наведе изражајна средстава музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма; -уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму; -препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; -објасни како је музика повезана са другим	Процес учења базира се на перцепцији најупечатљивијих музичких примера (за слушање или извођење музике), који имају задатак да активирају свесну активност, фокусирају пажњу ученика, иницирају процес мишљења и креирају одговарајући сазнајно-емоционални доживљај. Човек и музика Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за седми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немумичким аспектима барока и класицизма на детаљнији и специфичнији начин. Музички инструменти <i>Музички инструменти</i> су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилика када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзалачким и гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицизма потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног	Настава музичке културе подразумева учешће свих ученика, а не само оних који имају музичке предиспозиције. Како је предмет музичка култура синтеза вештина и знања, полазна тачка у процесу оцењивања треба да буду индивидуалне музичке способности и ниво претходног знања сваког ученика. Битни фактори за праћење музичког развоја и оцењивање сваког ученика су његово знање, рад, степен ангажованости, кооперативност, интересовање, став, умешност и креативност, али и напредовање у односу на претходна постигнућа. Тако се у настави музичке културе за исте образовне-васпитног задатке могу добити различите оцене, као и за различите резултате исте оцене, због тога што се конкретни

-Развој српске црквене музике.	уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	наставног садржаја. Карактеристичне народне инструменте, од севера до југа Србије, представити слушно и визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско подручје повезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података.	резултати упоређују са индивидуалним ученичким могућностима.
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ -Жичани: трзалачки и гудачки. -Градитељске школе. -Појам симфонијског оркестра -Српски народни музички инструменти.	извођачке и техничке могућности инструмената; разликује музичке форме барока и класицизма; -идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; -идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; -изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; -користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет;	Слушање музике Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају „константа“ у процесу ученичке перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту барока и класицизма, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела – описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају, својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав, изражајне могућности инструмената и врсте вишегласја. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања слушаног дела, подстичући код ученика креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором, свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција. ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА СЛУШАЊЕ Химне -Државна химна едука -Химна Светом Сави -Химна школе Народне песме и игре -Сјајна месечина мила нане (Бела Паланка) -Горанине, Ћафанине	Начин провере и оцена треба да подстичу ученика да напредује и активно учествује у свим видовима музичких активности. Главни критеријум за процес праћења и процењивања је <i>начин ученичке партиципације у музичком догађају</i>, односно да ли је у стању да прати музичко дело при слушању и како односно, да ли и како изводи и ствара музику користећи постојеће знање. У зависности од области и теме, постигнућа ученика се могу оценити усменом провером, краћим писаним проверама (до 15 минута) и проценом практичног рада и стваралачког ангажовања. Поред ових традиционалних начина оцењивања, треба користити и друге начине оцењивања као што су: -допринос ученика за време групног рада; -израда креативних задатака на одређену тему;

	-комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; -учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); -учествује у школским приредбама и манифестацијама; -примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; -понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; -критички просуђује утицај музике на здравље;	-Ваљевска подвала -Уродиле жуте крушке Човек и музика Барок -Марк Антоан Шарпантје, <i>Те Деум</i> -Георг Фридрих Хендл, <i>Алелуја</i>, ораторијум <i>Месија</i> -Жан Жозеф Муре, <i>Рондо</i> из <i>Симфоније фанфара</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Бранденбуршки концерт бр. 3</i>, финале -Јохан Себастијан Бах, <i>Токата и фуга, де-мол</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Токата, Це-дур</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Ваздух</i> -Антонио Вивалди, <i>Четири годишња доба</i> (избор) -Антонио Вивалди, <i>Арија Agitata da due venti</i> -Георг Фридрих Хендл: <i>Арија Lascia ch'io pianga</i>, опера <i>Риналдо</i> -Георг Фридрих Хендл: <i>Музика за ватромет</i> -Јохан Пахелбел, <i>Канон у Де-дуру</i> Класицизам -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Мала ноћна музика</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Турски мари</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Lacrimosa</i> из <i>Реквијема</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Клавирски концерт бр. 21 Елвира Мадиган</i>, 2. став -Лудвиг ван Бетовен, <i>За Елизу</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Месечева соната</i>, 1. став -Лудвиг ван Бетовен, <i>V симфонија</i>, 1. став -Лудвиг ван Бетовен, <i>IX симфонија</i>, 4. став, финале -Франц Јозеф Хајдн, <i>Симфонија изненађења</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Арија краљице ноћи</i>, опера <i>Чаробна фрула</i> Композиције инспирисане музиком барока и класицизма и савремене обраде -Томазо Албинони, <i>Адађо, ге-мол</i> -Тони Бритен, <i>Химна Лиге шампиона</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Токата и фуга, де-мол</i>, изводи Ванеса Ме Музички инструменти Гудачки -Антонио Вивалди, <i>Четири годишња доба</i> (избор) -Антоњин Дворжак, „<i>Амерички квартет</i>“ оп. 96, бр.12, Еф-дур -Антоњин Дворжак, <i>Багателе за гудачки трио и хармонијум</i>, 5. став -Бенцамин Бритн, <i>Simple Symphony for String Quartet</i> Op. 4 -Хауард Шор, <i>Господар прстенова (The Shire)</i> -Стив Јаблонски, тема из филма <i>Трансформери: The Score – Arrival To Earth</i>	-рад на пројекту (ученик даје решење за неки проблем и одговара на конкретне потребе); -специфичне вештине. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичку мотивацију и ставове у односу на извођење и стваралаштво, способност концентрације, квалитета/перцепције и начин размишљања приликом слушања, као и примену теоретског знања у музицирању. Наставник треба да мотивише ученика на даљи развој, тако да ученик осети да је кроз процес вредновања виђен и подржан, као и да има оријентацију где се налази у процесу развоја у оквиру музике и музичког изражавања. Важно је укључити самог ученика у овај процес у смислу дијалога и узајамног разумевања у вези са тим шта ученик осећа као препреке (вољне и невољне) у свом развоју, као и на које начине се, из ученикове перспективе, оне могу пребродити. Када је у питању

	-користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.	Виолина: -Јохан Себастијан Бах: <i>Партита бр.3, Гавота, BWV 1006</i> -Јохан Себастијан Бах: <i>Партита, Е-дур, Прелудијум, BWV 1006</i> -Ћузепе Тартини, <i>Ђавољи трилер</i>, 3. став -Франц Шуберт, <i>Пчела</i> -Феликс Менделсон, <i>Виолински концерт, е-мол</i>, оп. 64, 3. став -Николо Паганини, <i>Ла кампанела</i>, 3. став -Џон Вилијамс, тема из филма <i>Шиндлерова листа</i> Виола: -Јохан Кристиан Бах, <i>Концерт за виолу, це-мол</i> -Јоханес Брамс, <i>Соната за , еф-мол</i>, оп. 120, бр. 1 -Ребека Кларк, <i>Соната за виолу, Импетуозо</i> Виолончело: -Јохан Себастијан Бах, <i>Свита за виолончело бр.1, Прелудијум</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>V симфонија</i>, 2. став -Енио Мориконе, тема из филма <i>Габриелова обоа</i>, изводи Јо Јо Ма Контрабас: -Камиј Сен Санс, <i>Слон</i> -Јохан Баптист Ванхал, <i>Концерт за контрабас, Де-дур</i> Трзалачки Харфа: -Георг Фридрих Хендл, <i>Концерт за харфу и оркестар</i> -Михаил Глинка, <i>Варијације на Моцартову тему</i> -Мануел де Фалја, <i>Шпански плес</i> -Вера Миланковић, <i>Ноктурно</i> Гитара: -Франциско Тарега, <i>Сећање на Алхамбру</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Бранденбуршки концерт бр. 3, Алегро</i>, изводи Чет Еткинс -Ерик Клептон, <i>Лејла</i>, инструментал -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Турски марш</i>, изводи Ингвие Малмстен Тамбура: -Јаника Балаж и Тамбурашки оркестар, <i>Осам тамбураша</i> -Тамбураши, <i>Вратиће се роде</i> -Народна песма, <i>Саградићу шајку</i>, изводе Звонко Богдан и Тамбурашки оркестар Јанике Балажа Мандолина: -Енио Мориконе и Нино Рота, <i>Тема љубави</i> из филма <i>Кум</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Сонатина за мандолину и фортепиано, Це-дур</i> Лаута: -Јохан Себастијан Бах, <i>Токата и фуга де-мол</i>, изводи Ванеса Ме -Јохан Георг Конради, <i>Свита за лауту</i>	вредновање области Музичко стваралаштво, оно треба вредновати у смислу стваралачког ангажовања ученика, а не према квалитету насталог дела, јер су и најскромније музичке импровизације, креативно размишљање и стварање педагошки оправдане. Узимајући у обзир све циљеве које процес учења, краткорочно и дугорочно треба да постигне, неопходно је имати на уму да се оквир вредновања процеса и резултата учења одвија највише у учениковом живом контакту са музиком, тј. извођењу и стваралаштву, а такође и слушању музике. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у ученичком изражавању кроз музику и у контакту са музиком. Како процес учења у оквиру сваког часа треба да обухвати све области, посматрање ученика у живом контакту са музиком је истовремено показатељ квалитета процеса учења, као и идеална сцена за вредновање резултата учења.

		-Душан Богдановић, <i>Псалм, Пасакаља и Ричеркар, на тему старе босанске песме</i>, изводи Един Карамазов Цитра: -Антонио Вивалди, <i>Концерт за лауту, Де-дур</i> -Роналд Бинге, <i>Елизабетанска серенада</i> Балалајка: -Руска традиционална песма, <i>Каљинка</i> -Морис Жар, <i>Ларина тема</i> из филма <i>Ларина песма</i> Видео примери Барок: -Јохан Себастијан Бах, <i>Токама и фуга, де-мол</i> https://www.youtube.com/watch?v=Nnuq9PXbywA -Антонио Вивалди, <i>Арија Agitata da due venti</i>, Теџилиа Бартоли https://www.youtube.com/watch?v=6czLBVqo_zw -Георг Фридрих Хендл, <i>Музика на води</i> https://www.youtube.com/watch?v=C6dHO2F2OHc -Хенри Пурсел, <i>Abdelazer</i> https://www.youtube.com/watch?v=TUxhcJIOHNY -Жан Батист Лили, <i>арија</i> из опере <i>Изис</i> https://www.youtube.com/watch?v=bPnNA8yTD8E -Франсоа Купрен, <i>Les Coucous Benevoles</i>, на харпсихорду изводи Клаудио ди Вероли https://www.youtube.com/watch?v=xFlX2XSGCIQ -Луи Клод Дакен, <i>Le Coucou</i> https://www.youtube.com/watch?v=e28jSNGr4c4 -Ђироламо Фрескобалди, <i>L'Amoroso</i> – https://www.youtube.com/watch?v=QEbuVWAbkZo Ђироламо Фрескобалди, <i>Aria detta la Frescobala</i> https://www.youtube.com/watch?v=InSbiGcUp34 -Барокни плес https://www.youtube.com/watch?v=-3-N3qtib24 -Yanni, <i>The Storm</i> https://www.youtube.com/watch?v=BNi9fOjXx-Y -Јохан Себастијан Бах, <i>Токама и фуга де-мол</i>, изводи Ванеса Ме https://www.youtube.com/watch?v=Hg8Fa_EUQqY Класицизам: -Инсерт из филма <i>Амадеус</i> https://www.youtube.com/watch?v=-ciFTP_KRy4 -MozART Group, <i>Eine Kleine World Music</i> https://www.youtube.com/watch?v=fAO9LR9gZB0 -2 Cellos, <i>Whole Lotta Love vs. Beethoven 5th Symphony</i> https://www.youtube.com/watch?v=x8yymm3DtVA -Line Riders – <i>Beethoven's 5th</i> https://www.youtube.com/watch?v=vcBn04IyELc	Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. Диктате не треба практиковати ни задавати.
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ -Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. -Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. -Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. -Слушање дела традиционалне народне музике.			
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ -Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом)			

самостално и у групи. -Певање песама у комбинацији са покретом. -Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. -Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. -Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.		-Инсерт из филма <i>Coping Beethoven</i> https://www.youtube.com/watch?v=qXlsrzLUq1I -The Muppets, <i>Ode To Joy</i> https://www.youtube.com/watch?v=VnT7pT6zCcA Гудачки инструменти: -Виторио Монти, <i>Csárdás</i>, изводи Немања Радуловић https://www.youtube.com/watch?v=XIJM2kZgYiI -2 CELLOS, <i>Thunderstruck</i> https://www.youtube.com/watch?v=uT3SBzmDxGk -Камиј Сен Санс, <i>Лабуд</i> https://www.youtube.com/watch?v=FZ8X2HS_low -Николај Римски Корсаков, <i>Бумбаров лет</i>, за два контрабаса https://www.youtube.com/watch?v=kLvC1046t7w Трзалачки инструменти: -Ане Вансхоторс, <i>A bird came flying</i> https://www.youtube.com/watch?v=BBrSypv7y_E -Петар Иљич Чајковски, каденца из балета <i>Лабудово језеро</i> https://www.youtube.com/watch?v=v53lusUi088 -Харолд Арлен, <i>Over The Rainbow</i>, изводи Томи Емануел https://www.youtube.com/watch?v=0cHeNscKZN0 -Пако де Лусиа, <i>Flamenco – Alegrias</i> https://www.youtube.com/watch?v=jGfx_e4Dhk8 -Стивен Ворбек, <i>Palegia's Song</i> из филма <i>Мандолина капетана Корелија</i>, https://www.youtube.com/watch?v=IOMmwyfPEio&t=18s -Антонио Вивалди, <i>Концерт за лауту, Де-дуп</i> https://www.youtube.com/watch?v=hyHd4rDUD5g -Роналд Бинге, <i>Елизабетанска серенада</i> https://www.youtube.com/watch?v=sMOt05cG_mc -Морис Жар, <i>Ларина тема из филма Ларина песма</i> https://www.youtube.com/watch?v=bWh3aAodUJk Савремене обраде традиционалне музике: -Yanni, <i>World Dance</i> https://www.youtube.com/watch?v=Fn8lodDV4Zw -Традиционална из Македоније, <i>Зајди, зајди</i> (извођење Тошета Проеског) https://www.youtube.com/watch?v=vM9WWE6YXTg -Традиционална из Македоније, <i>Јовано, Јованке</i> https://www.youtube.com/watch?v=beh-bnTHxcw Извођење музике Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитетно музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и	
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО -Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. -Креирање ритмичке пратње. -Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.		-Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. -Креирање ритмичке пратње. -Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и класицизма.	

		могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индивидуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања. С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у односу на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину. <i>Певање</i> Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композиција за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја. Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на крају певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање. <i>Свирање</i> Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализиране и солмизационо обрађене. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности. <i>Елементи музичке писмености</i> Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку. Елементима који су обрађени у претходним разредима додати обраду Дедур лествице кроз одговарајуће музичке примере. ИЗБОР КОМПОЗИЦИЈА ЗА ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ Химне -Државна химна -Химна Светом Сави -Химна школе Човек и музика: -Марк Антоан Шарпантје, <i>Те Деум</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Мала ноћна музика</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Ода радости, IX симфонија</i> Елементи музичке писмености: -Народна песма из Србије, <i>Дуње ранке</i>	

		-Харолд Арлен, <i>Изнад дуге</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Чезња за пролећем</i> -Александар Јорговић, <i>Циц</i> -Георг Фридрих Хендл, канон <i>Игра коло весело</i> -Јохан Себастијан Бах, <i>Радост и весеља сласт</i>, из кантате <i>О селу</i> Јозеф Хајдн, <i>Јесење лишће</i> из 3. става ораторијума <i>Годишња доба</i> -Волфганг Амадеус Моцарт, <i>Арија Папагена</i> из опере <i>Чаробна фрула</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Птич'ја туга</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Ода радости</i>, тема из IV става <i>Симфоније бр. 9</i> Народне песме и игре -<i>Чије је оно девојче (Ђурђеле)</i> -<i>Вита јела до неба</i> -<i>Врбо, врбице</i> -<i>Дум дага дум</i> -<i>Фатише коло врањске девојке</i> -<i>Ој, голубе, мој голубе</i> -<i>‘Ајде Јано, коло да играмо</i> -<i>Море, изгрејала, нане, сјајна месечина</i> -<i>Жубор вода жуборила</i> -<i>Пуче пушка</i> -<i>Играле се делије</i> -<i>Чај горо, лане моје, причувај ми овце</i> -<i>Ти момо, ти девојко</i> -Руска народна песма, <i>Каљинка</i> Староградске песме -<i>Диван је кићени Срем</i> -<i>Ој, јесенске дуге ноћи</i> -<i>Пред Сенкином кућом</i> -<i>Не лудуј лело, чуће те село</i> -<i>Ти једина</i> Духовне песме -<i>Везак је везла Дјева Марија</i> -<i>Божиху, наша радости</i> -Стеван Стојановић Мокрањац, <i>Тебе појем</i> -<i>Тропар за Божић</i> -<i>Тропар Светом Сави</i> -<i>Помози нам вишињи Боже</i> -Корнелије Станковић, <i>Многаја љета</i> Песме из балканских ратова и Првог светског рата -<i>Креће се лађа француска</i> -<i>Тамо далеко</i> Канони	

		-Михаел Преторијус, <i>Живела музика</i> -Михаел Преторијус <i>Освану дан</i> -Георг Фридрих Хендл, <i>Игра коло весело</i> (канон) -Јозеф Хајдн, <i>Интервали</i> -Лудвиг ван Бетовен, <i>Скала</i> Музичко стваралаштво Дечје музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се развијају у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких вештина и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз: -музичка питања и одговоре; -компоновање мелодије на задати текст; -састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђених мотива; -импровизација игре/покрета на одређену музику; -илустрацију доживљаја музике; -израду музичких инструмената (функционалних или нефункционалних); -музичко-истраживачки рад; -осмишљавање музичких догађаја, програма и пројеката; -осмишљавање музичких квизова; -осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација; -креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовни материјал, мобилни телефони... Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда. Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тимским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.	

НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
ЧОВЕК И МУЗИКА	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности

	предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђеби на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоимапосебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан(5)
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан(5)

МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)

3.5.ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ИСТОРИЈА</i>		РАЗРЕД:СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:: циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	– доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; - изводи закључак о повезаности националне	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација,шема, графикона, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјскимспоменицима, историјскомархиву,евентуално	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација

ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА(до средине XIX века) Индустијска револуција (парна машина и њена примена; промене у друштву – јачање грађанске и појава радничке класе).Политичке револуције (узроци, последице и обележја, европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма).Наполеоново доба (Наполеонова владавина, ратови, тековине(Бечки конгрес).Свакодневни живот и култура (промене у начину живота).Источно питање и балкански народи (политика великих сила,борба балканских народа за ослобођење).Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу.Српска револуција 1804–1835 (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка, последице и значај).Развој модерне српске државе (аутономија Кнежевине Србије,успостава државе, оснивање образовних и културних установа).Црна Гора у доба	историје са регио- налном и европском, на основу датих примера; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политич- ких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија;	виртуелна посета музеју,локалитету...Проналажење примера од стране ученика Коришћење ДАТА СТАТУС-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ;	и евалуација на крају месеца и током појединих часова.Домаћи задатак,презентације,семинарски радови...

владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења).Истакнуте личности: Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон Бонапарта, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић,прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош,Сава Текелија, митрополит Стефан Стратимировић ,стереотипе у садржајима историјских извора;
 – употреби податке из графикона и табела у елементарном истраживању;
 – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ;
 – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других;
 – раздваја битно од небитног у историјској нарави;
 – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва;
 – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.
ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ 19. ВЕКА
 Међународни односи и кризе

(формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена).Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима).Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири,Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд,Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс,Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић	сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;– наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;– препознаје основне карактеристике различитих идеологија;– анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости;– уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску		

Апис. ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона криза, Либијски рат, балкански ратови).Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу,примена научних достигнућа, положај жена). Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства,наука, култура, свакодневни живот, положај Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора – доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима).Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтови, Србија и Црна Гора у рату; преломнице, ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату – живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању).Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири,Сигмунд Фројд, Михајло Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд,Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић,	подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу;– пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности		

Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић	друштвених појава, процеса, политич- ких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; – уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; – препознаје историјску подлогу савремених институција и дру- штвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност); – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-техноло- шког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених слојева и група у индустријско доба; – приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; – уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; – пореди информације приказане на историјској карти		

	са информацијама датим у другим симболичким модалитетима;– повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени,културни);– пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности;– анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја;– уочава специфичности у тумачењу одређених историјских __гађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; – уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора; – употреби податке из графикана и табела у елементарном истраживању; – презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ; – упоређује, анализира и уочава разлике између својих и ставова других; – раздваја битно од небитног у историјској нарави; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва;		

	– идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века) ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	Ученик препознаје хронолошке оквире историјских периода, препознаје просторне оквире Европе и других континената у позном новом веку, именује врсте историјских извора за позни нови век; препознаје садржај различитих историјских извора.	Ученик наводи прекретне догађаје у периодизацији историје (од раног ка позном новом веку), разликује врсте историјских извора и места у којима се чувају, дефинише основне појмове (индустријска револуција, грађанство, велике силе	Ученик користи основне појмове у адекватном значењу у свом усменом и писаном изражавању; разликује узроке и последице најважнијих историјских догађаја; прати повезаност догађаја, појава и процеса из прошлости и закључује на основу садржаја различитих историјских извора.	Ученик познаје специфичне детаље из европске, светске и српске историје с почетка XX века до којих самостално долази, анализира веродостојност и релевантност историјских извора, критички анализира историјске догађаје и појмове повезујући их са садашњим веременом; аргументовано износи свој став.
	Ученик именује основне историјске појмове, личности и догађаје (индустријска револуција, парна машина, Џејмс Ват, просветитељство и филозофи епохе просветитељства, политичке странке Вашингтон, сталежи у француском друштву, Народна скупштина, декларација, диктатура, Наполеон Бонапарта, Бечки конгрес ...)	Ученик дефинише узроке и последице важних догађаја позне историје новог века, објашњава основне појмове, даје прецизне хронолошке и просторне оквире важних историјских догађаја и процеса; именује личности, догађаје и појаве препознате у садржају историјских извора	Ученик користи основне појмове у адекватном значењу у свом усменом и писаном изражавању; разликује узроке и последице најважнијих историјских догађаја; прати повезаност догађаја, појава и процеса из прошлости позног новог века са појавама из садашњости; закључује на основу садржаја различитих историјских извора.	Ученик познаје специфичне детаље из историје позног новог века до којих самостално долази, анализира веродостојност и релевантност историјских извора, критички анализира историјске догађаје и појмове повезујући их са садашњим веременом; аргументовано износи свој став.
	Ученик именује основне историјске појмове, личности и догађаје из	Ученик дефинише узроке и последице важних догађаја историје српског народа у позном новом веку, објашњава основне појмове, даје прецизне хронолошке и просторне оквире важних историјских догађаја и процеса; дефинише улогу историјских личности у	Ученик користи основне историјске појмове у адекватном значењу у свом усменом и писаном изражавању; разликује узроке	

ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКЕ ДРЖАВЕ И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	историје српског народа од друге половине XVIII до краја XIX века (Српска револуција, Први и Други српски устанак, вожд Карађорђе, кнез Милош, кнез Михаило, Доситеј Обрадовић...) Ученик именује основне историјске појмове, личности и догађаје из европске, светске и српске историје на почетку XX века; препознаје хронолошке и просторне оквире главних историјских догађаја и процеса (попришта главних битака током Балканских ратова и Великог рата).	догађајима. Ученик дефинише узроке и последице важних догађаја европске, светске и српске историје на почетку XX века; уочава повезаност историјских процеса у светским оквирима; објашњава основне појмове, даје прецизне хронолошке и просторне оквире важних историјских догађаја и процеса; именује личности, догађаје и појаве препознате у садржају историјских извора	и последице најважнијих историјских догађаја; прати повезаност догађаја, појава и процеса из прошлости позног новог века са појавама из садашњости; закључује на основу садржаја различитих историјских извора. Ученик користи важне појмове у адекватном значењу у свом усменом и писаном изражавању; разликује узроке и последице најважнијих историјских догађаја на почетку XX века; прати повезаност догађаја, појава и процеса с почетка XX века са догађајима из садашњости; закључује на основу садржаја различитих историјских извора; закључује о повезаности историјских процеса у токовима опште и националне историје.	Ученик познаје специфичне детаље из историје позног новог века до којих самостално долази, анализира веродостојност и релевантност историјских извора, критички анализира историјске догађаје и појмове повезујући их са садашњим веременом; аргументовано износи свој став. Ученик познаје специфичне детаље из европске, светске и српске историје с почетка XX века до којих самостално долази, анализира веродостојност и релевантност историјских извора, критички анализира историјске догађаје и појмове повезујући их са садашњим веременом; аргументовано износи свој став.

3.6.ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА			РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

НАСТАВНИМ ТЕМАМА			
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА Регионална географија, принципи и критеријуми регионализације. Хомогеност и хетерогеност географског простора.	• дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; • проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на некој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и	На првом наставном часу наставник ће упознати ученике са садржајем наставног програма и дати им јасна упутства за рад. Наставник упознаје ученике са предметом и задацима проучавања регионалне географије, без фактографских података, објашњавајући појам географске регије, регионални приступ истраживању географског простора, наводи примере и разлоге зашто се изучава регионална географија, принципе географске регионализације (природно-географске, историјске, економске, политичке и др.), типове географских регија (физиономски и функционални тип), као и хијерархију географских регија (макро, мезо и микрорегија). - развијање позитивног односа ученика према учењу - коришћењем различитих облика , метода и техника учења: - проблемска настава - индивидуализовани рад коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус , географски атлас ...)	-Иницијално тестирање, упознавање са начином оцењивања; -Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл. Критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

	- описује различите начине издвајања регија; - објасни формирање политичке карте света; - објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; - доведе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; - анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; - изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; - истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; -описује улогу међународних организација у свету		
ГЕОГРАФСКЕ РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ Јужна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: државе бивше СФРЈ, Италија, Шпанија и Грчка –	- дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; - проналази на карти државе проучаване регије и именује их; - приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; - класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију;	Кроз тему Географске регије Европе, ученици се упознају са великим географским целинама Европе – Јужна, Средња, Северна, Источна и Западна Европа, као и њиховим географским специфичностима и развојним проблемима које их обележавају и издвајају у односу на суседне географске регије, политичком поделом и одабраним државама. Користити неме карте, на којима се могу издвојити методом боја карактеристичне регије, њихова географска обележја и политичка	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне

основне географске карактеристике. Средња Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. Западна Европа – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. Северна Европа – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. Норвешка основне географске карактеристике. Источна Европа – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, ресурси и економски развој, политичка подела. Русија – основне географске	• анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; • објасни формирање политичке карте света; • објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; • доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; • препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама;	подела. Ако постоје техничке могућности, ученици могу припремити и Power Point презентацију. На тај начин ученици ће бити у стању да кроз визуелизацију садржаја самостално анализирају и доносе закључке о одређеним географским специфичностима Европе. Приликом обраде становништва регија Европе указати на популациону динамику (издвајање густо и слабо насељених простора), миграционе процесе, као и односе и везе са ресурсима и привредним развојем и етно-лингвистичким обележјима, на територијални размештај становништва и различитих физичко-географских одлика регија, указати на постајање различитих социјалних, етничких и културних група у Европи. Нагласити да се временом географске регије Европе развијају и мењају своје функције. Коришћењем различитих облика, метода и техника учења: - проблемска настава- интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, истраживачка настава диференцирана настава, индивидуализовани рад коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас, ...) Азија обрађује општегеографске одлике континента: положај, границе и величина, природне одлике, становништво, насеља, привреда и политичка и регионална подела, након чега се прелази на регионалне целине: југозападну, јужну, југоисточну, источну, северну и централну Азију. Треба истаћи да је Азија саставни део јединствене копнене целине Евроазија, али и да се континент	вежбе-географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање

карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса. АЗИЈА Положај, границе и величина Азије Природне одлике Азије Становништво Азије Насеља Азије Привреда Азије Политичка и регионална подела Југозападна Азија – ресурси и економски развој, културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, урбанизација, политичка подела. Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела. Југоисточна Азија – ресурси и економски развој, политичка подела. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси,	• анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; • изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; • истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; • описује улогу међународних организација у свету. • дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; • проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним	разграничи од Европе и од Африке, да се Азија простира и на северној и на јужној, као и на источној и западној Земљиној полулопти.Објаснити шта значи да је Азија део Старог света и да ова знања повежу са знањима која стичу на часовима историје (Велика географска открића). Код приказивања величине Азије важно је да ученици стекну представу о односима површине и броја становника у поређењу са осталим континентима, а посебно са Европом. Разумевање природних одлика Азије кључно је за схватање просторне дистрибуције становништва, размештаја природних ресурса, развоја и размештаја појединих привредних грана (пољопривреде, индустрије, саобраћаја и туризма) на континенту. Као посебно значајне садржаје у овој области истаћи настанак набраних планина и острвских архипелага, тумачење појава вулканизма и трусова, померање литосферних плоча, различите узроке постанка пустиња у југозападној, јужној и централној Азији, климатску и мозаичност живог света Азије. Становништво Азије- истаћи просторну дистрибуцију становништва, поларизован демографски развој, савремене миграције (нарочито из ратовима угрожених држава према Европи) и структуре становништва (групе народа, најмногољуднији народи). Треба да разумеју односе величина, без фактографског памћења података користећи релевантне статистичке изворе, да их тумаче и сами или уз помоћ наставника представљају графиконима и тематским картама. Насеља Азије- представљају прави мозаик људских насеобина што је	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - производи ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти,

етничка хетерогеност, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Северна Азија – природни ресурси, етничка хетерогеност. Централна Азија – природни ресурси, политичка подела, насеља и становништво.	државама; - описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; - доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; - уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; - објасни формирање политичке карте света; - објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; - доведе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; - анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; - изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; - истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; - описује улогу међународних организација у свету. - дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове;	условљено факторима природне средине, специфичностима привреде и културно-цивилизацијског развоја. Приказати контрасте руралних насеља (нпр. у пустињама Југозападне Азије, у Индији, на Тибету, рибарска насеља у Југоисточној Азији, итд.) и вишемилионских градова, центрима глобалних политичких и економских процеса (нпр. Сингапур, Токио, Шангај...). специфичности процеса урбанизације (сјај Токија са једне и псеудоурбанизација у Индији, сампани у Кини, итд. са друге стране). Привредне одлике Азије- приказати кроз приказ територијалног размештаја привредних грана, сагледавање утицаја природних и друштвених фактора на развој привреде или кроз истицање регионалних специфичности развоја и размештаја привреде. За сваку географску регију Азије предложени су они географски садржаји који их чине специфичним. У обради садржаја треба користити зидне географске карте, атласе и неме карте, што представља основу за даље тумачење каузалних и функционалних односа између проучаваних географских објеката, појава и процеса. То, на пример, значи да ученик треба да буде у стању да покаже на карти Индијски океан, Хиндустанску низију, Хималаје и Тибет закључи зашто је на Тибету хладна и сува клима. Употреба средстава ИКТ у настави (нпр. организација виртуелне шетње Забрањеним градом помоћу апликације Google Maps, коришћење програма за израду квизова за утврђивање градива,.. итд.	посматрање, цртање и рад на немој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање. - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу

АФРИКА	• проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; • објасни формирање политичке карте света; • објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; • доводе у везу квалитет живота становништва са	Тема Африка обрађује положај, границе и величину Африке, нагласити да се она пружа меридијански што за последицу има јасну диференцираност континента на природне зоне од екватора према југу и северу. Указати на границу Африке према Азији као и на припадајућа острва овом континенту. Знања која ученици стичу изучавањем климе, хидрографије и рељефа Африке кључна су за разумевање просторне дистрибуције становништва, положаја насеља, размештаја природних ресурса, развоја и размештаја пољопривреде, рударства и туризма на континенту. Истаћи хидрографске карактеристике Нила, Нигера и реке Конго и језера Викторија, Њаса и Тангањика, као места значајне концентрације становништва, насеља и пољопривреде. Указати и на географске факторе ендемизма фауне Мадагаскара. Становништво Африке- истаћи просторне дистрибуције становништва (пренасељени, густо, ретко и ненасељени простори), природни прираштај, савремене миграције (нарочито из ратовима угрожених држава према Европи) и структуре становништва. Осврнути се на процесе колонизације и деколонизације као и на ефекте ових процеса у савременим економско-политичким односима афричких држава (неоколонијализам). Регионалну поделу Африке на Сахарску и Подсахарску Африку. Поред климе као главног физичко-географског фактора други значајан фактор поларизације је Арапско-исламска цивилизација на	прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по

Положај, границе и величина Африке Природне одлике Африке Становништво Африке Насеља Африке Привреда Африке Политичка и регионална подела. Афрички Медитеран Сахарска Африка Подсахарска Африка	природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; • препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; • анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; • изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; • истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; • описује улогу међународних организација у свету. • дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; • проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на некој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне	северу и Негро-афричка цивилизација на југу, етничка и демографска хетерогеност Подсахарске Африке. Указати на одређене друштвено-политичке разлике унутар ње осврнути се на савремене географске проблеме Африке као што су дезертификација, екстремно високи природни прираштај, несташица хране, интензивне миграције ка Европи, прекомерну експлоатацију природних ресурса, итд.коришћењем различитих облика , метода и техника учења. Кроз тему Северна Америка указати на положај континента између Атлантског и Тихог океана као и на повезаност/раздвојеност са суседним континентима – Панамским каналом и Беринговим мореузом. Ово је посебно значајно у контексту саобраћајно-географског положаја, економске повезаности са обалама других континената. Нагласити и постојање две културне целине на територији Северне Америке: Англоамерике (САД и Канада) и Латинске Америке (Средња Америка) и објаснити да је Америка за Европљане била Нови свет, откривен у ери великих географских открића (корелација са историјом) и колонизован од стране Европљана. Код природних одлика Северне Америке објаснити настанак Канадског штита, Кордиљера, Апалача, Средишњих низија и других особених целина. Познавање рељефа овог континента је значајно и за разумевање његове климе и распореда природних зона Нагласити меридијанску циркулацију ваздуха. Као значајан климатски фактор истичу се и	нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на некој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; -петоминутне провере на

СЕВЕРНА АМЕРИКА Географски положај, границе, величина и регионална подела Северне Америке Природне одлике Северне Америке Становништво Северне Америке Насеља Северне Америке Привреда Северне Америке Политичка подела	целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; • објасни формирање политичке карте света; • објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; • доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; • препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; • анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; • изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља;	морске струје. Код становништва Северне Америке потребно је указати на етапе насељавања континента (присуство староседелаца, утицај европских досељеника, тзв. претапање у једну нацију и сл.). У разумевању савремених демографских процеса кључно је сагледати разлике у популационом развоју средњеамеричких и англоамеричких народа, последичне миграције према САД и Канади. Услед разлика у друштвено-економском развоју и културном наслеђу Англоамерике и Латинске (Средње) Америке, у развоју насеља присутне су различитости. У Англоамерици више од 80% становништва живи у градовима, који заузимају велике просторе прерастајући у конурбације и мегалополисе. Њихове субурбане просторе чине пространа насеља релативно богатог становништва који ужива у комфоном и уређеном предграђу. За разлику од њих, пример Града Мексика (чије шире градско подручје има 22 милиона становника) је слика и прилика стихијског урбаног развоја пренасељених неуређених сламова, у које се сеоско становништво масовно досељава у потрази за бољим животом. У погледу сеоских насеља, указати на разлике, док у Англоамерици села имају урбане карактеристике, села Средње Америке су махом традиционална у погледу начина живота, привређивања и уређености. Привреду између Англоамерике о и Латинске Америке обрадити анализом природних и друштвених фактора привредног развоја, анализом привредних сектора, посматрањем просторног размештаја делатности и сл.	крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на некој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање

	• истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; • описује улогу међународних организација у свету.	Англоамеричка привреда (САД-а и Канаде) је међу најразвијенијим у свету. Она се већ налази у постиндустријској фази развоја, а богату производњу готово свих производних делатности прати и обимна потрошња. Привреда Средње Америке, више се заснива на примарним делатностима експлоатацији сировина (руда и енергената), плантажној пољопривреди, прехранбеној индустрији. У погледу политичке поделе, истаћи разлике између политичко-географске уситњености средњеамеричког простора с једне стране и постојање две популационо и територијално велике, а истовремено високоразвијене државе Англоамерике. Коришћењем различитих облика, метода и техника учења: - проблемска настава- интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, истраживачка настава диференцирана настава, индивидуализовани рад коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас, ...)	
ЈУЖНА АМЕРИКА Географски положај, границе и величина Јужне Америке Природне одлике Јужне Америке Становништво Јужне Америке Насеља Јужне Америке Привреда Јужне Америке Политичка подела	• дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; • проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа,	Јужна Америка- Нагласити у којим топлотним појасевима се простире овај континент, затим повољност положаја између Тихог и Атлантског океана, и велику удаљеност од осталих континената. У погледу друштвено-географске компоненте положаја важно је истаћи колонизацију, латиноамеричко наслеђе, поделу на интересне сфере између Шпаније и Португалије. Природне одлике Јужне Америке обрадити почев од генетских типова рељефа и редоследа постанка појединих целина. Климатске одлике анализирати кроз	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине;; - праћење реализације

АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније. Природне одлике Аустралије. Колонијални период и становништво Аустралије. Насеља Аустралије. Привреда Аустралије. Океанија – основна географска обележја. Политичка и регионална подела. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ Основне географске одлике Антарктика – откриће, назив,	односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; • објасни формирање политичке карте света; • објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; • доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; • препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; • анализира примере позитивног утицаја човека	утицај климатских фактора (географске ширине, рељефа, морских струја...), чиме се, затим и типови климе објашњавају. Амазон је водом најбогатија река на свету, а захваљујући богатству у води, овај континент је веома богат и живим светом. Нагласити посебност и значај амазонских селваса који се неконтролисано секу. Становништво Јужне Америке одликује мешавина раса и народа. У време досељавања Европљана, Јужна Америка је постала континент велике етничке и расне разноликости коју чине староседелачко индијанско становништво, потомци европских досељеника, потомци афричких робова и њихове расне мешавине. За насеља Јужне Америке истаћи стихијске процесе урбанизације и на последично велики јаз који постоји између развоја милионскох градова с једне стране и бројних сеоских насеља у Андима, Амазонији и сл. Уз наглашене рурално-урбане миграције, јужноамеричке градове одликују и велики контрасти у простору самих градова, јер велики део њиховог становништва живи у фавелама. Привреду Јужне Америке анализирати преко утицаја природних и друштвених фактора на привредни развој. У привредној структури указати на значај делатности примарног и секундарног сектора. Државе Јужне Америке су већином биле шпанске колоније, али је територијално највећа држава Бразил португалска захваљујући некадашњој подели територија између ове две поморске силе. Аустралија и Океанија- Указати на	домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање - Редовно праћење

географски положај, природне одлике, ресурси и научна истраживања Основне географске одлике Арктика – откриће, назив, географски положај, величина, природне одлике, ресурси и савремена научна истраживања	на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; • изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; • истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; • описује улогу међународних организација у свету. • дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; • проналази на карти државе проучаване регије и именује их; • приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама;	географски положај и димензије континента као и на просторни обухват Океаније (припадајућа острва Меланезији, Микронезији и Полинезији). Истаћи географску изолованост Аустралијског континента у односу на остале континенте као и последице које се огледају у специфичним биогеографским и антропогеографским одликама. Указати на геотектонску еволуцију Аустралије (Пангеа, Гондвана), постанак планина као и на постанак острва Океаније (вулканска острва, атоли). Истаћи факторе који су довели до формирања пустиња, великог коралног гребена као и аутентичне аустралијске флористичке и зоогеографске области. У оквиру становништва Аустралије и Океаније указати на домицилно становништво (Аборицини, Маори) и придошло европско и азијско становништво. Указати на савремене демографске процесе (природни прираштај, миграције) и насељеност континента (насељени и ненасељени простори). У политичко-географској анализи указати на процесе колонизације, деколонизације и формирања независних држава. Истаћи значај саобраћајног-географског и политичко-географског положаја острва Океаније у контексту савремених економских, политичких и војних процеса. За насеља Аустралије указати на природне факторе формирања савремене мреже насеља. Коришћењем различитих облика , метода и техника учења: - проблемска настава- интерактивне методе, рад у пару , тимски рад , истраживачка настава диференцирана настава,	ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; -петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине;; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ; - продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти,

	- описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; - доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; - уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; - објасни формирање политичке карте света; - објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; - доведе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и политичко-географским одликама простора; - препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; - анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; - изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; - истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; - описује улогу међународних организација у свету. - дефинише границе континента и показује на карти океане и мора којима је проучавани континент окружен и лоцира највећа острва, полуострва, мореузе, земљоузе, пролазе, ртове; - проналази на карти државе проучаване регије и	индивидуализовани рад коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас, ...) У оквиру теме Поларне области истаћи карактеристичне одлике ових простора, специфичностима оријентације на половима (нпр. помоћу звезда, компаса, Сунца), дужини обданице и ноћи, висини Сунца над хоризонтом, односима копна и мора, историјату истраживања, садашњим истраживањима, као и међународној подели ових простора. - коришћењем различитих облика, метода и техника учења: - проблемска настава - интерактивне методе - рад у пару, тимски рад - истраживачка настава - диференцирана настава - индивидуализовани рад - коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас, ...), ...	оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - целочасовна провера знања путем контролне вежбе-географске вештине;; - праћење реализације домаћих задатака ; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем; - усмено испитивање; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника ;

	именује их; • приказује на немој карти: континенте, океане, мора, облике разуђености обала, низије, планине, реке, језера, државе, градове; • класификује облике рељефа, водне објекте и живи свет карактеристичан за наведену територију; • анализира утицај географске ширине, рељефа, односа копна и мора, морских струја, вегетације и човека на климу; • објашњава настанак пустиња на територији проучаваног континента; • проналази податке о бројном стању становништва по континентима, регијама и одабраним државама и издваја просторне целине са највећом концентрацијом становништва у свету; • укаже на узроке и последице кретања броја становника, густине насељености, природног прираштаја, миграција и специфичних структура становништва по континентима, регијама и у одабраним државама; • тумачи и израђује тематске карте становништва по континентима, регијама и одабраним државама; • описује узроке и последице урбанизације на различитим континентима, регијама и у одабраним државама; • доведе у везу природне ресурсе са степеном економске развијености појединих регија и одабраних држава; • уз помоћ географске карте објашњава специфичности појединих просторних целина и описује различите начине издвајања регија; • објасни формирање политичке карте света; • објашњава узроке и последице глобалних феномена као што су сиромаштво, унутрашње и спољашње миграције, демографска експлозија и пренасељеност, болести и епидемије, политичка нестабилност; • доводе у везу квалитет живота становништва са природним, демографским, економским и		- продукти ученикових активности; - задовољство ученика на часу. Израда пројеката, семинарских радова, усмено проверавање изражавања, разговор, тест, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти, оцењивање и закључивање оцена сумативно и формативно оцењивање

	политичко-географским одликама простора; • препознаје негативне утицаје човека на животну средину настале услед специфичности развоја пољопривреде, рударства, енергетике, индустрије, саобраћаја и туризма на проучаваним континентима, регијама и у одабраним државама; • анализира примере позитивног утицаја човека на животну средину у државама које улажу напоре на очувању природе и упоређује их са сличним примерима у нашој земљи; • изводи закључак о могућим решењима за коришћење чистих извора енергије у државама чија се привреда заснива највише на експлоатацији нафте и угља; • истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; • описује улогу међународних организација у свету.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ <u>наставника</u>: - наводи да географија проучава и природу и људско друштво; - наводи основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална) - разликује појмове литосфера,	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученик у довољној мери именује и: - разуме хомогеност и хетерогеност географског простора.	Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. -Ученик у великој мери одређује и: -уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама; - уочава хомогеност и хетерогеност географског простора.	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. - Ученик у потпуности самостално: -уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама; - разуме међузависност природе и људског друштва; -уочава и објашњава значај географије за опште образовање и културу; -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује,

	атмосфера, хидросфера и биосфера; - наводи континенте и океане на Земљи.			анализира и презентује географске информације; - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета.
ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ <u>Јужна Европа</u> – културно- цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, туризам, политичка подела. Државе Јужне Европе: Италија, Шпанија и Грчка – основне географске карактеристике. <u>Средња Европа</u> – културно- цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Немачка – основне географске карактеристике. <u>Западна Европа</u> – културно- цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. Француска и	- именује континенте на Земљи; - препознаје: положај, границе континента на карти света, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе регије на карти Европе, облике хоризонталне разуђености, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности. Дефинише појам ЕУ	- дефинише порекло назива Европе, наводи величину Европе и њено простирање; - на географској карти света уме да одреди географски положај Европе (одређује водене и копнене границе европског континента); - наводи најкрупније облике разуђености обала и рељефа Европе; - именује хидрографске облике на карти и приказује их на некој карти; - наводи основне појмове о становништву Европе-наводи велике групе народа у Европи и може да разврста народе Европе по тим групама; -именује основне регије Европе; објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери); приказује понуђене географске податке:на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, знацима...), графиком, табелом и схемом - на географској карти Европе одређује географски положај јужне , средње, западне , сверне и источне Европе; - познаје на географској карти	- разуме и објашњава зашто је географски положај Европе веома повољан; - на географској карти Европе уочи облике разуђености њених обала, именује их (већа полуострва, острва, мора, заливи, мореузи) и приказује их на некој карти; - уочава и наводи на географској карти Европе најкрупније облике рељефа и именује их (веначне и громадне планине, висоравни, простране низије); - показује на географској карти велике европске реке, пловне системе и језера и приказује их на некој карти; - разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи; - наводи и објашњава типове климе у јужној средњој западној ,северној , источној Европи и њихове основне одлике; - разликује биљне и животињске врсте регија Европе; - наводи најважнија природна богатства Европе; - разликује и објашњава кретање становништва и	- самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације; - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета; -доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте; - да користи размер и размерник за одређивање растојања на карти и у природи -разликује карте према размери и садржају и уме да их користи - да оријентише карту у односу на стране света и да одржава правац кретања на терену уз помоћ карте; - описује последице ротације и револуције разлике у времену, смена годишњих доба - објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године '-објашњава простирање и одлике топлотних појасева на Земљи - разуме и објашњава сложеност географског

Уједињено Краљевство – основне географске карактеристике. <u>Северна Европа</u> – природни ресурси и економски развој, народи, политичка подела. <u>Источна Европа</u> – културно-цивилизацијске тековине, етничка хетерогеност, ресурси и економски развој, политичка подела. Русија – основне географске карактеристике. Европска унија – пример интеграционих процеса		јужне средње, западне, северне, источне Европе основне облике хоризонталне разуђености и рељефа; - именује хидрографске објекте на географској карти јужне, средње, западне, северне и источне Европе и приказује их на немој карти; -познаје основне одлике становништва Јужне средње,западне,северне и источне Европе. - препознаје и објашњава географске чињенице - објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом.	структуре становништва јужне, средње, западне, северне и источне Европе; - наведе државе јужне, средње, западне, северне и источне Европе и њихове одлике и специфичности и приказује на немој карти; - именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, Црвени крст...) и наводи примере њиховог деловања.	положаја Јужне Европе; - разуме значај Средоземног мора за живот људи и њихове делатности (туризам, риболов, експлоатација соли, поморски саобраћај); -објашњава утицај природних и друштвених фактора на размештај становништва и насеља; - објашњава транзитни положај држава средње Европе; - објашњава географски положај западне Европе, значај Атлантског океана и Северног мора за природу и привреду држава западне Европе (риболов, експлоатација угља и нафте, поморски саобраћај); - објашњава привредне и друштвене одлике држава западне Европе; - објашњава географски положај и значај северне Европе; - објашњава значај мора за живот људи и њихове делатности (риболов, експлоатација нафте, поморски саобраћај); -објашњава утицај природних и друштвених фактора на размештај становништва и насеља; - објашњава географски положај и значај источне Европе; -истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке

				процесе у Европи и свету; - вреднује улогу међународних организација у свету.
АЗИЈА Положај, границе и величина Азије. Природне одлике Азије. Становништво Азије. Насеља Азије. Привреда Азије. Политичка и регионална подела.	- препознаје положај, границе Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности; - именује океане који запљускују обале Азије и проналази их на карти;	- одређује на географској карти положај Азије; - објашњава порекло имена Азија и зашто Азија припада континентима „Старог света“; - именује океане који запљускују обале Азије и проналази их на карти; - именује и на географској карти Азије показује најкрупније облике разуђености обале; - познаје и именује на географској карти најкрупније облике рељефа; - именује и на географској карти показује велике азијске реке; - наводи које људске расе живе у Азији; - именује велике религије које су настале на азијском континенту; - приказује понуђене географске податке на некој карти, графиком, табелом и схемом;	- објашњава на географској карти света географски положај Азије и њено простирање; - објашњава и на географској карти Азије проналази најкрупније облике рељефа (веначне и громадне планине, висоравни, простране низије) ; - разликује и објашњава климатске типове Азије према њиховим основним одликама; - разликује и објашњава основне одлике биљног и животињског света Азије; - објашњава на основу географске карте просторни распоред становништва Азије; - описује утицај природних и друштвених фактора на развој привреде; - приказује понуђене географске податке на некој карти, графиком, табелом и схемом;	- објашњава зашто је Азија највиши континент на свету; - објашњава утицај појединих типова климе на живот и рад људи и густину насељености у појединим регијама Азије; - објашњава хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста азијског континента и њихов значај (арктичка пустиња, тундра, степа, четинарска и листопадна шума, макија, тропска кишна шума (џунгла) ; - именује и објашњава знања великих азијских река њихове сливове, пловне системе и језера и њихов значај; - уме да издвоји географске регије Азије; - објашњава зашто је низак степен образовања становништва у Азији; - објашњава размештај природна богатства Азије и њихов значај за развој привреде; - објашњава и на географској карти Азије ограничава и наводи основне одлике сваке појединачне регије Азије и односе између регија и држава; - наводи мере за заштиту,

Јужна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, урбанизација, политичка подела.	- препознаје положај, границе Југозападне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности;	- одређује на географској карти положај, познаје и именује на географској карти основне одлике рељефа у југозападној Азији; - уочава на географској карти да је југозападна Азија међуконтинентални мост који повезује југоисточну Европу, североисточну Африку и јужну Азију; -познаје и именује хидрографске објекте југозападне Азије и уочава њихов географски размештај на географској карти; -познаје основне типове климе у југозападној Азији; -познаје основне одлике становништва у југозападној Азији -познаје природна богатства југозападне Азије;	- објашњава географски положај и границе југозападне Азије на географској карти Азије; - објашњава значај југозападне Азије у светском саобраћајном систему (копнени и поморски саобраћај); - разликује и објашњава географске појмове пустиња, степа, макија и покаже на географској карти њихову; распрострањеност у југозападној Азији - наводи најважнија природна богатства југозападне Азије и њихов утицај на привредну развијеност;	обнову и унапређивање географског простора Азије и њених регија; -уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета; -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације;
Југоисточна Азија – ресурси и економски развој, политичка подела.		- одређује на географској карти положај, познаје и именује и на географској карти основне облике рељефа јужне Азије; - именује хидрографске објекте јужне Азије; - именује народе и религије у јужној Азији; - познаје најважнија природна богатства јужне Азије и привредне делатности - познаје основне одлике Индије;	- објашњава на географској карти Азије географски положај и границе јужне Азије; - уочава контрасте макрооблика рељефа - планина на северу, низија у долинама река и висоравни на	- објашњава типове климе у југозападној Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља; - објашњава утицај географског положаја и рељефа на доминантност суве суптропске климе и њеног утицаја на појаву сувих речних корита и сиромаштво биљним и животињским светом; - објашњава зашто је југозападна Азија због богатства нафтом од посебног значаја за читав свет; - уме да користи различите изворе информација (Уџбеник, Приручник, научнопопуларна литература, енциклопедије, часописи, видео-запис, интернет...) и одређује њихов значај у географским сазнањима; - наводи најважнија природна богатства југозападне Азије и објашњава њихов значај за
Северна Азија – природни ресурси, етничка хетерогеност.	- препознаје: положај, границе Јужне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности;			
Централна Азија – природни ресурси, политичка подела,				

насеља и становништво. Источна Азија – културно-цивилизацијске тековине, савремени демографски процеси, етничка хетерогеност, ресурси и економски развој, урбанизација, политичка подела. АФРИКА Положај, границе и величина Африке. Природне одлике Африке. Становништво Африке. Насеља Африке. Привреда Африке. Политичка и регионална подела. Сахарска Африка. Подсахарска Африка.	- препознаје положај, границе Југоисточне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности;	- одређује на географској карти пложај Југоисточне Азије; - познаје и именује на географској карти Азије полуострвски и острвски део југоисточне Азије и основне облике рељефа; - уочава на географској карти да се у овој регији налазе највеће острвске групе на свету (Малајско-филипински архипелаг) - познаје основне одлике становништва југоисточне Азије; - познаје најважнија природна богатства југоисточне Азије и привредне делатности; - познаје да је пољопривреда основна привредна делатност већине држава у југоисточној Азији и наводи најважније пољопривредне културе;	југу; -објашњава да основне одлике климе ове регије даје годишња смена монсуна и објашњава њихов утицај на привредне делатности; - разуме и објашњава природне факторе који утичу на распрострањеност биљног и животињског света; - објашњава географске појмове пустиња, степа, савана, џунгла и на географској карти показује њихово простирање у јужној Азији; - објашњава основне одлике становништва јужне Азије (висок природни прираштај, мере популационе политике, низак образовни ниво, сиромаштво, незапосленост, миграције из села у градове и друге делове света... - објашњава на географској карти Азије географски положај југоисточне Азије, која се налази између два континента и два океана; - разликује и објашњава појаве карактеристичне за „ватрени појас Пацифика" (вулкани, земљотреси, цунами таласи); -објашњава типове климе у југоисточној Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља; - разликује и објашњава	привредни развој - објашњава географски појам Индијски подконтинент; -објашњава географски размештај хидрографских објеката и особености речне мреже јужне Азије; - објашњава основне одлике типова климе у јужној Азији и њихов утицај на размештај становништва и насеља; - објашњава значај природних богатстава јужне Азије за привредни развој појединачних држава; - објашњава како је положај регије утицао на мешање раса, народа и култура више него у другим деловима Азије; - објашњава значај природних богатстава југоисточне Азије за привредни развој појединачних држава; - уочава да се Индонезија простира са обе стране екватора, да има екваторску и влажну тропско-монсонску климу и да се налази на путу тропских циклона – тајфуна; - објашњава да је Индонезија

- препознаје положај, границе Северне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности; - препознаје положај, границе Централне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности; - препознаје положај, границе Источне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће	- одређује на географској карти положај Северне Азије; - познаје и именује на географској карти основне облике рељефа у Северној Азији - именује хидрографске објекте северне Азије и уочава њихов географски размештај на географској карти; - познаје основне одлике становништва северне Азије (природни прираштај, структуре становништва, миграције, густина насељености); - познаје најважнија природна богатства северне Азије; - одређује на географској карти положај Централне Азије; - познаје и именује на географској карти основне облике рељефа у средњој Азији; - именује хидрографске објекте средње Азије и уочава њихов географски размештај на географској карти; - познаје основне одлике становништва средње Азије (природни прираштај, структуре становништва, миграције, густина насељености); - познаје најважнија природна богатства средње Азије; - познаје на географској карти основне облике рељефа у источној Азији; - одређује на географској карти положај Источне Азије; - познаје и именује хидрографске објекте источне Азије и уочава њихов географски размештај на	природне факторе који утичу на распрострањеност биљног и животињског света у југоисточној Азији; - разликује и објашњава географске појмове: савана, тропска кишна шума и да покаже на карти Азије њихово простирање; - објашњава основне одлике становништва и на географској карти уочава његов размештај и кретање; - разуме и објашњава на географској карти Азије географски положај Северне Азије и наведе њене специфичности; - разуме и објашњава типове климе у северној Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља; - објашњава географске појмове тајге тундре , природне ресурсе и показује на географској карти њихово простирање у северној Азији; - разуме и објашњава на географској карти Азије географски положај Централне Азије и наведе њене специфичности; - разуме и објашњава типове климе у средњој Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља; - објашњава географске	држава у развоју са значајним природним богатствима; - објашњава зашто је северна Азија ретко насељена регија; - објашњава значај природних богатстава северне Азије за привредни развој појединачних држава, отежану експлоатацију ; - познаје и уважава различитости народа и култура северне Азије и значај очувања културне баштине; - објашњава зашто је средња Азија сушна и ретко насељена регија; - објашњава значај природних богатстава средње Азије за привредни развој појединачних држава; - објашњава специфичности држава средње Азије; - познаје и уважава различитости народа и култура средње Азије и значај очувања културне баштине;

	народе, најважније привредне делатности; - препознаје положај, границе Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности; - именује и чита на географској крати океане и мора који запљускују обале Африке; - препознаје положај, границе Сахарске Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе,	географској карти; - познаје основне одлике становништва источне Азије и разлоге примене мера за смањивање природног прираштаја становништва; - именује најважнија природна богатства источне Азије; - уочава на географској карти положај Кине у средњој и источној Азији; - наводи да је Кина по броју становника водећа држава у свету; - уочава положај Јапана на Далеком истоку и именује четири већа острва; - на политичкој карти Азије именује државе у источној Азији; - наводи порекло имена Африка и зашто она припада континентима Старог света; - дефинише на географској карти света простирање, географски положај и границе Африке; - разуме и именује и на географској карти Африке познаје најкрупније облике разуђености обала (највеће полуострво, острво, море, залив) - познаје и именује најважније мореузе, који омогућавају повезивање Африке са осталим деловима света - на географској карти Африке уочава и именује најкрупније облике рељефа (веначне и громадне планине, вулканске планине, висоравни, простране низије и пустиње)	појмове пустиња, полупустиња, степа и показује на географској карти њихово простирање у средњој Азији, објашњава природне ресурсе и показује на географској карти њихово простирање у Средњој Азији; - разуме и објашњава на географској карти Азије повољност географског положаја Источне Азије на Пацифику и према континенталној средњој Азији; - разликује и објашњава типове климе источне Азије, њихове основне одлике и утицај на хидрографију, вегетацију и размештај становништва и насеља; - разуме и објашњава географске појмове пустиња, степа, листопадна, четинарска и тропска шума и да одреди њихово простирање у источној Азији; - разуме и објашњава да на живот и рад Јапанаца утичу природне силе као што су вулкани, земљотреси, тајфуни и цунами таласи; - објашњава зашто Јапан спада у најгушће насељене државе света и да је становништво сконцентрисано у речним долинама, котлинама и приморју;	- објашњава значај природних богатстава источне Азије за привредни развој појединачних држава; - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности Кине и Јапана; - да наводи специфичности држава источне Азије; - објашњава зашто је откривање и географско истраживање Африке трајало вековима; - објашњава начине постанка облика рељефа, њихове одлике и простирање; - објашњава климатске типове према њиховим основним одликама и наводи факторе који су утицали на зонални распоред климата у Африци; - објашњава факторе који су утицали на хоризонталну и вертикалну распрострањеност

	најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Подсахарске Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности	- именује и на географској карти проналази велике афричке реке и језера; - именује људске расе које живе у Африци; - на политичкој карти Африке именује и показује државе и њихове главне градове; - приказује понуђене географске податке на немој карти, графиканом, табелом и схемом; - познаје и именује на географској карти Африке основне облике рељефа (Атлас, висоравни, средоземно приморје, долина Нила), хидрографске објекте у северном делу Африке; - наводи типове климе у Сахарској Африци; - познаје основне одлике становништва Сахарске Африке (густину насељености, размештај становништва, природни прираштај, образовни ниво); - наводи најважнија природна богатства Сахарске Африке; - именује и познаје на географској карти Африке основне облике рељефа Подсахарске Африке, тзв. „високе Африке“ (Етиопско-Сомалијска висораван, Језерска висораван, Килиманџаро, Кенија, Велики источнафрички ров), низије и пустиње Гвинејска регија, Сахел, басен Конга; - именује хидрографске објекте; - наводи основне одлике становништва Подсахарске регије (густину насељености,	- објашњава на географској карти света простирање, географски положај и границе Африке; - објашњава географски положај Африке; - објашњава значај Суецког канала и Гибралтарског мореуза за поморски саобраћај; - објашњава факторе који утичу на размештај хидрографских објеката у Африци - разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва Африке; - издвоја географске регије Африке - приказује понуђене географске податке на немој карти, графиканом, табелом и схемом; - разуме и објашњава на географској карти Африке географски положај сахарске Африке - објашњава географски размештај хидрографских објеката сахарске Африке (Нил, уади, шотови) - објашњава географске појмове пустиња, степа, средоземна шума, макија и показује их на географској карти сахарске Африке - разликује народе (аутохтони - Хамити и досељени- Семити) и религије (ислам, хришћанство, изворне религије) у сахарској Африци	биљних и животињских врста на афричком континенту и значај биљног и животињског света (макија, полупустиња, пустиња, степа, савана, тропска кишна шума - прашума); - објашњава утицаје појединих типова климе на живот и рад људи у Африци; - објашњава природно и механичко кретање становништва Африке, наводи узроке и последице; - објашњава и закључује како утицај природних и друштвених фактора утичу на развој и размештај привреде и привредних делатности Африке; - објашњава повезаност и односе регија и држава Африке; - наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Африке и њених регија. - објашњава значај природних богатстава Сахарске Африке за привредни развој појединачних држава; - именује државе Сахарске Африке и наводи њихове основне одлике и специфичности; - користи знања из историје и везује настанак египатске културе дуж долине Нила око 5000 година пре нове ере; - објашњава природне и друштвено- економске одлике ;

		размештај, природни прираштај, образовни ниво, начин живота, миграције) - наводи најважнија природна богатства Подсахарске Африке.	- разуме и објашњава на географској карти Африке географски положај Подсахарске Африке - уочава и објашњава специфичности и географски размештај хидрографских објеката (реке, језера) - разликује и објашњава типове климе- објашњава зонални распоред типова климе (екваторска, влажна тропска, суптропска, полупустињска, пустињска, средоземна), њихове основне одлике и утицај на распоред биљног и животињског света објашњава географске појмове тропска кишна шума, савана, средоземна шума, листопадна шума, пашњаци, пустиње и приказује их на некој карти Африке објашњава размештај становништва и насеља - разликује аутохтоно становништво Африке (Бушмани, Хотентоти, Банту црнци, Малгашани) и досељенике (Португалци, Бури, Енглези, азијски народи).	- познаје и уважава различитости народа и култура Сахарске Африке и значај очувања културне баштине; - објашњава да је разноврсност климе и вегетације условљена надморском висином, близином мора и положајем регије; - наводи државе Подсахарске Африке, њихове одлике и специфичности; - познаје и уважава различитости народа и култура Африке и значај очувања културне баштине; - објашњава значај природних богатстава Подсахарске Африке за привредни развој појединачних држава; - истиче конгоанску провинцију Шаба по значајним резервама минерала и руда и природна богатства ЈАР(покрајина Трансвал); - објашњава зашто је на овим просторима колонијализам условио најдрастичније облике расне сегрегације, која је званично укинута.

3.7. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА	РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатаке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и	

њихову примену свакодневном животу , развијају мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. Сила и кретање	- Ученик ће бити у стању да: разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинematика и динамика кретања тела)	Програмски садржаји седмог разреда доследно се реализују задовољавајући форму основних методских захтева наставе физике , а то су: - поступност(од једноставног ка сложенијем) при упознавању нових појмова и формулисања закона; - очигледност при излагању наставних садржаја уз демонстрационе огледе или видео симулације; -повезаност наставних садржаја са појавама у свакодневном животу. Програмски садржаји на основу исхода реализују се: 1. излагањем садржаја теме уз одговарајуће демонстрационе огледе 2. решавањем квалитативних и квантитативних проблема и проблем – ситуација 3. Лабораторијским вежбама 4. Домаћим задацима 5. коришћењем других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја теме (пројекти, допунска настава, додатни рад), а све у циљу да ученици активно учествују у раду и усвајању знања и вештина. • објаснити појмове: механичко кретање, путања, референтно тело, праволинијско и криволинијско кретање • разликовати на примерима из свакодневног живота равномерно и променљиво кретање • објаснити карактеристике равномерног праволинијског кретања • објаснити физичке величине којима се описује равномерно праволинијско кретање: време, пут и брзина • наведе карактеристике векторских физичких	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

		величина и представља брзину тела помоћу вектора • запише формулу за израчунавање брзине код равномерно праволинијског кретања и примени је у решавању квантитативних задатака • претвара мерне јединице за брзину: kmh у ms израчуна средњу брзину код променљивог праволинијског кретања • објасни мировање и равномерно праволинијско кретање користећи Први Њутнов закон • објасни да је неопходно да на тело делује сила да би се покренуло • на примерима објасни инертност и инерцију • објасни поступак мерења силе динамометром • разликује векторске и скаларне физичке величине • представи силу помоћу вектора • примени формулу за израчунавање силе Земљине теже и тежине тела • израчуна резултујућу силу за две силе које делују на тело у истом правцу претвара различите мерне јединице за силу • изведе једноставне огледе по упутству • разликује убрзано, успорено и равномерно кретање • скицира цртеж кретања за равномерно, убрзано и успорено кретање • одреди временски интервал • израчуна промену брзине у току одређеног временског интервала • израчуна промену брзине у јединици времена • записише убрзање помоћу ознаке, бројне вредности и мерне јединице изведе мерну јединицу за убрзање • разликује убрзано, успорено и равномерно праволинијско кретање и наводи примере из свакодневног живота • запише почетну и коначну брзину и израчуна промену брзине • израчунава убрзање као количник промене	

		брзине и временског интервала • користи ознаку за убрзање и одговарајућу мерну јединицу на основу вредности убрзања одреди да ли је кретање равномерно, убрзано или успорено • објасни како деловање силе утиче на промену брзине • на различитим примерима из свакодневног живота објасни директну пропорционалност убрзања и силе • објасни како маса тела утиче на промену његове брзине • на различитим примерима из свакодневног живота објасни обрнуту пропорционалност убрзања и масе • изрази изведену мерну јединицу „Њутн“ помоћу основних мерних јединица	
2. Кретање под утицајем Земљине теже	• Ученик ће бити у стању да: разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; • примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; • покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; • демонстрира појаве убрзаног кретања, кретање тела под	• изводи демонстрациони оглед по упутству; • скицира дијаграм сила за тело које пада у ваздуху и вакууму; • објасни како сила отпора средине утиче на убрзање тела; • наведе карактеристике слободног пада; утврди да два тела различите масе која слободно падају имају исто убрзање; • објасни карактеристике бестежинског стања и наведе примере у којима се тело налази у бестежинском стању; • објасни зависност брзине и пута од времена код слободног пада; • направи аналогију између равномерно убрзаног кретања без почетне брзине и слободног пада; уопшти и повеже знања о слободном паду у логичну целину; • препозна карактеристике слободног пада у тексту задатка; • користи формулу за израчунавање тежине тела на хоризонталној подлози или подлози која се	- усмено испитивање - кратке писмене провере - тестови на крају већих целина - контролне вежбе провере експерименталних вештина - омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама - праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

	дејством сталне силе и силе трења на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинematика и динамика кретања тела, трење)	креће равномерно праволинијски $Q=m \cdot g$ - објасни услове у којима се тело налази у бестежинском стању; - наведе бројну вредност убрзања Земљине теже и запише је помоћу ознаке и одговарајуће мерне јединице; примени одговарајућу формулу за слободан пад у поступку решавања текстуалних задатака;	
3. Равнотежа тела	- разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; - прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води; - самостално изведе	- објасни да је тело у равнотежном стању када се силе које делују на њега уравнотеже; - повеже равнотежно стање са Првим Њутновим законом и закључи да су тела која мирују или се крећу равномерно праволинијски у стању равнотеже; - наведе врсте статичке равнотеже и објасни их на примерима; изведе поступак одређивања тежишта различитих тела и објасни га; - представи вектором резултујућу силу за две или више силе које делују на тело у истом правцу; - примени Питагорину теорему за израчунавање интензитета резултујуће силе када на тело делују две силе под правим углом; одреди интензитета паралелне и нормалне компоненте силе; - објасни узрок појаве силе потиска у течностима користећи претходна знања о	-усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

	експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (равнотежа полуге и сила потиска)	хидростатичком притиску; • одреди правац и смер деловања силе потиска изводећи једноставне демонстрационе огледе; • анализира зависност силе потиска од густине течности и запремине тела на основу изведених огледа; • одреди интензитет силе потиска користећи формулу $F_p = \rho \cdot g \cdot h$; одреди интензитет силе потиска коришћењем Архимедовог закона	
4. Механички рад и енергија	• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; • разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; • демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; • самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (механички рад, снага и енергија, закони одржања)	• објасни када сила која делује на тело врши рад; • процени на основу смера кретања тела и смера деловања силе да ли сила врши позитиван, негативан или рад једнак нули; • израчуна механички рад користећи формулу $A = F \cdot s$; • користи мање и веће мерне јединице од 1 J • примени своје знање у анализи и решавању квалитативних и квантитативних задатака везаних за рад; • прикупи податке из текста задатка, примени одговарајућу формулу и пронађе одговарајуће резултате • објасни везу између рада и енергије; • наведе различите облике енергије; • објасни шта је механичка енергија тела; • објасни када тело поседује кинетичку енергију; • објасни зависност кинетичке енергије тела од масе тела и брзине кретања тела; • одреди вредност најмањег подељка на скали динамометра; • измери интензитет силе динамометром; • измери дужину метарском траком; • израчуна механички рад користећи измерене вредности за пут и интензитет силе; • састави извештај о извођењу лабораторијске вежбе и прикаже табеларно резултате мерења	-усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

5. Топлотне појаве	• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; • анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; • наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (температура, количина топлоте, топлотна равнотежа).	• објасни грађу супстанције и наведе њена три агрегатна стања; • објасни својим речима процес дифузије у сва три агрегатна стања; • докаже зависност дифузије од температуре супстанције изводећи једноставне демонстрационе огледе; објасни топлотну размену између два тела различите температуре; • објасни зависност количине топлоте коју тело прими или ода од масе тела, врсте супстанције и промене температуре • примени научено у решавању квалитативних и квантитативних задатака о количини топлоте • изведе једноставне демонстрационе огледе из топлоте • дефинише температуру као меру загрејаности тела; • објасни принцип рада најједноставнијег термометра са обојеним алкохолом у капилари; • записује помоћу одговарајућих ознака и мерних јединица температуру тела користећи Целзијусове степене и келвине; • врши претварање температуре изражене у Целзијусовим степенима у келвине и обрнуто; • дефинишу унутрашњу енергију тела; • анализирају промену унутрашње енергије тела	-усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1. Сила и кретање	Ученик ће бити у стању да: (основни ниво) в) уме да израчуна убрзање по дефиницији; г) уме да користи основне јединице за убрзање;	Ученик ће бити у стању да: основни ниво а) уме да разликује РПК и РППК; б) уме да искаже равномерно променљиво праволинијско кретање;	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз већу математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа тачке а). напредни ниво а) уме да примени односе између	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа тачака а) и б). напредни ниво а) уме да примени односе између

	д) уме да искаже Њутнове законе кретања	в) уме да израчуна убрзање по дефиницији; г) уме да користи основне јединице за убрзање; д) уме да искаже Њутнове законе кретања средњи ниво б)разуме директну и обрнуту пропорционалност у другом Њутновом закону; г) уме да користи и представља табеларни и графички приказ зависности физичких величина брзине, пута, убрзања од времена;	физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање	физичких величина које описују равномерно променљиво праволинијско кретање (решава задатке различитих физичких ситуација везаних за равномерно променљиво праволинијско кретање) б) користи на нивоу примене II и III Њутнов закон.
2.Кретање тела под дејством силе теже. Силе трења.	Ученик ће бити у стању да испуњава захтеве на основном нивоу: а) зна за резултанту сила која делује на тело; б) уме да опише кретања: слободан пад и вертикални хитац; в) зна силу трења и силу отпора средине, зна утицај ових сила на кретање тела;	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под б) и в) средњег нивоа б) зна силу трења и силу отпора средине и њихове основне особине; в)уме да примени обрасце за слободан пад и вертикални хитац;	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз већу математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа. напредни ниво а) уме да решава задатке везане за слободан пад и вертикални хитац; б) зна да користи резултујућу силу и II Њутнов закон.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоа напредни ниво а) уме да решава задатке везане за слободан пад и вертикални хитац; б) зна да користи резултујућу силу и II Њутнов закон.

3. Равнотежа тела	Ученик ће бити у стању да: (основни ниво) а) зна за услов статичке равнотеже; б) зна шта је момент силе и његову мерну јединицу; в) уме да искаже Архимедов закон; г) зна да представи неке од полуга (колица, клешта, клацкалицу,...)	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоa и захтеве под б), в) и д) средњег нивоa. б) зна основне особине силе потиска; в) уме да препозна када је полуга у стању равнотеже; д) разуме када тело плута и тоне.	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоa и уз већу математичку помоћ решава задатке тачака а) и б) напредног нивоa. средњи ниво а) уме да препозна силу потиска; б) зна основне особине силе потиска; в) уме да препозна када је полуга у стању равнотеже; г) разуме и примењује директну и обрнуту пропорционалност на примеру равнотеже полуге; д) разуме када тело плута и тоне. напредни ниво а) разуме и примењује услове равнотеже полуге; б) уме да примени Архимедов закон	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоa и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоa . напредни ниво а) разуме и примењује услове равнотеже полуге; б) уме да примени Архимедов закон в) уме да одреди густину чврстог тела по упутству.
4. Механички рад и енергија. Снага	Ученик ће бити у стању да: (основни ниво) а) зна шта је рад ,кинетичка и потенцијална енергија. Зна шта је снага; б) зна јединице за енергију и снагу у СИ систему; г) уме да препозна да се механичким радом може	Ученик ће бити у стању да: (основни ниво) а) зна шта је рад ,кинетичка и потенцијална енергија. Зна шта је снага; б) зна јединице за енергију и снагу у СИ систему; в) може да искаже закон одржања механичке	Ученик ће бити у стању да: у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоa и уз већу математичку помоћ решава задатке тачака а) и б) напредног нивоa. а) разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава; б) уме да решава задатке везане за	Ученик ће бити у стању да: Ученик који у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоa и уз мању математичку помоћ решава задатке из напредног нивоa . -напредни ниво а) разуме да се укупна механичка енергија тела при слободном паду одржава; б) уме да решава задатке везане за

	мењати температура тела;	енергије; г) уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела; -средњи ниво а) разуме да је рад силе једнак промени енергије; б) уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу за рад, енергију и снагу; в) уме да препозна појмове рада и снаге;	закон одржања механичке енергије.	закон одржања механичке енергије.
5. Топлотне појаве	Ученик ће бити у стању да: основни ниво а) зна да користи основне јединице за температуру и количину топлоте; б) зна да мери температуру; в) зна да агрегатно стање тела зависи од његове температуре г) уме да препозна да се температура тела може мењати механичким радом;	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под а), б) и в) средњег нивоа. средњи ниво а) зна да унутрашња енергија зависи од температуре; б) зна да запремина тела зависи од температуре; в) зна од чега зависи количина топлоте и да је израчуна;	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз већу математичку помоћ решава задатке тачака а) и б) напредног нивоа. напредни ниво а) уме да препозна карактеристичне процесе и термине који описују промене агрегатних стања; б) разуме топлотну равнотежу и примени је у примерима;	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању математичку помоћ решава задатке из тачака б) и в) напредног нивоа . б) разуме топлотну равнотежу и примени је у примерима; в) уме да израчуна равнотежну температуру у топлотном билансу.

3.8.МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА, ИНИЦИЈАЛНИ ТЕСТ и анализа резултата иницијалног теста (3 часа)	Ученик ће бити у стању да: - покаже ниво знања и савладаности програмских садржаја из шестог разреда и ниво оспособљености за самостално решавање задатака и за самоконтролу; - разуме где је грешио у раду и зна начин да те грешке исправи.	У остваривању програмских садржаја реализовати један час обнављања градива седмог разреда, један час реализовати иницијални тест и један час извршити анализу резултата. Направити план за обнављање области из којих су ученици показали најслабије резултате.	Иницијално тестирање ради процене способности за несметано праћење наставе у седмом разреду. Ученици анализирају, упоређују, разликују, критички суде, износе лични став и оспособљавају се да процењују и самопроцењују.
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ (21; 9 + 12) Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2=a$, $a \geq 0$. Постојање ирационалних бројева, на пример решења једначине $x^2=2$. Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен, $\sqrt{a^2} = a $. једнакост Децимални запис реалног броја, приближна вредност реалног броја, апсолутна грешка. Основна својства операција са реалним бројевима. Функција	Ученик ће бити у стању да: - израчуна квадрат рационалног броја и квадратни корен ненегативног рационалног броја; - реши једначину $x^2 = a^2$, $x^2 = a^2$, за свако ненегативно a ; - повезује квадратни корен и апсолутну вредност рационалног броја; - одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевог израза са реалним бројевима; - одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; нацрта график функције $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$ $y = kx, k \in R \setminus \{0\}$; - примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	У остваривању програмских садржаја полази се од увођења појма квадрата рационалног $\frac{p}{q}, q \neq 0$ броја $\frac{p}{q}$ и илустрације површином квадрата чија је $\frac{p}{q}$ страница управо $\frac{p}{q}$. При израчунавању квадрата бројева користити оба записа. Код решавања једначине $x^2=a$, извести закључак да она може имати једно, два или ниједно решење. Чињеницом да неке једначине облика $x^2=a$ немају решења у скупу Q мотивисати увођење	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора Целочасовна провера знања путем контролне вежбе Праћење израде домаћих задатака Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања приликом

директне пропорционалности $y=kx$, $k \in R \setminus \{0\}$. Продужена пропорција.		ирационалних бројева и скупа R . За све реалне бројеве увести појам приближне вредности и апсолутне грешке. На конкретним примерима увести правила заокружљивања. Посебну пажњу обратити на тумачење једнакости $\sqrt{a^2} = a $. На конкретним примерима увести функцију директне пропорционалности и продужену пропорцију.	рада у групи. Наставник ће континуирано и на примерен начин указивати ученику на ниво његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и подстицајна.
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА (19; 8 + 11) Питагорина теорема, директна и обратна. Важније примене Питагорине теореме. Конструкције тачака на бројној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. Растојање између две тачке у координатном систему.	Ученик ће бити у стању да: - препознаје правоугли троугао и уочава његове елементе; - примени Питагорину теорему у рачунским задацима код свих изучаваних геометијских фигура у којима се може уочити правоугли троугао; - конструктивно одреди тачке бројевне праве које одговарају ирационалним бројевима; - уочава правоугле троуглове и решава практичне задатке применом Питагорине теореме.	У остваривању програмских садржаја полази се од значаја Питагорине теореме даље математичко образовање и историјских података на примеру египатског троугла у укупном напретку цивилизације. Инсистирати на различитим ознакама катета и хипотенузе. Формулисати обрат Питагорине теореме и применити га у задацима. Посебну пажњу усмерити на конструкцију дужи чији је мерни број ирационалан број и примену на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакостранични троугао, ромб и правоугли и једнакокраки трапез, правоугли троугао са углом од 30° и растојању двеју тачака у координатном систему.	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика. Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора. Праћење реализације домаћих задатака. Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања. Праћење ученика приликом рада у групи. Целочасовна провера знања путем контролне вежбе. Повратна информација ће бити благовремена прилагођена, довољно јасна и подстицајна.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – I ДЕО (23; 10 + 13) Степен чији је изложилац	Ученик ће бити у стању да: - препознаје степен, разликује изложилац и основу степена; - изводи рачунске операције са степенима; - степенује једноставне изразе;	У првом делу се уводи појам степена и изводе се основна својства операције степена, уводи се степен са изложником који је нула или негативан цео	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При томе се користе разноврсне

природан број. Операције са степенима., степен производа количника и степена. Степен декадне јединице чији је изложилац цео број. Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира и разлике полинома у сређени облик полинома).	- записује веома мале бројеве; - израчунава изразе са променљивим величинама; - препознаје полином и одређује врсту полинома; - изводи рачунске операције сабирања и одузимања полинома.	број када је основа декадна јединица. У другом делу се најпре уводи појам полинома, дефинишу се операције сабирања и одузимања полинома.	методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради. Прате се и резултати самовредновања. Ученику се континуирано и на примерен начин указује на ниво његовог постигнућа тако што му се даје прилагођена, довољно јасна и подстицајна повратна информација. Ученику се пружа помоћ у превазилажењу потешкоћа у савладавању садржаја.
МНОГОУГАО (21; 9 + 12) Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.	Ученик ће бити у стању да: • уочава основне елементе многоугла, темена, углове, странице, дијагонале; • примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; - израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; - конструише ортоцентар и тежиште троугла; - примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима.	У овој области треба обрадити конвексне многоуглове уз претходно наглашавање разлике између конвексних и неконвексних. Ученике наводити да уоче зависност броја дијагонала и збира унутрашњих углова од броја темена. Посебно истаћи осну симетрију правилних многоуглова и описану и уписану кружницу око правилних многоуглова. Код правилног шестоугла извести формуле за успостављање везе	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а

		између дужине странице, дуже дијагонале, краће дијагонале, полупречника описане и уписане кружнице, обима и површине шестоугла. Истаћи примену ставова подударности троуглова и постепено развијати вештину доказивања. Увести појмове ортоцентар, тежишна дуж и тежиште троугла уз навођење њихових особина. Посебно треба обрадити конструкцију троуглова, четвороуглова и правилних многоуглова са 6, 8 и 12 страница ако су дати висина и полупречници уписаних и описаних кружница и ставове подударности проширити на конструктивне задатке. Кроз разне примере и задатке илустровати израчунавање обима и површине многоуглова уз практичну примену првенствено код правилног шестоугла.	важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – II ДЕО (25; 10 + 15) Трансформације производа полинома у сређени облик полинома. Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Примена.	Ученик ће бити у стању да: • користи правила за множење полинома и њихову примену; • изводи операције са полиномима (сабирање, одузимање и множење); • квадрира збир и разлику два неслична монома; • користи формулу за разлику квадрата; - записује поједине биноме у облику производа полинома; - растави трином користећи формулу за квадрат бинома; - реши посебне врсте једначина.	У другом делу се дефинише операција множења полинома. Користи се дистрибутивни закон и формула за квадрат бинома. На погодним примерима растављати полиноме на чиниоце у циљу решавања једначина. Приказати примере решавања геометријских проблема за које је потребно познавање операција са полиномима.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а

			важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
КРУГ (18; 7 + 11) Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.	Ученик ће бити у стању да: • препознаје елементе круга и кружнице, центар, полупречник, тетиву, пречник; - повезује централни и периферијски угао у кругу; • израчунава формулом дужину кружнице и дужину кружног лука; • израчуна површину круга и његових делова; • разликује кружни исечак и кружни прстен; • разликује позитиван и негативан смер ротације; - преслика дати геометријски објекат ротацијом око тачке у равни.	Обновити дефиниције кружнице и круга, тангенте и тетиве и размотрити положаје праве и круга односно два круга. Применом Питагорине теореме повезати полупречник, тетиву и централно растојање тетиве. Увести појам централног и периферијског угла, доказати и уочити тврђења о њиховом међусобном положају. Експериментално утврдити однос обима и пречника круга, увести ирационални број π . Извести формуле за дужину кружног лука, површину кружног исечка и кружног прстена. Понекад користити и приближну вредност броја π . Код ротације се ограничити на ротацију једноставнијих фигура око дате тачке за дати угао. Разграничити ученицима позитивни и негативни смер ротацијеу неколико примера у координатном систему. Важно је разумети да ротација чува величину фигуре.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
ОБРАДА ПОДАТАКА - ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (6 часова) Средња вредност, медијана и мод.	Ученик ће бити у стању да: • изабере пројектни задатак; - одреди анкетна питања; - припреми анкетни листић; - обави анкетање ради истраживања; • обрађује податке добијене анкетањем; - одређује средњу вредност, медијану и мод; - презентује резултате истраживања.	Ова тема се реализује као пројектни задатак. Ученици овладавају појмовима средња вредност, медијана и мод и истовремено се уверавају у применљивост у свакодневном животу. Пројектни задатак се реализује на конкретном	Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у

		примеру и то кроз прикупљање, обраду и анализу података добијених анкетом. Теме ће бити одабране из животног окружења са садржајем блиском узрасту ученика. У анкети ће бити 5 до 6 питања, са не премалим узорком, али ни превеликим. Реализоваће се у најближем окружењу, школа, породица, улица, комшилук. За пројекат потрошити 5 часова.	учењу.
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА (8; 4 + 4)	Ученик ће бити у стању да: покаже ниво знања и савладаности програмских садржаја из одређених наставних тема и ниво оспособљености за самостално решавање задатака и за самоконтролу; - разуме где је грешио у раду и зна начин да те грешке исправи.	У остваривању програмских садржаја реализовати 4 писмена задатка (у трајању од по једног часа), са исправкама, 8 часова. На писменим задацима, ученици показују ниво знања и савладаности програмских садржаја из одређених наставних тема и ниво оспособљености за примену научених појмова и математичких чињеница у решавању задатака. Ученици показују у којој су мери оспособљени за самостално решавање задатака и за самоконтролу, какве су навике стекли у погледу упорности, уредности и прецизности у раду	Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја одређених тема путем четири писмена задатка и увежбавање истих знања путем четири часа анализе и исправке писменог задатка где ученици анализирају, упоређују, разликују, критички суде, износе лични став и оспособљавају се да процењују и самопроцењују.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ (21; 9 + 12)	Уме да прочита и запише различите врсте реалних бројева (рационалне и ирационалне), израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног	Зна да састави и израчуна бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима на основу реалног проблема,. Зна да одреди приближну	Зна да одреди приближну вредност реалног броја и да процени апсолутну грешку. Примењује продужену пропорцију у реалним ситуацијама. Користе особине	Савладао је све елементе из теме РЕАЛНИ бројеви, схвата скуп реалних бројева, тумачи их наводећи нове примере, познаје изворе и узроке увођења скупа ирационалних

	квадрата. Уме да одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима. Уме да одреди непознати члан пропорције.	вредност реалног броја и да нацрта график функције $y=kx$, $k \in R \setminus \{0\}$.	квадратног корена. Директно пропорционалне величине приказује графички, табелом и формулом. Зн ада примени проширену пропорцију у решавању задатака.	бројева, зна да се служи стеченим знањем у решавању задатака, одређене проблеме решава постављањем математичког модела који одговара једначини, уме да одреди приближну вредност, схвата реалне бројеве као дужинске мере, односно као тачке на бројевној правој одређене дужима које представљају такву меру.
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА (19; 8 + 11)	Препознаје правоугли троугао и зна да на њега може да примени Питагорину теорему, зна да израчуна непознату страну правоуглог троугла ако су дате друге две, уз помоћ наставника препознају теорему и у другим фигурама.	Уме да примени Питагорину теорему код квадрата и правоугаоника, на једнакокраки, једнакостранични троугао, код ромба, код трапеца, посебно једнакокраког, тамо где се може уочити правоугли троугао.	Прецизно мери, црта у геометријским конструкцијама, разуме одговарајуће садржаје природних и техничких наука. Уме да примени Питагорину теорему код конструкција неких ирационалних бројева, схвате узајамност односа тачака бројевне праве и скупа реалних бројева. Зна да израчуна растојање две тачке у координатном систему.	Код свих изучаваних геометријских фигура уочава правоугле троуглове и решава практичне задатке применом Питагорине теореме, у сваком троуглу у коме се може уочити правоугли троугао, код квадрата и коцке. Изражава се математичким језиком, јасно и прецизно у писменом и усменом облику.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – I ДЕО (23; 10 + 13)	Зна појам степена када је изложилац природан број, а основа реалан број, зна правило за множење и дељење степена истих основа, зна дефиницију полинома, монома, бинома и тринома, сабира сличне мономе.	Зна да одреди вредност степена, да примени усвојена правила у задацима, разликује бројевни израз и израз с променљивом, разликује коефицијент монома од променљивог дела, сабира, одузима, сређује полиноме и одређује степен полинома.	Зна да одреди усмено знак и вредност степена, зна правило за степен производа, количника и степен степена и исте примењује у задацима, уме да одреди вредност алгебарског израза, уочава сличне мономе и од њих формира полином.	Повезује знања везана за степен, при извођењу правила користи индуктивни и дедуктивни начин закључивања, упоран је и уредан у раду.
МНОГОУГАО (21; 9 + 12)	Дефинише многоугао, црта многоугао и обележава основне елементе на слици, одређује врсту многоугла према страницама, дефинише правилан многоугао, зна формулу за израчунавање	Уме да разликује конвексне и неконвексне многоуглове, израчунава збир унутрашњих и спољашњих углова многоугла, конструише једноставније правилне многоуглове ако је дата страница или	Изводи формулу за број дијагонала многоугла и правилно је примењује, примењује формуле за ма који многоугао на правилни, изводи конструкцију многоугла са 6,8 и 12 темена,	Изводи односно доказује формулу за збир унутрашњих и спољашњих углова многоугла, уочава зависност збира углова од броја страница многоугла, спретно користи прибор за конструкцију,

	обима и површине многоугла.	полупречник описане кружнице, одређује графички обим многоугла и израчунава дужину обима многоугла кад су дате странице. Зна да конструише висину и тежишну дуж троугла.	одређује површину ма ког многоугла растављањем на троуглове и четвороуглове. Зна да конструише ортоцентар и тежиште троугла.	практично примењују знање из обима и површине многоуглова. Примењује ставове подударности при доказивању тврђења у конструктивним задацима и користи 4 значајне тачке троугла.
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ – II ДЕО (25; 10 + 15)	Множи мономе, препознаје разлику квадрата и квадрат бинома.	Множи моном и полином мономом, раставља полиноме на чиниоце издвајањем заједничког чиниоца испред или иза заграде, зна формулу за растављање на чиниоце помоћу разлике квадрата и квадрата бинома.	Множи полином полиномом, примењује правило за разлику квадрата и квадрат бинома, решава једначине у којима се примењује растављање полинома на чиниоце издвајањем заједничког чиниоца, разлике квадрата и квадрата бинома.	Код множења полинома примењује својства комутативности, асоцијативности и дистрибутивности, објашњава сваки корак у решавању задатка, рационално ради задатке, графички интерпретира квадрат бинома и примењује га у задацима, самостално стиче знања уз полупрограмирани и програмирани материјал, групни односно екипни рад.
КРУГ (18; 7 + 11)	Дефинише централни и периферијски угао круга, зна формулу за израчунавање обима круга, дужине кружног лука, површине круга, кружног исечка и прстена и рачуна их ако су задати сви неопходни елементи. Зна да одреди смер и угао ротације.	Илуструју централни и периферијски угао круга, као и однос тих углова над истим кружним луком, зна да конструише тангенту у датој тачки круга и тангенте из дате тачке ван круга, зна да израчуна непознате елементе на основу датих из формула за обим круга, површину, дужину кружног лука и површину кружног исечка.	Црта централни и периферијски угао круга и зна да израчуна један од њих помоћу другог, изводи конструкцију тангенте круга, примењују формулу за обим круга у решавању задатака из физике, разуме како се долази до формуле за израчунавање дужине кружног лука и површину кружног исечка. Зна да ротира тачку, полуправу, дуж и угао.	Анализира и дискутује конструктивне задатке, разуме константност односа обима круга и пречника круга, као и природу броја π , примењују формулу за обим круга у решавању практичних задатака, оспособљен је да индуктивно закључи функционалну зависност дужине кружног лука од полупречника и централног угла. Зна да преслика ротацијом геометријске фигуре.
ОБРАДА ПОДАТАКА - ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	Уме да прикупи податке. Зна дефиницију медијане и мода датих података.	Уме да чита графички приказане податке. Зна да одреди медијану и мод за дате податке.	Уме да анализира прикупљене податке и изведе закључке, зна да одреди аритметичку вредност за дате податке.	Зна да искористи податке који су приказани графички или табеларно. Користи аритметичку средину,

(6 часова)				медијану и мод при решавању проблема. Зна да елоквентно презентује продукте пројекта. Решава практичне задатке из животне праксе. Способан је и храбар да процени сопствени напредак у учењу.
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА (8; 4 + 4)	Проценат остварености 30% до 49%	Проценат остварености 50% до 69%	Проценат остварености 70% до 85%	Проценат остварености 86% до 100%

3.9.БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем..			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (3о+2в+3у=8). - Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија. - ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). -Прво Менделово правило, крвне групе, трансјузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. -Наследне болести. - Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: -прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; - упореди полно и бесполно размножавање; - идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и основну улогу гентичког материјала у ћелији;	-Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомологи хромозоми. - Најприкладније је да ученици користе моделе деоба које могу сами да направе. На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи тавелу разлика митозе и мејозе.	- • Иницијално тестирање • Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – објективни

ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО	- шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према Менделовом правилу;	- Важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном родитељу. Потребно је дати примере бесполног размножавања код биљка и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. -Ток развића вишећелијских организама објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења. -Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген на хомологим хромозомима (један наслеђен од маме, а други од тате), а фенотипа на видљивим особинама. -Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генерацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес), оне које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица примене у броју хромозома	тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова – задаци есејског типа

ОСНОВА ЖИВОТА (13o+6в+10у+2с=31) - Појам симетрије- типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама. -Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. - Присуство/ одсуство биљних органа. -Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... - Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисања организма. - Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња.	- упореди организме на различитим позицијама на «дрвету живота» према начину на који обављају животне процесе; - користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива;	(Даунов синдром). -Акценат треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примеријам радијалне (зрачне), билатералне (двобочне) симетрије и асиметрије. Код обраде симетрије/ асиметрије једноћелијских организама корисити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебно обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Цефализацију(овај стручни појам не треба користити) код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином. -Главне групе једноћелијских еукариотских организам треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/ разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амебе, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније	• Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • проблемски задаци • Писана провера — објективни тестови са допуњавањем кратких одговора — задаци са означавањем — задаци вишеструког избора — спаривање појмова

		систематске поделе у оквиру групе Протиста. -Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса (исхрана, дисање и излучивање) биљака обработи паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методки одбраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица). -Компаративни преглед грађе и функцијеживотиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од раније били познати ученицима -Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обработи кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обработи и лишајеве, ко пример обострано корисне заједниц организама.	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (8o+1в+4у+1с=14) -Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе). -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили)	- разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева; - повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста- фосили;	-Увод у сусематику би требало засновати на приказ основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре. На основу биномне номенклатуре се може демнстрирати принцип-врсте унутар једног рода, а затим се по истом прниципу може појаснити припадност родова једној фамилији, фамилија по реду итд. - Систематику треба обработи мање детаљно, а инсистирати на правилима примен, односно практичној примени дихотомног кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговрајућих	• Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера –

		примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставју жива бића и на основу задатих дритеријума одреде њихову позицију на дрвету живота. - Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организам од заједничког претка, треба ислустровати приказом прелазних фосила.	објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (4о+4в+2у+1с=11) -Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; -Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). -Мреже исхране. Животне области. - Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитета.	идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима; - илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције; - упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима; - повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животниј области- биому с аживотним формама које га насељавају; - анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;	Препорука је да се користе теренска истраживања у паровима/групи. -Ученици треба да прикупе податке о различити врстама које живе на различитим стаништима. Није неопходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују. -Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом. -Потребно је проширити и продубити знања о трофичким односима и ланцима исхране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом. -Потребно је обрадити комплекс еколошких фактора који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме , степе и пустиње). -Грађа органа за варење// начин исхране може се повезати са актерима ланаца исхране/мреже исхране. Слично је и са подударношћу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. - На основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у сџвих 8 копнених животних области, као и у воденим	• Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Сумирање постигнућа усменог ангажовања крајем децембра • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • проблемски задаци • Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

	- идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране; - предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима:	биомима), уз напомену да	
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (3o+3y+1b+1c=8) -Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. - Имунитет. Вакцине. - Пулс и крвни притисак. - Прва помоћ, повреде крвних судова (практичан рад). - Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница, тровање храном. -Промене у адолесценцији. - Здрави стилови живота (сан, кондиција...). -Последице болести зависности (наркоманија)	- анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране; - идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија); - планира време за рад, одмор и рекреацију; - доведе у везу измењено онашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; - аргументује предности вакцинације; - примени поступке збрињавања лакших облика крварења; - расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости.	-Требало би обрадити особине и грађу вируса, ко и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. Истовремено, то је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). -При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитета. - Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упуту ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама (6.разред) и гљивама (раније 7.разред). - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.	• Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика • Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова • Домаћи задатак • лабораторијске вежбе • проблемски задаци • Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
I Наслеђивање и еволуција	- зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал -разликује ћелије прокарија и еукарија -уме да наброји и опише делове једра -зна за појам и основну улогу хромозома -зна за улогу Грегора Мендела у зачетку генетике -израчунава вероватноћу наслеђивања пола код људи	– уочава и наводи сличности и разлике између биљних и животињских ћелија -уме да одреди везу између гена и хромозома -разликује телесне хромозоме од полних хромозома -разуме механизам настанка зигота -разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима -разуме начине настајања грешака у генетичком материјалу -зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина	- уме да објасни појам кариотип и кариограм -уме да објасни промене на хромозомима током ћелијске деобе и да разликује појмове: хомологни хромозоми и хроматиде -уме да објасни грађу гена, као фактора наслеђивања -разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму -повезује фазе ћелијског циклуса са променама наследног материјала -графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле -шематски приказује и објашњава наслеђивање пола код људи	- уме да објасни ћелијски метаболизам -упоређује хромозоме прокарија и еукарија -сагледава разлике између митозе и мејозе и њихову улогу у развићу и размножавању вишећелијских организама -уме да шематски прикаже и објасни три Менделова правила -аргументује везу између наследних болести и утицаја животне средине -графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле

II Порекло и разноврсност живог света	- Уме да наведе карактеристике живих бића, препознаје лабораторијски прибор -зна да користи лупу и микроскоп. -Зна да се жива бића састоје из ћелија и основну грађу ћелије -зна основне разлике између биљне и животињске ћелије. - Познаје основну грађу биљака, животиња и човека, основну организацију и улогу биљних и животињских органа	Разуме да постоје разлике у грађи ћелија у зависности од њихове функције, познаје најважније органеле и њихове улоге, зна разлике између биљне и животињске ћелије, познаје нивое организације вишећелијског организма, зна шта је наследни материјал и његову улогу. Примењује основне лабораторијске методе, посматрање ћелија микроскопом	-Познаје животне процесе : исхрану, дисање, излучивање, транспорт материја, размножавање код биљака и животиња и најважније органе који обављају те функције. –Разуме значај дисања, исхране и излучивања. –Разликује полно од бесполог размножавања. – Објасни појам еволуције и основне факторе који доводе до ње. -Разуме да се у ћелијама разлажу сложене материје при чему настаје енергија. -Разуме везу између биологије и појединих биолошких дисциплина	Примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима. – Разуме повезаност појединих животних процеса: дисања, исхране, излучивања. - Разуме појам еволуције и како се организми прилагођавају на одређене условеживота. -Показује веће интересовање, поставља питања, наводи примере, примењује методе за упознавање природе.
IIIЈединство грађе и функције као основа живота	-разликује симетрију тела животиња -уме да разликује и објасни животне форме гљива -разликује типове стабала код васкуларних биљака -зна да је ћелија најмања јединица грађе и функције свих вишећелијских организама -разликује начине размножавања биљака (бесполно, полно, вегетативно) -уме да повеже раст биљке с клијањем семена и развојем биљних ткива * -наводи врсте телесног покривача код	– уочава везу између симетрије, цефализације и сегментације организама -разликује критеријуме за груписање једноћелијских протиста -разуме значај гљива за природу и човека -уме да објасни рад стоминог апарата -уочава сличности и разлике између биљних ткива, - уме да нацрта и обележи попречни пресек листа - објашњава начине размножавања биљака	разуме значај изгледа тела животиња у таксономији - објашњава сличности и разлике у грађи и начину живота једноћелијских протиста -уочава повезаност алге и гљиве у форми лишаја -уме да објасни повезаност грађе и функције биљних органа -описује прилагођености биљака за боље расејавање семена - разуме значај пупољака за развој биљке * -уме да повеже грађу и улогу рожних творевина - објашњава састав костију кичмењака -наводи особине	препознаје и објашњава чланковитост у биљном царству -повезује знања из биологије и математике израдом адекватних задатака - припрема и поставља оглед за узгајање инфузорија -уме да одреди положај гљива и лишајева на дрвету живота - шематски приказује и објашњава значај исхране, дисања и излучивања код биљака -упоређује животне циклусе различитих група биљака -упоређује грађу и функцију творних и трајних ткива * -упоређује телесне омотаче и њихове улоге код

	животиња -уме да објасни резлике између спољашњег и унутрашњег скелета животиња -уме да наведе и објасни грађу нервног система код различитих група животиња -наводи начине пријема и реаговања животиња на дражи из спољашње средине -разуме значај процеса исхране у обезбеђивању енергије за све животне процесе -уме да објасни основне улоге крви -наводи органе за излучивање код човека и разуме њихову основну улогу -разликује бесполно и полно размножавање животиња	без семена и биљака са семеном -наводи примере покрета биљака * -објашњава састав телесног покривача код животиња -упоређује типове скелета код бескичмењака и кичмењака -објашњава начине пријема и реаговања животиња на дражи из спољашње средине -упоређује грађу и функцију различитих чула животиња -објашњава грађу нервног система код различитих група животиња -уочава разлике у начину исхране и грађи система органа за варење код животиња -уме да објасни значај процеса дисања у обезбеђивању енергије за све животне процесе -уме да објасни и шематски прикаже отворен и затворен крвни систем -наводи грађу и функцију система органа за излучивање код бескичмењака и кичмењака -објашњава разлику између спољашњег и унутрашњег оплођења	и типове мишића код одређених група животиња -упоређује грађу и функцију различитих чула животиња -уме да објасни грађу и функцију нервне ћелије и нервног ткива -уочава разлику у начину дисања и у грађи система органа за дисање код животиња -упоређује грађу и улогу крвних ћелија -разуме процес стварања мокраће -наводи начине размножавања код бескичмењака и кичмењака	различитих група животиња -уочава и објашњава повезаност грађе и функције локомоторног система -уме да објасни на примеру рефлексну реакцију код човека -разуме правила трансфузије крви у АБО и Rh- фактор систему -објашњава значај пречишћавања крви -разликује и упоређује начине размножавања код бескичмењака и кичмењака

IV Живот у екосистему	дефинише основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошки ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). - Препознаје представник екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи према њима. - Дефинише биодиверзитет. – Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине	- разуме значење основних еколошких појмова (животна средина, станиште, животна заједница, популација, - еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). - Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. - Разуме значај мера заштите животне средине из аспекта одрживог развоја. - Зна основне односе међу члановима екосистема. - Зна типичне екосистеме у Србији.	- Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. – Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. - Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет Србије). - Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину	Уме да објасни преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију екосистема. - Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени. – Повезује распоред биома на Земљи с чиниоцима који га одређују. – Разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу.
V Човек и здравље	Именује и одређује положај органа човека. - Зна шта је адолесценција. - Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и да избегава ризична понашања. – Препознаје најчешће болести, стања, деформитете	Описује улоге органа. – Познаје биолошки смисао адолесценције. – уме да примени мере превенције, а посебно схвата значај вакцинације у склопу тих мера	Уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека. - Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност. - Уме да општа знања о променама у пубертету повеже са сопственим искуствима и да се одговорно понаша у вези с репродуктивним здрављем	- Тумачи садејство нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе организма човека. - Зна улогу нервног и ендокриног система на настанак промене у адолесценцији. - Објашњава механизме и поремећаје функције органских система и истиче значај имунитета. - Зна животне стилове и утицај

			–Процењује када може сам себи да помогне и када је потребно потражити лекарску помоћ	медија на понашање младих. -Повезује настанак болести (посебно болести зависности) с ризичним облицима понашања и са стресом (односно с поремећајима психичког стања и здравља личности)

3.10. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ХЕМИЈА</i>		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака елемената, једињења и смеша. ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја	Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас је тема у којој ученици идентификују појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, кроз различите примере из савременог живота (на пример, производња и прерада хране, производња лекова, нових врста грађевинских и изолационих материјала, козметичких производа, средстава за хигијену, конзерванаса, боја, лакова). Ученици би требало да уоче да је развијеност хемијске	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији,самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да

Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор		производње значајан показатељ нивоа развијености друштва, да хемијски производи представљају стално окружење савременог човека, са свим добитима и ризицима. Хемија као природна наука, заједно са физиком и биологијом, пружа могућност комплексног сагледавања природе и доприноси да ученици формирају позитиван став према њеном очувању. У оквиру теме ученици идентификују да је предмет изучавања хемије супстанца. На основу претходног знања разликују супстанцу и физичко тело, класификују супстанце према сложености састава на хемијске елементе и хемијска једињења, и сазнају да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша. Зато је важно да у оквиру демонстрације ученици посматрају узорке хемијских елемената, једињења и смеша, познатих из свакодневног живота. У овом периоду од њих се не може очекивати да прецизирају разлику у саставу различитих једињења. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 3.	активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.
ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА Хемијска лабораторија и	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и	У оквиру ове теме ученици уочавају улогу експеримента у хемији, усвајају основна правила	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у

експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. Демонстрациони огледи: демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. Лабораторијска вежба I: основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци. Лабораторијска вежба II: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце. Лабораторијска вежба III: физичке и хемијске промене супстанци	показује одговоран однос према здрављу и животној средини; –експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневном животу и различитим професијама;	понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором, мере заштите себе и других, заштите животне и радне средине, и мере прве помоћи у случају повреде при раду. Ученици започињу учење о правилима понашања и мерама опреза у раду, а она се даље разрађују на садржајима наредних тема. Знања и вештине које ученици стичу на овим часовима неопходна су и за задовољавање свакодневних животних потреба. Почев од ове теме, ученици се упознају са основним техникама рада у лабораторији (мешање, уситњавање и загревање супстанци), као и техникама: посматрања, мерења, бележења и уочавања правилности међу прикупљеним подацима, формулисања објашњења, извођења закључака. Ученици експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци, на пример, запаљивост, као и физичке и хемијске промене супстанци и повезују их са применом у свакодневном животу и различитим професијама. У демонстрационим огледима	разговору и дискусији,самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.

		ученици уочавају које се лабораторијско посуђе и прибор користи у експерименталном раду, како се правилно њиме рукује, уочавају и разликују физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци. Да би ученици препознали када је дошло до хемијске реакције, могу се демонстрирати огледи: издвајање гаса (реакција између цинка и хлороводоничне киселине, реакција између натријум-хидрогенкарбоната и етанске киселине), издвајање талога (реакција између раствора олово(II)-нитрата и калијум-јодида, бакар(II)-сулфата и натријум-хидроксида), промена боје реактаната (сагоревање хартије и сахарозе, разлагање амонијум-дихромата), појава светлости (сагоревање траке магнезијума). У овом периоду учења хемије важно је да ученици само уоче шта указује на хемијску промену (хемијску реакцију). У оквиру ове теме ученици први пут изводе лабораторијске вежбе. Потребно је да они претходно виде како се правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама и зато је важно да посматрају демонстрације огледа	

		пре сваке вежбе. То важи и за све остале теме. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 7 и три лабораторијске вежбе.	
АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Племени гасови. Својства и примена. Демонстрациони огледи: формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци. Вежба IV: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.	– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу – разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула	Учење шта је атом, о структури атома и субатомским честицама (протони, електрони, неутрони), ученици би требало да започну на примеру атома хелијума (с обзиром на то да атом најзаступљенијег изотопа водоника нема неутроне). Потребно је да ученици упореде наелектрисање и масу протона, неутрона и електрона, а потом наелектрисање, масу и величину атомског језгра и електронског омотача. Ученици би требало да примењују појмове атомски и масени број у описивању структуре атома. У овом периоду учења хемије ученици би требало да прошире дефиницију хемијског елемента тиме да хемијски елемент изграђује једна врста атома, тј. да сви атоми хемијског елемента имају исти број протона, односно атомски број. Учећи о структури атома ученици би требало да користе различите моделе атома (слике, тродимензионалне и анимиране моделе атома доступне преко савремених информационо комуникационих технологија, ИКТ). При томе је важно да ученици критички посматрају	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.

		моделе, уочавају информације о структури атома које модели пружају, као и њихова ограничења. Учећи о изотопима важно је да ученици уоче да атоми једне врсте, тј. једног хемијског елемента, могу да се разликују према броју неутрона. Уз то, потребно је да уоче различиту заступљеност изотопа у природи и да познају каква је њихова практична примена. У оквиру ове теме ученици први пут разликују врсте хемијских елемената: метале, неметале, металоиде и племените гасове. Они би требало да уоче: када је максимално попуњен валентни ниво, распоред електрона у атомима племенитих гасова, да шематски представљају распоред електрона по енергетским нивоима, и да повезују распоред електрона у атому елемената са положајем елемента у Периодном систему елемената. Учећи о племенитим гасовима ученици би требало да повезују структуру атома са својствима елемената, применом, као и са заступљеншћу њихових слободних атома у природи. Демонстрациони огледи: демонстрирање огледа за постављање претпоставке о честичној структури супстанце: растварање калијум-перманганата у води и	

		разблаживање раствора калијум-перманганата. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 10 и једна вежба.	
МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба V: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.	– објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу – разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци; –	Током учења садржаја ове теме, ученици би требало да наставе повезивање својстава и структуре супстанци. При томе, важно је да уоче веома малу заступљеност слободних атома у природи, тј. да су само атоми племенитих гасова слободни. Удруживање атома у стабилне молекуле, односно грађење ковалентне везе, ученици би требало да уче на примерима: водоника, хлора, кисеоника, азота, хлороводоника, воде и амонијака, а о јонској хемијској вези на примерима: натријум-хлорида, натријум-оксида и магнезијум-хлорида. Ученици би требало да пишу формуле и називе супстанци користећи појам валенце. Учећи о хемијској вези могу користити моделе атома, молекула, јона, кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ. Посматрањем демонстрационих огледа ученици би требало да уоче разлике својстава супстанци са поларном и неполарном ковалентном везом – скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу; поларност	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.

		воде и етанола. Такође, као и да уче разлике својстава супстанци са јонском и ковалентном везом: растворљивост, температура топљења, и агрегатно стање при стандардним условима. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 9 и једна лабораторијска вежба.	
ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша. Лабораторијска вежба VI: испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба VII: раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.	– објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша; – објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;	Током учења садржаја теме ученици формирају појмове: хетерогена и хомогена смеша, раствори и растворљивост, разликују квалитативни и квантитативни састав смеша и представљају квантитативни састав смеша преко масеног процентног састава. Ученици треба да овладају основним техникама раздвајања састојака смеша и да их самостално изводе: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. (Могу се информисати и о осталим техникама раздвајања састојака смеша). Требало би да препознају воду за пиће, ваздух, али и речну воду или морску воду, као примере хомогених смеша. Упоредјујући различите узорке вода у природи и разматрајући различите природне или деловањем човека изазване промене у њиховом саставу, треба да уче када вода и ваздух представљају хомогене,	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.

		а када хетерогене смеше. При томе, важно је да разликују воду као једињење (чиста супстанца), од примера вода у природи које су смеше (изворска, морска, речна, језерска, подземна, минерална вода, атмосферска и отпадна вода). Ученици би требало да објасне шта се раствара у води, да схвате значај воде за живот, и да је чувају од загађења. Важно је да знају су неке супстанце загађујуће за ваздух, али и да се могу предузети мере у циљу спречавања загађивања ваздуха. Израчунавања у вези са масеним процентним саставом смеша ученици би требало да у највећој мери повезују са саставом комерцијалних производа (на пример, медицинска средства, прехранбени производи, средства за одржавање хигијене). У демонстрационим огледима ученици би требало да уоче да је састав смеша произвољан, да састојци смеша не мењају својства у смешама и да својства смеша зависе од заступљености састојака у смешама. Они би требало да виде како се припремају раствори, на пример припремање презасићеног раствора натријум-	

		ацетата и кристализацију растворене супстанце. Препоручује се и демонстрирање огледа којим се показује да у води има раствореног кисеоника, растварање калијум-перманганата и јода у води и неполарним растварачима („хемијски коктел”). Поред наведеног, пре лабораторијске вежбе намењене раздвајању састојака смеша, потребно је да наставник демонстрационим огледима покаже како се изводе поједини поступци. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 11 и две лабораторијске вежбе.	
ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине. Демонстрациони огледи: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. Вежба VIII: састављање једначина хемијских реакција.	– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;	У оквиру теме ученици треба да граде квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да примењују значење коефицијента и да разликују коефицијент од индекса. Закон о одржању масе ученици треба да разумеју са становишта честичне структуре супстанце, тј. да је маса супстанце пре и после хемијске реакције иста, јер је број атома пре и после хемијске реакције исти. Ученици би требало да усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују једначине	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују

		хемијских реакција, разликују реактанте од производа хемијске реакције и одређују коефицијенте у хемијској једначини. Ученици би требало да уоче топлотне ефекте при физичким и хемијским променама супстанци, тј. да се током промена ослобађа или троши топлота на пример, при растварању натријум-хидроксида и растварању амонијум-хлорида у води. При писању хемијских формула супстанци и записивању једначина хемијских реакција ученици уче и како се пишу хемијске формуле у програмима за обраду текста и посебним програмима креираним за ту сврху. Велики значај у усвајању нових појмова у овој теми имају демонстрациони огледи: сагоревање свеће, реакција између натријум-хидрогенкарбоната и сирћетне киселине, реакција између натријум-хлорида и сребро-нитрата, и баријум-хлорида и натријум-сулфата. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 8 и једна вежба.	знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.
ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса.	– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;	У оквиру ове теме ученици формирају појмове: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, количина супстанце, мол, моларна маса. Ученици на основу назива или хемијске	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа

Масени процентни састав једињења. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. Лабораторијска вежба IX: мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце		формуле супстанце израчунавају релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ. Лабораторијска вежба предвиђа да ученици на техничкој ваги измере масу одређене супстанце, а затим да израчунају количину супстанце, и обрнуто, да за задату количину супстанце израчунају масу те супстанце, а онда и да је измере помоћу ваге. Важно је да током израчунавања ученици успостављају везе између масе супстанце, количине супстанце и броја честица, да изводе израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног елементарног процентног састава једињења, израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 12 и једна лабораторијска вежба.	(развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.
ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства.	– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења;	У последњој теми у 7. разреду ученици уче о водонику и кисеонику, и класама неорганских једињења (оксиди, киселине, хидроксида/базе и соли). У оквиру теме ученици детаљније сазнају о својствима и практичној примени ова два	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања активности на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, усмено изражавање, писмено изражавање, израда домаћих задатака) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је

Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. Мера киселости раствора: рН-скала. Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: формуле и називи. Демонстрациони огледи: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; реакција неутрализације. Лабораторијска вежба Х: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.	– индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.	елемента, као и о њиховим једињењима учећи у наставку о класама неорганских једињења. Тако ученици сазнају о заступљености водоника у природи, својствима водоника и повезују својства и примену водоника. Примењују Закон о одржању масе приликом писања хемијских једначина добијања водоника електролизом воде и сагоревања водоника. На тим примерима, ученици могу уочити разлику између хемијске реакције анализе и синтезе. Заступљеност кисеоника у природи ученици повезују са значајем кисеоника за живи свет – дисање. Они би требало да знају да су својства O₂ и O₃ различита, и значај озона за заштиту живог света од зрачења из космоса. Ученици треба да формирају појмове оксидација, сагоревање и корозија, и да уоче улогу кисеоника у овим процесима. Ученици треба да уоче да оксидација може бити бурна или тиха, и да се производи оксидације разликују по својим својствима. При томе могу се користити примери хемијских једначина реакције оксидације из теме ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ, и формуле оксида (писање на основу валенце кисеоника), из	добра прилика за процену напредовања и давања повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења буду усаглашени са очекиваним исходима, и да се од ученика не очекују знања и вештине које у настави нису имали прилике да развију.

		теме МОЛЕКУЛИ, ЈОНИ И ХЕМИЈСКА ЈЕДИЊЕЊА. Потребно је да ученици кроз демонстрационе огледе и лабораторијску вежбу повежу састав и својства киселина, база и соли, да уоче шта је заједничко у саставу киселина (на пример, HCl, H_2SO_4, CH_3COOH), и у саставу хидроксида/база (NaOH, Ca(OH)_2). Промену боје индикатора у растворима различитих киселина и база требало би да повежу с постојањем H^+, односно OH^- јона у воденим растворима, што одређује и остала хемијска својства ових једињења. Важно је да то знање повежу са примерима из свакодневног живота. Важно је да ученици испитују кисело-базна својства комерцијалних производа (за уклањање каменца, одмашћивање рерни, чишћење сливника) и тако уоче везу између својстава и примене киселина и хидроксида. Ученици уче о киселости раствора и рН-скали на примерима из свакодневног живота (на пример, средства за одржавање хигијене, козметички препарати, прехранбени производи, телесне течности), што им помаже у	

		разумевању информација о рН вредности на етикетама тих производа. Ученици на крају теме систематизују знање о киселинама, хидроксидима/базама и солима кроз демонстрациони оглед, испитивање електропроводљивости дестиловане воде, хлороводоничне киселине, раствора натријум-хидроксида и раствора натријум-хлорида, и разматрање зашто неке течности проводе електричну струју, а неке не проводе. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 12 и једна лабораторијска вежба.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	Добија ученик који: -разуме да је хемија природна наука. -разуме појам супстанце и смеше.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања из области супстанце, физичког поља и физичког тела - показује делимични степен активности и ангажовања	Добија ученик који: - има висок ниво и обим знања и степен разумевања чистих супстанци, - наводи примере хемијских елемената, хемијских једињења и смеша у свакодневном животу, уз мању помоћ наставника и висок степен ангажовања ученика.	Добија ученик који: - у потпуности показује способност примене знања, умења, вештина и самосталност у раду. - је усвојио предвиђени ниво, обим знања и степен разумевања супстанци и смеша уз висок степен ангажовања ученика
ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА	Добија ученик који: - репродукује знања у вези лабораторијског прибора и посуђа и својстава супстанци уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о ознакама упозорења на хемикалијама и осталим	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања о физичким и хемијским променама супстанци и повезују са примерима из	Добија ученик који: - у потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду и самостално испитује својства супстанци. -учествује у разговору и дискусији

		хемијским производима и уочава и разликује физичка и хемијска својства супстанци уз помоћ наставника.	свакодневног живота уз мању помоћ наставника.	и спреман је да постави питања ако нешто не разуме.
АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	Добија ученик који: - репродукује знање у вези атома, значење симбола најважнијих хемијских елемената, - наводи и пореди делове атома уз помоћ наставника	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о субатомским честицама, значењу коефицијента, атомског и масеног броја. - већим делом самостално наводи примену неких племенитих гасова	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања о енергетским нивоима, одређује атомски и масени број на основу субатомских честица - показује велику самосталност у објашњавању енергетског нивоа, објасни структуру периодног система елемената, групе и периоде уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - показује изузетну самосталности у раду распореда електрона по енергетским нивоима до редног броја 20, - самостално изводи закључке на основу валентног нивоа и валентног електрона, примењује закон периодичности
МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	Добија ученик који: - репродукује знање у вези хемијских веза и која врста атома елемената изграђује коју хемијску везу.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о молекулима и јонским једињењима. - разуме значај валенце и делимично самостално примењује валенцу у писању једноставних формула.	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања о квалитативном и квантитативном значењу хемијских формула. - показује велику самосталност приликом објашњавања хемијске везе и одређивања валенце елемента на основу формуле.	Добија ученик који: - у потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду. - објашњава по чему се разликују атомске, молекулске и јонске кристалне решетке. - упоређује својства супстанци с јонском и ковалентном хемијском везом. - самостално пише хемијске формуле на основу назива једињења.
ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	Добија ученик који: - репродукује знање у вези смеша, - наводи из чега се раствор састоји, - наводи примере раствора из свакодневног живота уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о правилима одређивања растварања, разликује хомогене и хетерогене смеше. - препознаје примере	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања и врстама раствора и решава задатке везане за процентни састав раствора. - разуме факторе који утичу на брзину растварања уз мању помоћ наставника.	Добија ученик који: - у потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду - решава задатке који се односе на растворљивост супстанце, - припрема раствор одређеног процентног састава. - самостално одређује начине за

		смеша у свакодневном животу.		раздвајање састојака смеше.
ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	Добија ученик који: - репродукује знање у вези хемијских промена.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о основним типовима хемијских промена (анализа и синтеза) - уз помоћ наставника представља хемијске промене хемијским једначинама.	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања о закону одржања масе, квалитативно и квантитативно значење хемијских једначина уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - у потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду - самостално описује топлотни ефект током физичких и хемијских промена .
ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ	Добија ученик који: - репродукује знање у вези релативне атомске и релативне молекулске масе, - разликује физичке величине и њихове јединице мере.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о израчунавању релативне молекулске масе и моларне масе на основу хемијске формуле уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - у великој мери показује способност примене знања о израчунавању масе супстанце у молове, и обрнуто, објашњава Закон сталних масених односа уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - У потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду и решава стехиометријске задатке без помоћи наставника.
ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	Добија ученик који: - репродукује знање у вези заступљености водоника и кисеоника у природи, - опише основна физичка својства водоника и кисеоника и неорганских једињења.	Добија ученик који: - у довољној мери показује способност примене знања о својствима и примени водоника, кисеоника и неорганских једињења, - разуме да се кисело/ базна средина може одредити индикаторима, уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - у великој мери показују способност примене знања о разликама својстава неорганских једињења и пише формуле најважнијих оксида, киселина, база и соли уз помоћ наставника.	Добија ученик који: - У потпуности показује способност примене знања, умења и вештина и самосталности у раду при састављању једначина хемијских реакција добијања киселина, хидроксида и соли.

3.11. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: : Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос	

према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Животно и радно окружење Појам, улога и развој машина и механизма. Потрошња енергије у домаћинству и могућности уштеде. Утицај дизајна и правилне употребе техничких средстава на здравље људи. Зависност очувања животне средине од технологије. Професије (занимања) у области производних техника и технологија.	– повеже развој машина и њихов допринос подизању квалитета живота и рада; – повеже ергономију са здрављем и комфором људи при употреби техничких средстава; – анализира да ли је коришћење одређене познате технике и технологије у складу са очувањем животне средине; – истражи могућности смањења трошкова енергије у домаћинству; – повеже занимања у области производних техника и технологија са сопственим интересовањем;	Да би се достигли исходи за ову област потребно је повезивати садржаје осталих области са примерима са којима се ученици готово свакодневно срећу, стимулисати их да препознају утицај технологије на живот и рад у свом окружењу као и да стекну знања о томе како су људи до сада решавали проблеме у борби за преживљавање. Појам и улогу машина и механизма и њихово коришћење у окружењу треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије. Потребно је упутити ученике да проналазе и откривају предности и противречности убрзаног развоја технологије методом истраживачког рада у групама. Посебну пажњу треба обратити утицају технологије на животну средину, а нарочито на експлоатацију сировина, загађење ваздуха производњу токсичних отпада и њихов утицај на климатске промене. Препорука је да се што више користе мултимедијални материјали, како готови, тако и они које су ученици израдили. На животну средину веома утиче и енергетска ефикасност. Да би ученици што лакше усвојили појам уштеде енергије, потребно је упутити их да на примеру свог домаћинства истраже колика је потрошња енергије, који су највећи потрошачи и шта би било најбоље учинити да би се потрошња смањила. Ово је потребно остварити задајући ученицима да прикупе и обраде податке о потрошњи појединих доступних	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

		уређаја и укупној количини потрошене енергије на месечном нивоу. У зависности од средине, може се истраживати и потрошња горива (грејање, самостални превоз, пољопривредне машине) и могућности уштеде. У оквиру активности у којима користе машине и алате ученици су готово свакодневно изложени утицају дизајна на конфорно и безбедно руковање машинама и уређајима. Без дубљег задирања у појам ергономије објаснити ученицима како је добар дизајн предуслов за квалитетнији и безбеднији рад, као и на који начин се треба прилагодити (став, правилно држање, безбедна растојања од машина, екрана) ради постизања комфора и очувања здравља.	
Саобраћај Машине спољашњег и унутрашњег транспорта. Подсистеми код возила друмског саобраћаја (погонски, преносни, управљачки, кочиони). Исправан бицикл/мопед као битан предуслов безбедног учешћа у саобраћају.	- разликује врсте транспортних машина; - повеже подсистеме код возила друмског саобраћаја са њиховом улогом; - провери техничку исправност бицикла; - демонстрира поступке одржавања бицикла или мопеда;	Област која се односи на саобраћај се реализује у континуитету као важна компонента саобраћајног васпитања. На почетку реализације ове области подсетити ученике да су у претходним разредима учили о саобраћајним системима, намени, функционисању и организацији саобраћаја у оквиру саобраћајних објеката, као и о правилима и прописима за регулисање друмског саобраћаја која се, пре свега, односе на пешаке и бициклисте као учеснике у саобраћају. Посебно нагласити да је тежиште исхода у претходна два разреда било на безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају. У седмом разреду тежиште је на саобраћајним средствима која се користе и њиховим најважнијим подсистемима (погонски, преносни, управљачки и кочиони). У складу са исходима ову област треба реализовати у два корака. У првом кораку фокус је на основним деловима	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес

		саобраћајних средстава и њиховим најважнијим подсистемима друмског саобраћаја са безбедносног аспекта Други део треба реализовати у области Ресурси и производња са аспекта елемената машина и механизма (елементи за пренос снаге и кретања, елементи за везу, специјални елементи) и са енергетског аспекта (погонске машине и мотори). Уз помоћ мултимедије упознати ученике са машинама и њиховим главним карактеристикама спољашњег (бицикли, мопеди/мотоцикли, аутомобили, камиони, аутобуси, возови, бродови, авиони) и унутрашњег транспорта (дизалице, виљушкари, транспортери, лифтови). При реализацији ових садржаја посебно назначити наведене подсистеме код бицикла, мопеда и аутомобила. Оспособити ученике да самостално провере и подесе техничку исправност бицикла (управљачки, преносни и кочиони систем, пнеуматике, висину седишта, осветљење и др.) и демонстрирају поступке одржавања бицикла или мопеда. За остваривање ових исхода користити школски бицикл и постер мопеда.	учења и бирати погодне стратегије учења.
Техничка и дигитална писменост Специфичности техничких цртежа у машинству. Ортогонално и просторно приказивање предмета.	– самостално црта скицом и техничким цртежом предмете користећи ортогонално и просторно приказивање; – користи CAD технологију за креирање техничке документације; – образложи предности употребе 3D штампе у изради тродимензионалних	Ова област се ослања на усвојена знања ученика из техничког цртања у претходним разредима. Потребно је упознати и оспособити ученике за ортогонално и просторно представљање предмета и коришћење рачунарских апликација за CAD. У оквиру апликације ученици најпре креирају модел користећи 2D приказ на основу података које читају са техничког цртежа. Коришћењем 3D модела ученици активирају основне технике дизајна са	

Коришћење функција и алата програма за CAD. Употреба 3D штампе у изради тродимензионалних модела и макета. Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса. Вештачка интелигенција – појмови; примери технологија управљаних вештачком интелигенцијом.	модела и макета; – управља моделима користећи рачунар; – објасни улогу основних компоненти рачунара, таблета, паметних телефона и осталих савремених ИКТ уређаја; – објасни улогу и значај вештачке интелигенције и примену у свакодневном животу;	циљем самосталног креирања техничког цртежа у складу са стандардима. Креирати вежбу у оквиру које ученици анализирају елемент сложеније геометрије, израђују модел користећи CAD и рендерују га. Ученике треба упознати са наменом основних електронских компоненти рачунара и осталих ИКТ уређаја. Уколико временски оквир дозвољава, ученике упознати и са начином функционисања појединих компоненти, али на елементарном нивоу препоручено коришћењем рачунарских симулација и анимација. Код ученика треба развити свест о значају коришћења рачунарске технике у апаратима, уређајима и производним процесима и објаснити појам и улогу интерфејса у управљању и контроли. Уколико школа поседује одговарајућу опрему, реализовати вежбе у којима ће ученици управљати моделом користећи рачунар и интерфејс или исту активност реализујте коришћењем рачунарских симулација. Како је за реализацију садржаја везаних за <i>вештачку интелигенцију</i>, у овом разреду предвиђена два часа, неопходна је добра организација часа како би ученике упознали са појмом и применом <i>вештачке интелигенције</i>. То подразумева да излагање наставника треба подкрепити унапред припремљеним мултимедијалним садржајима, пре свега када је у питању примена <i>вештачке интелигенције</i>. Разговор са ученицима о овој теми почети са питањима која подстичу ученике на размишљање о појму „<i>интелигенција</i>”, а затим и „<i>вештачка интелигенција</i>” (машинска интелигенција коју везујемо за рачунаре, роботике итд.). Кроз неколико питања навести ученике на размишљање и дискусију о томе колико су	

		упознати са појмом <i>вештачке интелигенције</i> кроз коришћење „<i>паметних</i>” уређаја, као што су паметни телефони, таблети, прегледом интернета, гледањем научно-фантастичних филмова или долажењем до других информација путем различитих медија. При објашњењу појма <i>вештачке интелигенције</i> не треба инсистирати на учењу дефиниције (јер дефиниција има више) већ ученицима представити <i>вештачку интелигенцију</i> као подобласт рачунарства чији је задатак развијање програма (софтвера) који ће омогућити рачунарима да размишљају и да се понашају интелигентно, на сличан начин као што се понаша и размишља човек. Ученицима објаснити да се почетак развоја вештачке интелигенције везује за прве рачунаре и роботизоване машине. Каснијим усавршавањем ИКТ-а, роботике, мехатронике и других наука, све више се развијала и област вештачке интелигенције. Објаснити ученицима термин – „машинско учење” (<i>machine learning</i>) који се везује за вештачку интелигенцију. Машинско учење је подобласт вештачке интелигенције чији је циљ конструисање алгоритама и рачунарских система који су способни да се адаптирају на нове ситуације и уче на бази искуства. Навести примере примене вештачке интелигенције, са акцентом на области које се изучавају у оквиру Програма наставе и учења из Технике и технологије, као што су: роботика (хуманоидни, индустријски роботи и др.), саобраћај (прототипови првих аутономних аутомобила, интелигентни саобраћајни системи), паметни градови (паметне куће, паметни уређаји), ИОТ технологија, пољопривреда (паметни системи за наводњавање и др.), здравство	

		(дијагностиковање болести пацијената, „паметни болнички кревети” и др.), интернет (лакши и бржи одабир садржаја код претрага на интернету, код филтрирања нежељене поште, код разних сервиса за превођење (нпр. <i>Гугл преводиоца</i> итд.), бизнис, економија и трговина (боље пословање привредних субјеката) итд. Препорука је да се наставна тема о <i>вештачкој интелигенцији</i> реализује после наставне теме <i>Управљање и контрола коришћењем рачунарске технике и интерфејса</i> или после наставне теме <i>Појам, врсте, намена и конструкција робота</i>, јер ће ученици најлакше моћи да разумеју појам вештачке интелигенције кроз садржаје из роботике у којој је највише и заступљена.	
Ресурси и производња Рационално коришћење ресурса на Земљи и очување и заштита животне средине. Материјали у машинству (пластика, метали, легуре и др.). Мерење и контрола – појам и примена мерних средстава (мерила). Технологија обраде материјала у машинству (обрада материјала са и без скидања струготине, савремене технологије обраде). Елементи машина и	– аргументује значај рационалног коришћења расположивих ресурса на Земљи; – идентификује материјале који се користе у машинству и на основу њихових својстава процењује могућност примене; – користи прибор за мерење у машинству водећи рачуна о прецизности мерења; – врши операције обраде материјала који се користе у машинству, помоћу одговарајућих алата, прибора и машина и примени одговарајуће мере заштите на раду; – објасни улогу одређених елемената машина и механизма на	Упознати ученике са значајем рационалног коришћења ресурса и принципима очувања животне средине. Уколико има могућности, организовати посету установи или погону чија је делатност директно или индиректно везана за наведене принципе. Поставити ученицима задатак за самосталан рад у оквиру кога ће у свом домаћинству истражити у којој мери и на који начин се они остварују. Уз практичне примере и реалне моделе навести ученике да закључе који се материјали најчешће користе у машинству и због којих њихових својстава. Демонстрирати правилно коришћење прибора за мерење и контролу у машинству и реализовати практичне вежбе са истима. Објаснити улогу елемената машина и механизма и демонстрирати њихов рад на моделу или путем рачунарске симулације. Потребно је увести ученике у карактеристике обраде материјала који се користе у машинству, практично демонстрирати операције и реализовати	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес

механизама (елементи за везу, елементи за пренос снаге и кретања, специјални елементи). Производне машине: врсте, принцип рада, појединачна и серијска производња. Појам, врсте, намена и конструкција робота (механика, погон и управљање). Погонске машине – мотори (хидраулични, пнеуматски, топлотни). Моделовање погонских машина и/или школског мини робота.	једноставном примеру; – образложи значај примене савремених машина у машинској индустрији и предности роботизације производних процеса; – објасни основе конструкције робота; – класификује погонске машине – моторе и повеже их са њиховом применом;	једноставну вежбу водећи рачуна о безбедности ученика. Илустровати савремене технологије обраде материјала и по могућности организовати посету производном погону који их користи. Упознати ученике са савременим производним машинама у машинској индустрији и значајем њихове примене у појединачној и серијској производњи. Увести појам роботике и објаснити њен значај у савременој индустрији. Уколико постоји могућност, демонстрирати рад школског робота или користити рачунарску симулацију. Упознати ученике са основама конструкције робота и улогом појединих делова. Роботику повезати са наставним садржајима као што су информатичка технологија, машине и механизми, енергетика и технологија обраде материјала. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Ученицима представити класификацију погонских машина – мотора и илустровати њихову примену на практичним примерима из учениковог окружења.	учења и бирати погодне стратегије учења.
Конструкторско моделовање Проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Самосталан/тимски рад на пројекту. Израда техничке документације изабраног модела ручно или уз	– самостално/тимски истражи и реши задати проблем у оквиру пројекта; – изради производ у складу са принципима безбедности на раду; – тимски представи идеју, поступак израде и производ; – креира рекламу за израђен производ; – врши е-кореспонденцију у складу са правилима и препорукама са циљем унапређења продаје;	У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва – од идеје до реализације. Ова тема се односи на израду модела разних машина и уређаја који су засновани на основним елементима и принципима рада машина и механизма (елементима за везу, за	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима

помоћ рачунарских апликација. Реализација пројекта – израда модела коришћењем алата и машина у складу са принципима безбедности на раду. Представљање идеје, поступака израде и производа. Процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума. Употреба електронске кореспонденције са циљем унапређења производа. Одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. Креирање рекламе за израђен производ.	– процењује свој рад и рад других на основу постављених критеријума (прецизност, педантност и сл.).	пренос снаге и кретања, специјални елементи). То се односи на моделовање производних машина, саобраћајних средстава, транспортних машина и уређаја, претварача енергије и др. Један од аспекта употребе рачунара и периферних уређаја је и у функцији управљања техничким системима и процесима (интерфејс – систем веза са рачунаром) и конструкцијом робота. Реализацију ових садржаја урадити уз корелацију са наставом Информатике и рачунарства. Пошто се ученици слободно опредељују за одређену активност у оквиру дате теме, један од корака ка дефинисању свога пројекта, је проналажење информација, стварање идеје и дефинисање задатка. Потребно је да ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ и адекватну литературу. Исто тако, мора се водити рачуна о принципу економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. У сврху боље координације чланова тима треба упутити ученике на употребу електронске кореспонденције са циљем унапређења рада на реализацији пројекта. Избор модула активности прилагодити постојећим условима рада тј. опремљености кабинета за Технику и технологију алатима и материјалом. Приликом израде техничке документације изабраног модела, ручно или уз помоћ рачунарских апликација, примењивати	договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

		научено: просторно приказивање предмета, ортогонално пројектовање као и специфичности техничког цртања у области машинства. Треба настојати да се остварује континуитет информатичке писмености с циљем да ученици науче да користе рачунар за цртање и израду презентација. По завршетку радова треба организовати представљање идеје од које се пошло, поступака израде и готовог производа. У овој етапи се врши и процена сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). На основу утрошеног материјала, енергије и рада реализатори (појединац или тим) треба да искажу оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела. У складу са предузетничким аспектима, реализатори треба да израде и одговарајуће материјале за рекламе за израђени производ.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Животно и радно окружење	Оцену довољан (2) добија ученик који: често не зна поједина битна својства техничко-технолошких материјала, уређаја и апарата;	Оцену добар (3) добија ученик који: с мањим тешкоћама савладава предвиђена знања и умења и основна својства техничко-технолошких материјала, важнијих уређаја, апарата и машина; са различитим успехом обавља поједине радне вежбе;	Оцену врло добар (4) добија ученик који: са разумевањем може да понови битне стручне информације, тумачења наставника и да наведе најзначајнија својства техничко-технолошких материјала, уређаја, апарата и машина предвиђених наставним програмом; уме да користи у раду скице, техничке цртеже и шеме и сам	Оцену одличан (5) добија ученик који: може својим речима, без тешкоћа, да објасни суштину стручних информација, тумачења наставника и техничко-технолошка својства материјала, алата, прибора, уређаја, апарата и машина обухваћених наставним програмом; уме да користи у раду и да сам израђује скице,
Саобраћај	радне вежбе обавља споро и понекад није у стању да их успешно обави; није сасвим самосталан у раду; прибор и алат не примењује увек правилно; нема довољно способности за успешно	повремено тражи помоћ наставника или бољих ученика у току радних вежби; уме да		

Техничка и дигитална писменост	усвајање неких знања и умења; не уме да користи успешно техничке цртеже и шеме; нема радне навике и повремено се труди да савлада поједине наставне садржаје.	користи једноставније техничке цртеже и шеме у раду; не показује жељу за постизањем бољег успеха	да израђује једноставније техничке цртеже, савесно и уредно обавља задате радне вежбе у предвиђеном времену; као изворе информација користи само наставникова излагања и уџбеник	техничке цртеже и шеме; уме правилно и вешто да користи одговарајући алат и прибор за обликовање материјала предвиђеног за радне вежбе; уноси елементе сопствене креативности у облик и конструкцију предмета које израђује у току радних вежби; радне вежбе обавља успешно у задатом времену; користи у учењу и раду и допунске информације из стручних листова, часописа и других извора.
Ресурси и производња				
Конструкторско моделовање				

3.12. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета <i>Физичко и здравствено васпитања</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Физичке способности Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.	• одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; • упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;	Програм се остварује на свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на: - развијање физичких способности које се континуирано реализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад; - подстицање ученика на самостално вежбање; - правилно држања тела.	Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу <i>Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања</i>, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

Атлетика Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (леђна техника). Четворобој	• примени атлетске дисциплине у складу са правилима; • развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике;	Програм атлетике се реализује у јесењем и пролећном периоду, у складу са условима. <i>Основни садржаји</i> - Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта. Трчање деоница до 60 m. Техника штафетног трчања (4 x 60 m); - Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта; - Скок удаљ техника „увинуће” и предвежбе за корачну технику; - Скок увис леђном техником (предвежбе); за напредније ученике техника скока увис леђном техником; - Бацања кугле 3 kg девојчице, 4 kg дечаки – бочна техника; - Четворобој – кроз унутародељенско такмичење применити четири дисциплине (пример: спринтерско трчање 60 m, бацање кугле, скокови увис или удаљ, истрајно трчање 600 m ученице, 800 m ученици).	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Спортска гимнастика Основни садржаји: Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Довисински разбој Паралелни разбој Коњ са хватаљкама Греда Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби	• одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; • примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности;	Програм се реализује у оба полугодишта. Ученици се деле у радне групе према полу, према нивоу усвојености вежби из претходних разреда и њиховим способностима. Са ученицима, који нису савладали поједине вежбе из програма до осмог разреда, раде се оне предвежбе и вежбе које ће им омогућити њихово усвајање. Задаци обухватају вежбе и комбинације вежби које ученици савладали у претходним разредима, без отежања (или са минималним отежањима), у складу са морфолошким карактеристикама и моторичким способностима ученика овог узраста. У раду са ученицима неопходно је поставити више радних места. Иницирати ученике да самостално креирају комбинације вежби и, уз помоћ наставника, организују чување и помагање. Промена радних места врши се након одређеног броја понављања. Група које није прошла неки задатак на часу, исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који није у могућности да изведе одређене вежбе, дају се олакшани задаци. Ученике треба подстицати и помоћи им да организују полигоне који одговарају њиховим способностима и усвојености гимнастичких задатака.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Тимске и спортске игре Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Активност по избору	• изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; • примени основна правила тимских и спортских игара; • користи усвојене елементе технике у спортским играма; • примени основне тактичке елементе;	Футсал - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Рукомет - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Кошарка - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Одбојка - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Плес и ритмика Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер.	• изведе кретања у различитом ритму; • игра народно коло; • изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; • изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу;	- Њихања и кружења са вијачом у фронталној и сагиталној равни у месту и кретању (вежбе по избору наставника). - Дупли провак кружењем вијаче унапред. - Састав са вијачом. - Дупли провлак кружењем вијаче уназад. - Састав са обручем састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду. - Састав са лоптом састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду. - Усавршити коло из краја у коме се школа налази, усвојено у предходном разреду. - Коло „Моравац“ поновити варијанте из претходних разреда. - Енглески валцер – мешовити парови.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Полигони Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима. Полигон са препрекама.	• примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; • користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;	Након једне или више обрађених наставних тема може се реализовати полигон у складу са усвојеним моторичким садржајима из: - спортских игара; - гимнастике, као и - полигон са препрекама који садржи: колутања и пузања, провлачења, промене правца, савладавања препреке одбочком, прескакања препрека увис и удаљ, прелажење високе греде, узмак на вратилу, пењање на шведске лестве и саскок, пењање уз шипку или конопац. По могућству саставити полигон сличан (олакшан) полигону који се примењује у Војсци Србије, пример: пузање испод препреке; прескок препреке до висине колена; прелажење преко високе препреке (шведски сандук, коњ, рипстол...); прелажење преко високе греде; наскок на почетак високог вратила, бочно померање на вратилу (прелаз целе шипке у вису) саскок; гажење кроз неколико оквира „шведског“ сандука; пењање и прелажење преко отвореног рипстола; узмак на вратилу; трчање преко ниске греде, скок са струњаче на струњачу; пењање уз две шипке или конопац. Моторичке задатке и њихов редослед комбинирају наставник у складу са материјално-техничким условима.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Физичко вежбање и спорт Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система. Основна правила и тактика спортских игара. Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама. Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању. Превенција насиља у физичком васпитању и спорту. Решавање спорних ситуација. Коришћење писаних и електронских извора информација из области физичког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству, војсци, полицији и другим занимањима. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).	• вреднује утицај примењених вежби на организам • одреди ниво сопствене дневне физичке активности; • користи вежбе ради побољшања својих физичких способности; • предвиди елиминише последице недовољне физичке активности; • примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; • одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; • примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; • примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; • решава конфликте на друштвеноприхватљив начин; • користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; • прихвати победу и пораз; • процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање; • примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; • вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; • подстиче породицу на редовно вежбање; • повеже врсте вежби,	Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд. Упознати ученика са основном поделом моторичких способности и функцијом срчано-дисајног система приликом вежбања. Поновити правила и тактику спортских игара и дисциплина усвојених у претходим разредима. Истаћи значај вежбања и његову улогу у ванредним ситуацијама и за поједина професионална занимања. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Здравствено васпитање Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај правилне исхране. Енергетски напаци и њихова штетност. Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома. Значај вежбања у природи. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци. Правилно конзумирање додатака исхрани. Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања	• планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; • разликује здраве од нездравих облика исхране • правилно користи додатке исхрани; • примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; • правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; • чува животну средину током вежбања; • анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци.	Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд. Упознати ученике са утицајем различитих врста вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште, значајем примене здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања. Утицајем правилне исхране на организам издржљивости. Истаћи штетне ефекте енергетских напитака, дувана, алкохола, психоактивних супстанци као и неправилног конзумирања додатака исхрани. Упознати ученике са пружањем прве помоћи након површинских повреда, уганућа у прелома. Истаћи важност мера заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продукцима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Физичке способности	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина. Показује мањи степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује делимични степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У великој мери показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У потпуности показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.
Атлетика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује мањи степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује делимични степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.	У великој мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања у развоју атлетским дисциплинама.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.
Спортска гимнастика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.
Спортске игре	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	У довољној мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.

Плес и ритмика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У довољној мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.
Физичко вежбање и спорт	Знања која је остварио из области физичког вежбања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	У довољној мери показује способност употребе знања из области физичког вежбања и спорта у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	У великој мери показује способност примене знања из области физичког вежбања и спорта и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области физичког вежбања и спорта и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Здравствено васпитање	Знања која је остварио из области здравственог васпитања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	У довољној мери показује способност употребе знања из области здравственог васпитања у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	У великој мери показује способност примене знања из области здравственог васпитања и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области здравственог васпитања и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

3.13. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО</i>		РАЗРЕД:СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ИКТ Обележавање логичке структуре и генерисање прегледа садржаја текстуалног документа. Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и	– разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; – користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; – објасни принципе растерске и векторске	Програм наставе и учења информатике и рачунарства, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су јасни и прецизни искази о томе шта ученик зна да уради и вредносно процени по завршетку процеса учења. Наставни програм предмета информатика и рачунарство се састоји из три тематске целине: Информационо-комуникационе технологије (скр.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Будући да предмет информатика и рачунарство у седмом разреду треба, првенствено да развије вештине, навике, вредносне ставове и стилове понашања, требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.

векторска графика). Рад у програму за растерску графику. Рад у програму за векторску графику. Израда гиф анимација. Коришћење алата за снимање екрана	графике и модела приказа боја; – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – креира гиф анимацију; – креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;	ИКТ), Дигитална писменост и Рачунарство. Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности. Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и других предмета. Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су поступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду. Достижање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету и у литератури се могу се наћи примери добре праксе које, уз прилагођавање условима рада и поштовање ауторских права, треба користити у настави и учењу. С обзиром на то да је настава овог предмета теоријско-практичног карактера часове треба остваривати са одељењем подељеним на групе. Подсетити ученике на значај	Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења. У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продукцима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења портфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним сарадником, уз коришћење Блумове таксономије. Препоручује се и оцењивање базирано на практичним
Дигитална писменост URL, DNS, IP адреса. Хипервеза и хипертекст. Електронска пошта, креирање налога, слање и пријем поште. Електронска пошта (контакти, безбедност, нежељена пошта). Рад на дељеним документима (текстуалним документима / презентацијама /упитницима...) у облаку	– разликује појмове URL, DNS, IP адреса; – објасни појмове хипервеза и хипертекст; – креира, форматира и шаље електронску пошту; – обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватности; – препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; – сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; – подешава хипервезе према делу садржаја, другом документу		

	или веб локацији;		
Рачунарство Рад са изабраним текстуалним програмским језиком у области 2Д графике. Основне карактеристике изабране графичке библиотеке. Методе за исцртавање основних геометријских облика. Подешавање боја и положаја објеката. Примена петљи и случајно генерисаних вредности на исцртавање геометријских облика	– уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; – употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; – планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; – проналази и отклања грешке у програму;	поштовања правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и опремом, кроз демонстрацију и личну активност ученика (правилно укључивање, пријављивање, коришћење, одјављивање и искључивање рачунара). Наставницима се препоручује да у току седмог разреда, ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализују са ученицима најмање два пројектна задатка који обухватају теме и из других предмета. Време реализације пројектних задатака (једног из области ИКТ и Дигитална писменост и другог из области Рачунарство) одређује наставник у договору са ученицима и са наставницима других предмета, који обухватају област изабране теме. При избору тема, понудити неколико пројектних тема и омогућити тимовима ученика да одаберу ону која највише одговара њиховим интересовањима	радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима. Теме као што су израда и одржавање школског сајта, блога или неке друге школске веб странице, креирање и израда школског електронског часописа или летописа школе могу бити добре почетне идеје које ће повезати знања и вештине стечене у овом предмету са другим знањима, уз активно учешће у животу школе.
Пројектни задаци Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. Вредновање резултата пројектног задатка.	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка: – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у		

	групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ИКТ	- разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста;	- разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; - објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - креира растерску слику у изабраном програму; - креира векторску слику у изабраном програму;	- разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; - објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - креира растерску слику у изабраном програму; - креира векторску слику у изабраном програму; - користи алате за уређивање и трансформацију слике;	- разликује визуелну презентацију и логичку структуру текста; - користи алате за стилско обликовање документа и креирање прегледа садржаја у програму за обраду текста; - објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја; - креира растерску слику у изабраном програму; - креира векторску слику у изабраном програму; - користи алате за уређивање и трансформацију слике; - креира гиф анимацију; - креира видео-запис коришћењем алата за снимање екрана;
Дигитална писменост	- разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - објасни појмове хипер веза и хипер текст; - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватност;	- разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - објасни појмове хипер веза и хипер текст; - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватност; - препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити;	- разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - објасни појмове хипер веза и хипер текст; - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватност; - препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; - сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа;	- разликује појмове URL, DNS, IP адреса; - објасни појмове хипер веза и хипер текст; - креира, форматира и шаље електронску пошту; - обавља електронску комуникацију на сигуран, етички одговоран и безбедан начин водећи рачуна о приватност; - препозна непримерени садржај, нежељене контакте и адекватно се заштити; - сараднички креира и дели документе у облаку водећи рачуна о одговарајућим нивоима приступа; - подешава хипер везе

				према делу садржаја, другом документу или веб локацији;
Рачунарство	- уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике уз помоћ наставника	- уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; - употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика;	- уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; - употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; - планира, опише и имплементира решење једноставног проблема;	- уз помоћ програмске библиотеке текстуалног програмског језика исцртава елементе 2Д графике; - употребљава петље и генератор насумичних бројева за исцртавање сложенијих облика; - планира, опише и имплементира решење једноставног проблема; - проналази и отклања грешке у програму
Пројектни задаци из области: - ИКТ и Дигитална писменост - Рачунарство	- сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка;	- креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који комбинују текст, слике, линкове, табеле и анимације;	- креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; - поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; -вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен	- поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима самостално; -вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен

3.14. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

3.14.1. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	

ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. . ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личнеприроде; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичкасредства; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима	Hallo Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer, wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Vesna, woher kommst du? – Ich bin in Deutschland geboren, aber meine Eltern kommen aus Serbien. Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Das ist meine Oma Maria. – Ist sie deine Oma mütterlicherseits oder väterlicherseits? – Sie ist die Mutter von meinem Vater. Meine Großeltern väterlicherseits sind gestorben, als ich 10 Jahre alt war. Meine Großeltern väterlicherseits leben nicht mehr. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im Sportverein „Spartak”. Maja	иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

		und ich sind auch Mitglieder der Drama AG. – Bist auch in einem Verein/ in einer AG? Treibst du Sport? Spielst du ein Instrument? Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ist Ingenieur und arbeitet bei Bosch. Er kommt aus Stuttgart. Jetzt wohnt er aber in Serbien. Er ist geschieden und hat zwei Kinder. Als Programmierer entwickelt er Programme in seiner Firma. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја.	
2. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упоређи жива	Wie sieht er/sie aus? – Er ist groß und schlank, seine Haare sind blond und glatt. Sie ist etwas kleiner als er. Sie hat lange, lockige Haare und ist sehr hübsch. Wie ist er? – Fleißig,	• праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја,

	бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; -у више везаних исказа течно опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Sie ist eine gute Schauspielerin, wie geboren für die Bühne. Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Warum isst du sie dann? Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Das Fenster ist gebrochen! Das Wetter ist aber wunderschön/ furchtbar. Der Film ist ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Alles ist niedlich und es ist schön, hier zu leben. Serbien befindet sich an der Kreuzung von Zentral- und Südosteuropa. Belgrad und Novi Sad liegen an der Donau. Deutschland besteht aus 16 Bundesländern, Österreich aus neun und die Schweiz aus 26 Kantonen. Was sind die Wahrzeichen von Belgrad? Was muss man in Belgrad besichtigen? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...).	кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

		Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина (ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом. Садашње и прошло време (перфект и претерит). (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике)	
3. ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	– разуме једноставне предлоге и одговори на њих; – упуту једноставан предлог; – пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – разуме предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -у више везаних исказа затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности.	Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? Nehmen Sie/ Nimm den Bus Nummer 78 um Viertel nach sieben. Er fährt direkt zum Kino. Dann sehen wir uns, bis dann. Ich ziehe nach Deutschland um, deshalb lade ich dich zu meiner Abschiedsparty ein. Sag bitte Bescheid, wenn du nicht kommen kannst. Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag. Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. Super Idee. Ich bin	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

		nicht daran interessiert. Du bist dick geworden. Du solltest deine Ernährung umstellen und dich mehr bewegen. Vielleicht solltest du nach 18 Uhr nichts essen. Vergiss alle Süßigkeiten! Iss mehr Obst und Gemüse! Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ könnt-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин Прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	• праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

			• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
4. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	- – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; – разуме честитку и одговори на њу; – упуту пригодну честитку; – затражи и пружи кратко обавештење; прихвати захвалност на једноставан начин; – саопшти у више везаних исказа кратку поруку којом изражава молбу, захтев, даје обавештење и којом се захваљује, честита, извињава	Kannst du/Könntest du etwas langsamer/leiser sprechen? Könnten Sie das Radio ausmachen, ich kann mich nicht konzentrieren. Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich ausreden! Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Ich gratuliere zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich für die Geschenke. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима

		захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

			• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
5. РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично); – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота и личних интересовања -без визуелне подршке разуме и реагује на једноставније забране; -у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге у вези са	Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Реалне кондиционалне реченице Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде;

	уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. --размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.)		- праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; - праћење ученика прилоком рада у групи; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; - разумевања говора; - разумевање краћег писаног текста; - усмено изражавање; - писмено изражавање; - усвојеност лексичких садржаја; - усвојеност граматичких структура; - правопис; - залагање на часу; - израда домаћих задатака и пројеката; - петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; - табеле; - упитници; - илустрације; - дидактичке игре; - енигматске игре; - диктати; - тестовски задаци сопствене израде; - праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; - праћење ученика прилоком рада у групи; - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; - праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; - разумевања говора; - разумевање краћег писаног текста; - усмено изражавање; - писмено изражавање; - усвојеност лексичких садржаја;

			• усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
6. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; •	Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnesstudio. Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати;

		Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	• тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
7. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

		Mileva Maric war mit Albert Einstein verheiratet. Sie hat ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости	• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

			• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
8. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа;	Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe heftige Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре;

		kommt? Презент и футур Везници (wenn, sobald). (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичај.	• енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

			• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
9. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; -описује користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језичким средствима;	• Wie fühlst du dich? Mein Bauch tut weh und ich habe Fieber. – Du musst zum Arzt gehen. Gute Besserung - Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? - Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses Stipendium	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације;

		bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist interessiert an Mode. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Warum hast du das nicht aufgegessen? – Ich habe keinen Hunger, ich bin satt. Глаголи са предложним објектом. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	• дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

			• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
10. ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	– разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у простору и правцу кретања; • опише правац кретања	Können/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme? Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

	и просторне односе једноставним и везаним исказима	und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort ist liegt im Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See. Предлози за изражавање положаја и просторних односа Прилози за изражавање просторних односа Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.	• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика;

			• разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
11. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; • размени у више везаних исказа једноставније информације које се	Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле;

	односе на дозволе, забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.)	getrennt und das muss du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst. Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Заповедни начин Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	• упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем

			годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
12. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	• – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто;	Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille. Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren. Der Pulli gefällt mir sehr, ich	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

	– формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто;	muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Wie ist der Name des Autors? Wessen Hund ist das? Das ist der Hund meiner Freundin Martha/ Marthas Hund. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини Присвојни детерминативи Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.	• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

			• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
13. ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; • изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима уз једноставно образложење; -изрази туђе допадање и недопадање уз једноставно образложење;	D as ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? – Skaten. Mir gefällt dieser Film sehr. Er ist einfach Spitze. Die Schauspieler waren total gut. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Er mag Skilaufen, darüber hat er sich immer gefreut. Ich liebe Tiere. Basteln macht mir Spaß. Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Was magst du lieber? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Придевска промена Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein? (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

			• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре;

			• енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
14. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагање и реагује на њих; – изражава своје мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење; тражи мишљење и изражава туђе мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење;	Ich denke/miene/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach haben die Deutschen das beste Brot. Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

			• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације;

			• дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
15. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА, БРОЈЕВА И ЦЕНА	• разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина прилоком куповине и сл.) и цену; • тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима; – пита и саопшти колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; • пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; -на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину; - наручи јело и/или пиће у ресторану; - пита/каже/ и израчуна колико нешто кошта	Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1.7 Millionen. Der Rhein ist mehr als 1200m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87. Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80 km. Wieviel wiegt ein Elephant? – Keine Ahnung. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Fläche beträgt 76 Quadratmeter. Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1.000 Мерне јединице (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика;

			• разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци;

			целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1. ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	• Уз помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставна питања личне природе • Уме да уз помоћ наставника представи друга, другарицу или чланове породице, препознаје поздраве у тексту и уме да наведе бар два поздрава на немачком језику. • поштујући правопис преписује, а уз подршку наставника допуњава и пише речи и краће	Ученик уме да персира некое, уме да представи друга/другарицу или чланове породице користећи дате шаблоне. Зна да каже колико има година. Ученик разуме питање Come stai? и зна неке од могућих одговора. Ученик уме да каже када му је рођендан, и да каже када је рођендан неке друге особе. Разуме у глобалу текстове у којима се неко представља, и уме да издвоји основне информације: име, презиме, године, место и датум рођења. Познаје упитне речи: wer, wo, woher, was	Ученик самостално пита за име, презиме, број телефона, адресу, датум рођења, и даје одговоре о себи на иста питања. Повезује информације из текста са питањима на часу. Ученик уме да симулира ситуацију у којој даје/тражи личне податке. У стању је да усменим или писаним путем даје информације о себи или другом на немачком језику..	Ученик учествује у конверзацији на немачком језику дајући/тражећи податке о себи или другима. У стању је да осмисли дијалог. Разликује поздраве на основу контекста у ком се користе. Примењује речи и изразе у измењеном контексту. Повезује у целину информације и усмено или у писаној форми у континуитету и самостално даје/тражи информације о себи и другима користећи правилно граматичке и соци лингвистичке норме.

	реченице које је усмено усвојио.Показује мањи степен активности и ангажовања.			
2. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Узподршку наставника уме да опише предмете и користећи најфреквентније придеве.Уз мањој мери долази до закључка о -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију Самостално именује личне заменице. Познаје описне придеве и придеве који означавају боје. У малој мери слаже придев у роду и броју са именицом. Препознаје члан и род именица на основу члана.Знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену.	Ученик користи описне придеве у одговарајућем контексту, у већој мери слажући их у роду и броју са именицом. Познаје категорије придева и специфичности унемачком језику. Препознаје поређење придева у реченици и наводи конструкцију која се користи. Уме да опише особу/предмет/појаву/радње у у једној до две просте реченице.	Ученик познаје и користи већи број описних придева и корсити их у писаној и усменој форми. Придеве у већој мери слаже у роду и броју са именицом, уз тачну употребу изузетака. Познаје облике одређеног и неодређеног члана у једнини и множини и корсити их уз одговарајућу именицу. Опис врши уз једноставне просто проширене реченице.	Ученик је у стању да опише бића/предмете/места/појаве/радње/ стања/збивања кратким текстом или усмено, сложеним реченицама. Придеве у потпуности слаже са именицом у роду и броју. Чланове користи правилно и у одговарајућој ситуацији. Поређење врши користећи исправне конструкције, али поштујући граматичке норме.
3.ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА ИСАВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И	Препознавање позива на активност уз асистенцију наставника, и давање одговора	Ученик разуме врсту предлога који је упућен, разуме коме је упућен, и уме да одабере одговор међу понуђенима. Препознаје времена и	Уме да упореди бића, предмете и радње користећи тачне конструкције. Познат му је појам апсолутног суперлатива и уме да га	Ученик уме да самоиницијативно предложи, позове на активност, да савет користећи прави глаголски начин и време, у оквиру граматичких правила, као и да одговори на њих уз

РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ3.	ДА или НЕ.Искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима (да и не одговори)	начине који се употребљавају и делимично самостално решава задатке.	направи од позитива придева.	адекватно и кратко образложење. Обраћа се особама у складу са ситуацијом и контекстом
4. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА,ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Препознаје речи и изразе који се користе за честитање, упућивање молбе, извињења и захвалности и повезује их са контекстом Danke, Vielen Dank Уз подршку наставника препознаје заповедни начин, као и кондиционал и наводи њихову употребу. Уме да наброји неколико празника у Немачкој.	Повезује речи и изразе са одговарајућим контекстом. Уме да честита рођендан, Нову Годину, Божић, да наручи пиће или храну у ресторану на једноставан начин, да се кратко извини, и да најједноставнијим реченицама замоли некога нешто. Познаје употребу глагола möchten и грађење императива, као и њихову употребу. Повезује датуме празника са празницима у земљама нем.говорног подручја.	-Ученик уме да да предлог, савет, да позове на активност, на основу датих шаблона, уме самостално да одговори на њих. Разликује времена и наУченик самостално користи кратке реченице за изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности. Процењује ситуацију и на основу тога прилагођава речник. Познаје облике императива правилних и неправилних глагола, и користи их у великој мери граматички тачночине и њихове употребе.	Ученик уме да усмено и у писаној форми изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста. Уме да опише начин празновања појединих празника у Немачкој и да направи компарацију са прославама у Србији..
5.РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Уз помоћ наставника разуме упутства из уџбеника, радне свеске, контролне вежбе. Уме да објасни шта је императив. Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право. Именује неке од институција у граду.У малој мери повезује	Углавном разуме захтеве који се пред њега постављају и одговара на њих на тражени начин. Разликује коме се траже или дају упутства. Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори са користећи шаблон. Именује релевантне грађевине.	У великој мери разуме захтеве и упутства са часа, одговара адекватно на њих. Уме да постави захтев или да упустсво у простој реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање.	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. Именује све локалитете једног града

	чињенице и појмове.			
6.ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Уз подршку наставника уме да оформи прво лице познатог правилног глагола у презенту. Уме да именује локацију радње, може да повеже слику и реченицу. Понекад је и самосталан у раду.	Гради прво лице презента правилних и неправилних глагола. Уме да састави реченице о себи користећи најучесталије речи и изразе. Познаје делове дана, уме да пита за време, да одреди време и да га искаже	Самостално повезује правила грађења презента на повратне глаголе и прави паралелу са српским језиком. Из текстова издваја тражене информације у садашњем времену. Трансформише лице глагола у складу са захтевом контекста. У континуитету саставља неколико реченица описујући радње у садашњости уз познату лексику и правилну употребу чланова и предлога.	Разуме текстове у садашњем времену, тражи и даје информације у вези са прочитаним. У писаној у усменој форми, граматички правилно, описује радње у садашњости у познатом контексту или примењује научено на нову ситуацију. Уме да направи свој план обавеза, као и да опише распоред обавеза на дневном и недељном нивоу и да опише шта ради у слободно време. Прави паралелу између обавеза ученика у Немачкој и Србији и уочава сличности и разлике у свакодневном животу Немаца и Срба.
7.ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Препознаје прошла времена у писаној форми. Уз поподршку наставника уме да објасни принцип грађења перфекта и имперфекта. Препознаје партицип. Уз подршку наставника размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости;	Користи перфекат, имперфекат за исказивање једноставних реченица у прошлости, уз поштовање правила примене ових времена, а на основу примера. У великој мери тачно слаже партиципе у роду и броју са субјектом и бира одговарајућ помоћни глагол.	Ученик се изражава у прошлом времену, бирајући време сходноконтексту. Користи познате примере и шаблоне. Разуме текстове о прошлости у великој мери. У писаној и усменој комуникацији користи прилошке одредбе за време.	Ученик примењује прошла времена у писаној и усменој форми на познате теме, али и у новим ситуацијама. Користи сва времена уз правилну употребу. Поштује граматичке нормативе. Саставља реченице самостално, доноси закључке о текстовима у прошлости, и коментарише догађаје у прошлости.

	•			
8.ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Препознаје облике футура. Уз помоћ наставника користи прво лице неколико најфрекветнијих глагола у футуру. Уз подршку наставника користи презент уместо футура за исказивање блиских планова.	Користи футур у реченицама углавном граматички исправно. Познаје прилошке одредбе за будуће време. Уме да једноставним реченицама искаже неки план или намеру.	Самостално примењује футур у исказивању будућих радњи, али и користи презент у ту сврху. Повезује контекст и временске одреднице са избором времена. Директне заменице користи уз одговарајуће глаголе, правилно граматички.. Граматичке садржаје примењује на познатим формулама.	Говори и пише о својим или туђим плановима за будућност. Текстове разуме, и уме да их преприча, као и да издвоји тражене информације. Директне заменице користи спонтано, као и речцу si. Описује познате, али и непознате ситуације, примењујући научено у новом контексту
9.ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА,ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Именује делове тела, и уз помоћ наставника изражава сензацију бола. Препознаје значење израза у императиву на основу гестикаулације и мимике. • Познаје контрукцију за допадање/недопадање, али је самостално не користи без подршке наставника.	Изражава допадање/недопадање, осећај бола неког дела тела. Жељу исказује на основу датих шаблона. Препознаје облике императива, презента у тестовима, и познат му је принцип грађења.	У великој мери повезује сензације и начине реаговања, односно потребе. Самостално говори и пише о својим интересовањима и начинима провођења слободног времена. На учтив начин изражава жеље.	Ученик уме да усмено и у писаној форми изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста. Уме да опише начин празновања појединих празника у земљама нем.говорног подручја, и да направи компарацију са прославама у Србији Изражава телесне сензације, пита за исте и даје савете, препоруке за реаговање или жеље и потребе своје уз образложење. Прави разлику између обраћања персирањем и без персирања, и прилагођава граматичка правила датој ситуацији. Разуме тесктове, повезује информацију и креира сличне садржаје. аргументима. Говори и пише о својим интересовањима и хобијима и дискутује на ту тему .
10.ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА	Препознаје речи које означавају просторне	Уме да пита за правац и локацију, као и да	Уме да постави захтев или да упусти у простој	Поставља питања о локацији, даје

И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	односе: лево, десно, право, иза, поред... Уме да повеже слику и реч. Именује неке од институција у граду.	одговори користећи шаблон. Именује релевантне грађевине. Углавном правилно користи предлоге.	реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање	одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. Именује све локалитете једног града. Прави поређење у изгледу градова Немаачке и Србије.
11.ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Уз помоћ наставника повезује знак, слику и текст. Уме да пита да изађе. - уз подршку наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - Искључиво уз подршку наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију.	Пита друге за мишљење користећи глагол wissen, даје своје мишљење и образложење у виду кратке реченице. Познаје dass реченице и ред речи у њој.	Познаје симболе, знаке забрана и упозорења. Уме да пита за дозволу и да изрази забрану на основу већ постојећих израз. Уме да познате лексеме користи у датом шаблону за креирање нових. Уме да наведе у неколико једноставних реченица правила понашања и обавезе у школи.	Пита за дозволу, реагује на знаке забране и креира нове изразе. Даје савете о понашању, повезује права и обавезе. Користи времена и начине у оквиру граматичких норми. Изводи закључке о правилима понашања вршњака у Немачкој. У потпуности критички расуђује.
12. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Репродукује облике присвојних придева у једнини и препознаје оне у множини. Уме да уз најучесталије именице употреби присвојни придев у првом лицу. Уме да повеже личну заменицу и присвојни придев уз подршку наставника	Уме да пита чије је нешто и да одговори. Употребљава присвојне придеве углавном поштујући род и број именица поред којих стоје	У великој мери поштујући граматичка правила користи присвојне придеве, као и предлоге и упитне речи. У великој мер показује способност примене знања. Укратко се осврће на однос према имовини.	У потпуности граматички исправно користи присвојне придеве, предлоге, одређен члан. Познаје изузетке од употребе члана. Критички разматра однос према туђој и својој имовини

13.ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Користи изразе за допадање или негацију за недопадање уз поршку наставника.Показује мањи степен интересовања и ангажовања.	. изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; -изражава мишљење, слагање/неслагање - уз помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију, показује у довољној мери способност употребе информација у новим ситуацијама.	Образлаже допадање, односно недопадање уз аргументацију. Познаје познате личности из света музике, спорта, филма и даје кратко мишљење у форми једноставне реченице. Показује велику самосталност и висок степен активности.	Критички се осврће на елементе културе и прави паралелу између српске и немачке уметности, филма,спорта, музике уз аргументацију о преферирању. Образлаже допадање или недопадање аргументима.
14.ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Уз помоћ наставника одговара на тражење мишљења са Ja / Nein	Познаје речи и изразе који уводе давање мишљења:... Даје мишљење тј. слагање или неслагање без даљег образложења.	Користи речи и изразе за тражење и давање мишљења уз кратко образложење.	Тражи додатне информације да би формирао мишљење. Аргументовано брани став, једноставним реченицама.
15.ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА, БРОЈЕВА И ЦЕНА	Препознаје мерне јединице и именице које означавају цену и количину. Повезује уз подршку наставника речи и изразе са количином, димензијама и ценама.	Уме да пита за количину, димензије, цену, као и да да информрације о истим. Познаје бројеве до 1000. Користи упитни придев у одговарајућем роду и броју	Размењује информације о цени, димензијама, Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима. количини, бројевима, на познате теме и ситуације	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима. Уочава сличности и разлике у валути, метричком систему, и изразима унемачком и српском језикуПоказује изузетну самосталност и изузетно висок степен активности и ангажовања.

3.14.2. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
1. ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личнеприроде; – поздрав и отпоздрав, представи себе и другог користећи једноставнија језичкасредства; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе напоздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл. Реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима. Језички садржаји Come stai? Come sta? Come va? Bene, grazie./ A presto!/ A domani!/ Buona notte! Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/ Come si chiama?/ Mi chiamo.../ Sono... Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и

	signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica, e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è..../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel/Quando è il tuo compleanno? Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra. Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa. Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu? Perché non sei venuto alla festa di Mirko? Презент индикатива. Прошло време (Passato prossimo): најфреквентнији правилни и неправилни глаголи.	ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци;

		Личне заменице. Упитне речи: <i>come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché.</i> Показна заменица (<i>questo/a/e/, quello/a/e/i</i>). Бројеви. (Интер)културнисадрж аји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе.	• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
2.ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; -у више везаних исказа течно опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава и места. Језички садржаји <i>Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po' timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни

		<i>buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene. Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro.</i> Личне заменице. Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, бројислагањесименицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. Релативни суперлатив.	говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика приликом рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

		Поређење придева по једнакости. (Интер)културнисадрж аји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.).	• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
3. ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	– разуме једноставне предлоге и одговори на њих; – упуту једноставан предлог; – пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; – разуме једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; – разуме предлоге, савете и позиве на заједничке активности ко-ристећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; -у више везаних исказа затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге. Усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/ одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора. Језички садржаји <i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

	на заједничке активности;	<i>troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri!/ Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene... Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico!/ Sta' tranquillo! Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello! Non mangiare troppi dolci!/ Bevi tanta acqua! Facciamo i compiti insieme!</i> Презент индикатива повратних глагола Садашње време у значењу будућег Императив фреквентних глагола (<i>andare, prendere...</i>)	критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура;

			• правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
4. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	– упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; – разуме честитку и одговори на њу; – упуту пригодну честитку; – затражи и пружи кратко обавештење; - прихвати захвалност на једноставан начин; – саопшти у више везаних исказа кратку поруку којом изражава молбу, захтев, даје обавештење и којом се захваљује, честита, извињава;	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/ нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност. Усмено и писано честитање, тражење издавања обавештења, упућивање молбе за помоћ/ услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности. Језички садржаји <i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego.</i> <i>Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego.</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи;

		<i>Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore. Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi!/ Un momento/un attimo, per favore. Scusi signora, che ore sono?Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? Quale libro ti piace?Questo qui? Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! /A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71?</i> Модални глаголи (<i>potere, dovere, volere</i>). Кондиционал учтивости. Упитни придеви: <i>quale/i; che</i>; Показне заменице: <i>quello/a/i/e; questo/a/i/e</i> Императив за формално обраћање: најфреквентнији облици. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације,	• знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја;

		значајни празници и догађаји, честитања.	• усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
5. РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично); – пружи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота и личних интересовања -без визуелне	Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сл), с визуелном подршком без ње. Усмено и писано давање упутстава. Језички садржаји <i>Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

	подршке разуме и реагује на једноставније забране; -у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге уз везиса уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. --размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.)	<i>dritto! / Il centro è un po' lontano.</i> <i>Mi dispiace, ma non lo so.</i> <i>Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle.</i> <i>Cuocere a fuoco lento.</i> Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	• праћење ученика приликом рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика приликом рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање;

			• усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
6. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	Слушање и читање описа и размењивање мишљења у вези састалним, уобичајеним или актуелним догађајима/активностима и способностима. Усмено и писано описивање сталних, уобичајених или актуелних догађаја/активности и способности. Језички садржаји <i>Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo.</i> <i>La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due. / Non va a letto mai</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде;

		<i>prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./ Siamo a scuola dalle 8 alle 14.</i> <i>In questo film si tratta di una ragazza che descrive la sua infanzia.</i> <i>Cosa stai facendo? Sto guardando la TV.</i> <i>Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare.</i> <i>Nel mio paese di solito pranziamo alle 3.</i> Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: <i>oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito...</i> Предлози. <i>Stare + gerundio (најфреквентнији глаголи).</i> (Интер)културнисадржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	• праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање;

			• писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
7. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање мишљења у вези са искуствима, догађајима/ активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, догађаја/ активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл. Језички садржаји <i>A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати;

	– опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.	<i>vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusìa e poi siamo andate insieme in piscina. /Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante. Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce. Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado. Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (<i>Passato prossimo</i>): помоћни глаголи <i>essere/avere</i>; повратни глаголи. Прошло несвршено време, имперфекат (<i>Imperfetto</i>): најфреквентнији глаголи за исказивање учестале радње у	• тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста;

		прошлости и Описивања бића, предмета и места. Упитне речи: <i>come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché.</i> Прилози и прилошки изрази за време: <i>prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno...</i> (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.	• усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
8. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећа- ња, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/ она или неко други планира, намерава, пред- виђа;	Слушање и читање краћих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Усмено и писано договарање/извештавањ е о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Језички садржаји <i>Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico. Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me? Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре;

		tu? <i>Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volte alla settimana. Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo. Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano.</i> Заменице за директни објекат (<i>Pronomi diretti</i>). Будуће време (<i>Futuro semplice</i>): најфреквентнији глаголи. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речце <i>ci</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>domani, sabato prossimo, la settimana prossima...</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.	• диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора;

			• разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
9. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; -опису користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и једноставним језички	Слушање и читање исказа у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима. Усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења увези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Језички садржаји <i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре;

	м средствима;	<i>un po' di acqua? Sì, grazie!</i> <i>Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero?</i> <i>Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso.</i> <i>Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati! / Alzati! / Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta! / Non ti preoccupare! Tutto andrà bene!</i> <i>Andiamo al cinema! / Perché non facciamo una pausa? / State attenti! Non parlate! Fate i compiti! Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto!</i> Императив (друго лице једине и множине). Глагол <i>piacere</i>. Повратни глаголи у императиву (најфреквентнији). Прилози за начин(<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	• енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика;

			• разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
10. ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	– разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета и бића у	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са сналажењем и оријентацијом у простору и специфичнијим просторним односима. Усмено и писано размењивање информација у вези са сналажењем и оријентацијом у простору и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације;

	простору и правцу кретања; -опише правац кретања и просторне односе једноставним и везаним исказима.	Језички садржаји <i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta.</i> <i>Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema.</i> <i>Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino.</i> <i>Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Императив. Прилози за место(<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлози за изражавање положаја и просторних односа(<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитни прилог: <i>dove</i>. <i>C'è/ci sono</i>. (Интер)културнисадржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких	• дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и

		израза.	ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
11. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; -размени у више везаних исказа	Слушање и читање једноставнијих исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама. Постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза. Језички садржаји <i>Spingere. Tirare./</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници;

	једноставније информације које се односе на дозволе, забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.)	<i>Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra! Dovresti studiare di più! Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore!/ Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato. Ragazzi, fate silenzio! Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca. Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene.</i> Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе. Императив. Кондиционал модалних глагола за изражавање дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	• илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста

			• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
12.ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто; – формулише једноставније исказе	Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/ нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих. Језички садржаји <i>Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro?</i> <i>No, è di Marco./ Questo zaino è mio.</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци;

	који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто;	<i>Hai un dizionario? Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho. Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања са <i>di chi</i>. Речца <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.	• табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

			• проверка знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; - целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
13.ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање до-падања и недопадања и реагује на њих; • изражава допадање/недопадање једноставним језичким средствима уз једноставно	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на изражавање допадања/недопадања. Усмено и писано изражавање допадања/недопадања. Језички садржаји <i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero?</i> <i>Nel tempo libero mi</i>	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката;

	образложење; -изрази туђе допадање и недопадање уз једноставно образложење;	<i>piace/preferisco....perché. .../ Il mio film preferito è.../ Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché... A chi piace/piacciono... Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.</i>	• петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним

			критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
14. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагање и реагује на њих; – изражава своје мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; • тражи мишљење	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања. Усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Језички садржаји	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис;

	и изражава туђе мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење;	<i>Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco. È vero. / È sbagliato. Hai ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo. Mi piace la pizza Margherita. Anche a me. A me invece no.</i> Изражавање мишљења индикативом (<i>Secondo me/Per me...</i>). Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашене личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	• залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања;

			• праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; • целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
15.ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА, БРОЈЕВА И ЦЕНА	• разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом	Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини и цени; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторани, куповине. Постављање питања у вези с количинам и ценама	• праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја;

	куповине и сл.) и цену; • тражи и пружи основне информације у вези са количинама и бројевима; – пита и саопшти колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; • пита и каже колико нечега има/ нема, користећи једноставнија језичка средства; -на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину; - наручи јело и/или пиће у ресторану; - пита/каже/ и израчуна колико нешто кошта;	одговарање на њих, усмено и писано; играње улога (уресторану, у продавници, у кухињи ...);записивање и рачунањесцена. Језички садржаји <i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio...</i> <i>Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti. Quanto costa un chilo di mele?</i> <i>Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie.</i> <i>Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora? Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mangio poca.</i> <i>Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine.</i> <i>Che numero porta? Che taglia porti?</i> <i>Il grattacielo è alto più di 500 metri.</i> <i>Oggi è il 9 novembre 2018.</i> Упитни придев /прилог:	• усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати;

		<i>quanto/i/a/e.</i> Партитиван члан. <i>Ne partitivo.</i> Прилози за количину: <i>rosso/molto/tanto;un po'.</i> Основни бројеви преко 1.000. (Интер)културнисадрж аји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.	• тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; • провера знања ученика и процена нивоа усвојености целокупног градива путем годишњег теста • праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; • разумевања говора; • разумевање краћег писаног текста; • усмено изражавање; • писмено изражавање; • усвојеност лексичких садржаја; • усвојеност граматичких структура; • правопис; • залагање на часу; • израда домаћих задатака и пројеката; • петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; • табеле; • упитници; • илустрације; • дидактичке игре; • енигматске игре; • диктати; • тестовски задаци сопствене израде; • праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; • праћење ученика прилоком рада у групи; • знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Све наставне теме	ученик који испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су	ученик који у потпуности, самостално испуњавања захтеве	ученик који у потпуности, самостално, испуњавања	ученик који у потпуности самостално испуњавања захтеве

	утврђени у већем делу основног нивоа стандарда постигнућа и ангажовање ученика, добија оцену довољан (2); • ученик уз помоћ препознаје главну мисао и издваја основне информација у кратком и једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик уз помоћ говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела уз повремене грешке; • ученик уз помоћ пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела уз повремене грешке; • ученик учествује у кратком и једноставном разговору уз помоћ; • ученик уз помоћ наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик уз помоћ примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се укључује и	који су утврђени на основном нивоу стандарда уз ангажовање ученика, добија оцену добар (3); - ученик уз повремену помоћ препознаје главну мисао и издваја већину информација у кратком и једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик уз повремену помоћ говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела уз мање грешке; • ученик уз повремену помоћ пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела уз мање грешке; • ученик учествује у кратком и једноставном разговору уз повремену помоћ; • ученик уз повремену помоћ наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик уз повремену помоћ примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и активно учествује у	захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу стандарда уз мању помоћ наставника уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар (4); - ученик углавном самостално препознаје главну мисао и издваја већину информација у кратком и једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик углавном самостално и углавном тачно говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела; • ученик углавном самостално и углавном тачно пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела; • ученик учествује углавном	који су утврђени на основном и средњем нивоу и и део захтева са напредног нивоа стандарда уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан (5); -ученик самостално препознаје главну мисао и издваја готово све информације у кратком и једноставном слушаном, писаном или аудиовизуелном тексту; • ученик самостално и тачно говори кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела; • ученик самостално и тачно пише кратак и једноставан текст познате тематике на основу смерница/модела; • ученик учествује самостално у кратком и једноставном разговору; • ученик самостално наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик самостално примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и изразито активно учествује у

	учествује у комуникацији симулираних ситуација стварног живота уз велику подстицај; • ученик уз помоћ користи различите изворе информација и уз помоћ других припрема једноставна излагања;	комуникацији симулираних ситуација стварног живота и другим активностима; • ученик уз повремену помоћ користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим ученицима припрема једноставна излагања;	самостално у кратком и једноставном разговору; • ученик углавном самостално наводи основне чињенице и обележија италијанске културе; • ученик углавном самостално примењује основне обрасце уљудног опхођења на италијанском језику; • ученик се самостално укључује и активно учествује у комуникацији симулираних ситуација стварног живота и другим активностима; -ученик углавном самостално користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим	комуникацији симулираних ситуација стварног живота и другим активностима; • ученик самостално користи и организује различите изворе информација и у сарадњи са другим ученицима припрема једноставна излагања;

			ученицима припрема једноставна излагања;	

3.14.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Наставни предмет: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ		Разред: СЕДМИ	
Циљ учења Циљеви и задаци у седмом разреду су да ученици мењају непосредну праксу у окружењу, али и да користе школска искуства као платформу за увежбавање демократских процедура и развијање демократске културе деловања која ће им требати у будућности.			
Програмски садржаји распоређени по наставним темама	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	Начин и поступак остваривања програма	Праћење и вредновање
1. Увод	Разуме циљеве задатке,садржаје и методе рада; Учествује у активностима	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом Иницијална провера знања на почетку школске године, вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно описно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења).
2. Грађанин	Разуме значење кључних појмова који се односе на грађанина; Познаје карактеристике одговорног и активног грађанина; Разуме место и улогу детета као грађанина у друштву; Анализира начине развијања грађанске одговорности; Негује културу поштовања дечијих права; Подстиче на грађанско ангажовање; Учествује у различитим	Наставни планови су на оперативном(месечном) и глобалном нивоу. Поред тога, ористи се припрема за непосредан рад на часу која подразумева комбиновање више наставних метода. Планови у прилагођени потребама одељења(и појединаца). У настави се користе разноразни ресурси и присутна је примена ИКТ-а. Често се изводе радионице, рад у групи или у пару. Редовна припреме(писање) месечних планова, припрема за	Посматрање и праћење ученика; разговор са ученицима; оцењивање ученика; ученички радови,презентације,есеји.

	иницијативама и акцијама	непосредан рад на часу и коришћење више наставних метода дају увид у рад у одељењу и сваког ученика-Поред непосредног рада са ученицима, користе се наставни листићи, Power Point презентација, видео записи, улустрације, табеле, графикони. Подсредством радионица, пројеката, истраживања, ученици се подстичу на самостални рад, на самостално коришћење дидактичког материјала, на изношење идеја, за самостални потрагу за извором информација	Вредновање свих активности ученика и процењивање напретка, групна провера напретка, дефинисање критеријума оцењивања, праћење и вредновање постигнућа ученика, примењујући објективно, јавно, континуирано и подстицајно оцењивање, дајући потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду), праћење и вредновање ефикасности сопствених метода на основу ученичких постигнућа, континуирано праћење и вредновање ученичких постигнућа користећи поступке вредновања који су у функцији даљег учења). Ученици се подстичу на самостални рад, на самостално коришћење дидактичког материјала, на изношење идеја, за самостални потрагу за извором информација
3.Држава и власт	Повезује материју са новим знањима; Увиђа проблеме у деловању држава; Уочава и разликује различите нивое власти; Разуме значење кључних појмова који се односе на власт; Разуме значење кључних појмова који се односе на државу;		
4.Ђачки парламент и иницијатива	ознаје институцију Ђачког парламента; Развија позитивну климу у школи;		
5.Завршни део	Покреће иницијативе; Подстиче на ангажовање у различитим иницијативама и акцијама; Повезује материју са новим знањима; Подстиче на ангажовање у различитим иницијативама и акцијама;		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
Грађанин	Ученик учествује у раду групе	Ученик разуме место и улогу детета као грађанина у друштву, анализира начине развијања грађанске	Ученик подстиче на грађанско ангажовање, учествује у различитим иницијативама и

	Препознаје основне појмове из наставне теме (Грађанин) Познаје карактеристике одговорног и активног грађанина. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Делимичан степен активности и ангажовања.	одговорности, негује културу поштовања дечијих права; Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.	акцијама. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Држава и власт	Учествује у раду групе. Разуме значење кључних појмова који се односе на власт и државу. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Делимичан степен активности и ангажовања.	Ученик повезује материју са новим знањима, уочава и разликује различите нивое власти. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.	Увиђа проблеме у деловању државе. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.
Ђачки парламент и иницијатива	Ученик познаје институцију Ђачког парламента. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Делимичан степен активности и ангажовања.	Ученик развија позитивну климу у школи. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.	Ученик покреће иницијативе и подстиче ангажовање у разним акцијама и иницијативама. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања

3.14.3. ВЕРСКА НАСТАВА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА	РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да (димензију идеалног). То значи да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и	

теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
I – УВОД I 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	По завршетку теме ученик ће бити у стању да: Когнитивни аспект: •моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7.разреда основне школе; •моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. Афективни аспект: •жели да активно учествује на часовима верске наставе.	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ настојање да се учење и искуство Цркве и лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве	Праћење и Вредновање усвојеног програмског садржаја верске наставе одвијаће се у следећим оквирима: - кроз разговоре на задату тему након Представљања садржаја; -кроз игру; -кроз креативан рад. Нарочити акценат треба ставити на
II БОГОПОЗНАЊЕ 1.Процес сазнања 2.Личносно познање 3.Познање Бога 4.Бог је један, али није сам 5.Богопознање	Когнитивни аспект: •моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; •моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања •моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и бескрајно важно биће; •моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; •моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности;	На почетку сваке и исходима наставе наставне теме ученике би требало упознати са циљевима, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час) <u>Место реализације наставе</u> Теоријска настава се реализује у учионици; •Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању;	Подстицање ученика да се оно што је тема, будући да се односи на садржај хришћанског живота, делатно и примени.

	•моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; • бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима. Афективни аспект: •бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу.		
III ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ 6.Сабори као израз јединства Цркве 7.Васењенски сабори 8.Символ вере 9.Богочовек Христос 10.Јединство Цркве Христове	Когнитивни аспект: •моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; •бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; •знати да је Символ вере установљен на Васењенским саборима; •умети да интерпретира Символ вере; •знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; •моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као истинитог Бога и истинитог Човека; Афективни аспект: •бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит).	<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> ·Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ·Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема.	
IV СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	Когнитивни аспект: •моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у	У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. ·Квалитет наставе се постиже када се	

11.Светотајински живот Цркве 12.Света Литургија – светајна Цркве 13.Свете тајне Крштења и Миропомазања 14.Свата Тајна Исповести 15.Свата Тајна Брака 16.Монашка заједница 17.Свата Тајна Рукоположења 18.Молитвословља Цркве	најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за болесне у јелеосвећењу...) •моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве; •знати да је Причешће врхунац светотајинског живота; •моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; •бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; •моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; •моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); •моћи да препозна своју службу у Цркви; •моћи да у молитвословљима уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...) •бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве; Афективни аспект: • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; •знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу	наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава ·Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика ·У остваривању савремене наставе наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ·Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ·процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића; ·провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; Оцењивање Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз: ·усмено испитивање; ·писмено испитивање; ·посматрање понашања ученика;	

	и светитељима Божјим		
V СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ 19.Света браћа Кирило и Методије 20.Свети Сава 21.Срби светитељи 22.Крсна слава и обичаји 23.Српска црквена баштина 24.Српска Црква кроз векове	Когнитивни аспект: •моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у Мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; •моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светога Саве за српски народ; •бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; •моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља •моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; •бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију •бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. Афективни аспект: •бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; •бити подстакнут да у себи развија осећај захвалности према Богу и својјим ближњима.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
I – УВОД	Влада основним појмовима.	Заинтересован је за даље изучавање на предмету Верска настава.	Креативно и надахнуто истражује узрочно последичне везе међу кључним појмовима везаним за живот Цркве
II БОГОПОЗНАЊЕ	Разуме да су знање и учење важни у његовом животу.	Из конкретних примера разуме да постоје различити начини сазнања.	Разуме да богопознање није субјективни доживљај већ плод личног сусрета Бога и човека.
III ЈЕДИНСТВО ЦРКВЕ ХРИСТОВЕ	Разуме да је Црква на саборима решавала проблеме са којима се током историје сусретала	Разуме значај Васељенски сабора, као и појмове: догма и јерес.	Зна да наведе које проблеме су решавали Васељенски сабори и зашто је то за нас важно. Зна и разуме Символ вере.
СВЕТОТАЈИНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ	Зна да у Цркви постоје Свете Тајне и зна да је Причеће централни догађај у животу Цркве у овом свету.	Разуме да су Крштење и Миропомазање тајне које нас уводе у Цркву, а да је Литургија сусрет Бога и човека	Разуме да Свете тајне Цркве дају смисао целокупном животу човека и узносе овај свет до Царства Божијег
V СРПСКА ЦРКВА КРОЗ ВЕКОВЕ	Зна од када датира православна Црква у Србији и уме да наведе неколико Срба светитеља	Разуме дело светог Саве и његов труд за оснивање Архиепископије у Жичи. Разуме како је народно веровање добило нови смисао кроз православно исповедање.	У народној традици препознаје ехаристијске симболе, а из примера Срба светитеља јасно уочава који су то узор за врлински живот хришћана на овим просторима

3.15. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

3.15.1. МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА		РАЗРЕД:СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Навести наставне теме/области и програмске садржаје који се у оквиру њих реализују	Операционализовати исходе дефинисане програмом по наставним темама	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом

ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право.	-образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет;	Истраживање појмова биокапацитет и еколошки дефицит на интернету и у литератури. Стицање знања крозсамостално истраживање о томе шта се подразумева под еколошким дугом и зашто се обележава међународни еколошки значајан датум Дан еколошког дефицита. На тај начин упутиће се у потешкоће које прате човечанство (како производити храну и како се снабдевати енергијом). Усвајање појма еколошког отиска и његове сврхе (које информације и увиде пружа појединцу, породици и друштву),а потом ученици рачунају еколошки отисак на онлајн наменском калкулатору. У паровима праве табеле у које ће уносити податке за сопствени еколошки отисак, али и еколошки отисак замишљених личности, које ће разврставати по унапред осмишљеним критеријумима. Податке до којих су дошли представљају одељењу табеларно и уз помоћ графика и сви заједно изводе закључке, али и предлоге како да се смањи еколошки отисак. Достизање исхода може да се оствари у радионичарском раду за смањење еколошког отиска. Ученици у групама проналазе ликовне приказе еколошког отиска или радионичарском раду за смањење еколошког отиска. Самостално истраживање еколошких права и презентовање	Континуирано да праћење напретка ученика, који се огледа у: начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују , квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења, међусобна сарадња, решавање сукоба мишљења, помоћ у раду, иницијатива, критичко мишљење, креативност.

	– сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	истраживања уз дебату или коришћење материјала из Зеленог пакета.	
УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија.	– образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине	Ученици самостално истражују решавање проблема отпада (депоније, мелиоризација земљишта, спаљивање отпада и рециклажа). За остваривање исхода у реализацији ове теме потребно је обрадити класификацију отпада према: врсти материјала од којег је направљен (лим, пластика, стакло, органски...), према изворима настајања (кућни, индустријски, медицински...) или према критеријуму који ученици сами одреде, претходно информишући се о томе какве врсте отпада могу бити. Своје резултате представљају табеларно. Такође, потребно је да истраживањем сазнају шта се подразумева под појмом „управљање отпадом” и да представе нека решења како се отпадом управља у другим државама. Ученици ће стечена знања о управљању отпадом (посебну пажњу обратити на комунални отпад), најпре применити у свом домаћинству уз подршку чланова своје породице, а касније реализовати у школском простору. Своја искуства ученици	Континуирано да праћење напретка ученика, који се огледа у: начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују, квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења, међусобна сарадња,

	и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	ће поделити са млађим ученицима школе, породицом и локалном заједницом, тако што ће направити пано са илустрованим ситуацијама (или фотографијама које су сами направили) како се правилно поступа са отпадом. У оквиру ове теме ученици могу да истраже које институције у локалној заједници су надлежне за решавања проблема отпада, да остваре сарадњу са тим институцијама, тако што ће направити интервјуе са представницима тих институција и на тај начин направити подкасте на Јутјубу или чланке за школски сајт.	решавање сукоба мишљења, помоћ у раду, иницијатива, критичко мишљење, креативност.
РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. ЗР правила.	образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано,	За остваривање исхода и у реализацији ове теме потребно је представити све могућности смањења отпада (тзв. Р-правила на енглеском говорном подручју). Ученици се деле у групе и свака има другачији задатак: једна да рециклира, друга да врши ремедијацију, а трећа да осмисли идеју како да поново употреби отпад за неку другу сврху (практичан рад је пожељан). Све групе добијају исти материјал (папир, пластику, органски отпад итд.), односно исти отпад, али ће претраживањем интернета и литературе налазити начине како да га третирају у складу са активностима своје групе. Кроз рад, одговориће на бројна питања:	Континуирано да праћење напретка ученика, који се огледа у: начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују, квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација,

	графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	На који начин можемо добити папир? Како на животну средину утиче бацање штампаног папира на депонију? Како настају уља која се користе у исхрани? Како употреба истог јестивог уља више пута у припремању хране утиче на здравље људи? Да ли се употребљено уље у домаћинству и ресторану може још једном користити и у које сврхе? Како добијамо текстил? Како на животну средину утиче производња памука? Шта су банке одеће? Како рециклажа текстила утиче на животну средину? Како настаје пластика? Како производња пластике утиче на животну средину? Зашто пластичне кесе мењамо биоразградивим? Где можемо употребити рециклирану пластику? Шта је ремедијација? Који су добри примери праксе ремедијације? Које су предности а који су недостаци поновне употребе добара и сировина? Ученици у групама могу да направе пано, стрип или филм о „животу једне конзерве”. Шта се дешава ако конзерва заврши на депонији или водотоку или у рециклажном центру. Да би урадили овај рад потребно је да истражују шта се дешава са одбаченим конзервама, али и да разумеју зашто је неопходно рециклирање конзерви и других материјала. Такође, могу да праве паное на теме: колико дуго одређени пластични производи остају у природи или да упоређују	изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења, међусобна сарадња, решавање сукоба мишљења, помоћ у раду, иницијатива, критичко мишљење, креативност.

		колико се воде и енергије утроши на израду новог папира и на његову рециклажу.	
ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије. Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.	образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу;	а достизање исхода треба искористити већ стечена знања ученика о обновљивим и необновљивим изворима енергије, али и знања из географије и вештине стечене на техници и технологији за радионичарски рад о изворима енергије. Ученици у групама раде на немим картама означавају места у Србији и другим државама у којима се користе обновљиви извори енергије (за означавање се могу користити и 3Д модели; ручно израђене ветрењаче и соларни панели, на пример). Свака група добија задатак да ради на другој држави и потом презентују своје радове и упоређују колико која држава користи обновљиве, а колико необновљиве изворе енергије. Ученици могу да учествују у дебати на тему колико су обновљиви извори енергије добри и лоши по животну средину. Како би што успешније учествовали у дискусији, треба претходно да се припреме и да на интернету и литератури пронађу о каквом се извору енергије ради, које су његове добре и лоше стране и у којој мери је развијена технологија која такве изворе користи. Правила којих треба да се придржавају у дебати је да користите аргументе, а не мишљење, да буду парламентарни	Континуирано да праћење напретка ученика, који се огледа у: начину на који ученици учествују у активностима, како прикупљају податке, како бране своје ставове, како аргументују, евалуирају, документују, квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретација, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења, међусобна сарадња, решавање сукоба мишљења, помоћ у раду, иницијатива,

	– одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи.	и саслушају аргумент противника на који онда могу да дају контрааргумент. Треба обрадити појам енергетске ефикасности и зашто је она значајна, а може се радионичарски урадити заједно са начинима штедње енергије тако да ђаци цртежима или фотографијама своје околине упоређивати одрживу и неодрживу потрошњу енергије. На једном онлајн зиду ће бити примери одрживог коришћења (штедљива сијалица, искључен ТВ док ради компјутер итд.), а на другом контрапримери (обичне сијалице, укључени разни апарати истовремено). Такође, ђаци могу правити промотивне постере за активност коју организује WWF „Сат за нашу планету” као и да осмишљавају активности (старе дечје игре које су се играле пре појаве интернета, свирање гитаре и сл.) које се тад могу уприличити.	критичко мишљење, креативност.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
1.Еколошки отисак и опстанак	Лако логички повезује чињенице и појмове;решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника
2.Управљање отпадом	Лако логички повезује чињенице и појмове;решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника
3. Рециклажа, ремедијација и поновна употреба добара и сировина	Лако логички повезује чињенице и појмове;решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника

4. Обновљиви извори енергије	Лако логички повезује чињенице и појмове; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника

3.15.2. УМЕТНОСТ

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ: УМЕТНОСТ		РАЗРЕД: СЕДМИ
ЦИЉ учења слободне наставне активности <i>Уметност</i> је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа		
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На краја програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција	– образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај	ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Аборицина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика)

Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини	– прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. – комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја; – проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију; – учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА	Лако логички повезује чињенице и појмове; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника

3.15.3. ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ</i>		РАЗРЕД:СЕДМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
	критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога	Процес праћења и вредновања ученичких постигнућа не може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама, наставник треба континуирано да прати напредак ученика, активност ученика, креативна решења ученика, међусобну сарадњу, критичко мишљење, истраживачки рад.Наставник вреднује рад ученика кроз презентације, ученичке радове, квизове.Сарадња са културним институцијама за даљи напредак ученика.

	њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ИСТИЧЕ СЕ	ДОБАР	ЗАДОВОЉАВА
	Лако логички повезује чињенице и појмове; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника

3.16. ДОПУНСКА НАСТАВА

3.16.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик	Седми	Ученик: - разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике; - уз помоћ наставника разликује глаголске начине и неличне глаголске облике у једноставним примерима;	Морфологија: Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Синтакса: Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми:

		- уз помоћ наставника одређује врсте непроменљивих речи у једноставним примерима; - препознаје делове именичке синтагме; - зна за појам граматичког и логичког субјекта; - зна да наброји врсте напоредних односа; - зна да наброји врсте зависних реченица; - уз наставникову помоћ исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом у једноставним примерима; - примењује основна правила конгруенције у реченици уз наставникову помоћ; - у мањој мери примењује правописну норму; - зна за постојање акцента; -разговорно и течно чита; - чита, разуме и парафразира краћи једноставнији текст у различите сврхе; - укратко опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту; - познаје ауторе књижевних дела предвиђених обавезном школском лектиром за седми разред; - прави разлику између усмене и ауторске књижевности; - уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире за шести разред; - анализира издвојен проблем у краћем једноставнијем књижевном тексту; - своје утиске и закључке илуструје основним примерима из књижевног и неуметничког текста;	именичке, придевске, прилошке и глаголске. Појам атрибута у оквиру синтагме. Логички субјекат.Сложени глаголски предикат. Реченични чланови исказани речју, синтагмом и реченицом. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни).Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Конгруенција – основни појмови. <u>Правопис:</u> Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница. Комбиновање правописних знакова. <u>Књижевни термини и појмови:</u> Књижевни род и књижевна врста; ауторска приповтка и роман; лирска песма; елементи драмске радње; појам лирског субјекта/приповедача. Богаћење речника: нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предлогак за тражење погодног израза. Анализа рада

		- говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање трудећи се да га разуме и узимајући у обзир његово мишљење; - саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште; - зна за постојање функционалних стилова; - уз наставникову помоћ проналази једноставне информације у нелинеарном тексту; - пише електронску (имејл, SMS) поруку поштујући нормативна правила; - препознаје фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима; - користи оба писма, дајући предност ћирилици.	

3.16.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Седми	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих -уз већу помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - уз већу помоћ наставника упоређује и описује жива бића,предмете,места -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију.	Hi Sophie, how are you/ have you been? Fine!/ Pretty good!/Great!/ Never been better!/Not bad!/As usual./A little busy actually!/I' ve been busy studying, how about you?/Thanks for asking, and you? It was nice meeting you. It was nice/a pleasure meeting you as well/too./You as well/too./I hope to see you again./I look forward to meeting/seeing you again. Say hello/hi to your family. Is Dorian your first name? No, it' s my middle name. My first name is David. What' s your first/middle/last name/family name/surname? I was named after my great-grandfather, who was Russian. Who were you named after? My godparents chose this name for me. I grew up/was raised in Serbia, but my parents moved to Australia when I was ten. My paternal grandparents are still alive, but my maternal grandparents died when I was a child. These are my classmates, Vasilije and Neda; we' ve been friends for years. We belong to the the Drama Club, and we meet once a week/ every Thursday

		- разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање способности и умећа -уз већу помоћ наставника размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио. -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - уз већу помоћ наставника саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -разуме и уз већу помоћ наставника формулише једноставније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - уз већу помоћ наставника пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника - разуме једноставнији опис живих бића и појава;	afternoon. Which school club do you belong to? Who’ s that girl on the right/left – the one in the leather jacket and plain T-shirt? The picture was taken a few years ago, but it must be Elena, a girl from my class. She plays the guitar in the school orchestra. What instrument do you play? Luka and I go to the same school, but we aren’ t in the same class. We get on/along very well, although we don’ t always agree about everything. He doesn’ t live in my street; however, he lives very close to me, just round the corner. Who do you get on/along (well) in your class/school/family? Phillip’s quite brainy, and he’s really good with computers, but he’s been really bad-tempered since his parents got divorced. Who has he lived with since then? The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Past Simple Tense глагола to be и осталих глагола (правилних и неправилних) The Past Continuous Tense The Present Perfect Tense учесталијих глагола (правилних и неправилних) Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима (go to school/by car/on foot...), са основним географским појмовима (називима улица, градова, држава...) Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can’t, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА What’s he/she like? He’s smart and confident, but he’s slightly irresponsible at times. What does he/she look like? She’s of medium height/build and she’s got medium length straight/wavy/curly hair. She usually wears sporty clothes – she must love sports! My sister’ s too young to take the driving test. My brother isn’ t tall enough to play basketball. Fast food is unhealthy, isn’ t it? These potatoes are too salty, aren’ t they? Our results look great compared to theirs. We can’ t be worse than them. The lamp is broken! The news is fascinating/unbelievable. What an enormous fish! What a lovely drawing! What lovely weather! How interesting/boring! You can see/There’ s a church in the middle/in the background/in front of the picture. I didn’ t enjoy the amusement park – it was too scary! It was - 10 degrees on the mountain – it was freezing cold and snowy. It rained/ snowed more heavily than last night. What’ s the title of the book/film?It’ s a novel/film entitled... Serbia is situated at the crossroads of Central and Southeast Europe. Belgrade is located at the confluence

		- уз већу помоћ наставника описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника .уз већу помоћ наставника пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; -уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -уз већу помоћ наставника саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -размени једноставније информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; -изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; -изражава мишљење, слагање/неслагање - уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости; - описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	of the Danube and Sava Rivers. The United Kingdom consists of four countries: England, Wales, Scotland and Northern Ireland. The UK national anthem is called " God Save the Queen" , while the US national anthem is called " The Star Spangled Banner" . What' s Serbian national anthem called? It' s " God of Justice" . What is/are the most endangered animal species in the world? What is/are the most popular teen TV series in your country? In Serbian tradition godparents are usually given the responsibility for naming a newborn child. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости Поређење прилога Придеви са наставцима –ed и –ing Too (adjective) to... / (not) enough (adjective) to... Творба и употреба прилога за начин (beautifully, quickly, happily, well, badly, fast, hard...) Употреба одређеног члана код поређења придева/прилога Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река...) Релативне заменице who, which, that, whose, where... Неодређене заменице (somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...). Питања са What...like, How, Why... Негативни префикси un-, im-, in-... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) What (a/an) + adjective + noun Question tags (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ Have a slice of bread! Help yourself/yourselves to the sandwiches! Less/More, please! He should cut down on sweets, shouldn't he? If you experience any form of bullying, you should immediately report it to the teachers. What should/shall I do if my Facebook account gets hacked? Are we meeting Pavle and Dorotea in front of the cinema? Let' s go sightseeing, shall we? We' ll play in the garden if the weather gets better, won' t we? I' m on the team, aren' t I? I' ll keep my fingers crossed for you! Why don' t we download some music from the Internet? Let me show you. It' s lesson/break/quiz time! The game is over! They asked me to join their team. The doctor told me to stay in bed and drink plenty of fluids. She advised us to take a bus downtown/not to drink the water. Should I give you advice? I said: How about...? What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/may/might

		- разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту уз већу помоћ наставника размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности - описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности уз већу помоћ наставника - разуме једноставније исказе који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз већу помоћ наставника упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе користећи позната језичка средства; - разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине - разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - уз већу помоћ наставника размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - препознаје и именује појмове који се односе на тему модних трендова и куповине - уз већу помоћ наставника разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих;	Заповедни начин The Present Continuous Tense за унапред договорене радње Question tags Индиректни предлози и савети Први кондиционал Повратне заменице (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Can I have my magazine back? Can/Could we have some advice/information about the trip? Could you speak a bit more slowly/speak up, please? Mother told the children to stop arguing/fighting. The flight attendant told the passengers to fasten their seat belts. The librarian asked us not to make noise in the library. Will you leave me alone, please? He asked me to leave him alone. She promised/refused to let me use her laptop/dictionary. I' m sorry for your loss!/I' m sorry to hear that! Thank you for your sympathy/kindness! He thanked me for my help/support. Sorry for being late. Thanks for coming. Thank you in advance! I' ll put it down so that I don' t make the same mistake again! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Индиректне наредбе и молбе Gerund/Infinitive (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА If you want to help the charity, email... or call... If you want to recycle, sort out/separate different materials and put them in recycling containers. You can set up your account in just a few steps. Once you have finished, you can save your work and share the link. Make sure you check your essay for spelling mistakes before you hand it in! Make/ Do a class survey on their reading habits/ media preferences. Compare/ Present the results. The form must be completed in ink. Write your name and address in block capitals. Fill in the blanks. Don' t let go of the handlebar on that bike! Keep your dog on a leash! Hold on! Hold the line! When a challenge is given don' t step back. Step up! Први кондиционал Заповедни начин Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ How long does it take you to get to school?It takes me half an hour if I go by bus, but this week Dad' s driving me to school, so it' s taking me only half the time. Who' s the teacher telling off? What are the police looking for? She' s getting dressed for the party, isn' t she? The children are dressed up for the celebration, aren' t they? My parents have been married since 2002. Can you do a handstand/ a cartwheel/ a forward/backward roll/ a split/ a bridge? We' ve been able to use the application for over a year now. Teenagers don' t watch TV as often as they used to. My

		- изражава своје и преноси туђе молбе, наредбе и савете уз већу помоћ наставника -уз помоћ наставника честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - уз већу помоћ наставника пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	neighbours have got a very big house with a swimming pool – they must be rich! Pavle can’ t be on holiday – I’ve just seen him! In Serbian tradition, if you hiccup, someone is talking about you. Plants die if they don’t get enough water. The novel/film is based on an oral folk story/a historic fact. The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Нулти кондиционал Питања са препозиционим глаголима Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can’t, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple) Question tags (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ It was very nice/kind of Nadja to help me with my homework. Nicholas did very well in his test – better than in the previous one! Lara was born in Canada, but her family moved to the USA two years ago. Which US state did they move to? Have you ever read this book? No, but I’ d like to. Has Marco finished his exams yet? She has already had supper, hasn’ t she? It’ s been ages since we last met, hasn’ t it? Everybody enjoyed themselves, didn’ t they? We’ ve won! They’ ve lost! Have the police been able to find the criminals who robbed the bank? When we looked up we could see the stars. I broke my glasses so I couldn’ t see the board at school. It was raining when I left home this morning. While we were watching TV, I fell asleep. Who were you talking to when I saw you at the party? What was Isaac Newton doing when he discovered the law of gravity? He was sitting in his garden when an apple fell on his head. I didn’ t use to like animals, but I do now. What kind of TV programmes did you use to watch when you were a child? Robin Hood used to take from the rich and give to the poor. The Indians didn’ t use to hunt with guns, they used to hunt with bows and arrows. The plane was late so we had to wait for ages. It was very warm so we didn’ t have to wear jumpers. Did you have to study hard for your maths test? I was given a lot of useful advice/information about the project. How many people were killed in the hurricane/flood/earthquake? How many homes were destroyed by the hurricane/flood/earthquake? What was the deadliest hurricane/flood/earthquake? America was discovered in 1492. When was George Washington elected the first president of the United States? Peter I reigned as the last King of Serbia and as the first King of the Serbs,

			Croats and Slovenes. When was he proclaimed King of Serbia? Queen Elizabeth II has ruled Britain since 1952, when her father, King George VI, died. When was she crowned? "The Bridge on the Drina" was written by Ivo Andrić. Who was "Oliver Twist" written by? The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе The Past Continuous Tense, све употребе Контрастирање употребе и значења глаголских облика The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Контрастирање употребе и значења глаголских облика The Past Simple Tense и The Present Perfect Simple Tense Used to Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (Past Simple) Question tags (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) I'm going to the dentist's/doctor's tomorrow morning. Anja is spending the weekend at her grandparents'. My auntie Sara is getting married next month. My mum's flying to Rome this afternoon. What time does her plane leave? The project will/could/may/might be finished by the end of the month. Will you be able to hand in your project in time? I hope the rain will stop soon! Look at the bright sky – it's going to be a lovely day today! The car's going to hit the child! We're going to miss the train! Mina's going to take the final exam at the end of term – I'm sure she'll pass it. I'll let you know as soon as I get the results! Let's cross that bridge when we come to it! The teacher will get angry if we don't finish our homework, won't he? If Nenad doesn't do any revision for his exam, he will get bad marks and fail it. I haven't heard from my cousins for ages – I'll text them to check if they're OK. What will happen if we don't stop polluting our planet? In Serbian tradition, if your left palm is itching, you will get money, but if it's the right one then you will give money. The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: could/may/might Going to за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (when, after, before, as soon as...) Stative verbs

			(promise, believe, think, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Question tags Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА What's wrong/the matter with you? My knee/ankle hurts! / I've got a sore throat and a runny nose. That must be the flu. You need some medicine. Get well/better soon! What do you want to talk about? She's been very lonely since her best friend moved house last year. Why's Sara angry with me? She might be jealous of you! He's disappointed with his test results. I'm (very) happy for you/about visiting my aunt in Dublin. My heart sank/ I was over the moon when I heard the news. My parents were very proud of me when I won the first prize. The cake smells/tastes delicious. Can I taste your pie? Teenagers aren't interested in reading the news. The children are not hungry enough to eat a whole pizza. I'm too tired to go out tonight. Stative verbs (be, want, need, have, hurt, feel, smell, taste...) Why don't we/you + инфинитивна основа глагола. Would like + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких израза tired of / sick of / fed up with / bored with / disappointed with/by / happy for/about / angry with / proud of / interested in... The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Заповедни начин Gerund/Infinitive too (adjective) to/(not) enough (adjective) to (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ Could you tell me the way to a nearby/the nearest station? The city hall is closer to/nearer the city centre than the cathedral. The Modern Art Museum is the farthest from the centre. They built their home in a forest on a mountain, among pine trees. We put up our tent on a campsite by the lake, and we slept under the stars. They went sledging down the steep hills. We often go for long walks along the river bank. You mustn't go across this road here. The children were running past/through/around the park. The plane was flying high above the clouds. I placed the speakers right against the wall. Can you wait outside/inside? The cat jumped onto/off the roof/over the wall and into the garden. Yuri Gagarin was the first human being to travel into space. How can I find these places on the map? Canada is north of, and Mexico is south of the United States. The UK is bordered to the south by the

			English Channel, which separates it from continental Europe, to the east by the North Sea and to the west by the Irish Sea and the Atlantic Ocean. Tara Mountain is located in western Serbia, while the Djerdap Gorge is situated in eastern Serbia. It's on the tip of my tongue! I wrote off the top of my head. Предлози за изражавање положаја и просторних односа: in front of, behind, between, opposite, along, above, against... Предлози са глаголима кретања: onto, into... Предлошки изрази са именицама за означавање страна света: north of, south of, to the south, to the west... Придеви изведени од именица за означавање страна света: western, eastern... Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река, планина, мора, океана...) (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА The head teacher ordered us not to use our mobile phones in class. They must be put away before the beginning of class. What are the rules about using cell phones in your school? The local council warned the people not to pollute the river. My parents told me not to leave the house without their permission. The animals mustn't be disturbed. Don't let the children feed them! The teams cannot have more than 11 players on the field during a match. The new Spiderman film is rated 12. This means we're allowed to watch it. We're not allowed to talk during the performance. Don't go near Ljubica. She's got chicken pox. Look out! There's a car coming! Watch out! The floor/staircase/pavement is slippery. Be careful. You could burn yourself. Take care in the sun. You may/might get sunburnt. Keep off the grass! No entry! We should say good-bye now! Заповедни начин Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе: can/ can't, must/mustn't, should/shouldn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Модални глаголи за изражавање вероватноће: could/may/might Let/Make + инфинитивна основа глагола Индиректне наредбе и молбе Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА That's your parents' car, isn't it? These are my sunglasses, aren't they? Is that

			Lazar's phone? I'm not sure, it could be Sanja's. This can't be my book, it must be yours; I left mine at home. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правила и неправилна множина) – my friend's/ friends'/ children's books Присвојне заменице mine, yours... Питања са Whose Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Question tags (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини. ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА My most/least favourite outdoor/indoor activity is... Masha enjoys outdoor swimming, doesn't she? She can't be keen on skiing, she doesn't like winter sports. My sister prefers vanilla to chocolate ice-cream / traditional shopping to online shopping / downloading music to buying CDs. Which one do you prefer? It's not my cup of tea! Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about, keen on... Глаголи like/love/hate/enjoy/prefer/can't stand + глаголска именица Питања са What, Who, Why, Which... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Question tags (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА I don't think that mobile phones should be banned in schools. / In my opinion, students should be allowed to use cell phones in school for safety reasons. What do you think? What's your opinion? Who do you think will win/lose the match? What do you mean by that? They must/can't be rich/poor/famous... I agree/disagree with you on that! Stative verbs (think, like, agree, believe, mean...) Питања са What, Why, How... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА What's the population of Belgrade? It's nearly 1.7 million people. It lies 116.75 metres above sea level. The Dead Sea is the world's lowest point of land at 423 metres below sea level. What's the height of the world's tallest building? It's a skyscraper in Dubai that reaches 829.8 m. My mum works on the 15th floor of a 29-storey building. What's the length of the world's longest river? It's the Nile in Africa, and it's 6,853 km (4,258 miles) long. What's the weight of the world's heaviest animal? It's the blue whale, and it weighs about 200 tonnes. What are the length, width and depth of the pool? It's 6 metres long, 4 metres wide and 2 metres deep. What's its size? Its area is 24 square metres. What's the size of the image? It's 29.6 KB. How much do these apples weigh? They're almost two and a half kilos/five and a half

			pounds. We need only 2 loaves of bread for the party. That's a bargain! This costs a lot! They gave us a lot of useful advice/information. I heard some amazing news this morning. How much homework did you have last night? We've got fewer subjects/ less homework this year. Neda got full marks in her test – ten out of ten! Основни бројеви преко 1000 Небројиве именице: information, advice, news, homework... Грађење именица за изражавање димензија: high-height, long-length, deep-depth, wide-width... (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева;

3.16.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Седми	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих -уз већу помоћ наставника описује предмете из непосредног окружења; - уз већу помоћ наставника уме да постави и одговори на једноставнија питања личне природе - уз већу помоћ наставника упоређује и описује жива бића,предмете,места -уз већу помоћ наставника акцентује речи,поштујући ритам и интонацију. - разуме и реагује на једноставније исказе који се односе на описивање способности и умећа -уз већу помоћ наставника размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости и прошлости; -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио. -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - уз већу помоћ наставника саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -разуме и уз већу помоћ наставника формулише једноставније	Hallo Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer, wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Vesna, woher kommst du? – Ich bin in Deutschland geboren, aber meine Eltern kommen aus Serbien. Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Das ist meine Oma Maria. – Ist sie deine Oma mütterlicherseits oder väterlicherseits? – Sie ist die Mutter von meinem Vater. Meine Großeltern väterlicherseits sind gestorben, als ich 10 Jahre alt war. Meine Großeltern väterlicherseits leben nicht mehr. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im auch Mitglieder der Drama AG. – Bist auch in einem Verein/ in einer AG? Treibst du Sport? Spielst du ein Instrument?

		исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садшњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; - уз већу помоћ наставника пита и саопшти где се неко налази или где се нешто дешава; користи лексику и језичке структуре које су се радиле у темама 1,2 кроз вежбе повезивања и допуњавања са понуђеним појмовима лексике и граматике, примењујући основна правила и разумевање истих - остварује најмање трећину тачно урађених примера у захтевима уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника - разуме једноставнији опис живих бића и појава; - уз већу помоћ наставника описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника .уз већу помоћ наставника пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; -уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -уз већу помоћ наставника саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости -размени једноставније информације о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; -разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; -изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; -разуме једноставније	Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ist Ingenieur und arbeitet bei Bosch. Er kommt aus Stuttgart. Jetzt wohnt er aber in Serbien. Er ist geschieden und hat zwei Kinder. Als Programierer entwickelt er Programme in seiner Firma. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја. Wie sieht er/sie aus? – Er ist groß und schlank, seine Haare sind blond und glatt. Sie ist etwas kleiner als er. Sie hat lange, lockige Haare und ist sehr hübsch. Wie ist er? – Fleißig, zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Sie ist eine gute Schauspielerin, wie geboren für die Bühne Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Warum isst du sie dann? Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Das Fenster ist gebrochen! Das Wetter ist aber wunderschön/ furchtbar. Der Film ist ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Alles ist niedlich und es ist schön, hier zu leben. Serbien befindet sich an der Kreuzung von Zentral- und Südosteuropa. Belgrad und Novi Sad liegen an der Donau. Deutschland besteht aus 16 Bundesländern, Österreich aus neun und die Schweiz aus 26 Kantonen.

		исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; -изражава мишљење, слагање/неслагање - уз већу помоћ наставника размењује једноставне информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости; - описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа уз већу помоћ наставника разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; - разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - уз већу помоћ наставника размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту уз већу помоћ наставника размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности - описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности уз већу помоћ наставника - разуме једноставније исказе који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз већу помоћ наставника упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе користећи позната језичка средства; - разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине - разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе - разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; - уз већу помоћ наставника размени информације у вези са количином, димензијама и ценама - разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; - препознаје и именује појмове који се односе на тему модних трендова и куповине - уз већу помоћ наставника разуме молбе, наредбе и савете и реагује на њих;	Was sind die Wahrzeichen von Belgrad? Was muss man in Belgrad besichtigen? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...) Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина (ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом. Садашње и прошло време (перфект и претерит). Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике. Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? Nehmen Sie/ Nimm den Bus Nummer 78 um Viertel nach sieben. Er fährt direkt zum Kino. Dann sehen wir uns, bis dann. Ich ziehe nach Deutschland um, deshalb lade ich dich zu meiner Abschiedsparty ein. Sag bitte Bescheid, wenn du nicht kommen kannst. Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag. Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. Super Idee. Ich bin nicht daran interessiert. Du bist dick geworden. Du solltest deine Ernährung umstellen und dich mehr bewegen. Vielleicht solltest du nach 18 Uhr nichts essen. Vergiss alle Süßigkeiten! Iss mehr Obst und Gemüse! Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ können-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин, прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn)

		- изражава своје и преноси туђе молбе, наредбе и савете уз већу помоћ наставника -уз подршку наставника честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства; -разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; - уз већу помоћ наставника пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота	(Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Kannst du/Könnstest du etwas langsamer/leiser sprechen? Könnten Sie das Radio ausmachen, ich kann mich nicht konzentrieren. Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich ausreden! Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Ich gratuliere zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich für die Geschenke. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Реалне кондиционалне реченице Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnessstudio.

			Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin. Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји. Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert. Mileva Maric war mit Albert Einstein verheiratet. Sie hat ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохаљна открића; важније личности из прошлости. Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe heftige Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch kommt?

			Презент и футур Везници (wenn, sobald). (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичај. Wie fühlst du dich? Mein Bauch tut weh und ich habe Fieber. – Du musst zum Arzt gehen. Gute Besserung Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses Stipendium bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist interessiert an Mode. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Warum hast du das nicht aufgegessen? – Ich habe keinen Hunger, ich bin satt. Глаголи са предложним објектом. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација Können/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme? Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort liegt im Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See. Предлози за изражавање положаја и просторних односа Прилози за изражавање просторних односа Компаратив и суперлатив придева

			Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза. Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll getrennt und das muss du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst. Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Заповедни начин Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille. Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren. Der Pulli gefällt mir sehr, ich muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Wie ist der Name des Autors? Wessen Hund ist das? Das ist der Hund meiner Freundin Martha/ Marthas Hund. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини Присвојни детерминативи Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.

			Das ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? – Skaten. Mir gefällt dieser Film sehr. Er ist einfach Spitze. Die Schauspieler waren total gut. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Er mag Skilaufen, darüber hat er sich immer gefreut. Ich liebe Tiere. Basteln macht mir Spaß. Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Was magst du lieber? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Придевска промена Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein? (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт. Ich denke/miene/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach haben die Deutschen das beste Brot. Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1.7 Millionen. Der Rhein ist mehr als 1200m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87. Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80 km. Wieviel wiegt ein Elephant? – Keine Ahnung. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Fläche beträgt 76 Quadratmeter.

			Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1.000 Мерне јединице (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.

3.16.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Седми	- разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/ давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства;	<i>Come stai? Come sta? Come va? Bene, grazie./ A presto!/ A domani!/ Buona notte!</i> <i>Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica,e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto).</i> <i>Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel/Quando è il tuo compleanno?</i> <i>Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra.</i> <i>Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa.</i> <i>Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu?</i> <i>Perchè non sei venuto alla festa di Mirko?</i> Презент индикатива. Прошло време (Passato prossimo): најфреквентнији правилни и неправилни глаголи. Личне заменице. Упитне речи: <i>come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché.</i> Показна заменица (<i>questo/a/e/, quello/a/e/i</i>). Бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбин-

		ске везе. Већи градови у земљама циљне културе.
	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања;	<i>Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po' timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene. Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro.</i> Личне заменице. Упитне речи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. Релативни суперлатив. Поређење придева по једнакости. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.).
	– разуме предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;	<i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri!/ Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene... Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico!/ Sta' tranquillo! Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello!</i>

			<i>Non mangiare troppi dolci! / Bevi tanta acqua!</i> <i>Facciamo i compiti insieme!</i> Презент индикатива повратних глагола Садашње време у значењу будућег Императив фреквентних глагола (<i>andare, prendere,</i>
		– упути уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи једноставнија језичка средства; – разуме честитку и одговори на њу; – упути пригодну честитку;	<i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego.</i> <i>Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego.</i> <i>Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore.</i> <i>Mi dispiace, ma non posso.</i> <i>Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi! / Un momento/un attimo, per favore.</i> <i>Scusi signora, che ore sono? Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana.</i> <i>Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti?</i> <i>Quale libro ti piace? Questo qui? Quello lì?</i> <i>Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore.</i> <i>Grazie del regalo! È bellissimo!</i> <i>/A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71?</i> Модални глаголи (<i>potere, dovere, volere</i>). Кондиционал учтивости. Упитни придеви: <i>quale/i; che;</i> Показне заменице: <i>quello/a/i/e; questo/a/i/e</i> Императив за формално обраћање: најфреквентнији облици. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
		– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; -разуме једноставна и пажљиво исказана правила понашања (сугестије, препоруке, забране) и реагује на њих, уз визуелну подршку (знакови, симболи и слично);	<i>Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta.</i> <i>Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./</i> <i>La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada dritto! / Il centro è un po' lontano.</i> <i>Mi dispiace, ma non lo so.</i> <i>Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento.</i> Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
		– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости;	<i>Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo.</i> <i>La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due./ Non va a letto mai prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./ Siamo a scuola dalle 8 alle 14.</i>

			<i>In questo film si tratta di una ragazza che describe la sua infanzia. Cosa stai facendo? Sto guardando la TV. Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare. Nel mio paese di solito pranziamo alle 3.</i> Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: <i>oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito...</i> Предлози. <i>Stare + gerundio (најфреквентнији глаголи).</i> (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.
		– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;	<i>A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusina e poi siamo andate insieme in piscina./Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante.</i> <i>Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce.</i> <i>Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado.</i> <i>Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (<i>Passato prossimo</i>): помоћни глаголи essere/avere; повратни глаголи. Прошло несвршено време, имперфекат (<i>Imperfetto</i>): најфреквентнији глаголи за исказивање учестале радње у прошлости и описивања бића, предмета и места. Упитне речи: <i>come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché.</i> Прилози и прилошки изрази за време: <i>prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno...</i> (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.
		– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих;	<i>Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico.</i> <i>Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me? Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami tu?</i>

			<i>Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volta alla settimana. Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo. Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano.</i> Заменице за директни објекат (<i>Pronomi diretti</i>). Будуће време (<i>Futuro semplice</i>): најфреквентнији глаголи. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речце <i>ci</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>domani, sabato prossimo, la settimana prossima...</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.
		– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима и реагује на њих;	<i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? Sì, grazie!</i> <i>Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero? Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso.</i> <i>Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!// Alzati!// Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta!// Non ti preoccupare! Tutto andrà bene!</i> <i>Andiamo al cinema!//Perché non facciamo una pausa?/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti!</i> <i>Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto!</i> Императив (друго лице једине и множине). Глагол <i>piacere</i>. Повратни глаголи у императиву (најфреквентнији). Прилози за начин (<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.
		– разуме обавештења о положају предмета и бића у простору и правцу кретања; – разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/положај предмета и бића у простору и правац кретања и одговори на њих;	<i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta.</i> <i>Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema.</i> <i>Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino.</i> <i>Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Императив. Прилози за место (<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитни прилог: <i>dove</i>. <i>C'è/ci sono.</i>

			(Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.
		– разуме једноставније забране, правила понашања, своје и туђе обавезе и реагује на њих;	<i>Spingere. Tirare./ Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra!</i> <i>Dovresti studiare di più!</i> <i>Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore!/ Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato.</i> <i>Ragazzi, fate silenzio!</i> <i>Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca.</i> <i>Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene.</i> Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе. Императив. Кондиционал модалних глагола за изражавање дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.
		– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – формулише једноставније исказе који се односе на поседовање и припадност; – пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто;	<i>Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro? No, è di Marco./ Questo zaino è mio.</i> <i>Hai un dizionario?Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho.</i> <i>Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања са <i>di chi</i>. Речца <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.
		– разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих;	<i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché.../Il mio film preferito è.../ Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché... A chi piace/piacciono...</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli</i>).

			(Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.
		– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење, слагање/неслагање и реагује на њих;	<i>Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco.</i> <i>È vero. / È sbagliato.</i> <i>Hai ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo.</i> <i>Mi piace la pizza Margherita. Anche a me. A me invece no.</i> Изражавање мишљења индикативом (<i>Secondo me/Per me...</i>). Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.
		разуме једноставне изразе који се односе на количину (број особа, животиња и предмета количина приликом куповине и сл.) и цену;	<i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio...</i> <i>Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti.</i> <i>Quanto costa un chilo di mele?</i> <i>Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie.</i> <i>Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora?</i> <i>Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mango poca.</i> <i>Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine.</i> <i>Che numero porta? Che taglia porti?</i> <i>Il grattacielo è alto più di 500 metri.</i> <i>Oggi è il 9 novembre 2018.</i> Упитни придев /прилог: <i>quanto/i/a/e</i>. Партитиван члан. <i>Ne partitivo.</i> Прилози за количину: <i>poco/molto/tanto;un po'.</i> Основни бројеви преко 1.000. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада,као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.

3.16.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Математика	Седми	Чита и пише различите врсте реалних бројева (рационалне и ирационалне). Рачуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата. Одређује бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима. Рачуна непознату страну правоуглог троугла, дијагоналу правоугаоника и квадрата, користећи Питагорину теорему. Рачуна површину једнакокраког и једнакостраничног троугла, површину ромба, једнакокраког и правоуглог трапеца. Одређује основу и изложилац степена. Записује производ n чинилаца користећи степен реалног броја. Одређује производ и количник два степена са истом основом. Множи и дели два степена истих изложилаца. Множи степен и број. Препознаје и описује бројевни, алгебарски и рационални алгебарски израз. Препознаје и описује мономе, биноме, тринOME и полиноме одређује супротан моном, рачуна збир и разлику полинома, одређује квадрат бинома и разлику квадрата. Раставља полином на чиниоце извлачењем највећег заједничког чиниоца испред заграде Препознаје просту изломљену линију, црта и описује многоугаону линију, одређује суседне странице и темена, обележава спољашње и унутрашње углове, разликује конвексне и неконвексне многоуглове. Одређује централни угао и број оса правилног многоугла. Конструира правилан многоугао са 3 и 4 странице. Рачуна обим и површину многоугла користећи образац. Издваја основне елементе круга и кружнице, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор. Црта централни и периферијски угао круга, одређује тетиву и кружни лук који одговарају том углу. Рачуна обим круга, дужину кружног лука, површину круга и површину кружног исечка када је познат пречник или полупречник тог круга. Одређује смер и угао ротације. Приказује прикупљене податке. Чита графички приказане податке. Дефинише медијану и мод датих података.	Квадрат рационалног броја. Решавање једначине $x^2=a$, $a \geq 0$. Постојање ирационалних бројева, на пример решења једначине $x^2=2$. Реални бројеви и бројевна права. Квадратни корен. Децимални запис реалног броја, приближна вредност реалног броја, апсолутна грешка. Функција директне пропорционалности $y=kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$. Продужена пропорција. Питагорина теорема, директна и обратна. Растојање између две тачке у координатном систему. Степен чији је изложилац природан број. Операције са степенима., степен производа количника и степена. Степен декадне јединице чији је изложилац цео број. Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата. Растављање полинома на чиниоце коришћењем дистрибутивног закона, формуле за квадрат бинома и разлику квадрата. Појам многоугла. Врсте многоуглова. Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π. Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација. Средња вредност, медијана и мод.

3.16.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Историја	Седми	Ученик показује мањи степен ангажовања и активности; уз помоћ наставника у стању је да: • именује историјске периоде, користећи основне временске одреднице, препознаје хронолошке оквири позног новог века; именује и препознаје врсте историјских извора; • препознаје и именује значење основних историјских појмова (револуција, просветитељство, диктатура, источно питање, декларација, устанак, совјет, аутономија, устав, уставобранитељи, Грађански законик, владичанство, теократија, независност...); • повезује историјске личности са временском одредницом и догађајима у којима су учествовале (Џорџ Вашингтон, Наполеон, Карађорђе, кнез Милош Обреновић...); • именује и сагледа значај и улогу истакнутих личности (Кавур, Бизмарк, Абрахам Линколн, кнез Михаило и кнез/краљ Милан Обреновић, Јован Ристић...) у датом историјском контексту; • репродукује годину одржавања Берлинског конгреса и одлуке великих сила за Балкан; • лоцира на карти територију независне Србије и Црне Горе; • препознаје главне историјске догађаје и процесе опште и националне историје и уочава повезаност међу њима; • именује повод за Велики рат, главне фронтове у Европи и војнополитичке свазе; • повезује историјске личности са догађајима у којима су учествовале; • препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје српског народа у Великом рату.	Основи проучавања историје Свет, Европа, српски народ и државе на почетку индустријског доба (до средине 19. века) Свет, Европа, српски народ и државе у другој половини 19. века Свет, Европа, српски народ и државе на почетку 20. века

3.16.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Биологија	Седми	Ученик ће бити у стању да: -дефинише хромозоме и наведе грађу и улогу хромозома -наведе број хромозома у телесним и полним ћелијама човека -дефинише митозу и наведе резултат митозе -дефинише мејозу и наведе резултат мејозе -дефинише алеле и наведе правила наслеђивања (учење уз помоћ наставника)	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
		-наведе типове симетрије у живом свету -дефинише протисте и наведе поделу протиста -дефинише ткиво, наведе биљна и животињска ткива -наведе улоге коже -наведе начине кретања у живом свету -наведе улогу нервног система и чула животиња -дефинише исхрану и дисање и наведе начине одвијања ових процеса у живом свету -наведе улогу транспортног система и делове овог система код човека -дефинише излучивање и наведе делове система за излучивање код човека -дефинише и наведе начине: размножавање, оплођење, развиће -наведе вегетативне биљне органе и њихову улогу -наведе репродуктивне биљне органе и њихову улогу -наведе биљна чула и примере покретљивости биљака -наведе грађу и животне функције гљива (учење уз помоћ наставника)	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА
		-дефинише систематику и наведе систематске категорије -наведе поделу живог света на домене и поделу у оквиру сваког домена као и основне (карактеристичне) одлике домена -дефинише фосиле (учење уз помоћ наставника)	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
		-наведе одлике популације -наведе поделу еколошких фактора -дефинише биом и наведе поделу биома -наведе начине угрожавања и заштите природе и биодиверзитета (учење уз помоћ наставника)	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

	-дефинише мутације -наведе наследне болести -дефинише вирусе , вирусне болести и наведе их -дефинише имунитет и наведе поделу имунитета -наведе правила здраве исхране и болести неправилне исхране (каријес, булимија, анорексија) -наведе промене у адолесценцији (учење уз помоћ наставника)	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

3.16.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Седми	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника зна да географија проучава и природу и људско друштво Да наводи основну поделу географије (физичка, друштвена и регионална) -разликује појмове литосфера, атмосфера, хидросфера и биосфера Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника именује континенте на Земљи, препознаје: положај, границе континента на карти света, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе регије на карти Европе, облике хоризонталне разуђености, рељефне и климатске целине, живи свет, реке и језера, именује народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје положај, границе Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника , препознаје положај, границе Југозападне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности- препознаје: положај, границе Јужне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Југоисточне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Северне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Централне Азије на карти света, рељефне облике и климатске	ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ АЗИЈА АФРИКА СЕВЕРНА АМЕРИКА ЈУЖНА АМЕРИКА

		типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Источне Азије на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје положај, границе Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Сахарске Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности - препознаје положај, границе Подсахарске Африке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје положај, границе Северне Америке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности препознаје положај, границе Средње Америке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје: положај, границе Јужне Америке на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје положај, границе Аустралије и Океаније на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне	АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ

		делатности	
		Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје положај, границе поларних области на карти света, рељефне облике и климатске типове, живи свет, реке и језера, именује највеће народе, најважније привредне делатности	

3.16.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Физика	Седми	- Ученик ће бити у стању да: разликује скаларне и векторске физичке величине; - користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе и сила акције и реакције на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента;	1. Сила и кретање - објаснити појмове: механичко кретање, путања, референтно тело, праволинијско и криволинијско кретање - разликовати на примерима из свакодневног живота равномерно и променљиво кретање - објаснити карактеристике равномерног праволинијског кретања - објаснити физичке величине којима се описује равномерно праволинијско кретање: време, пут и брзина - наведе карактеристике векторских физичких величина и представља брзину тела помоћу вектора - запише формулу за израчунавање брзине код равномерно праволинијског кретања и примени је у решавању квантитативних задатака

		• разликовати на примерима из свакодневног живота равномерно и променljivo кретање • објаснити карактеристике равномерног праволинијског кретања • објаснити физичке величине којима се описује равномерно праволинијско кретање: време, пут и брзина • наведе карактеристике векторских физичких величина и представља брзину тела помоћу вектора • запише формулу за израчунавање брзине код равномерно праволинијског кретања и примени је у решавању квантитативних задатака • објасни да је неопходно да на тело делује сила да би се покренуло • на примерима објасни инертност и инерцију • објасни поступак мерења силе динамометром • разликује векторске и скаларне физичке величине • представи силу помоћу вектора • изведе једноставне огледе по упутству • користи ознаку за убрзање и одговарајућу мерну јединицу	
		• Ученик ће бити у стању да: разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем;	2. Кретање под утицајем Земљине теже • изводи демонстрациони оглед по упутству; • скицира дијаграм сила за тело које пада у ваздуху и вакууму; • објасни како сила отпора средине утиче на убрзање тела; • наведе карактеристике слободног пада; утврди да два тела различите масе која слободно падају имају исто убрзање; • објасни карактеристике бестежинског стања и наведе примере у којима се тело налази у бестежинском стању;

		• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; • наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу;	3. Равнотежа тела • објасни да је тело у равнотежном стању када се силе које делују на њега уравнотеже; • повеже равнотежно стање са Првим Њутновим законом и закључи да су тела која мирују или се крећу равномерно праволинијски у стању равнотеже; • наведе врсте статичке равнотеже и објасни их на примерима; изведе поступак одређивања тежишта различитих тела и објасни га; • представи вектором резултујућу силу за две или више силе које делују на тело у истом правцу;
		• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења;	4. Механички рад и енергија • објасни када сила која делује на тело врши рад; • процени на основу смера кретања тела и смера деловања силе да ли сила врши позитиван, негативан или рад једнак нули; • израчуна механички рад користећи формулу $A = F \cdot s$ $A = F \cdot s$; • користи мање и веће мерне јединице од 1 J 1 J
		• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго;	5. Топлотне појаве • објасни грађу супстанције и наведе њена три агрегатна стања; • објасни својим речима процес дифузије у сва три агрегатна стања; • докаже зависност дифузије од температуре супстанције изводећи једноставне демонстрационе огледе; објасни топлотну размену између два тела различите температуре; • објасни зависност количине топлоте коју тело прими или ода од масе тела, врсте супстанције и промене температуре

3.16.10. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Хемија	Седми	– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја; – објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша;	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИ-МЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС Предмет изучавања хемије
		– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци; – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневно животу и различитим професијама; – налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику;	ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА Хемијско посуђе и прибор. Мере опреза и мерења у хемији Физичка и хемијска својства супстанци Физичке и хемијске промене супстанци
		– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном	АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ Грађа атома Структура електронског омотача Структура електронског омотача Периодни систем елемената Периодни систем елемената и врсте елемената
		– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама	МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА Ковалентна веза

			Јонска веза Хемијске формуле Својства једињења са јонском и ковалентном везом
		– објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора	ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ Методе раздвајања смеша Раствори – својства раствора Растворљивост супстанци у води Процентни састав раствора Својства воде. Природне воде
		– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;	ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ Основни типови хемијских реакција Анализа и синтеза Хемијске једначине
		– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;	ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ Релативна атомска маса Релативна молекулска маса Закон сталних односа маса Мол. Моларна маса Израчунавања на основу хемијских једначина
		– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора;	ВОДНИК И КИСЕОНИК, И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА; СОЛИ Мол. Моларна маса

		– тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.	Киселине и хидроксида Соли и pH вредност

3.17. ДОДАТНА НАСТАВА

3.17.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик	Седми	Ученик: - самостално повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употребљава их у складу са нормом; - одређује врсте непроменљивих речи; - самостално одређује делове именичке синтагме; - разликује граматички и логички субјекат; - разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником <i>да</i>; - самостално одређује врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - одређује врсте зависних реченица; - исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; - дословно примењује основна правила конгруенције у реченици; - доследно примењује правописну норму; - разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат. - доживљајно, истраживачки и критички чита, тумачи и вреднује књижевне и неуметничке	Морфологија: Грађење и основна значења глаголских облика: футур II, императив, потенцијал; трпни гл. придев, гл. прилог садашњи и гл. прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Синтакса: Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Појам атрибута у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложени глаголски предикат. Реченични чланови исказани речју, синтагмом и реченицом. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Конгруенција – основни појмови. Правопис: Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница. Комбиновање правописних знакова. Ортоепија: Дугоузлазни и дугосилазни акценти. Књижевни термини и појмови: Опкорачење. Рефрен. Цезура. Везани и слободни стих.

		текстове средње сложености из школског програма за седми разред, као и књижевне текстове ван школског програма; - самостално уочава и анализира проблеме у књижевним текстовима, користећи више гледишта; - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца; - разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; - разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; - препоручи књижевно дело уз кратко образложење; - говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине; - саставља једноставнији аргументативни текст; - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; - користи технички и сугестивни опис у изражавању; - правилно користи цитат и фусноте;	Ауторске лирске песме: рефлексивна и сатирична песма. Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација). Функција мотива у композицији лирске песме. Песма у прози. Фабула и сиже. Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода. Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање. Дневник. Путопис. Аутобиографија. Легендарна прича. Предања о постанку бића, места и ствари. Афоризам. Пословице, изреке; питалице; загонетке. Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу. Анализа рада

		- зна да пронађе и употреби информације у нелинеарном тексту; - саставља текст репортажног типа (искуствени или фикционални); - правилно употребљава фразеологизме и устале изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима; - користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе, имајући на уму читалачку публику.	

3.17.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Седми	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости - самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје у садашњости и прошлости - самостално и правилно описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - описује жива бића ,предмете,места и појаве користећи позната језичка средства; - разуме сложеније описе радњи, стања и збивања; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију	Hi Sophie, how are you/ have you been? Fine!/ Pretty good!/Great!/ Never been better!/Not bad!/As usual./A little busy actually!/I’ ve been busy studying, how about you?/Thanks for asking, and you? It was nice meeting you. It was nice/a pleasure meeting you as well/too./You as well/too./I hope to see you again./I look forward to meeting/seeing you again. Say hello/hi to your family. Is Dorian your first name? No, it’ s my middle name. My first name is David. What’ s your first/middle/last name/family name/surname? I was named after my great-grandfather, who was Russian. Who were you named after? My godparents chose this name for me. I grew up/was raised in Serbia, but my parents moved to Australia when I was ten. My paternal grandparents are still alive, but my maternal grandparents died when I was a child. These are my classmates, Vasilije and Neda; we’ ve been friends for years. We belong to the the Drama Club, and we meet once a week/ every Thursday afternoon. Which school club do you belong to? Who’ s that girl on the right/left – the one in the leather jacket and plain T-shirt? The picture was taken a few years ago, but it must be Elena, a girl from my class. She plays the guitar in the school orchestra. What instrument do you play? Luka and I go to the same school, but we aren’ t in the same class. We get on/along very well, although we don’ t always agree about everything. He doesn’ t live in my street; however, he lives very close to me, just round the corner. Who do you get on/along (well) in your class/school/family? Phillip’ s quite brainy, and he’s really good with computers, but he’s been really bad-tempered since his parents got divorced. Who has he lived with since

		-самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и - самостално размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа; -самостално формулише сложеније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; -самостално пита и саопштава где се неко налази или где се нешто дешава; -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - прецизно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - разуме краће и дуже текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној	then? The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Past Simple Tense глагола to be и осталих глагола (правилних и неправилних) The Past Continuous Tense The Present Perfect Tense учесталијих глагола (правилних и неправилних) Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Употреба и изостављање чланова при ближем одређивању лица, у фиксним изразима (go to school/by car/on foot...), са основним географским појмовима (називима улица, градова, држава...) Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА What's he/she like? He's smart and confident, but he's slightly irresponsible at times. What does he/she look like? She's of medium height/build and she's got medium length straight/wavy/curly hair. She usually wears sporty clothes – she must love sports! My sister's too young to take the driving test. My brother isn't tall enough to play basketball. Fast food is unhealthy, isn't it? These potatoes are too salty, aren't they? Our results look great compared to theirs. We can't be worse than them. The lamp is broken! The news is fascinating/unbelievable. What an enormous fish! What a lovely drawing! What lovely weather! How interesting/boring! You can see/There's a church in the middle/in the background/in front of the picture. I didn't enjoy the amusement park – it was too scary! It was - 10 degrees on the mountain – it was freezing cold and snowy. It rained/ snowed more heavily than last night. What's the title of the book/film? It's a novel/film entitled... Serbia is situated at the crossroads of Central and Southeast Europe. Belgrade is located at the confluence of the Danube and Sava Rivers. The United Kingdom consists of four countries: England, Wales, Scotland and Northern Ireland. The UK national anthem is called "God Save the Queen", while the US national anthem is called "The Star Spangled Banner". What's Serbian national anthem called? It's "God of Justice". What is/are the most endangered animal species in the world? What is/are the most popular teen TV series in your country? In Serbian tradition godparents are usually given the responsibility for naming a newborn child. The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости, The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање

		прошлости; -самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - самостално и правилно описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника - разуме сложенији опис живих бића и - разуме и тражи потврду/слагање саговорника - описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства самостално пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. - разуме и примењује правила учтиве комуникације са одрасл- препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - самостално и правилно размењује сложеније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -изрази допадање и недопадање уз ј образложење; -изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - самостално и правилно описује догађаје из прошлости користећи неколико везаних исказа; - размењују информације везане за дату	појава, радњи, стања и збивања у прошлости Поређење прилога Придеви са наставцима –ed и –ing Too (adjective) to... / (not) enough (adjective) to... Творба и употреба прилога за начин (beautifully, quickly, happily, well, badly, fast, hard...) Употреба одређеног члана код поређења придева/прилога Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река...) Релативне заменице who, which, that, whose, where... Неодређене заменице (somebody, something, anybody, anything, nobody, no one, nothing, everything...). Питања са What...like, How, Why... Негативни префикси un-, im-, ir-... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) What (a/an) + adjective + noun Question tags (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.) ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ Have a slice of bread! Help yourself/yourself to the sandwiches! Less/More, please! He should cut down on sweets, shouldn't he? If you experience any form of bullying, you should immediately report it to the teachers. What should/shall I do if my Facebook account gets hacked? Are we meeting Pavle and Dorotea in front of the cinema? Let's go sightseeing, shall we? We'll play in the garden if the weather gets better, won't we? I'm on the team, aren't I? I'll keep my fingers crossed for you! Why don't we download some music from the Internet? Let me show you. It's lesson/break/quiz time! The game is over! They asked me to join their team. The doctor told me to stay in bed and drink plenty of fluids. She advised us to take a bus downtown/not to drink the water. Should за давање савета Изрази: How about...? What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Модални глаголи за изражавање предлога – can/could/may/might Заповедни начин The Present Continuous Tense за унапред договорене радње Question tags Индиректни предлози и савети Први кондиционал Повратне заменице (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Can I have my magazine back? Can/Could we have some advice/information about the trip? Could you speak a bit more slowly/speak up, please? Mother told the children to stop arguing/fighting. The flight attendant told the

		комуникативну функцију; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - размењује сложеније информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости; - самостално и правилно описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и правилно опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме сложеније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту. - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -самостално размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности - самостално и правилно описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - разуме једноставније исказе који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење - самостално упути предлоге, савете и позиве на	passangers to fasten their seat belts. The librarian asked us not to make noise in the library. Will you leave me alone, please? He asked me to leave him alone. She promised/refused to let me use her laptop/dictionary. I' m sorry for your loss!/I' m sorry to hear that! Thank you for your sympathy/kindness! He thanked me for my help/support. Sorry for being late. Thanks for coming. Thank you in advance! I'll put it down so that I don't make the same mistake again! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Индиректне наредбе и молбе Gerund/Infinitive (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА If you want to help the charity, email... or call... If you want to recycle, sort out/separate different materials and put them in recycling containers. You can set up your account in just a few steps. Once you have finished, you can save your work and share the link. Make sure you check your essay for spelling mistakes before you hand it in! Make/ Do a class survey on their reading habits/ media preferences. Compare/ Present the results. The form must be completed in ink. Write your name and address in block capitals. Fill in the blanks. Don't let go of the handlebar on that bike! Keep your dog on a leash! Hold on! Hold the line! When a challenge is given don't step back. Step up! Први кондиционал Заповедни начин Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ How long does it take you to get to school?It takes me half an hour if I go by bus, but this week Dad's driving me to school, so it's taking me only half the time. Who' s the teacher telling off? What are the police looking for? She' s getting dressed for the party, isn' t she? The children are dressed up for the celebration, aren' t they? My parents have been married since 2002. Can you do a handstand/ a cartwheel/ a forward/backward roll/ a split/ a bridge? We' ve been able to use the application for over a year now. Teenagers don' t watch TV as often as they used to. My neighbours have got a very big house with a swimming pool – they must be rich! Pavle can' t be on holiday – I've just seen him! In Serbian tradition, if you hiccup, someone is talking about you. Plants die if they don't get enough water. The novel/film is based on an oral folk story/a historic fact. The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи. Разлике у употреби глаголских облика The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у

		заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе- затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности- разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ и реагује на њих упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине- разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста	прошлости и још увек трају Нулти кондиционал Питања са препозиционим глаголима Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple) Question tags (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ It was very nice/kind of Nadja to help me with my homework. Nicholas did very well in his test – better than in the previous one! Lara was born in Canada, but her family moved to the USA two years ago. Which US state did they move to? Have you ever read this book? No, but I' d like to. Has Marco finished his exams yet? She has already had supper, hasn' t she? It' s been ages since we last met, hasn' t it? Everybody enjoyed themselves, didn' t they? We' ve won! They' ve lost! Have the police been able to find the criminals who robbed the bank? When we looked up we could see the stars. I broke my glasses so I couldn' t see the board at school. It was raining when I left home this morning. While we were watching TV, I fell asleep. Who were you talking to when I saw you at the party? What was Isaac Newton doing when he discovered the law of gravity? He was sitting in his garden when an apple fell on his head. I didn' t use to like animals, but I do now. What kind of TV programmes did you use to watch when you were a child? Robin Hood used to take from the rich and give to the poor. The Indians didn' t use to hunt with guns, they used to hunt with bows and arrows. The plane was late so we had to wait for ages. It was very warm so we didn' t have to wear jumpers. Did you have to study hard for your maths test? I was given a lot of useful advice/information about the project. How many people were killed in the hurricane/flood/earthquake? How many homes were destroyed by the hurricane/flood/earthquake? What was the deadliest hurricane/flood/earthquake? America was discovered in 1492. When was George Washington elected the first president of the United States? Peter I reigned as the last King of Serbia and as the first King of the Serbs, Croats and Slovenes. When was he proclaimed King of Serbia? Queen Elizabeth II has ruled Britain since 1952, when her father, King George VI, died. When was she crowned? "The Bridge on the Drina"was written by Ivo Andrić. Who was "Oliver Twist" written by? The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе The Past Continuous Tense, све употребе Контрастирање употребе и значења глаголских облика The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense The Present Perfect Simple Tense за

		изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Контрастирање употребе и значења глаголских облика The Past Simple Tense и The Present Perfect Simple Tense Used to Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (Past Simple) Question tags (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) I'm going to the dentist's/doctor's tomorrow morning. Anja is spending the weekend at her grandparents'. My auntie Sara is getting married next month. My mum's flying to Rome this afternoon. What time does her plane leave? The project will/could/may/might be finished by the end of the month. Will you be able to hand in your project in time? I hope the rain will stop soon! Look at the bright sky – it's going to be a lovely day today! The car's going to hit the child! We're going to miss the train! Mina's going to take the final exam at the end of term – I'm sure she'll pass it. I'll let you know as soon as I get the results! Let's cross that bridge when we come to it! The teacher will get angry if we don't finish our homework, won't he? If Nenad doesn't do any revision for his exam, he will get bad marks and fail it. I haven't heard from my cousins for ages – I'll text them to check if they're OK. What will happen if we don't stop polluting our planet? In Serbian tradition, if your left palm is itching, you will get money, but if it's the right one then you will give money. The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавање будућих радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: could/may/might Going to за изражавање планова, намера и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (when, after, before, as soon as...) Stative verbs (promise, believe, think, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Question tags Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА What's wrong/the matter with

		you? My knee/ankle hurts! / I've got a sore throat and a runny nose. That must be the flu. You need some medicine. Get well/better soon! What do you want to talk about? She's been very lonely since her best friend moved house last year. Why's Sara angry with me? She might be jealous of you! He's disappointed with his test results. I'm (very) happy for you/about visiting my aunt in Dublin. My heart sank/ I was over the moon when I heard the news. My parents were very proud of me when I won the first prize. The cake smells/tastes delicious. Can I taste your pie? Teenagers aren't interested in reading the news. The children are not hungry enough to eat a whole pizza. I'm too tired to go out tonight. Stative verbs (be, want, need, have, hurt, feel, smell, taste...) Why don't we/you + инфинитивна основа глагола. Would like + именица/инфинитив глагола. Употреба придевско-предлошких израза tired of / sick of / fed up with / bored with / disappointed with/by / happy for/about / angry with / proud of / interested in... The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Заповедни начин Gerund/Infinitive too (adjective) to/(not) enough (adjective) to (Интер)културни садржаји: мимика и гестикација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ Could you tell me the way to a nearby/the nearest station? The city hall is closer to/nearer the city centre than the cathedral. The Modern Art Museum is the farthest from the centre. They built their home in a forest on a mountain, among pine trees. We put up our tent on a campsite by the lake, and we slept under the stars. They went sledging down the steep hills. We often go for long walks along the river bank. You mustn't go across this road here. The children were running past/through/around the park. The plane was flying high above the clouds. I placed the speakers right against the wall. Can you wait outside/inside? The cat jumped onto/off the roof/over the wall and into the garden. Yuri Gagarin was the first human being to travel into space. How can I find these places on the map? Canada is north of, and Mexico is south of the United States. The UK is bordered to the south by the English Channel, which separates it from continental Europe, to the east by the North Sea and to the west by the Irish Sea and the Atlantic Ocean. Tara Mountain is located in western Serbia, while the Djerdap Gorge is situated in eastern Serbia. It's on the tip of my tongue! I wrote off the top of my head. Предлози за изражавање положаја и просторних односа: in front of, behind,

			between, opposite, along, above, against... Предлози са глаголима кретања: onto, into... Предлошки изрази са именицама за означавање страна света: north of, south of, to the south, to the west... Придеви изведени од именица за означавање страна света: western, eastern... Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Употреба/изостављање одређеног члана са основним географским појмовима (називима градова, држава, река, планина, мора, океана...) (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких изрази. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА The head teacher ordered us not to use our mobile phones in class. They must be put away before the beginning of class. What are the rules about using cell phones in your school? The local council warned the people not to pollute the river. My parents told me not to leave the house without their permission. The animals mustn't be disturbed. Don't let the children feed them! The teams cannot have more than 11 players on the field during a match. The new Spiderman film is rated 12. This means we're allowed to watch it. We're not allowed to talk during the performance. Don't go near Ljubica. She's got chicken pox. Look out! There's a car coming! Watch out! The floor/staircase/pavement is slippery. Be careful. You could burn yourself. Take care in the sun. You may/might get sunburnt. Keep off the grass! No entry! We should say good-bye now! Заповедни начин Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе: can/ can't, must/mustn't, should/shouldn't, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Модални глаголи за изражавање вероватноће: could/may/might Let/Make + инфинитивна основа глагола Индиректне наредбе и молбе Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА That's your parents' car, isn't it? These are my sunglasses, aren't they? Is that Lazar's phone? I'm not sure, it could be Sanja's. This can't be my book, it must be yours; I left mine at home. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) – my friend's/ friends'/ children's books Присвојне заменице mine, yours... Питања са Whose Модални глаголи за извођење закључака

			о садашњости (must, can't, may...) Question tags (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини. ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА My most/least favourite outdoor/indoor activity is... Masha enjoys outdoor swimming, doesn't she? She can't be keen on skiing, she doesn't like winter sports. My sister prefers vanilla to chocolate ice-cream / traditional shopping to online shopping / downloading music to buying CDs. Which one do you prefer? It's not my cup of tea! Придевско-предлошке фразе – interested in, good/bad at, crazy about, keen on... Глаголи like/love/hate/enjoy/prefer/can't stand + глаголка именица Питања са What, Who, Why, Which... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Question tags (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА I don't think that mobile phones should be banned in schools. / In my opinion, students should be allowed to use cell phones in school for safety reasons. What do you think? What's your opinion? Who do you think will win/lose the match? What do you mean by that? They must/can't be rich/poor/famous... I agree/disagree with you on that! Stative verbs (think, like, agree, believe, mean...) Питања са What, Why, How... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Past Simple, Future Simple) Пасивни облик модалних глагола (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА What's the population of Belgrade? It's nearly 1.7 million people. It lies 116.75 metres above sea level. The Dead Sea is the world's lowest point of land at 423 metres below sea level. What's the height of the world's tallest building? It's a skyscraper in Dubai that reaches 829.8 m. My mum works on the 15th floor of a 29-storey building. What's the length of the world's longest river? It's the Nile in Africa, and it's 6,853 km (4,258 miles) long. What's the weight of the world's heaviest animal? It's the blue whale, and it weighs about 200 tonnes. What are the length, width and depth of the pool? It's 6 metres long, 4 metres wide and 2 metres deep. What's its size? Its area is 24 square metres. What's the size of the image? It's 29.6 KB. How much do these apples weigh? They're almost two and a half kilos/five and a half pounds. We need only 2 loaves of bread for the party. That's a bargain! This costs a lot! They gave us a lot of useful advice/information. I heard some amazing news this morning. How much homework did you have last night? We've got fewer subjects/ less homework this year. Neda got full

			marks in her test – ten out of ten! Основни бројеви преко 1000 Небројиве именице: information, advice, news, homework... Грађење именица за изражавање димензија: high-height, long-length, deep- depth, wide-width... (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева

3.17.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Седми	-препознаје и именује појмове који се односе на тему живота младих - разуме краће и дуже текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости и прошлости - самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје у садашњости и прошлости - самостално и правилно описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - описује жива бића ,предмете,места и појаве користећи позната језичка средства; - разуме сложеније описе радњи, стања и збивања; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама -самостално размењује информације које се односе на датум комуникативну ситуацију - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе којима описује себе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и - самостално размењује једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; - саопштава шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	Hallo Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer, wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Vesna, woher kommst du? – Ich bin in Deutschland geboren, aber meine Eltern kommen aus Serbien. Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Das ist meine Oma Maria. – Ist sie deine Oma mütterlicherseits oder väterlicherseits? – Sie ist die Mutter von meinem Vater. Meine Großeltern väterlicherseits sind gestorben, als ich 10 Jahre alt war. Meine Großeltern väterlicherseits leben nicht mehr. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im auch Mitglieder der Drama AG. – Bist auch in einem Verein/ in einer AG? Treibst du Sport? Spielst du ein Instrument? Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ist Ingenieur und arbeitet bei Bosch. Er kommt aus Stuttgart. Jetzt wohnt er aber in Serbien. Er ist geschieden und hat zwei Kinder. Als Programmierer entwickelt er Programme in seiner Firma. Личне заменице

		-самостално формулише сложеније исказе који се односе на описивање чињеница и могућности у садашњости; -разуме једноставније текстове који се односе на оријентацију у простору; -самостално пита и саопштава где се неко налази или где се нешто дешава; -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - правилно употребљава лексику и граматичке структуре које се односе на догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности. - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа -користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 -има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - разуме краће и дуже текстове у којима се описују догађаји и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; -самостално размењује сложеније информације које се односе на догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости; - самостално и правилно описује догађаје и искуства у дефинисаној и недефинисаној прошлости користећи неколико везаних исказа; - разуме и тражи потврду/слагање саговорника уз већу помоћ наставника - разуме сложенији опис живих бића и - разуме и тражи потврду/слагање саговорника - описује жива бића и појаве користећи позната језичка средства самостално пише обична и електронска писма у којима пријатељима и познаницима саопштава новости и једноставним језичким средствима обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. - разуме и примењује правила учтиве комуникације са одрасл-препознаје и именује појмове који се односе на дату тему; -‘-разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих - самостално и правилно размењује сложеније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима;	Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбин-ске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја. Wie sieht er/sie aus? – Er ist groß und schlank, seine Haare sind blond und glatt. Sie ist etwas kleiner als er. Sie hat lange, lockige Haare und ist sehr hübsch. Wie ist er? – Fleißig, zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Sie ist eine gute Schauspielerin, wie geboren für die Bühne Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Warum isst du sie dann? Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Das Fenster ist gebrochen! Das Wetter ist aber wunderschön/ furchtbar. Der Film ist ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Alles ist niedlich und es ist schön, hier zu leben. Serbien befindet sich an der Kreuzung von Zentral- und Südosteuropa. Belgrad und Novi Sad liegen an der Donau. Deutschland besteht aus 16 Bundesländern Österreich aus neun und die Schweiz aus 26 Kantonen. Was sind die Wahrzeichen von Belgrad? Was muss man in Belgrad besichtigen? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...). Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина

		-саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа -размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости -изрази допадање и недопадање уз ј образложење; -изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење - самостално и правилно описује догађаје из прошлости користећи неколико везаних исказа; - размењују информације везане за дату комуникативну функцију; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - размењује сложеније информације које се односе на радње и ситуације у садашњости и прошлости; - самостално и правилно описује радње и ситуације у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа; -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално и правилно опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа; - разуме сложеније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; - размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту. - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости и будућности; -самостално размењује појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности - самостално и правилно описује у неколико везаних исказа стања и појаве у садашњости, прошлости и будућности - разуме једноставније исказ е који се односе на давање предлога, савета и позива на заједничке активности и	(ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом. Садашње и прошло време (перфект и претерит). Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике. Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? Nehmen Sie/ Nimm den Bus Nummer 78 um Viertel nach sieben. Er fährt direkt zum Kino. Dann sehen wir uns, bis dann. Ich ziehe nach Deutschland um, deshalb lade ich dich zu meiner Abschiedsparty ein. Sag bitte Bescheid, wenn du nicht kommen kannst. Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag. Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. Super Idee. Ich bin nicht daran interessiert. Du bist dick geworden. Du solltest deine Ernährung umstellen und dich mehr bewegen. Vielleicht solltest du nach 18 Uhr nichts essen. Vergiss alle Süßigkeiten! Iss mehr Obst und Gemüse! Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ könnt-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин. Прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Kannst du/Könntest du etwas langsamer/leiser sprechen? Könnten Sie das Radio ausmachen, ich kann mich nicht konzentrieren. Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich ausreden!

		одговори на њих уз одговарајуће образложење - самостално упути предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе- затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности- разуме једноставније изразе којима се тражи/нуди помоћ и реагује на њих - упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разуме једноставније текстове везане за очување животне средине- разуме једноставније текстове везане за обичаје и традицију у земљама циљне културе - описује догађаје и искуства у садашњости, прошлости и будућности, користећи неколико везаних исказа - користи лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције, а које су се радиле у темама 1,2 - има одговоран однос према раду и постављеним задацима - самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе - остварује скоро све или све захтеве у примерима теста	Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Ich gratuliere zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich für die Geschenke. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Реалне кондиционалне реченице Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnessstudio. Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin. Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичај.

			Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert. Mileva Maric war mit Albert Einstein verheiratet. Sie hat ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости. Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe heftige Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch kommt? Презент и футур Везници (wenn, sobald). (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. Wie fühlst du dich? Mein Bauch tut weh und ich habe Fieber. – Du musst zum Arzt gehen. Gute Besserung Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser

			glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses Stipendium bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist interessiert an Mode. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Warum hast du das nicht aufgegessen? – Ich habe keinen Hunger, ich bin satt. Глаголи са предложним објектом. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација. Кönnen/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme? Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort ist liegt im Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See. Предлози за изражавање положаја и просторних односа Прилози за изражавање просторних односа Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза. Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil

			ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll getrennt und das muss du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst. Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Заповедни начин Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille. Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren. Der Pulli gefällt mir sehr, ich muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Wie ist der Name des Autors? Wessen Hund ist das? Das ist der Hund meiner Freundin Martha/ Marthas Hund. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини Присвојни детерминативи Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини D as ist deine Lieblingsfreizeitbeschäftigung? – Skaten. Mir gefällt dieser Film sehr. Er ist einfach Spitze. Die Schauspieler waren total gut. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Er mag Skilaufen, darüber hat er sich immer gefreut. Ich liebe Tiere. Basteln macht mir Spaß. Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Was magst du lieber? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Придевска промена Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein?

			(Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.
			Ich denke/miene/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach haben die Deutschen das beste Brot. Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.. Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1.7 Millionen Der Rhein ist mehr als 1200m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87. Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80 km. Wieviel wiegt ein Elephant? – Keine Ahnung. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Fläche beträgt 76 Quadratmeter. Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1.000 Мерне јединице (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.

3.17.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Седми	– у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	<i>Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie./ A presto!// A domani!// Buona notte!</i>

		Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica,e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/’ nel/Quando è il tuo compleanno? Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra. Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa. Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu? Perché non sei venuto alla festa di Mirko? Презентиндикатива. Прошловреме (Passato prossimo): најфреквентнији правилни и неправилни глаголи. Личне заменице. Упитне речи: come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Показна заменица (questo/a/e/, quello/a/e/i). Бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена на димци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већиградови и земљама циљне културе.
	-у више везаних исказа течно опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po’ timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C’è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene.

		<i>Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo</i> <i>Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro.</i> Личнезаменице. Упитнеречи (<i>quanto, dove, come/chi, che cosa</i>). Придеви. Род, бројислагањесименицама. Одређениинеодређеничлан. Прилозизаначин. Поређењепридевасариу/<i>meno</i>. Апсолутнисуперлатив. Релативнисуперлатив. Поређењепридевапоједнакости. (Интер)културнисадржаји: особеностинашеземљеиземаљаговорногподручјацильногјезика (знаменитости, географске карактеристике и сл.).
	-у више везаних исказа затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима,саветима и позивима на заједничке активности;	<i>Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri! / Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene...</i> <i>Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico! / Sta' tranquillo!</i> <i>Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello!</i> <i>Non mangiare troppi dolci! / Bevi tanta acqua!</i> <i>Facciamo i compiti insieme!</i> Презентиндикативаповратнихглагола Садашњевремеузначењубудућег Императивфреквентнихглагола(<i>andare, prendere,</i>
	– саопшти у више везаних исказа кратку поруку којом изражава молбу, захтев, даје обавештење и којом се захваљује, честита, извињава;	<i>Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego. Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore. Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi! / Un momento/un attimo, per favore. Scusi signora, che ore sono?Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana.</i>

			Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? Quale libro ti piace? Questo qui? Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! /A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71? Модални глаголи (potere, dovere, volere). Кондиционалности. Упитни придеви: quale/i; che; Показне заменице: quello/a/i/e; questo/a/i/e Императив за формално обраћање: најфреквентнији облици. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у комуникацији, значајни празници и догађаји, честитања.
		-у више везаних исказа даје једноставнија упутства и налоге уз везу уобичајеним комуникацијом у учионици; разуме краће текстове који се односе на правила игре и сл. -размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.);	Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada dritto! / Il centro è un po' lontano. Mi dispiace, ma non lo so. Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.
		– опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo. La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due./ Non va a letto mai prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./ Siamo a scuola dalle 8 alle 14. In questo film si tratta di una ragazza che descrive la sua infanzia. Cosa stai facendo? Sto guardando la TV. Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare. Nel mio paese di solito pranziamo alle 3. Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito... Предлози. Stare + gerundio (најфреквентнији глаголи). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.
		– опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusia e poi siamo andate

			<i>insieme in piscina./Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante.</i> <i>Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce.</i> <i>Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado.</i> <i>Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano.</i> Прошло време (Passato prossimo): помоћни глаголи essere/avere; повратни глаголи. Прошле не свршено време, имперфект (Imperfetto): најчешћи глаголи за исказивање учесталерадње у прошлости и описивања бића, предмета и места. Упитне речи: <i>come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché.</i> Прилози и прилошки изрази за време: <i>prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno...</i> (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важни јеличности из прошлости.
		– саопшти шта он/ она или неко други планира, намерава, предвиђа;	<i>Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico.</i> <i>Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me? Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami tu?</i> <i>Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volta alla settimana.</i> <i>Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo.</i> <i>Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano.</i> Заменице за директни објект (Pronomi diretti). Будуће време (Futuro semplice): најчешћи глаголи. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речесі. Прилози и прилошки изрази за време: <i>domani, sabato prossimo, la settimana prossima...</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.
		-описује користећи неколико везаних исказа основне потребе, осете и осећања кратким и	<i>Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? Sì, grazie!</i>

		једноставним језичким средствима;	<i>Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero?</i> <i>Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso. Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!./ Alzati!./ Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta!./ Non ti preoccupare! Tutto andrà bene! Andiamo al cinema!./Perché non facciamo una pausa?/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti! Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto!</i> Императив (друголицеједнинеимножине). Глагол<i>piacere</i>. Повратниглаголиуимперативу (најфреквентнији). Прилозизанагин(<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културнисадржаји: мимикаигестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спортирекреација.
		-описе правац кретања и просторне односе једноставним и везаним исказима;	<i>Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto.</i> <i>Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema. Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino. Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo.</i> Императив. Прилозизаместо(<i>qui, lì, là, giù, su</i>). Предлозизаизражавањеположајаипросторниходноса(<i>in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...</i>). Упитниприлог: <i>dove</i>. <i>C'è/ci sono</i>. (Интер)културнисадржаји: јавнипростор; типичанизгледместа; географскекарактеристикенашеземљеиземаљаговорног подручјацильногјезика; идиоматска/метафоричкаупотребапредлошкихизраза.
		-размени у више везаних исказа једноставније информације које се односе на дозволе, забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном средству, спортском центру,биоскопу, зоолошком врту и сл.)	<i>Spingere. Tirare./ Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra!</i> <i>Dovresti studiare di più!</i> <i>Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore!./ Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato. Ragazzi, fate silenzio!</i> <i>Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca.</i>

			<i>Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene.</i> Модални глаголи из изражавања дозволе, забране, правила понашања и обавезе. Императив. Кондиционални глаголи из изражавања дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.
		– пита и каже шта неко има/ нема и чије је нешто;	<i>Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro? No, è di Marco./ Questo zaino è mio.</i> <i>Hai un dizionario? Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho.</i> <i>Luigi non ha il biglietto per il concerto.</i> Конструкција за исказивање припадности. Питања <i>di chi</i>. Реч <i>ci</i> у изразима <i>ce l'ho, ce l'abbiamo...</i> Присвојни придеви из заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.
		-изрази туђе допадање и не допадање у једноставнообразложене;	<i>Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché..../Il mio film preferito è.../ Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché...</i> <i>A chi piace/piacciono...</i> Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti, ci, vi, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.
		-тражи мишљење и изражава туђе мишљење, слагање/ неслагање и даје кратко образложење;	<i>Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco.</i> <i>È vero. / È sbagliato.</i> <i>Hai ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo.</i> <i>Mi piace la pizza Margherita. Anche a me. A me invece no.</i> Изражавањем мишљења индикативом (<i>Secondo me/Per me...</i>). Глагол <i>piacere</i>. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti: mi, ti, ci, vi, le/gli</i>).

			(Интер)културнисадржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији савршњацима и одраслима.
		- пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину; - наручи јело и/или пиће у ресторану; - пита/каже/ и израчуна колико нешто кошта;	<i>Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio... Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti. Quanto costa un chilo di mele? Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora? Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mangio poca. Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine. Che numero porta? Che taglia porti? Il grattacielo è alto più di 500 metri. Oggi è il 9 novembre 2018. Упитни придев /прилог: quanto/i/a/e. Партиципачан.</i> <i>Ne partitivo.</i> Прилог за количину: poco/molto/tanto; un po'. Основни бројеви преко 1.000. (Интер)културнисадржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хилада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички системи мерних јединица.

3.17.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Математика	Седми	Одређује вредност сложенијег бројевног израза. Користи реалне бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама. Користи особине степена и квадратног корена. Примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик. Разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства. Користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и примењује Питагорину теорему на њих, користи основна	Површина троугла и четвороугла. Квадрирање и кореновање. Ирационални бројеви. Питагорина теорема. Степени и операције са њима. Многоугао, правилни многоугао Полиноми, једнакости и једначине

		својства многоугла, рачуна обим и површину правилног многоугла на основу елемената који нису обавезно дати у задатку; уме да конструише правилне многоуглове. Одређује централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука. Примењује подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката. Процењује и заокругљује дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима. Одређује положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове. Црта график којим представља међузависност величина. Примењује процентни рачун у сложенијим ситуацијама.	Полиноми, неједнакости и неједначине Полиноми, дељивост Алгебарски разломци Математичке игре Геометријски доказ. Директна пропорционалност. Круг. Тангентни четвороугао. Тетивни четвороугао Ротација Херонов образац и примене Одабрани логичко - комбинаторини задаци Разломци на математичким такмичењима

3.17.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Историја	Седми	- примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен); - врши селекцију историјских извора и разликује карактеристичне историјске изворе за позни нови век;	Основи проучавања прошлости
		• доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; • изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • анализира процес настанка нација и	Свет, Европа и српски народ на почетку индустријског доба (до средине 19. века) (Томас Џеферсон, Декларација о независности САД; Устав САД, Декларација о правима човека и грађанина, Наполеонов декрет о континенталној блокади, Вук Караџић, Дахијска владавина, о оснивању Правитељствујућег совјета, Чегарска битка, Петар Петровић Његош; Прота Матеја Ненадовић, Карађорђева строгост, 8. тачка Букурешког мира, Милан Ђ. Милићевић, Кнез Милош у

		наводи њихове карактеристике; • уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; • препознаје историјску подлогу савремених институција и друштвених појава (грађанска права, парламентаризам, уставност; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; • уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла; • уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора • презентује, самостално или у групи, резултате елементарног истраживања заснованог на коришћењу одабраних историјских извора и литературе, користећи ИКТ;	причама и казивањима; Сретењски устав; Илија Гарашанин, Начертаније...)
		• доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; • изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; • уочава утицај и улогу књижевних и	ропа и српски народ и државе у другој половини 19. века (Уједињење Италије и уједињење Немачке, Владавина Михаила Обреновића, Владавина Милана Обреновића, Одлуке Берлинског конгреса о Србији...)

		уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; • анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; • уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;	
•	•	• доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; • изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; • сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; • уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела на формирање националног идентитета у прошлости; • уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву; • приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у новом веку; • уочава историјске промене, поређењем политичке карте савременог света са историјским картама других епоха; • повеже визуелне и текстуалне информације са одговарајућим историјским контекстом (хронолошки, политички, друштвени, културни); • пореди различите историјске изворе и класификује их на основу њихове сазнајне вредности; • уочава специфичности у тумачењу одређених историјских догађаја и појава на основу поређења извора различитог порекла;	Европа, свет и српске државе и народ на почетку 20. века (аустроугарски ултиматум Србији, објава рата Србији, прокламација регента Александра од 29.јула 1914; краљевска наредба војски уочи Колубарске битке; наредба мајора Драгутина Гавриловића, Нишка декларација, Крфска декларација...)

		уочи пристрасност, пропаганду и стереотипе у садржајима историјских извора.	

3.17.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Седми	Ученик: - уме да објасни ћелијски метаболизам -упоређује хромозоме прокарија и еукарија -сагледава разлике између митозе и мејозе и њихову улогу у развићу и размножавању вишећелијских организама -уме да шематски прикаже и објасни три Менделова правила -аргументује везу између наследних болести и утицаја животне средине -графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле -Примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима. – Примењује повезаност појединих животних процеса: дисања, исхране, излучивања. - Примењује појам еволуције и како се организми прилагођавају на одређене условеживота. -Показује веће интересовање, поставља питања, наводи примере, примењује методе за упознавање природе. -Објашњава чланковитост у биљном царству -повезује знања из биологије и математике израдом адекватних задатака -Припрема и поставља оглед за узгајање инфузорија -Одређује положај гљива и лишајева на дрвету живота -Шематски приказује и објашњава значај исхране, дисања и излучивања код биљака -Упоредује животне циклусе различитих група биљака -Упоредује грађу и функцију творних и трајних ткива -Упоредује телесне омотаче и њихове улоге код различитих група животиња - Објашњава повезаност грађе и функције локомоторног система - Објашњава на примеру рефлексну реакцију код човека	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА - Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија. - ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип). -Прво Менделово правило, крвне групе, трансјузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. -Наследне болести. - Животни циклуси биљака и животиња. Смена генерација. Једнополни и двополни организми. Значај и улога полног размножавања. ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА - Појам симетрије-типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама. -Симетрија, цефализација и сегментација код

		- Објашњава правила трансфузије крви у АБО и Rh- фактор систему - Објашњава а значај пречишћавања крви -разликује и упоређује начине размножавања код бескичмењака и кичмењака -Објашњава преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцијуекосистема. -Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени. –Повезује распоред биома на Земљи с чиниоцима који га одређују. – Разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. -Тумачи садејство нервног и ендокриногсистема у одржавању хомеостазе организма човека. -Зна улогу нервног и ендокриног система на настанак промене у адолесценцији. -Објашњава механизме и поремећаје функције органских система и истиче значај имунитета. - Објашњава животне стилове и утицај медија на понашање младих. -Повезује настанак болести (посебно болести зависности) с ризичним облицима понашања и са стресом (односно с поремећајима психичког стања и здравља личности)	животиња. - Присуство/ одсуство биљних органа. -Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... - Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисања организма. - Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња. ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА -Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе). -Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили) ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ -Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције; -Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације). -Мреже исхране.

			Животне области. - Конвергенција и дивергенција животних форми. - Заштита природе. Заштита биодиверзитета. ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ -Примери наследних болести. - Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима. - Имунитет. Вакцине. - Пулс и крвни притисак. - Прва помоћ, повреде крвних судова (практичан рад). - Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани. - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница, тровање храном. -Промене у адолесценцији. - Здрави стилови живота (сан, кондиција...). -Последице болести зависности (наркоманија) Анализа рада

3.17.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Седми		

		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања ученик у потпуности самостално уочава повезаност географије и географских дисциплина са другим наукама -разуме међузависност природе и људског друштва -уочава значај географије за опште образовање и културу -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално и у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета -доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница - објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте - да користи размер и размерник за одређивање растојања на карти и у природи -разликује карте према размери и садржају и уме да их користи - да оријентише карту у односу на стране света и да одржава правац кретања на терену уз помоћ карте описује последице ротације и револуције разлике у времену,смена годишњих доба - објашњава узроке неједнаке дужине обданице и ноћи током године -објашњава простирање и одлике топлотних појасева на Земљи - разуме и објашњава сложеност географског положаја Јужне Европе - разуме значај Средоземног мора за живот људи и њихове делатности (туризам, риболов, експлоатација соли, поморски саобраћај) -објашњава утицај природних и друштвених фактора на размештај становништва и насеља - објашњава транзитни положај држава средње Европе објашњава географски положај и значај западне Европе - објашњава значај Атлантског океана и Северног мора за природу и привреду држава западне Европе (риболов, експлоатација угља и	ГЕОГРАФСKE РЕГИЈЕ ЕВРОПЕ АЗИЈА

		нафте, поморски саобраћај) - објашњава привредне и друштвене одлике држава западне Европе - објашњава географски положај и значај северне Европе - објашњава значај мора за живот људи и њихове делатности (риболов, експлоатација нафте, поморски саобраћај) -објашњава утицај природних и друштвених фактора на размештај становништва и насеља - објашњава географски положај и значај источне Европе -истражује утицај Европске уније на демографске, економске и политичке процесе у Европи и свету; - вреднује улогу међународних организација у свету. - Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално : -објашњава зашто је Азија највиши континент на свету - објашњава утицај појединих типова климе на живот и рад људи и густину насељености у појединим регијама Азије - објашњава хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста азијског континента и њихов значај (арктичка пустиња, тундра, степа, четинарска и листопадна шума, макија, тропска кишна шума (џунгла)) - именује и објашњава знашај великеих азијских река њихове сликове, пловне системе и језера и њихов значај -уме да издвоји географске регије Азије - објашњава зашто је низак степен образовања становништва у Азији - објашњава размештај природна богатства Азије и њихов значај за развој привреде -објашњава и на географској карти Азије ограничава и наводи основне одлике сваке појединачне регије Азије и односе између регија и држава -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Азије и њених регија -уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације - објашњава типове климе у југозападној Азији, њихове основне одлике и утицај на размештај становништва и насеља	АФРИКА

		- објашњава утицај географског положаја и рељефа на доминантност суве суптропске климе и њеног утицаја на појаву сувих речних корита и сиромаштво биљним и животињским светом - објашњава зашто је југозападна Азија због богатства нафтом од посебног значаја за читав свет - уме да користи различите изворе информација (Уџбеник, Приручник, научнопопуларна литература, енциклопедије, часописи, видео-запис, интернет...) и одређује њихов значај у географским сазнањима - наводи најважнија природна богатства југозападне Азије и објашњава њихов значај за привредни развој - објашњава географски појам Индијски подконтинент -објашњава географски размештај хидрографских објеката и особености речне мреже јужне Азије - објашњава основне одлике типова климе у јужној Азији и њихов утицај на размештај становништва и насеља - објашњава значај природних богатстава јужне Азије за привредни развој појединачних држава - објашњава како је положај регије утицао на мешање раса, народа и култура више него у другим деловима Азије - објашњава значај природних богатстава југоисточне Азије за привредни развој појединачних држава - уочава да се Индонезија простира са обе стране екватора, да има екваторску и влажну тропско-монсунску климу и да се налази на путу тропских циклона – тајфуна - објашњава да је Индонезија држава у развоју са значајним природним богатствима - објашњава зашто је северна Азија ретко насељена регија - објашњава значај природних богатстава северне Азије за привредни развој појединачних држава, отежану експлоатацију - познаје и уважава различитости народа и култура северне Азије и значај очувања културне баштине - објашњава зашто је средња Азија сушна и ретко насељена регија - објашњава значај природних богатстава средње Азије за привредни развој појединачних држава - објашњава специфичности држава средње Азије - познаје и уважава различитости народа и култура средње Азије и значај очувања културне баштине - објашњава значај природних богатстава источне Азије за	

		привредни развој појединачних држава -објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности Кине и Јапана - да наводи специфичности држава источне Азије Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава значај Суецког канала и Гибралтарског мореуза за поморски саобраћај - објашњава зашто је откривање и географско истраживање Африке трајало вековима - објашњава начине постанка облика рељефа, њихове одлике и простирање -објашњава климатске типове према њиховим основним одликама и наводи факторе који су утицали на зонални распоред климата у Африци - објашњава факторе који су утицали на хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста на афричком континенту и значај биљног и животињског света (макија, полупустиња, пустиња, степа, савана, тропска кишна шума - прашума) - објашњава утицаје појединих типова климе на живот и рад људи у Африци - објашњава природно и механичко кретање становништва Африке, наводи узроке и последице -објашњава и закључује како утицај природних и друштвених фактора утичу на развој и размештај привреде и привредних делатности Африке - издвоји географске регије Африке - објашњава повезаност и односе регија и држава Африке -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Африке и њених регија објашњава значај природних богатстава Сахарске Африке за привредни развој појединачних држава - именује државе Сахарске Африке и наводи њихове основне одлике и специфичности - користи знања из историје и везује настанак египатске културе дуж долине Нила око 5000 година пре нове ере - објашњава природне и друштвено- економске одлике	

		- познаје и уважава различitosti народа и култура Сахарске Африке и значај очувања културне баштине - објашњава да је разноврсност климе и вегетације условљена надморском висином, близином мора и положајем регије - знаводи државе Подсахарске Африке, њихове одлике и специфичности - познаје и уважава различitosti народа и култура Африке и значај очувања културне баштине - објашњава значај природних богатстава Подсахарске Африке за привредни развој појединачних држава - истиче конгоанску провинцију Шаба по значајним резервама минерала и руда природна богатств ЈАР - објашњава зашто је на овим просторима колонијализам условио најдрастичније облике расне сегрегације, која је званично укинута	
		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално -упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Северне Америке и других континената - помоћу карте света објашњава да је географски положај Северне Америке повољнији од географског положаја Јужне Америке - објашњава утицај појединих типова климе на живот и рад људи у Северној Америци - објашњава хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста Северне Америке и њихов значај - разуме висок степен урбанизације и настанак конурбација и мегалополиса у Северној Америци - наводи природна богатства Северне Америке и објашњава њихов утицај за развој привреде - на географској карти Северне Америке препозна и издвоји регионалне целине (западна регија високих планина, централна низија, регија старих громадних планина на истоку и Канадски штит око Хадсоновог залива) -објашњава зашто су САД највећа економска и војнополитичка сила на свету -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Северне Америке и њених регија повезује географска знања са знањима из других наставних предмета	СЕВЕРНА АМЕРИКА

		самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације - објашњава зашто је географски положај Средње Америке постао веома повољан након пуштања у саобраћај Панамског канала - објашњава вертикалну зоналност типова климе и вегетације са облицима рељефа и порастом надморске висине - објашњава утицај типова климе на живот и активности становништва Средње Америке - користи стечено знање из историје за препознавање старих цивилизација и култура (Толтеци, Астеци, Маје) које су настале и развијале се на простору Средње Америке -објашњава природно и механичко кретање и проблеме становништва Средње Америке и наводи узроке и последице - објашњава значај природних богатстава за привредни развој држава Средње Америке -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Средње Америке и њених регија -уме да повезује географска знања са знањима из других наставних предмета -уме да самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације	
		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава зашто је географски положај Јужне Америке мање повољан - објашњава утицај појединих типова климе на живот и рад људи Јужне Америке - објашњава хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста Јужне Америке и њихов значај (пустиња, тундра, степа, савана, четинарска и листопадна шума, тропске кишне шуме - салваси) - разуме зашто су Бразил и Аргентина две најразвијеније државе Јужне Америке -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Јужне Америке и њених регија - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета - самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације	ЈУЖНА АМЕРИКА АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА

		Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - разуме зашто је географски положај Аустралије мање повољан - објашњава утицај појединих типова климе на живот и привредне активности људи Аустралије - објашњава хоризонталну и вертикалну распрострањеност биљних и животињских врста Аустралије и њихов значај (пустиња, степа, савана, скраб, буш, тропска кишна шума) - објашњава просторни распоред становништва Аустралије и Океаније, природно и механичко кретање становништва и наводи узроке и последице - објашњава значај природних богатстава Аустралије за развој њене привреде -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Аустралије и Океаније и њихових регија - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета - самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално на географској карти света објашњава да Арктик захвата највећи део Северног леденог океана и десет суседних мора, а да преостали део чини копно Гренланда, северни делови Евроазије, Северне Америке и сва острва у Северном леденом океану - објашњава да на Антарктиди има рудних богатстава (камени угаљ, руде црних метала, руде обојених метала) и да њихова експлоатација није могућа, а да се у леду Антарктиде налазе велике резерве питке воде- - разуме и објашњава проблеме арктичког становништва - анализира фотографије, скице, табеле и дијаграме -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Арктика и Антарктика и њихових регија - повезује географска знања са знањима из других наставних предмета самостално, у пару или у групи прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације	ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ

3.17.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ – УЧЕНИК ЋЕ БИТИ У СТАЊУ ДА:	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Физика	Седми	- Ученик ће бити у стању да: примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (кинematика и динамика кретања тела) ученик ће умети објаснити појмове: механичко кретање, путања, референтно тело, праволинијско и криволинијско кретање објаснити физичке величине којима се описује равномерно праволинијско кретање: време, пут и брзина - претвара мерне јединице за брзину: $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ $\frac{\text{m}}{\text{s}}$ - објасни мировање и равномерно прав. кретање користећи Први Њутнов закон - на примерима објасни инертност и инерцију - применити формулу за израчунавање силе Земљине теже и тежине тела - израчуна резултујућу силу за две силе које делују на тело у истом правцу - претвара различите мерне јединице за силу - скицира цртеж кретања за равномерно, убрзано и успорено кретање	1. Сила и кретање - наведе карактеристике векторских физичких величина и представља брзину тела помоћу вектора - запише формулу за израчунавање брзине код равномерно праволинијског кретања и примени је у решавању квантитативних задатака - претвара мерне јединице за брзину: $\frac{\text{km}}{\text{h}}$ $\frac{\text{m}}{\text{s}}$ израчуна средњу
	7.	- израчуна промену брзине у јединици времена - праволинијско кретање и наводи примере из свакодневног живота - запише почетну и коначну брзину и израчуна промену брзине - израчунава убрзање као количник промене брзине и временског интервала - на основу вредности убрзања одреди да ли је кретање равномерно, убрзано или успорено - објасни како деловање силе утиче на промену брзине - на различитим примерима из свакодневног живота објасни директну пропорционалност убрзања и силе - објасни како маса тела утиче на промену његове брзине - на различитим примерима из свакодневног живота објасни обрнуту пропорционалност убрзања и масе - изрази изведену мерну јединицу „Њутн“ помоћу основних мерних јединица	

	7.	- Ученик ће бити у стању да: - анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем; - примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - покаже од чега зависи сила трења и на основу тога процени како може променити њено деловање; - демонстрира појаве убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе и силе трења на примерима из окружења; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; - решава квалитативне, квантитативне и (кинematика и динамика кретања тела, трење)	1. Кретање под утицајем Земљине теже - скицира дијаграм сила за тело које пада у ваздуху и вакууму; - објасни како сила отпора средине утиче на убрзање тела; - објасни карактеристике бестежинског стања и наведе примере у којима се тело налази у бестежинском стању; - објасни зависност брзине и пута од времена код слободног пада; - направи аналогију између равномерно убрзаног кретања без почетне брзине и слободног пада; - препозна карактеристике слободног пада у тексту задатка; - користи формулу за израчунавање тежине тела на хоризонталној подлози или подлози која се креће равномерно праволинијски $Q = m \cdot g$ - објасни услове у којима се тело налази у бестежинском стању; - наведе бројну вредност убрзања Земљине теже и запише је помоћу ознаке и одговарајуће мерне јединице; - примени одговарајућу формулу за слободан пад у поступку решавања текстуалних задатака;
		графичке задатке (кинematика и динамика кретања тела, трење)	

	7.	• разликује скаларне и векторске физичке величине; • користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; • наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; • прикаже како сила потиска утиче на понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води; • самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (равнотежа полуге и сила потиска)	3. Равнотежа тела • објасни да је тело у равнотежном стању када се силе које делују на њега уравнотеже; • повеже равнотежно стање са Првим Њутновим законом и закључи да су тела која мирују или се крећу равномерно праволинијски у стању равнотеже; • наведе врсте статичке равнотеже и објасни их на примерима; изведе поступак одређивања тежишта различитих тела и објасни га; • представи вектором резултујућу силу за две или више силе које делују на тело у истом правцу; • примени Питагорину теорему за израчунавање интензитета резултујуће силе када на тело делују две силе под правим углом; одреди интензитета паралелне и нормалне компоненте силе; • објасни узрок појаве силе потиска у течностима користећи претходна знања о ходростатичком притиску; • одреди правац и смер деловања силе потиска изводећи једноставне демонстрационе огледе; • анализира зависност силе потиска од густине течности и запремине тела на основу изведених огледа; • одреди интензитет силе потиска користећи формулу $F_p = \rho_{\text{теч}} \cdot g \cdot h$ $F_p = \rho_{\text{теч}} \cdot g \cdot h$; одреди интензитет силе потиска коришћењем Архимедовог закона

	7.	• користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; • повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; • разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; • демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења; • самостално изведе експеримент из области кинематике и динамике, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; • решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (механички рад, снага и енергија, закони одржања)	4. Механички рад и енергија • објасни када сила која делује на тело врши рад; • процени на основу смера кретања тела и смера деловања силе да ли сила врши позитиван, негативан или рад једнак нули; • израчуна механички рад користећи формулу $A = F \cdot s$ $A = F \cdot s$; • користи мање и веће мерне јединице од 1 J 1 J; • -примени своје знање у анализи и решавању квалитативних и квантитативних задатака везаних за рад ; • прикупи податке из текста задатка, примени одговараћу формулу и пронађе одговарајуће резултате • објасни везу између рада и енергије; • наведе различите облике енергије; • објасни шта је механичка енергија тела; • објасни када тело поседује кинетичку енергију; • објасни зависност кинетичке енергије тела од масе тела и брзине кретања тела; • одреди вредност најмањег подељка на скали динамометра; • измери интензитет силе динамометром; • измери дужину метарском траком; • израчуна механички рад користећи измерене вредности за пут и интензитет силе; • састави извештај о извођењу лабораторијске вежбе и прикаже табеларно резултате мерења

	7.	- користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; - разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго; - анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; - наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења; - решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (температура, количина топлоте, топлотна равнотежа).	5. Топлотне појаве - докаже зависност дифузије од температуре супстанције изводећи једноставне демонстрационе огледе; објасни топлотну размену између два тела различите температуре; - објасни зависност количине топлоте коју тело прими или ода од масе тела, врсте супстанције и промене температуре - изведе једноставне демонстрационе огледе из топлоте - дефинише температуру као меру загрејаности тела; - записује помоћу одговарајућих ознака и мерних јединица температуру тела користећи Целзијусове степене и келвине; - врши претварање температуре изражене у Целзијусовим степенима у келвине и обрнуто; - дефинишу унутрашњу енергију тела; - анализирају промену унутрашње енергије тела

3.17.10. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Хемија	Седми	– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја; – објашњава по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструје то примерима; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша;	ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИ-МЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС Развој хемије као науке. Хемија у авременом животу. Мерења у хемији
		– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни	ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА Врсте супстанци

		физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци; – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневно животу и различитим професијама; – налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику	Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци Методе раздвајања смеша
		– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента;	АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ Грађа атома Структура електронског омотача Периодни систем елемената
		– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци;	МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА Типови хемијских веза Хемијске формуле
		– објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;	ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ Раствори – својства раствора Процентни састав раствора Процентни састав смеша Колоидни раствори – растварање желатина (сол и гел стање) Израчунавање масеног процентног садржаја у поступку разблаживања раствора Израчунавање масеног процентног садржаја у поступку мешања раствора различитог садржаја Раствори – рачунски задаци Раствори – припремање раствора
		– напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;	ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ Основни типови хемијских реакција Анализа и синтеза Закон сталних односа маса – састављање формула на основу односа маса
		– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;	ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ Релативна атомска и молекулска маса Авогадров број Израчунавања на основу релација количина

		супстанце, маса супстанце и бројност честица Израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног елементарног процентног састава једињења Израчунавања у хемији Израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији
	– опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци/комерцијалних производа.	ВОДНИК И КИСЕОНИК, И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА;СОЛИ Топлотни ефекти при физичким и хемијским променама супстанци: егзотермне и ендотермне реакције

4. ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

4.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</i>		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
<u>Књижевност:</u> ЛИРИКА 1. Ђура Јакшић: „Отаџбина” 2. Јован Јовановић Змај: „Светли гробови”	– чита са разумевањем књижевноуметничке текстове и остале типове текстова, примењујући различите стратегије читања; – разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора,	Ученик: - Чита са разумевањем књижевних дела; -Слуша наставникове инструкције, одговара на	- иницијални, полугодишњи и завршни тестови; - свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно

3. Јован Јовановић Змај: „Ђулићи” (избор) 4. Десанка Максимовић: „Пролетња песма” / „Опомена” 5. Момчило Настасијевић: „Труба” 6. Иван В. Лалић: „Ветар” 7. Марина Цветајева: „Месечев сјај” ЕПСКО-ЛИРСКЕ ВРСТЕ 1. Бранко Радичевић: <i>Ђачки растанак</i> (одломак „Ој Карловци, место моје драго...”) 2. Народна епско-лирска песма: <i>Женидба Милића Барјактара</i> ЕПИКА 1. Вук Стефановић Караџић: <i>О народним певачима</i> 2. Вук Стефановић Караџић: <i>Житије Ајдук Вељка Петровића</i> (одломак) 3. Доситеј Обрадовић: <i>Живот и прикљученија</i> (одломак) 4. Прота Матеја Ненадовић: <i>Мемоари</i> (одломак) 5. Петар Петровић Његош: <i>Горски вијенац</i> (одломак „Бадње вече”) 6. Симо Матавуљ: „Пилипенда” 7. Лаза Лазаревић: „Све ће то народ позлатити” 8. Милош Црњански: <i>Сеобе</i> (одломак) / <i>Роман о Лондону</i> („Пролеће је стигло у Лондон”) 9. Бранимир Ћосић: <i>Покошено поље</i> (одломак из прве књиге „Читава једна младост”) 10. Дино Буцати: „Колумбар” 11. Херман Хесе: „Магија	драмског лица или лирског субјекта; – препознаје националне вредности и негује културноисторијску баштину, поштујући особености сопственог народа и других народа; – објашњава настанак и развој српског књижевног језика; – разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; – тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне термине и појмове; – критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; – истиче универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи; – уочава слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; – повезује књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; – разуме постојеће језичке прилике у Србији; – повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту.	постављена питања; - Записује текст са табле у школску свеску; - Попуњава наставне листиће; - Учествоје у игровним активностима; - Активно прати излагања других ученика и сарађује са њима и наставником; - Иноси и образлаже мишљење у вези са књижевним делом, анализира и дискутује; - Упоредије различите књижевне текстове, доноси закључке о њима. - Примењује стечена знања из теорије о књижевности на примерима новог књижевног текста; - Израђује дневник читања, писане провере. Наставник: - Организује и реализује наставу; - Мотивише и подстиче ученике на читање; - Изражајно чита књижевна дела на часу; - Усмерава рад на часу подстицајним питањима; - Објашњава нове појмове, непознате речи; - Прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама: - Одговара на ученичка питања; - Повезује градиво предмета са другим предметима и свакодневним животом и упућује ученике да уоче сличности и разлике;	оцењивање у педагошкој документацији;; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/предавања/приказа; - петнаестоминутне провере; - анкете; -индивидуализовани захтеви.

књиге” / Нил Гејмен: „Зашто наша будућност зависи од библиотека, читања и сањарења” / Милорад Павић: <i>Роман као држава</i> (избор одломака из огледа: „Кратка историја читања”, „Последњих сто читалаца”, „Нова генерација електронске књиге”, „Скакутаво читање или повратак фусноте”, „Романи без речи”) ДРАМА 1. Данило Киш: <i>Ноћ и магла</i> 2. Петар Кочић: <i>Јазавац пред судом</i> (одломак) 3. Жан Батист Поклен Молијер: <i>Грађанин племић</i> (одломак) НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ 1. Веселин Чајкановић: „О ускршњим обичајима” 2. Милутин Миланковић: <i>Кроз васиону и векове</i> (одломак) 3. Хилда Дајч: <i>Писма</i> – одломак, (обавезна напомена о власнику права: ©Јеврејски историјски музеј) 4. Споменка Крајчевић: <i>Кругом двојке</i> (избор одломака: „Унутрашња пруга”: „Станица пристаниште” – „Почетак и крај”, „Одлазак”; „Станица Калемегдан” – „Гозбе”, „Теорија”; „Станица Браће Барух” – „Извесност”,		- Припрема наставне материјале, вежбања, провере, игровне активности. - Континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	

„Тајна”; „Станица Вуков
споменик” –
„Простор”, „Булеварска бајка”)
5. Герман Титов: „25 сати у
свемиру”
Са наведеног списка, обавезан је
избор два дела за обраду.

ДОМАЋА ЛЕКТИРА

1. Народне епске песме новијих
времена (тематски круг о
ослобођењу Србије: „Почетак
буне против дахија”; „Бој на
Мишару”, „Бој на Чокешини”...)
2. Љубавне народне лирске
песме („Српска дјевојка”,
„Љубавни
растанак”...); обичајне народне
лирске песме (избор)
3. Избор из савремене српске
поезије (нпр. Васко Попа:
„Очију
твојих да није”, Бранко
Миљковић: „Критика
метафоре”, Војислав
Карановић: „О читању поезије”,
Момчило Мошо Одаловић:
„Ршуме, јеси ли знао
Црњанског”, Ана Ристовић:
„Гледајући у
дрвеће”...)
4. Иво Андрић: *Деца* („Деца”,
„Књига” и „Панорама”)
5. Бранислав Нушић: *Сумњиво
лице*
6. Клод Кампањ: *Збогом мојих
петнаест година*
7. Давид Албахари, *Мамац*

ДОПУНСКИ ИЗБОР

ЛЕКТИРЕ

(бирати 3–6 дела)

1. Милош Црњански: „Ја, ти и сви савремени парови” 2. Оскар Давичо: „Србија” / „Детињство” (избор) 3. Бранко Ћопић: <i>Мала моја из Босанске Крупе</i> 4. Станислав Винавер: <i>Ратни другови</i> („Аритон”) 5. Народна приповетка: <i>Усуд</i> 6. Вук Стефановић Караџић: <i>Српски рјечник</i> (избор, нпр. „Отмица”...); 7. Растко Петровић: <i>Африка</i> (одломци) 8. Радослав Братић: <i>Мајсторова рука</i> (одломак) 9. Милорад Павић: <i>Хазарски речник</i>, одреднице о Ћирилу и Методију (одломци) 10. Душан Ковачевић: <i>Ко то тамо пева</i> 11. Гроздана Олујић: <i>Гласам за љубав</i> 12. Џон Селинџер: <i>Ловац у жити</i> 13. Ричард Бах: <i>Галеб Џонатан Ливингстон</i> 14. Кајо Ритер: <i>Дечко који није био из Ливерпула</i> 15. Џон Бојн: <i>Дечак у пругастој тици</i> 16. Сју Таузенд: <i>Дневник Адријана Мола</i>. КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ Стилска средства: анафора и епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска).			

Епско-лирске врсте: поема, балада. Драмски спев. Мемоари. Биографија.			
<u>Језик:</u> ГРАМАТИКА Језик Словена у прапостојбини; сеобе Словена и стварање словенских језика. Мисија Тирила и Методија. Почетак писмености код Срба. Старословенски језик и писма (глагољица и ћирилица). Развој српског књижевног језика: српкословенски, рускословенски, славеносрпски језик. Вук Караџић – реформа језика, писма и правописа. Књижевни језик код Срба од Вука до данас (основни подаци). Основне језичке групе у Европи и место српског језика у породици словенских језика. Дијалекти српског језика: екавски (призренско-тимочки, косовско-ресавски, шумадијско-војвођански) и ијекавски (зетско-рашки и источнохерцеговачки). Народни језик (језик као скуп дијалеката) и књижевни (нормирани) језик. Службена употреба језика и писма према Уставу. Језици националних мањина (основни подаци). Језик – основне особине	- објашњава настанак и развој српског књижевног језика; - разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; - сврстава српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; -објашњава развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; - разуме постојеће језичке прилике у Србији – издваја делове творенице и препознаје основне моделе њиховог грађења; – доследно примењује правописну норму; – уочава разлику између речи и лексеме; - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних промена у примерима и примењује књижевнојезичку норму; -разликује комуникативну и предикатску реченице -разуме врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама -разликује врсте синтагми -разликује врсте зависних реченица	Ученик: - Прати наставниково излагање и објашњења; - Анализира примере; - Повезује појмове; - Примењује стечена знања на новим примерима; - Слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - Израђује плакате/презентације/предавања; - Записује примере и текст са табле; - Упореджује различите примере и доноси закључке о њима. Наставник: - Организује и реализује наставу; - Објашњава нове појмове из граматике; - Мотивише ученике за рад; -Припрема вежбања, примере; - Прати постигнућа ученика и индивидуализује рад према потребама; - Координира радом на часу; - Записује текст на табли; - Одговара на ученичка питања; - Упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - Припрема и прегледа наставне материјале, писане провере, континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	- свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/ предавања/ приказа.

говорног и писаног језика.
Грађење речи:
– основни модели: извођење, слагање, префиксација;
– просте речи и творенице (изведенице, сложенице, префиксалне творенице);
– састав твореница: корен, творбена основа, префикс, суфикс.
Систематизација претходно обрађених садржаја из фонетике, морфологије и синтаксе.
Фонетика: подела гласова и гласовне промене.
Морфологија: врсте и подврсте речи и њихове категорије.
Синтакса: реченични чланови (састав и функција); независне и зависне реченице; слагање реченичних чланова.

ПРАВОПИС

Писање имена из страних језика са акцентом на њихову промену.
Спојено и одвојено писање речи (сложенице, полусложенице, синтагме).
Генитивни знак.
Црта и цртица; други интерпункцијски и правописни знаци.

ОРТОЕПИЈА

Краткоузлазни и краткосилазни акценат; правила о распореду акцената и неакцентованих дужина (основни појмови).

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Текстови писани различитим функционалним стиловима: публицистички стил (репортажа, интервју); административни стил (молба, жалба, уплатница, образци, радна биографија; бирократски језик); научни стил (примери из текстова у уџбеницима других наставних предмета; употреба термина). Лексикологија: – једнозначност и вишезначност речи; – лексичка метафора и лексичка метонимија као механизми остваривања вишезначности; – синонимија, антонимија и хомонимија; – застареле речи; нове речи – неологизми; – речник, лексикон, енциклопедија. Пропагандни текстови (рекламе и слично). Расправа и есеј на задату тему. Приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.). Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитоване); анализа снимљеног разговора; интервју; расправа (дискусија); презентовање	– пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; – уочи разлику између речи и лексеме; – препозна метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; – разуме значење застарелих речи и неологизама; – користи речник, енциклопедију и лексикон; – уочи манипулацију у пропагандним текстовима; – напише приказ, расправу и краћи есеј;	Ученик - прати наставниково излагање и објашњења; - анализира примере; - повезује појмове; - осмишљава говорни и писани текст и правилно га записује; - рецитује напамет научене песме и изражајно говори одломке из прозних дела; - примењује стечена знања на новим примерима; - слуша излагање других ученика и сарађује са њима; - израђује плакате/ презентације/ предавања; - упоређује примере одређених језичких појава и износи закључке о њима; - записује примере и текст са табле. Наставник - организује и реализује наставу; - објашњава начине на које се може организовати писани текст; - демонстрира начине изражајног говорења; - координира радом на часу; - записује текст на табли; - одговара на ученичка питања; - упућује и усмерава ученичке одговоре ка тачним решењима; - припрема и прегледа наставне материјале, писмене задатке; - континуирано вреднује и оцењује стечена знања.	- свакодневно праћење ученичких усмених одговора на сваком часу и формативно оцењивање у педагошкој документацији; - писане провере; - израда домаћих задатака; - израда презентација/ предавања/ приказа.

чињеница и коментара. Правописне вежбе: диктат, уочавање и објашњавање правописних грешака у тексту; писање имена из страних језика; писање позајмљеница (информатички термини, мејл и сл.); писање сложеница, полусложеница и синтагми; писање црте и цртице; запета у независносложеним реченицама. Језичке вежбе: уочавање и исправљање грешака у неправилно маркираном тексту; попуњавање текста са празнинама; тражење грешака у тексту и исправљање. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица хомонимима (хомоними и акценти); проналажење одговарајућег синонима; антонимски ланац; одређивање значења метафоре и метонимије у тексту; тумачење застарелих речи и неологизама; дефинисање лексема. Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу. Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту			

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
КЊИЖЕВНОСТ	- чита са разумевањем	- одређује временски оквир у	- наводи наслов дела,	- учествује у избору

	књижевноуметничке текстове; - повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора; - проналази и издваја основне информације из текста (време, место, ликови); - разликује књижевне родове (лирика, епика, драма); - именује стилске фигуре; - естетски доживљава уметничко дело уз наставникову помоћ.	којем је писац стварао; - самостално повезује наслов прочитаних дела и аутора у типичним примерима; - разликује различите облике казивања; - повезује наслов дела, род, врсту и ликове; - разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник, мемоаре; - препознаје тражене стилске фигуре у типичним примерима; - уме да опише особине књижевног лика и одреди тему дела; - разликује препричавање од анализе дела.	аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, теме и мотива; - разликује аутора од лирског субјекта и приповедача у делу; - проналази и именује све стилске фигуре; - тумачи различите елементе дела; - изражава свој став о конкретном делу; - одређује мотиве, идеју, композицију, форму; - разликује облике казивања.	књижевних дела и начина њихове обраде и представљања; - тумачи значења, језичке, естетске и структурне особине уметничких текстова, користећи књижевне терине и појмове; - препознаје дело, аутора, род, врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и ликова. - издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретним примерима. - самостално одређује стилске фигуре и препознаје њихову улогу.
ЈЕЗИК	- именује дијалекте српског језика; - именује области делатности Вука Караџића; - разликује поделу гласова, дели реч на слоге у једноставнијим примерима; - препознаје врсте речи и одређује њихову функцију у реченици уз помоћ наставника; - препознаје основне граматичке категорије променљивих речи; - правилно употребљава падеже у реченици и синтагми; - препознаје синтаксичке јединице; - разликује просте и сложене глаголске облике; - примењује правописну норму на основном нивоу.	- уочава разлике између књижевног језика и дијалекта; - набраја књижевне језике од настанка првог, па до данас; - разликује врсту и место акцента; - препознаје гласовне промене; - препознаје врсте речи; - препознаје основне начине грађења речи; - препознаје личне и неличне глаголске облике; - одређује реченичне чланове у типичним примерима; - разликује зависну и независну реченицу; - препознаје основна значења падежа у	- повезује дијалекте са територијом на којој се њима говори; - објашњава развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; - сврста језике у одговарајућу језичку групу у Европи; - препознаје и објашњава гласовне промене; - примењује основна правила о распореду акцената; - познаје подврсте речи; - зна значења падежа и глаголских облика. - одређује врсту синтагме;	- уочава карактеристике дијалеката на примерима; - разуме и аргументовано објашњава постојеће језичке прилике у Србији; - уме да преозна, објасни и именује гласовне промене; - зна и доследно примењује акценатску норму; - зна подврсте речи и синтаксичких јединица; - препознаје значење и службу падежа у реченици. - познаје и даје самосталне примере глаголских облика. - одређује зависну реченицу; - објашњава значење непознатих речи и израза на основу њиховог састава и контекста употребе;

		примерима; - уз наставникову помоћ одређује значење типичних непознатих речи на основу контекста.	- препознаје у примерима врсту зависне реченице; - одређује значење непознатих речи на основу састава и контекста употребе; - доследно примењује правописну норму.	- самостално се служи Правописом.
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	- уочава разлику између научног, административног и разговорног функционалног стила; - проналази основне информације из текста уз помоћ наставника -саставља једноставнију, разумљиву и граматички исправну реченицу; -препричава текст уз наставникову помоћ.	- пише и говори поштујући карактеристике различитих функционалних стилова; - разуме значење застарелих речи и неологизама; - уочава манипулацију у пропагандним текстовима; - разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију.	- препознаје метафору и метонимију као лексичке механизме и разуме значење вишезначних речи карактеристичних за свакодневну комуникацију; - уочава разлику између речи и лексеме; - разликује делове текста и књиге – укључујући индекс, појмовник, библиографију – и уме да их користи; - користи речник, енциклопедију и лексикон.	-пише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила; - пише приказ, расправу и краћи есеј; - повезује информације и идеје изнесене у тексту, - уочава јасно исказане односе и изводи закључак заснован на тексту; - самостално користи речник, енциклопедију и лексикон.

4.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК</i>		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

BE YOURSELF ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	препознају и именују појмове који се односе на тему описивања личности,личних интересовања и креативности - разумеју краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размењују информације које се односе на догађаје у садашњости; - разумеју сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости; - размењују информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложенија језичка средства; - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи сложенија језичка средства у неколико везаних исказа; -разумеју основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика; -пишу обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл).How are you/have you been/are you doing? I'm/I've been/I'm doing fine, and you? It's been long time. / Long time no see! Yes, it's been a while. I was born and raised/brought up in Kruševac, a town in Serbia. Where did you grow up? I live in a nuclear/an immediate family. Who do you live with? We live in a suburb/in the suburbs/on the outskirts of the town. We share the house with another family. We've lived there since I was born. What part of town do you live in? I've got a twin/half/step brother. Have you got any siblings? The man over there is Alex's and my stepdad. Is Luka your relative? Yes, he's my second cousin. / He's my close/distant relative. / No, we're not related. He's just a friend of mine. What country was he born in? What/Which school did he go to? Have you got any family in an English speaking country? Is your step brother the same age as you? No, he's twice/half as old as me. He doesn't go to school, he goes to kindergarten. The boy in the photo is our schoolmate/teammate/roommate and our mutual friend. He's my namesake. Our name is pronounced... , but it is spelled.... My mum's the only person who calls me by my first name, and it usually means I'm in trouble! Do your friends call you by your first name or your nickname? Dunja's my soulmate; we are inseperable. Who's your role model? My dad's my main role model, I have always looked up to/admired him. Who has been the most important and most influential person in your life? Mark Twain was a pen name of the American writer whose real name was Samuel Clemens. What other names did Samuel Clemens write under? What was Agatha Christie famous for? She was famous for her detective stories. What films did Daniel Radcliffe play in? He played the title	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег тест тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

	активности и једноставним језичким средствима обрађују/спомињу узрасно релевантне теме. - пореде људе,предмете и ситуације из свакодневног живота – у неколико повезаних исказа представи себе, своју ужу/ширу породицу и пријатеље користећи једноставнија језичка средства - разумеју и саопштавају исказе који се односе на планиране активности – разумеју општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање допадања и недопадања– разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на поседовање и припадање; – размени неколико краћих, везаних исказа који се односе на поседовање и припадање;	character in the Harry Potter film series. It's been nice meeting you/talking to you. Have a good life! Farewell, my friends! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Питања са Who/What/Which/Where/When/Why/How... Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Саксонски и нормански генитив Twice/three times.../half as (adjective) as Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе; важније личности из света књижевности, музике, филма и спорта. Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава, места из искуственог света и фикционалног спектра. My aunt's an average looking young woman. She's in her early/middle/late 20s. My uncle has grown a beard/moustache; now he looks twice as old as her. My parents are middle-aged. My mum's a bit overweight, but my dad's really skinny/underweight. My grandparents are elderly, but still young at heart/in spirit. How adventurous are your family? My sister doesn't look anything like me. Who do you look like in your family?/Who do you resemble most? I resemble my mother, while my brother looks more like my father. I was oversensitive about my looks/to criticism as a child. What were you like as a child? What did the man look like? He looked/seemed/appeared annoyed. He also sounded strange/upset. How interesting! Jason was wearing a hoodie and sports trousers/pants at the	

		party. Sophia was wearing a circular/semicircular/rectangular/triangular/heart-shaped pendant made of silver/gold. This steak is undercooked/overcooked. It tastes/smells horrible! What does your steak taste/smell like? Novi Sad is a major city in Serbia. What's its high/main street? New York City is nicknamed the Big Apple. Has your city/town got a nickname? By what name was your hometown previously known? The 50 stars on the American flag represent the 50 states, while the 13 stripes represent the thirteen British colonies that declared independence from Great Britain and became the first states in the U.S. The UK flag is called the Union Jack, or Union Flag. The Serbian coat of arms consists of two main national symbols: a white double-headed eagle and a shield with a cross. Statehood Day is a national holiday in Serbia. It's celebrated on 15th February to commemorate the outbreak of the First Serbian Uprising against Ottoman rule in 1804. On the same day in 1835, during the rule of Miloš Obrenović, the first modern Serbian constitution was adopted, known as Sretenje Constitution. Armistice Day is celebrated in memory of the day when the armistice was signed between the Allies of World War I and Germany on the 11th of November, 1918. Saint Sava is considered the patron saint of education and all the schools in Serbia. He's also the patron saint of our school. Professor Moriarty is Sherlock Holmes's mortal enemy. My sister loves video games with immortal characters – so-called immortality games. The series was voted the best teenage series of all times. My score is twice as good/bad as yours. Dragana ran half as fast as Relja. You can't compare these two things - that's mixing apples and oranges! It's water under the bridge! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређенојпрошлости и радњи које су почеле у прошлости и још увек трају The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за	

		изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости Stative verbs (look, seem, appear, sound, taste, smell...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Питања са Who...look like, What...look/taste/smell like, How (adjective)... Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... Twice/three times... as (adjective/adverb) as (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике, национална обележја и сл.); метафоричка употреба језика/идиоми. Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости. It's getting dark/late/cold/hotter... She's getting hungry/tired/better/worse... The weather is getting worse by the minute. What's bothering/puzzling you? I can't solve this problem. Who are you doing that for? I'm doing this for my classmate Milica. Where's Jacob? He's at a sleepover. / He's sleeping/spending the night at a friend's. He often sleeps over at Filip's house. How often do you sleep over at your friends' place? Who does the new teacher remind you of? He reminds me of my Australian uncle. This reminds me, have you applied for the competition yet? This is the first time I've used a crib sheet. Can I trust you with something? Anyone can use the application, can't they? The class teacher tells us to always report the absent students. I don't know what they are arguing about/who they are laughing at. My teacher says that the English drink the most tea in the world. My mum asks me who the message is from. My friend wants to know which team you support / whether/if you support Red Star or Partisan. Danilo asks how long I have kept my diary/blog. Jelena complains that she keeps forgetting her parents' birthdays! Do you know who I met yesterday?	

		What does UNICEF/the abbreviation stand for? What happens if students misbehave in class in your school? Do they get punished for their misbehaviour? I would/could help you if I had time now. What would you do if you were rich? The Harry Potter film series is based on Joanna Rowling's novels. Which book is the play based on? The story/novel is set in the 19th century. In my country a lot of children live in a single-parent family or in a family with a step-parent and step brothers and sisters. Some city people live in a high rise, but most people live in detached or semi-detached houses. International Mother Language Day is held on 21 February to promote awareness of linguistic and cultural diversity. How's Labour Day celebrated in your country? There are approximately 1000 giant pandas remaining in the world. It is estimated that/According to the statistics, 2 million alligators live in the state of Florida. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи Stative verbs (taste, smell, remind...) The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају и у изразима This is the first/second/third time... Други кондиционал Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must/can't/might/may/could) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple) Индиректне наредбе и молбе Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Gerund/Infinitive Питања са препозиционим глаголима Get + adjective(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји; метафоричка употреба језика/идиоми.	

		Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се говори о томе шта неко има/ нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих. He's a friend of mine. Is that a friend of your cousin's? My father owns a book/food stall. Who's the owner of that restaurant? This house has always belonged to my family. Who does that house belong to? Someday, I would like to possess a sailboat. How much money does he owe you? He owes me 100 dinars. Саксонски, нормански и дупли генитив Присвојне заменице mine, yours... Stative verbs (have, own, belong, possess, owe) (Интер)културни садржаји: однос према имовини	
AMAZING FEATS ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	-препознају и именују појмове који се односе на тему различитих животних изазова - разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање предмета, као и краће и дуже текстове који се односе на описивање радњи, стања и појава у садашњости, прошлости - опишу у неколико везаних исказа предмете, као и радње, стања и појаве у садашњости, прошлости - разумеју сложеније исказе који се односе на тражење и давање информација везаних за спортске догађаје и реагују на њих; - разумеју значај циљног језика у контексту комуникације на	Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. I went to the park with some friends of mine yesterday afternoon. We had a two months' holiday. What did you do on your holiday/spring/term break? We were having the time of our life! Why didn't you tell me about that? I didn't want you to know! My friend turned pale/jumped for joy when she heard the news. Who forgot their phone? When did the centre reopen? What was the first concert you went to? Who were you there with? My friends threw me a going away/goodbye/farewell party before I moved away/left the town/country. They saw me off at the airport. My dad couldn't afford to go to university, but I can now. Anastasija was able to answer all of her questions correctly, but I answered mine incorrectly. I misheard you. I was mistaken. She misunderstood my message. We were having a rehearsal while the storm was raging/when there was a power cut.	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовнe контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању

	глобалном нивоу. -разумеју основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. -пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност.	My mum told me to stop to buy some bread on my way home. The old lady asked/begged us to help her. I was voted the class president in the previous class meeting. Who was the book published by? It has been adapted into a film. The people have been stricken by a lightning. The cat's been run over by a car. I haven't been invited to the party. The industrial revolution started in the 18th century. YouTube, the popular video sharing website, was created in 2005. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе The Past Continuous Tense, све употребе Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Пасивни облик глагола у простим временима (Present Perfect Simple, Past Simple) Индириктне наредбе и молбе Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Герунд/Инфинитив Префикси mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости; метафоричка употреба језика/идиоми.	вежби по нивоима знања; праћење ученика приликом рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
NATURE ALL AROUND ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	-препознају и именују појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине -разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - размењују сложеније исказе који се односе на	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге и савете; усмено и писано договарање у вези са предлозима и учешћем у заједничким активностима; писање позивнице за прославу/ журку или имејла/ СМС-а којим се договарају заједничке активности; прихватање/ одбијање предлога и савета, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости, и давање одговарајућег оправдања/ изговора; образлагање спремности за прихватање предлога и савета, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл). There aren't enough computers for everybody; why don't we take turns to work on them? Fine, let's do that! Let's go out for ice cream - my treat this time! Well, I'm trying	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	описивање људи, њихових склоности навика и искустава; - описују људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства; - описују обавезе и задужења; - разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - описују жива бића предмете користећи сложенија језичка средства; - размењују информације везане за дату комуникативну функцију; - разумеју и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разумеју молбе и реагују на њих; - изражавају молбе користећи учтива језичка средства; -размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину.	to cut down on sweets, how/what about having some fruit salad instead? Why don't we split the bill? Let's start over, shall we? What do you mean? Can/Could you share a link to an example? Shall I ask him to join us? I think he would love that! He'd better not be late this time! Shall we meet at my place? Okay, what time? Is this time next week ok with you? That sounds good to me./That would be great! Would you like/Do you want me to help you with your English assignment? No thank you, I can manage. You should/ought to/had better leave or you'll miss your bus. Thank you but don't worry, I'll hurry up now. You shouldn't/had better not stick your nose in other people's business. It's impolite! Pets shouldn't be abandoned by their owners. It's irresponsible! The doctor advised me to have regular meals and a balanced diet in order to stay healthy. She also recommended taking up a sport instead of dieting. My parents told me not to put off doing things I have to do, because I could regret later. If I were you I would stop being late for school. You might get expelled. What would you do if you were in my place/shoes? Let's not split hairs about it! Should/Ought to/Had better за давање савета Изрази: How/What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Stative verbs (think, mean, sound...) Модални глаголи за изражавање предлога и вероватноће - can/could/may/might... Пасивни облик модалних глагола Заповедни начин (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на њих; метафоричка употреба језика/идиоми Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/ неслагање; усмено и писано тражење и изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања. I agree/disagree. So do I. / Well, I don't. I don't agree. Neither do I. / I don't agree either. / Well, I do!	петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		I didn't think of that - good idea! I guess/suppose we should never learn anything by heart. What exactly do you mean by 'lousy singing'? It's not a big deal/no biggie. That's embarrassing/correct/ incorrect/possible/impossible/regular/irregular/convenient/inconvenient/honest/dishonest... How incredible/disappointing! Stative verbs (think, guess, suppose, agree, disagree, believe, mean, promise...) Питања са What, Why, How... So/Neither/Either за изражавање слагања и неслагања. Префикси un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима; метафоричка употреба језика/идиоми. Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. Something's just crossed my mind. I've changed my mind. Have you made up your mind yet? I've lost my train of thoughts. / My mind's gone blank. Have you read/heard today's/yesterday's news? Have you passed to the next round? Has it stopped raining? I've misplaced my pen / miscalculated the numbers. He's gone bananas! The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза. You needn't take that subject. It's optional! You mustn't cheat in exams. It's illegal! I've had to study hard this month.	

		We had to make the decision in a split second. We can't both use the bike at once so we'll have to take turns. I'm underage – I'm not allowed in pubs! It's a rude question – you should apologise to the teacher! I don't think you should drink that water! I wouldn't swim here if I were you! My parents always remind me to throw the tissue in the bin after using it. The government/local authorities should/ought to take more care of the unemployed/homeless/poor/elderly / unemployed/homeless/poor/elderly people. In my country the young/young people are not permitted to vote until the age of 18. The Louvre is a must for visitors to Paris. These are dos and don'ts of social etiquette. Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, упозорења, правила понашања и присуства/одсуства обавезе: can/can't, must/mustn't, need/needn't, should/shouldn't, ought (not) to, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Употреба и изостављање одређеног члана у изразима: the unemployed/homeless/poor/elderly/young... и unemployed/homeless/poor/elderly/young... people (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	
TIME FOR A HOLIDAY! ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА	- препознају и именују појмове који се односе на тему путовања, забаве и активности у слободно време - разумеју краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности; - размењују сложеније информације које се односе на изражавање	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Who are you going to the prom with? When are you leaving for the airport? When does your plane leave? / What time is your flight? What time does the flight from Moscow arrive? Which platform does the train leave from? When does the rerun of season 1 begin? I guess/suppose it starts in 2 weeks' time. We're going to make up the missed class next week. Let me know when/the time! I'll leave school in 2 years' time. When will you leave school? What are you going to do after you leave school?	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

ОРИЈЕНТАЦИЈ У У ПРОСТОРУ	предвиђања и одлука; - опишу планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; -разумеју и саопштавају сложеније исказе који се односе на изражавање одлука и предвиђања – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности; – разуме краће низове исказа који описују просторне односе, оријентацију и правац кретања; - затражи и пружи обавештења о просторним односима, оријентацији и правцу кретања; - разумеју општи смисао и већину фраза и израза у текстовима на тему путовања.	Emma will turn 15 in 2 months. Noah might/may/could take part in the karate tournament/marathon race next week. I think the party will be over/finished by the time/before we get to Kristina and Helena's place! We'll figure out/decide what to do as soon as/when/after we all get together. See you when you get back! Take your umbrella in case it rains tonight! I'll tell on you to the teacher unless you stop! If it's a tie, will we be able to play another round? If I wish on a shooting star, will my wishes come true? What will happen if we keep littering? What would you do if you saw aliens? Would you run away or speak to them? The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавање будућних радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: may/might/could Going to за изражавање општих планова и намера, као и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (when, after, before, as soon as, by the time...) Stative verbs (promise, believe, think, guess, suppose, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Први и други кондиционал Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа Let's meet at	петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		the entrance to/exit from the museum! Could you tell me where the pedestrian area/zone / the main square / the city/town hall is. Go past the traffic lights and go straight on until you get to the roundabout. At the roundabout turn left. You can't miss it! I live as close/near as you from the school. The Science and Technology Park is twice as far as the Natural History Museum. What would happen if the Sun was twice as far from the Earth? Čačak is a large industrial town halfway between Kraljevo and Užice. The baker's/pastry shop is halfway between my home and school. I don't know where the icon is. It's on the left/right side/at the top/bottom / in the top/bottom left/right corner of the screen. Move over towards the door. I slipped as I stepped onto the platform. We went for a walk along the beach/river bank at dawn. The boys swam across the lake. This is the first time I've flown across the Atlantic. Предлошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: halfway between / on the left/right side / at the top/bottom / in the top/bottom left/right corner... Предлози са глаголима кретања: towards, onto, into, across, along... as + adjective + as: as close/near/far... as twice/three times... + adjective + as: twice/three times... as (far) as (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика.	
KILLING TIME ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА ИЗРАЖАВАЊЕ	- препознају и именују појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време - разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опишу догађаје у прошлости користећи	Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа What's the matter? My finger/hand is swollen. I've been stung by a bee. That must hurt! Let me have a look. Do you need some tissues? Are you fine with this? What's the matter with Helen? She's been bitten by a strayed	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура;

ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	једноставнија/ сложенија језичка средства; - упоређују и уочавају сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас; - разумеју краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размењују информације које се односе на догађаје у садашњости. - изразе своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама -разумеју основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. -пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. – разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; – упуту честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама	dog. She needs to go to hospital. Why haven't you called an ambulance? She wants us to help her. / She asks if we could help her. I've got goose bumps/butterflies in my stomach/stage fright. My schoolmates expect me to win/hope that I will win the race/game/competition. You needn't worry! We're on your side! What would you like to spend the money on? Who would you like to celebrate with if you won? Why are you smelling the food? What does it smell like? My hands smell of onions! Iva's tasting the coffee. She says it tastes awful. How do you like yours? Can I taste your pie? Liam felt embarrassed by his friends' insensitive remarks. He says they really hurt him. Sanja was pleased with her test results. She hopes to enrol in an art school if she passes her final exams with flying colours. Who wasn't happy with their marks? What were you good at as a child? I enjoyed being active, but now I'm really into/keen on studying. I've always been interested in clothes and fashion. Our parents have always taught us to treat people the way we want to be treated. I don't want this moment to ever end! I hope you make wonderful memories today! We need to laugh. Laughter is the best medicine! The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Stative verbs (be, want, wish, need, expect, hope, have, hurt, feel, smell, taste...) Need/Needn't Why don't/haven't you... Питања са препозиционим глаголима Придевско-предлошке фразе – interested in, keen on, pleased with, embarrassed by... Глаголско-предлошке фразе - be into... Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Први и други кондиционал Заповедни начин Gerund/Infinitive Негативни префикси un-, im-, ir-, il-...	правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

	из свакодневног живота; – тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	(Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/ недопадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања. How do you like this colour? I'd prefer a darker/lighter shade. My dog loves being cuddled/spending time with us. Would you fancy a drink? I didn't fancy swimming in that water. We enjoyed ourselves at the party. Please don't throw these photos away. They're really close to my heart! I like doing jumping jacks. They are great for warming up before my gym exercise! Cycling/Rollerblading is my most liked/preferred leisure activity. What's your family's favourite pastime? I would say our favourite pastime has always been watching informational videos / exploring interesting places closer to home. Yoda from the Star Wars series has been one of my best-loved science fiction characters for as long as I can remember. Who's your favourite film character? One third of the class prefers fantasy books, they say they expand their imagination. Stative verbs (like/dislike/love/hate/fancy/prefer...) Gerund/Infinitive Питања са What, Who, Why, Which, How... (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричка употреба језика/идиоми.	
SHOP TILL YOU DROP? ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	-препознају и именују појмове који се односе на тему куповине - разумеју сложенији опис предмета, радњи, стања и збивања; - опишу предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; - разумеју сложеније исказе који се односе	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано. It's only half-an-hour's drive / a couple of minutes' walk. He gave me a few tips/a piece of/some advice. They told us an interesting piece/a bit of information. She bought a bunch of grapes/flowers / a bar of chocolate/soap / a jar of honey/jam. The man was so weak that he could only take a sip of water. How much sugar do you take in your tea? Half a teaspoon, please.	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу;

	тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пруже одговарајуће информације које се односе на куповину; - разумеју и саопште исказе који се односе на изражавање количина и цена. – разуме краће низове исказа који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама. – разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; -упути честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;	I don't have as many DVDs as you! My sister doesn't eat as much chocolate as I do. There is ten times as much traffic in my town as in yours. The deep end of the pool is 2 metres deep. The shallow end is only half as deep. This jacket is twice as expensive as that one. How much is the return/one-way fare from London to Brighton? What's the bus fare in London? A single bus fare costs £1.50. How much did the roasted chestnuts cost? They cost 90 pence/cents a/per cone. How much did they weigh? They weighed 100 g. None of my classmates won the prize. Neither of my parents speaks/speak a foreign language. Саксонски генитив са временским периодима: half-an-hour's, couple of minutes'... Партитиви: a piece/bit/bunch/bar/jar/sip of... Twice/three times.../half as (adjective) as None/Neither (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple)	израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;
TECH IT EASY ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ	-препознају и именују појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - разумеју краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства;	Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/ нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/ услугу и реаговање на њу; изражавање извињења и захвалности.Can/Could/May I retake the listening text? I've misheard some questions. Can/Could/Will you rewrite the essay? You've misspelled/misspelt some words. Excuse me teacher, can you draw/pull/close the curtains? Ok, you put the light on. Can you now draw/pull/open them? Ok, let's have some sunlight in!	Праћење ученика сваког часа, од почетка до краја, кроз дијалог вођен између ученика и наставника, ученика и ученика; разумевања говора; разумевање краћег писаног текста; усмено изражавање; писмено изражавање; усвојеност лексичких садржаја; усвојеност граматичких структура; правопис; залагање на часу;

УПУТСТАВА	- разумеју и саопште сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа – разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; – упуту честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	Could/Would you come to my place tonight if you had time? Your place, sixish! Please don't tattle on me to my mother/teacher. / Don't be such a tattletale! Promise not to tell anyone! I promise! Stop showing off! Nobody likes a show-off! Stop arguing, will you? Can I tell my side if you let me talk? Stop beating around the bush and tell me what the problem is! She told me to stop making fuss about nothing! My mum asked/warned us to stop giggling. The head teacher promised to look into the matter. I'm sorry I overslept/overreacted. It's ok, make sure you don't do that again! Sorry to disturb/interrupt! Sorry, it wasn't on purpose. I'm truly sorry. Thanks for letting me stay/for waiting for me! Thank you, you've been very kind. Many thanks in advance! I (really) appreciate that/your help. Tell your parents I said thank you. Say hi for me! Pretty please! Happy anniversary! Better luck next time! Fingers crossed! Congrats on your exams! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Заповедни начин Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Индиректни предлози и савети Gerund/Infinitive Префикси over-, mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање и тражење упутстава. Choose a person in the classroom, but keep the name secret. Note down as much information about the person as you can. What shall we do next? Take turns to ask questions, and try to guess your partner's person! Find out about an eco-project in your country. Produce a leaflet explaining where it is and what happens there.	израда домаћих задатака и пројеката; петоминутне контролне вежбе и задаци; целочасовне контролне вежбе и задаци; табеле; упитници; илустрације; дидактичке игре; енигматске игре; диктати; тестовски задаци сопствене израде; праћење ученика при решавању вежби по нивоима знања; праћење ученика прилоком рада у групи; знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник; провера знања ученика и процена нивоа усвојено-сти целокупног градива путем годишњег теста тичких структура; правопис; залагање на часу; израда домаћих задатака и пројеката;

		What can I use this application for? Click on the photos if you want to find out more. If you want to make an appointment/need further information call our office at 555-333. I think I've been overcharged for my mobile phone bill. What shall/should I do first? Dial these numbers to speak to customer service... Read the exercise in silence/silently. Time's up! Put down your pens and hand in your tests. Sit tight! Sit up straight! Straighten your back! Behave yourself! Turn sideways! Why/What for? Move over to make room for some more students. Look me in the eye! Speak when spoken to! Don't speak/talk out of turn! Speak your mind! Don't blame me, it's not my fault! Don't wait for me! I might be long! Don't peek! It's none of your business! Don't touch the stove until it gets cool. Hold this for me! He told me to hold on to his arm. Tell me who the book belongs to. The P.E. teacher told/instructed us to pass the ball to each other/one another. Mind your step! Beware of the dog! Caution: wet floor! Danger: strong current! Don't limit your challenges – challenge your limits! Let go of bad memories and be happy! Заповедни начин Модални глаголи shall/should за тражење упутстава Модални глаголи за изражавање вероватноће: might/may/could Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Префикси over-, up-, in-, ir-, il-... Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на	

		јавним местима; значење знакова и симбола.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
BE YOURSELF	Оцену довољан 2 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - препознаје и именује основне појмове који се односе на тему описивања личности,личних интересовања и креативности -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме једноставније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи једноставна језичка средства у неколико везаних исказа; -разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим	Оцену добар 3 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - уз помоћ наставника изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију. -уз помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме једноставније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости уз помоћ наставника - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи једноставнија језичка средства; - уз помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи једноставнија језичка средства у неколико везаних исказа; -разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота	Оцену врло добар 4 добија ученик који испуњава следеће захтеве: - поставља и одговара на 2-3 повезана питања који се односе на тему описивања личности,личних интересовања и креативности -уз мању помоћ наставника разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи јсложенија језичка средства; - уз мању помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи слојенија језичка средства у неколико везаних исказа; -разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим	Оцену одличан 5 добија ученик који испуњава следеће захтеве: -разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - самостално и правилно размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости - самостално размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи јсложенија језичка средства; - самостално описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи слојенија језичка средства у неколико везаних исказа; - самостално пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -самостално разменјује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију

	аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. - уз већу помоћ пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају једноставним језичким средствима -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се	и прихвата постојање разлика. - уз помоћ пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности и једноставним језичким средствима -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -Поштујући правопис преписује ,а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. - уз мању помоћ пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију —самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
AMAZING FEATS	препознаје и именује појмове који се односе на тему различитих животних изазова и филмске уметности - уз већу помоћ наставника разуме једноставне исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости и садашњости - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости и садашњости користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника	препознаје и именује појмове који се односе на тему различитих животних изазова и филмске уметности - уз помоћ наставника разуме једноставне исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости,садашњости и будућности - уз помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости,садашњости и будућности користећи једноставна језичка средства; - уз помоћ наставника описује	препознаје и именује појмове који се односе на тему тему различитих животних изазова и филмске уметности - уз мању помоћ наставника разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости,садашњости и будућности - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у користећи прошлости,садашњости и будућности сложена језичка средства;	препознаје и именује појмове који се односе на тему тему различитих животних изазова и филмске уметности - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у - самостално прошлости,садашњости и будућности и правилно размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложена језичка средства; - самостално и правилно описује жива бића предмете користећи

	описује предмете, радње, стања и појаве користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за спортске догађаје и реагује на њих; -поштујући правопис преписује ,а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се	предмете, радње, стања и појаве користећи једноставна језичка средства; - уз помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - уз помоћ наставника размењује информације везане за спортске догађаје повезујући неколико краћих исказа у смислену целину. -Поштујући правопис преписује ,а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио.	- уз мању помоћ наставника описује предмете, радње, стања и појаве користећи сложена језичка средства; - уз мању помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - размењују информације, везане за спортске догађаје повезујући неколико краћих исказа у смислену целину -уз мању помоћ наставника разуме значај циљног језика у контексту комуникације на глобалном нивоу -разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слуша/гледа у смисленим целинама уз мању помоћ наставника -активно учествује настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -уз мању помоћ наставника пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе	сложена језичка средства; - самостално и правилно размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - размењују информације, везане за спортске догађаје повезујући неколико краћих исказа у смислену целину -разуме значај циљног језика у контексту комуникације на глобалном нивоу -разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слуша/гледа у смисленим целинама -активно учествује настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе
The first written test	разуме и употреби најједноставније лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у првој и другој теми примени најједноставније садржаје из прве и друге теме	разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у првој и другој теми примени једноставне садржаје из прве и друге теме исправно реши најмање	разуме и употреби основне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у првој и другој теми примени основне садржаје из прве и друге теме исправно реши већину задатака	разуме и употреби сложеније лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у првој и другој теми примени већину садржаја из прве и друге теме исправно реши скоро све или

	исправно реши најмање трећину задатака	половину задатака		све задатке
Nature all around	препознаје и именује појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине -уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; - - описује обавезе и задужења; - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и речи у садашњости и прошлости; - описује жива бића предмете користећи сложенија језичка средства; - размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - разуме и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разуме молбе и реагују на њих; - изражавају молбе користећи	-препознаје и именује појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине -уз помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - размени једноставније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; - уз помоћ наставника описује људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства – уз помоћ наставника описује обавезе и задужења	препознаје и именује појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - уз мању помоћ наставника размени сложеније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; -уз мању помоћ наставника описује људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства -уз мању помоћ наставника описује обавезе и задужења размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину- - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	- препознаје и именује појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; -размени сложеније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; -самостално описује људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства -самостално наставника описује обавезе и задужења размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

	учтива језичка средства; - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се			
Time for a holiday!	-препознаје и именује појмове који се односе на тему тему путовања,забаве и активности у слободно време -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз већу помоћ наставника користи елементарне и најфреквентније речи и изразе предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и уз помоћ наставника употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - уз већу помоћ наставника размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - уз већу помоћ наставника разуме општи смисао и изразе у текстовима на тему путовања -уз већу помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се	-препознаје и именује појмове који се односе на тему тему забаве и активности у слободно време -уз помоћ наставника разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз помоћ наставника користи елементарне и најфреквентније речи и изразе предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и уз помоћ наставника употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - уз помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - уз помоћ наставника размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - уз помоћ наставника разуме општи смисао и већину фраза и израз у текстовима на тему путовања -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -уз помоћ наставника опише планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности	препознаје и именује појмове који се односе на тему тему забаве и активности у слободно време - разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз користи елементарне и најфреквентније речи и изразе предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - разуме општи смисао и већину фраза и израз у текстовима на тему путовања - примени једноставне садржаје предвиђене темом -уз мању помоћ наставника опише планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; -препозна основне елементе	-препознају и именују појмове који се односе на тему тему забаве и активности у слободно време -точно, са лакоћом и самостално комуницира у усменом и писменом облику користећи једноставна језичка средства у вези са темом -изражава се на задату тему у неколико логички повезаних исказа -повеже ново знање са постојећим -константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење -разуме и употреби сложеније лексичке и граматичке структуре предвиђене темом -примени већину садржаја из наставне теме -разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз користи елементарне и најфреквентније речи и изразе предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука;

		будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; -учествује у активностима на часу и труди се -препозна основне елементе културе народа чији језик учи -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом	културе народа чији језик учи - примени основне садржаје предвиђене темом - поштује правила учтиве комуникације - схвата корелацију између наставних предмета - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	исказивање планова и намера у будућности - размеђује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима на тему путовања - примени једноставне садржаје предвиђене темом -самостално опише планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи - примени основне садржаје предвиђене темом - поштује правила учтиве комуникације - схвата корелацију између наставних предмета - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
Killing time	препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - уз већу помоћ наставника	препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -уз помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - уз помоћ наставника разуме	- препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне,	- препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне,

	разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника изразе своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - уз већу помоћ наставника разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и уз већу помоћ наставника користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се	краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости - уз помоћ наставника опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства - уз помоћ наставника изразе своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - уз помоћ наставника разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - уз помоћ наставника пружа одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и уз помоћ наставника користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања -уз помоћ наставника упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас	уобичајене и тренутне радње; - уз мању помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости - уз мању помоћ наставника опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства - изрази своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - пружи одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања -упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	уобичајене и тренутне радње; - самостално размењује информације које се односе на догађаје у садашњости - самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства - изрази своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - пружи одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања -упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас- - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
Shop till you drop?	препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине	препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине - разуме једноставнији опис	препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине - разуме једноставнији опис	препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине - разуме једноставнији опис

	- разуме једноставнији опис предмета, радњи, стања и збивања; - уз помоћ наставника разуме једноставније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и уз помоћ наставника саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена- - уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се	предмета, радњи, стања и збивања; - уз помоћ наставника разуме једноставније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - уз помоћ наставника пружа одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена - уз помоћ наставника опише предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; ---препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени једноставне садржаје предвиђене темом	предмета, радњи, стања и збивања; - разуме сложеније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пружи одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена - уз мању помоћ наставника опише предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени основне садржаје предвиђене темом - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима	предмета, радњи, стања и збивања; - разуме сложеније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пружи одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и самостално саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена - самостално опише предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени већину садржаја предвиђене темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима
The second written test	разуме и употреби најједноставније лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у четвртој, петој и шестој теми примени најједноставније садржаје из четврте, пете, шесте	разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у четвртој, петој и шестој теми примени једноставне садржаје из четврте, пете, шесте и седме теме	разуме и употреби основне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у четвртој, петој и шестој теми примени основне садржаје из четврте, пете, шесте и седме теме	разуме и употреби сложеније лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене градивом у четвртој, петој и шестој теми примени већину садржаја из четврте, пете, шесте и седме теме

	и седме теме исправно реши најмање трећину задатака	исправно реши најмање половину задатака	исправно реши већину задатака	исправно реши скоро све или све задатке
Tech it easy	препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; -уз помоћ наставника разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа -уз већу помоћ наставника уочава основне елементе циљане културе -учествује у активностима на часу и труди се	препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - уз помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - уз помоћ наставника опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; -уз помоћ наставника разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа - уз већу помоћ наставника уочава основне елементе циљане културе -уз помоћ наставника опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; ---препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени једноставне садржаје предвиђене темом	препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - уз мању помоћ наставника опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа -- уз мању помоћ наставника упоређује и уочава основне елементе циљане културе - препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени основне садржаје предвиђене темом -самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - примени основне садржаје из наставне теме	препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа -- самостално упоређује и уочава основне елементе циљане културе -примени већину садржаје предвиђених темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење -повеже ново знање са постојећим -самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - активно учествује у настави, мотивисан је, заинтересован, сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима

4.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе и учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
КОМПОЗИЦИЈА Примена принципа компоновања. Простор и пропорције (ергономија, перспектива).	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – бира одговарајући прибор, материјал, технику, уређај и апликативни програм за изражавање идеја, имажинације, емоција, ставова и порука; – користи разноврсне податке и информације као подстицај за стваралачки рад; – примењује знања о елементима и принципима компоновања у стваралачком раду и свакодневном животу;	Стицање осећаја за формат и врсту садржаја употребом основних ликовних елемената у склопу композиције. Стварање композиције и композиционог решења уз проширивање искустава у ликовном изражавању. Развијање ликовног сензибилитета за композицију и простор, учесталом вежбом на малим радовима цтежу. Развијање осећаја за самостални рад. Стицање знања о равнотежи облика у простору. Стицање доследности и систематичности у раду.	Прати се стварање композиционог решења. Вежба се стварање колорита у композицији. Врши се естетска анализа радова. Врши се провера знања о коришћењу разних техника, путем усменог изражавања.
НАСЛЕЂЕ Културна баштина (значај, заштита и промоција наслеђа). Најзначајнија уметничка остварења и уметници, локалитети и споменици на територији Србије и у свету.	– реализује једноставне ликовне пројекте, самостално и у сарадњи са другима; – дискутује аргументовано о својим и радовима других уважавајући различита мишљења; – прави презентације усклађујући слику и текст и приказујући кључне податке и визуелне информације; – тумачи садржаје одабраних уметничких дела и одабрану визуелну метафорику;	Упознају се са уметничким занимањима и њиховим продуктима. Упознају се са савременим технологијама које се могу применити у уметности. Упознају се са културном баштином. Повезују стечена знања са светом који их окружује, кроз развијање креативног мишљења, слободе форме и изражавања.	Прати се ток израде пројекта и реализација. Вреднује се вештина и способност коришћења других техника и материјала у раду. Праћење да ли ученик разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним ументностима. Врши се естетска анализа радова.
КОМУНИКАЦИЈА Декодирате слике (теме, мотиви, поруке, метафора, алегорија, пиктограми...) Пројекти (цртеж, слика, скулптура, дигитална фотографија, филм, анимација, игрице, стрип, графити, мурал, инсталације, шминка и боди арт, одевне комбинације и детаљи...).	– разговара о значају културне баштине за лични развој, развој туризма и очување културног идентитета земље.	Успостављањем корелације са садржајима предмета информатика и рачунарство, техника и технологија, грађанско васпитање или веронаука, као и са осталим предметима који предвиђају медијско описмењавање, стиче се осећај за самостални стваралачки рад на прикупљању извора, података и информација. Развијање медијске писмености и способности	Прати се стварање исхода кроз разговор о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха. Вежба се стварање дигиталне фотографије. Врши се естетска анализа радова (кадар, селфи и аутопортрет). Врши се провера знања о коришћењу разних

		визуелног споразумевања. Развијање осећаја за самостални рад. Стицање знања о историјским, религијским и митолошким темама; појам оригинала, копије и плагијата; дигитална фотографија (кадар, селфи и аутопортрет); анимација, сцена (обједињавање покрета, игре и звука); презентације.	техника у изради презентација.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
КОМПОЗИЦИЈА	Ученик уз помоћ наставника користи традиционалне технике и одабрана савремена средстава за ликовно изражавање. Изражава елементе емоције, стање или имагинацију кроз ликовне илустрације у основним примерима и уз помоћ наставника.	Обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи на једноставним примерима, кроз материјале и технике. Ученик обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи.	Ученик познаје и користи традиционалне технике и одабрана савремена средства за ликовно изражавање. Ученик у већини случајева и самостално обликује композиције примењујући знања о пропорцијама и перспективи.	Ученик остварује веома значајан напредак и висок степен ангажовања у коришћењу традиционалне технике и одабраних савремених средстава за ликовно изражавање. Ученик самостално долази до креативног ликовног изражавања и то чини одабраним ликовним елементима (емоције, стање или имагинацију).
НАСЛЕЂЕ	Ученик уз наставникову помоћ уме да представи своје и радове других. Учествоје у реализацији предложених идеја за обилазак места и установа културе. Упознат је са занимањима у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно у мањем броју случајева. Уме да реализује предложену идеју за обилазак места и установа културе. Уз саветодавни рад са наставником разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно. Уме да понуди решења у мањем броју примера, али и да реализује предложену идеју за обилазак места и установа културе. Разматра своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.	Ученик уме да представи своје и радове других кратко, аргументовано и афирмативно. Предлаже и реализује идеје места и установа културе. Препонаје своја интересовања и могућности у односу на занимања у визуелним уметностима.
КОМУНИКАЦИЈА	Ученик уз помоћ наставника у појединим темама користи изворе, податке и	Ученик користи у мањој мери одабране изворе, податке и информације као	Ученик користи одабране изворе, податке и информације као подстицај	Ученик самостално користи одабране изворе, податке и информације као подстицај

	информације као подстицај за стваралачки рад. Подстицан наставниковим упутствима учествује у разговору о одабраним садржајима. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије.	подстицај за стваралачки рад. Учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха. Учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију, као и у раду тима који прави презентације о одабраним темама. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије.	за стваралачки рад. У мањој мери иницира, али учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије. Учествује у већини одабраних заједничких креативних радова који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију. Прави у тиму презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације.	за стваралачки рад. Самостално иницира или учествује у разговору о одабраним идејама, темама или мотивима у уметничким остварењима различитих култура и епоха. Уважава себе и друге када снима, обрађује и дели дигиталне фотографије. Учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности и/или уметност и технологију. Прави самостално презентације о одабраним темама повезујући кључне текстуалне податке и визуелне информације.

4.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да - упознају музичке културе путем обраде тема повезаних са музиком различитих епоха; -развију музикалност и креативност; -негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Упознавање музике различитих епоха и извођење музике РОМАНТИЗАМ -Клавирска музика романтичара: стилизација нових игара (мазурка, полонеза и др.), романтичарске минијатуре. -Програмска музика романтизма. - Опера и балет романтичара (Росини, Вебер, Верди, Вагнер, Бородин, Чајковски). - Симфонија романтичара. - Романтичарски концерт. - Националне школе у романтизму. -Српска музика 19. века: Станковић, Маринковић, Мокрањац.	Ученик уме да: –репозна основне елементе музичке писмености – опише основне карактеристике: –музичких инструмената; –историјско-стилских периода; –музичких жанрова; –народног стваралаштва. Ученик уме да анализира повезаност: –музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком; – изражајности (нпр. брз темпо са живахним карактером); – структуре и драматургије одређеног музичког жанра (нпр. оперски финале са – догађајима у драми); –облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота. Ученик: – зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела; – разуме историјске и друштвене околности настанка жанра и облика музичког	У програму наставе музичке културе за осми разред истакнуто место има стицање знања о музици, које се остварује праћењем њеног развоја у различитим епохама. Циљ наставе заснован је на обради тема значајних за разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, жанрова и облика, као и истакнутих стваралаца и извођача. Ови циљеви се остварују слушањем музичких дела и активним музицирањем (певање и свирање). Основе музичке писмености и музичко-теоријски појмови у оваквом приступу планирани су у функцији бољег разумевања музике и музичког дела. Основни принцип у остваривању циљева и задатака наставе музичког васпитања јесте активно учешће ученика на часу. У том процесу неопходно је на једном часу обухватити различита подручја из програма предвиђеног за тај разред и комбиновати различите методе и облике рада у настави. Час посвећен само једном подручју и извођен само једном методом (применом само једне методе) није дидактички и методички осмишљен, делује демотивационо и монотono – незанимљив је за ученике. Реализација наставе музичке културе: –стицањем знања о музици; –певањем, свирањем и стицањем музичке писмености; –слушањем музике; – неговањем децјег музичког стваралаштва. Групним и појединачним певањем или свирањем развија се интересовање ученика за активно учествовање у музичком животу своје средине. Стицање знања Ученици усвајају знања о делатности музичке професије. За усвајање и утврђивање садржаја наставе музичка култура у осмом разреду, треба користити следеће наставне методе: дијалoшкy, методу демонстрације и показивања, монолошкy	Да би се остварио процес праћења напредовања и степена постигнућа ученика у настави музичке културе, неопходно је да наставник претходно упозна музичке способности сваког ученика. Вредновање усвојеног знања и оцењивање ученика у настави спроводи се организовано. У поступку вредновања знања, наставник посебно прати развој сваког ученика, његов рад, залагање, интересовање, став, умешност, креативност и слично. Такође, наставник прати развој личности у целини и објективно процењује колико је ученик савладао програмске захтеве. Смисао и сврха оцењивања у настави музичке културе не треба да се односе искључиво на оцену и процену музичких способности, већ је потребно да буду у функцији награде и подстицања за залагање, интересовање, љубав према музици. Оцену треба користити као облик мотивације: она треба ученике да мотивише на музичке активности и на бављење музиком, у складу с њиховим стварним способностима и потребама. Домаће писмене задатке или писане текстове, контролне задатке и слично не примењивати у настави музичке културе ни у једном разреду. Наставни садржаји музичке културе остварују се само у школи.
МУЗИКА XX ВЕКА -Правци музике XX века: експресионизам, неокласицизам, модерна и постмодерна. -Џез у музици XX века. -Примењена музика (филм и позориште). Жанрови популарне музике. -Традиционални жанрови у XX веку: опера, балет, симфонијска и концертантна музика. -Српска музика XX века: Коњовић, Христић,			

Милојевић. Модерна и постмодерна у српској музици.	фолклора; – критички и аргументовано образлаже свој суд; – уме креативно да комбинује изражајне музичке елементе у естетичком контексту (одређени музички поступак доводи у везу са жељеним ефектом). Ученици умеју да: – препознају теме из познатих композиција домаћих и страних аутора; – упознају музику различитих жанрова ; – буду ангажовани у свим музичким активностима и сами стварају музику; – активно учествују у припремању програма за такмичења и јавне наступе; – стечена стваралачка искуства и искуства у слушању музике користе за процену својих и других музичких дела.	и др. Приликом обраде тема обавезно користити очигледна средства и увек их повезивати са слушним примерима и извођачком праксом. Слушање музике У области СЛУШАЊА МУЗИКЕ ученик уме на основу слушања музичких примера да именује: – музичке изражајне елементе; – извођачки састав; – музичке жанрове; – српски музички фолклор. – опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опажених музичких елемената (нпр. узбуркана мелодија као резултат специфичног ритма, темпа, агогике, динамике, интервалске структуре); – препозна структуру одређеног музичког жанра; – структуралном и драматуршком димензијом звучног примера; – жанровским и историјско-стилским контекстом звучног примера; – контекстом настанка и применом различитих облика музичког фолклора. Основе музичке писмености – Обнављање стечених знања из музичке писмености на конкретним музичким примерима (предзнаци, ознаке за динамику и темпо, нотне вредности, обрађене лествице). – Анализа музичких елемената и карактеристика (темпо, карактер). – Упознавање функције елемената музичке писмености и извођачких састава. Извођење песама по слуху и из нотног текста: – указивање на значај правилне хигијене гласа, стална брига о положају тела при певању, вежбе за певачко дисање, вежбе артикулације, распевавање уз инструменталну пратњу и без ње, певање каденце; – учење песме почиње увођењем у тематику, затим следи наставничко тумачење литерарног текста са наглашавањем васпитних елемената; – приликом учења песама по слуху прво се	
Упознавање музике различитих епоха и извођење музике Примењивати стечена знања о музици различитих епоха кроз музичке примере. ОСНОВЕ МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ Стечена знања из музичке културе проширивати и примењивати на примерима за певање и свирање.			
СТВАРАЊЕ МУЗИКЕ – Подстицање музичке креативности кроз импровизацију на доступним инструментима. – Стварање децијих композиција.			

		демонстрира оригинални облик песме (у темпу, са динамиком), а затим се врши једноставна анализа песме због разумевања форме (заједничко уочавање понављања и контраста); – приликом учења песама из нотног текста прво се врши анализа записа песме (уочавају се: кључ, предзнаци, такт уз пробу тактирања, динамичке и артикулационе ознаке, дужине и имена тонова), затим се нотни текст ишчитава <i>parlato</i> (са понављањима док се текст не утврди), уради се вежба распевавања и прелази на певање док наставник свира мелодију; – осмишљавање почетне интонације песме остваривати инструменталним уводом; – песма се учи по деловима и фразама, уз инструменталну пратњу која се у почетку своди на мелодију (аранжмане додати тек пошто је песма научена); – теже ритмичке фигуре и мелодијске скокове обрађивати комбиновањем понављања и увежбавања; – током учења непрекидно инсистирати на изражајном и доживљеном певању. Музичко извођење У области МУЗИЧКОГ ИЗВОЂЕЊА ученик уме да: – пева једноставне дечје, народне или популарне композиције; – изводи једноставне дечје, народне или популарне композиције на бар једном инструменту; – изводи разноврсни музички репертоар певањем и свирањем, као солиста и у школским ансамблима; – свира на инструменатима Орфовог инструментаријума; – свира на фрулици, мелодици, тамбури, гитари и другим доступним инструментима; – свира примере из музичке литературе. Музичко стваралаштво У области МУЗИЧКОГ	

		СТВАРАЛАШТВА ученик уме да: – направи музичке инструменте, користећи предмете из окружења; –осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела; –изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним музичким инструментима; –учествује у одабиру музике за дати жанровски и историјски контекст; – осмишљава пратеће аранжмане за Орфов инструментаријум и друге задате музичке инструменте; –импровизује и/или компоњује мање музичке целине (ритмичке и мелодијске) у оквиру различитих жанрова и стилова; –осмисли музику за школску представу, приредбу, перформанс; –импровизује мелодије на задати текст.	

НАСТАВНЕ ТЕМЕ	КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
ЧОВЕК И МУЗИКА	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и

	стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)			прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђеби на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоимапосебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)

СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија оцену одличан(5)
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања, добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања, добија

				оцену одличан(5)
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су већ утврђени у делу основног нивоа постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођени стандардима постигнућа и ангажовањем ученика добија оцену довољан(2)	Ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално испуњава ње захтева који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда и постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз ангажовање ученика,добија оцену добар(3)	Ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности,самостално,испуњавање захтава који су утврђени на основном и средњем нивоу,као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз висок степен ангажовања,добија оцену врло добар(4)	Ученик који остварује веома значајан напредак у остваривању програма предмета у потпуности самостално испуњавање захтева који су утврђеби на основном и средњем нивоу,као и већину захтева са напредним нивоимапосебних стандарда постигнућа,односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа,уз веома висок степен ангажовања,добија оцену одличан(5)

4.5. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ИСТОРИЈА</i>		РАЗРЕД:ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:: је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

1.Основи проучавања прошлости Основне одлике периода од завршетка Првог светског рата до наших дана. Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, дигитални) 2. Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата Последице Великог рата (демографски и материјални губици, одраз рата у друштвеном и културном животу, Мировна конференција у Паризу – нова карта Европе и света). Револуције у Русији и Европи (узроци, ток и последице). Стварање југословенске државе (југословенска идеја, процес и носиоци уједињења, међународно признање и границе). Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету (либералне демократије, тоталитарне идеологије, економске кризе; култура, наука и уметност, свакодневни живот Југословенска краљевина (простор, становништво и	– смешта кључне догађаје, појаве и процесе из савремене историје на временској ленти; – уочи динамику различитих историјских појава и промена на историјској карти; – пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихове сазнајне вредности; – анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију аутора – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба; образложи значај и улогу истакнутих	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ Посета локалном музеју и културно-историјским споменицима, историјском архиву, евентуално виртуелна посета музеју, локалитету... Проналажење примера од стране ученика Коришћење ДАТА СТАТУС-овог е - уџбеника: тестови, видео записи са питањима, ППТ; едмодо платформе и др.	Ученици ће лекције обрађивати кроз филмове, серије и документарце, радиће амализе, презентације, писаће биографије... Уколико буду услови дозвољавали организоваће се посете Музеју, Архиву. Посматрање и стално праћење ученика. Разговор са ученицима. Оцењивање ученика. Ученички радови, презентације, семинарски радови. Ученици ће лекције обрађивати кроз филмове, серије и документарце, радиће амализе, презентације, писаће биографије... Уколико буду услови дозвољавали организоваће се посете Музеју, Архиву. Посматрање и стално праћење ученика. Разговор са ученицима. Оцењивање ученика. Ученички радови, презентације, семинарски радови.

друштво; конституисање државе, политички живот; међународни положај; економске прилике; култура, улога двора; национално и верско питање). Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић 3. Други светски рат – узроци, међународне кризе, сукоби и освајачка политика тоталитарних држава; почетак и ток рата, зараћене стране, савезништва, фронтони, најважније операције, нови начини ратовања; ратна свакодневица; страдање цивила и ратни злочини; крај рата, победа антифашистичке коалиције. Југославија и српски народ у рату – улазак у рат, војни пораз, окупација, подела квислиншке творевине; геноцид и злочини; устанак, антифашистичка борба и	личности у датом историјском контексту; – уочи елементе континуитета и дисконтинуитета српске државности; – изведе закључак о повезаности националне историје са регионалном и светском, на основу датих примера; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту; – препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права		

грађански рат; војне операције, живот у рату. Последице рата – људски и материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН. Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II Карађорђевић, Драгољуб Михаиловић, Јосип Броз, Милан Недић, Анте Павелић, Диана Будисављевић 4. Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата Свет после Другог светског рата – блоковска подела, трка у наоружању, глобална димензија хладног рата, ратна жаришта и кризе, деколонизација, европске интеграције, покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност ; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури. Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита	наведе примере како су идеје о родној, верској и етничкој равноправности утицале на савремене политичке прилике и развој друштва; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду		Ученици ће лекције обрађивати кроз филмове, серије и документарце, радиће амализе, презентације, писаће биографије... Уколико буду услови дозвољавали организоваће се посете Музеју, Архиву. Посматрање и стално праћење ученика. Разговор са ученицима. Оцењивање ученика. Ученички радови, презентације, семинарски радови.

Хрушчов,Махатма Ганди, МартинЛутер Кинг,Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, АлександарРанковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, Мира Траиловић, Душан Ковачевић 5.Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесим Свет после хладног рата – пад Берлинског зида; слом комунизма у Европи, распад СССР-а, нова политичка карта Европе, стварање Европске уније, доминација САД, локални конфликти и интервенције великих сила, процеси глобализације, Четврта индустријска револуција (дигитални медији, интернет, друштвене мреже и мобилна телефонија), претња тероризма, миграције, савремени културни покрети. Српски народ на крају 20. и почетком 21. века – криза СФРЈ 80-тих година, међунационалне тензије, увођење вишестраначког политичког система, распад СФРЈ, грађански рат и стварање нових државнтернационализација сукоба и међународне интервенције, економске прилике и свакодневни живот, ратни злочини, страдање цивилног становништва, разарање културног наслеђа, НАТО агресија на СРЈ, последице ратова, политичке промене	савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу; – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва; – објасни значење појмова геноцид и Холокауст;		

2000. године, Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница	– идентификује узроке, елементе и последице историјских сукоба и ратова и дискутује о могућим начинима превенције конфликта; осмисли, спроведе и презентује резултате истраживања заснованог на одабраним историјским изворима и литератури, користећи ИКТ		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
1 .Основи проучавања прошлости 2.Европа, свет српски народ у Југословенској држави између два светска рата 3.Други светски	именује периоде прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје – повезује историјске изворе са установама у којима се чувају ученик именује стварање нове државе, Краљевине СХС и Краљевине Југославије -познаје основне	– именује Савремено доба и наводи граничне догађаје – користи основне историјске појмове -може да објасни појмове фашизам, нацизам, комунизам, економска криза... -зна да наброји важније личности и основне податке о њима. -може да наведе имена Краљева, важнијих	– пореди историјске периоде – разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду -зна прецизне временске одреднице -може на карти да пронађе сва места и државе ,градове итд. значајне за овај период и препозна све личности са слика	– пореди различите историјске изворе и рангира их на основу њихових сазнајних вредности -зна специфичне детаље везане за међуратни период. -уочава повезаност између националне и опште историје.

рат	временске одреднице трајања овог периода. -може оквирно да пронађе на ист.карти важније државе тог периода. -познаје основне временске одреднице -може да пронађе на карти фронтове и важније државе оквирно.	председника Влада и странака. -може да наброји важније битке и личности. -зна да објасни појмове Тројни пакт и СССР	-зна да одреди прецизно временске одреднице битака, капитулација итд. -може на карти да пронађе већину историјских места важних за Други светски рат. -проналази историјска места у Југославији у вези рата	-зна специфичне детаље везане за Други светски рат. -зна који су важни извори и да изврши критику историјских извора. -учава повезаност националне и опште историје Другог светског рата -зна да изврши критику историјских извора
Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима	именује најважније појаве из националне и опште историје у периоду хладног рата - <u>именује најважније појаве из опште историје</u>	- <u>зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</u> - <u>зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</u>	- Сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту – Приказује на историјској карти динамику различитих историјских појава и промена у савременом добу	– Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву: односи између великих сила – Уочава утицај историјских догађаја, појава и процеса на прилике у савременом друштву

4.5.ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА	РАЗРЕД: ОСМИ

Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси Географски положај Србије Историјско-географски развој Србије Симболи Србије Границе и проблеми пограничних крајева. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ -Геотектонски процеси	– учествује у предлагању и реализацији истраживачког пројекта у локалној средини; – анализира тематске карте и статистичке податке и графички их приказује; – одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; – анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије; – опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства	Исход: <i>ученик ће бити у стању да одреди географски положај Србије и доведе га у везу са историјско-географским развојем; анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије</i>, потребно је објаснити етимолошко значење термина Србија, симболе отаџбине, компоненте географског положаја, њене границе, облик и величину територије, указати на то да на географски положај Србије утиче поливалентност, контактност и транзитност њене територије у смислу спајања и прожимања различитих елемената географског простора, који су одговорни за развој, организацију, функционисање и трансформацију територије. Објаснити да су се компоненте географског положаја, мењале кроз историју неке од функција, утицале на промене значаја коју је Србија имала у историји и коју има данас. Објаснити да географски положај Србије може бити апсолутан и релативан. На основу тога издвојити две компоненте апсолутног географског положаја: математичко-географску и физичко-географску. Такође, издвојити и компоненте релативног географског положаја: културно-географску, политичко-географску, саобраћајно-географску и економско-географску. Објаснити ученицима да је територија Србије повезана и интегрисана, да њена тродимензионалност подразумева копно, ваздушни простор изнад копна и Земљину унутрашњост испод копна, као и да је њен квалитет дефинисан економским параметрима који зависе од квалитета и квантитета природних ресурса, као што су на пример, плодност земљишта, рудно богатство, однос обрадивих и необрадивих површина и биолошка разноврсност.	-Иницијално тестирање, упознавање са начином оцењивања; - ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада-географске вештине; - ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада у писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл; - сумативно и формативно оцењивање; - критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора;

на територији Србије -Сеизмизам Србије -Тектонски облици рељефа -Падински процеси и рељеф настао деловањем воде -Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека. -Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека -Климатски фактори и елементи -Климатске области у Србији -Подземне воде Србије -Реке Србије -Језера Србије -Заштита вода и заштита од вода -Земљишта Србије -Распрострањеност биљног и животињског света	водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простор– опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије; – класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне; – анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије; – класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије; – наводи начине коришћења вода Србије; – препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода; – доведи у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора;	Исход:<i>ученик ће бити у стању да анализира карактеристике граница и пограничних крајева Србије</i>, важно је издвојити граничне прелазе Србије према суседним државама и објаснити централно језгро – колевку државне идеје, центар интеграције и фактор кохезије њене територије. Овај садржај треба реализовати у складу са одговарајућим садржајима из историје. избегавати фрагментарно учење историјских чињеница везаних за промене величине територије Србије јер то има најкраће трајање у памћењу, већ их треба повезати са утицајем историјских догађаја на савремени географски развој, чиме се постиже најјачи трансфер у стицању других знања и вештина. Поред тога, објаснити како различите историјске околности и економска развијеност утичу на динамичне промене у географском простору Србије. У циљу подстицања толеранције код ученика, указати на постајање различитих етничких и културних група у пограничним територијама Србије. Оспособити ученике да израђују тематске карте о Географском положају, границама и величини територије Србије користећи неме карте, на којима се могу издвојити различити садржаји везани за ову наставну тему. Исход-<i>ученик ће бити у стању да опише узроке и последице геотектонских процеса на територији Србије</i>, кључно је да ученик опише геотектонски положај и геотектонску рејонизацију Србије сагледавањем односа Евроазијске и Афричке литосферне плоче, објасни механизме настанка и обликовања рељефа на простору Србије и именује значајне морфоструктурне облике рељефа у Србији. Ученик ће бити у стању да препозна и наведе облике рељефа који настају тектонским покретима и вулканизмом, објасни процес настанка земљотреса и наведе најугроженије зоне и изведе закључке о појави	- усмено испитивање, - целочасовна провера знања путем контролне вежбе; - праћење реализације домаћих задатака , - израда презентација, пројеката, семинарских радова, - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем-географске вештине; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти (израда тематских карата). - Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем

		савременог сеизмизма као и одсуство активног вулканизма на територији Србије. Упознати ученике са мрежом сеизмолошких станица Србије и различитим начинима прикупљања података о трусној активности на подручју Србије у реалном времену, размени података са земљама у окружењу и компјутерским програмима за аутоматско лоцирање и извештавање. Исход: <i>ученик ће бити у стању да класификује облике рељефа на територији Србије и именује репрезентативне.</i> Ученике треба упознати са генетским и основним морфолошким типовима рељефа као и њиховом распрострањеношћу уз помоћ географске карте Србије. Исход је остварен уколико је ученик у стању да опише деловање унутрашњих и спољашњих сила на постанак и обликовање рељефа Србије, да наведе и опише примере облика рељефа помоћу географске карте, графичких приказа и фотографија. Исход: <i>анализира утицај климатских фактора и климатских елемената на климу Србије.</i> Ученик самостално користи климатолошке податке који се односе на температуру и падавине изабраног места. Климатолошки подаци могу се преузети из метеоролошких годишњака који су доступни на сајту Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗС). Да би анализирао просторну и временску дистрибуцију наведених података, неопходно је да самостално конструише климадијаграме бар два места између којих постоји значајна разлика у надморским висинама. Поред ових климатских елемената, ученика треба упознати и са ветровима и инсолацијом. Просторну и временску дистрибуцију температура, падавина и ветрова треба повезати са климатским факторима који условљавају њихово формирање. Као последица просторне и временске дистрибуције вредности климатских елемената на простору Србије издвајају се одређене климатске области. Да би се исход остварио, неопходно је да ученик: наведе климатске елементе, опише просторну и временску дистрибуцију температуре ваздуха и падавина на	усмених одговора; - усмено испитивање, - целочасовна провера знања путем контролне вежбе; - праћење реализације домаћих задатака , - израда презентација, пројеката, семинарских радова; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем-географске вештине; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти (израда тематских карата).

		територији Србије, наведе и оцени значај климатских фактора, издвоји климатске области на територији Србије. Исход: класификује и описује својства водних објеката користећи карту Србије и наводи начине коришћења вода Србије, ученику би требало указати на постанак, еволуцију и распрострањеност река, језера, подземних вода и термоминералних извора на територији Србије. Упознати га са основним хидрографским карактеристика река Србије, чије груписање би се извршило према припадајућем морском сливу. Анализа водних режима, на најједноставнијем нивоу, подразумевала би уочавање максималних и минималних водостаја и протицаја на рекама, као и фактора који доводе до њихове појаве. Ученик треба да опише стања екстремних водостаја и протицаја (сува речна корита, поплава) као и последице које оне остављају на човека, привреду и животну средину. Да би се остварио исход, неопходно је да ученик: наведе највеће реке Црноморског, Јадранског и Егејског слива, процени време појаве минималних и максималних водостаја на рекама, разликује језера по начину постанка, опише еволуцију језерских басена, лоцира термоминералне изворе, опише врсте и значај подземних вода за водоснабдевање, утврди везу између доступности воде и лоцирања одређених привредних делатности и објеката. Исход: препознаје ефекте утицаја физичко-географских процеса на човека и адекватно реагује у случају природних непогода, наставник ставља акценат на интеракцију природе и друштва и указује ученицима да се људско друштво не може посматрати независно од природног окружења. За ученика је важно да зна шта доводи до формирања природне непогоде, да ли и како човек може да стимулише њено формирање, где су природне непогоде распрострањене на простору Србије, као и да зна како да поступи у случају да је изложен њиховом дејству. Уз помоћ наставника, родитеља као и самосталног прикупљања података	

		ученик треба да се упозна са природним непогодама које се дешавају, могу се десити или су се десиле у његовом непосредном окружењу: простори у Србији изложени дејству земљотреса, клизишта, одрона, атмосферских непогода (олуја, град, екстремне температуре), полава и бујица. Исход: <i>доведе у везу распрострањеност биљних и животињских врста и физичко-географске карактеристике простора</i>, кључно је објаснити да су ареали биљних и животињских врста детерминисани рељефом, земљиштем, климом, присуством воде и другим факторима. Неопходно је да ученици сагледају просторну дистрибуцију животињских врста, травнатих области, шумских ареала и њихов састав, као и ефекте које остварују у интеракцији са осталим природним и друштвеним објектима у простору. Да би се овај исход остварио, потребно је да ученик: наведе основне типове земљишта, разликује вертикални и хоризонтални распоред вегетације, класификује фауну у односу на тип средине (фауна копнених вода, фауну копна; шумска и нешумска подручја), наведе како људске активности утичу на фрагментацију и смањење ареала биљних и животињских врста и појаву ендемских врста. Коришћењем различитих облика, метода и техника учења: партиципативне методе, проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, пројектна настава, истраживачка настава, диференцирана настава, индивидуализовани рад - коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас ...)	
ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ - Кретање броја становника и њихов просторни размештај - Природно кретање - Миграциони процеси	- објашњава популациону динамику становништва Србије: кретање броја становника, природни прираштај и миграције; – изводи закључке о утицају популационе динамике на структуре становништва у нашој земљи;	У оквиру теме Друштвено-географске одлике Србије предвиђено је да се обрађују садржаји о становништву, насељима и привреди Србије. Њима се продубљују ученичка знања из области друштвене географије која су стекли у шестом разреду основног образовања и васпитања и иста примењују у конкретном просторном контексту, Републици Србији и локалној средини. За достизање исхода: <i>ученик ће</i>	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на

- Структуре становништва - Демографски проблеми и популациона политика - Прва насеља у Србији - Село и рурални процеси - Градови - Урбанизација и проблеми урбаног развоја - Београд - Природни ресурси и привредни развој - Друштвени услови привредног развоја и промене у структури привреде - Пољопривреда и географски простор - Индустрија и географски простор - Саобраћај и географски простор - Туризам и трговина - Делатности квартарног сектора	– изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике; – израђује и анализира графичке приказе структура становништва; – објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи; – уз помоћ карте Србије и других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи; – доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи; – препознаје ефекте производње и коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине;	<i>бити у стању да објашњава популациону динамику становништва Србије</i>, акценат треба ставити на објашњење кретања броја становништва по подацима пописа (предлог је да временски обухват буде након Другог светског рата), природног прираштаја и миграција. Наставници треба да упознају ученике са изворима података о становништву (попис, матична статистика, други извори) и да их науче како се ови подаци користе и тумаче. Веома је важно да се у том смислу оствари корелација са наставом историје (ратови, историјске миграције, итд.). Тамо где постоје техничке могућности, ученици могу да користе пописне податке у електронском облику доступне на интернет сајту Републичког завода за статистику, да део тих података представљају на тематским картама, графички и табеларно. Наведени исход се операционализује кроз проверу остварености следећих исхода код ученика: наводи изворе података о становништву, наводи компоненте демографског развоја, проналази податке о броју становника, наталитету, морталитету, миграцијама становништва Србије и локалне средине, објашњава временску и просторну динамику становништва Србије и локалне средине, користи тематске карте и графичке приказе у објашњавању популационе динамике становништва Србије и локалне средине, приказује на тематским картама, графичким приказима и табеларно популациону динамику становништва Србије и локалне средине. Исход: изводи закључке о утицају популационе динамике на структуру становништва у нашој земљи, непосредно се надовезује на реализацију претходног исхода. Овде је неопходно да ученик увиди како се (макро) регионалне тенденције у природном прираштају и миграцијама одражавају на биолошке, економске и социјалне структуре становништва Србије. Наведени исход се операционализује кроз проверу остварености следећих исхода: ученик наводи биолошке, економске и социјалне структуре становништва, ученик објашњава утицај рађања и умирања на биолошке, економске и социјалне структуре становништва у Србији и локалној средини, ученик објашњава утицај	крају часа одрађене путем усмених одговора; - усмено испитивање, - целочасовна провера знања путем контролне вежбе; - праћење реализације домаћих задатака , - израда презентација, пројеката, семинарских радова; - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем-географске вештине; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти (израда тематских карата).

		досељавања и одсељавања на структуре становништва у Србији, ученик објашњава промене у структурама становништва Србије и локалне средине као резултат садејства природног кретања и миграција. Исход: <i>израђује и анализира графичке приказе структура становништва</i> јако је важан у функционалном домену. Овде до изражаја долази захтев да ученик самостално проналази податке о структурама становништва који су доступни у аналогном и дигиталном облику те да их на часовима и код куће за домаће задатке приказује у виду полно-старосних пирамида, графикона, дијаграма и тематских карата (картодијаграма). Садржаји везани за овај исход могу се реализовати применом различитих облика рада (индивидуални, рад у пару, рад у групи) и своју пуну примену проналазе у изради истраживачких пројеката, најбоље везано за локалну средину. Исход: <i>ученик изводи закључке о важности предузимања мера популационе политике</i> даље се надовезује на претходне. Ученици на овом узрасту већ имају и интуитивна и појмовна знања о броју, кретању (природном прираштају, миграцијама) и структурама становништва и способни су да увиђају последице смањења броја становника, исељавања људи из села и мањих градова, интензивног прилива становништва у Београд, исељавања у иностранство, итд. Ова тематика је интересантна за организацију дебата и дискусија, трибина и радионица које би могле да се организују у сарадњи са експертима из локалне заједнице (лекари, социјални радници, психолози, демографи, запослени у јединицама локалне самоуправе задужени за социјална питања, итд.). Наведени исход се операционализује тако да ће ученик бити у стању да: дефинише појам популационе политике; наводи различите типове популационе политике; објашњава којим популационим политикама се решавају различити демографски проблеми; предлаже примену мера популационе политике с обзиром на актуелне демографске проблеме у Србији и локалној средини. Достизање	

		исхода: објашњава утицај природних и друштвених фактора на настанак, развој и трансформацију насеља у нашој земљи, захтева да се са ученицима обраде садржаји везани за настанак насеља у нашој земљи, село и руралне процесе (депопулација, деаграризација, сенилизација, гашење сеоских насеља, псеудоурбанизација, итд.), основне одлике градова, њихове функције и гравитациони утицај, унутрашњу структуру градова и односе са околним простором. Неопходно је посебну пажњу посветити процесу урбанизације и главним урбаним проблемима. Ова целина се завршава упознавањем са Београдом, главним градом Србије, његовим географским положајем, историјско-географским и функционалним развојем. Наведени исход се операционализује тако да ће ученик бити у стању да: наводи насеља у нашој земљи; објашњава утицај природних и друштвених фактора који су довели до настанка и развоја првих градова у нашој земљи; дефинише и врши класификацију сеоских и градских насеља по различитим обележјима; описује процесе трансформације сеоских и градских насеља; објашњава условљеност процеса деаграризације и урбанизације; објашњава везу демографских и насеобинских процеса у Србији и локалној средини. Исход: уз помоћ карте Србије и свих других извора информација анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности у нашој земљи, доводи ученике у ситуацију да сами проналазе изворе информација о привреди наше земље и локалне средине, да их критички преиспитују, упоређују, уочавају временску динамику и просторне диспаратете економско-географских појава и процеса. Географска карта (општа и тематске карте) је овде незаобилазно наставно средство које ученици користе за извлачење географских закључака, али и за илустрацију резултата својих сазнања. Исходи: доводи у везу размештај привредних делатности са квалитетом животне средине у нашој земљи и препознаје ефекте производње и	

		<i>коришћења различитих извора енергије на квалитет животне средине</i> су најдиректније међусобно повезани. Од ученика се очекује да продубе постојећа и стекну нова знања о утицају пољопривреде, индустрије, саобраћаја, туризма и других привредних делатности на географски простор. Будући да су примери негативног утицаја човека на животну средину доминантни у односу на позитивне, те да се на истицању позитивног утицаја човека на животну средину инсистирало и у нижим разредима, овде је акценат стављен на примере рационалног коришћења енергетских извора и очувања животне средине. На овај начин ученици стичу celovitu слику о сличностима и разликама у функционисању привреде у свету и у нашој земљи, код њих се развија критичко и дивергентно мишљење, али и патриотска свест и интеркултуралност.	
ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији.	– описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; – процењује важност очувања природне и културне баштине Србије;	Исход: <i>описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти.</i> Уз помоћ карте и других расположивих извора информација ученици треба да анализирају просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији. Остваривање исхода подразумева уочавање разлика културно-историјских целина градског и сеоског типа. Исход је остварљив ако ученик на карти одреди и лоцира заштићена природна и културна добра и наведе примере. Исход: <i>ученик ће бити у стању да процењује важност очувања природне и културне баштине Србије.</i> Ученици кроз овај исход треба да формирају вредносне ставове и развију свест о неговању природних и културних добара. Организовањем посета манастирима, музејима, националним парковима изводе се закључци о важности националног и културног идентитета наше земље. Исход је остварљив ако ученик на немој карти различитим картографским методама представи степен заштите природних добара и истакне њихов значај.	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - усмено испитивање, - целочасовна провера знања путем контролне вежбе; - праћење реализације домаћих задатака , - израда презентација, пројеката, семинарских радова, - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа

			усвојености наставних садржаја теме писаним путем-географске вештине; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти (израда тематских карата).
ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике.	- реализује истраживачки пројекат у локалној средини	За достизање овог исхода: <i>ученик ће бити у стању да реализује истраживачки пројекат у локалној средини</i> , препорука је да технике наставника буду усмерене на поучавање и учење путем открића које обухвата прикупљање података од локалног становништва и самостално посматрање објеката и процеса. Организација теренског рада подразумева истраживачки пројектни задатак где наставник у сарадњи са ученицима дефинише тему, циљ и задатак истраживања, објашњава наставне методе, дефинише хипотезе, израђује нацрт истраживања, описује фазе и ток реализације истраживања, одређује релевантне изворе информација, наводи начин обраде података и приказивање добијених резултата кроз вредновање и евалуацију пројекта. Применом пројектне наставе развијају се међупредметне компетенције. Наставник је у обавези да на почетку школске године ученицима да јасна и прецизна упутства о начину реализације пројектне наставе. Након припреме и реализације пројектне наставе ученици ће бити у стању да уоче значај сарадње у тиму за остваривање заједничких циљева, али и да процене сопствена постигнућа. Ученици су оспособљени да прикупљају, обрађују и презентују резултате истраживачког рада током свих фаза реализације пројекта, као и да презентују и промовишу продукте пројекта. За достизање исхода: <i>реализује истраживачки пројекат у локалној</i>	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - усмено испитивање, - праћење реализације домаћих задатака , - израда презентација, пројектата, семинарских радова, - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање.

		<i>средини</i>, неопходно је да ученик познаје методологију истраживачког рада: – дефинише пројектни задатак; – прикупља податке из различитих извора и на терену; – обрађује податке, приказује их текстуално, табеларно и графички и доноси закључке; – представља резултате истраживачког рада; – описује и вреднује географски положај завичаја; – препознаје, наводи и именује облике рељефа и хидрографске објекте на простору завичаја, објашњава међузависност климе, земљишта и живог света; – истражује и утврђује специфичности природно-географских и друштвено-географских одлика завичаја и доводи их у корелацију; – објашњава утицај одређене структуре становништва на друштвено-економски развој завичаја; – наводи и описује природна богатства и објашњава утицај њиховог искоришћавања; – описује структуру привреде и наводи показатеље развијености одређених привредних делатности; – образлаже потребе заштите природне средине; – анализира и предлаже различите мере за унапређење завичаја; – примењује географска знања и вештине приликом решавања проблемских ситуација у свакодневном животу; – правилно наводи изворе литературе.	
СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ Срби у Црној Гори Срби у БиХ – Република Српска Срби у осталим суседним државама Срби у дијаспори	– објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету.	Исход: <i>ученик ће бити у стању да објашњава утицај историјских и савремених миграција на размештај Срба у свету</i>, операционализује се тако што ће ученик бити у стању да наведе државе и ентитете у којима живе припадници српског народа, наведе број припадника нашег народа у земљама бивше СФРЈ, региону и дијаспори, објасни узроке досељавања Срба у различитим историјским периодима, упореди економски, културни и политички положај Срба. Припадници нашег народа исељавали су се из Србије у прошлости у више таласа из различитих разлога (средњовековна исељавања и	- Редовно праћење ученика кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика, одговарање на питања; - петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора; - усмено испитивање, - целочасовна провера знања путем контролне

		сеобе, миграције пре Другог светског рата, послератна политичка емиграција, економска емиграција од шездесетих до деведесетих година XX века, таласи избеглица и савремена економска емиграција од деведесетих година до данас). Потребно је да се ученици осмог разреда упознају са тиме колико припадника нашег народа живи на тлу бивше СФРЈ, у региону и дијаспори, када су се и зашто досељавали у те државе, какав им је економски, политички и културни статус, којим делатностима се баве, какав им је однос са већинским становништвом тих држава. Закон о дијаспори и Србима у региону дефинише појмове <i>дијаспора</i> и <i>регион</i> као и државе које ти појмови обухватају. Оспособити ученике за самостално коришћење географске карте и литературе, коришћењем различитих облика, метода и техника учења: проблемска настава, интерактивне методе, рад у пару, тимски рад, истраживачка настава диференцирана настава, индивидуализовани рад коришћење различитих наставних средстава (карта, глобус, географски атлас ...)	вежбе; - праћење реализације домаћих задатака, - израда презентација, пројеката, семинарских радова, - праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања; - посматрање ангажованости на часу; - провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја теме писаним путем-географске вештине; - праћење самосталности у закључивању на основу прилога из уџбеника; - продукти ученикових активности, проверавање сналажења на карти, посматрање, цртање и рад на немој карти (израда тематских карата).

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ Југоисточна Европа, интеграциони и дезинтеграциони процеси. Географски положај Србије. Историјско-географски развој Србије. Симболи Србије. Границе и проблеми пограничних крајева. ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ Геотектонски процеси на територији Србије. Сеизмизам Србије. Тектонски облици рељефа. Падински процеси и рељеф настао деловањем воде. Рељеф настао деловањем леда, ветра и човека.	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника: - препознаје на географској карти Европе и Балканског полуострва физичко-географски положај Србије; - наводи државе с којима се Србија граничи и важније граничне прелазе; - препознаје положај Србије у Југоисточној Европи, Европи и у разним организацијама. - препознаје најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје	Показује делимични степен активности и ангажовања. Ученику довољној мери именује и : -наводи да се Србија налази у умереном топлотном појасу; -одређује на географској карти Европе и Балканског полуострва географски положај Србије; -- одређује на географској карти света математичко-географски положај Србије, њене географске координате и простирање; - на географској карти света, Европе и Балканског полуострва одреди саобраћајно--географски положај Србије; -приказује понуђене географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом; - наводи да Србија остварује политичку, економску, културно-просветну и научнотехнолошку сарадњу с другим државама и организацијама у свету; - користи географску карту за проналажење држава чланица међународних организација и чланица Европске уније; - прихвата и уважава другог и друге без обзира на расне, националне, верске, родне (полне) и остале разлике.	Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања. Ученик у великој мери одређује и : - објашњава на географској карти света, Европе и Балканског полуострва територијалну повезаност Србије и других регија и држава; - објашњава да се Србија налази на додиру јужне, средње и источне Европе, а у близини југозападне Азије и североисточне Африке; - објашњава да се кроз деловање међународних организација унапређују поштовања права и основних слобода; - објашњава географски положај панонске рељефне целине на географској карти Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, алувијалне равни, пешчаре и	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања. Ученик у потпуности самостално: - објашњава зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача; - објашњава на географској карти Србије природне и вештачке границе; - упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи; - разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено-економски и политички развој Србије; - објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација; - разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима и земљама; - разуме значај политичког и економског повезивања држава Европе; - разуме значај Европске уније у унапређењу економије и социјалног статуса земаља чланица.

Утицаји ерозивних и акумулативних процеса на човека Климатски фактори и елементи. Климатске области у Србији. Подземне воде Србије. Реке Србије. Језера Србије. Заштита вода и заштита од вода Земљишта Србије. Распрострањеност биљног и животињског свет ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ Кретање броја становника и њихов просторни размештај. Природно кретање. Миграциони процеси. Структуре становништва. Демографски проблеми и популациона политика. Прва насеља у Србији. Село и рурални процеси. Градови. Урбанизација и проблеми урбаног развоја. Београд. Природни ресурси и привредни развој. Друштвени услови привредног развоја и промене у структури	их на географској карти Србије уз помоћ наставника; - именује планине, низије, котлине, веће реке, бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије уз помоћ наставника; - наводи типове климе и земљишта заступљене на територији Србије; -препознаје биљни и животињски свет Србије; -препознаје начине очувања природне средине Србије (национални паркови). - познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред; - дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране , као и њихов територијални распоред.	- именује најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и показује их на географској карти Србије; - именује планине, низије, котлине, веће реке, бање, језера) и показује их на географској карти Србије; - наводи климатске елементе и факторе, типове климе и њихове одлике; - наводи типове земљишта заступљене на територији Србије -наводи биљни и животињски свет Србије; - наводи поступке које ће предузети за време елементарних непогода; -наводи начине очувања природне средине Србије (национални паркови,...) ; - приказује понуђене географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом.	лесне заравни) ; - одређује географски положај рељефних целина на географској карти Србије и описује их; - описује деловање унутрашњих и спољашњих сила на постанак и обликовање рељефа Србије; - именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији; - именује морске сливове у нашој држави , веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност; - описује постанак језера у Србији и зна њихову поделу,размештај и значај; - описује одлике типова земљишта у Србији и зна њихов размештај и значај; - препознаје и објашњава географске чињенице- објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом;	- објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности) ; - уме да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике; -наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Србије. - објашњава кретање стопе наталитета, морталитета и природног прираштаја на територији Србије; - анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке; - објашњава узроке и последице миграционих кретања становништва Србије; - идентификује историјске периоде масовних миграција

привреде. Пољопривреда и географски простор. Индустрија и географски простор. Саобраћај и географски простор. Туризам и трговина. Делатности кварталног сектора. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ Природна баштина Србије. Културна баштина Србије. Светска баштина под заштитом Унескоа у Србији. ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА Појам и географски положај завичаја. Природне карактеристике. Друштвене карактеристике. СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ Срби у Црној Гори. Срби у БиХ – Република Српска. Срби у Хрватској. Срби у осталим суседним државама. Срби у дијаспори.	препознаје репрезентативне објекте природне и културне баштине; - разликује културно-историјске целине градског и сеоског типа, - препознаје важност очувања природне и културне баштине Србије.	- именује народе и еничке заједнице у Републици Србији; - именује главни град и веће градове на територији Србије и показује их на географској карти; - разликује врсте и типове насеља у Србији; - именује структуре становништва и кретање (природно и механичко) становништва Србије; - анализира табеле и полно старосне пирамиде; - дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и секторе привреде; - именује гране пољопривреде и наводи основне одлике пољопривредне производње Србије; - наводи значај шума; - именује енергетске изворе и подручја експлоатације у Србији; - именује црне метале, обојене метале, племените, ретке и радиоактивне метале и подручја експлоатације у Србији; - именује гране индустрије; - именује гране лаке индустрије; - наводи поделу туризма и услове развоја туризма у Србији; - приказује понуђене	- приказује понуђене географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом. - објашњава да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва; - израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије Србије и броја њених становника; - објашњава структур е становништва и кретање (природно и механичко) становништва Србије. - наводи фазе развоја привреде Србије и описује одлике сваке фазе - разликује природне и друштвене факторе који утичу на развој привреде Србије - описује основне одлике и специфичности унутрашње и спољне трговине Србије	становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција; - објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице; - изводи закључке на основу анализе табела и полно старосних пирамида; - уме да повезује географска знања са знањима из других предмета; - познаје и уважава различитости народа и култура; - објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља у Србији; - објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне производње у Србији; - разуме важност одрживог коришћења природних ресурса; - описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја; - објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу; - објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја; - објашњава начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса;

	- препознаје: границе, положај , изглед рељефа , основне одлике климе , распореда биљног света , карактеристике вода , становника и насеља , најзначајније делатности свог краја. - препознаје: појам “дијаспора“; - именује суседне државе у којима живе Срби.	географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом. - наводи репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; - наводи разлике културно-историјских целина градског и сеоског типа; - на карти одређује и лоцира заштићена природна и културна добра и наводи примере; - на немој карти различитим картографским методама представља степен заштите природних добара и истакне њихов значај. - одређује географски положај краљевачког краја и Рашког округа на географској карти Србије; - уме да: одреди границе, положај, опише изглед рељефа , одлике климе , распоред и изглед биљног	појединих привредних делатности - именује туристичке регије Србије туристичка подручја и места, класификује их и описује - приказује понуђене географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом - уме да анализира табеле и графиконе. - описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; - анализира просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији; - уочава разлике културно-историјских целина градског и сеоског типа; - на карти одређује и лоцира заштићена природна и културна добра и наводи примере; - процењује важност очувања природне и културне баштине Србије ученик на немој карти различитим картографским	- објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности; - доноси закључке на основу анализе географске карте, схема, табела и графикана. - описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти; - анализира просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији; - уочава разлике културно-историјских целина градског и сеоског типа; - на карти одређује и лоцира заштићена природна и културна добра и наводи примере; - процењује важност очувања природне и културне баштине Србије; - ученик на немој карти различитим картографским методама представља степен заштите природних добара и истиче њихов значај. - објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају краљевачког краја и Рашког округа .

		света , значај вода , одлике становника и насеља, најзначајније делатности и развој свог краја. - именује европске и ваневропске државе у којима живе Срби; - проналази на карти Европе и света државе у којима живе Срби.	методама представља степен заштите природних добара и истиче њихов значај. - описује основне природне и друштвена одлике краљевачког краја и Рашког округа и наводи перспективе његовог развоја као и узрочно – последичне везе развоја и повезаности са другим регионима. - разуме потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших иселјеника и Србије; - анализира табеле дате у Уџбенику и изводи закључке.	

4.6.ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ФИЗИКА</i>			РАЗРЕД: ОСМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Физике јесте да ученици стекну базичну језичку и научну писменост, оспособе се да решавају проблеме и задатаке у новим и непознатим ситуацијама, образложе своје мишљење у оквиру дискусије, упознају природне појаве и основне природне законе и њихову примену у свакодневном животу , развијају мотивисаност за учење и напредују ка достизању одговарајућих образовних стандарда.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Навести наставне теме/области и програмске садржаје који се у оквиру њих реализују	Операционализовати исходе дефинисане програмом по наставним темама/ По завршетку наставн етеме ученик ће бити у стању да:	Операционализовати начин остваривања програма у складу са одређеном наставном темом	Операционализовати начин праћења и вредновања у складу са одређеном наставном темом
1.Осцилаторно и таласно кретање	-Повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; -Описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; -демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; -користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -самостално изведе експеримент из области осцилације и таласи, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање) -примењује превентивне мере заштите од буке.	Део ове теме представља природну везу са градивом о кретању. Потребно је повезати са физичким величинама које описују осцилације и таласе као и карактеристике звука , инфразвука и навести њихову примену у пракси. Ову област објашњавамо кроз осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова. Оспособљавање ученика за мерење, израчунавање и коришћење различитих физичких величина и њихово табеларно приказивање. На конкретним примерима решавати квалитативне, квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање). Унутар ове теме као практична употреба знања је примена превентивних мера заштите од буке.	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката
2. Светлосне појаве	-анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користилупу и микроскоп; -демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; -примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања Сунчевом	Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања светлосних појава одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и њихова примена у коришћењу лупе и микроскопа. Практична примена приказана на	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне

	зрачењу; -самостално изведе експеримент из области светлосне појаве, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (светлосне појаве)	функционсању ока и корекцији вида. Демонстрациони огледи. Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.	вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката.
3. Електрично поље	-демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; -прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља; -разликује скаларне и векторске физичке величине; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (наелектрисање, Кулонов закон, јачина електричног поља, рад електричне силе)	Ову област објашњавамо кроз: наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. <i>Демонстрациони огледи:</i> Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у ричиновом уљу и јаком	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања,

		електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана. Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања	демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката
4. Електрична струја	-објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика; -наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да и разврста ради рециклаже; -познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; -описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; -самостално изведе експеримент из области електрична струја, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области електрична струја; -препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу.	Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика. <i>Демонстрациони огледи.</i> Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пажњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора. <i>Лабораторијске вежбе</i> 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката

		еквивалентне отпорности.	
5. Магнетно поље	-описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; -објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; -користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области магнетно поље.	Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања узајамног деловања два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. <i>Демонстрациони огледи.</i> Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката
6. Елементи атомске и нуклеарне физике	-објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; -опише радио-активност, врсте зрачења, радио активне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мерезаштите; -разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.	Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања структуре атомског језгра и нуклеарне силе. Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет.	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних

		Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. <i>Демонстрациони оглед.</i> Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски ГајгерМилеров	вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби и пројеката.
7. Физика и савремени свет	-разуме везу и утицај физике на друштвене и природне науке; -разуме везу и утицај физике на развој медицине, технике, спорта...	Главни циљ теме јесте да се успоставе везе и утицај физике на друштвене и природне науке и допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)	-иницијално тестирање -усмено испитивање -кратке писмене провере -тестови на крају већих целина -контролне вежбе провере експерименталних вештина -омогућити ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама -праћење континуираног рада ученика у току предавања, демонстрационих огледа, решавања квантитативних и квалитативних

			паралелно; г) уме да израчуна отпор, јачину струје или напон ако су му познате друге две величине; д) уме да препозна топлотне ефекте електричне струје; ђ) разуме појмове енергија и снага електричне струје напредни ниво б) на нивоу примене користи Омов закон, закон електричног отпора и Џулов закон; в) зна да израчунава рад и снагу електричне струје;	
5. Магнетно поље	Ученик ће бити у стању да: испуњава захтеве по тачкама а), б) и в) основног нивоа. а) зна да препозна магнете на основу деловања са другим телима и одреди њихове полове; б) зна за магнетно поље Земље и његов значај; в) уме да препозна магнетно поље електричне струје;	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под а) и б) и в) средњег нивоа. основни ниво а) зна да препозна магнете на основу деловања са другим телима и одреди њихове полове; б) зна за магнетно поље Земље и његов значај; в) уме да препозна магнетно поље електричне струје; г) зна за магнетну индукцију и њену мерну јединицу; д) уме да искаж допринос Н.Тесле и М. Пупина развоју науке. средњи ниво а) зна да искаже Ерстедов оглед; б) разуме дејство	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и испуњава захтеве по тачкама а) и б) из напредног нивоа. напредни ниво а) зна да објасни магнетни дипол; б) зна и примењује од чега зависи интензитет магнетне силе која делује на проводник; в) зна да представи и објасни принцип рада електромотора	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању помоћ зна и разуме задатке свих тачака напредног нивоа. напредни ниво а) зна да објасни магнетни дипол; б) зна и примењује од чега зависи интензитет магнетне силе која делује на проводник; в) зна да представи и објасни принцип рада електромотора

		магнетног поља на струјни проводник; в) уме да представи магнетно поље праволинијског проводника и соленоида;		
6. Елементи атомске и нуклеарне физике 7. Физика и савремени свет	Ученик ће бити у стању да: испуњава захтеве по тачкама а), б) и в) основног нивоа. а) зна структуру атома; б) зна за редни и масени број в) зна за изотопе, водоник , угљеник;	Ученик ће бити у стању да у потпуности испуњава захтеве из основног нивоа и захтеве под а) и б) средњег нивоа. основни ниво а) зна структуру атома; б) зна за редни и масени број в) зна за изотопе, водоник , угљеник; г) зна основно о фисији и фузији. средњи ниво а) зна да исказе основне особине нуклеарне силе; б) зна за алфа, бета и гама зрачење	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и испуњава захтеве по тачкама а) и б) из напредног нивоа. средњи ниво а) зна да исказе основне особине нуклеарне силе; б) зна за алфа, бета и гама зрачење; в) зна шта чини ланчану реакцију; напредни ниво а) зна за неке физичаре који су допринели развоју нуклеарне физике; б) зна шта је време полураспада;	Ученик ће бити у стању да у потпуности и самосталности испуњава захтеве из основног и средњег нивоа и уз мању помоћ зна и разуме задатке свих тачака напредног нивоа. напредни ниво а) зна за неке физичаре који су допринели развоју нуклеарне физике; б) зна шта је време полураспада; в) уме да исказе основно о нуклеарном реактору.

4.7.МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>МАТЕМАТИКА</i>		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ОБНАВЉАЊЕ ГРАДИВА, ИНИЦИЈАЛНИ	Ученик ће бити у стању да: - покаже ниво знања и савладаности програмских	У остваривању програмских садржаја реализовати два часа обнављања градива седмог разреда, један час реализовати	Иницијално тестирање ради процене способности за несметано праћење наставе у осмом разреду. Ученици

ТЕСТ и анализа резултата иницијалног теста (4 часа)	садржаја из седмог разреда и ниво оспособљености за самостално решавање задатака и за самоконтролу - разуме где је грешио у раду и зна начин да те грешке исправи	иницијални тест и један час извршити анализу резултата. Направити план за обнављање области из којих су ученици показали најслабије резултате	анализирају, упоређују, разликују, критички суде, износе лични став и оспособљавају се да процењују и самопроцењују.
<u>СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА</u> (16; 6 + 10) Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности.	Ученик ће бити у стању да: -примени размеру и својства пропорције у свакодневном животу, разликује самерљиве и несамерљиве дужи, -дату дуж конструкцијски подели на 2,3,5, ... делова -формулише Талесову теорему, уочава дужи и формира пропорцију од одговарајућих дужи, конструише четврту геометријску пропорцију -примењује Талесову теорему у решавању проблема у окружењу -примени сличност троуглова у геометријским задацима и реалном контексту; -уочава сличне троуглове и користи њихове особине у решавању проблемских ситуација, формулише и примењује ставове сличности	Поновити размеру дужи и израчунавања растојања на основу дате размере на географској карти. На примерима показати израчунавање и конструкцију четврте геометријске пропорционале, објаснити самерљиве и несамерљиве дужи. Поступним закључивањем формулисати исказ Талесове теореме. Размотрити случајеве примене Талесове и обрнуте Талесове теореме конструктивном поделом дужи на једнаке делове. Сличност троуглова, примену и коефицијент сличности увести разматрањем ситуација из свакодневног живота. За пропорционалност страница сличних троуглова и формулацију ставова сличности искористити Талесову теорему. Примену сличности реализовати на примерима из историје математике (висина Кеопсове пирамиде) и примени на правоугли троугао.	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора Целочасовна провера знања путем контролне вежбе Праћење израде домаћих задатака Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања приликом рада у групи. Наставник ће континуирано и на примерен начин указивати ученику на ниво његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и подстицајна.
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН (12; 6 + 6) Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни.	Ученик ће бити у стању да: -уочава односе тачке и праве, тачке и равни, две праве, праве и равни, две равни и формулише тврђења везана за основне геометријске појмове -одреди ортогоналну пројекцију тачке, дужи и праве на раван и да дефинише угао између праве и равни, -дефинише полиедар и основне елементе полиедра	Обраду међусобних односа тачака, правих и равни у простору засновати на посматрању и анализи објеката у окружењу, користећи математичку терминологију и одговарајуће ознаке. Посебно размотрити <i>паралелно</i> и <i>нормално</i> (између две праве, између праве и равни, односно између две равни). Угао између праве и равни увести као угао између праве и њене ортогоналне пројекције на ту раван. Питагорину теорему илустровати у примерима у вези са ортогоналним пројектовањем дужи на раван. Полиедар увести као део простора ограничен многоугловима, анализирати	Свакодневно праћење ученика од почетка до краја часа кроз дијалог вођен између ученика и наставника, као и између ученика и ученика Петоминутне провере на крају часа одрађене путем усмених одговора или кратких писмених одговора Праћење реализације домаћих задатака Праћење ученика при решавању задатака по нивоима знања Праћење ученика приликом рада у групи Целочасовна провера знања путем контролне вежбе Повратна информација ће бити

Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар.		облик и број страна полиедара, својства коцке и квадра и повезати их са осталим садржајима ове наставне теме. Неопходно је код ученика подстицати вештину цртања (слободном руком) просторних фигура. Обратити посебно пажњу на цртање пуних и испрекиданих линија.	благовремена прилагођена, довољно јасна и подстицајна.
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ (18; 6 + 12) Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама.	Ученик ће бити у стању да: -да одреди област дефинисаности израза - испита еквивалентност два израза, две једначине, и две неједначине, -----дефинише једначину и неједначину и њено решење - користи еквивалентне трансформације у формирању једначина и неједначина -препознаје линеарну једначину и неједначину. -решава линеарну једначину и неједначину и једначине и неједначине које се свode на линеарне. -примењује линеарне једначине и неједначине у решавању проблема из свакодневног живота	На конкретним примерима показати да линеарна једначина $ax = b$: -у случају да је $a \neq 0$ и $b \in \mathbb{R}$ има јединствено решење, -у случају да је $a = 0$ и $b \neq 0$ нема решења (скуп решења једначине је празан) и -у случају да је $a = 0$ и $b = 0$ има бесконачно много решења (сваки реалан број је решење). Ученици треба да овладају техникама помоћу којих се неке једначине могу еквивалентним трансформацијама свести на једначину облика $ax = b$ Укључивати и примере који се свode на линеарне, а помоћу којих се обнављају и користе стечена знања о: апсолутној вредности (само случај $ax + b = c$), формулама за квадрат бинома и разлику квадрата Код неједначина истаћи да се множењем негативним бројем мења смисао неједнакости). Решења неједначина приказивати на бројевној правој и у одговарајућем скуповном запису.	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При томе се користе разноврсне методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради Прате се и резултати самовредновања. Ученику се континуирано и на примерен начин указује на ниво његовог постигнућа тако што му се даје прилагођена, довољно јасна и подстицајна повратна информација. Ученику се пружа помоћ у превазилажењу потешкоћа у савладавању садржаја.
ПРИЗМА(14; 6 + 8) Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме.	Ученик ће бити у стању да: -препозна призму, њене основне елементе и врсте, одреди дијагоналну призме и површину дијагоналног пресека призме, -конструира мрежу појединих призма, одређује површину и	За упознавање призме, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе призме. Предвиђено је рачунање површине и запремине праве тростране, четворостране и правилне шестостране	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је

Запремина праве призме.	запремину призме у практичном проблему	призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице призме, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом. Формулу за запремину призме везати за формулу за запремину квадрата. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула за призму: $P = 2B + M$ и $V = BH$, и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних призми. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини призме и у ситуацијама из свакодневног живота.	добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
ПИРАМИДА(16; 6 + 10) Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде. Запремина пирамиде.	Ученик ће бити у стању да: -препозна пирамиду, њене основне елементе и врсте, конструише мрежу појединих пирамида, одређује површину и запремину пирамиде у практичном проблему, препознаје једнакоивичне пирамиде, одређује површине неких пресека пирамиде и равни	За упознавање пирамиде, њених елемената, уочавање дијагоналних пресека и израчунавање површине и запремине треба користити њене моделе, мреже, скице и слике. Ученици цртају мреже и израђују моделе пирамиде. Предвиђено је рачунање површине и запремине правилне тростране, четворостране и шестостране призме. Инсистирати на што прецизнијем цртању скице пирамиде, водећи рачуна о цртању видљивих ивица пуном линијом и невидљивих испрекиданом. Рачунати површине и запремине помоћу основних елемената и зависних елемената (бочне висине, полупречника описаног или уписаног круга, дијагонала ...). Приликом израде задатака треба поћи од општих формула за пирамиду: $P = B + M \text{ и } V = \frac{1}{3}BH$ и анализирањем конкретног случаја решавати задатак. Посебно размотрити примере једнакоивичних пирамида. На часовима систематизације применити	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

		знања о површини и запремини пирамиде и у ситуацијама из свакодневног живота.	
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА (12; 5 + 7) Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	Ученик ће бити у стању да: -препозна линеарну функцију и одреди њен коефицијент и слободан члан, преводи функцију из експлицитног у имплицитни облик и обрнуто, препозна паралелне праве, одређује нулу функције и пресечне тачке са координатним осама -разликује растућу и опадајућу функцију, одреди знак и скицира график линеарне функције и испита њен ток, примењује линеарну функцију у геометрији	Најпре поновити појам функције директне пропорционалности и њеног приказивања у координатном систему. Увести појам линеарне функције једне реалне променљиве ($y = kx + n$), не помињући општи појам функције. Показати да је график те функције права, уз посебно разматрање случајева $k = 0$, $k > 0$, $k < 0$, као и $n = 0$, $n > 0$, $n < 0$. Увести појмове: нула функције, знак функције, растућа и опадајућа функција и објаснити како се они илуструју на графику и како зависе од вредности коефицијената k и n. Ученици треба у потпуности да овладају поступком цртања графика линеарне функције и његовог анализирања, тј. „читања“ својстава те функције када јој је график задат. Обрадити својства линеарне функције када је она задата имплицитном релацијама $ax + by = c$.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ НЕПОЗНАТЕ (15; 6 + 9) Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка	Ученик ће бити у стању да: -одреди скуп решења линеарне једначине са две непознате и дефинише систем две линеарне једначине са две непознате и његово решење, решава систем графички и препознаје еквивалентне системе -реши систем две линеарне једначине са две непознате методом замене и методом супротних коефицијената, примењује системе у решавању проблема	Ученике упознати са линеарном једначином с две непознате облика $ax + by = c$, да схвате да је график ове једначине права и да умеју да нацртају тај график. Увести појам система две линеарне једначине с две непознате, као и појам решења као уређеног пара бројева. Системе линеарних једначина решавати методама замене, супротних коефицијената и графички. Ученици увиђају потребу за састављањем система линеарних једначина, сагледавају потребу за њиховом применом и образлажу добијено решење	Праћење рада и напредовања се обавља континуирано и систематски. При томе се користе разноврсне методе и облици, односно технике као што су: разне форме усменог испитивања, домаћи задаци, петоминутна проверавања, контролна вежба, праћење рада и понашања на часу, уредности радова, праћење рада у допунском и додатном раду, интересовање ученика, услова у којима ученик ради Ученику се континуирано и на примерен начин указује на ниво његовог постигнућа тако што му се даје прилагођена, довољно јасна и подстицајна повратна информација. Ученику се пружа помоћ у превазилажењу потешкоћа у савладавању

интерпретација система.			садржаја.
Примена у реалним ситуацијама.			
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА (16; 6 + 10) Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.	Ученик ће бити у стању да: -препозна купу, ваљак и лопту и њихове основне елементе, конструише мрежу ваљка и купе, одређује површину и запремину купе ваљка и лопте у практичном проблему, препознаје једнакоугаону купу, одређује површине неких пресека купе ваљка и лопте и равни	Истаћи да су ваљак, купа и лопта ротациона тела. Ради бољег уочавања елемената и осних пресека ваљка и купе, као и пресека лопте (сфере) и равни, користити моделе тела. Оспособити ученике за цртање мреже ваљка и купе, израду њихових модела као и што прецизнијих скица приликом решавања задатака. Ваљак и купу повезати са призмом и пирамидом и указивати на аналогije између призме и ваљка, односно пирамиде и купе. Ту аналогiju користити за образложење формула за површину и запремину ваљка и купе. Приликом извођења формуле за површину купе, повезати површину омотача са површином кружног исечка, а обим базе са дужином кружног лука. Пре дефинисања сфере, односно лопте потребно је подсетити се дефиниција кружнице и круга. Формуле за површину и запремину лопте се наводе без доказивања. На часовима систематизације применити знања о површини и запремини ваљка, купе и лопте у ситуацијама из свакодневног живота.	Прикупљање информација из различитих извора (свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови) помаже наставнику да сагледа постигнућа (развој и напредовање) ученика и степен остварености исхода. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу. Ученику се пружа помоћ у превазилажењу потешкоћа у савладавању садржаја.
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК (5 часова) Конструкција теста из математике за завршни испит	Ученик ће бити у стању да: -бира пројектни задатак, одређује задатке, знање научено у школи примени на природно окружење, уочи колико то знање улепшава или квари живот, где га може још корисно употребити, по потреби изменити и још више истаћи.	Област и ниво за сваки од задатака у тесту одређује наставник у договору са ученицима. Улога наставника је да координира рад група, по потреби помаже ученицима, проверава да ли су тестови конструисани по договореној методологији, организује израду теста тако да сваки ученик решава тест у чијој конструкцији није организује прегледање тестова и презентацију резултата. Ученици врше избор задатака, решавају задатке, израђују кључ теста и припремају тест и кључ у	Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а важно је ученике оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у учењу.

		неком програму за обраду текста, решавају тест друге групе, прегледају урађене тестове које је њихова група конструисала, обрађују добијене резултате и презентују их.	
<u>ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА</u> (8; 4 + 4) Четири једночасовна писмена задатка Анализа и исправке писмених задатака	Ученик ће бити у стању да: - покаже ниво знања и савладаности програмских садржаја из одређених наставних тема и ниво оспособљености за самостално решавање задатака и за самоконтролу - разуме где је грешио у раду и зна начин да те грешке исправи	У остваривању програмских садржаја реализовати 4 писмена задатка (у трајању од по једног часа), са исправкама, 8 часова. На писменим задацима, ученици показују ниво знања и савладаности програмских садржаја из одређених наставних тема и ниво оспособљености за примену научених појмова и математичких чињеница у решавању задатака. Ученици показују у којој су мери оспособљени за самостално решавање задатака и за самоконтролу, какве су навике стекли у погледу упорности, уредности и прецизности у раду	Провера знања ученика и процена нивоа усвојености наставних садржаја одређених тема путем четири писмена задатка и увежбавање истих знања путем четири часа анализе и исправке писменог задатка где ученици анализирају, упоређују, разликују, критички суде, износе лични став и оспособљавају се да процењују и самопроцењују.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА (16; 6 + 10)	Уме да подели дату дуж на једнаке делове Зна како гласи Талесова теорема Уме да препозна и зна да нацрта сличне троуглове	Зна да примени Талесову теорему у задацима	Закључује користећи особине паралелних правих	Уме да примени сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката Схвата Талесову теорему и примењује је у конструктивним задацима
ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН (12; 6 + 6)	Разуме појмове тачка, права и раван (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама) Уме да их нацрта користећи прибор Зна да ортогонално пројектује тачку	Уме да решава задатке користећи Питагорину теорему Зна чиме је одређена права и раван Разуме појам компланарних и колинеарних тачака Уме да нацрта ортогоналну пројекцију дужи, праве или полуправе	Закључује користећи особине паралелних и нормалних правих	Користи својства ортогоналне пројекције при израчунавању Усвојио је теореме о одређености равни и уме да их користи

ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ (18; 6 + 12)	Зна да решава линеарне једначине и неједначине у којима се непозната појављује само у једном члану	Зна да решава линеарне једначине Користи једначине у једноставним текстуалним Задацима	Саставља и решава линеарне једначине и неједначине	Користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке
ПРИЗМА(14; 6 + 8)	Разуме појам коцке и квадра Уочава њихове моделе у реалним ситуацијама Зна њихове основне елементе Рачуна њихову површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	Влада појмом призме Рачуна површину и запремину призме када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	Рачуна површину и запремину призме укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Зна да примени Питагорину теорему у задацима где се тражи површина и запремина Уме да решава компликованије текстуалне задатке
ПИРАМИДА (16; 6 + 10)	Влада појмом пирамида Уочава њене моделе у реалним ситуацијама Зна њене основне елементе Скицира модел пирамиде	Влада појмом пирамида Уме да израчуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	Рачуна површину и запремину пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Зна да примени Питагорину теорему у задацима где се тражи површина и запремина Уме да решава компликованије текстуалне задатке
ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА (12; 5 + 7)	Уме да прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле Зна да одреди минимум или максимум зависне величине Зна да одреди вредност функције дате формулом или таблицом. Уме да податке из табеле прикаже графиком и обрнуто Разуме појам медијана и средња вредност	Зна да уочи зависност међу променљивим Зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства Може да исказе функцију формулом ако је задата на други начин у једноставним примерима, уме да испита бар две особине функције Уме да испита линеарну функцију задату формулом	Тумачи дијаграме и табеле Црта график којим представља међузависност величина	Зна линеарну функцију $y=ax+b$ и графички интерпретира њена својства (преводећи из имплицитног у експлицитни облик по потреби)
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ	Уме да реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану	Зна да реши системе линеарних једначина са две непознате	Уме да ставља и решава системе линеарних једначина са две непознате	Користи системе једначина решавајући и сложеније текстуалне задатке

НЕПОЗНАТЕ (15; 6 + 9)				
ВАЉАК, КУПА И ЛОПТА (16; 6 + 10)	Влада појмом ваљка Уочава моделе ваљка у реалним ситуацијама, разликује његове основне елементе, Влада појмом купе Уочава моделе купе у реалним ситуацијама, Зна њене основне Елементе, Влада појмом лопте Уочава моделе лопте у реалним ситуацијама, Зна њене основне елементе	Уме да израчуна површину и запремину ваљка када су неопходни елементи непосредно дати у Задатку Зна да израчуна површину и запремину купе када су неопходни елементи непосредно дати у задатку Уме да израчуна површину и запремину лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку	Уме да израчуна површину и запремину ваљка, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати Зна да израчуна површину и запремину купе, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати Уме да израчуна површину и запремину лопте, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати	Зна да примени Питагорину теорему у задацима где се тражи површина и запремина ваљка, купе и лопте. Уме да решава компликованије текстуалне задатке
ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ И АНАЛИЗА (8; 4 + 4)	Проценат остварености 30% до 49%	Проценат остварености 50% до 69%	Проценат остварености 70% до 85%	Проценат остварености 86% до 100%

4.8.БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: БИОЛОГИЈА		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем..			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	– повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије; – повеже однос површине и запремине ћелије и тела	У активностима за достизање исхода повеже грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије, треба нагласити да се особине живог налазе у структури – ћелији и да је на Земљи живот успостављен током еволуције ћелија. Кроз обраду улога и значаја појединих ћелијских органела у	Иницијално тестирање Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора

(14o+3в+5у+1с=23) Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције	са начином обављања основних животних функција; – идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе; – илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини	метаболизму ћелије (једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми) треба увести појмове који ће повезати ћелијску грађу и функцију. У том смислу треба поменути да поједине ћелије имају одређену грађу из које произилази њихова специфична функција (нпр. надражљивост, проводљивост, контрактилност), док друге могу бити програмиране за диференцијацију у више праваца, односно обављање различитих функција (пример матичних ћелија). Активности за достизање исхода повеже однос површине и запремине ћелије и тела са начином обављања основних животних функција треба усмерити тако да ученици разумеју да се усложњавањем унутрашње грађе стичу услови за појаву нових карактеристика ћелије (и организма) при чему се повећањем активне површине преко које се обавља одређена функција, на свим нивоима организације, успоставља принцип економичности – оптимално искоришћавање ограничене запремине ћелије/организма, повећањем унутрашње или спољашње површине. На тај начин се остварује боља енергетска ефикасност, на ћелијском и на нивоу организма, и обезбеђује континуитет (одрживост) животних функција. То се може приказати на различитим примерима: интрамембрански систем у ћелији, набори мембране унутар митохондрија, цревне ресице, алвеоле у плућима, шкржни листићи, набори (вијуге) мозга итд. Садржаји се могу обрадити кроз истраживачки рад ученика о томе како се долази до матичних ћелија, како се чувају, на који начин их користимо у медицини итд, кроз разговор са стручњаком (лекар, генетичар) о матичним ћелијама. Активности за достизање исхода идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе и илуструје примерима везу између физиолошких одговора живих бића и промена у спољашњој средини, треба усмерити тако да ученик разуме да ћелија/организам најбоље функционише у одређеним условима и да сви организми поседују механизме који одржавају свој унутрашњи састав	ученика Сумирање постигнућа усменог ангажовања Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација		у одређеним границама, које омогућавају њихово преживљавање. Посебно је важан принцип примања и преноса информација и реаговања на надражаје. Потребно је нагласити да су то повезани и регулисани процеси, односно да процеси који се одвијају у појединим деловима тела могу да регулишу активности у другим органима и ткивима и утичу на целокупно функционисање организма. Хомеостаза и повратна спрега као појмови могу се повезати са градивом роботике (Техника и технологија). Ученике на овом узрасту треба што више упућивати да самостално прикупљају, обрађују, представљају и тумаче информације добијене једноставним истраживањима. Потребно је повезати физику и биологију (физичке појаве у телу организама, притисак, брзина...) и хемију и биологију (неуротрансмитери, хормони, ензими...). Током остваривања наведених исхода, требало би да ученици различитим примерима илуструју везу између физиолошких адаптација живих бића и промена у спољашњој средини. Садржаји се могу обрадити кроз низ кратких вежби/демонстрација рефлекса (рефлекси ока, рефлекс хватања лењира, пателарни рефлекс...), варљивост чула (прецизност чула додира, оптичке варке итд.).	
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (4о+3у+2в=8) Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске	одговорно се односи према свом здрављу; – изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота; – повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона; – идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота;	У активностима за достизање исхода: одговорно се односи према свом здрављу, важно је указати на путеве преношења болести, превенцију и значај редовних контрола. Ученик треба да развије одговоран однос према сопственом здрављу, здрављу људи из своје околине и да поступа према упутствима лекара. Када знају путеве преношења изазивача болести, требало би да ученици науче и како се треба понашати у присуству оболелих од различитих болести, али и да развију толерантан однос према оболелима. На пример, особу оболелу од сиде не треба да игноришу, нити дискриминишу на било који начин, а то ће моћи када науче да руковање, загрљај, разговор нису начини како се ова болест преноси. Процена ставова из домена одговорног односа према	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци

активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено здравље		здрављу може се радити кроз чек-листу. У оквиру области Човек и здравље треба обрадити и примере различитих утицаја на функције ендокриног система, нервног система и чула изазваних различитим спољашњим и унутрашњим факторима (узроцима), као и могућност враћања организма у уравнотежено стање након одређених поремећаја. Могу се користити примери који су блиски за разумевање ученицима овог узраста, као што је слабљење слуха услед слушања прегласне музике, коришћења слушалица, коришћења мобилних телефона, играња компјутерских игрица итд. Ученике треба мотивисати да изразе критички став у погледу домена и мере штетности појединих утицаја. Разумевање резултата стандардних лабораторијских анализа крви и урина се може обрадити кроз вежбу, при чему пажњу треба обратити само на вредности које се односе на еритроците, хемоглобин, гвожђе, леукоците (без леукоцитне формуле), ниво шећера, а код резултата урина на замућеност, присуство бактерија ћелија крви. Циљ вежбе није тумачење, анализирање и интерпретација лабораторијских анализа, јер то раде лекари, већ је потребно да ученик уме да прочита табелу и разуме да вредности треба да буду у опсегу референтних. Током вежбе се могу анализирати унапред припремљени(симулирани) подаци од стране наставника, а нереални резултати конкретних особа (ученика или одраслих). Посебну пажњу треба посветити репродуктивном здрављу. Контрацепцију обрадити и у смислу спречавања преране трудноће и полно преносивих болести. Кроз активности за достизање исхода изрази критички став према медијским садржајима који се баве здравим стиливима живота, код ученика треба развијати критички став према садржајима који се могу наћи на интернету и другим изворима информисања (часописима, ТВ емисијама...). У питању су садржаји који се односе нпр. на дијете, биолошки активне супстанце и адитиве, али и друге теме од значаја за здраве стилове живота. Ученици	Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова

		могу да проналазе примере медијских садржаја који ће се анализирати на часу. Анализу је могуће урадити и у виду дебате са темама: постоје ли инстант-дијете, „чаробне биљке“ које лече најразноврсније болести, „топе килограме“, продужавају младост и слично. Кроз истраживачке задатке или пројектну наставу, могу се обрадити лековити и физиолошки активни продукти животиња и биљака (као што су мед, прополис, различити екстракти биљака, полен...) који се користе за људску употребу. Ова тема је погодна за корелацију са градивом хемије или за заједничку пројектну наставу са овим предметом (нпр. вежбе екстракције хлорофила, кофеина и биљних уља). Такође, у циљу истраживања о деловању биљних и животињских продуката и екстраката, могу се организовати посете или мини-екскурзије до оближњег постројења за прераду лековитих биљака, узгајивачници медицинских пијавица, произвођачу меда и сл, зависно од подручја и локалних услова у којима се школа налази. За врсте које су интродукцијом унете ради узгајања и добијања екстраката и других продуката, могу се проучити путеви којима су те врсте доспеле на наше подручје, што се може повезати са исходима области Живот у екосистему и са предметом географија. За достизање исхода повеже промене настале у пубертету са деловањем хормона потребно је ову тему повезати са хормоналном регулацијом, која се обрађује у теми Јединство грађе и функције, и са знањима из претходних разреда у вези са променама у пубертету (менструални циклус, на пример). У обради полног и родног идентитета, поред развијања толеранције и прихватања различитости, ученицима треба пружити ширу перспективу генетичке варијабилности, као природног феномена, која не даје основе за предрасуде, стереотипе, дискриминацију и насиље. Адекватним избором садржаја и начина рада може се успоставити веза са садржајима који се обрађују на предмету Грађанско васпитање, а који се односе на теме пол, род и сексуалности. Активности се могу реализовати	

		као дебате, трибине, представљање резултата истраживачких задатака ученика (нпр. о ставовима ученика у одељењу, анализа текстова – дневни пресек новинских чланака и слично). Активности за достизање исхода: идентификује поремећаје у раду органа и система органа изазваних нездравим начином живота треба да обухвате истраживања видова нездравог начина живота, као што су начин исхране, физичка активност, употреба психоактивних супстанци (укључујући и лекове – таблетоманија). Посебну пажњу треба посветити злоупотреби стероида и других супстанци за нпр. повећање мишићне масе и снаге због последица на стање организма и на понашање. Резултате истраживања треба повезивати са деловањем на системе органа и приказивати их јавности (нпр. на нивоу одељења или школе) у различитим облицима (нпр. пано који ће пропагирати здраве стилове живота, или са декларацијама производа које свакодневно користе уз коментарисање улоге и штетности појединих адитива исхрани и слично).	
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА ($3o+1v+3y=7$) „Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој	доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети; – истражи давно нестале екосистеме;	Активности за достизање исхода доведе у везу промене животних услова са еволуцијом живота на планети треба усмерити на повезивање стечених еколошких знања са историјом планете Земље, тј. начинима којима се она мењала (тектонске промене, промене климе, састав атмосфере, влажност, температура, итд). Податке о геофизичким процесима треба пропратити описом развоја живог света кроз геолошка доба. За именовање геолошких доба треба користити стручне називе прекамбријум, палеозоик, мезозоик и кенозоик. Могу се поменути и краћи периоди који су познати ученицима као што су перм, карбон, тријас, јура, креда, али се не препоручује да ти називи буду део кључних појмова. Стечена знања о постанку живог света треба повезати са продукцијом кисеоника и настанком озонског омотача, као условима за еволуцију већине врста живих бића. Посебну пажњу треба посветити настанку нових група живих бића и повезати их са њиховим положајем на Дрвету живота, што представља и део активности за достизање исхода истражи давно	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора

осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно.		нестале екосистеме. Већину активности за достизање поменутог исхода је могуће реализовати кроз пројектне задатке у којима ће ученици истраживати и представљати (презентацијом, плакатом) нестале шуме карбона, мора камбријума, итд, уз адекватну употребу еколошких појмова попут еколошких фактора и адаптација.	– задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (4o+1v+2y=7). Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодношеће и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.	– повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена; – повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције	Активности за достизање исхода повеже промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена, обухватају истраживање и описивање промена током животног циклуса различитих врста биљака и животиња (од зигота, преко деоба ћелија и формирања органа, а затим улазак у репродуктивну фазу, старење и смрт). На пример, могу се истражити и представити животињске врсте са потпуним преображајем (метаморфозом), које пролазе кроз фазе ларве и лутке пре адултног периода (бројни инсекти), као и они са непотпуним преображајем (одсуство стадијума лутке код инсеката); развиће преко ларвеног стадијума код мекушаца, ракова, риба, водоземаца итд. Такође, треба нагласити да постоје и организми чије развиће нема очигледно препознатљиве фазе кроз промене целокупне грађе тела, али да и такво развиће подразумева раст, промене у пропорцијама делова тела и физиолошким процесима, као и развиће полних органа (нпр. човек). Морфолошке и физиолошке промене током животног циклуса треба повезати са хормонским променама (хормон раста, полни хормони, јувенилни хормон код инсеката, биљни хормони, итд). Развиће човека треба повезати са променама насталим у пубертету услед деловања хормона које се обрађују у области Човек и здравље. Посебну пажњу треба посветити томе да се хормонски индуковане промене активирају укључивањем регулаторних гена у одређеним фазама животног циклуса. Да би се ови процеси довели у везу са основним молекулским процесима у ћелији, неопходно је подсетити ученике на знање о генима и молекулу ДНК (из седмог разреда). Током седмог разреда, ученицима су предочена правила наслеђивања (трансмисије) генетичког материјала од родитеља на	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова – задаци есејског типа

		потомство. Сада је потребно објаснити другу улогу генетичког материјала – функцију гена у процесу развића особина организама. На овом узрасту не треба говорити о транскрипцији и транслацији, али је важно рећи да су производи гена протеини који остварују различите функције – ензими, структурни протеини (нпр. колаген, антитела, итд), хормони, итд. На примеру хормона може се објаснити улога гена. Током животног циклуса, у одређеним фазама се активирају гени за хормоне, који онда активирају друге гене за раст тела и развиће органа (нпр. јувенилни хормон код инсеката). Активност гена за полне хормоне код људи доводи до активирања гена за развиће полних органа, длакавост код дечака, раст груди код девојчица, итд. Ови садржаји дају ширу перспективу генетичке варијабилности када су у питању особе чије се полне карактеристике и полни идентитет не поклапају. Имајући у виду оваква објашњења улоге гена у развићу фенотипа, као и знања из седмог разреда о алелима и правилима наслеђивања, може се појаснити ученицима присуство различитости између јединки у једној популацији. У циљу остваривања исхода повеже промене наследног материјала са настанком нових врста путем природне селекције, подсетити се појма популација и процеса селекције који су обрађени у претходним разредима. Процес специјације (настанка нових врста) најбоље је објаснити кроз алопатрички модел специјације (ученицима не треба уводити овај термин). Модел: једна велика популација бива подељена на две мање и прекине се могућност укрштања између јединки две популације; свака од популација се прилагођава, деловањем селекције, на услове средина у којима живе; такође, различите мутације се дешавају у свакој популацији (настају неки нови алели); због ових процеса, временом између две популације настају све веће разлике (фенотипске и генетичке); током дужег времена, јединке две популације се толико разликују да више не могу да се међусобно укрштају чак и уколико дођу у	

		физички контакт; тада су то две нове врсте. Ово објашњење еволуције дао је Чарлс Дарвин и данас је потврђено у свим биолошким истраживањима. Ученицима је неопходно дати податке о Дарвиновој теорији еволуције и објашњењима која је он пружио. Објаснити да је он дао концепцију природне селекције и дивергенције популација, што води настанку нових врста. Такође, навести да је Дарвин закључио да је порекло живог света јединствено и да због тога сва жива бића деле заједничке особине – дисање, излучивање, метаболизам итд. Дарвинову концепцију јединства живота повезати са моделом „дрво живота“. Процес еволуције, постанка врста и заједничког претка врста може се објаснити на примеру еволуције човека. Ученици могу на интернету да истражују приказе људских предака, почевши од одвајања наше еволуционе линије од последњег заједничког претка са шимпанзом (пре 7 милиона година). У заједничком раду могу направити еволуционо стабло људских предака. Важно је нагласити да је човек настао на афричком континенту, а да је затим мигрирао на друге континенте. На сваком од континената, људске популације су се прилагођавале другачијим срединским условима и због тога данас имамо различите особине које су карактеристичне за групе људи из различитих региона света (али увек наглашавати да је индивидуална варијабилност унутар људских група огромна). Јако је важно објаснити ученицима да, у биолошком смислу, тј. у контексту генетичких разлика, не постоје расе људи, већ само континуирана варијабилност различитих људских карактеристика	

ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ($9o+3в+6y+1c=19$). Еволуција и развој екосистема. Концепт климакса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H_2O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.	установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране; – критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи; – повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије; – истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања; – истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју.	У активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране акценат је на томе да у екосистемима постоји тежња ка усаглашавању производње и потрошње органске супстанце и ка производњи што веће количине органске супстанце у датим условима (биомаса, разноврсност). Потребно је увести концепт климакса екосистема у смислу да он представља, у датим околностима, равнотежу у преносу и кружењима енергије и супстанце у екосистему. Истовремено, треба увести и појам природне сукцесије. Уколико се достигнути ступањ равнотеже (климакс екосистема) поремети, покреће се процес природне сукцесије који доводи до поновног успостављања нарушене равнотеже. Процес природне сукцесије може се пратити кроз серију заједница које се успостављају, од пионирске заједнице до климаксне заједнице екосистема. Процеси кружења и преноса супстанци (вода, угљеника и азота) и енергије у природним екосистемима могу се представити мрежама исхране заједница карактеристичних екосистема за које се предлага да обавезно садрже произвођаче, потрошаче и разлагаче. Циклуси кружења супстанци на исти начин се могу посматрати и у биосфери. Активностима за достизање исхода критички процени последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи треба увести концепт одрживог развоја и еколошког отиска. Да би ученици разумели ове концепте, препоручује се обрада појма капацитет средине (бројност – бројност популација – биомаса – диверзитет) који се у датим околностима може одржати у дужем временском периоду. Указати на чињеницу да се неограничен раст не може одржати у ограниченим условима (повезати са Х.И.П.П.О концептом). Пожељно је омогућити ученицима да израчунају свој еколошки отисак на неком од калкулатора, који се може наћи на интернету и у одељењу продискутовати добијене резултате, нарочито о томе које животне навике би свако могао да промени, а при томе да смањи свој отисак. Ученицима треба скренути пажњу да коришћење	Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Домаћи задатак лабораторијске вежбе проблемски задаци Писана провера – објективни тестови са допуњавањем кратких одговора – задаци са означавањем – задаци вишеструког избора – спаривање појмова задаци есејског типа

		обновљивих извора енергије може имати и извесне негативне последице (ветропаркови, деривационе минихидроелектране...). Једна од тема за дебату са ученицима може бити управо ова: добробит и лоше стране употребе обновљивих извора енергије. Пожељно је указати да се непрекидно развијају нови, бољи технолошки процеси који смањују негативне ефекте. Активности за достизање исхода повеже утицај еколошких чинилаца са распоредом карактеристичних врста које насељавају простор Србије треба фокусирати на ретке врсте, угрожене врсте, ендемичне врсте, космополитске врсте. Кроз пројектне задатке ученици могу да истражују везу наведених врста и еколошких чиниоца који условљавају њихово присуство на задатим подручјима. Истраживање се може спровести на терену, ако постоје могућности, или претраживањем литературе, интернета... Предложене врсте: банатски божур, храст лужњак, буква, рамонда, трска, маслчак, белоглави суп, орао белорепан, сова ушара, вук, шакал, врабац, пастрмка, младица, кечига, моруна... у обзир долазе све врсте за које ученици могу да одреде еколошке факторе због којих је врста ретка, угрожена или космополитска. Исход истражи присуство инвазивних врста у својој околини и вероватне путеве насељавања (начини како је врста пренета) може да се реализује кроз истраживање познатих инвазивних врста, попут амброзије, багремца (Аморpha фрутицоса), киселог дрвета, папирног дуда (Броуссонетиа папурифера), сибирског бреста, свиленице (Асцлепиас суриаца), азијске бубамаре, шимшировог мољца (Щудалима перспецталис) итд. Ученици могу спровести истраживање на терену, у непосредној околини (ако постоје услови) или претраживањем литературе и интернета. Могу се проучити и алохтоне врсте које су у ранијим периодима инвазијом освојиле наше просторе и постале уобичајне као што су гугутка, бизамски пацов, нутрија, бабушка, багрем... Активности за достизање овог исхода треба повезати са активностима за достизање исхода повеже губитак врста у екосистему са	

		негативним последицама у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране. За достизање исхода Истражи разлоге губитка биодиверзитета на локалном подручју може се искористити Х.И.П.П.О концепт који на једноставан начин дефинише чиниоце нестанка врста. Назив овог концепта је акроним изведен из следећих речи на енглеском језику: Хабитат алтератион – измене или промене станишта, Инвасиве специес – инвазивне, алохтоне врсте, Поллутсион – загађење, Популатион гровтх – раст људске популације, Оверехплоитатион – претерана експлоатација (ресурса). Пројектни задатак може бити израда „црвене књиге“ за локалне врсте са ИУЦН листе по Х.И.П.П.О концепту. Наставник предлаже листу врста, а ученици одабирају једну и одређују факторе угрожавања и приказују резултате.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНЕ ТЕМЕ	ДОВОЉАН (2)	ДОБАР (3)	ВРЛО ДОБАР (4)	ОДЛИЧАН (5)
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА	ученик наводи и именује ћелијске органеле ,препознаје их на цртежима -ученик наводи хемијски састав ћелије и улогу органских једињења -ученик наводи производе у свакодневној употреби који су настали применом ензима у процесу	ученик наводи основну улогу ћелијских органела - ученик наводи повезаност површине и запремине ћелије и значај ензима у ћелијском метаболизму - ученик наводи примере диференцијације матичних ћелија - ученик објашњава	- ученик повезује грађу ћелијских органела са њиховом улогом у метаболизму ћелије -ученик упоређује однос површине и запремине на различитим примерима -ученик објашњава значај матичних ћелија -ученик наводи и разрстава типове нервних	ученик повезује целокупну грађу ћелије и њених органела са улогом коју она обавља у организму -ученик испитује однос површине и запремине ћелије и самостално изводи закључке -ученик износи и презентује своје мишљење о могућностима примене матичних ћелија на основу прикупљених информација током самосталног истраживања

	производње -ученик наводи улогу матичних ћелија -ученик илуструје и именује грађу неурона и наводи улогу нервне ћелије - ученик наводи елементе грађе нервног система - ученик именује делове рефлексног лука -ученик именује ендокрине жлезде и њихову улогу - ученик именује делове ока и уха - ученик наводи примере ектотерма и ендотерма -ученик дефинише фотосинтезу и дисање и наводи промет материје и енергије у овим процесима	повезаност грађе и функције нервне ћелије - ученик наводи улогу централног и периферног нервног система и наводи елементе грађе мозга и кичмене мождине -ученик наводи улогу аутономног нервног система - ученик објашњава улогу ендокриних жлезда - ученик објашњава утицај хормона на пубертет -ученик наводи везу између хормона и органа чији рад они контролишу - ученик објашњава начин функционисања чула вида и слуха - ученик упоређује ендотерме и ектотерме - ученик објашњава на који начин жива бића добијају енергију за животне процесе	ћелијаи њихову улогу -ученик објашњава разлику драж-надражај-осећај - ученик објашњава рефлексни лук - ученик наводи утицај хормона на хомеостазу - ученик илуструје грађу ока и уха и објашњава повезаност грађе и функције -објашњава улогу терморегулације у хомеостазу -ученик идентификује поремећаје у раду нервног и чулног ситета изазване нездравим начином живота - ученик објашњава значај фотосинтезе за жива бића и истражује последице живота без биљака -ученик повезује начине терморегулације код различитих група животиња са њихом грађом и прилагођеностима - ученик демонстрира и објашњава утицај хормона на биљке - наводи и објашњава повезаност варења и дисања	-ученик објашњава улогу неуротрансмитера у синапси - објашњава рефлекс по моделу Ивана Павлова и презентује примере - ученик објашњава негативну повратну спрегу на конкретним примерима - ученик анализира и повезује нервни и чулни систем - ученик самостално истражује, изводи закључке и презентује утицај терморегулације на распрострањеност живих бића - ученик повезује метаболичке процес и упоређује промет енергије и метерије - презентује самостално истраживање о узроцима дијабетеса -ученик идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе - ученик самостално креира и представља примере и даје објашњење повезаности регулаторних механизма

ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- ученик објашњава значај редовних превентивних прегледа крви и урина - ученик наводи штетан утицај психоактивних супстанци -ученик објашњава значење појма репродуктивно здравље -ученик набраја полне болести -ученик наводи значај контрацепције -ученик самостално сачињава план добрих животних навика - ученик идентификује штетне адитиве у исхрани - ученик наводи значај имунитета у одбрани од заразних болести - ученик објашњава улогу заштитне маске у превенцији заразних болести - ученик објашњава појам дезинфекције	-ученик самостално тумачи лабораторијски налаз крви и урина пратећи референтне вредности и упоређује резултате лабораторијских анализа са референтним вредностима -ученик објашњава штетан утицај психоактивних супстанци -ученик описује утицај хормона на адолесцентско понашање -ученик образлаже због чега је едукација и информисаност битна за репродуктивно здравље -ученик објашњава узроке полних болести -ученик објашњава елементе одговорног понашања према здрављу	-ученик наводи и именује поремећаје који се доводе у везу са променама вредности параметара крвне слике и урина - ученик исказује своје ставове о употреби стероида и других супстанци за естетске намене - ученик наводи и именује поремећаје ендокриног система - ученик објашњава значај родне равноправности - ученик објашњава мере превенције полних болести - ученик идентификује поремећаје у раду органа изазване нездравим начином живота - ученик изражава критички став према медијским садржајима о здрављу	-ученик објашњава поремећаје на које указују анализе лабораторијских испитивања -ученик објашњава поремећаје у раду ендокриног система - ученик самостално истражује и презентује износићи сопствено мишљење о проблемима адолесценције и родне равноправности - ученик анализира фазе менструалног циклуса -ученик објашњава пут преношења одређене заразне болести -објашњава разлику између полне и родне припадности
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	-ученик наводи везу између промена на Земљи и еволуције - ученик именује и описује изумрле врсте -ученик именује геолошка раздобља - ученик наводи прилагођености које су омогућиле живим бићима живот на копну	- ученик идентификује фазе еволуције на графичком приказу - ученик описује основне услове на Земљи, по етапама у којима су се догодиле еволутивне промене - ученик објашњава настанак фосила и наводи примере -ученик	- ученик објашњава утицај спољашњих фактора на еволуцију и илуструје примерима - ученик наводи и објашњава еволутивне низове -ученик објашњава разлике између живота на копну и живота у води и описује примере који илуструју такве	- ученик анализира фосиле и објашњава еволутивне промене -ученик самостално истражује и презентује фазе настанка живота на Земљи - ученик самостално анализира и упоређује графичке приказе еволуције - ученик самостално креира временск ленте биолошке и хемијске еволуције -ученик самостално процењује и износи своје претпоставке и закључке о еволуцији на основу прикупљених

		наводи доминантне врсте у одређеним геолошким добрима и даје сажет опис -ученик наводи узрочно-последичну везу између промена на планети Земљи и губитака врста	еволутивне промене - ученик тумачи графичке приказе еволуције биљака и животиња и именује представнике	података
НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА	-ученик именује промене током животних циклуса вишећелијских организама на познатим примерима - ученик набраја промене у животном циклусу рибе и жабе - ученик наводи фазе животног циклуса у полном размножавању биљака - ученик наводи еволуциону теорију Чарлса Дарвина и примере борбе за опстанак и природне селекције - ученик идентификује претке у еволуцији човека - ученик набраја промене које су се догодиле у еволуцији човека	-објашњава разлику између генотипа и фенотипа -ученик објашњава да промене наследног материјала доводе до настанка нових врста путем природне селекције -ученик дефинише генетски код -ученик наводи разлике између појмова зигот, фетус и ембрион - ученик наводи фазе метаморфозе инсеката - ученик наводи доказе Дарвинове теорије еволуције - ученик наводи промене генетичког материјала као узрок природне селекције - ученик набраја претке човека и наводи њихове одлике - ученик набраја елементе културн еволуције човека	- објашњава промене током рзвојног циклуса доводећи их у везу са утицајем гена - ученик објашњава повезаност промена које се догађају у организму током животног циклуса са активностима гена -ученик објашњава синтезу протеина - ученик наводи последице генских мутација - ученик описује диференцијацију ћелија током ембрионалног развића - ученик износи критичко мишљење у тумачењу теорија еволуције - ученик упоређује Дарвинову и Ламаркову теорију еволуције и изводи закључке - ученик истражује и презентује еволуцију човека	- ученик објашњава утицај гена на раст и развиће организама -ученик објашњава утицај хормона на развиће и расат организама - ученик објашњава утицај ензима на синтезу регулаторних и градивних врста протеина у организмима - ученик реализује дебату о еволутивним теоријама - ученик самостално истражује и интерпретира хомологију у секвенцама „дрвета живота“ - ученик самостално износи претпоставке о укрштању сродних и несродних врста - ученик процењује последице географске удаљености на дивергенцију генетичког материјала - ученик објашњава непостојање раса људи у биолошком смислу

ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	-ученик наводи у каквим све односима могу да буду жива бића у екосистему -ученик набраја последице људских делатности у односу на расположиве ресурсе на Земљи - ученик упоређује процес природног нестајања врста и нестајања врста под утицајем човека; - ученик наводи главне типове копнених екосистема и њихове одлике - ученик наводи главне типове водених екосистема и њихове одлике - ученик рачуна свој еколошки отисак уз одговарајућа упутства	- ученик описује настанак пионирских заједница и сукцесију екосистема - ученик упоређује примарну и секундарну сукцесију -ученик наводи процесе кружења супстанце у природи и значај ових процеса - ученик наводи последице пормећаја у ланцима исхране - самостално истражује ендемичне и угрожене врсте Србије - ученик објашњава последице неограниченог раста људске популације у ограниченим условима средине - ученик упоређује еколошке отиске и последице на глобалном нивоу - ученик наводи узроке губитка диверзитета - ученик дефинише појам и идентификује инвазивне врсте - ученик описује природне ресурсе Србије - ученик дефинише интродукцију и реинтродукцију	- ученик упоређује пионирске и климакс заједнице - самостално истражи ендемичне и угрожене врсте Србије -самостално изведе и објасни оглед који доказује кружење воде -установи разлику између периодичних и краткорочних промена екосистема - ученик објашњава процесе кружења угљеника и азота - установи узрочно-последичну везу између губитака врста у екосистему и негативних последица у преносу супстанце и енергије у мрежама исхране - ученик објашњава кружење материје и протицање енергије - ученик објашњава СНПРО концепт - ученик образлаже узрочно последичне везе климатских промена, експлоатације ресурса и инвазивних врста - ученик самостално истражује диверзитет у Србији и презентује - ученик објашњава појмове реликтних, ендемичних и космополитских врста	- ученик истражује и презентује пионирске врсте и њихов потенцијал - ученик истражује и презентује примере примарне и секундарне сукцесије -ученик наводећи пример објашњава развој и еволуцију неког конкретног екосистема и промене кроз које пролази -ученик образлаже узрочно последичну везу између глобалних промена и негативних активности човека -ученик истражује и изводи закључке о присуству инвазивних врста у својој околини и вероватним путевима насељавања - ученик самостално истражује и презентује резултате истраживања о нестанку врста наглобалном новоу - ученик објашњава утицај еколошких чинилаца на распоред врста које насељавају територију Србије

4.9.ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ Метали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства метала. Алкални и земноалкални метали. Гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк, њихове легуре и практична примена. Оксиди метала и хидроксиди, својства и примена. Демонстрациони огледи: реакција Na, K, Mg и Ca са водом; реакција MgO и CaO са водом; испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије; испитивање електропроводљивости раствора натријумхидроксида. Лабораторијска вежба I: испитивање физичких својстава метала; реакција метала са киселинама.	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала и неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли,	На почетку теме ученици разматрају заступљеност метала у неживој и живој природи што доприноси њиховом сагледавању релевантности теме за разумевање природе и шта чини њен састав, зашто је добијање метала из руда значајно за друштво и даје при томе важно предузимање мера за заштиту животне средине. Потребно је подстицати ученике да повезују облике налажења метала у природи (у елементарном облику и у једињењима) са структуром атома, односно реактивношћу метала, као и с положајем метала у Периодном систему елемената. Ученици би требало да сазнају о важности катјона појединих метала за живе организме и повежу та знања са садржајем биологије. Физичка својства метала се уче у прегледу. Хемијска својства типичних метала уче се на примерима натријума и калијума (ученици би требало да то повежу с претходним разматрањима: од алкалних метала два најзаступљенија метала у Земљиној кори, чији су јони Na ⁺ и K ⁺ најважнији за људски организам), и магнезијума и калцијума као представника земноалкалних метала (међу металима на петом, односно трећем месту по заступљености у	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у

	препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;	Земљиној кори, при чему је Ca^{2+} јон најзаступљенији јон метала у људском организму). Ученици треба да уоче да је кисеоник неопходан реагент за реакције оксидације метала, као што су сагоревање и рђање, и да упоређују тежњу различитих метала да подлежу том типу реакције. Они могу посматрати демонстрацију сагоревања магнезијума као пример реакције у којој настаје оксид метала, а демонстрације реакција натријума, калијума, магнезијума и калцијума са водом као примере реакција у којима настају хидроксиди ових метала. Очекује се да на основу посматрања демонстрација упоређују реактивност алкалних и земноалкалних метала, и да је повезују са структуром атома и положајем метала у Периодном систему елемената. При разматрању хемијских својстава метала који имају велику практичну примену (гвожђе, бакар, алуминијум, олово и цинк), ученици би требало да уоче разлику у њиховој реактивности (грађење оксида и хидроксида) у односу на реактивност алкалних и земноалкалних метала. Такође, учење садржаја ове теме би требало да буде ослоњено на знање стечено у претходном разреду о доказивању базне средине помоћу индикатора, о дисоцијацији хидроксида и OH^- јону због којег је средина базна. У оквиру разматрања практичне примене метала, ученици би требало да сазнају о начинима заштите метала од корозије, о легирању метала у циљу добијања материјала са погоднијим својствима за одређену намену и о легурама које се најчешће користе (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини). У оквиру прве	формулисању објашњења и извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстићу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање

		лабораторијске вежбе ученици испитују основна физичка својства метала (агрегатно стање, боју, проводљивост електричне струје и топлоте, магнетичност). Такође, испитују реакцију магнезијума и гвожђа са разблаженом хлороводоничном киселином, што би, уједно, требало да укаже ученицима да је једно од својстава киселина реакција са металима (не свим) и да представља везу како с градивом седмог разреда, тако и са следећом темом. На основу огледа ученици би требало да уоче да заједничка својства метала нису подједнако изражена код свих метала. Лабораторијска вежба I: Испитивање физичких својстава метала, испитивање проводљивости топлоте и електричне струје, магнетичности, тврдоће и густине гвожђа, алуминијума и бакра. Реакција метала са киселинама: реакција разблажене хлороводоничне киселине са магнезијумом, гвожђем и цинком. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 10 часова.	проблема, цртају дијаграме, анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу

			ученици је важна активност наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ Неметали у неживој и живој природи. Општа физичка и хемијска својства неметала. Халогени елементи, сумпор, азот, фосфор и угљеник. Оксиди неметала и киселине, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање сумпор(IV) - оксида и испитивање његових својстава; разблаживање концентроване сумпорне киселине; добијање угљеник(IV)-оксида и испитивање његових својстава; испитивање електропроводљивости дестиловане воде и хлороводоничне киселине; доказивање базних својстава воденог раствора амонијака. Лабораторијска вежба II: испитивање физичких својстава неметала. Лабораторијска вежба III: доказивање киселости неорганских киселина помоћу лакмус- хартије.	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала и неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле	На почетку учења друге теме важно је да ученици, кроз разматрање заступљености неметала у неживој и живој природи, сагледају релевантност теме за разумевање природе и шта чини њен састав, али и као ресурса који користи друштво. Ученицима се може рећи да неметали улазе у састав биолошки важних једињења о којима ће учити у другом делу године. И у оквиру ове теме је важно да ученици повезују структуру атома неметала са реактивношћу елемената и облицима налажења у природи (у елементарном облику и у једињењима). Ученици могу да сазнају о различитим алотропским модификацијама сумпора, фосфора и угљеника, као и да се подсети градива седмог разреда о алотропским модификацијама кисеоника. Демонстрациони огледи и лабораторијске вежбе омогућавају ученицима да уче физичка својства неметала: агрегатно стање, растворљивост у води и неполарним растварачима (лабораторијска вежба II). Приликом разматрања агрегатног стања неметала на собној температури, ученици се могу подсетити о заступљености азота и кисеоника у ваздуху. Очекује се да ученици разликују оксиде неметала који не	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

	или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;	реагују са водом (CO, N_2O и NO) од оних који са водом граде киселине. Киселост неорганских киселина ученици доказују помоћу индикатора, то својство повезују са дисоцијацијом киселина и H^+ јоном због којег средина има кисела својства. Ученици могу упоредо доказивати киселост њима познатих киселина из свакодневног живота (сирћетна киселина, лимунска киселина). Извођење лабораторијске вежбе III не мора да обухвати цео школски час. Ученике треба стално подстицати да пишу формуле оксида и киселина (кисеоничних: H_2SO_4, HNO_3, H_3PO_4, H_2CO_3 и безкисеоничних: HCl и H_2S). У оквиру ове теме важно је да ученици сазнају о практичној примени киселина. Посматрањем демонстрација огледа ученици могу сазнати о начину добијања и својствима сумпор(IV)-оксида, о његовом утицају на ниже организме и пигменте, о начину добијања и својствима угљеник(IV)-оксида, о његовој густини у односу на ваздух и својству да не подржава горење. Посматрањем демонстрације огледа важно је да сазнају како се правилно разблажује концентрована сумпорна киселина. Испитивање електропроводљивости раствора киселина и амонијака пружа прилику за утврђивање знања због којих јона раствори неких супстанци имају кисела, односно базна својства. Препоручени број часова за реализацију теме је 10 часова.	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

			анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
СОЛИ Добијање соли. Формуле соли и називи. Дисоцијација соли. Физичка и хемијска својства соли. Примена соли. Демонстрациони огледи: реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријумхидроксида; реакција између метала и киселине; хемијске реакције соли: између калцијумкарбоната и хлороводоничне киселине, раствора гвожђе(III)- хлорида и натријумхидроксида, раствора сребро-нитрата и натријум-хлорида. Лабораторијска вежба IV: добијање соли и испитивање растворљивости различитих соли у води; добијање баријумсулфата; доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијумкарбоната	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала и неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле	Учење о начинима добијања соли, физичким и хемијским својствима соли требало би да обухвати примену до тада стечених знања (о киселинама и базама, њиховим формулама и називима) приликом писања формула и назива неутралних соли, као и хемијских једначина реакција за добијање неутралних соли. Добијање киселих соли приказати на примеру добијања натријум-хидрогенкарбоната. Ученици могу посматрати демонстрацију реакције неутрализације, написати формуле реактаната и једног производа (вода), а онда разматрати како се саставља формула другог производа, тј. формула соли. И у оквиру ове теме ученици би требало да пишу једначине дисоцијације у води растворних соли и да разликују катјоне од анјона. Ученици могу посматрати демонстрацију огледа у којем се добијају хидроксиди оних метала чији оксиди не реагују са водом (на пример $\text{Fe}(\text{OH})_3$), као и демонстрацију својства киселина да реагују са солима угљене киселине уз издвајање угљеник(IV)- оксида и воде. И у оквиру учења ове теме ученици би требало да сазнају о практичној примени различитих соли, о својствима, добијању и практичној примени кухињске соли (на пример, за	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

	или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену процентну заступљеност супстанци;	припремање физиолошког раствора, као конзерванс). Корелација са наставом географије може се остварити кроз разматрање како својства калцијум-карбоната и калцијум-хидрогенкарбоната утичу на облик кречњачког рељефа. Важно је да ученици повезују стечено знање о солима са саставом воде за пиће и саставом минералних вода. На крају обраде теме, кроз различите примере (обухватајући и оне обрађене у првој и другој теми), важно је да ученици уоче међусобну повезаност класа неорганских једињења и тако систематизују знања о својствима оксида, киселина, хидроксида и соли. У лабораторијској вежби IV ученици могу да испитују растворљивост различитих соли у води и да добијају соли таложењем (двоструком изменом). При томе, за огледе бирати супстанце којима се најмање утиче на животну средину. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 8 часова.	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

			анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди napредовање ka бољим постигнућима.
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА Својства атома угљеника и многобројност органских једињења. Функционалне групе и класе органских једињења. Општа својства органских једињења. Демонстрациони огледи: упоређивање својстава органских и неорганских једињења; доказивање угљеника у органским супстанцама.	– разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових структура; – препозна физичке и хемијске промене неорганских и органских супстанци у окружењу, и представи хемијске промене хемијским једначинама; – напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;	Ова тема уводи ученике у нову област хемије. У оквиру теме ученици, на основу посматрања демонстрационих огледа, упоређују састав и својства органских једињења, познатих из свакодневног живота, и претходно учених неорганских једињења. Они сазнају о великом броју органских једињења и ту чињеницу повезују са својствима атома угљеника и начинима међусобног повезивања. Препознају потребу за класификацијом органских једињења и да се она може извести на основу функционалне групе у молекулима. Препоручен број часова за реализацију теме је 2 часа.	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену napредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени napредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

			извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

			анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
УГЉОВОДОНИЦИ Подела угљоводоника. Номенклатура. Изомерија. Физичка својства угљоводоника. Хемијска својства угљоводоника. Полимери. Нафта и земни гас. Демонстрациони огледи: испитивање растворљивости и сагоревање n-хексана (медицински бензин); разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Вежба V: састављање модела молекула угљоводоника, писање структурних формула и именовање угљоводоника.	– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом; – испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом; – објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења;	На почетку теме ученици се могу информисати да су угљоводоници састојци нафте и земног гаса, и према томе, извори енергије, чиме се истиче практични значај ових једињења. Састављање и посматрање модела молекула угљоводоника може помоћи ученицима да пишу молекулске, структурне и рационалне структурне формуле угљоводоника, и то једноставних примера, укључујући и именовање изомера према IUPAC номенклатури. Појам изомера ученици би требало да повежу са садржајем претходне теме о могућим различитим начинима међусобног повезивања атома угљеника. Ученици уче о физичким својствима засићених и незасићених угљоводоника у прегледу. Разлике у реактивности алкана, алкена, алкина и ароматичних угљоводоника требало би да повежу са разликама у структури молекула ових једињења. Упоредивање хемијских реакција засићених и незасићених угљоводоника требало би да обухвати њихове сличности (сагоревање) и разлике (супституција, адиција). Ученици би требало да повежу хемијска својства угљоводоника са практичном применом ових једињења: – сагоревање – употреба угљоводоника као извора енергије (земни и	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

		рафинеријски гас, бензин, дизел гориво, мазут); – реакције супституције и адиције – од угљоводоника се могу добити једињења различите практичне намене која, поред атома угљеника и водоника, садрже и атоме других елемената (на пример, производња пластичних маса, тefлона, фреона, боја, инсектицида итд.). Ученици треба да познају широку примену угљоводоника, али и мере опреза у њиховом коришћењу, тј. Последице које имају на животну средину и здравље људи. Од ученика се очекује да пишу једноставније једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника, као и реакција адиције водоника, воде и брома на етен, пропен, етин и пропин, и супституције атома водоника у молекулу метана. Такође, могу да препознају и описују хемијске реакције адиције и супституције на основу написаних хемијских једначина ових реакција. Ученици могу учити да се у реакцији полимеризације од реактаната одређених својстава (на пример, гасовито агрегатно стање), добијају супстанце са новим својствима (чврсто агрегатно стање). И у овом случају је важно да сазнају о практичној примени различитих полимера. О ароматичним угљоводоникима, њиховој реактивности и токсичности, ученици уче на информативном нивоу. Учећи о дериватима нафте, важно је да они уоче да су производи фракционе дестилације (кондензације) и даље смеше угљоводоника. Кроз демонстрационе огледе ученици треба да уоче разлику између засићених и незасићених угљоводоника, њихову примену као горива, и да су нафта и земни гас главни	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

		извори угљоводоника у природи. Састављање модела молекула угљоводоника у оквиру вежбе V, ученицима може помоћи у савладавању писања формула и именовања угљоводоника. Препорука је да они састављају моделе молекула са највише шест атома угљеника. Препоручен број часова за реализацију ове теме је 12 часова.	анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ Алкохоли – номенклатура, својства и примена. Карбоксилне киселине – номенклатура, својства и примена. Масне киселине. Естри – номенклатура, својства и примена. Демонстрациони огледи: добијање алкохола алкохолним врењем; доказивање киселости карбоксилних киселина; лабораторијско добијање и испитивање својстава етил-етаноата. Лабораторијска вежба VI: физичка и хемијска својства органских једињења са кисеоником; испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу; реакција етанске и лимунске киселине са натријумхидрогенкарбонатом.	– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом; – испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом; – објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења;	Ученици уочавају да су својства органских једињења са истим бројем атома угљеника у молекулу различита у зависности од присутне функционалне групе. Они уче именовање органских једињења према функционалној групи и повезују одређену функционалну групу у молекулу са својствима једињења. Уз називе једињења према IUPAC номенклатури, ученици уче и тривијалне називе представника органских једињења са кисеоником. Демонстрација добијања етанола алкохолним врењем и његово одвајање дестилацијом, захтева време за извођење огледа, о чему се мора водити рачуна приликом планирања часа. Ученици уче да су карбонилна једињења производи оксидације одговарајућих алкохола, и о практичном значају метанала (формалдехида) и пропанона (ацетона). Важно је да се ученици информишу о штетном физиолошком деловању алкохола и о проблему алкохолизма. У корелацији са наставом биологије, ученици могу самостално, из различитих извора, да прикупљају информације о утицају алкохола на организам. Током обраде наставних садржаја о карбоксилним киселинама, ученици уочавају сличности и разлике у	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

		својствима неорганских и органских киселина. Поред примене у свакодневном животу, потребно је да сазнају о важности органских једињења са кисеоником као индустријских сировина. У оквиру лабораторијске вежбе VI ученици испитују својства органских једињења с кисеоником. Упоређују растворљивост алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу у води и неполарном растварачу. Упоређују својства њима познатих киселина (сирћетне и лимунске), са својствима, на пример, разблажене хлороводоничне киселине. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 8.	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

			анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза и лактоза), полисахариди (скроб и целулоза). Аминокиселине. Протеини. Витамини. Демонстрациони огледи: сапонификација масти – сапуни. Лабораторијска вежба VII: испитивање растворљивост масти и уља, и угљених хидрата уводи; доказивање скроба; денатурација протеина	– опише физичка својства: агрегатно стање и растворљивост масти и уља, угљених хидрата, протеина и растворљивост витамина; – опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине; – објасни сапонификацију триацилглицерола и хидрогенизацију незасићених триацилглицерола, наведе производе хидролизе дисахарида и полисахарида и опише услове под којима долази до денатурације протеина; – наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи	У оквиру теме ученици сазнају о саставу, структури, својствима означају масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина. Од ученика се не очекује да пишу структурне формуле триацилглицерола, већ да описују и објашњавају својства ових једињења, и њихових смеша, да наводе биолошки и технички значај масти и уља, и примену ових једињења као сировина или полупроизвода у даљој хемијској преради (на пример, добијање маргарина из уља и производња сапуна). Ученици могу да припреме есеј о енергетској улози масти и уља у живим бићима, значају правилне исхране, и значају незасићених масних киселина у исхрани. На основу хемијске једначине процеса фотосинтезе, ученици могу да уоче да од једноставних неорганских молекула, угљеник(IV)-оксида и воде, под одређеним условима, настају сложени молекули органског једињења (глукозе). Они би требало да грађење полисахарида сагледају као начин да се енергија складишти, да опишу скроб и целулозу као природне полимере, изграђене различитим повезивањем истих моносахаридних јединица и да познају градив-ну и заштитну улогу целулозе у биљкама. На примерима скроба и целулозе ученици могу да уоче	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

		како разлика у структури доводи до разлике у својствима. Важно је да они познају заступљеност угљених хидрата у природи и њихову примену у свакодневном животу: сахарозе у прехрамбеној индустрији, скроба у прехрамбеној и фармацеутској индустрији, памука и целулозе у текстилној индустрији. На примеру сахарозе и инвертног шећера ученици могу обновити разлику између једињења и смеша, а на примеру кристализације меда, кристализацију презасићеног раствора. Ученици уче о аминокиселинама као једињењима која у свом молекулу садрже две функционалне групе: карбоксилну и аминокиселинску групу, и о настајању пептидне везе, као функционалне групе полипептида и протеина, у реакцији аминокиселина једне аминокиселине са карбоксилном групом друге аминокиселине. Важно је да познају значење појмова: аминокиселина, α-аминокиселина, протеинска аминокиселина и есенцијалне аминокиселине, као и да познају биолошки значај протеина, њихову градивну и каталитичку функцију у организму. На основу огледа ученици би требало да уоче да под дејством топлоте и киселина долази до денатурације протеина. У оквиру теме треба да науче да се исхраном уноси шест главних врста супстанци неопходних људском организму (протеини, угљени хидрати, масти и уља, витамини, минерали и вода), о важности правилне исхране, као и о поремећајима исхране. Лабораторијска вежба VII: ученици испитују растворљивост масти и уља у води и неполярном растварачу, на пример,	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

		хексану, растворљивост представника, моносахарида, дисахарида и полисахарида у води. Учећи о начину доказивања скроба, испитују у којим намирницама је скроб заступљен. За денатурацију протеина ученици примењују методе које се користе у кулинарству (кување, таложење протеина киселинама и сл.). Препоручени број часова за реализацију ове теме је 12.	анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА Загађивачи, загађујуће супстанце и последице загађивања. Рециклажа. Зелена хемија.	– рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада; – наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину; – критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха; – објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине.	У оквиру теме ученици сазнају да развој производа и процеса хемијске индустрије, поред доприноса побољшању квалитета живота, може имати и штетно дејство на животну средину и здравље животиња и људи. Требало би да на основу својстава супстанци разматрају њихов утицај на околину и жива бића, идентификују главне неорганске и органске загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и начине како оне доспевају у животну средину. Важно је да ученици сагледају значај руковања супстанцама и комерцијалним производима у складу са ознакама на амбалажи, као и правила о начину чувања производа и одлагања отпада. Такође би требало да ученици сагледају проблем нагомилавања отпада и значај рециклаже. У оквиру ове теме ученици сазнају о принципима зелене хемије као одрживе хемије, чији је циљ прилагођавање хемијских производа и процеса очувању животне средине и здравља људи. Требало би да ученици дискутују начине за превенцију загађења животне средине, смањење количине отпада и коришћење обновљивих извора сировина и енергије. Ова тема се може реализовати кроз активности у оквиру различитих мини пројеката, које ће ученици радити у току	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднује се процес и продукти учења. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша учење и резултат. Свака активност је прилика за процену напредовања и давања повратне информације (формативно проверавање), а ученике треба оспособљавати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета. Тако, на пример, питања у вези с демонстрацијом огледа, ученичка запажања, објашњења и закључци, могу бити један од начина формативног проверавања. Анализа ученичких одговора пружа увид у то како они примају информације из огледа и издвајају битне, анализирају ситуације, повезују хемијске појмове и појмове формиране у настави других предмета у формулисању објашњења и

		школске године, и презентовати након реализације сваког пројекта. Препоручени број часова за реализацију ове теме је 6.	извођењу закључака о својствима и променама супстанци. Таква пракса праћења напредовања ученика поставља их у позицију да повезују и примењују научне појмове у контекстима обухваћеним демонстрираним огледима, доприноси развоју концептуалног разумевања и критичког мишљења, и припрема ученике да на тај начин разматрају својства и промене супстанци с којима су у контакту у свакодневном животу. Праћење напредовања ученика требало би да обухвати све нивое презентовања хемијских садржаја: макроскопски, честични и симболички ниво. Питањима би требало подстицати ученике да предвиде шта ће се десити, да оправдају избор, објасне зашто се нешто десило и како се десило, повежу различите области садржаја, препознају питања постављена на нови начин, извуку корисне податке, али и да процењују шта нису разумели. Ученике би требало охрабривати да презентују, објашњавају и бране стратегије које користе у решавању проблема. Тиме се они подстичу да реструктурирају и организују садржај на нов начин, издвајају релевантан део садржаја за решавање проблема, цртају дијаграме,

			анализирају везе између компоненти, објашњавају како су решили проблем или трагају за различитим начинима решавања проблема. Улога наставника је да води питањима или сугестијама резонување ученика, као и да пружа повратне информације. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења. Оцењивање (сумативно проверавање) је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања циља, исхода и стандарда постигнућа. Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада. Важно је да активности ученика у процесу наставе и учења, формативног и сумативног проверавања буду усаглашене према очекиваним исходима, и да се приликом оцењивања од ученика не очекује испуњавање захтева за које нису имали прилику да током наставе развију потребна знања и вештине. Наставник континуирано прати и вреднује, осим постигнућа ученика, и процес наставе и учења, као и себе и сопствени рад. Преиспитивање наставе према резултатима које постижу ученици је важна активност

			наставника и подразумева промену у методама наставе и учења, активностима и задацима ученика, изворима за учење, наставним средствима, тако да се ученицима обезбеди напредовање ка бољим постигнућима.

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
	Оцену довољан (2) добија ученик који: – знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; – у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; – понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;	Оцену добар (3) добија ученик који: – у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; – у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; – већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; – у довољној мери критички расуђује;	Оцену врло добар (4) добија ученик који: – у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује	Оцену одличан (5) добија ученик који: – у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; – лако логички повезује чињенице и појмове; – самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; – решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;
МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ	-Проналази елемент у ПСЕ -Описује заступљеност метала у природи, - Наводи најзначајније биогене метале, -Зна основна физичка и хемијска својства метала -Наводи легуре и њихову примену	- Пише формуле оксида на основу валенце - Даје назив оксиду на основу формуле - Зна дефиницију хидроксида (база) - Пише формуле база - Објашњава везу између својстава и примене метала	- Саставља једначине хемијских реакција добијања оксида - Саставља једначине хемијских реакција добијања хидроксида	-Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу једначине хемијске реакције

НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ И КИСЕЛИНЕ	- Пропналази елемент у ПСЕ -Описује заступљеност неметала у природи - Наводи који су неметали биогени - Описује основна физичка и хемијска својста неметала -Наводи примере примене неметала	- Пише формуле оксида на основу валенце - Даје назив оксиду на основу формуле - Зна дефиницију киселина - Пише формуле киселина - Објашњава везу између својстава и примене неметала	- Саставља једначине хемијских реакција добијања оксида - Саставља једначине хемијских реакција добијања киселина	Радн задатке стехиометријског израчунавања на основу једначине хемијске реакције
СОЛИ	- Препознаје формуле важних соли - Описује примену важних соли - Објашњава значај соли за свакодневни живот -Описује физичка својства соли	- Пише формуле важних соли - На основу формуле разликује неутралне, киселе и базне соли - Објашњава шта је неутрализација - Наводи примере различитих начина добијања соли	- Пише формуле соли - На основу формуле соли одређује њен назив - Саставља једначине хемијских реакција киселина и база (неутрализација)	- Пише формуле неутралних, киселих и базних соли -Саставља једначине хемијских реакција добијања соли -Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу једначине хемијске реакције
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА	- Објашњава чиме се бави органска хемија - Наводи који елементи улазе у састав органских једињења - Наводи основне разлике између органских и неорганских једињења	- Наводи основне функционалне групе у структури органских једињења	- Објашњава како структура угљеникових атома омогућава постојање огромног броја органских једињења	- Објашњава зашто је број органских једињења вишеструко већи од броја неорганских једињења
УГЉОВОДОНИЦИ	-Наводи који елементи улазе у састав угљоводоника - Наводи поделу угљоводоника на основу низа угљеникових атома и на основу типа везе између угљеникових атома - Препознаје формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника	- Описује како физичка својства угљоводоника зависе од броја угљеникових атома - објашњава практичан значај угљоводоника у свакодневном животу - Пише молекулску, структурну и рационалну формулу угљоводоника -пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника -објашњава значење термина адиција, супституција , изомер	- Пише формуле једноставнијих изомера алкана, алкена и алкина и именује их -хемијске реакције угљоводоника - Саставља једначине хемијских реакција адиције и супституције	- Пише формуле изомера алкана, алкена и алкина и именује их - Разуме видове практичне примене угљоводоника на основу својстава која имају - саставља једначине хемијских реакција угљоводоника - Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу једначине хемијске реакције

	- Наводи основна физичка и хемијска својства угљоводоника			
ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ	-Препознаје формуле, називе и функционалне групе најважнијих кисеоничних органских једињења - наводи њихова основна физичка и хемијска својства - наводи практичну примену најважнијих органских кисеоничних једињења	- Пише формуле једноставнијих једињења -описује како се могу добити алкохоли - Објашњава практичан значај кисеоничних органских једињењ у свакодневном животу	- Пише формуле изомера и даје називе - Пише једначине хемијских реакција кисоничних органских једињења	Пише једначине хемијских реакција органских кисеоничних једињења - разуме видове практичне примене на основу својстава која имају - Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу једначине хемијске реакције
БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА	- Наводи биолошки важна органска једињења - Наводи физичка својства масти и уља, угљених хидрата и протеина - наводи примере заступљености масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама	- Објашњава најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима	- Разуме основу структуре молекула који чине масти и уља, угљених хидрата и протеина	Зна основна хемијска својства масти и уља, угљених хидрата и протеина
ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА	-Објашњава значај безбедног поступања са супстанцама - Наводи супстанце које загађују ваздух, воду и земљиште	Наводи значај безбедног поступања са супстанцама,начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине - описује мере заштите животне средине	Објашњава Значај безбедног поступања са супстанцама,начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине -Објашњава мере заштите животне средине	Разуме значај безбедног поступања са супстанцама,начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине - Предузима мере и активности, да бира супстанце и доноси одлуке према принципима зелене хемије

4.10. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА</i>		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења <i>Технике и технологије</i> је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
Животно и радно окружење Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. Електрична инсталација-опасност и мере заштите. Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност. Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.	– процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; – анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; – образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; – повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;	У области животно и радно окружење, обрађују се садржаји првенствено везани за електротехнику, рачунарство и мехатронику. Уз помоћ различитих медија потребно је, у најкраћим цртама, приказати развој ових грана технике као и њихову међусобну повезаност. Путем примера навести ученике да анализирају утицај развоја наведених области на савремен начин живота. Указати на доприносе српских научника у развоју електротехнике и телекомуникација. Правилну употребу електричних апарата и уређаја у домаћинству треба представити ученицима што је могуће више на практичним примерима користећи доступна наставна средства и мултимедије, са посебним акцентом на уштеду енергије. Објаснити разреде енергетске ефикасности електричних уређаја на основу којих ученик може извршити поређење електричних уређаја према ефикасности. Навести значај примене енергетски ефикасних уређаја са аспекта екологије и економије. Посебно анализирати могуће опасности које се могу десити приликом коришћења електричних апарата и уређаја и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за њихово коришћење. Навести поступке деловања приликом струјног удара. За избор	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др.). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.

		наставка школовања и будућег занимања потребно је навести ученицима значај занимања из области електротехнике са примерима из свог животног окружења..	
Саобраћај Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. Основи телекомуникација.	-упореди карактеристике електричних и хибридни саобраћајних средстава са конвенционалним; – разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; – користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;	Преглед карактеристика класичних саобраћајних средстава треба заокружити електронским подсистемима, као и конструкцијама и функцијама средстава на електрични погон и хибридни возила. Препоручује се да ученици самостално, путем доступних извора знања, истраже предности и недостатке возила на електрични и хибридни погон и упореде их са конвенционалним возилима. У ову сврху могуће је користити различите наставне методе (методу пројектне наставе, проблемску, истраживачки рад). Путем мултимедија приказати електрични и електронски систем код саобраћајних средстава (путничка возила, мопеди). Елементе система (уређаје за производњу и акумулацију електричне енергије, електропокретач, уређај за паљење радне смеше, уређаје за сигнализацију) повезати са претходним знањем ученика о погонским машинама (моторима). Посебно обратити пажњу на намену електронских уређаја (електронско убризгавање, сензори за кретање) Осврнути се и на потребу исправности ових уређаја за безбедно учествовање у саобраћају. Преношење података на даљину чини посебан сегмент саобраћаја. Потребно је ученицима приближити телекомуникациону технологију и указати на убрзани развој телекомуникационих система и њихов утицај на живот. У овом сегменту обрадити пренос информација путем аудиовизуелних средстава (радио и телевизија), мобилне телефоније, GPS	

		система, рачунарских и бежичних мрежа. Према могућностима и опреми, у овом делу искористити доступне уређаје (мобилне телефоне, таблете, рачунаре) и практично остварити међусобну комуникацију путем њих, користећи интернет сервисе (електронску пошту, видео конференције, кратке поруке) или мобилне апликације (Viber, WhatsApp).	
Техничка и дигитална писменост Основне компоненте ИКТ уређаја. Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. Основни симболи у електротехници. Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. Израда и управљање електромеханичким моделом.	– класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; – процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; – црта електричне шеме правилно користећи симболе; – користи софтвере за симулацију рада електричних кола; – састави електромеханички модел и управља њиме помоћу интерфејса;	Упознати ученике са основним симболима и ознакама које се користе у електричним шемама и оспособити их за њихово цртање. Приликом реализације ове активности користити једноставне шеме. Демонстрирати рад са софтвером за симулацију рада електричних кола примереним узрасту и предзнањима ученика. Креирати вежбу у оквиру које ученици цртају електричну шему и користе рачунарску симулацију за приказ њеног функционисања. Уколико материјално-техничке могућности дозвољавају, ученици потом састављају електричну шему на радном столу и демонстрирају њен рад. Можете користити аналогне и дигиталне компоненте. Осмислити вежбе у којима ће ученици саставити и управљати електромеханичким моделима користећи ИКТ и интерфејс. Сложеност модела прилагодити условима и опреми са којом школа располаже. Комбиновати знања и вештине из програмирања која ученици поседују са појашњењем функција и начина рада појединих елемената модела. Уколико ученици раде са различитим моделима предвидети време за представљање појединачних решења у одељењу. У најкраћим цртама упознати	

		ученике са могућностима управљања процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ-а (Internet of Things – интернет ствари). Оспособити ученике да правилно читају и тумаче карактеристике компоненти ИКТ уређаја. Демонстрирати њихов изглед и рад у складу са условима у школи. Осмислити активности у којима ученици самостално или групно учествују са циљем истраживања карактеристика нпр. рачунарских компоненти потребних за реализацију одређеног захтева/посла (играње одређене игре, рад са одређеним софтвером и сл.). У оквиру ове активности предвидети коришћење интернета и креирање/обликовање спецификације опреме од стране ученика поштујући основе пословне комуникације и е-кореспонденције.	
Ресурси и производња Електроенергетски систем. Производња, трансформација и пренос електричне енергије. Обновљиви извори електричне енергије. Електроинсталациони материјал и прибор. Кућне електричне инсталације. Састављање електричних кола Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. Електричне машине.	– објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; – анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; – разликује елементе кућне електричне инсталације; – повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; – користи мултиметар; – анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом;	На почетку изучавања ове области упознати ученике, на информативном нивоу, са електроенергетским системом наше земље. Шта га чини, које су потребе за електричном енергијом, а који потенцијали за производњу којима располажемо. Производњу, трансформацију и пренос електричне енергије објаснити уз помоћ мултимедије. У најкраћим цртама објаснити хидроелектране, термоелектране и нуклеарне електране, значај трансформисања електричне енергије у трансформаторским станицама, као и пренос електричне енергије далеководима и нисконапонском електричном мрежом, од произвођача до потрошача. Садржаје у овој области, који су директно везани за живот и дело нашег научника Николе Тесле, увек посебно	

Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Основни електронике. Рециклажаелектронских компоненти.	– класификује електронске компоненте на основу намене; – аргументује значај рециклаже електронских компоненти;	истаћи и нагласити. Када је у питању производња електричне енергије, део садржаја посветити обновљивим изворима електричне енергије. Ту се пре свега мисли на: соларне електране, ветроелектране (аероелектране), геотермалне електране, електране на биомасу, мини хидроелектране и постројења за сагоревање комуналног отпада. Ове садржаје реализовати уз помоћ одговарајуће мултимедије. Са ученицима анализирати значај и предности производње и коришћења обновљивих извора електричне енергија са аспекта заштите животне средине. Уз помоћ узорака електроинсталационог материјала, као очигледног наставног средства, или цртежа и мултимедије, објаснити ученицима својства и примену елетроинсталационог материјала (проводници, изолатори, инсталационе цеви и кутије, сијалична грла и сијалице, прекидачи, утичнице, утикачи, осигурачи, електрично бројило, уклопни сат). Уз помоћ одговарајућих шема и узорака склопљених струјних кола, објаснити ученицима, основна струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло прикључнице са уземљењем, сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем). Тражити од ученика да у свесци нацртају шеме поменутих струјних кола. Објаснити ученицима упрошћену шему и главне карактеристике трофазне електричне инсталације. При објашњавању користити електричну шему трофазне струје приказану на основи једног мањег стана. Упознавање електроинсталационог	

		материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. На основу стечених теоријских знања ученици, уз помоћ наставника, практично састављају струјна кола кућне електричне инсталације (струјно коло сијалице са једнополним, серијским и наизменичним прекидачем...). Спајање елемената струјних кола вршити уз помоћ пинова на монтажним испитним плочама или лемљењем. Уколико се определите за лемљење, ученицима демонстрирати правилну и безбедну употребу електричне лемилице. Водити рачуна да се симулација струјних кола ради само са напонима до 24 V. Искористити практичан рад ученика за демонстрацију рада универзалним мерним инструментом (мултиметром). При практичном раду ученици треба да користе мултиметар за мерење електричних величина. Уколико сте оперативним планирањем предвидели, у овом делу области можете са ученицима урадити симулацију струјних кола уз помоћ бесплатних рачунарских програма намењених за ту сврху. У најкраћим цртама упознати ученике са електричним машинама једносмерне и наизменичне струје, врстама и главним деловима. Излагање поткрепити моделима електромотора. Упознавање ученика са електротехничким апаратима и уређајима у домаћинству урадити уз помоћ мултимедије, слика или модела (пресека појединих кућних апарата и уређаја). Објаснити главне делове, принцип рада и начин одржавања најкоришћенијих електротермичких (решо, штедњак, пегла,	

		грејалице, бојлер ...), електромеханички (усисивач, миксер, соковник, фрижидер, замрзивач, клима уређај ...) и комбинованих апарата и уређаја (фен за косу, ТА пећ, машина за прање веша, машина за прање судова ...). Овај део наставне области се може искористити за израду мултимедијалне презентације, тако што ће сваки ученик на истој приказати и презентовати по један уређај у домаћинству. У оквиру електронике, кроз примере практичне примене, упознати ученике са основама на којима се заснива рад дигиталне технологије. Уз практични приказ, упознати ученике са основним електронским елементима (отпорници, кондензатори, завојнице, диоде, транзистори, интегрисана кола ...). Најавити коришћење електронских елемената у оквиру практичног рада у следећој области Конструкторско моделовање. На крају ове области упознати ученике са могућношћу и значајем рециклаже електронских компоненти са еколошког и економског аспекта. Ову област реализовати у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком, електромеханичком	
Конструкторско моделовање Моделовање електричних машина и уређаја. Огледи са електропанелима. Коришћење интерфејса за управљање помоћу	– самостално/тимски истражује и осмишљава пројекат; – креира документацију, развије и представи бизнис план производа; – састави производ према осмишљеном решењу;	Ова област је сложенија јер се у њој по вертикали повезују садржаји како претходних разреда тако и осмог разреда. У овом делу програма ученици кроз практичан рад примењују претходно стечена знања и вештине кроз моделовање електричних машина и уређаја. То је неопходно пошто се та	

рачунара. Израда и коришћење једноставног школског робота управљаним вештачком интелигенцијом. Рад на пројекту: – израда производа/модела; – управљање моделом; – представљање производа/модела.	– састави и управља једноставним школским роботом уз примену вештачке интелигенције; – представи решење готовог производа/модела; – процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.	знања и вештине појављују и у реализацији делова пројекта. У овом разреду треба заокружити целину о обновљивим изворима енергије. С обзиром да је у претходним разредима било речи о механичким и топлотним претварачима енергије у осмом разреду тежиште је на електричној енергији. Моделе који користе обновљиве изворе енергије ученици могу моделовати на различите начине. Један од начина је извођење огледа са електропанелима. У ту сврху довољно је радити на мањој плочи електропанела и помоћу мултиметара (унимера) мерити промене у зависности од количине светла. У оквиру пројекта могуће је израдити модел ветрогенератора. Са интерфејсом ученици су се упознали на нивоу „црне кутије” (black box). Практично приказати како функционише интерфејс да би, у каснијој фази, могли применити стечена знања на неком пројекту. Ученике треба упознати са основним деловима интерфејса: напајање, улази и излази. Ученици треба да разликују роботе управљане вештачком интелигенцијом (ВИ) наспрам робота управљаних једноставним аутоматским системима и да познају њихове типичне функције и способности. Идеје треба развити кроз дискусију, истраживање и симулацију, а уколико материјално-техничке могућности дозвољавају и развити модел решења проблема из реалног света коришћењем робота управљаним ВИ. Реализацију ове целине започети дискусијом са ученицима о роботима које су видели на вестима, медијима или можда уживо. Навести карактеристичне способности ових робота: препознавање	

		специфичних објеката или лица, самостална навигација око објеката, класификација и разликовање објеката, разумевање и репродукција људског говора, препознавање и приказ емоција и импровизација у неочекиваним ситуацијама. Упутити ученике да роботе управљане ВИ могу препознати на основу следећих критеријума: (1) могућност опажања света око себе, (2) анализа и организација података прикупљених опажањем, (3) разуме и доноси самосталне одлуке на основу података. Пошто роботи управљани ВИ за опажање света око себе користе сензоре, ученици се могу организовати у парове или групе како би самостално путем Интернета истражили сензоре који се уобичајено користе у роботички. Уколико постоје материјално-техничке могућности, организовати демонстрацију рада робота управљаног ВИ или симулирати његов рада на рачунару путем одговарајућег софтвера. С обзиром да је програм модуларног типа оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања како би се определили за неке од понуђених могућности: израда модела електричних машина и уређаја, аутоматских система, робота, електронских склопова и модела који користе обновљиве изворе енергије. Садржаје треба реализовати кроз ученичке пројекте, од графичког представљања замисли, преко планирања, извршавања радних операција, маркетинга до процене и вредновања. Наставити са алгоритамским приступом у конструкторском моделовању посебно у приступу развоја техничког стваралаштва - од идеје до реализације. Потребно је да	

		ученици користе податке из различитих извора, самостално проналазе информације о условима, потребама и начину реализације производа/модела користећи ИКТ, израђују производ /модел, поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду. У пројект се може укључити и више ученика (тимски рад) уколико је рад сложенији, односно ако се ученици за такав вид сарадње одлуче. Када је пројекат реализован, ученици представљају резултате до којих су дошли. При томе треба омогућити да се самопроценом сопственог рада и рада других на основу постављених критеријума развије размена ставова и мишљења. Да би унапредили процес рада на пројекту треба подстицати употребу електронске кореспонденције. Исто тако треба реализовати активности које се односе на одређивање оквирне цене трошкова и вредност израђеног модела приликом представљања производа/модела.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Животно и радно окружење	Оцену довољан (2) добија ученик који: често не зна поједина битна својства техничко-технолошких материјала, уређаја и апарата;	Оцену добар (3) добија ученик који: с мањим тешкоћама савладава предвиђена знања и умења и основна својства техничко-технолошких материјала,	Оцену врло добар (4) добија ученик који: са разумевањем може да понови битне стручне информације, тумачења наставника и да наведе најзначајнија својства техничко-технолошких материјала, уређаја,	Оцену одличан (5) добија ученик који: може својим речима, без тешкоћа, да објасни суштину стручних информација, тумачења наставника и техничко-технолошка својства материјала, алата, прибора, уређаја, апарата и
Саобраћај	радне вежбе обавља споро и понекад није у стању да их			

Техничка и дигитална писменост	успешно обави; није сасвим самосталан у раду; прибор и алат не примењује увек правилно; нема довољно способности за успешно усвајање неких знања и умења; не уме да користи успешно техничке цртеже и шеме; нема радне навике и повремено се труди да савлада поједине наставне садржаје.	важнијих уређаја, апарата и машина; са различитим успехом обавља поједине радне вежбе; повремено тражи помоћ наставника или бољих ученика у току радних вежби; уме да користи једноставније техничке цртеже и шеме у раду; не показује жељу за постизањем бољег успеха	апарата и машина предвиђених наставним програмом; уме да користи у раду скице, техничке цртеже и шеме и сам да израђује једноставније техничке цртеже, савесно и уредно обавља задате радне вежбе у предвиђеном времену; као изворе информација користи само наставникова излагања и уџбеник	машина обухваћених наставним програмом; уме да користи у раду и да сам израђује скице, техничке цртеже и шеме; уме правилно и вешто да користи одговарајући алат и прибор за обликовање материјала предвиђеног за радне вежбе; уноси елементе сопствене креативности у облик и конструкцију предмета које израђује у току радних вежби; радне вежбе обавља успешно у задатом времену; користи у учењу и раду и допунске информације из стручних листова, часописа и других извора.
Ресурси и производња				
Конструкторско моделовање				

4.11. ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета <i>Физичко и здравствено васпитање</i> је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања изобласти физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Физичке способности Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.	• одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању; • упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;	Програм се остварује на свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на: - развијање физичких способности које се континуирано реализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад; - подстицање ученика на самостално вежбање; - правилно држања тела.	Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу <i>Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања</i>, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

Атлетика Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (леђна техника). Четворобој	• примени атлетске дисциплине у складу са правилима; • развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике;	Програм атлетике се реализује у јесењем и пролећном периоду, у складу са условима. <i>Основни садржаји</i> - Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта. Трчање деоница до 60 m. Техника штафетног трчања (4 x 60 m); - Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта; - Скок удаљ техника „увинуће” и предвежбе за корачну технику; - Скок увис леђном техником (предвежбе); за напредније ученике техника скока увис леђном техником; - Бацања кугле 3 kg девојчице, 4 kg дечаци – бочна техника; - Четворобој – кроз унутародељенско такмичење применити четири дисциплине (пример: спринтерско трчање 60 m, бацање кугле, скокови увис или удаљ, истрајно трчање 600 m ученице, 800 m ученици).	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Спортска гимнастика Основни садржаји: Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе: Тло Прескок Двовисински разбој Паралелни разбој Коњ са хватаљкама Греда Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби	• одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; • примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности;	Програм се реализује у оба полугодишта. Ученици се деле у радне групе према полу, према нивоу усвојености вежби из претходних разреда и њиховим способностима. Са ученицима, који нису савладали поједине вежбе из програма до осмог разреда, раде се оне предвежбе и вежбе које ће им омогућити њихово усвајање. Задаци обухватају вежбе и комбинације вежби које ученици савладали у претходним разредима, без отежања (или са минималним отежањима), у складу са морфолошким карактеристикама и моторичким способностима ученика овог узраста. У раду са ученицима неопходно је поставити више радних места. Иницирати ученике да самостално креирају комбинације вежби и, уз помоћ наставника, организују чување и помагање. Промена радних места врши се након одређеног броја понављања. Група које није прошла неки задатак на часу, исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који није у могућности да изведе одређене вежбе, дају се олакшани задаци. Ученике треба подстицати и помоћи им да организују полигоне који одговарају њиховим способностима и усвојености гимнастичких задатака.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Тимске и спортске игре Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила. Активност по избору	• изведе елементе усвојених тимских и спортских игара; • примени основна правила тимских и спортских игара; • користи усвојене елементе технике у спортским играма; • примени основне тактичке елементе;	Футсал - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Рукомет - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Кошарка - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила. Одбојка - понављање усвојене елементе технике и тактике. - примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри. - игра уз примену правила.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Плес и ритмика Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер.	• изведе кретања у различитом ритму; • игра народно коло; • изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; • изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу;	- Њихања и кружења са вијачом у фронталној и сагиталној равни у месту и кретању (вежбе по избору наставника). - Дупли провак кружењем вијаче унапред. - Састав са вијачом. - Дупли провлак кружењем вијаче уназад. - Састав са обручем састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду. - Састав са лоптом састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду. - Усавршити коло из краја у коме се школа налази, усвојено у предходном разреду. - Коло „Моравац“ поновити варијанте из претходних разреда. - Енглески валцер – мешовити парови.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Полигони Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима. Полигон са препрекама.	• примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим различитим ситуацијама; • користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;	Након једне или више обрађених наставних тема може се реализовати полигон у складу са усвојеним моторичким садржајима из: - спортских игара; - гимнастике, као и - полигон са препрекама који садржи: колутања и пузања, провлачења, промене правца, савладавања препреке одбочком, прескакања препрека увис и удаљ, прелажење високе греде, узмак на вратилу, пењање на шведске лестве и саскок, пењање уз шипку или конопац. По могућству саставити полигон сличан (олакшан) полигону који се примењује у Војсци Србије, пример: пузање испод препреке; прескок препреке до висине колена; прелажење преко високе препреке (шведски сандук, коњ, рипстол...); прелажење преко високе греде; наскок на почетак високог вратила, бочно померање на вратилу (прелаз целе шипке у вису) саскок; гажење кроз неколико оквира „шведског“ сандука; пењање и прелажење преко отвореног рипстола; узмак на вратилу; трчање преко ниске греде, скок са струњаче на струњачу; пењање уз две шипке или конопац. Моторичке задатке и њихов редослед комбинује наставник у складу са материјално-техничким условима.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: - вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Физичко вежбање и спорт Подела моторичких способности. Функција срчано-дисајног система. Основна правила и тактика спортских игара. Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама. Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању. Превенција насиља у физичком васпитању и спорту. Решавање спорних ситуација. Коришћење писаних и електронских извора информација из области физчког васпитања и спорта. Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама. Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству, војсци, полицији и другим занимањима. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).	• вреднује утицај примењених вежби на организам • одреди ниво сопствене дневне физичке активности; • користи вежбе ради побољшања својих физичких способности; • предвиди елиминише последице недовољне физичке активности; • примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; • одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; • примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; • примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима; • решава конфликте на друштвеноприхватљив начин; • користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; • прихвати победу и пораз; • процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање; • примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; • вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; • подстиче породицу на редовно вежбање; • повеже врсте вежби, игара и спорта са	Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд. Упознати ученика са основном поделом моторичких способности и функцијом срчано-дисајног система приликом вежбања. Поновити правила и тактику спортских игара и дисциплина усвојених у претходим разредима. Истаћи значај вежбања и његову улогу у ванредним ситуацијама и за поједина професионална занимања. Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

Здравствено васпитање Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште. Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања. Значај правилне исхране. Енергетски напаци и њихова штетност. Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома. Значај вежбања у природи. Чување околине при вежбању. Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци. Правилно конзумирање додатака исхрани. Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања	• планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама; • разликује здраве од нездравих облика исхране • правилно користи додатке исхрани; • примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; • правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; • чува животну средину током вежбања; • анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци.	Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу. Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу. Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика. Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд. Упознати ученике са утицајем различитих врста вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште, значајем примене здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања. Утицајем правилне исхране на организам издржљивости. Истаћи штете ефекте енергетских напитака, дувана, алкохола, психоактивних супстанци као и неправилног конзумирања додатака исхрани. Упознати ученике са пружањем прве помоћи након површинских повреда, уганућа у прелома. Истаћи важност мера заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања.	У процесу праћења и оцењивања користи се лични картон ученика (евиденција о процесу и продукцима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Тиме се омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Подједнако и континуирано се прати и вреднује: 1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата: вежбање у адекватној спортској опреми; - редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања; - учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др. 2. Приказ више комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита; 3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике)

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
Физичке способности	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина. Показује мањи степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује делимични степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У великој мери показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.	У потпуности показује напредак у развоју моторичких вештина и примене у новим ситуацијама; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у развоју моторичких способности.
Атлетика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује мањи степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује делимични степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.	У великој мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања у развоју атлетским дисциплинама.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем атлетских дисциплина. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у атлетским дисциплинама.
Спортска гимнастика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У довољној мери показује напредак у развоју моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем спортске гимнастике. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената спортске гимнастике.
Спортске игре	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика	У довољној мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина у извођењу елемената, техника и тактика

	спортских игара. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	спортских игара. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	спортских игара. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.	спортских игара. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената, техника и тактика спортских игара.
Плес и ритмика	Показује мањи напредак напредак у развоју моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује мањи степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У довољној мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује делимични степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У великој мери показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује велику самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.	У потпуности показује напредак у усавршавању моторичких вештина вежбањем плеса и ритмике. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања у извођењу елемената плеса и ритмике.
Физичко вежбање и спорт	Знања која је остварио из области физичког вежбања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	У довољној мери показује способност употребе знања из области физичког вежбања и спорта у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	У великој мери показује способност примене знања из области физичког вежбања и спорта и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	У потпуности показује способност трансформације знања из области физичког вежбања и спорта и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
Здравствено васпитање	Знања која је остварио из области здравственог васпитања и спорта су на нивоу репродукције, уз минималну примену; У мањој мери логички повезује чињенице и	У довољној мери показује способност употребе знања из области здравственог васпитања у новим ситуацијама. У знатној мери логички повезује чињенице и	У великој мери показује способност примене знања из области здравственог васпитања и логички повезује чињенице и појмове; Самостално изводи	У потпуности показује способност трансформације знања из области здравственог васпитања и примене у новим ситуацијама; Лако логички повезује

	појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; Понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; Показује мањи степен активности и ангажовања.	појмове. Већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме. У довољној мери критички расуђује. Показује делимични степен активности и ангажовања.	закључке који се заснивају на подацима; Решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	чињенице и појмове; Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

4.12. ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО</i>		РАЗРЕД:ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: <i>Циљ</i> учења <i>Информатике и рачунарства</i> је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ИКТ Радно окружење програма за табеларне прорачуне. Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). Формуле и функције. Примена формула за израчунавање статистика. Сортирање и филтрирање података. Графичко представљање података. Форматирање табеле (вредности и ћелија).	– унесе и мења податке у табели; – разликује типове података у ћелијама табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – користи формуле за израчунавање статистика; – графички представи податке на одговарајући начин; – примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф	Програм наставе и учења информатике и рачунарства, у другом циклусу основног образовања и васпитања, организован је по спиралном моделу и оријентисан је на остваривање исхода. Исходи су јасни и прецизни искази о томе шта ученик зна да уради и вредносно процени по завршетку процеса учења. Наставни програм предмета информатика и рачунарство се састоји из три тематске целине: Информационо-комуникационе технологије (скр. ИКТ), Дигитална писменост и Рачунарство. Да би сви ученици остварили предвиђене исходе, потребно је да наставник упозна специфичности начина учења својих ученика и према њима планира и прилагођава наставне активности.	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања. Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад

Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари).	формату; – приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа;	Наставник треба да осмисли активности тако да укључују практичан рад уз примену ИКТ-а, повезивање различитих садржаја из других тема унутар самог предмета, као и са другим предметима. Пожељно је да планиране активности ученика на часу прати сажето и јасно упутство за реализацију задатка, уз евентуалну претходну демонстрацију поступка од стране наставника. Оставити простор за ученичку иницијативу и креативност – кроз дискусију са ученицима одабирати адекватне алате, концепте и стратегије за реализацију одређених активности. У току реализације планираних активности радити на успостављању и неговању навика и понашања као што су доступност, аналитичност, истрајност, самосталност у раду, али и спремност на сарадњу и одговоран приступ тимском раду.	унапредили. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.
Дигитална писменост Заштита личних података. Права детета у дигиталном добу Отворени подаци. Појам и примена вештачке интелигенције Садашњост и будућност вештачке интелигенције – етичка питања	– наведе потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; – повеже ризик на интернету и кршења права деце; – објасни појам „отворени подаци“; – објасни појам вештачке интелигенције својим речима; – наведе примере коришћења вештачке интелигенције у свакодневном животу; – објасни утицај вештачке интелигенције на живот човека;	Достизање дефинисаних исхода може се остварити уз одређени степен слободе наставника како у избору метода рада, програмских алата и технологија (рачунар, дигитални уређај...), тако и у редоследу и динамици реализације елемената различитих тематских области. На интернету и у литератури се могу наћи примери добре праксе које, уз прилагођавање условима рада и поштовање ауторских права, треба користити у настави и учењу.	У процесу оцењивања добро је користити портфолио (електронска збирка докумената и евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења потрфолија су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, подстиче развој ученика, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика. Употребу портфолија отежавају недостатак критеријума за одабир продуката учења, материјално-физички проблеми, време, финансијска средства и велики број ученика. Већи број ометајућих фактора, у прикупљању прилога и успостављању критеријума оцењивања, је решив успостављањем сарадње наставника са стручним сарадником, уз коришћење Блумове таксономије.
Рачунарство рограмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Jupyter, Octave, R, ...). Унос података у једнодимензионе низове. Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање).	– успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци; – унесе серију (низ) података; – изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); – графички представи	С обзиром да је настава Информатике и рачунарства теоријско-практичног карактера, часове треба реализовати поделом одељења на 2 (две) групе, уколико одељење има више од 20 ученика. Програм наставе и учења може се остваривати на самосталним или спојеним часовима у складу са могућностима школе. Подсетити ученике на значај поштовања правила која важе у кабинету и у раду са рачунарима и	Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање

Графичко представљање низова података. Унос и представљање табеларно записаних података. Анализе табеларно записаних података Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...).	низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); – унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и сними их; – изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);	опремом, кроз демонстрацију и личну активност ученика (правилно укључивање, пријављивање, коришћење, одјављивање и искључивање рачунара). Наставницима се препоручује да у току осмог разреда, ради развијања међупредметних компетенција и остваривања корелације са другим предметима, реализују са ученицима најмање два пројектна задатка који обухватају теме и из других предмета. Време реализације пројектних задатака (једног из области ИКТ и Дигитална писменост и другог из области Рачунарство) одређује наставник у договору са ученицима и са наставницима других предмета, који обухватају област изабране теме. При избору тема, понудити неколико пројектних тема и омогућити тимовима ученика да одаберу ону која највише одговара њиховим интересовањима.	различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне. У оквиру плана рада наставника, у делу ваннаставних активности, поред додатне и допунске наставе, планирати секцију и време за менторски рад са ученицима који учествују на такмичењима из овог предмета. Препоручује се да се избор тема за рад на секцији изврши у сарадњи са другим наставницима, а да се почетна иницијатива препусти ученицима и њиховим интересовањима.
Пројектни задаци Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). Отворени подаци. Инфографик. Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.	– сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; – сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; – самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; – креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; – поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ИКТ	Ученик ће бити у стању да: -отвори нови радни лист - изврши унос података уз помоћ наставника	Ученик ће бити у стању да: -отвори нови радни лист - изврши унос података - разликује типове података.	Ученик ће бити у стању да: - отвори нови радни лист - изврши уносподатака - разликује типове података. -сортира и филтрира податке по задатом критеријуму форматира ћелије	Ученик ће бити у стању да: -отвори нови радни лист - изврши уносподатака - разликује типове података. -сортира и филтрира податке по задатом критеријуму - разуме појам адресе ћелије - форматира ћелије,сачува је у пдф у и одштампа -користи формуле за израчунавање статистика -изради графикон
Дигитална писменост	Ученик ће бити у стању да Препозна ризик на интернету Установи када не би требало да дели личне податке и разуме ризик од таквих поступака	- Препозна ризик на интернету - разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета -разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета,поготову личних података деце	Ученик ће бити у стању да - објасни појам отворени подаци - разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета -разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета,поготову личних података деце	Ученик ће бити у стању да -објасни појам отворени подаци -Разуме везу између ризика на интернету и кршења права -разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета - разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета,поготову личних података деце
Рачунарство	Пресећање и израда основних елемената задатка уз помоћ наставника	Ученик уз малу помоћ наставника (дозвољене 2 сугестије) -креира низове -креира табеле -пише код за одређену функцију/е -израђује једноставан график -изврши само један захтев сортирање или филтрирање	Исти критеријуми као за оцену пет, дозвољене две ситне грешке -креира низове -креира табеле - примењује библиотеке података - исправно пише код за примену функција (сумирање, просечна вредност, минимум, максимум) - графички представља податке - сортира и филтрира податке у табели	Ученик самостално и без грешке - креира низове -креира табеле - примењује библиотеке података - исправно пише код за примену функција (сумирање, просечна вредност, минимум, максимум) - графички представља податке - сортира и филтрира податке у табели.
Пројектни задатак	креиран онлајн упитник који у потпуности не одговара теми -сарадња у групи није адекватна - постоји покушај израде кода на основу изабране теме - приказан је део тока израде у програму за обраду текста - није	- непотпун креиран упитник ,прослеђен и анализиран -у току израде задатка постоји сарадња у групи -израђени су делови пројекта коришћењем техника рада у програмима за табеларне прорачуне -приказан је део кода који се односи на решење проблема датог у изабраној теми - приказана презентација са непотпуним	-креиран, прослеђен и анализиран онлајн упитник - приказано је коначно програмско решење без анализе тока израде пројекта и тока истраживања - резултати рада су скриншотовани и налазе се у презентацији	-креиран, прослеђен и анализиран онлајн упитник -приказано је коначно програмско решење са анализом тока израде пројекта, тешкоћама на које се наилазило и начинима њиховог отклањања - приказан је ток истраживања и начин долажења до решења датог проблема - резултати рада су скриншотовани и налазе се у

	креирана презентација	результатима рада		презентацији

4.13. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК

4.13.1. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: НЕМАЧКИ ЈЕЗИК		РАЗРЕД: ОСМИ	
Циљ учења предмета: Циљ учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	– разуме општи смисао и главне информације из уобичајених текстова који се односе на представљање и тражење/ давање информација личне природе; – тражи, саопшти, пренесе информације личне природе или податке о себи и другима; – у неколико повезаних исказа представи себе, своју ужу/ширу породицу и пријатеље користећи једноставнија језичка средства;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл). Садржаји Hallo/Servus/Grüß Gott Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer, wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/ prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich, dich kennen zu lernen. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима

		wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Seit wann leben sie in Deutschland? Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Wofür interessierst du dich? – Meistens für Sport, aber auch für Musik. Ich spiele Gitarre. Diese Gitarre habe ich bekommen, als ich 12 Jahre alt war. Er spielt gut Gitarre, obwohl er nicht die Musikschule besucht hat. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im Sportverein „Spartak“. Samstags nehmen wir an Wettbewerben teil. Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ärgert sich über die Kinder, wenn sie neben seinem Auto Ball spielen. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). Најфреквентнији глаголи са предложном допуном Зависно-сложене реченице (wenn, als, dass, ob, w-Wörter?, obwohl) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи	-активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

		и родбинске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја.	
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – размени информације које се односе на опис бића, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – повеже неколико исказа у краћи текст којим се описују и пореде бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење бића, предмета, појава, места из искуственог света и фикционалног спектра. Садржаји Beschreib deine neue Mathelehrerin. Wie sieht sie aus? – Sie ist groß und schlank, hat rote lockige Haare und wunderschöne grüne Augen. Sie ist sehr gut und kann gut mit Schülern umgehen. Wie ist er? – Fleißig, zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Wer ist der Junge, der neben Maria steht? Das ist Markus, den ich unlängst kennen gelernt habe. Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Trotzdem esse ich sie gern. Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa, das in der Ecke steht, ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Wie hat es dir der Film gefallen? Ich finde ihn ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Sie ist für schöne bewaldete Umgebung bekannt. Serbien ist so groß wie Österreich, aber Deutschland ist viel größer als Serbien und	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од

		Österreich. Ist Russland am größten? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...). Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина (ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом. Садашње и прошло време (перфект и претерит). Релативне реченице уведене релативном заменицом у номинативу, генитиву, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике и сл.)	стране ученика
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	– разуме краће низове исказа који се односе на предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи детаљније информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге и савете; усмено и писано договарање у вези са предлозима и учешћем у заједничким активностима; писање позивнице за прославу/ журку или имејла/ СМС-а којим се договарају заједничке активности; прихватање/ одбијање предлога и савета, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости, и давање одговарајућег оправдања/ изговора; образлагање спремности за прихватање предлога и савета, уз исказивање емотивних и експресивних реакција	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода

		(радости, усхићености и сл). Садржаји Es ist gesund, viel Obst zu essen, Sport zu treiben. Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? – Du kannst den Bus Nummer 78 nehmen. Er fährt direkt zum Kino. Dort sehen wir uns, bis dann. Ich habe einen Praktikumsplatz in Berlin bekommen und muss Deutsch lernen, kannst du mir eine gute Sprachschule empfehlen? Kommst du morgen zu unserer Party? – Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag./ Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. (Das ist ja eine) Superidee. Ich bin nicht daran interessiert. Wollen wir schwimmen gehen? – Gerne, ich schwimme gern. Wann denn? – Morgen um 8 Uhr hole ich dich ab. Einverstanden/Abgemacht. Du siehst blass aus. Du solltest in die frische Luft gehen. Wann hast du das letzte Mal dein Blutbild kontrolliert/ein Blutbild gemacht? Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ könnt-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин Инфинитив са zu као допуна Прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и	програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

		реаговање на предлоге, савете и позиве.	
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	– разуме краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања и реагује на њих; – саопшти краће низове обавештења, молби и захтева који се односе на потребе и интересовања; – разуме и на прикладан начин одговори на честитку, захвалност и извињење; – упуту честитку, захвалност и извињење користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/ нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/ услугу и реаговање на њу; изражавање извињења и захвалности. Садржаји Kannst du/Könnstest du etwas langsamer/leiser sprechen? Ich verstehe dich nicht. Könnten Sie das Fenster aufmachen, es ist zu warm hier? Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich, mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich (bitte) ausreden! Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für/die/meine Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Anna sagt, wir sollen alle Fenster zumachen, denn am Nachmittag kommt Gewitter. Ich gratuliere (dir/ euch/ Ihnen) zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich bei	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

		euch für die Geschenke, die ich bekommen habe. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	-самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА	– разуме и следи краће низове упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – тражи и пружи неколико везаних једноставнијих упутстава у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање и тражење упутстава. Садржаји Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Unterstreiche alle Adjektive. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Wenn du fertig bist, drücke die Taste Speichern/ die Speichertaste. Реалне кондиционалне реченице Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању

			-самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање радњи и ситуација у садашњости; – разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање способности и умећа у садашњости; – размени неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости. Садржаји Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnessstudio. Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin. Während er in Berlin ist, kommen meine Großeltern zu mir zu Besuch. Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација

			-самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на описивање искустава, догађаја и способности у прошлости; – размени неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише искуства, догађаје и способности из прошлости повезујући неколико краћих исказа у смислену целину;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности. Садржаји Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert. Während Mileva Maric mit Albert Einstein verheiratet war, hat sie ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Прилози за хронолошко ређање догађаја	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван

		(zuerst, dann, danach, schließlich) Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости	часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања у будућности; – размени неколико исказа у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима у будућности; – саопшти планове, намере и предвиђања;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима. Садржаји Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe starke Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Ich muss noch schnell einkaufen gehen. Sie isst gern Eis. Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, der Regen wird bald aufhören. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Dann können wir wandern gehen. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch kommt? Was sind eure Pläne für das nächste Wochenende? Wir könnten einen Ausflug machen. Презент и футур Конјунктив помоћних и модалних глагола Везници (wenn, sobald).	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван

		(Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.	часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	– разуме општи смисао и главне информације из текстова који се односе на жеље, интересовања, потребе, осете и осећања; – размени неколико повезаних информација у вези са жељама, интересовањима, осетима и осећањима; – исказе и образложи жеље, интересовања, потребе, осете и осећања;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа. Садржаји Wofür interessierst du dich? Woran bist du interessiert? - Ich möchte gern Wasserski fahren. Ich würde das gern versuchen. Weißt du zufällig, wo man das lernen kann? Ich habe keinen Hund, aber ich hätte gern einen. Dann würde ich mit ihm jeden Tag spazieren gehen/ Gassi gehen. Hast du ein Hobby? – Eigentlich nicht, aber ich habe eine Sammlung von Postkarten von Belgrad. Bist du müde? – Ja sehr, und es ist mir kalt. Vielleicht habe ich Fieber. – Lege dich ins Bett und nimm ein Aspirin. Gute Besserung. Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван

		Stipendium bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist an Mode interessiert. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Глаголи са предложним објектом. Конјуктив за изражавање жеље (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.	часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	– разуме краће низове исказа који описују просторне односе, оријентацију и правац кретања; – затражи и пружи обавештења о просторним односима, оријентацији и правцу кретања;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа. Садржаји Können/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme? Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Wo finde ich den Hauptbahnhof? Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort liegt im Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрима, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика

		Предлози за изражавање положаја и просторних односа Прилози за изражавање просторних односа Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.	заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	– разуме једноставније текстове који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени неколико информација које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза. Садржаји Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll getrennt und das musst du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst.	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима

		Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Zucker ist nicht erlaubt, während du diese Diät hältst. In der Bibliothek muss man leise sein. Заповедни начин Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	- јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	– разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на поседовање и припадање; – размени неколико краћих, везаних исказа који се односе на поседовање и припадање;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се говори о томе шта неко има/ нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих. Садржаји Wessen Schultasche ist das? – Peters, denke ich. Er sitzt hier. Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille. Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren, wenn du willst. Der Pulli gefällt mir sehr, ich muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Der Roman „Die Brücke über die Drina“, dessen Autor Ivo Andrić ist, hat den (größten) Preis bekommen. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини Присвојни детерминативи	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема,

		Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.	конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	– разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање допадања и недопадања; – размени неколико краћих, везаних исказа који се односе на изражавање допадања и недопадања и даје кратка образложења;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/ недопадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања. Садржаји Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? – Skaten. Mir gefällt dieser Song sehr. Der Sänger ist einfach Spitze. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Ich mag Skilaufen, ich freue mich immer über die Winterferien, wenn wir in die Berge fahren. Ich liebe Tiere. Deshalb helfe ich oft in einem Tierheim. Was macht dir Spaß? - Basteln Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Und du? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Ich habe meine Tante gern. Sie ist sehr lieb. Придевска промена Поређење придева Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein? (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика,	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни

		филм, спорт	језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	– разуме општи смисао и главне информације из краћих текстова који се односе на изражавање мишљења; – тражи и саопшти мишљење, слагање/ неслагање и даје кратка образложења;	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/ неслагање; усмено и писано тражење и изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања. Садржаји Ich denke/meine/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach gibt es in Deutschland das beste Brot. Ist Novak nicht unser erfolgreichster Sportler? Doch / Da teile ich nicht deine Meinung. Paris ist die schönste Metropole, nicht wahr? Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du (es) auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst/glaubst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w.-Wörter?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима -јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни

		основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	– разуме краће низове исказа који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и Ценама.	Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано. Садржаји Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1,7 Millionen. Der Rhein ist mehr als 1200 m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87. Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80km. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Grundfläche beträgt 76 Quadratmeter. Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1000 Мерне јединице Упитне речи, комбиноване са wie wie groß, wie weit, wie hoch...	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама,

		(Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.	конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Ученик уме да постави питање Wie heißt du? самостално или уз помоћ наставника, уме да се представи користећи један од начина Ich heiße/ Ich bin/ Mein Name ist, разуме питање Wie heißt er/sie и уме да уз подршку наставника представи друга/другарицу или чланове породице. Препознаје поздраве у тексту и уме да наведе бар два поздрава на немачком језику. Показује мањи степен активности и ангажовања.	Ученик самостално поставља питање Wie heißt du, Wie heißt er/ sie и даје одговор на њега на два начина Ich bin/ Mein Name ist/ Ich heiße/ sie/ er heißt. Уме да пита за име и када персира неке, уме да представи друга/другарицу или чланове породице користећи дате шаблоне. Зна да каже колико има година. Ученик разуме питање Wie geht's и зна неке од могућих одговора. Ученик уме да каже када му је рођендан, и да каже када је рођендан неке друге особе. Разуме у глобалу текстове у којима се неко представља, и уме да издвоји основне информације: име, презиме, године, место и датум рођења. Познаје упитне речи: wer, was, wann, wo, wie. Већим делом самостално изводи закључке.	Ученик самостално пита за име, презиме, број телефона, адресу, датум рођења, и даје одговоре о себи на иста питања. Ученик разуме текст који говори о неком и повезује информације из текста са питањима на часу. Ученик уме да симулира ситуацију у којој даје/тражи личне податке. У стању је да усменим или писаним путем да информрације о себи или другом на немачком језику. Познаје веће градове Немачке, тј. уме да их наведе.	Ученик учествује у конверзацији на немачком језику дајући/тражећи податке о себи или другима. У стању је да осмисли дијалог. Разликује поздраве на основу контекста у ком се користе. Примењује речи и изразе у измењеном контексту. Повезује у целину информације и усмено или у писаној форми у континуитету и самостално даје/тражи информације о себи и другима користећи правилно граматичке и социо лингвистичке норме. Повезује немачке градове са појмовима/терминима који се за њих везују. Показује изузетну самосталност у раду.

ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Ученик именује предмете који се најчешће користе на часу. Уме да их опише користећи најфреквентије придеве (велики, мали, тешко, лепо, добро). Уз подршку наставника долази до закључка о изгледу особа/предмета. Познаје придеве који означавају боје. У малој мери слаже придев у роду и броју са именицом. Препознаје члан и уз подршку наставника препознаје род именица на основу члана.	Ученик користи описне придеве у одговарајућем контексту, у већој мери слажући их у роду и броју са именицом. Познаје категорије придева и специфичности у немачком језику. Препознаје поређење придева у реченици и наводи конструкцију која се користи. Уме да опише особу/предмет/појаву/радњу у једној до две просте реченице.	Ученик познаје и користи већи број описних придева и користи их у писаној и усменој форми. Придеве у већој мери слаже у роду и броју са именицом, уз тачну употребу изузетака. Познаје облике одређеног и неодређеног члана у једнини и множини и користи их уз одговарајућу именицу. Опис врши уз једноставне просто проширене реченице. Уме да упореди бића, предмете и радње користећи тачне конструкције. Познат му је појам апсолутног суперлатива и уме да га направи од позитива придева. Самостално изводи закључке. Познаје особености Немачке (знаменитости, географске карактеристике и сл.)	Ученик је у стању да опише бића/предмете/места/појаве/радње/стања/збивања кратким текстом или усмено, сложеним реченицама. Придеве у потпуности слаже са именицом у роду и броју. Чланове користи правилно и у одговарајућој ситуацији. Поређење врши користећи исправне конструкције, али поштујући граматичке норме. Уме да направи критички осврт на особености Немачке и да пореди са особеностима сопствене земље.
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Препознавање позива на активност уз подршку наставника, и давање одговора ДА или НЕ. Показује мањи степен активност и ангажовања.	Ученик разуме врсту предлога који је упућен, разуме коме је упућен, и уме да одабере одговор међу понуђенима. Препознаје времена и начине који се употребљавају.	Ученик уме да да предлог, савет, да позове на активност, на основу датих шаблона, уме да одговори на њих користећи кратку реченицу. Разликује времена и начине и њихове употребе. У великој мери показује	Ученик уме да самоиницијативно предложи, позове на активност, да савет користећи прави глаголски начин и време, у оквиру граматичких правила, као и да одговори на њих уз адекватно и кратко образложење. Обраћа се особама у складу са ситуацијом и контекстом.

			способност примене знања. Самостално изводи закључке.	
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Препознаје речи и изразе који се користе за честитање, упућивање молбе, извињења и захвалности и повезује их са контекстом (danke, bitte, Entschuldigung) Уз помоћ наставника препознаје заповедни начин. Уме да наброји самостално неколико празника у Немачкој.	Повезује речи и изразе са одговарајућим контекстом. Уме да честита рођендан, Нову Годину, Божић, да наручи пиће или храну у ресторану на једноставан начин, да се кратко извини, и да најједноставнијим реченицама замоли некога нешто. Познаје принципе грађења императива, као и њихову употребу. Повезује датуме празника са називом празника у Немачкој.	Ученик користи кратке реченице за изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности. Процењује ситуацију и на основу тога прилагођава речник. Познаје облике императива правилних и неправилних глагола, и користи их у великој мери граматички тачно. Уме да наброји најпознатије празнике у Немачкој, да наведе датум прославе, као и да опише шта је типично за ове празнике. Показује висок степен активности и ангажовања.	Ученик уме да усмено и у писаној форми изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста. Уме да опише начин празновања појединих празника у Немачкој и да направи компарацију са прославама у Србији. У потпуности показује самосталност.
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Уз подршку наставника разуме упутства из уџбеника, радне свеске, контролне вежбе. Препознаје императив. Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право. Именује неке од институција у граду.	Углавном разуме захтеве који се пред њега постављају и одговара на њих на тражени начин. Разликује коме се траже или дају упутства. Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори са користећи шаблон. Именује релевантне грађевине.	У великој мери разуме захтеве и упутства са часа, одговара адекватно на њих. Уме да постави захтев или да упуство у простој реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. Именује све локалитете једног града.

			персирање.	
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Искључиво уз подршку наставника уме да оформи прво лице познатог правилног глагола у презенту, именује локацију радње. Уз подршку наставника може да повеже слику и реченицу. Именује предмете у школи, у соби.	Гради прво лице презента правилних и неправилних глагола. Уме да састави реченице о себи користећи најучесталије речи и изразе. Познаје делове дана, уме да пита за време, да одреди време и да га искаже.	Повезује правила грађења презента на повратне глаголе и прави паралелу са српским језиком. Из текстова издваја тражене информације у садашњем времену. Трансформише лице глагола у складу са захтевом контекста. У континуитету састваља неколико реченица описујући радње у садашњости уз познату лексику и правилну употребу чланова и предлога.	Разуме текстове у садашњем времену, тражи и даје информације у вези са прочитаним. У писаној у усменој форми, граматички правилно, описује радње у садашњости у познатом контексту или примењује научено на нову ситуацију. Прави паралелу између обавеза ученика у Немачкој и Србији и уочава сличности и разлике у свакодневном животу Немаца и Срба. Уме да направи свој план обавеза, као и да опише распоред обавеза на дневном и недељном нивоу и самостално описује како проводи слободно време на немачком језику.
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Препознаје прошла времена у писаној форми. Уз подршку наставника искључиво изводи закључке о грађењу перфекта и имперфекта. Препознаје партицип. Показује мањи степен активности и ангажовања.	Користи перфекат и претерит за исказивање једноставних реченица у прошлости, уз поштовање правила примене ових времена, а на основу примера. У великој мери тачно слаже партиципе и бира одговарајућ помоћни глагол. Уме на матерњем језику да наведе најпознатије историјске личности Немачке, као и њихов допринос човечанству.	Ученик се изражава у прошлом времену, бирајући време сходно контексту. Углавном користи познате примере и шаблоне. Разуме текстове о прошлости у великој мери. У писаној и усменој комуникацији користи прилошке одредбе за време. На немачком језику уме да наведе историјске личност и укратко објасни њихов допринос.	Ученик примењује прошла времена у писаној и усменој форми на познате теме, али и у новим ситуацијама. Користи сва времена уз правилну употребу. Поштује граматичке нормативе. Саставља реченице самостално, доноси закључке о текстовима у прошлости, и коментарише догађаје у прошлости. Уме да говори о прошлости Србије, као и о знаменитим Србима и њиховим достигнућима.

ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Препознаје облике футура. Уз подршку наставника користи прво лице неколико најфрекветнијих глагола у футуру. Уз подршку наставника користи презент уместо футура за исказивање блиских планова. Уме да наброји неколико професија.	Користи футур у реченицама углавном граматички исправно. Познаје прилошке одредбе за будуће време. Уме да изрази планове о будућем занимању на два начина. Повезује занимања и места на којима се одвијају. Уме да једноставним реченицама искаже неки план или намеру. Познаје облике директних заменица и у довољној мери их правилно користи.	У великој мери примењује футур у исказивању будућих радњи, али и користи презент у ту сврху. Повезује контекст и временске одреднице са избором времена. Директне заменице користи уз одговарајуће глаголе, правилно граматички. Речцу <i>си</i> користи на основу захтева вежбе или наставника. Грамматичке садржаје примењује углавном на познатим формулама. Самостално изводи закључке.	Говори и пише о својим или туђим плановима за будућност. Текстове разуме, и уме да их преприча, као и да издвоји тражене информације. Директне заменице користи спонтано, као и речцу <i>си</i> . Описује познате, али и непознате ситуације, примењујући научено у новом контексту.
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Именује делове тела, и уз помоћ наставника изражава сензацију бола. Препознаје значење израза у императиву на основу гестикације и мимике. Познаје контрукцију за допадање/недопадање, али је самостално не користи без подршке наставника. Показује мањи степен активности и ангажовања.	Изражава допадање/недопадање, осећај бола неког дела тела. Жељу исказује на основу датих шаблона. Препознаје облике императива и презента у тестовима, и познат му је принцип грађења.	У великој мери повезује сензације и начине реаговања, односно потребе. Говори и пише о својим интересовањима и начинима провођења слободног времена. На учтив начин изражава жеље. Повезује личности из културног и јавног живота Немачке са професијама којим се баве. Показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.	Изражава телесне сензације, пита за исте и даје савете, препоруке за реаговање или жеље и потребе своје уз образложење. Прави разлику између обраћања персирањем и без персирања, и прилагођава граматичка правила датој ситуацији. Разуме текстове, повезује информацију и креира сличне садржаје. Образлаже допадање или недопадање аргументима. Говори и пише о својим интересовањима и хобијима и дискутује на ту тему и када се ради о вршњацима. Показује изузетно висок степен активности и ангажовања, самосталности у раду.
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У	Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право, иза, поред... Уме да повеже слику и реч.	Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори користећи шаблон. Именује релевантне грађевине. Углавном правилно	Уме да постави захтев или да упусти у простој реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише

ПРОСТОРУ	Именује неке од институција у граду	користи предлоге.	од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање. Самостално изводи закључке.	путању кретања. Именује све локалитете једног града. Прави поређење у изгледу градова Немачке и Србије.
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Уз подршку наставника повезује знак, слику и текст. Уме да пита да изађе.	Повезује значење знакова за забрану и упозорења и њихове симболе. Наводи најфреквентније изразе. Уме да затражи дозволу за радње у школи.	У већој мери познаје симболе, знаке забрана и упозорења. Уме да пита за дозволу и да изрази забрану на основу већ постојећих израза. Уме да познате лексеме користи у датом шаблону за креирање нових. Уме да наведеде у неколико једноставних реченица правила понашања и обавезе у школи. Показује велику самосталност и висок степен ангажовања.	Пита за дозволу, реагује на знаке забране и креира нове изразе. Лако повезује. Даје савете о понашању, повезује права и обавезе. Изводи закључке о правилима понашања вршњака у Немачкој. Користи времена и начине у оквиру граматичких норми.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Репродукује облике присвојних придева у једнини и препознаје оне у множини. Уме да уз најучесталије именице употреби присвојни придев у првом лицу. Уме да повеже личну заменицу и присвојни придев уз подршку наставника.	Уме да пита чије је нешто и да одговори. Употребљава присвојне придеве углавном поштујући род и број именица поред којих стоје.	У великој мери поштујући граматичка правила користи присвојне придеве, као и предлоге и упитне речи. Укратко се осврће на однос према имовини. У знатној мери критички расуђује.	У потпуности граматички исправно користи присвојне придеве, предлоге, одеређен члан. Познаје изузетке од употребе члана. Критички разматра однос према туђој и својој имовини. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Користи das gefällt mir/ gefällt mir nicht да изрази допадање или негацију за недопадање. Понекад је самосталан у решавању задатака.	Пита друге за мишљење користећи глагол gefallen, даје своје мишљење и образложење у виду кратке реченице.	Образлаже допадање, односно недопадање уз аргументацију. Познаје немачку уметност, стрип, музику, филм, и даје кратко мишљење у форми једноставне	Критички се осврће на елементе културе и прави паралелу између српске и немачке уметности, филма, стрипа, музике уз аргументацију о преферирању нечега. Показује изузетну самосталност.

			реченице.	
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Уз подршку наставника одговара на тражење мишљења речима: ja, nein, richtig, falsch	Познаје речи и изразе који уводе давање мишљења: Ich denke/ meine/ glaube, meiner Meinung nach... Даје мишљење тј. слагање или неслагање без даљег образложења.	Користи речи и изразе за тражење и давање мишљења уз кратко образложење. Показује висок степен активности и ангажовања.	Тражи додатне информације да би формирао мишљење. Аргументовано брани став, једноставним реченицама. Показује изузетно самосталност.
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Препознаје мерне јединице и именице које означавају цену и количину. Повезује уз подршку наставника речи и изразе са количином, димензијама и ценама.	Уме да пита за количину, дијемзије цену, као и да да информације о истим. Користи упитни придев у одговарајућем роду и броју. Већим делом самостално изводи закључке.	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, на познате теме и ситуације. Самостално изводи закључке.	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима. Уочава сличности и разлике у валути, метричком систему, и изразима у немачком и српском језику. Самостално изводи закључке који се заснивају на подацима.

4.13.2. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК			РАЗРЕД: ОСМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења италијанског језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења италијанског језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА Језички и граматички садржаји Come stai? Come sta? Come va? Bene, grazie./	– разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави,	-слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); -реаговање на усмени или писани	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј.

A presto!/ A domani!/ Buona notte! Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica,e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel/Quando è il tuo compleanno? Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra. Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa. Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu? Perchè non sei venuto alla festa di Mirko? Презент индикатива. Прошло време (Passato prossimo): правилни и неправилни глаголи. Личне заменице. Упитне речи: come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Показна заменица (questo/a/e/, quello/a/e/i). Бројеви. (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Већи градови у земљама циљне културе.	представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима;	импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; -усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.). -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика

			заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација -самоевалуација и евалуација наставника од стране ученика
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА Језички и граматички садржаји Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po' timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene. Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro. Личне заменице. Упитне речи (quanto, dove, come/chi, che cosa). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени	– разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; – опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;	-слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; -усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење

и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са <i>più/meno</i>. Апсолутни суперлатив. Релативни суперлатив. Поређење придева по једнакости. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)			остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ Језички и граматички садржаји Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri!/ Mi	– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење; – упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе; – затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и	-слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; -усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; -писање позивнице за прославу/ журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; -прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/ изговора; -образложење спремности за	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја;

dispiace, ma non posso perché non mi sento bene... Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico!// Sta' tranquillo! Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello! Non mangiare troppi dolci!// Bevi tanta acqua! Facciamo i compiti insieme! Verresti con me al cinema? Презент индикатива повратних глагола Садашње време у значењу будућег. Будуће време Императив Кондиционал садашњи (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.	позивима на заједничке активности;	прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.). -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно

			ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Језички и граматички садржаји Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego. Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore. Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi!/ Un momento/un attimo, per favore. Scusi signora, che ore sono?Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? Quale libro ti piace?Questo qui? Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! /A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71? Модални глаголи (potere, dovere, volere) Кондиционал учтивости. Упитни придеви: quale/i; che; Показне заменице: quello/a/i/e; questo/a/i/e Императив за формално обраћање (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.	– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих; – упуту уобичајене молбе и захтеве; – честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства;	-слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; -усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу; -изражавање извињења и захвалности. -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на

			онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА Језички и граматички садржаји Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada dritto!/ Il centro è un po' lontano. Mi dispiace, ma non lo so. Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом	– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота; – пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;	-слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; -усмено и писано давање упутстава -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени

		контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	задачи; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ Језички и граматички садржаји Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo. La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due./ Non va a letto mai prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./	– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости; – разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;	-слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; -усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала;

Siamo a scuola dalle 8 alle 14. In questo film si tratta di una ragazza che descrive la sua infanzia. Cosa stai facendo? Sto guardando la TV. Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare. Nel mio paese di solito pranziamo alle 3. Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito... Предлози. Stare + gerundio (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.	– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости; – опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;	-заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруче на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског

			оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ Језички и граматички садржаји A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusia e poi siamo andate insieme in piscina./Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante. Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce. Mentre facevo la doccia, ho sentito il telefono. Mentre noi studiavamo, il papà preparava da mangiare. Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado. Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano. Прошло време (Passato prossimo): помоћни глаголи essere/avere; повратни глаголи. Прошло несвршено време, имперфекат (Imperfetto). Употреба имперфекта (Imperfetto) и прошлог времена (Passato prossimo). Упитне речи: come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Прилози и прилошки изрази за време: prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno...	– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости; – размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости; – опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; – опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;	-слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; -усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и

(Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости			заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) Језички и граматички садржаји Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico. Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me? Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami tu? Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volta alla settimana. Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo. Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano. Заменице за директни објекат (Pronomi diretti). Будуће време (Futuro semplice): најфреквентнији глаголи.	– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих; – размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; – саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;	-слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; -усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом,	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење

Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речце <i>ci</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>domani, sabato prossimo, la settimana prossima...</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.		поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА,	– разуме уобичајене изразе у	-слушање и читање једноставнијих	-иницијална провера знања

ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА Језички и граматички садржаји Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? Sì, grazie! Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero? Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso. Andrei al cinema, ma non posso perché devo studiare. Mi piacerebbe fare il giro del mondo. Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!/ Alzati!/ Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta!/ Non ti preoccupare! Tutto andrà bene! Andiamo al cinema!/Perché non facciamo una pausa?/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti! Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto! Императив (друго лице једине и множине). Глагол piacere. Кондиционал садашњи (Condizionale presente). Повратни глаголи у императиву (најфреквентнији). Прилози за начин (molto, tanto, bene, male). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација	вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих; – изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;	текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; -усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; -предлагање решења у вези са осећањима и потребама; -усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема,

			конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ Језички и граматички садржаји Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto. Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema. Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino. Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo. Императив. Прилози за место (qui, lì, là, giù, su). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...). Preposizioni articolate. Упитни прилог: dove. C'è/ci sono. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.	– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета, бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих; – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима;	-слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; -усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; -усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учioniци и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела,

		објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА Језички и граматички садржаји Spingere. Tirare./ Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra! Dovresti studiare di più! Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore!/ Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato.	– разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном	-слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; -постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; -усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање;

Ragazzi, fate silenzio! Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca. Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе. Императив. Кондиционал модалних глагола за изражавање дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.	месту;	-заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и

			васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА Језички и граматички садржаји Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro? No, è di Marco./ Questo zaino è mio. Hai un dizionario? Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho. Luigi non ha il biglietto per il concerto. Конструкција за исказивање припадности. Питања са di chi. Речца ci у изразима ce l'ho, ce l'abbiamo... Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини	– разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање;	-слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; -постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким

			активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА Језички и граматички садржаји Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché..../Il mio film preferito è.../ Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché... A chi piace/piacciono... Quando ero più piccola mi piaceva tanto disegnare. Non mi è piaciuto il film. Ti è piaciuta la pizza? Глагол <i>piacere</i> у садашњем и прошлом времену. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (<i>pronomi indiretti</i>: <i>mi, ti,ci,vi, le/gli</i>). (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт	– изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење;	-слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/недопадање; -усмено и писано изражавање допадања/ недопадања -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и

		индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА Језички и граматички садржаји Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco. È vero. / È sbagliato. Hai	– разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје	-слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; -усмено и писано тражење изношење	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора

ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo. Изражавање мишљења индикативом (Secondo me/Per me...). Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (pronomi indiretti: mi, ti, ci, vi, le/gli). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.	кратко образложење;	мишљења и изражавање слагања и неслагања -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медјација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрама, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима

			учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА Језички и граматички садржаји Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio... Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti. Quanto costa un chilo di mele? Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora? Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mangio poca. Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine. Che numero porta? Che taglia porti? Il grattacielo è alto più di 500 metri. Oggi è il 25 aprile 2019. Упитни придев /прилог: quanto/i/a/e. Партитиван члан. Ne partitivo. Прилози за количину: poco/molto/tanto;un po'. Основни бројеви преко 1000. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.	– разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама	-слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; -размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано -заснивање наставе на социјалној интеракцији; -рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; -сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају	-иницијална провера знања -дијалог између ученика и наставника, ученика и ученика; -разумевања говора наставника и говорника. тј. аудио материјала; -разумевање краћег писаног текста; -усмено изражавање; -писмено изражавање; -усвојеност лексичких садржаја; -усвојеност граматичких структура; -правопис; -медијација тј. преношење поруке на матерњи језик -залагање на часу и одговоран однос према раду; -израда домаћих задатака и пројеката; -контролне вежбе и писмени задаци; -провере знања краће од 15 минута -попуњавање табела, упитника, укрштених речи -континуирано праћење остварености исхода програма код ученика на

			сваком часу -праћење појединачног и заједничког рада ученика као и продуката рада приликом рада у групи или пару; -учешће ученика у лудичким активностима, квизовима -активности ученика на онлајн платформама које се користе за учење и наставу -учешће ученика на такмичењима, смотрема, конкурсима - јасно постављање критеријума вредновања одређених према нивоима учења страног језика заједничког европског оквира за други страни језик, а у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању -самоиницијативно ангажовање ученика ван часова у изради плаката, постера, презентација

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА				
НАСТАВНА ТЕМА	ДОВОЉАН 2	ДОБАР 3	ВРЛО ДОБАР 4	ОДЛИЧАН 5
ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Ученик уме да постави питање Come ti chiami? самостално или уз помоћ наставника, уме да се представи користећи један од начина Mi chiamo/ Io sono, разуме питање Come si chiama и уме да уз помоћ наставника представи друга/другарицу или	Ученик самостално поставља питање Come ti chiami? Come si chiama? и даје одговор на њега на два начина Mi chiamo/ io sono. Уме да пита за име и када персира некоме, уме да представи друга/другарицу или чланове породице користећи дате шаблоне. Зна да каже колико има година. Ученик разуме питање Come stai? и зна	Ученик самостално пита за име, презиме, број телефона, адресу, датум рођења, и даје одговоре о себи на иста питања. Ученик разуме текст који говори о неком и повезује информације из	Ученик учествује у конверзацији на италијанском језику дајући/тражећи податке о себи или другима. У стању је да осмисли дијалог. Разликује поздраве на основу контекста у ком се користе. Примењује речи и изразе у измењеном контексту. Повезује у целину информације и усмено или у писаној форми у континуитету и самостално даје/тражи информације о себи и другима користећи правилно

	чланове породице. Препознаје поздраве у тексту и уме да наведе бар два поздрава на италијанском језику.	неке од могућих одговора. Ученик уме да каже када му је рођендан, и да каже када је рођендан неке друге особе. Разуме у глобалу текстове у којима се неко представља, и уме да издвоји основне информације: име, презиме, године, место и датум рођења. Познаје упитне речи: chi, che cosa, quando, dove, come.	текста са питањима на часу. Ученик уме да симулира ситуацију у којој даје/тражи личне податке. У стању је да усменим или писаним путем да инфомрације о себи или другом на италијанском језику. Познаје веће градове Италије, тј. уме да их наведе,	граматичке и социо лингвистичке норме. Повезује италијанске градове са појмовима/терминима који се за њих везују.
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Ученик именује предмете који се најчешће користе на часу. Уме да их опише користећи најфреквентије придеве (велики, мали, тешко, лепо, добро). Уз помоћ наставника долази до закључка о изгледу особа/предмета. Познаје придеве који означавају боје. У малој мери слаже придев у роду и броју са именицом. Препознаје члан и уз помоћ наставника препознаје род именица на основу члана.	Ученик користи описне придеве у одговарајућем контексту, у већој мери слажући их у роду и броју са именицом. Познаје категорије придева и специфичности у италијанском језику. Препознаје поређење придева у реченици и наводи конструкцију која се користи. Уме да опише особу/предмет/појаву/радњу у једној до две просте реченице.	Ученик познаје и користи већи број описних придева и користи их у писаној и усменој форми. Придеве у већој мери слаже у роду и броју са именицом, уз тачну употребу изузетака. Познаје облике одређеног и неодређеног члана у једнини и множини и користи их уз одговарајућу именицу. Опис врши уз једноставне просто проширене реченице. Уме да упореди бића, предмете и радње користећи тачне конструкције. Познат му је појам апсолутног суперлатива и уме да га направи од позитива придева.	Ученик је у стању да опише бића/предмете/места/појаве/радње/стања/збивања кратким текстом или усмено, сложеним реченицама. Придеве у потпуности слаже са именицом у роду и броју. Чланове користи правилно и у одговарајућој ситуацији. Поређење врши користећи исправне конструкције, али поштујући граматичке норме. Уме да направи критички осврт на особености Италије и да пореди са особеностима сопствене земље.

			Познаје особености Италије (знаменитости, географске карактеристике и сл.)	
ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ	Препознавање позива на активност уз асистенцију наставника, и давање одговора ДА или НЕ.	Ученик разуме врсту предлога који је упућен, разуме коме је упућен, и уме да одабере одговор међу понуђенима. Препознаје времена и начине који се употребљавају.	Ученик уме да да предлог, савет, да позове на активност, на основу датих шаблона, уме да одговори на њих користећи кратку реченицу. Разликује времена и начине и њихове употребе.	Ученик уме да самоиницијативно предложи, позове на активност, да савет користећи прави глаголски начин и време, у оквиру граматичких правила, као и да одговори на њих уз адекватно и кратко образложење. Обраћа се особама у складу са ситуацијом и контекстом.
ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ	Препознаје речи и изразе који се користе за честитање, упућивање молбе, извињења и захвалности и повезује их са контекстом (grazie, per favore, mi dispiace, auguri) Уз помоћ наставника препознаје заповедни начин, као и кондиционал и наводи њихову употребу. Уме да наброји неколико празника у Италији.	Повезује речи и изразе са одговарајућим контекстом. Уме да честита рођендан, Нову Годину, Божић, да наручи пиће или храну у ресторану на једноставан начин, да се кратко извини, и да најједноставнијим реченицама замоли некога нешто. Познаје принципе грађења кондиционала и императива, као и њихову употребу. Повезује датуме празника са називом празника у Италији.	Ученик користи кратке реченице за изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, честитања и захвалности. Процењује ситуацију и на основу тога прилагођава речник. Познаје облике кондиционала, императива правилних и неправилних глагола, и користи их у великој мери граматички тачно. Уме да наброји најпознатије празнике у Италији, да наведе датум прославе, као и да	Ученик уме да усмено и у писаној форми изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста. Уме да опише начин празновања појединих празника у Италији и да направи компарацију са прославама у Србији.

			опише шта је типично за ове празнике.	
РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА	Уз помоћ наставника разуме упутства из уџбеника, радне свеске, контролне вежбе. Уме да објасни шта је императив. Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право. Именује неке од институција у граду.	Углавном разуме захтеве који се пред њега постављају и одговара на њих на тражени начин. Разликује коме се траже или дају упутства. Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори са користећи шаблон. Именује релевантне грађевине.	У великој мери разуме захтеве и упутства са часа, одговара адекватно на њих. Уме да постави захтев или да упусти у просторј реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање.	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. Именује све локалитете једног града.
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ	Уз помоћ наставника уме да оформи прво лице познатог правилног глагола у презенту. Уме да именује локацију радње. Уз асистенцију наставника може да повеже слику и реченицу. Именује предмете у школи, у соби.	Гради прво лице презента правилних и неправилних глагола. Уме да састави реченице о себи користећи најучесталије речи и изразе. Познаје делове дана, уме да пита за време, да одреди време и да га искаже.	Повезује правила грађења презента на повратне глаголе и прави паралелу са српским језиком. Из текстова издваја тражене информације у садашњем времену. Трансформише лице глагола у складу са захтевом контекста. У континуитету саставља неколико реченица описујући радње у садашњости уз познату лексику и правилну употребу чланова и предлога.	Разуме текстове у садашњем времену, тражи и даје информације у вези са прочитаним. У писаној у усменој форми, граматички правилно, описује радње у садашњости у познатом контексту или примењује научено на нову ситуацију. Прави паралелу између обавеза ученика у Италији и Србији и уочава сличности и разлике у свакодневном животу Италијана и Срба. Уме да направи свој план обавеза, као и да опише распоред обавеза на дневном и недељном нивоу.
ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ	Препознаје прошла времена у писаној форми. Уз помоћ наставника уме да објасни принцип грађења перфекта и	Користи перфекат, имперфекат и плусquamперфекат за исказивање једноставних реченица у прошлости, уз поштовање правила примене	Ученик се изражава у прошлом времену, бирајући време сходно контексту. Углавном користи	Ученик примењује прошла времена у писаној и усменој форми на познате теме, али и у новим ситуацијама. Користи сва времена уз правилну употребу. Поштује граматичке

	имперфекта. Препознаје партицип.	ових времена, а на основу примера. У великој мери тачно слаже партиципе у роду и броју са субјектом и бира одговарајућ помоћни глагол. Уме на матерњем језику да наведе најпознатије историјске личности Италије, као и њихов допринос човечанству.	познате примере и шаблоне. Разуме текстове о прошлости у великој мери. У писаној и усменој комуникацији користи прилошке одредбе за време. На италјанском језику уме да наведе историјске личност и укратко објасни њихов допринос.	нормативе. Саставља реченице самостално, доноси закључке о текстовима у прошлости, и коментарише догађаје у прошлости. Уме да говори о прошлости Србије, као и о знаменитим Србима и њиховим достигнућима.
ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)	Препознаје облике футура. Уз помоћ наставника користи прво лице неколико најфреквентнијих глагола у футуру. Уз асистеницију наставника користи презент уместо футура за исказивање блиских планова. Уме да наброји неколико професија, и репродукује фразу <i>Da grande sarò...</i> уз додавање занимања.	Користи футур у реченицама углавном граматички исправно. Познаје прилошке одредбе за будуће време. Уме да изрази планове о будућем занимању на два начина. Повезује занимања и места на којима се одвијају. Уме да једноставним реченицама искаже неки план или намеру. Познаје облике директних заменица и у довољној мери их правилно користи.	У великој мери примењује футур у исказивању будућих радњи, али и користи презент у ту сврху. Повезује контекст и временске одреднице са избором времена. Директне заменице користи уз одговарајуће глаголе, правилно граматички. Речцу <i>ci</i> користи на основу захтева вежбе или наставника. Граматичке садржаје примењује углавном на познатим формулама.	Говори и пише о својим или туђим плановима за будућност. Текстове разуме, и уме да их преприча, као и да издвоји тражене информације. Директне заменице користи спонтано, као и речцу <i>ci</i> . Описује познате, али и непознате ситуације, примењујући научено у новом контексту.
ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА	Именује делове тела, и уз помоћ наставника изражава сензацију бола. Препознаје значење израза у императиву на основу	Изражава допадање/недопадање, осећај бола неког дела тела. Жељу исказује на основу датих шаблона. Препознаје облике	У великој мери повезује сензације и начине реаговања, односно потребе. Говори и пише о	Изражава телесне сензације, пита за исте и даје савете, препоруке за реаговање или жеље и потребе своје уз образложење. Прави разлику између обраћања персирањем и без

	гестикације и мимике. Познаје контрукцију за допадање/недопадање, али је самостално не корсити.	императива, кондиционала, презента у тестовима, и познат му је принцип грађења.	својим интересовањима и начинима провођења слободног времена. На учтив начин изражава жеље. Повезује личности из културног и јавног живота Италије са професијама којим се баве.	персирања, и прилагођава граматичка правила датој ситуацији. Разуме тесктове, повезује информацију и креира сличне садржаје. Образлаже допадање или недопадање аргументима. Говори и пише о својим интересовањима и хобијима и дискутује на ту тему и када се ради о вршњацима.
ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ	Препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право, иза, поред... Уме да повеже слику и реч. Именује неке од институција у граду.	Уме да пита за правац и локацију, као и да одговори користећи шаблон. Именује релевантне грађевине. Углавном правилно користи предлоге.	Уме да постави захтев или да упустсво у простој реченици, али и да опширније објасни локацију објекта која се од њега тражи. Користи императив за друго лице, као и за персирање.	Поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама. Уме да чита мапе и опише путању кретања. Именује све локалитете једног града. Прави поређење у изгледу градова Италије и Србије.
ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА	Уз помоћ наставника повезује знак, слику и текст. Уме да пита да изађе.	Повезује значење знакова за забрану и упозорења и њихове симболе. Наводи најфреквентније изразе. Уме да затражи дозволу за радње у школи.	У већој мери познаје симболе, знаке забрана и упозорења. Уме да пита за дозволу и да изрази забрану на основу већ постојећих израза. Уме да познате лексеме користи у датом шаблону за креирање нових. Уме да наведеде у неколико једноставних реченица правила понашања и обавезе у школи.	Пита за дозволу, реагује на знаке забране и креира нове изразе. Даје савете о понашању, повезује права и обавезе. Изводи закључке о правилима понашања вршњака у Италији. Користи времена и начине у оквиру граматичких норми.

ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА	Репродукује облике присвојних придева у једнини и препознаје оне у множини. Уме да уз најучесталије именице употреби присвојни придев у првом лицу. Уме да повеже личну заменицу и присвојни придев уз асистенцију наставника.	Уме да пита чије је нешто и да одговори. Употребљава присвојне придеве углавном поштујући род и број именица поред којих стоје.	У великој мери поштујући граматичка правила користи присвојне придеве, као и предлоге и упитне речи. Укратко се осврће на однос према имовини.	У потпуности граматички исправно користи присвојне придеве, предлоге, одеређен члан. Познаје изузетке од употребе члана. Критички разматра однос према туђој и својој имовини.
ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА	Користи <i>Mi piace/mi piace</i> да изрази допадање или негацију за допадање.	Пита друге за мишљење користећи глагол <i>piacere</i> , даје своје мишљење и образложење у виду кратке реченице. Познаје ненаглашене облике индиректних заменица које иду уз овај глагол.	Образлаже допадање, односно недопадање уз аргументацију. Познаје италијанску уметност, стрип, музику, филм, и даје кратко мишљење у форми једноставне реченице.	Критички се осврће на елементе културе и прави паралелу између српске и италијанске уметности, филма, стрипа, музике уз аргументацију о преферирању нечега.
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	Уз помоћ наставника одговара на тражење мишљења речима: <i>sì, no, vero, falso</i>	Познаје речи и изразе који уводе давање мишљења: <i>secondo me, per me, penso, credo, direi...</i> Даје мишљење тј. слагање или неслагање без даљег образложења.	Користи речи и изразе за тражење и давање мишљења уз кратко образложење.	Тражи додатне информације да би формирао мишљење. Аргументовано брани став, једноставним реченицама.
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	Препознаје мерне јединице и именице које означавају цену и количину. Повезује уз помоћ наставника речи и изразе са количином, димензијама и ценама. Познаје бројеве до 1000.	Уме да пита за количину, дијемзије цену, као и да да информације о истим. Познаје бројеве преко 1000. Користи упитни придев у одговарајућем роду и броју.	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, на познате теме и ситуације.	Размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима. Уочава сличности и разлике у валути, метричком систему, и изразима у италијанском и српском језику.

4.13.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	РАЗРЕД: ОСМИ
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења предмета Грађанско васпитање јесте да ученик на заокружи део свог знања о основним принципима,	

вредностима и процедурама грађанског друштва, што надаље имплицира да је свестан својих права и одговорности, осетљив за туђе потребе и спреман да делује у заједници.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЉУДСКА ПРАВА Заједница културно различитих група ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Родна не(равноправност) ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Вредности грађанског друштва	Изрази осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; -образложи зашто су понашања која се могу описати као ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам облици дискриминације и кршења људских права; -наведе примере повезаности различитих култура у једној заједници и -образложи потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; -покаже интересовање за упознавањем различитих култура; -наведе права која националне мањине у Србији по Уставу имају разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; - уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продуктима културе на који начин се преносе родни обрасци; -указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; - дискутује о значају уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; - наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; - препозна у понашању особе карактеристике насилника и жртве; -наведе могуће начине реаговања у ситуацији	Наставни планови су на оперативном(месечном) и глобалном нивоу. Поред тога, ористи се припрема за непосредан рад на часу која подразумева комбиновање више наставних метода. Планови у прилагођени потребама одељења(и појединаца). У настави се користе разновразни ресурси и присутна је примена ИКТ-а. Често се изводе радионице, рад у групи или у пару. Редовна припреме(писање) месечних планова, припрема за непосредан рад на часу и коришћење више наставних метода дају увид у рад у одељењу и сваког ученика- Поред непосредног рада са ученицима, користе се наставни листићи, Power Point	Након иницијалног тестирања на почетку школске године, вреднују се све активности ученика током школске године. Редовно се прати рад сваког ученика понаособ кроз рад на часу или усмена излагања. Свако праћење рада ученика подразумева прилагођено и детаљно излагање информација о њиховом раду. Поред континуираног праћења ученичких радова и активности., ученици добијају сугестије за даљи рад. Вреднује се и самостална ефикасност комбиновања више наставних метода. Успешно коришћење више наставних метода и континуирано праћење напредовања ученика ради постизања самосталности ученика у раду. Добијање сугестија за самостални рад, праћење напредовања и вредновање рада ученика.

	сусрета са насилником Наведе основне функције медија и образложи зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; образложи значај слободе медија за развој демократије; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна механизме манипулације медија и утицај медија на сопствено мишљење и деловање; - проналази и користи информације из различитих извора, критички их разматра и вреднује; - препозна пример злоупотребе деце у медијима; - учествује у припреми, реализацији и евалуацији кратког филма - у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин	презентација, видео записи, улустрације, табеле, графикони. Подсредством радионица, пројеката, истраживања, ученици се подстичу на самостални рад, на самостално коришћење дидактичког материјала, на изношење идеја, за самостални потрагу за извором информација - Проналажење информација, коришћење медија, писање пројекта, презентација	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
ЉУДСКА ПРАВА	-ученик учествује у раду групе -препознаје појам патриотизам -препознаје разлике међу људима -познаје неколико врста националних мањина	-истиче начине исказивања патриотизма -препознаје особине интеркултуралног дијалога -наводи примере у полним разликама -препознаје појам предрасуда и стереотип	-активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључка
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО	-ученик учествује у раду групе -препознаје појам родне равноправности	-излаже мере које могу спречити родну равноправност -излаже и подстиче рад на пројектима који говоре о одговорности државе када је у питању родна (не)равноправност	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључка
МЕДИЈИ	-Ученик учествује у раду групе -познаје врсте медија и начине преношења информација и дезинформација	-истиче значај медија у савременом свету -подстиче медијску писменост и кодекс понашања новинара	активно учествује у процесу истраживања од одабира теме до доношења закључка
ГРАЂАНСКИ	-Ученик учествује у раду групе;	-предлаже идеје за рад, учествује у	

АКТИВИЗАМ	предлаже идеје за писање	представљању радова	

4.13.4. ВЕРСКА НАСТАВА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА		РАЗРЕД:ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
I УВОД 1. Упознавање садржаја програма и начина рада	•моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе; •моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања	Катихизација као литургијска делатност- заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика. Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ настојање да се учење и искуство Цркве и лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке и исходима наставе наставне теме ученике би требало упознати са циљевима, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада. <u>Врсте наставе</u> Настава се реализује кроз следеће облике наставе: • теоријска настава (35 часова) • практична настава (1 час) <u>Место реализације наставе</u> •Теоријска настава се реализује у учионици; •Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању	Праћење и вредновање усвојеног програмског садржаја верске наставе одвијаће се у следећим оквирима: - кроз разговоре на задату тему након представљања садржаја; -кроз игру; -кроз креативан рад. Нарочити акценат треба ставити на подстицање ученика да се оно што је тема, будући да сеодноси на садржај хришћанског живота, делатно и
II ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА 2. Човек – икона Божја и свештеник твари 3. Хришћанско схватање личности 4.Грех као промашај човековог назначења 5.Новозаветне заповести	•моћи да увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света. •моћи да увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим •бити подстакнут да учествује у литургијској заједници. •моћи да сагледа грех као промашај људског назначења; •моћи да разликује		

Божије 6. Слобода и љубав у хришћанском етосу 7. Човек је икона Божија	слободу од самовоље; •моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; •бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; •моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; •моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.	<u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u> ·Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. ·Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема.	примени.
III ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС 8. Хришћански подвиг 9. Подвизи Светитеља 10. Пост 11. Хришћанске врлине 12. Евхаристијски поглед на свет	•моћи да увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика; •бити подстакнут да увиди вредност ближњег у сопственом животу; •моћи да усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт; •моћи да вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави.	У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно. ·Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава ·Имајући у виду захтеве наставног програма и могућности транспонованја наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика ·У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. ·Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.	
IV ЛИТУРГИЈА 13. Молитва лична и саборна 14. Црква је Тело Христово 15. Божанствена Литургија (опис тока Литургије)	•Указати ученицима на значај личне и саборне молитве; •Објаснити ученицима важност Литургије тумачењем значења речи Евхаристија и Литургија (захвалност и заједничко дело); •Указати ученицима да је литургијско сабрање	Евалуација наставе Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина: ·процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара ученика путем	

16.Литургијски простор (делови храма) 17.Освећење времена 18. Литургија	израз Цркве као Тела Христовог; •Указати ученицима на целину литургијског догађаја као узајамног даривања Бога и његовог народа •Упознати ученике са смислом и основним елементима Литургије; •Подстаћи ученике на заједничко учешће у богослужењима; •Објаснити ученицима динамику богослужбеног времена.		
V ЦАРСТВО БОЖИЈЕ 19.Царство Божије – циљ стварања 20.Живот будућег века 21. Сведоци Царства Божијег 22. Обожење – циљ хришћанског живота 23. Знаци приступа Царства Божијег у Овом Свету (чуда, мошти...) 24.Икона прозор у вечност 25. Царство Божије	•моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије; •моћи да објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих; •моћи да објасни да је Бог створио човека као сарадника на делу спасења; •моћи да препозна да је Литургија икона Царства Божијег; •бити подстакнут да активније учествује у Светој Литургији. •моћи да преприча Догађај Преображења Господњег; •моћи да повеже појмове светости и обожења са дејством Светога Духа •моћи да препозна да је предукус Царства Божијег присутан у моштима, чудотворним иконама, исцељењима...		

	•моћи да препозна разлику између православне иконографије и световног сликарства; •моћи да препозна икону као символ Царства Божијег; •бити подстакнут да на правиан начин изражава поштовање према хришћанским светињама.		

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	Задовољава	Добар	Истиче се
I – УВОД	Разуме значај верске наставе и препознаје основне појмове.	Добро влада претходно стеченим знањем.	Уочава узрочно последичне везе међу кључним појмовима и спреман је за нова сазнања
II ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖИЈА	Разуме појам ИКОНА и зашто је Бог човеку доделио посебно место у творевини	Разуме појмове "царско свештенство" и "свети род" и схвата да је човек спона између Бога и света.	Уочава да се човек као личност остварује у слободној заједници љубави са другим (најпре са Богом). Разуме разлику између слободе и самовоље
III ПОДВИЖНИЧКО – ЕВХАРИСТИЈСКИ ЕТОС	Разуме хришћанско значење појма ПОДВИГ као и зашто су важни пост и молитва у животу хришћана	Разуме да у Цркви постоје различити начини подвига, али сви воде истом циљу – сусрету са Богом. Разуме да је закон подвига – љубав	Спреман је да критички сагледа поступке, али разуме зашто нам сопствени подвиг не даје за право да осуђујемо друге.
IV ЛИТУРГИЈА	Разуме основни смисао Литургије, тј. светотајинског живота Цркве	Разуме да је молитва – разговор са Богом. Спреман је да обогати свој молитвени живот. Разуме да нас лична молитва припрема за саборну молитву	Разуме појмове ЕВХАРИСТИЈА и ЛИТУРГИЈА. Разуме да су чланови Цркве удови Тела Христовог, што значи: не могу без Христа и једни без других. Разуме зашто је Молитва Господња важна молитва Цркве. Препознаје богослужбено време и основне елементе богослужбеног простора.
V ЦАРСТВО БОЖИЈЕ	Разуме да Царство Божије почиње Другим Христовим доласком које нема никакве везе са смаком света	Разуме да у Цркви на Литургији имамо предокус Царства Божијег. Разуме важност Преображења Господњег на Тавору.	Разуме која је улога Духа Светога у животу Цркве: да Он чини Христа присутним, а од нас чини заједницу Тела Христовог због чега је могуће и наше обожење. У потпуности разуме да је Литургија централни догађај Цркве, да је то сабрање свих нас око Христа, а не индивидуални доживљај засебних јединки

4.14. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

4.14.1. ДОМАЋИНСТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ДОМАЋИНСТВО		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Циљ учења слободне наставне активности Домаћинство је да ученици интегришу и функционализују знања стечена у оквиру различитих предмета у контексту свакодневног живота, да унапреде вештине и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области исхране, личне хигијене и хигијене домаћинства.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА Значај воде за одржавање хигијене. Хемијска и микробиолошка исправност воде. Отпадне воде у домаћинству. Основни хигијенски захтеви домаћинства. Средства за личну хигијену. Козметичка средства. Кућна апотека. Материјали за опремање домаћинства Одржавање домаћинства Отпадни материјали у домаћинству.Прикупљање, сортирање и одлагање отпада у домаћинству.	– припрема и уређује простор за ручавање и формира културне навике приликом узимања хране; – истражује и прави план набавке средстава за одржавање личне хигијене и чистоће домаћинства;	Ова тема ће омогућити ученицима да разврставају хемикалије на козметику, личну хигијену, кућну хемију, правилно употребљавају исте и укажу на важност познавања и правилног читања ознака на истим. Ученици треба да истраже и да направе план набавке кућне апотеке и апотеке за путовање. Како и чиме могу да заштите дрво, метал и зидове од атмосферског утицаја, такође треба да истраже како да уклоне мрље са стакла, намештаја, металних предмета, одеће и обуће у домаћинству. Ученици могу да истражују у групама и резултате презентују на паноу, Power Point презентацијом, кратком анимацијом или усмено.	Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. На почетку сваког часа, наставник пружа ученицима могућност да сами себе процене у теми часа која ће се обрађивати (базирано на дотадашњим стеченим знањима у другим наставним предметима или свакодневном животном искуству). Такође, наставник позива ученике на крају сваког часа да процене себе, у смислу, колико су напредовали у стицању знања, вештина, формирању ставова, током часа. То би, уједно, могла бити и ученичка евалуација наставниковог рада на часу. Наставник сваку врсту оцењивања јасно и прецизно образлаже ученику, поштујући његов интегритет. У Домаћинству као слободној наставној активности најважније

			је да наставник прати напредак ученика у вештинама комуникације (вршњачкој и са одраслима), критичког мишљења, мотивисаности, предузимљивости, организацијским вештинама, културним навикама, односу према сопственом здрављу, здрављу његове околине, као и о бризи за очување животне средине, креативности и решавању проблема. Наравно, наставник уз помоћ одељењског старешине и ПП-службе је способан да примени прилагођавање метода, али и садржаја за ученике са посебним потребама у наставном процесу. Наравно, то се односи и на израду посебног наставног материјала, као и правила оцењивања.
ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ Хранљиви састојци и животне намирнице. Класификација животних намирница према пореклу (биљне и животињске), улози у организму (енергетска, градивна, заштитна и регулаторна) и саставу. Енергетска вредност намирница. Потребе за састојцима хране зависно од узраста, занимања, пола, спољашње средине, здравственог и физиолошког стања организма. Рационална исхрана човека. Принципи рационалне исхране. Законски прописи, правилници о намирницама и квалитету хране. Последице неправилне исхране. Припремање хране, начини обраде	– правилно се храни, води рачуна о сопственом здрављу и здрављу породице; –планира дневне оброке за своје домаћинство у складу са општим принципима правилне исхране уз уважавање потреба свих чланова домаћинства; – примењује основне технике и правила обраде и припреме намирница уз примену правилног руковања прибором, посуђем, справама и апаратима за припрему хране;	Наставна тема Исхрана у домаћинству ће омогућити ученицима да истражују и упознају се са „органском производњом хране”. Да истраже планирају буџет и за исхрану свог домаћинства ако користе „органску храну” и храну која није органска, са посебним освртом на ГМО. Ученици треба да се упознају са термином „правилна исхрана” и да испланирају потрошачку корпу за једно домаћинство. Ученици треба да истраже и презентују потребе за градивним,	Вредновање ученичких постигнућа врши се у складу са Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању. На почетку сваког часа, наставник пружа ученицима могућност да сами себе процене у теми часа која ће се обрађивати (базирано на дотадашњим стеченим знањима у другим наставним предметима или свакодневном животном искуству). Такође, наставник позива ученике на крају сваког часа да процене себе, у смислу, колико су напредовали у стицању знања, вештина,

намирница. Хигијенски услови приликом припремања хране. Одлагање, чување и конзервисање намирница. Апарати и машине за припремање, чување и обраду хране и намирница .Загађујуће супстанце хране и мере заштите Адитиви. Органска и ГМО храна. Култура исхране и понашање за трпезом: послуживање и узимање хране, стоно посуђе и прибор. Национална кухиња и кухиње у свету.		енергетским и заштитно регулаторним састојцима хране, у зависности од узраста, врсте занимања, пола, климатских услова, здравог и физиолошког стања организма. Шта су последице неправилне исхране? Ученици би требало да упознају прописе и правилнике који се односе на храну. Такође, овде се учи о мерама заштите хране од загађивања, правилном одлагању, чувању и конзервирању намирница (физичке, хемијске и биолошке методе), како се припрема храна, који су начини обраде намирница како да намирнице током припремања не изгубе хранљиве вредности, који су хигијенски услови приликом припремања хране, како се правилно рукује и како се одржавају машине за обраду намирница и апарата за чување хране. Култура понашања за трпезом и култура исхране се демонстрирају. Такође, ученици презентују националну и светске кухиње (ово се може реализовати и кроз школску манифестацију Међународни дан језика, где ће у једном сегменту бити приказане гастрономије земаља чији се језици и култура презентују). У оквиру ове теме планиране су вежбе које се могу изводити у групама: састављање јеловника (расподела укупних	формирању ставова, током часа. То би, уједно, могла бити и ученичка евалуација наставниковог рада на часу. Наставник сваку врсту оцењивања јасно и прецизно образлаже ученику, поштујући његов интегритет. У Домаћинству као слободној наставној активности најважније је да наставник прати напредак ученика у вештинама комуникације (вршњачкој и са одраслима), критичког мишљења, мотивисаности, предузимљивости, организацијским вештинама, културним навикама, односу према сопственом здрављу, здрављу његове околине, као и о бризи за очување животне средине, креативности и решавању проблема. Наравно, наставник уз помоћ одељењског старешине и ПП-службе је способан да примени прилагођавање метода, али и садржаја за ученике са посебним потребама у наставном процесу. Наравно, то се односи и на израду посебног наставног материјала, као и правила оцењивања.

		енергетских потреба по појединим оброцима у току дана (кроз симулацију ситуације одласка код нутриционисте по савет: детета спортисте, потхрањене особе, особе са вишком килограма, труднице, детета у пубертету). Ученици могу да истражују навике у исхрани код нас и у свету, као и последице тих навика. Увежбавају припрему хране у сировом стању, као што су: салате и сокови од воћа и поврћа, припремају млечне напитке, воћни јогурт, као и десерт.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ
СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ ДОМАЋИНСТВА	Ученик који: У мањој мери логички повезује чињенице о средствима за личну хигијену, козметичким препаратима и средствима за хигијену домаћинства. Разликује конвенционалне ознаке на средствима за личну хигијену и козметичким препаратима. Показује мањи степен активности и ангажовања.	Ученик који: У довољној мери показује способност примене знања о средствима за личну хигијену, козметичким препаратима и средствима за хигијену домаћинства. Показује делимични степен активности и ангажовања.	Ученик који: У потпуности показује способност примене знања о средствима за личну хигијену, козметичким препаратима и средствима за хигијену домаћинства. Предлаже мере заштите околине од отпадних материјала из домаћинства. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања

ИСХРАНА У ДОМАЋИНСТВУ	Ученик који: Искључиво уз подршку наставника изводи закључке о важности правилне исхране за здравље човека, енергетским потребама у зависности од узраста, врсте занимања, пола, климатских услова и здравственог стања организма, последицама неправилне исхране и мерама заштите хране од загађивача. показује мањи степен активности и ангажовања.	Ученик који: У довољној мери показује способност примене знања о важности правилне исхране за здравље човека, енергетским потребама у зависности од узраста, врсте занимања, пола, климатских услова и здравственог стања организма, последицама неправилне исхране и мерама заштите хране од загађивача. Показује делимични степен активности и ангажовања.	Ученик који: У потпуности показује способност примене знања о важности правилне исхране за здравље човека, енергетским потребама у зависности од узраста, врсте занимања, пола, климатских услова и здравственог стања организма, последицама неправилне исхране и мерама заштите хране од загађивача. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

4.14.2. ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: <i>ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ</i>		РАЗРЕД:ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА:Циљ учења слободне наставне активности Филозофија са децом је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
	критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост	Појам добра/зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће Појам толеранције	Процес праћења и вредновања ученичких постигнућа може се заснивати на класичним индивидуалним усменим и писаним проверама, наставник треба континуирано да пратинапредак ученика, активност ученика, креативна решења ученика, међусобну сарадњу, критичко мишљење, истраживачки рад.Наставник вреднује рад ученика кроз презентације, ученичке радове, квизове.Сарадња са културним институцијама за даљи напредак ученика.

	– уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости	Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ИСТИЧЕ СЕ	ДОБАР	ЗАДОВОЉАВА
	Лако логички повезује чињенице и појмове; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује	Већим делом самостално доноси закључке и делимично самостално решава проблеме	У мањој мери логички повезује чињенице и појмове искључиво уз помоћ наставника

4.14.3. ПРЕДУЗЕТНИШТВО

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ: ПРЕДУЗЕТНИШТВО		РАЗРЕД: ОСМИ	
ЦИЉ УЧЕЊА ПРЕДМЕТА: Да допринесе развоју иновативности и предузимљивости код ученика, способности да се идеје претворе у акцију, способности за тимски рад и коришћење разноврсних извора знања ради бољег разумевања друштвених процеса и појава и преузимања одговорне улоге у савременом друштву.			
ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ РАСПОРЕЂЕНИ ПО НАСТАВНИМ ТЕМАМА	ИСХОДИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ
ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА Однос цене и квалитета производа/услуге. Декларација производа. Уговорна обавеза за услугу. Остваривање права потрошача.	– наведе основна права потрошача и начине њихове заштите; – на декларацији пронађе најважније информације о производу и одреди однос цене и квалитета; – посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; – повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; – се укључи у иницијативе које се покрећу у школи; – разликује особине лидера и менаџера; – одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; – планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); – учествује у осмишљавању пословне идеје; – информише се о постојању сличних производа на тржишту; – комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; – примењује правила пословне	Кроз студију случаја ученици се оспособљавају да у оквиру задатог буџета одаберу производ или услугу и аргументују свој избор у односу на критеријуме као што су квалитет, цена, еколошка подобност, корисност производа/услуге, естетска вредност, робна марка, трајање гаранције, могућности сервисирања итд. Ученици се оспособљавају да се информишу о производу (прехрамбеном, хемијском, техничком, одећа и обућа) на основу његове декларације. Упознају се шта су то права потрошача и на који начин могу да их остваре. Упутити ученике на услове које потрошач мора да испуни да би остварио своја права. Посебну пажњу посветити правима потрошача у односу на безбедност и квалитет производа/услуге, могућност замене или повраћаја новчаних средстава уколико није испуњена потпуна функционалност производа у гарантном року, као и у случајевима када производ није у складу са декларацијом или за услугу није испуњена уговорна обавеза. Постоје велике могућности за истраживачке задатке као што су нпр. да ученици пронађу информације о уобичајеном	

	комуникације; – поштује етичке принципе у пословању; – израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; – прикупи информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одреди цену свог производа; – учествује у промоцији и продаји производа; – презентује рад свог тима.	трајању гаранције за различите врсте производа.	
СВЕТ РАДА Свет занимања некад, сад и у будућности. Професионална оријентација. Професионални развој. Форма и функција CV и мотивационог писма. Концепт целоживотног учења.		Уводне активности у ову тематску целину имају за циљ да ученици сагледају развојност занимања што подразумева и њихово нестајање, као и факторе који до тога доводе (технолошки развој, промене људских потреба...). За промишљање о развоју занимања у будућности погодне су креативне радионице. Ради пуног разумевања света рада ученици треба да се упознају са образовним профилима у оквиру различитих подручја рада, школама које их образују и захтевима које треба да испуне они који желе да се за њих школују. У ту сврху може се користити информатор за упис у средњу школу, а ученици подељени у групе могу добити различите задатке да га проуче (подручја рада, образовни профили у подручју рада, услови за упис, трогодишњи и четворогодишњи образовни профили, дуално образовање...). Неко од ученика требао би да се бави и информацијама о питањима како се наставља школовање после средње	

		школе и разликама које постоје између похађања гимназије и стручне школе, односно разликама између опште и стручне матуре. Имајући у виду узраст ученика ниво академског образовања треба да буде само на информативном нивоу. На основу тог истраживачког рада може се организовати активност у којој сваки ученик или пар треба да припреми презентацију у стандардизованој форми за изабрани образовних профил. Презентација би требало да садржи информације о школама које образују тај образовни профил, минималном броју бодова из претходних школских година, условима уписа, могућностима запошљавања и наставка школовања, као и за које послове су ученици оспособљени након завршетка школовања. Припремљене појединачне презентације објединити и објавити на сајту школе. Уколико постоји могућност, ученицима омогућити комуникацију са представницима средњих школа, као и појединцима који се баве тим занимањима а то може бити неко од родитеља. У оквиру ове теме ученици треба да се упознају и са појмовима професионални развој, професионална оријентација и селекција, форма и функција CV и мотивационог писма. Током рада ученицима сугерисати да ће због динамичних промена на тржишту рада, током своје професионалне каријере бити принуђени да буду флексибилни, да се континуирано усавршавају и оријентишу ка	

		целоживотном учењу.	
ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ Покретање иницијативе. Менаџмент и лидерство. УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА Појам предузећа (привредног субјекта). Производ и/или услуга. Појам тржишта. Људски и материјални ресурси. Пословна комуникација. Основни етички принципи у пословању. Процес производње и процес пружања услуга. Цена производа или услуге. Облици промовисања производа. Продаја производа или услуге.		За увођење у тему наставник може да припреми примере неких иницијатива, пожељно је да буду на глобалном и локалном нивоу, који илуструју снагу иницијативе и предузетништва. Након тога, може се организовати активност у којој ученици треба да идентификују различите проблеме у свом непосредном окружењу (нпр. проблеми у вези са животном средином, безбедношћу у саобраћају...), и сагледају могућности њиховог решавања из перспективе сопственог ангажовања и укључивања појединаца, група и организација из локалне заједнице. Овај садржај добро кореспондира са програмом <i>Грађанског васпитања</i> за све разреде јер он потенцира грађански активизам који се заснива на истим овим корацима: препознавање проблема – тражење решења. Након спроведене анализе ученици треба да изаберу два проблема и промишљају које су могућности њиховог решавања. Подељени у групе сачињавају план акције са основним елементима. Наставник кроз примере успешних менаџера и лидера, упознаје ученике са особинама које их одликују. На основу својих интересовања и способности ученици преузимају улоге у тиму, а затим анализирају које особине менаџера и лидера су им потребне за успешно обављање задатка. У раду се могу консултовати са особама за које процене да им могу помоћи. Спровођење ове активности	

		не треба да траје дуже од 3 часа јер је то увод у следећу тему где се очекује да ученици искажу, у складу са својим узрастом и знањем неки ниво иницијативности и предузимљивости. Током остваривања ове теме, ученици треба кроз практичан рад и симулацију рада привредног друштва да стекну јаснију слику о економском, финансијском функционисању предузећа, да развијају сопствене предузетничке капацитете, социјалне, организационе и лидерске вештине. Привредно друштво се оснива као виртуелни привредни субјекат који нема правни значај, али су сви процеси који се одвијају у њему реални. Уколико школа има регистровану ученичку задругу, пословање ученичких предузећа је потребно укључити у рад ученичке задруге. Ученици се дели на две групе (од 10–15 ученика). Свака група оснива и води сопствено предузеће – привредни субјекат, са реалним процесима, производима/услугама и остварује зараду. Ученичко предузеће, под менторством предметног наставника, пролази кроз све фазе развоја стварног привредног друштва (оснивање, развијање, затварање). Свако ученичко предузеће осмишљава свој производ или услугу, трудећи се да буду оригинални, иновативни и креативни. Са циљем постизања ових захтева, важно је да ученици прикупе информације о истим или сличним производима или услугама на тржишту и успоставе комуникацију са окружењем како би испитали	

		могућност остваривања пословног успеха. У складу са производом/услугом, ученици бирају назив предузећа, израђују лого предузећа и праве план активности. Са циљем прикупљања новчаних средстава за почетак рада предузећа, ученици могу да организују културни или спортски догађај, продајну изложбу, аукцију, сајам. Како би обезбедили успешно пословање, ученици се уз помоћ наставника упознају са правилима пословне комуникације, основним етичким принципима у пословању и рационалном управљању расположивим ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије). Ученицима указати на важност поштовања кодекса пословног понашања, од начина опхођења до кодекса облачења. Неопходно је да ученици уоче разлику између свакодневне и пословне комуникације (вербалне и невербалне). Инсистирати на поштовању основних етичких начела, као што је професионално обављање пословне делатности, савесно извршавање обавеза и преузимање одговорности, поштовање преузетих обавеза, коришћење допуштених средстава за постизање пословних циљева. Ученици израчунавају све трошкове које су имали током реализације своје идеје. У те трошкове спадају трошкови материјала, трошкови израде и други трошкови. На основу прикупљених података, формирају продајну цену и усклађују је са ценама сличних	

		производа на тржишту. Уз помоћ наставника, осмишљавају различите облике промовисања и продаје свог производа и остварују интеракцију са пословним сектором и потенцијалним купцима. Промовисање се може остварити и коришћењем ИКТ алата. Продајне активности могу бити реализоване на продајним изложбама, сајмовима и базарима. Након реализоване теме, неопходно је да сваки тим изврши евалуацију спроведених активности и изради презентацију о раду свог предузећа. Чланови тима доносе заједничку одлуку у које сврхе ће бити искоришћена новчана средства зарађена током пословања ученичког предузећа.	

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА			
НАСТАВНА ТЕМА	ЗАДОВОЉАВА	ДОБАР	ИСТИЧЕ СЕ

ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА СВЕТ РАДА ПОКРЕНИ СЕБЕ И ДРУГЕ УЧЕНИЧКА ПРЕДУЗЕЋА	Ученик искључиво уз помоћ наставника или ученика из групе : Наводи нека од основних права потрошача; на декларацији препознаје информације о производу; препознаје одређена занимања и нивое образовања; препознаје неке од особина лидера и менаџера.учествује у раду групе;	Већим делом самостално: наведи основна права потрошача и начине њихове заштите; на декларацији проналази најважније информације о производу и одређује однос цене и квалитета; посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиди могућности њиховог развоја у будућности; повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; препознаје проблеме у свом непосредном окружењу; укључује се у иницијативе које се покрећу у школи; разликује особине лидера и менаџера; преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима ; планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); информише се о постојању сличних производа на тржишту; примењује правила пословне комуникације; поштује етичке принципе у пословању; израчунава трошкове израде производа према датим инструкцијама; прикупља информације о ценама сличних производа на тржишту; учествује у промоцији и продаји производа; учествује у презентовању рад свог тима.	Лако логички повезује чињенице и појмове; Решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и и у потпуности критички размишља; Самостално наведи основна права потрошача и начине њихове заштите; на декларацији проналази најважније информације о производу и одређује однос цене и квалитета; посматра занимања из перспективе некад и сад и предвиђа могућности њиховог развоја у будућности; повезује одређена занимања и врсту и нивое образовања; препознаје проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања; се укључује у иницијативе које се покрећу у школи; разликује особине лидера и менаџера; одговорно преузима задужења у тиму, сарађује са другим члановима тима и учествује у доношењу одлука; планира, распоређује и управља ресурсима (знања и вештине, време, новац, технологије); учествује у осмишљавању пословне идеје; информише се о постојању сличних производа на тржишту; комуницира са окружењем о креативним идејама свога тима; примењује правила пословне комуникације; поштује етичке принципе у пословању; израчуна трошкове израде производа према датим инструкцијама; прикупља информације о ценама сличних производа на тржишту и на основу њих одређује цену свог производа; учествује у промоцији и продаји производа; презентује рад свог тима.

4.15. ДОПУНСКА НАСТАВА

4.15.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и	Осми	- зна чита, разуме и парафразира краћи једноставнији текст;	КЊИЖЕВНОСТ

књижевност		- познаје ауторе књижевних дела предвиђених обавезном школском лектиром за осми разред; - прави разлику између усмене и ауторске књижевности; - проналази и издваја основне информације из текста (време, место, ликови); -прпознаје стилске фигуре: епитет, поређење, метафора, алегорија, персонификација, ономатопеја - изражава свој доживљај књижевног дела и издваја тражене информације у неуметничком тексту; - уочава основне елементе тематске, композиционе и стилске структуре епског, лирског и драмског књижевног дела из обавезне школске лектире за осми разред; - анализира издвојен проблем у краћем једноставнијем књижевном тексту; - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;	Књижевни термини и појмови: - књижевни род и књижевна врста; -народна лирска песма и ауторска лирска песма -стилска средства - појам лирског субјекта/приповедача. -локализација текста -карактеризација ликова -историјски контекст -композиција дела -версификација: врсте строфе, стиха, риме
		- разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике; - зна којој језичкој групи припада српски језик и који дијалекти чине основу књижевног језика -разликује речи према настанку, зна да одреди корен речи префикс и суфикс - разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора; - разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму; - одређује врсте променљивих и непроменљивих речи у једноставним примерима; -препознаје реченичне чланове у једноставним примерима - зна шта је синтагма; препознаје делове именичке синтагме; - разликује реченице по комуникативној функцији; - зна да наброји врсте напоредних односа; - зна да наброји врсте зависних реченица; - уз наставникову помоћ исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом у једноставним примерима; - у мањој мери примењује правописну норму; - знакови акценти постоје; одређује акценатовани слог у једноставним примерима	ЈЕЗИК Развој српског језика - Место српског језика међу словенским језицима Савремени српски језик - Дијалекти Творба речи - Подела речи према настанку - Корен речи, префикс, суфикс Фонетика - Подела гласова - Гласовне промене Морфологија - Променљиве и непроменљиве речи Синтакса - Реченични чланови - Синтагме - Независне реченице - Зависне реченице
		- говори течно и јасно, саставља просте, али разумљиве, потпуне и граматички исправне реченице; - користи оба писма, дајући предност ћирилици. - проналази основне информације из текста уз помоћ наставника	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Функционални стилови Лексикологија

		-препричава текст - саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште; - препознаје функционални стил којим је написан текст у једноставнијим примерима; -наводи синониме, хомониме, антониме	

4.15.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Осми	препознаје и именује основне појмове који се односе на тему описивања личности,личних интересовања и креативности -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме једноставније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје /	How are you/have you been/are you doing? I'm/I've been/I'm doing fine, and you? It's been long time. / Long time no see! Yes, it's been a while. I was born and raised/brought up in Kruš evac, a town in Serbia. Where did you grow up? I live in a nuclear/an immediate family. Who do you live with? We live in a suburb/in the suburbs/on the outskirts of the town. We share the house with another family. We've lived there since I was born. What part of town do you live in? I've got a twin/half/step brother. Have you got any siblings? The man over there is Alex's and my stepdad. Is Luka your relative? Yes, he's my second cousin. / He's my close/distant relative. / No, we're not related. He's just a friend of mine. What country was he born in? What/Which school did he go to? Have you got any family in an English speaking country? Is your step brother the same age as you? No, he's twice/half as old as me. He doesn't go to school, he goes to kindergarten. The boy in the photo is our schoolmate/teammate/roommate and our mutual friend. He's my namesake. Our name is pronounced... , but it is spelled.... My mum's the only person who calls me by my first name, and it usually means I'm in trouble! Do your friends call you by your first name or your nickname? Dunja's my soulmate; we are inseperable. Who's your role model? My dad's my main role model, I have always looked up to/admired him. Who has been the most important and most influential person in your life? Mark Twain was a pen name of the American writer whose real name was Samuel Clemens. What other names did Samuel Clemens write under? What was Agatha Christie famous for? She was famous for her detective stories. What films did Daniel Radcliffe play in? He played the title character in the Harry Potter film series. It's been nice meeting you/talking to you. Have a good life! Farewell, my friends! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Питања са Who/What/Which/Where/When/Why/How... Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Саксонски и нормански генитив Twice/three times.../half as (adjective) as Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе; важније личности из света књижевности,

	активности и способности користећи једноставна језичка средства у неколико везаних исказа; -разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. - уз већу помоћ пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности једноставним језичким средствима -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се - препознаје и именује појмове који се односе на тему различитих животних изазова и филмске уметности - уз већу помоћ наставника разуме једноставне исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости,садашњости и	музике, филма и спорта. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА My aunt's an average looking young woman. She's in her early/middle/late 20s. My uncle has grown a beard/moustache; now he looks twice as old as her. My parents are middle-aged. My mum's a bit overweight, but my dad's really skinny/underweight. My grandparents are elderly, but still young at heart/in spirit. How adventurous are your family? My sister doesn't look anything like me. Who do you look like in your family?/Who do you resemble most? I resemble my mother, while my brother looks more like my father. I was oversensitive about my looks/to criticism as a child. What were you like as a child? What did the man look like? He looked/seemed/appeared annoyed. He also sounded strange/upset. How interesting! Jason was wearing a hoodie and sports trousers/pants at the party. Sophia was wearing a circular/semicircular/rectangular/ triangular/heart-shaped pendant made of silver/gold. This steak is undercooked/overcooked. It tastes/smells horrible! What does your steak taste/smell like? Novi Sad is a major city in Serbia. What's its high/main street? New York City is nicknamed the Big Apple. Has your city/town got a nickname? By what name was your hometown previously known? The 50 stars on the American flag represent the 50 states, while the 13 stripes represent the thirteen British colonies that declared independence from Great Britain and became the first states in the U.S. The UK flag is called the Union Jack, or Union Flag. The Serbian coat of arms consists of two main national symbols: a white double-headed eagle and a shield with a cross. Statehood Day is a national holiday in Serbia. It's celebrated on 15th February to commemorate the outbreak of the First Serbian Uprising against Ottoman rule in 1804. On the same day in 1835, during the rule of Miloš Obrenović, the first modern Serbian constitution was adopted, known as Sretenje Constitution. Armistice Day is celebrated in memory of the day when the armistice was signed between the Allies of World War I and Germany on the 11th of November, 1918. Saint Sava is considered the patron saint of education and all the schools in Serbia. He's also the patron saint of our school. Professor Moriarty is Sherlock Holmes' s mortal enemy. My sister loves video games with immortal characters – so-called immortality games. The series was voted the best teenage series of all times. My score is twice as good/bad as yours. Dragana ran half as fast as Relja. You can't compare these two things - that's mixing apples and oranges! It's water under the bridge! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и радњи које су почеле у прошлости и још увек трају The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости Stative verbs (look, seem, appear, sound, taste, smell...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Питања са Who...look like, What...look/taste/smell like, How (adjective)... Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis- ... Twice/three times... as (adjective/adverb) as (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике, национална обележја и сл.); метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ There aren't enough computers for everybody; why don't we take turns to work on them? Fine, let's do that! Let's go out for ice

	будућности; - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости, садашњости и будућности користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника описује предмете, радње, стања и појаве користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за спортске догађаје и реагује на њих; - поштујући правопис преписује, а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; - описује обавезе и задужења; - разуме краће и дуже	cream - my treat this time! Well, I' m trying to cut down on sweets, how/what about having some fruit salad instead? Why don' t we split the bill? Let' s start over, shall we? What do you mean? Can/Could you share a link to an example? Shall I ask him to join us? I think he would love that! He' d better not be late this time! Shall we meet at my place? Okay, what time? Is this time next week ok with you? That sounds good to me./That would be great! Would you like/Do you want me to help you with your English assignment? No thank you, I can manage. You should/ought to/had better leave or you' ll miss your bus. Thank you but don' t worry, I' ll hurry up now. You shouldn' t/had better not stick your nose in other people' s business. It' s impolite! Pets shouldn' t be abandoned by their owners. It' s irresponsible! The doctor advised me to have regular meals and a balanced diet in order to stay healthy. She also recommended taking up a sport instead of dieting. My parents told me not to put off doing things I have to do, because I could regret later. If I were you I would stop being late for school. You might get expelled. What would you do if you were in my place/shoes? Let's not split hairs about it! Should/Ought to/Had better за давање савета Изрази: How/What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Stative verbs (think, mean, sound...) Модални глаголи за изражавање предлога и вероватноће - can/could/may/might... Пасивни облик модалних глагола Заповедни начин Gerund/Infinitive Индиректни предлози и савети Први и други кондиционал Негативни префикси un-, im-, in-, il-... (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на њих; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Can/Could/May I retake the listening text? I've misheard some questions. Can/Could/Will you rewrite the essay? You've misspelled/misspelt some words. Excuse me teacher, can you draw/pull/close the curtains? Ok, you put the light on. Can you now draw/pull/open them? Ok, let' s have some sunlight in! Could/Would you come to my place tonight if you had time? Your place, sixish! Please don' t tattle on me to my mother/teacher. / Don' t be such a tattletale! Promise not to tell anyone! I promise! Stop showing off! Nobody likes a show-off! Stop arguing, will you? Can I tell my side if you let me talk? Stop beating around the bush and tell me what the problem is! She told me to stop making fuss about nothing! My mum asked/warned us to stop giggling. The head teacher promised to look into the matter. I' m sorry I overslept/overreacted. It' s ok, make sure you don' t do that again! Sorry to disturb/interrupt! Sorry, it wasn' t on purpose. I' m truly sorry. Thanks for letting me stay/for waiting for me! Thank you, you' ve been very kind. Many thanks in advance! I (really) appreciate that/your help. Tell your parents I said thank you. Say hi for me! Pretty please! Happy anniversary! Better luck next time! Fingers crossed! Congrats on your exams! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Заповедни начин Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Gerund/Infinitive Префикси over-, mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА Choose a person in the classroom, but keep the name secret. Note down as much information about the person as you can. What shall we do next? Take turns to ask questions, and try to guess your partner' s person! Find out about an eco-project in your country. Produce a leaflet explaining where it is and what happens there. What can I use this application for? Click on the photos if you

		текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/сложенија језичка средства; - разуме и саопшти сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и речи у садашњости и прошлости; - описује жива бића предмете користећи сложенија језичка средства; - размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - разуме и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разуме молбе и реагују на њих; - изражавају молбе користећи учтива језичка средства; - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; - исказивање планова и намера у будућности - уз већу помоћ наставника размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - уз већу помоћ наставника разуме општи смисао и изразе у текстовима на тему путовања уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове	want to find out more. If you want to make an appointment/need further information call our office at 555-333. I think I' ve been overcharged for my mobile phone bill. What shall/should I do first? Dial these numbers to speak to customer service... Read the exercise in silence/silently. Time' s up! Put down your pens and hand in your tests. Sit tight! Sit up straight! Straighten your back! Behave yourself! Turn sideways! Why/What for? Move over to make room for some more students. Look me in the eye! Speak when spoken to! Don' t speak/talk out of turn! Speak your mind! Don' t blame me, it' s not my fault! Don' t wait for me! I might be long! Don' t peek! It' s none of your business! Don' t touch the stove until it gets cool. Hold this for me! He told me to hold on to his arm. Tell me who the book belongs to. The P.E. teacher told/instructed us to pass the ball to each other/one another. Mind your step! Beware of the dog! Caution: wet floor! Danger: strong current! Don't limit your challenges – challenge your limits! Let go of bad memories and be happy! Заповедни начин Модални глаголи shall/should за тражење упутстава Модални глаголи за изражавање вероватноће: might/may/could Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Префикси over-, up-, in-, ir-, il-... (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ It's getting dark/late/cold/hotter... She's getting hungry/tired/better/worse... The weather is getting worse by the minute. What' s bothering/puzzling you? I can' t solve this problem. Who are you doing that for? I' m doing this for my classmate Milica. Where' s Jacob? He' s at a sleepover. / He' s sleeping/spending the night at a friend' s. He often sleeps over at Filip' s house. How often do you sleep over at your friends' place? Who does the new teacher remind you of? He reminds me of my Australian uncle. This reminds me, have you applied for the competition yet? This is the first time I' ve used a crib sheet. Can I trust you with something? Anyone can use the application, can' t they? The class teacher tells us to always report the absent students. I don' t know what they are arguing about/who they are laughing at. My teacher says that the English drink the most tea in the world. My mum asks me who the message is from. My friend wants to know which team you support / whether/if you support Red Star or Partisan. Danilo asks how long I have kept my diary/blog. Jelena complains that she keeps forgetting her parents' birthdays! Do you know who I met yesterday? What does UNICEF/the abbreviation stand for? What happens if students misbehave in class in your school? Do they get punished for their misbehaviour? I would/could help you if I had time now. What would you do if you were rich? The Harry Potter film series is based on Joanna Rowling' s novels. Which book is the play based on? The story/novel is set in the 19th century. In my country a lot of children live in a single-parent family or in a family with a step-parent and step brothers and sisters. Some city people live in a high rise, but most people live in detached or semi-detached houses. International Mother Language Day is held on 21 February to promote awareness of linguistic and cultural diversity. How' s Labour Day celebrated in your country? There are approximately 1000 giant pandas remaining in the world. It is estimated that/According to the statistics, 2 million alligators live in the state of Florida. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи Stative verbs (taste, smell, remind...) The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају и у изразима This is the first/second/third time...

		који се односе на описивање догађаја у прошлости; - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника изразе своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - уз већу помоћ наставника разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и уз већу помоћ наставника користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања уз помоћ наставника разуме једноставније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и уз помоћ наставника саопшти исказе који се односе на изражавање	Други кондиционал Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must/can't/might/may/could) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple) Индиректне наредбе и молбе Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Gerund/Infinitive Питања са препозиционим глаголима Get + adjective (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји; метафоричка употреба језика/идиоми. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ I went to the park with some friends of mine yesterday afternoon. We had a two months' holiday. What did you do on your holiday/spring/term break? We were having the time of our life! Why didn't you tell me about that? I didn't want you to know! My friend turned pale/jumped for joy when she heard the news. Who forgot their phone? When did the centre reopen? What was the first concert you went to? Who were you there with? My friends threw me a going away/goodbye/farewell party before I moved away/left the town/country. They saw me off at the airport. My dad couldn't afford to go to university, but I can now. Anastasiya was able to answer all of her questions correctly, but I answered mine incorrectly. I misheard you. I was mistaken. She misunderstood my message. Something's just crossed my mind. I've changed my mind. Have you made up your mind yet? I've lost my train of thoughts. / My mind's gone blank. Have you read/heard today's/yesterday's news? Have you passed to the next round? Has it stopped raining? I've misplaced my pen / miscalculated the numbers. He's gone bananas! We were having a rehearsal while the storm was raging/when there was a power cut. My mum told me to stop to buy some bread on my way home. The old lady asked/begged us to help her. I was voted the class president in the previous class meeting. Who was the book published by? It has been adapted into a film. The people have been stricken by a lightning. The cat's been run over by a car. I haven't been invited to the party. The industrial revolution started in the 18th century. YouTube, the popular video sharing website, was created in 2005. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе The Past Continuous Tense, све употребе The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Пасивни облик глагола у простим временима (Present Perfect Simple, Past Simple) Индиректне наредбе и молбе Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Герунд/Инфинитив Префикси mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости; метафоричка употреба језика/идиоми. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) Who are you going to the prom with? When are you leaving for the airport? When does your plane leave? / What time is your flight? What time does the flight from Moscow arrive? Which platform does the train leave from? When does the rerun of season 1 begin? I guess/suppose it starts in 2 weeks' time. We're going to make up the missed class next week. Let me know when/the time! I'll leave school in 2 years' time. When will you leave school? What are you going to do after you leave school? Emma will turn 15 in 2 months. Noah might/may/could take part in the karate tournament/marathon race next week. I think the party will be over/finished by the time/before we get to Kristina and Helena's place! We'll figure out/decide

		количина и цена- - препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - уз већу помоћ наставнике разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - опишу догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; -уз помоћ наставника разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа	what to do as soon as/when/after we all get together. See you when you get back! Take your umbrella in case it rains tonight! I'll tell on you to the teacher unless you stop! If it's a tie, will we be able to play another round? If I wish on a shooting star, will my wishes come true? What will happen if we keep littering? What would you do if you saw aliens? Would you run away or speak to them? The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавање будућних радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: may/might/could Going to за изражавање општих планова и намера, као и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (when, after, before, as soon as, by the time...) Stative verbs (promise, believe, think, guess, suppose, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Први и други кондиционал Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА What's the matter? My finger/hand is swollen. I've been stung by a bee. That must hurt! Let me have a look. Do you need some tissues? Are you fine with this? What's the matter with Helen? She's been bitten by a strayed dog. She needs to go to hospital. Why haven't you called an ambulance? She wants us to help her. / She asks if we could help her. I've got goose bumps/butterflies in my stomach/stage fright. My schoolmates expect me to win/hope that I will win the race/ game/competition. You needn't worry! We're on your side! What would you like to spend the money on? Who would you like to celebrate with if you won? Why are you smelling the food? What does it smell like? My hands smell of onions! Iva's tasting the coffee. She says it tastes awful. How do you like yours? Can I taste your pie? Liam felt embarrassed by his friends' insensitive remarks. He says they really hurt him. Sanja was pleased with her test results. She hopes to enrol in an art school if she passes her final exams with flying colours. Who wasn't happy with their marks? What were you good at as a child? I enjoyed being active, but now I'm really into/keen on studying. I've always been interested in clothes and fashion. Our parents have always taught us to treat people the way we want to be treated. I don't want this moment to ever end! I hope you make wonderful memories today! We need to laugh. Laughter is the best medicine! The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Stative verbs (be, want, wish, need, expect, hope, have, hurt, feel, smell, taste...) Need/Needn't Why don't/haven't you... Питања са препозиционим глаголима Придевско-предлошке фразе – interested in, keen on, pleased with, embarrassed by... Глаголско-предлошке фразе - be into... Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Први и други кондиционал Заповедни начин Gerund/Infinitive (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ Let's meet at the entrance to/exit from the museum! Could you tell me where the pedestrian area/zone / the main square / the city/town hall is. Go past the traffic lights and go straight on until you get to the

			roundabout. At the roundabout turn left. You can't miss it! I live as close/near as you from the school. The Science and Technology Park is twice as far as the Natural History Museum. What would happen if the Sun was twice as far from the Earth? Čačak is a large industrial town halfway between Kraljevo and Užice. The baker's/pastry shop is halfway between my home and school. I don't know where the icon is. It's on the left/right side/at the top/bottom / in the top/bottom left/right corner of the screen. Move over towards the door. I slipped as I stepped onto the platform. We went for a walk along the beach/river bank at dawn. The boys swam across the lake. This is the first time I've flown across the Atlantic. Индиректна питања са уводним глаголом у садашњем времену Предлошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: halfway between / on the left/right side / at the top/ bottom / in the top/bottom left/right corner... Предлози са глаголима кретања: towards, onto, into, across, along... as + adjective + as: as close/near/far... as twice/three times... + adjective + as: twice/three times... as (far) as (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА You needn't take that subject. It's optional! You mustn't cheat in exams. It's illegal! I've had to study hard this month. We had to make the decision in a split second. We can't both use the bike at once so we'll have to take turns. I'm underage – I'm not allowed in pubs! It's a rude question – you should apologise to the teacher! I don't think you should drink that water! I wouldn't swim here if I were you! My parents always remind me to throw the tissue in the bin after using it. The government/local authorities should/ought to take more care of the unemployed/homeless/poor/elderly / unemployed/ homeless/poor/elderly people. In my country the young/young people are not permitted to vote until the age of 18. The Louvre is a must for visitors to Paris. These are dos and don'ts of social etiquette. Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, упозорења, правила понашања и присуства/ одсуства обавезе: can/can't, must/mustn't, need/needn't, should/shouldn't, ought (not) to, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Употреба и изостављање одређеног члана у изразима: the unemployed/homeless/poor/elderly/young... и unemployed/ homeless/poor/elderly/young... people (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА He's a friend of mine. Is that a friend of your cousin's? My father owns a book/food stall. Who's the owner of that restaurant? This house has always belonged to my family. Who does that house belong to? Someday, I would like to possess a sailboat. How much money does he owe you? He owes me 100 dinars. Саксонски, нормански и дупли генитив Присвојне заменице mine, yours... Stative verbs (have, own, belong, possess, owe) (Интер)културни садржаји: однос према имовини ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА How do you like this colour? I'd prefer a darker/lighter shade. My dog loves being cuddled/spending time with us. Would you fancy a drink? I didn't fancy swimming in that water. We enjoyed ourselves at the party. Please don't throw these photos away. They're really close to my heart! I like doing jumping jacks. They are great for warming up before my gym exercise! Cycling/Rollerblading is my most liked/preferred leisure activity. What's your family's favourite pastime? I would say our favourite pastime has always been watching informational

			videos / exploring interesting places closer to home. Yoda from the Star Wars series has been one of my best-loved science fiction characters for as long as I can remember. Who's your favourite film character? One third of the class prefers fantasy books, they say they expand their imagination. Stative verbs (like/dislike/love/hate/fancy/prefer...) Gerund/Infinitive Питања са What, Who, Why, Which, How... (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА I agree/disagree. So do I. / Well, I don't. I don't agree. Neither do I. / I don't agree either. / Well, I do! I didn't think of that - good idea! I guess/suppose we should never learn anything by heart. What exactly do you mean by 'lousy singing'? It's not a big deal/no biggie. That's embarrassing/correct/incorrect/possible/impossible/regular/irregular/convenient/inconvenient/honest/dishonest... How incredible/disappointing! Stative verbs (think, guess, suppose, agree, disagree, believe, mean, promise...) Питања са What, Why, How... So/Neither/Either за изражавање слагања и неслагања. Префикси un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА It's only half-an-hour's drive / a couple of minutes' walk. He gave me a few tips/a piece of/some advice. They told us an interesting piece/a bit of information. She bought a bunch of grapes/flowers / a bar of chocolate/soap / a jar of honey/jam. The man was so weak that he could only take a sip of water. How much sugar do you take in your tea? Half a teaspoon, please. I don't have as many DVDs as you! My sister doesn't eat as much chocolate as I do. There is ten times as much traffic in my town as in yours. The deep end of the pool is 2 metres deep. The shallow end is only half as deep. This jacket is twice as expensive as that one. How much is the return/one-way fare from London to Brighton? What's the bus fare in London? A single bus fare costs £1.50. How much did the roasted chestnuts cost? They cost 90 pence/cents a/per cone. How much did they weigh? They weighed 100 g. None of my classmates won the prize. Neither of my parents speaks/speak a foreign language. Саксонски генитив са временским периодима: half-an-hour's, couple of minutes'... Партитиви: a piece/bit/bunch/bar/jar/sip of... Twice/three times.../half as (adjective) as None/Neither (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура.

4.15.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Осми	препознаје и именује основне појмове који се	Hallo/Servus/Grüß Gott Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer,

	односе на тему описивања личности,личних интересовања и креативности -уз већу помоћ наставника разуме краће текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме једноставније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости уз већу помоћ наставника - уз већу помоћ наставника размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи једноставна језичка средства у неколико везаних исказа; -разуме основне сличности и разлике између своје и циљних култура у различитим аспектима свакодневног живота и прихвата постојање разлика. - уз већу помоћ пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности једноставним језичким средствима -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -поштујући правопис преписује ,а уз већу помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио -уз помоћ наставника примени једноставне садржаје предвиђене темом -учествује у активностима на часу и труди се - препознаје и именује појмове који се односе на тему различитих животних изазова и филмске уметности - уз већу помоћ наставника разуме једноставне исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости,садашњости и будућности; - уз већу помоћ наставника размењује	wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/ prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich, dich kennen zu lernen. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Seit wann leben sie in Deutschland? Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Wofür interessierst du dich? – Meistens für Sport, aber auch für Musik. Ich spiele Gitarre. Diese Gitarre habe ich bekommen, als ich 12 Jahre alt war. Er spielt gut Gitarre, obwohl er nicht die Musikschule besucht hat. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im Sportverein „Spartak“. Samstags nehmen wir an Wettbewerben teil. Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ärgert sich über die Kinder, wenn sie neben seinem Auto Ball spielen. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). Најфрекветнији глаголи са предложном допуном Зависно-сложене реченице (wenn, als, dass, ob, w-Wörter?, obwohl) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја. Beschreib deine neue Mathelehrerin. Wie sieht sie aus? – Sie ist groß und schlank, hat rote lockige Haare und wunderschöne grüne Augen. Sie ist sehr gut und kann gut mit Schülern umgehen. Wie ist er? – Fleißig, zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Wer ist der Junge, der neben Maria steht? Das ist Markus, den ich unlängst kennen gelernt habe. Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Trotzdem esse ich sie gern.

	информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости ,садашњости и будућности користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника описује предмете, радње, стања и појаве користећи једноставна језичка средства; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - уз већу помоћ наставника размењује информације везане за спортске догађаје и реагује на њих; -поштујући правопис преписује ,а уз помоћ наставника допуњава и пише речи и краће реченице које је усмено усвојио -уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; - уз већу помоћ наставника размени једноставније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; - - описује обавезе и задужења; - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти сложеније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и речи у садашњости и прошлости; - описује жива бића предмете користећи сложенија језичка средства; - размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - разуме и траже дозволе уз одговарајуће образложење и реагују на њих; - разуме молбе и реагују на њих; - изражавају молбе користећи учтива језичка средства; - уз већу помоћ наставника разуме краће и	Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa, das in der Ecke steht, ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Wie hat es dir der Film gefallen? Ich finde ihn ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Sie ist für schöne bewaldete Umgebung bekannt. Serbien ist so groß wie Österreich, aber Deutschland ist viel größer als Serbien und Österreich. Ist Russland am größten? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...). Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина (ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом. Садашње и прошло време (перфект и претерит). Релативне реченице уведене релативном заменицом у номинативу, генитиву, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Es ist gesund, viel Obst zu essen, Sport zu treiben. Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? – Du kannst den Bus Nummer 78 nehmen. Er fährt direkt zum Kino. Dort sehen wir uns, bis dann. Ich habe einen Praktikumsplatz in Berlin bekommen und muss Deutsch lernen, kannst du mir eine gute Sprachschule empfehlen? Kommst du morgen zu unserer Party? – Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag./ Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. (Das ist ja eine) Superidee. Ich bin nicht daran interessiert. Wollen wir schwimmen gehen? – Gerne, ich schwimme gern. Wann denn? – Morgen um 8 Uhr hole ich dich ab. Einverstanden/Abgemacht.

	дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - уз већу помоћ наставника размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - уз већу помоћ наставника разуме општи смисао и изразе у текстовима на тему путовања уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - уз већу помоћ наставника изразе своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - уз већу помоћ наставника разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и уз већу помоћ наставника користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања уз помоћ наставника разуме једноставније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - уз већу помоћ наставника пруже одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и уз помоћ наставника саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена- - препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - уз већу помоћ наставника разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - опишу догађаје у прошлости користећи	Du siehst blass aus. Du solltest in die frische Luft gehen. Wann hast du das letzte Mal dein Blutbild kontrolliert/ein Blutbild gemacht? Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ könnt-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин Инфинитив са zu као допуна Прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Kannst du/Könntest du etwas langsamer/leiser sprechen? Ich verstehe dich nicht. Könnten Sie das Fenster aufmachen, es ist zu warm hier? Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich, mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich (bitte) ausreden! Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für/die/meine Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Anna sagt, wir sollen alle Fenster zumachen, denn am Nachmittag kommt Gewitter. Ich gratuliere (dir/ euch/ Ihnen) zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich bei euch für die Geschenke, die ich bekommen habe. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Unterstreiche alle Adjektive. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Wenn du fertig bist, drücke die Taste Speichern/ die Speichertaste. Реалне кондиционалне реченице Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са

		једноставнија/ сложенија језичка средства; -уз помоћ наставника разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказ	степеном формалности и ситуацијом. Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnessstudio. Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin. Während er in Berlin ist, kommen meine Großeltern zu mir zu Besuch. Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји. Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert. Während Mileva Maric mit Albert Einstein verheiratet war, hat sie ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Прилози за хронолошко ређање догађаја (zuerst, dann, danach, schließlich) Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe starke Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Ich muss noch schnell einkaufen gehen. Sie isst gern Eis.

		Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, der Regen wird bald aufhören. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Dann können wir wandern gehen. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch kommt? Was sind eure Pläne für das nächste Wochenende? Wir könnten einen Ausflug machen. Презент и футур Конјунктив помоћних и модалних глагола Везници (wenn, sobald). (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. Wofür interessierst du dich? Woran bist du interessiert? - Ich möchte gern Wasserski fahren. Ich würde das gern versuchen. Weißt du zufällig, wo man das lernen kann? Ich habe keinen Hund, aber ich hätte gern einen. Dann würde ich mit ihm jeden Tag spazieren gehen/ Gassi gehen. Hast du ein Hobby? – Eigentlich nicht, aber ich habe eine Sammlung von Postkarten von Belgrad. Bist du müde? – Ja sehr, und es ist mir kalt. Vielleicht habe ich Fieber. – Lege dich ins Bett und nimm ein Aspirin. Gute Besserung. Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses Stipendium bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist an Mode interessiert. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Глаголи са предложним објектом. Конјунктив за изражавање жеље (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација Können/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme?

		Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Wo finde ich den Hauptbahnhof? Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort ist liegt im Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See. Предлози за изразување положаја и просторних односа Прилози за изразување просторних односа Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза. Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll getrennt und das musst du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst. Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Zucker ist nicht erlaubt, während du diese Diät hältst. In der Bibliothek muss man leise sein. Заповедни начин Модални глаголи за изразување дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола Wessen Schultasche ist das? – Peters, denke ich. Er sitzt hier. Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille.

		Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren, wenn du willst. Der Pulli gefällt mir sehr, ich muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Der Roman „Die Brücke über die Drina“, dessen Autor Ivo Andrić ist, hat den (größten) Preis bekommen. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини Присвојни детерминативи Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини. Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? – Skaten. Mir gefällt dieser Song sehr. Der Sänger ist einfach Spitze. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Ich mag Skilaufen, ich freue mich immer über die Winterferien, wenn wir in die Berge fahren. Ich liebe Tiere. Deshalb helfe ich oft in einem Tierheim. Was macht dir Spaß? - Basteln Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Und du? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Ich habe meine Tante gern. Sie ist sehr lieb. Придевска промена Поређење придева Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein? (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт Ich denke/meine/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach gibt es in Deutschland das beste Brot. Ist Novak nicht unser erfolgreichster Sportler? Doch / Da teile ich nicht deine Meinung. Paris ist die schönste Metropole, nicht wahr? Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du (es) auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst/glaubst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w.-Wörter?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми

		учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1,7 Millionen. Der Rhein ist mehr als 1200 m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87. Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80km. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Grundfläche beträgt 76 Quadratmeter. Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1000 Мерне јединице Упитне речи, комбиноване са wie wie groß, wie weit, wie hoch... (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.

4.15.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Наставни предмет	Разред	ОСНОВНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Осми	-разуме питање Come ti chiami/Come si chiama? и даје одговор Mi chiamo/io sono i Si chiama.. -наведе неке од поздрава на италијанском језику	Језички и граматички садржаји Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie./ A presto!/ A domani!/ Buona notte! Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica,e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è.../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l' nel/Quando è il tuo compleanno? Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra. Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa. Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu? Perché non sei venuto alla festa di Mirko? Презент индикатива. Прошло време (Passato prossimo): правилни и неправилни глаголи. Личне заменице. Упитне речи: come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Показна заменица (questo/a/e/, quello/a/e/i). Бројеви.

		-именује предмете у школи који се најчешће користе на часу -описе предмете користећи најчесталије придеве и једноставну реченичну конструкцију -описе особу наводећи боју очију, косе, висину	Језички и граматички садржаји Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po' timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene. Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro. Личне заменице. Упитне речи (quanto, dove, come/chi, che cosa). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са più/meno. Апсолутни суперлатив. Релативни суперлатив. Поређење придева по једнакости. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)
		-препозна позив на активност -одговори на позив са ДА или НЕ	Језички и граматички садржаји Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri! / Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene... Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico! / Sta' tranquillo! Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello! Non mangiare troppi dolci! / Bevi tanta acqua! Facciamo i compiti insieme! Verresti con me al cinema? Презент индикатива повратних глагола Садашње време у значењу будућег. Будуће време Императив Кондиционал садашњи (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.

		-препозна речи и изразе који се користе за честитање, упућивање молбе, извињења и захвалности и повезује их са контекстом (grazie, per favore, mi dispiace, auguri) -уз помоћ наставника препознаје заповедни начин, као и кондиционал и наводи њихову употребу -наброји неколико празника у Италији	Језички и граматички садржаји Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego. Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore. Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi! / Un momento/un attimo, per favore. Scusi signora, che ore sono?Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? Quale libro ti piace?Questo qui? Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! /A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71? Модални глаголи (potere, dovere, volere) Кондиционал учтивости. Упитни придеви: quale/i; che; Показне заменице: quello/a/i/e; questo/a/i/e Императив за формално обраћање (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
		-разуме једноставна упутства -уме да објасни шта је императив -препозна речи које означавају просторне односе: лево, десно, право. -именује неке од институција у граду	Језички и граматички садржаји Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada dritto! / Il centro è un po' lontano. Mi dispiace, ma non lo so. Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом
		-оформи прво лице познатог правилног глагола у презенту -именује локацију радње -повеже слику и реченицу -именује предмете у школи, у соби	Језички и граматички садржаји Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo. La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due./ Non va a letto mai prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./ Siamo a scuola dalle 8 alle 14. In questo film si tratta di una ragazza che descrive la sua infanzia. Cosa stai facendo? Sto guardando la TV. Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare. Nel mio paese di solito pranziamo alle 3. Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito... Предлози. Stare + gerundio

			(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји
		-препозна прошла времена у писаној форми -објасни принцип грађења перфекта и имперфекта -препозна партицип прошли и оформи исти код правилних глагола	Језички и граматички садржаји A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusìa e poi siamo andate insieme in piscina./Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante. Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce. Mentre facevo la doccia, ho sentito il telefono. Mentre noi studiavamo, il papà preparava da mangiare. Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado. Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano. Прошло време (Passato prossimo): помоћни глаголи essere/avere; повратни глаголи. Прошло несвршено време, имперфекат (Imperfetto). Употреба имперфекта (Imperfetto) и прошлог времена (Passato prossimo). Упитне речи: come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Прилози и прилошки изрази за време: prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno... (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости
		-препознаје облике футура -користи прво лице неколико најфреквентнијих глагола у футуру - користи презент уместо футура за исказивање блиских планова -наброји неколико професија, и репродукује фразу Da grande sarò... уз додавање занимања	Језички и граматички садржаји Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico. Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me? Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami tu? Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volta alla settimana. Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo. Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano. Заменице за директни објекат (Pronomi diretti). Будуће време (Futuro semplice): најфреквентнији глаголи. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речце sì. Прилози и прилошки изрази за време: domani, sabato prossimo, la settimana prossima... (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.

		-именује делове тела, и изражава сензацију бола -препознаје значење израза у императиву на основу гестикулације и мимике -познаје контрукцију за допадање/недопадање, али је самостално не корсити	Језички и граматички садржаји Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? Sì, grazie! Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero? Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso. Andrei al cinema, ma non posso perché devo studiare. Mi piacerebbe fare il giro del mondo. Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!/ Alzati!/ Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta!/ Non ti preoccupare! Tutto andrà bene! Andiamo al cinema!/Perché non facciamo una pausa?/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti! Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto! Императив (друго лице јединине и множине). Глагол piacere. Кондиционал садашњи (Condizionale presente). Повратни глаголи у императиву (најфреквентнији). Прилози за начин (molto, tanto, bene, male). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација
		-препознаје речи које означавају просторне односе: лево, десно, право, иза, поред... -повеже слику и реч -именује неке од институција у граду	Језички и граматички садржаји Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto. Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema. Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino. Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo. Императив. Прилози за место (qui, lì, là, giù, su). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...). Preposizioni articolate. Упитни прилог: dove. C'è/ci sono. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.
		-повезује знак, слику и текст -пита да изађе са часа	Језички и граматички садржаји Spingere. Tirare./ Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra! Dovresti studiare di più! Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore! / Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato. Ragazzi, fate silenzio! Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca. Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе.

			Императив. Кондиционал модалних глагола за изражавање дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.
		-репродукује облике присвојних придева у јединици и препознаје оне у множини -уз најучесталије именице употребљава присвојни придев у првом лицу -повеже личну заменицу и присвојни придев	Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro? No, è di Marco./ Questo zaino è mio. Hai un dizionario? Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho. Luigi non ha il biglietto per il concerto. Конструкција за исказивање припадности. Питања са di chi. Речца ci у изразима ce l'ho, ce l'abbiamo... Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини
		-користи Mi piace/mi piacciono да изрази допадање или негацију за недопадање	Језички и граматички садржаји Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché..../Il mio film preferito è.../ Ti piace il nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché... A chi piace/piacciono... Quando ero più piccola mi piaceva tanto disegnare. Non mi è piaciuto il film. Ti è piaciuta la pizza? Глагол piacere у садашњем и прошлом времену. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli). (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт
		-одговара на тражење мишљења речима: sì, no, vero, falso	Језички и граматички садржаји Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco. È vero. / È sbagliato. Hai ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo. Изражавање мишљења индикативом (Secondo me/Per me...). Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.
		-препозна мерне јединице и именице које означавају цену и количину	Језички и граматички садржаји Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci

		-повезује речи и изразе са количином, димензијама и ценама -чита, изговара и формира бројеве до 1000.	sono dei bambini che giocano a calcio... Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti. Quanto costa un chilo di mele? Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora? Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mangio poca. Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine. Che numero porta? Che taglia porti? Il grattacielo è alto più di 500 metri. Oggi è il 25 aprile 2019. Упитни придев /прилог: quanto/i/a/e. Партитиван члан. Ne partitivo. Прилози за количину: poco/molto/tanto;un po'. Основни бројеви преко 1000. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.

4.15.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Математика	Осми	-Влада појмом троугла, цртају троугао користећи прибор, разликује основне врсте троуглова, препознају основне елементе троугла, схватају појам размере -интуитивно схватају појам сличних фигура, деле дуж на једнаке делове, , деле дуж на три,пет, седам, делова. Влада појмовима дуж, полуправа, права и раван, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор, разликује врсте углова и паралелне и нормалне праве, израчунава непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему, ортогонално пројектује тачку у реалној ситуацији Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Препознаје коцку и квадар Уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и њихове основне елементе	Пропорционалне величине. Талесова теорема. Сличност троуглова. Примене сличности. Однос тачке и праве, тачке и равни. Односи правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Угао између праве и равни. Полиедар. Линеарна једначина. Решавање линеарних једначина с једном непознатом. Линеарна неједначина. Решавање линеарних неједначина с једном непознатом. Примена у реалним ситуацијама Призма: појам, врсте, елементи. Мрежа праве призме. Површина праве призме. Запремина праве призме. Пирамида; појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде.

		Рачуна њихову површину и запремину ако су дати основни елементи. Препознаје моделе пирамида (уочава их у реалним ситуацијама), уме да покаже њене основне елементе и рачуна њену површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку Чита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одређује минимум или максимум зависне величине Одређује вредност функције дате формулом или таблицом Решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану Влада појмом ваљка, уочава моделе ваљка у реалним ситуацијама, препознаје његове основне елементе, влада појмом купе, уочава моделе купе у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе, влада појмом лопте, уочава моделе лопте у реалним ситуацијама, препознаје њене основне елементе	Запремина пирамиде. Линеарна функција ($y = kx + n$). График линеарне функције; нула и знак функције, монотоност. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција. Појам линеарне једначине с две непознате. Појам система од две линеарне једначине с две непознате. Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графичка интерпретација система. Примена у реалним ситуацијама Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. Купа и њени елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.

4.15.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Историја	Осми	- знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену - именује врсте историјских извора знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену- - именује стварање Краљевине СХС - препознаје личност Александра I Карађорђевића знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену - препознаје узроке, именује зарађене стране, увиђа страхате разних разарања, именује концентарационе логоре и атомске бомбе знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену - препознаје стварање нових држава, појаву комунизма и именује најзначајније државе	1. Основи проучавања прошлости 2. Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата 3. Други светски рат

		знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену- -именује распад Југославије, бомбардовање 1999., распад Совјетског Савеза	4.Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата 5.Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесим

4.15.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Осми	Ученик ће бити у стању да: -наведе ћелијске органеле, препозна их на сликама и наведе њихову улогу -дефинише ензиме -препозна на сликама типове ћелија -наведе особине нервне, мишићне ћелије и чулне ћелије -дефинише матичне ћелије -дефинише драж, надражај, синапсу -наведе оштећења и болести нервног и чулног система -дефинише хормоне и наведе улогу хормона -наведе ендокрине жлезде, поремећаје и болести ендокриног система -дефинише фотосинтезу и ћелијско дисање и наведе фазе ових процеса -дефинише транспирацију и терморегулацију, наведе поделу организама у зависности да ли могу или не да одржавају телесну температуру сталном -дефинише хомеостазу и наведе механизме хомеостазе (учење уз помоћ наставника)	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

		-наводи промене у адолесценцији-полно и психичко сазревања -дефинише менструациони циклус и овулацију -дефинише полну и родну припадност -дефинише заразне и незаразне болести, полне болести и контрацепцију; наводи начине контрацепције -наводи последице брзе хране, неправилног седења, прекомерне употребе ИТ уређаја, употребе стероида (учење уз помоћ наставника)	ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ
		-дефинише геолошке слојеве, геолошке ере и периоде -наводи геолошке ере -наводи велика изумирања и организме који су их обележили -наводи шта је омогућило појаву живота на копну -наводи адаптације биљака и животиња на копнену животну средину (учење уз помоћ наставника)	ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА
		-наводи начине развића кичмењака и бескичмењака (улогу хормона) - наводи начине развића биљака (улогу хормона) -дефинише еволуцију, природну селекцију и наводи начине настанка нових врста -наводи хронолошким редоследом човекове претке и њихове основне одлике (учење уз помоћ наставника)	НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА
		-наводи биотичке еколошке факторе -наводи основне циклусе кружења у биосфери -дефинише биолошки празан простор и наводи начине настанка -дефинише сукцесије и наводи стадијуме у сукцесијама на кону и у води -дефинише капацитет животне средине и одрживи развој -наводе поделу природних ресурса и сврста их у орговарајуће групе -наводи последице глобалних промена -наводи начине нестанка врста -наводи копнене и водене екосистем Србије и њихове карактеристичне представнике (учење уз помоћ наставника)	ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

4.15.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Географија	Осми	Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника препознаје на географској карти Европе и Балканског полуострва физичко- географски положај Србије - наводи државе с којима се Србија граничи препознаје положај Србије у Југоисточној Европи , Европи и у разним организацијама Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника - препознаје најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје их на географској карти Србије уз помоћ наставника - именује планине, низије, котлине, веће реке, бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије уз помоћ наставника - наводи типове климе и земљишта заступљене на територији Србије -препознаје биљни и животињски свет Србије -препознаје начине очувања природне средине Србије (национални паркови,...) Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника -познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред -дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране , као и њихов територијални распоред Показује мањи степен активности и ангажовања..Ученик уз помоћ наставника - препознаје репрезентативне објекте природне и културне баштине , разликује културно-историјске целине градског и сеоског типа., препознаје важност очувања природне и културне баштине Србије Показује мањи степен активности и ангажовања.Ученик уз помоћ наставника - препознаје : границе , положај , изглед рељефа , основне одлике климе , распореда биљног света , карактеристике вода , становника и насеља , најзначајније делатности свог краја Показује мањи степен активности и ангажовања. Ученик уз помоћ наставника препознаје : појам“ дијаспора “, државе где живе Срби	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ

4.15.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

Физика	8.	-Повезује физичке величине које описују осцилације и таласе; -Описује карактеристике звука, ултразвука и инфразвука и наводи примере примене ултразвука; -демонстрира и објасни: осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова; -примењује превентивне мере заштите од буке.	1.Осцилаторно и таласно кретање Део ове теме представља природну везу са градивом о кретању. Потребно је повезати са физичким величинама које описују осцилације и таласе као и карактеристике звука , инфразвука и навести њихову примену у пракси. Ову област објашњавамо кроз осциловање куглице клатна и тела обешеног о опругу, осциловање жица и ваздушних стубова. Унутар ове теме као практична употреба знања је примена превентивних мера заштите од буке.
	8.	-анализира примере одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и користилупу и микроскоп; -демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида;	2. Светлосне појаве Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања светлосних појава одбијања и преламања светлости, тоталне рефлексије (огледала, сочива) и њихова примена у коришћењу лупе и микроскопа. Практична примена приказана на функционсању ока и корекцији вида.
	8.	-демонстрира узајамно деловање наелектрисаних тела и објасни од чега оно зависи; -прикаже и опише електрично поље,	3. Електрично поље Ову област објашњавамо кроз: наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања Закон о одржању количине наелектрисања. Узајамно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља.

	8.	-објасни провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика; -наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да и разврста ради рециклаже; -познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; -описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје;	4. Електрична струја Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања провођење струје кроз метале, течности и гасове и упореди отпорности металних проводника на основу њихових карактеристика. <i>Демонстрациони огледи.</i> Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје.
	8.	-описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; -објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; -користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области магнетно поље.	5. Магнетно поље Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања узајамног деловања два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора.
	8.	-објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; -описује радио-активност, врсте зрачења	6. Елементи атомске и нуклеарне физике Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања структуре атомског језгра и нуклеарне силе. Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења.

	8.	-разуме везу и утицај физике на друштвене и природне науке; -разуме везу и утицај физике на развој медицине, технике, спорта...	7. Физика и савремени свет Главни циљ теме јесте да се успоставе везе и утицај физике на друштвене и природне науке и допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)

4.15.10. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Хемија	Осми	– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором исупстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству – наведе заступљеност метала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – опише физичка својства метала и повеже их с њиховом практичном применом; – опише хемијска својства метала и објасни их – напише формуле и именује оксиде, базе и соли;	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ МЕТАЛА Метали. Физичка својства метала Калцијум – својства и примена Гвожђе, алуминијум, бакар – својства и примена Легуре
		– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором исупстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, – наведе заступљеност неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – опише физичка својства неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – опише хемијска својства неметала, и објасни их на основу и положаја елемената у Периодном систему;	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ Неметали. Физичка својства неметала Водоник – својства и примена Кисеоник – својства и примена Сумпор – својства и примена Азот – својства и примена Угљеник – својства и примена
		– напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом;	СОЛИ – ДОБИЈАЊЕ, СВОЈСТВА И ПРИМЕНА Соли Добијање соли

			Својства и примена соли Електролитичка дисоцијација киселина, хидроксида (база) и соли Мера киселости раствора – pH вредност
		– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА Угљоводоници – подела и физичка својства
		– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;	УГЉОВОДОНИЦИ Засићени угљоводоници – алкани Незасићени угљоводоници – алкени и алкини Хемијска својства угљоводоника Извори и примена угљоводоника
		– испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом;	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ Алкохоли Добијање и својства алкохола Карбоксилне киселине Физичка и хемијска својства карбоксилних киселина Естри карбоксилних киселина
		– опише физичка својства: агрегатно стање и растворљивост масти и уља, угљених хидрата, протеина и растворљивост витамина; – опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине;	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА Биолошки важна органска једињења

		– наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи;	Масти и уља Угљени хидрати Моносахариди – структура и својства Дисахариди и полисахариди – структура и својства Аминокиселине и протеини Витамини
		– рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада ;– наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину ;– критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха ;– објасни значај планирања и решавања проблема заштитеживотне средине.	ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Хемија животне средине

4.16. ДОДАТНА НАСТАВА

4.16.1. СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Српски језик и књижевност	8.	- доживљајно, истраживачки и критички чита, тумачи и вреднује књижевне и неуметничке текстове средње сложености из школског програма за осми разред, као и књижевне текстове ван школског програма; - самостално уочава и анализира проблеме у књижевним текстовима, користећи више гледишта; -уочава одлике драмског пева, мемоара и биографије -препознаје епско-лирске врсте: поему и баладу	КЊИЖЕВНОСТ Стилска средства: анафора, епифора, апострофа. Лирске врсте: народне љубавне песме, обичајне песме (сватовске, тужбалице и здравице); љубавна песма (ауторска). Епско-лирске врсте: поема, балада.

	- разликује облике казивања; - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике; - одређује стилске фигуре(иронија, сарказам, анафора, асонанца, алитерација, апострофа...) и разуме њихову улогу у књижевноуметничком тексту; - анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; - анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; - упоређи књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст; - уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; -сврстава књижевно дело у одговарајући контекст и тумачи дело на основу њега;	Драмски спев. Мемоари. Биографија Форме приповедања Локализација текста Карактеризација ликова Композиција дела Функција мотива у композицији лирске песме Фабула и сиже -Статички и динамички мотиви Идејни слој књижевног текста Хронолошко и ретроспективно приповедање; Драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет;драмска ситуација; драма у ужем смислу Версификација: опкорачење, цезура, везани и слободни стих
	- самостално повезује граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; - познаје фазе у развоју српског књижевног језика, зна писце и дела који су у одређеном периоду стварали - препознаје начине творбе речи у сложенијим примерима -одређује гласовне промене у речима у којима се јавља више њих - одређује врсте променљивих и непроменљивих речи и њихове граматичке категорије -препознаје врсту синтагме и одређује врсту уже синтагме унутар шире синтагме - разликује главне и зависне реченичне чланове у сложенијим	ЈЕЗИК Развој српског језика -Језичке групе у Европи -Почетак писмености и развој српског књижевног језика -Вукова реформа Савремени српски језик • Дијалекти Творба речи

		примерима; - разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником <i>да</i>; - самостално одређује врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; - одређује врсте зависних реченица и напоредне односе међу зависним реченицама; - исказује реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; - примењује основна правила конгруенције у реченици и одређује конгруентне категорије; - доследно примењује правописну норму; - разликује сва четири акцента и акцентује речи у једноставнијим примерима;	-Подела речи према настанку - Корен речи, префикс, суфикс -Начини творбе речи Фонетика -Подела гласова -Гласовне промене Морфологија -Променљиве и непроменљиве речи Синтакса -Реченични чланови - Синтагме -Независне реченице -Зависне реченице
		- говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине; -пише приказ уметничког дела, есеј и рекламу поштујући особености наведених текстова; -разуме једнозначност и вишезначност речи; разликује полисемију од хомонимије, метафору и метонимију, архаизме и историзме - проналази, повезује и тумачи експлицитно и имлицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту; - разликује функционалне стила и користи се њима; - правилно користи цитат и фусноте; - користи препоручену литературу у писању рада на задату тему из језика, књижевности и културе, имајући на уму читалачку публику.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА Функционални стилови Лексикологија

4.16.2. ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Енглески језик	Осми	-разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - самостално и правилно размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости - самостално размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи јсложенија језичка средства; - самостално описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи сложенија језичка средства у неколико везаних исказа; - самостално пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -самостално разменјује информације које се односе на дату комуникативну	How are you/have you been/are you doing? I'm/I've been/I'm doing fine, and you? It's been long time. / Long time no see! Yes, it's been a while. I was born and raised/brought up in Kruševac, a town in Serbia. Where did you grow up? I live in a nuclear/an immediate family. Who do you live with? We live in a suburb/in the suburbs/on the outskirts of the town. We share the house with another family. We've lived there since I was born. What part of town do you live in? I've got a twin/half/step brother. Have you got any siblings? The man over there is Alex's and my stepdad. Is Luka your relative? Yes, he's my second cousin. / He's my close/distant relative. / No, we're not related. He's just a friend of mine. What country was he born in? What/Which school did he go to? Have you got any family in an English speaking country? Is your step brother the same age as you? No, he's twice/half as old as me. He doesn't go to school, he goes to kindergarten. The boy in the photo is our schoolmate/teammate/roommate and our mutual friend. He's my namesake. Our name is pronounced... , but it is spelled.... My mum's the only person who calls me by my first name, and it usually means I'm in trouble! Do your friends call you by your first name or your nickname? Dunja's my soulmate; we are inseparable. Who's your role model? My dad's my main role model, I have always looked up to/admired him. Who has been the most important and most influential person in your life? Mark Twain was a pen name of the American writer whose real name was Samuel Clemens. What other names did Samuel Clemens write under? What was Agatha Christie famous for? She was famous for her detective stories. What films did Daniel Radcliffe play in? He played the title character in the Harry Potter film series. It's been nice meeting you/talking to you. Have a good life! Farewell, my friends! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају Питања са Who/What/Which/Where/When/Why/How... Питања са препозиционим глаголима Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Саксонски и нормански генитив Twice/three times.../half as (adjective) as Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе; важније личности из света књижевности, музике, филма и спорта. ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА,

		ситуацију - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - препознаје и именује појмове који се односе на тему тему различитих животних изазова и филмске уметности - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у - самостално прошлости,садашњости и будућности и правилно размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложена језичка средства; - самостално и правилно описује жива бића предмете користећи сложена језичка средства; - самостално и правилно размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим	РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА My aunt's an average looking young woman. She's in her early/middle/late 20s. My uncle has grown a beard/moustache; now he looks twice as old as her. My parents are middle-aged. My mum's a bit overweight, but my dad's really skinny/underweight. My grandparents are elderly, but still young at heart/in spirit. How adventurous are your family? My sister doesn't look anything like me. Who do you look like in your family?/Who do you resemble most? I resemble my mother, while my brother looks more like my father. I was oversensitive about my looks/to criticism as a child. What were you like as a child? What did the man look like? He looked/seemed/appeared annoyed. He also sounded strange/upset. How interesting! Jason was wearing a hoodie and sports trousers/pants at the party. Sophia was wearing a circular/semicircular/rectangular/ triangular/heart-shaped pendant made of silver/gold. This steak is undercooked/overcooked. It tastes/smells horrible! What does your steak taste/smell like? Novi Sad is a major city in Serbia. What's its high/main street? New York City is nicknamed the Big Apple. Has your city/town got a nickname? By what name was your hometown previously known? The 50 stars on the American flag represent the 50 states, while the 13 stripes represent the thirteen British colonies that declared independence from Great Britain and became the first states in the U.S. The UK flag is called the Union Jack, or Union Flag. The Serbian coat of arms consists of two main national symbols: a white double-headed eagle and a shield with a cross. Statehood Day is a national holiday in Serbia. It's celebrated on 15th February to commemorate the outbreak of the First Serbian Uprising against Ottoman rule in 1804. On the same day in 1835, during the rule of Miloš Obrenović, the first modern Serbian constitution was adopted, known as Sretenje Constitution. Armistice Day is celebrated in memory of the day when the armistice was signed between the Allies of World War I and Germany on the 11th of November, 1918. Saint Sava is considered the patron saint of education and all the schools in Serbia. He's also the patron saint of our school. Professor Moriarty is Sherlock Holmes's mortal enemy. My sister loves video games with immortal characters – so-called immortality games. The series was voted the best teenage series of all times. My score is twice as good/bad as yours. Dragana ran half as fast as Relja. You can't compare these two things - that's mixing apples and oranges! It's water under the bridge! The Present Simple Tense и The Present Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у садашњости The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и радњи које су почеле у прошлости и још увек трају The Past Simple Tense и The Past Continuous Tense за изражавање појава, радњи, стања и збивања у прошлости Stative verbs (look, seem, appear, sound, taste, smell...) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Питања са Who...look like,

		темама - размењују информације, везане за спортске догађаје повезујући неколико краћих исказа у смислену целину -разуме значај циљног језика у контексту комуникације на глобалном нивоу -разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слуша/гледа у смисленим целинама - препознаје и именује појмове који се односе на тему природе, животиња и очувања животне средине - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; -размени сложеније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; -самостално описује људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства -самостално наставника описује обавезе и задужења размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину повеже ново знање са	What...look/taste/smell like, How (adjective)... Префикси over-, under-, un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... Twice/three times... as (adjective/adverb) as (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике, национална обележја и сл.); метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ There aren't enough computers for everybody; why don't we take turns to work on them? Fine, let's do that! Let's go out for ice cream - my treat this time! Well, I'm trying to cut down on sweets, how/what about having some fruit salad instead? Why don't we split the bill? Let's start over, shall we? What do you mean? Can/Could you share a link to an example? Shall I ask him to join us? I think he would love that! He'd better not be late this time! Shall we meet at my place? Okay, what time? Is this time next week ok with you? That sounds good to me./That would be great! Would you like/Do you want me to help you with your English assignment? No thank you, I can manage. You should/ought to/had better leave or you'll miss your bus. Thank you but don't worry, I'll hurry up now. You shouldn't/had better not stick your nose in other people's business. It's impolite! Pets shouldn't be abandoned by their owners. It's irresponsible! The doctor advised me to have regular meals and a balanced diet in order to stay healthy. She also recommended taking up a sport instead of dieting. My parents told me not to put off doing things I have to do, because I could regret later. If I were you I would stop being late for school. You might get expelled. What would you do if you were in my place/shoes? Let's not split hairs about it! Should/Ought to/Had better за давање савета Изрази: How/What about...? Why don't we...? Would you like...? Do you want...? Shall we...? Let's... Stative verbs (think, mean, sound...) Модални глаголи за изражавање предлога и вероватноће - can/could/may/might... Пасивни облик модалних глагола Заповедни начин Gerund/Infinitive Индиректни предлози и савети Први и други кондиционал Негативни префикси un-, im-, ir-, il-... (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на њих; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ Can/Could/May I retake the listening text? I've misheard some questions. Can/Could/Will you rewrite the essay? You've misspelled/misspelt some words. Excuse me teacher, can you draw/pull/close the curtains? Ok, you put the light on. Can you now draw/pull/open them? Ok, let's have some sunlight in! Could/Would you come to my place tonight if you had time? Your place, sixish! Please don't tattle on me to my mother/teacher. / Don't be such a tattletale! Promise not to tell anyone! I promise! Stop showing off! Nobody likes a show-off! Stop arguing, will you? Can I tell my side if you let me talk? Stop beating around the bush and

		постојећим -константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење -разуме и употреби сложеније лексичке и граматичке структуре предвиђене темом -примени већину садржаја из наставне теме -разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз користи елементарне и најфреквентније речи и изразе предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - разуме општи смисао и	tell me what the problem is! She told me to stop making fuss about nothing! My mum asked/warned us to stop giggling. The head teacher promised to look into the matter. I' m sorry I overslept/overreacted. It' s ok, make sure you don' t do that again! Sorry to disturb/interrupt! Sorry, it wasn' t on purpose. I' m truly sorry. Thanks for letting me stay/for waiting for me! Thank you, you' ve been very kind. Many thanks in advance! I (really) appreciate that/your help. Tell your parents I said thank you. Say hi for me! Pretty please! Happy anniversary! Better luck next time! Fingers crossed! Congrats on your exams! Модални глаголи за изражавање молбе и захтева – can/could/may/will Заповедни начин Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Gerund/Infinitive Префикси over-, mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. РАЗУМЕВАЊЕ, ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ УПУТСТАВА Choose a person in the classroom, but keep the name secret. Note down as much information about the person as you can. What shall we do next? Take turns to ask questions, and try to guess your partner's person! Find out about an eco-project in your country. Produce a leaflet explaining where it is and what happens there. What can I use this application for? Click on the photos if you want to find out more. If you want to make an appointment/need further information call our office at 555-333. I think I' ve been overcharged for my mobile phone bill. What shall/should I do first? Dial these numbers to speak to customer service... Read the exercise in silence/silently. Time' s up! Put down your pens and hand in your tests. Sit tight! Sit up straight! Straighten your back! Behave yourself! Turn sideways! Why/What for? Move over to make room for some more students. Look me in the eye! Speak when spoken to! Don' t speak/talk out of turn! Speak your mind! Don' t blame me, it' s not my fault! Don' t wait for me! I might be long! Don' t peek! It' s none of your business! Don' t touch the stove until it gets cool. Hold this for me! He told me to hold on to his arm. Tell me who the book belongs to. The P.E. teacher told/instructed us to pass the ball to each other/one another. Mind your step! Beware of the dog! Caution: wet floor! Danger: strong current! Don't limit your challenges – challenge your limits! Let go of bad memories and be happy! Заповедни начин Модални глаголи shall/should за тражење упутстава Модални глаголи за изражавање вероватноће: might/may/could Пасивни облик глагола у комбинацији са модалним глаголима Први и други кондиционал Индиректне наредбе и молбе Префикси over-, un-, im-, ir-, il-... (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ It's getting dark/late/cold/hotter... She's getting hungry/tired/better/worse... The weather is getting worse by the minute. What's bothering/puzzling you? I can't solve this problem. Who are you doing that for? I' m doing this for my classmate Milica. Where' s Jacob? He' s at a

		већину фраза и израза у текстовима на тему путовања - примени једноставне садржаје предвиђене темом -самостално опише планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставних/сложених везаних исказа; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи - примени основне садржаје предвиђене темом - поштује правила учтиве комуникације - схвата корелацију између наставних предмета - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - самостално размењује информације које се односе на догађаје у садашњости	sleepover. / He' s sleeping/spending the night at a friend' s. He often sleeps over at Filip' s house. How often do you sleep over at your friends' place? Who does the new teacher remind you of? He reminds me of my Australian uncle. This reminds me, have you applied for the competition yet? This is the first time I' ve used a crib sheet. Can I trust you with something? Anyone can use the application, can' t they? The class teacher tells us to always report the absent students. I don' t know what they are arguing about/who they are laughing at. My teacher says that the English drink the most tea in the world. My mum asks me who the message is from. My friend wants to know which team you support / whether/if you support Red Star or Partisan. Danilo asks how long I have kept my diary/blog. Jelena complains that she keeps forgetting her parents' birthdays! Do you know who I met yesterday? What does UNICEF/the abbreviation stand for? What happens if students misbehave in class in your school? Do they get punished for their misbehaviour? I would/could help you if I had time now. What would you do if you were rich? The Harry Potter film series is based on Joanna Rowling' s novels. Which book is the play based on? The story/novel is set in the 19th century. In my country a lot of children live in a single-parent family or in a family with a step-parent and step brothers and sisters. Some city people live in a high rise, but most people live in detached or semi-detached houses. International Mother Language Day is held on 21 February to promote awareness of linguistic and cultural diversity. How' s Labour Day celebrated in your country? There are approximately 1000 giant pandas remaining in the world. It is estimated that/According to the statistics, 2 million alligators live in the state of Florida. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних и привремених радњи The Present Simple Tense за изражавање сталних и уобичајених радњи Stative verbs (taste, smell, remind...) The Present Perfect Simple Tense за изражавање радњи које су почеле у прошлости и још увек трају и у изразима This is the first/second/third time... Други кондиционал Can за изражавање способности у садашњости Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must/can't/might/may/could) Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple) Индиректне наредбе и молбе Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Gerund/Infinitive Питања са препозиционим глаголима Get + adjective (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји; метафоричка употреба језика/идиоми. ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ I went to the park with some friends of mine yesterday afternoon. We had a two months' holiday. What did you do on your holiday/spring/term break? We were having the time of our life! Why didn't you tell me about that? I didn't want you to know! My friend turned pale/jumped for joy when she heard the news. Who forgot their phone? When did the

		- самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства - изрази своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - пружи одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања -упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас- - препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине - разуме једноставнији опис предмета, радњи, стања и збивања; - разуме сложеније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пружи одговарајуће информације које се односе на	centre reopen? What was the first concert you went to?Who were you there with? My friends threw me a going away/goodbye/farewell party before I moved away/left the town/country. They saw me off at the airport. My dad couldn't afford to go to university, but I can now. Anastasija was able to answer all of her questions correctly, but I answered mine incorrectly. I misheard you. I was mistaken. She misunderstood my message. Something's just crossed my mind. I've changed my mind. Have you made up your mind yet? I've lost my train of thoughts. / My mind's gone blank. Have you read/heard today's/yesterday's news? Have you passed to the next round? Has it stopped raining? I've misplaced my pen / miscalculated the numbers. He's gone bananas! We were having a rehearsal while the storm was raging/when there was a power cut. My mum told me to stop to buy some bread on my way home. The old lady asked/begged us to help her. I was voted the class president in the previous class meeting. Who was the book published by? It has been adapted into a film. The people have been stricken by a lightning. The cat's been run over by a car. I haven't been invited to the party. The industrial revolution started in the 18th century. YouTube, the popular video sharing website, was created in 2005. The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола, све употребе The Past Continuous Tense, све употребе The Present Perfect Simple Tense за изражавање искустава и радњи у неодређеној прошлости и са ever, never, just, already, yet... Could и was/were able to за изражавање способности у прошлости Пасивни облик глагола у простим временима (Present Perfect Simple, Past Simple) Индиректне наредбе и молбе Питања са Who/What/Which/Where/When/Why... Питања са препозиционим глаголима Герунд/Инфинитив Префикси mis-, over-, re... (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости; метафоричка употреба језика/идиоми. ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА) Who are you going to the prom with? When are you leaving for the airport? When does your plane leave? / What time is your flight?What time does the flight from Moscow arrive?Which platform does the train leave from? When does the rerun of season 1 begin? I guess/suppose it starts in 2 weeks' time. We're going to make up the missed class next week. Let me know when/the time! I'll leave school in 2 years' time. When will you leave school?What are you going to do after you leave school? Emma will turn 15 in 2 months. Noah might/may/could take part in the karate tournament/marathon race next week. I think the party will be over/finished by the time/before we get to Kristina and Helena's place! We'll figure out/decide what to do as soon as/when/after we all get together. See you when you get back! Take your umbrella in case it rains tonight! I'll tell on you to the teacher unless you stop! If it's a tie, will we be able to play another round? If I wish on a shooting star, will my wishes come true? What will happen if we keep littering? What would you do if you

		куповину; - разуме и самостално саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена - самостално опише предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени већину садржаја предвиђене темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење - препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа -- самостално упоређује и уочава основне елементе циљане културе	saw aliens? Would you run away or speak to them? The Present Continuous Tense за изражавање унапред договорених/испланираних радњи The Present Simple Tense за изражавање будућних радњи које су део утврђених распореда/програма The Future Simple Tense за изражавање одлука донетих у тренутку говора, обећања и предвиђања на основу знања, искуства и веровања Модални глаголи за изражавање вероватноће: may/might/could Going to за изражавање општих планова и намера, као и предвиђања на основу чулних опажања Временске зависне реченице за изражавање будућности и одговарајући везници (when, after, before, as soon as, by the time...) Stative verbs (promise, believe, think, guess, suppose, hope...) Пасивни облик глагола у простим временима (Future Simple) Први и други кондиционал Will be able to за изражавање способности у будућности (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА What's the matter? My finger/hand is swollen. I've been stung by a bee. That must hurt! Let me have a look. Do you need some tissues? Are you fine with this? What's the matter with Helen? She's been bitten by a strayed dog. She needs to go to hospital. Why haven't you called an ambulance? She wants us to help her. / She asks if we could help her. I've got goose bumps/butterflies in my stomach/stage fright. My schoolmates expect me to win/hope that I will win the race/ game/competition. You needn't worry! We're on your side! What would you like to spend the money on? Who would you like to celebrate with if you won? Why are you smelling the food? What does it smell like? My hands smell of onions! Iva's tasting the coffee. She says it tastes awful. How do you like yours? Can I taste your pie? Liam felt embarrassed by his friends' insensitive remarks. He says they really hurt him. Sanja was pleased with her test results. She hopes to enrol in an art school if she passes her final exams with flying colours. Who wasn't happy with their marks? What were you good at as a child? I enjoyed being active, but now I'm really into/keen on studying. I've always been interested in clothes and fashion. Our parents have always taught us to treat people the way we want to be treated. I don't want this moment to ever end! I hope you make wonderful memories today! We need to laugh. Laughter is the best medicine! The Present Simple / Past Simple / Present Perfect Simple Tense Stative verbs (be, want, wish, need, expect, hope, have, hurt, feel, smell, taste...) Need/Needn't Why don't/haven't you... Питања са препозиционим глаголима Придевско-предлошке фразе – interested in, keen on, pleased with, embarrassed by... Глаголско-предлошке фразе - be into... Пасивни облик глагола у простим временима (Present Simple, Present Perfect Simple, Past Simple, Future Simple) Индиректне изјаве и питања са уводним глаголом у садашњем времену Модални глаголи за извођење закључака о садашњости (must, can't, may...) Први и други кондиционал Заповедни начин

		-примени већину садржаје предвиђених темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке	Gerund/Infinitive (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ Let's meet at the entrance to/exit from the museum! Could you tell me where the pedestrian area/zone / the main square / the city/town hall is. Go past the traffic lights and go straight on until you get to the roundabout. At the roundabout turn left. You can't miss it! I live as close/near as you from the school. The Science and Technology Park is twice as far as the Natural History Museum. What would happen if the Sun was twice as far from the Earth? Čačak is a large industrial town halfway between Kraljevo and Užice. The baker's/pastry shop is halfway between my home and school. I don't know where the icon is. It's on the left/right side/at the top/bottom / in the top/bottom left/right corner of the screen. Move over towards the door. I slipped as I stepped onto the platform. We went for a walk along the beach/river bank at dawn. The boys swam across the lake. This is the first time I've flown across the Atlantic. Индиректна питања са уводним глаголом у садашњем времену Предлошки изрази за изражавање положаја и просторних односа: halfway between / on the left/right side / at the top/ bottom / in the top/bottom left/right corner... Предлози са глаголима кретања: towards, onto, into, across, along... as + adjective + as: as close/near/far... as twice/three times... + adjective + as: twice/three times... as (far) as (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика. ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА You needn't take that subject. It's optional! You mustn't cheat in exams. It's illegal! I've had to study hard this month. We had to make the decision in a split second. We can't both use the bike at once so we'll have to take turns. I'm underage – I'm not allowed in pubs! It's a rude question – you should apologise to the teacher! I don't think you should drink that water! I wouldn't swim here if I were you! My parents always remind me to throw the tissue in the bin after using it. The government/local authorities should/ought to take more care of the unemployed/homeless/poor/elderly / unemployed/ homeless/poor/elderly people. In my country the young/young people are not permitted to vote until the age of 18. The Louvre is a must for visitors to Paris. These are dos and don'ts of social etiquette. Модални глаголи и глаголски облици за изражавање дозволе, забране, упозорења, правила понашања и присуства/ одсуства обавезе: can/can't, must/mustn't, need/needn't, should/shouldn't, ought (not) to, have to/don't/doesn't have to, had to/didn't have to, (not to) be allowed to Употреба и изостављање одређеног члана у изразима: the unemployed/homeless/poor/elderly/young... и unemployed/ homeless/poor/elderly/young... people (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. ИЗРАЖАВАЊЕ

			ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА He's a friend of mine. Is that a friend of your cousin's? My father owns a book/food stall. Who's the owner of that restaurant? This house has always belonged to my family. Who does that house belong to? Someday, I would like to possess a sailboat. How much money does he owe you? He owes me 100 dinars. Саксонски, нормански и дупли генитив Присвојне заменице mine, yours... Stative verbs (have, own, belong, possess, owe) (Интер)културни садржаји: однос према имовини ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА How do you like this colour? I'd prefer a darker/lighter shade. My dog loves being cuddled/spending time with us. Would you fancy a drink? I didn't fancy swimming in that water. We enjoyed ourselves at the party. Please don't throw these photos away. They're really close to my heart! I like doing jumping jacks. They are great for warming up before my gym exercise! Cycling/Rollerblading is my most liked/preferred leisure activity. What's your family's favourite pastime? I would say our favourite pastime has always been watching informational videos / exploring interesting places closer to home. Yoda from the Star Wars series has been one of my best-loved science fiction characters for as long as I can remember. Who's your favourite film character? One third of the class prefers fantasy books, they say they expand their imagination. Stative verbs (like/dislike/love/hate/fancy/prefer...) Gerund/Infinitive Питања са What, Who, Why, Which, How... (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА I agree/disagree. So do I. / Well, I don't. I don't agree. Neither do I. / I don't agree either. / Well, I do! I didn't think of that - good idea! I guess/suppose we should never learn anything by heart. What exactly do you mean by 'lousy singing'? It's not a big deal/no biggie. That's embarrassing/correct/incorrect/possible/impossible/regular/irregular/convenient/inconvenient/honest/dishonest... How incredible/disappointing! Stative verbs (think, guess, suppose, agree, disagree, believe, mean, promise...) Питања са What, Why, How... So/Neither/Either за изражавање слагања и неслагања. Префикси un-, in-, im-, ir-, il-, dis-... (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима; метафоричка употреба језика/идиоми. ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА It's only half-an-hour's drive / a couple of minutes' walk. He gave me a few tips/a piece of/some advice. They told us an interesting piece/a bit of information. She bought a bunch of grapes/flowers / a bar of chocolate/soap / a jar of honey/jam. The man was so weak that he could only take a sip of water. How much sugar do you take in your tea? Half a teaspoon, please. I don't have as many DVDs as you! My sister doesn't eat as much chocolate as I do. There is ten times as much traffic in my town as in yours. The deep end of the pool is 2 metres deep. The shallow end is

			only half as deep. This jacket is twice as expensive as that one. How much is the return/one-way fare from London to Brighton? What's the bus fare in London? A single bus fare costs £1.50. How much did the roasted chestnuts cost? They cost 90 pence/cents a/per cone. How much did they weigh? They weighed 100 g. None of my classmates won the prize. Neither of my parents speaks/speak a foreign language. Саксонски генитив са временским периодима: half-an-hour's, couple of minutes' ... Партитиви: a piece/bit/bunch/bar/jar/sip of... Twice/three times.../half as (adjective) as None/Neither (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура.

4.16.3. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД:	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Немачки језик	Осми	-разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - самостално и правилно размењује информације које се односе на догађаје у садашњости; - разуме сложеније исказе који се односе на описивање догађаја у прошлости - - самостално размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи јсложенија језичка средства; - - самостално описује сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи сложенија језичка средства у неколико везаних исказа; - самостално пише обична и електронска писма у којима са пријатељима и познаницима договарају активности -обрађује/спомиње узрасно релевантне теме. -самостално размењује информације које се односе на дату комуникативну ситуацију - самостално и разговетно изговара гласове,акцентује речи,поштује ритам и интонацију -самостално пише реченице и краће текстове користећи познате језичке елементе -активно учествује настави,мотивисан је,заинтересован,сарађује са другима и има одговоран однос према раду и постављеним задацима - препознаје и именује појмове који се односе на тему тему различитих животних изазова и филмске уметности - разуме сложеније исказе који се односе на описивање	Hallo/Servus/Grüß Gott Sarah, wie geht es dir? Guten Tag, Frau Bauer, wie geht es Ihnen? Danke, (mir geht es) sehr gut/ prima/ nicht schlecht. Leider schlecht. Es geht. Ich freue mich, dich kennen zu lernen. Freut mich! Es war schön. Ich hoffe, dich wiederzusehen. Bis bald! Bis dann! Ist Marion dein Vor- oder Nachname? – Mein Vorname. Und wie ist dein Nachname? – Kruggel. Seit wann leben sie in Deutschland? Sie sind vor 20 Jahren nach Deutschland gekommen./ Sie leben seit 20 Jahren hier in Bamberg. Wofür interessierst du dich? – Meistens für Sport, aber auch für Musik. Ich spiele Gitarre. Diese Gitarre habe ich bekommen, als ich 12 Jahre alt war. Er spielt gut Gitarre, obwohl er nicht die Musikschule besucht hat. Das sind meine Schulfreunde Maja und Philip. Wir trainieren jeden Tag/ zweimal pro Woche/ montags und freitags zusammen Judo im Sportverein „Spartak“. Samstags nehmen wir an Wettbewerben teil. Das ist Herr Baumgartner, mein neuer Nachbar. Er ärgert sich über die Kinder, wenn sie neben seinem Auto Ball spielen. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie...). Одређени и неодређени члан. Прилози за време, место и начин Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern,

		догађаја у - самостално прошлости, садашњости и будућности и правилно размењује информације које се односе на искуства и догађаје у прошлости користећи сложена језичка средства; - самостално и правилно описује жива бића предмете користећи сложена језичка средства; - самостално и правилно размењује информације везане за дату комуникативну функцију; - поставља и одговара на 2-3 повезана питања, о познатим темама - размењују информације, везане за спортске догађаје повезујући неколико краћих исказа у смислену целину -разуме значај циљног језика у контексту комуникације на глобалном нивоу -разуме основни смисао и може да издвоји главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слуша/гледа у смисленим целинама - препознаје и именује појмове који се односе на тему природе ,животиња и очувања животне средине - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање људи, њихових склоности, навика и искустава, као и на описивање обавеза и задужења; -размени сложеније исказе који се односе на описивање људи, њихових склоности навика и искустава; -самостално описује људе, њихове склоности, навике и искуства користећи сложенија језичка средства -самостално наставника описује обавезе и задужења размењују информације, траже одређени предмет, објашњење, услугу, повезујући неколико краћих исказа у смислену целину - повеже ново знање са постојећим -константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење -разуме и употреби сложеније лексичке и граматичке структуре предвиђене темом -примени већину садржаја из наставне теме -разуме краће текстове / аудио / видео записе предвиђене темом -уз користи елементарне и најфреквентније речи и изразе	gut, viel) Садашње и прошло време (перфект и претерит помоћних и модалних глагола). Најфреквентнији глаголи са предложном допуном Зависно-сложене реченице (wenn, als, dass, ob, w-Wörter?, obwohl) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтиве комуникације; имена и надимци; родбина, породични односи и родбинске везе. Особености градова и области у земљама немачког говорног подручја. Beschreib deine neue Mathelehrerin. Wie sieht sie aus? – Sie ist groß und schlank, hat rote lockige Haare und wunderschöne grüne Augen. Sie ist sehr gut und kann gut mit Schülern umgehen. Wie ist er? – Fleißig, zuverlässig, ordentlich, humorvoll und hilfsbereit. Wer ist der Junge, der neben Maria steht? Das ist Markus, den ich unlängst kennen gelernt habe. Fast food ist ungesund. Pommes sind zu fett und zu salzig. Trotzdem esse ich sie gern. Dein Zimmer ist aber schön gemütlich. Es ist groß und hell, modern eingerichtet. Das Sofa, das in der Ecke steht, ist sehr bequem. Am besten gefällt mir der Balkon und der Blick von hier oben. Wie hat es dir der Film gefallen? Ich finde ihn ziemlich/ sehr/ total langweilig, das habe ich nicht erwartet. Meine Stadt ist klein, sie liegt am See und ist von Bergen umgeben. Sie ist für schöne bewaldete Umgebung bekannt. Serbien ist so groß wie Österreich, aber Deutschland ist viel größer als Serbien und Österreich. Ist Russland am größten? Именице. Личне заменице Упитне речи (wer, woher, wo, wohin, wie, welcher, welche, welches, was für ein...). Одређени и неодређени члан – употреба. Прилози за време, место и начин и појачавање особина (ganz, ziemlich, total, furchtbar, schrecklich...) Правилно и неправилно поређење придева и прилога (gern, gut, viel) Придевска промена са чланом.

		предвиђене темом за обављање основних комуникативних активности -разуме и употреби једноставне лексичке садржаје и граматичке структуре предвиђене темом - разуме краће и дуже текстове који се односе на изражавање предвиђања и одлука; исказивање планова и намера у будућности - размењује једноставније информације које се односе на изражавање предвиђања и одлука; - разуме општи смисао и већину фраза и израза у текстовима на тему путовања - примени једноставне садржаје предвиђене темом -самостално опише планове, намере, амбиције, жеље, одлуке и предвиђања у будућности у неколико једноставнијих/сложенијих везаних исказа; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи - примени основне садржаје предвиђене темом - поштује правила учтиве комуникације - схвата корелацију између наставних предмета - самостално, редовно и одговорно приступа изради школских и домаћих задатака и пројеката - препознаје и именује појмове који се односе на тему забаве и активности у слободно време -разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости; - разуме краће и дуже текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - самостално размењује информације које се односе на догађаје у садашњости - самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства - изрази своја осећања и мишљења о различитим ситуацијама - разуме основни смисао и могу да издвоје главне информације из аутентичних телевизијских емисија о познатим, узрасно адекватним темама које слушају/гледају у смисленим целинама. - пружи одговарајуће информације које се односе на филмску уметност. -разуме и користи једноставне изразе везане за жеље, интересовања, потребе, осете и осећања	Садашње и прошло време (перфект и претерит). Релативне реченице уведене релативном заменицом у номинативу, генитиву, дативу и акузативу. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља немачког говорног подручја (знаменитости, географске карактеристике и сл.) Es ist gesund, viel Obst zu essen, Sport zu treiben. Um wieviel Uhr treffen wir uns heute vor dem Kino? Um halb acht oder? Kommst du mit? – Du kannst den Bus Nummer 78 nehmen. Er fährt direkt zum Kino. Dort sehen wir uns, bis dann. Ich habe einen Praktikumsplatz in Berlin bekommen und muss Deutsch lernen, kannst du mir eine gute Sprachschule empfehlen? Kommst du morgen zu unserer Party? – Danke für die Einladung. Leider kann ich nicht kommen, denn ich bin am Samstag bei meinen Großeltern. Sie feiern ihren Hochzeitstag./ Danke für die Einladung, ich komme gerne. Wir gehen morgen ins Konzert. Hast du Lust mitzukommen?/ Hast du Lust auf das Konzert? – Natürlich. (Das ist ja eine) Superidee. Ich bin nicht daran interessiert. Wollen wir schwimmen gehen? – Gerne, ich schwimme gern. Wann denn? – Morgen um 8 Uhr hole ich dich ab. Einverstanden/Abgemacht. Du siehst blass aus. Du solltest in die frische Luft gehen. Wann hast du das letzte Mal dein Blutbild kontrolliert/ein Blutbild gemacht? Sollte за давање савета Модални и помоћни глаголи за изражавање предлога (möcht-, können/ können-, wollen, dürfen/dürft-, würd-) Заповедни начин Инфинитив са zu као допуна Прилози (deshalb, darum, deswegen) Везници за изражавање узрока (weil, da, denn) (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве. Kannst du/Könntest du etwas langsamer/leiser sprechen? Ich verstehe dich nicht.

		-упоређује и уочава сличности и разлике у начину живота у земљама циљне културе и код нас- - препознаје и именује појмове који се односе на тему куповине - разуме једноставнији опис предмета, радњи, стања и збивања; - разуме сложеније исказе који се односе тражење и давање информација везаних за куповину и реагују на њих; - пружи одговарајуће информације које се односе на куповину; - разуме и самостално саопшти исказе који се односе на изражавање количина и цена - самостално опише предмете, радње, стања и збивања користећи позната језичка средства; -препозна основне елементе културе народа чији језик учи -примени већину садржаја предвиђене темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке -исказује своје мишљење и даје кратко образложење - препознаје и именује појмове који се односе на тему технологије и технолошког развоја - разуме краће и дуже текстове који се односе на описивање догађаја у прошлости - самостално опише догађаје у прошлости користећи једноставнија/ сложенија језичка средства; - разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на преношење својих и туђих мишљења и исказа -- самостално упоређује и уочава основне елементе циљане културе -примени већину садржаје предвиђених темом константно напредује, богати речник, истражује, доноси закључке	Könnten Sie das Fenster aufmachen, es ist zu warm hier? Ich bitte dich um Hilfe. Ich bitte dich, mir zu helfen. Lass mich in Ruhe! Lass mich (bitte) ausreden! Der Lehrer teilte mit, dass der Unterricht morgen wegen seiner Krankheit ausfällt. Entschuldigung! Verzeihung! Entschuldige für/die/meine Verspätung! Tut mir leid, aber ich habe den Bus verpasst. Anna sagt, wir sollen alle Fenster zumachen, denn am Nachmittag kommt Gewitter. Ich gratuliere (dir/ euch/ Ihnen) zum Jubiläum. Alles Gute! Herzlichen Glückwunsch! Danke schön. Ich bedanke mich bei euch für die Geschenke, die ich bekommen habe. Модални глаголи и глагол lassen за изражавање молбе и захтева (облици индикатива и конјуктива) (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања. Ergänze die Sätze! Antwortet auf die Fragen! Ordne die Texte den Fotos zu. Unterstreiche alle Adjektive. Die Flaschen gehören in diesen Container. Diese Tabletten solltest du dreimal täglich einnehmen. Füllen Sie dieses Formular aus. Du solltest weniger Süßigkeiten essen und viel Wasser trinken. Wenn es stark regnet, musst du alle Fenster zumachen. Wenn du fertig bist, drücke die Taste Speichern/ die Speichertaste. Реалне кондиционалне реченице Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом. Wie lange brauchst du bis zur Schule? Ich brauche eine halbe Stunde zu Fuß. Aber wenn ich mit dem Bus fahre, (dann) brauche nur 10 Minuten. Die Schüler in Indien tragen Uniformen wie die Schüler in England, nicht wahr? Wenn du dich nicht regelmäßig bewegst, kannst du nicht gesund bleiben. Mein Vater geht montags ins Schwimmbad und freitags ins Fitnessstudio. Ich komme in 10 Minuten, bitte warte auf mich. Wir leben seit 5 Jahren in dieser Wohnung. Er fährt für drei Wochen nach Berlin. Während er in Berlin ist, kommen meine Großeltern zu mir zu Besuch.

		Презент за изражавање сталних и уобичајених радњи Везници (wenn, während) Предлози за изражавање времена (in, an, um, seit, für). (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји. Es war nett von dir, dass du auf meinen Hund aufgepasst hast, während ich beim Arzt war. Wo hast du gewohnt, als du Kind warst? Hast du dieses Buch schon gelesen? – Ja, vor 3 Jahren. Nach 8 Jahren hat er aufgehört Basketball zu trainieren. Wie hast du deine Ferien verbracht? – Zuerst bin ich mit meinen Eltern ans Meer gefahren und danach habe ich eine Sprachreise nach London gemacht. Es war super. Der Erste Weltkrieg ist 1914 ausgebrochen und hat vier Jahre gedauert. Während Mileva Maric mit Albert Einstein verheiratet war, hat sie ihm viel bei der Forschung geholfen und zu seinem Erfolg beigetragen. Перфект и претерит правилних и неправилних глагола Везници wenn, als, während, bis. Прилози за хронолошко ређање догађаја (zuerst, dann, danach, schließlich) (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости Ich gehe morgen zum Zahnarzt, denn ich habe starke Zahnschmerzen. Unsere Tante Maria kommt in zwei Stunden zu uns. Ich muss noch schnell einkaufen gehen. Sie isst gern Eis. Nach dem Studium wirst du bestimmt bei deinem Vater in der Firma arbeiten. Ich vermute, dass er im Ausland studieren wird. Ich glaube, der Regen hört bald auf. Ich hoffe, der Regen wird bald aufhören. Ich hoffe, dass der Regen bald aufhört. Dann können wir wandern gehen. Was hast du am Sonntagnachmittag vor? – Nichts, ich möchte mich ein bisschen erholen. Was wirst du Hans in Belgrad zeigen, wenn er zu Besuch kommt? Was sind eure Pläne für das nächste Wochenende? Wir könnten einen Ausflug machen.

		Презент и футур Конјунктив помоћних и модалних глагола Везници (wenn, sobald). (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји. Wofür interessierst du dich? Woran bist du interessiert? - Ich möchte gern Wasserski fahren. Ich würde das gern versuchen. Weißt du zufällig, wo man das lernen kann? Ich habe keinen Hund, aber ich hätte gern einen. Dann würde ich mit ihm jeden Tag spazieren gehen/ Gassi gehen. Hast du ein Hobby? – Eigentlich nicht, aber ich habe eine Sammlung von Postkarten von Belgrad. Bist du müde? – Ja sehr, und es ist mir kalt. Vielleicht habe ich Fieber. – Lege dich ins Bett und nimm ein Aspirin. Gute Besserung. Ich fühle mich ziemlich einsam, seitdem wir hierher umgezogen sind. Warum ärgert er sich über seine Kinder? Vielleicht haben sie schlechte Noten, oder? Ich bin von unserem Spiel enttäuscht. Das war nicht unser glücklicher Tag. Er hat sich so gefreut, als er dieses Stipendium bekommen hat. Wofür interessiert sich deine Schwester? Sie ist an Mode interessiert. Sie kauft ständig Klamotten und Modemagazine. Unser Sportlehrer war sehr stolz auf uns, als wir die Medaille gewonnen haben. Глаголи са предложним објектом. Конјуктив за изражавање жеље (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација Können/Könnten Sie mir sagen, wie ich zum Stadion komme? Entschuldigung, wo ist die nächste Bushaltestelle? – Gehen Sie nur geradeaus und dann die zweite Straße links. Wo finde ich den Hauptbahnhof? Was ist dieses weiße Gebäude gegenüber dem Rathaus? Wir sind an der Donau vorbeigefahren. Mein Haus ist nicht weit weg von der Bushaltestelle (entfernt). Wo ist der Fahrkartenautomat? – Da drüben. Das Wetter ist schön, geh raus und verbringe nicht die ganze Zeit drinnen vor dem Computer. Kommt er aus Süddeutschland? – Ja, sein Ort ist liegt im

		Südwesten. Er liegt an einem wunderschönen See. Предлози за изразување положаја и просторних односа Прилози за изразување просторних односа Компаратив и суперлатив придева Заповедни начин. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза. Der Schulleiter hat Handyverbot eingeführt. Wir müssen unsere Handys vor dem Unterricht ausschalten und auf dem Tisch liegen lassen. Wie sind die Regeln an deiner Schule? Du darfst diese Grünfläche nicht betreten. Das ist nicht gestattet. An Regeln muss man sich halten. Meine Eltern haben mir verboten, ins Konzert zu gehen, weil ich morgen einen Mathetest schreibe. In Deutschland wird der Müll getrennt und das musst du berücksichtigen, solange du in Deutschland lebst. Rauchen verboten. Tiere füttern ist nicht erlaubt! Eintritt gesperrt! Lass mich schlafen! Lass uns in Ruhe! Zucker ist nicht erlaubt, während du diese Diät hältst. In der Bibliothek muss man leise sein. Заповедни начин Модални глаголи за изразување дозволе, забране, правила понашања и присуство/одсуство обавезе Lassen + инфинитив. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола. Wessen Schultasche ist das? – Peters, denke ich. Er sitzt hier. Gehört das Auto Marions Vater? Gehört das Auto dem Vater von Marion? Das ist meine Sonnenbrille. Er ist der Onkel meines besten Freundes/ von meinem besten Freund. Ist das dein Fahrrad? – Ja, (es ist) meins. Du kannst es haben und fahren, wenn du willst. Der Pulli gefällt mir sehr, ich muss ihn haben. Mir passt die Größe dieser Bluse nicht. Der Roman „Die Brücke über die Drina“, dessen Autor Ivo Andrić ist, hat den (größten) Preis bekommen. Саксонски генитив са именицом у једнини и множини

		Присвојни детерминативи Генитив Питања са Wessen? (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини. Was machst du in deiner Freizeit am liebsten? – Skaten. Mir gefällt dieser Song sehr. Der Sänger ist einfach Spitze. Ich finde Schwimmen sehr gesund. Ich mag Skilaufen, ich freue mich immer über die Winterferien, wenn wir in die Berge fahren. Ich liebe Tiere. Deshalb helfe ich oft in einem Tierheim. Was macht dir Spaß? - Basteln Sie genießt, wenn sie ihren Morgenkaffee auf der Terrasse trinkt. Meine Schwester mag lieber Cola als Fanta. Und du? Was bevorzugst du? Hörbücher oder gedruckte Bücher? Ich habe meine Tante gern. Sie ist sehr lieb. Придевска промена Поређење придева Питања са Wie? Welcher, welche, welches? Was für ein? (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт Ich denke/meine/glaube/vermute, dass Fast Food der Gesundheit schaden kann. Ich finde, Fast Food kann auch schmecken. Ich teile auch deine Meinung. Meiner Meinung/Ansicht nach gibt es in Deutschland das beste Brot. Ist Novak nicht unser erfolgreichster Sportler? Doch / Da teile ich nicht deine Meinung. Paris ist die schönste Metropole, nicht wahr? Ich finde ihren Rock zu kurz. Findest du (es) auch? Wer gewinnt das Spiel, was denkst/glaubst du? Ich finde das Kleid nicht so schön, obwohl es so teuer ist. Er sagt, dass ihm der neue Mathelehrer gut gefällt. Nur weiß er noch nicht, ob er streng ist. Везници dass, w.-Wörter?, ob, obwohl (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима. Wie viele Einwohner hat Belgrad? Etwa 1,7 Millionen. Der Rhein ist mehr als 1200 m lang. Wie hoch ist das höchste Gebäude der Welt? – 829 Meter, das ist ein Wolkenkratzer in Dubai. Wie groß bist du? – 1,87.

		Er wohnt im fünften Stock. Wie weit ist Novi Sad von Belgrad entfernt? – Ich denke, 80km. Wie groß ist deine Wohnung? – Die Grundfläche beträgt 76 Quadratmeter. Was brauchst du für diesen Kuchen? – 250 Gramm Mehl, 10 Eier, eine Tafel Schokolade. Основни бројеви преко 1000 Мерне јединице Упитне речи, комбиноване са wie wie groß, wie weit, wie hoch... (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.

4.16.4. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Италијански језик	Осми	-дајући/тражећи податке о себи или другима -осмисли дијалог -разликује поздраве на основу контекста у ком се користе -примењује речи и изразе у измењеном контексту -повезује у целину информације и усмено или у писаној форми у континуитету и самостално даје/тражи информације о себи и другима користећи правилно граматичке и социо лингвистичке норме. -повезује италијанске градове са појмовима/терминима који се за њих везују.	Језички и граматички садржаји Come stai? Come sta?Come va?Bene, grazie./ A presto!/ A domani!/ Buona notte! Di dove sei? Sono di... Sono della Serbia. Come ti chiami?/Come si chiama?/Mi chiamo.../Sono...Piacere. Questo/a è il mio amico/la mia amica... Si chiama.../ Questo è il signor.../la signora...Lui/lei è di Verona. È nato/a Padova, ma vive a Torino./ Questa è mia cugina Marta. Lei vive in Italia. Suo padre è ingegnere e lavora in Fiat. Io sono figlia unica,e tu?/ Hai fratelli o sorelle?/Questi sono i miei compagni di classe (mostrando la foto). Quanti anni hai? / Ho 12 anni./ Dove abiti? Dove vivi?/ Abito a ..., in Via .../Qual è il tuo/il Suo indirizzo?/Il mio indirizzo è..../Nome, cognome, indirizzo, nazionalità, data di nascita.../Quando sei nato/a? Sono nato/a il/l'....nel/Quando è il tuo compleanno? Cosa fai nel tempo libero? Nel tempo libero gioco a pallavolo/ suono la chitarra. Che lavoro fa tua madre?Lei è commessa. Cosa hai fatto ieri dopo la scuola? Sono andata al cinema con mio fratello maggiore, e tu? Perché non sei venuto alla festa di Mirko? Презент индикатива. Прошло време (Passato prossimo): правилни и неправилни глаголи. Личне заменице. Упитне речи: come, di dove, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi,

			perché. Показна заменица (questo/a/e/, quello/a/e/i). Бројеви.
		-опише бића/предмете/места/појаве/радње/стања/збивања кратким текстом или усмено, сложеним реченицама -придеве у потпуности слаже са именицом у роду и броју -чланове користи правилно и у одговарајућој ситуацији -поређење врши користећи исправне конструкције, али поштујући граматичке норме. -прави критички осврт на особености Италије и да пореди са особеностима сопствене земље	Језички и граматички садржаји Andrea ha i capelli/ gli occhi/ neri. È alto/a, magro/a... ha gli occhi azzurri / È più alto di Luigi./ I capelli di Anna sono più corti dei miei. La bici è meno costosa della macchina. Lei è la mia migliore amica. È generosa, simpatica, sincera, buona, ma un po' timida./ Perché sei triste? Per me questa è la più buona pizza di Napoli./ Questa rosa è la più bella del nostro giardino. Siamo felici perché andiamo insieme in gita. Questa è la mia camera. È piccola, ma mi piace molto. È molto ordinata/disordinata. C'è/ Ci sono.... Lui/lei porta i pantaloni neri/la gonna rossa. Questa è la mia famiglia.../ Nikola è il mio fratello minore/maggiore. Lui suona il violino molto bene. Non ti capisco, parla piano, per favore. Oggi mi sento male./ Paolo è stanco perché non ha dormito bene. Il ghepardo è un animale molto veloce/velocissimo Roma è più grande di Firenze./ Napoli è meno tranquilla di Macerata. /Il nostro albero è alto come il vostro. Личне заменице. Упитне речи (quanto, dove, come/chi, che cosa). Придеви. Род, број и слагање с именицама. Одређени и неодређени члан. Прилози за начин. Поређење придева са più/meno. Апсолутни суперлатив. Релативни суперлатив. Поређење придева по једнакости. (Интер)културни садржаји: особености наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)
		-предложи, позове на активност, да савет користећи прави глаголски начин и време, у оквиру граматичких правила, као и да одговори на њих уз адекватно и кратко образложење. -обраћа се особама у складу са ситуацијом и контекстом	Језички и граматички садржаји Facciamo una gita domani? Perché no? È un'ottima idea! Perché non chiamiamo anche Marco? Dove ci troviamo? Dai, andiamo! A che ora partiamo? Alle sette, va bene? Prendiamo il treno alle otto. Perfetto! Portiamo anche i panini? Ci sentiamo stasera. Ti invito a venire alla mia festa di compleanno! Vorrei invitarti alla mia festa. /Grazie, ci vengo volentieri! / Mi dispiace, ma non posso perché non mi sento bene... Va' dal medico! Perché non vai dal medico? Dovresti andare dal medico! / Sta' tranquillo! Se fa freddo, non uscire! Se piove, portiamo l'ombrello! Non mangiare troppi dolci! / Bevi tanta acqua! Facciamo i compiti insieme! Verresti con me al cinema? Презент индикатива повратних глагола Садашње време у значењу будућег.

			Будуће време Императив Кондиционал садашњи (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.
		-изрази молбе, захтеве, обавештења, извињења, честитања и захвалност, у оквиру граматичких норми и одговарајућег контекста. -опише начин празновања појединих празника у Италији и да направи компарацију са прославама у Србији	Језички и граматички садржаји Potresti aprire la finestra, per favore? Grazie. Prego. Posso aiutarti (darti una mano)? Sì, grazie, sei molto gentile. No, grazie./Posso fare una domanda? / Prego. Vorrei un bicchiere di acqua, pre favore. Mi dispiace, ma non posso. Permesso, posso entrare? / Scusa! Scusi!/ Un momento/un attimo, per favore. Scusi signora, che ore sono?Mi aiuti, per favore. Prenda questa medicina due volte alla settimana. Posso provare queste scarpe, per favore? Che numero porti? Quale libro ti piace?Questo qui? Quello lì? Pronto! Sono Anna, vorrei parlare con Luca, per favore. Grazie del regalo! È bellissimo! /A che ora parte il treno per Palermo? Alle 20. / Dov'è la fermata dell'autobus numero 71? Модални глаголи (potere, dovere, volere) Кондиционал учтивости. Упитни придеви: quale/i; che; Показне заменице: quello/a/i/e; questo/a/i/e Императив за формално обраћање (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.
		- поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама -чита мапе и опише путању кретања -именује све локалитете једног града	Језички и граматички садржаји Ascolta e rispondi alle seguenti domande. Scegli la risposta giusta. Sottolinea le parole che non capisci. Presentate in classe il vostro progetto. Create il poster. Completa la tabella. Usa le parole date./ La scuola è vicino. Deve prendere il tram numero 7./ Va' dritto! Vada dritto!/ Il centro è un po' lontano. Mi dispiace, ma non lo so. Pulire le patate. Tagliare (tagliate) le cipolle. Cuocere a fuoco lento. Императив. (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом
		-разуме текстове у садашњем времену, тражи и даје информације у вези са прочитаним - граматички правилно, описује радње у садашњости у познатом контексту или примењује научено на нову ситуацију -прави паралелу између обавеза ученика у Италији и	Језички и граматички садржаји Vivo in campagna. Abito al settimo piano di un grattacielo. La mattina si alza presto e fa colazione al bar. / Di solito pranziamo verso le due./ Non va a letto mai prima delle dieci. / Qualche volta vado dai nonni dopo la scuola./ Siamo a scuola dalle 8 alle 14. In questo film si tratta di una ragazza che descrive la sua infanzia. Cosa stai facendo? Sto

		Србији и уочава сличности и разлике у свакодневном животу Италијана и Срба -прави свој план обавеза, описује распоред обавеза на дневном и недељном нивоу	guardando la TV. Suo fratello è ancora piccolo e non sa nuotare. Nel mio paese di solito pranziamo alle 3. Садашње време. Повратни и прелазни глаголи. Глагол sapere. Прилози и прилошки изрази за време: oggi, domani, qualche volta, sempre, mai, ancora, di solito... Предлози. Stare + gerundio (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји
		-примењује прошла времена у писаној и усменој форми на познате теме, али и у новим ситуацијама -користи сва времена уз правилну употребу -поштује граматичке нормативе -саставља реченице самостално, доноси закључке о текстовима у прошлости, и коментарише догађаје у прошлости -говори о прошлости Србије, као и о знаменитим Србима и њиховим достигнућима	Језички и граматички садржаји A che ora ti sei alzata stamattina? Mi sono alzata presto. / Ci siamo vestite in fretta. Prima siamo andate da Lusìa e poi siamo andate insieme in piscina./Cosa hai fatto ieri pomeriggio? Ho letto un libro interessante. Da piccola andavo spesso dai nonni in campagna. Di solito andavamo con i nostri cugini al mare./ Ogni inverno andavano in montagna./ Quando era giovane mia nonna aveva i capelli lunghi e biondi. Era alta e molto bella./ La camera era piccola, ma con tanta luce. Mentre facevo la doccia, ho sentito il telefono. Mentre noi studiavamo, il papà preparava da mangiare. Cosa avete fatto il sabato scorso? Siamo andati in campagna, e voi? Abbiamo fatto un giro in centro./ L'anno scorso non siamo andati in vacanza. Siamo rimasti a Belgrado. Galileo Galilei ha scoperto il cannocchiale. Antonio Vivaldi è nato/nasce a Venezia. È stato un compositore e violinista italiano. Прошло време (Passato prossimo): помоћни глаголи essere/avere; повратни глаголи. Прошло несвршено време, имперфекат (Imperfetto). Употреба имперфекта (Imperfetto) и прошлог времена (Passato prossimo). Упитне речи: come, a che ora, quanto, dove, come/chi, che cosa, chi, perché. Прилози и прилошки изрази за време: prima, poi, dopo, ieri, due settimane fa, un anno fa; di solito, ogni settimana/mese/ anno... (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости
		- говори и пише о својим или туђим плановима за будућност -текстове разуме, издвоја тражене информације	Језички и граматички садржаји Da grande vorrei diventare una scienziata./ Da grande vorrei fare il meccanico. Cosa farai domani?/Ti va di venire in piscina con me?

		-директне заменице корсити спонтано, као и речцу <i>ci</i>. -описује познате, али и непознате ситуације, примењујући научено у новом контексту	Certo! Chiediamo anche a Paolo? Lo chiami tu? Quanto spesso vai in piscina? Ci vado due volta alla settimana. Quando sarà la tua festa di compleanno?/ Domani avrò lezione di ballo. Stasera finisco il mio compito./Devo studiare molto perché domani abbiamo il test di italiano. Заменице за директни објекат (Pronomi diretti). Будуће време (Futuro semplice): најфреквентнији глаголи. Употреба садашњег времена за будућу радњу. Прилошка употреба речце <i>ci</i>. Прилози и прилошки изрази за време: <i>domani, sabato prossimo, la settimana prossima...</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.
		-изражава телесне сензације, пита за исте и даје савете, препоруке за реаговање или жеље и потребе своје уз образложење -прави разлику између обраћања персирањем и без персирања, и прилагођава граматичка правила датој ситуацији -разуме тесктове, повезује информацију и креира сличне садржаје -образлаже допадање или недопадање аргументима -говори и пише о својим интересовањима и хобијима и дискутује на ту тему и када се ради о вршњацима	Језички и граматички садржаји Ho caldo/freddo/fame/sete.../Ti faccio un panino? Vuoi un po' di acqua? Sì, grazie! Mi piace leggere e dipingere./ Ragazzi, cosa vi piace fare nel tempo libero? Non mi sento bene. Ho mal di testa/gola/stomaco./ Sono molto stanca. Vorrei andara a casa./ Ho paura. Sono nervoso. Andrei al cinema, ma non posso perché devo studiare. Mi piacerebbe fare il giro del mondo. Prendi una medicina. Va' dal dottore. Riposati!/ Alzati!/ Fa' un po' di sport! Sta' all'aria aperta!/ Non ti preoccupare! Tutto andrà bene! Andiamo al cinema!/Perché non facciamo una pausa?/ State attenti! Non parlate! Fate i compiti! Che peccato! Che bello! Mi dispiace tanto! Императив (друго лице једине и множине). Глагол <i>piacere</i>. Кондиционал садашњи (Condizionale presente). Повратни глаголи у императиву (најфреквентнији). Прилози за начин (<i>molto, tanto, bene, male</i>). (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација
		-поставља питања о локацији, даје одговоре прецизне и тачно објашњење уз употребу предлога и чланова у складу са граматичким нормама -чита мапе и описује путању кретања -именује све локалитете једног града -прави поређење у изгледу градова Италије и Србије	Језички и граматички садржаји Scusa, sai dov'è la libreria? Devi andare dritto e girare a destra dopo il semaforo./ È a destra, dietro l'angolo/accanto alla posta. Attraversa la piazza e vedrai la libreria. / Gira a destra e va' sempre dritto. Scusi, sa dov'è la stazione ferroviaria?È di fronte al cinema. Dove sono i miei quaderni? Sono sul banco./Sotto la sedia c'è un gatto. Fra il tavolo e la sedia c'è lo zaino. Vado in biblioteca./ Sono da Paolo./ La borsa è sul tavolo. Императив.

			Прилози за место (qui, lì, là, giù, su). Предлози за изражавање положаја и просторних односа (in, su, da, tra/fra, dietro, davanti, lontano, vicino, di fronte a...). Preposizioni articolate. Упитни прилог: dove. C'è/ci sono. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.
		-пита за дозволу, реагује на знаке забране и креира нове изразе -даје савете о понашању, повезује права и обавезе -изводи закључке о правилима понашања вршњака у Италији -користи времена и начине у оквиру граматичких норми	Језички и граматички садржаји Spingere. Tirare./ Spegnerе il cellulare. È vietato parcheggiare! Si prega di non buttare carte e rifiuti per terra! Dovresti studiare di più! Permesso, posso entrare?/ Posso uscire?/Potresti chiudere la porta, per favore?/ Puoi/Può ripetere, per favore!/ Come, scusi?/ È libero questo posto?Mi dispiace, è occupato. Ragazzi, fate silenzio! Vietato l'accesso! Vietato fumare! Divieto di pesca. Non posso uscire perché devo finire il compito di casa. / Gino non può venire perché non si sente bene. Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе. Императив. Кондиционал модалних глагола за изражавање дозволе, забране, правила понашања и сл. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.
		-користи присвојне придеве, предлоге, одређен члан у реченицама -разликује изузетке од употребе члана -критички разматра однос према туђој и својој имовини	Di chi è questa bici? È di Laura./ È tuo questo libro? No, è di Marco./ Questo zaino è mio. Hai un dizionario?Sì, ce l'ho. No, non ce l'ho. Luigi non ha il biglietto per il concerto. Конструкција за исказивање припадности. Питања са di chi. Речца ci у изразима ce l'ho, ce l'abbiamo... Присвојни придеви и заменице. Показни придеви. Одређени и неодређени члан. Негација. Упитна интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини
		-критички се осврће на елементе културе и прави паралелу између српске и италијанске уметности, филма, стрипа, музике уз аргументацију о	Језички и граматички садржаји Che cosa ti piace fare nel tempo libero? Nel tempo libero mi piace/preferisco....perché..../Il mio film preferito è.../ Ti piace il

		преферирању нечега	nuoto?/Ti piace nuotare?/ Mi piacciono i libri gialli perché.... Non mi piace/piacciono... perché... A chi piace/piacciono... Quando ero più piccola mi piaceva tanto disegnare. Non mi è piaciuto il film. Ti è piaciuta la pizza? Глагол piacere у садашњем и прошлом времену. Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli). (Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт
		-тражи додатне информације да би формирао мишљење -аргументовано брани став, једноставним реченицама	Језички и граматички садржаји Secondo me/Per me/ è importante avere un animale a casa. Secondo me/Per me/dobbiamo aiutare Marco. È vero. / È sbagliato. Hai ragione./ Non è vero. Sbagli. (Non) sono d'accordo con te. Non ci credo. Изражавање мишљења индикативом (Secondo me/Per me...). Ненаглашење личне заменице у функцији индиректног објекта (pronomi indiretti: mi, ti,ci,vi, le/gli). (Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.
		-размењује информације о цени, димензијама, количини, бројевима, у новим контекстима -уочава сличности и разлике у валути, метричком систему, и изразима у италијанском и српском језику	Језички и граматички садржаји Quante persone ci sono (al parco)? Ci sono tre persone che leggono il giornale. Ci sono dei bambini che giocano a calcio... Belgrado ha quasi 2 milioni di abitanti. Quanto costa un chilo di mele? Vorrei due etti di prosciutto cotto, grazie./ Vorrei un po' di pane, grazie. Compriamo del pane, delle patate e dell'uva./ Quante mele vuole, signora? Ne prendo due chili, grazie./ Quanta frutta mangi? Ne mangio poca. Scusi? Possiamo ordinare? Per me una pizza Napoletana e per la ragazza una cotoletta con le patatine. Che numero porta? Che taglia porti? Il grattacielo è alto più di 500 metri. Oggi è il 25 aprile 2019. Упитни придев /прилог: quanto/i/a/e. Партитиван члан. Ne partitivo. Прилози за количину: poco/molto/tanto;un po'. Основни бројеви преко 1000. (Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; правописне конвенције при раздвајању хиљада, као и целих од децималних бројева; конвенције у изговору децималних бројева; метрички и неметрички систем мерних јединица.

4.16.5. МАТЕМАТИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Математика	Осми	Користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и примењује Питагорину теорему на њих, користи основна својства многоугла, тангентних и тетивних четвороуглова рачуна обим и површину правилног многоугла на основу елемената који нису обавезно дати у задатку; уме да конструише правилне многоуглове Одређује централни и периферијски угао, рачуна површину исечка, као и дужину лука Примењује подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката Саставља и решава линеарне једначине и неједначине, линеарне и нелинеарне Диофантове једначине користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке. Решава једначине са апсолутним вредностима и са параметром . Рачуна површину и запремину призме и пирамиде укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати у задатку. Користи функцију $y=ax+b$ и графички интерпретира њена својства (преводећи из имплицитног у експлицитни облик по потреби) Тумачи дијаграме и табеле, одређује елементарне проблеме екстремних вредности. . Рачуна површину и запремину ваљка, купе и лопте укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати у задатку.	Многоугао. Круг. Сличност. Тангентни и тетивни четвороугао. Тачка, права и раван. Линеарне једначине и неједначине и примене. Једначине с апсолутним вредностима. Линеарне Диофантове једначине. Призма. Пирамида. Нелинеарне Диофантове једначине Линеарна функција. Конгруенције по модулу. Неједнакости и примене. Елементарни проблеми екстремних вредности. Ваљак, купа и лопта

4.16.6. ИСТОРИЈА

НАСТАВНИ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ

ПРЕДМЕТ			
Историја	Осми	- примењује знање из историјске хронологије (прецизно одређује којој деценији и веку, историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен); врши селекцију историјских извора и разликује карактеристичне историјске изворе за савремено доба анализира и процени ближе хронолошко порекло извора на основу садржаја; – поредећи различите изворе о истој историјској појави или догађају, анализира позицију ауторанаведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група у историјском периоду савременог доба образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштваизведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности образложи смисао неговања сећања на важне догађаје и личности из историје савременог доба; покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа; – уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима; – препозна историјску димензију политичких, културних и – образложи утицај различитих друштвено-економских система на свакодневни живот људи, анализирајући дате примере; – препозна како су културне интеракције, и сарадња различитих	1.Основи проучавања прошлости Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност (материјални, писани, аудио, визуелни, усмена сведочанства, . 2. Европа, свет и српски народ у Југословенској држави између два светска рата Истакнуте личности: Николај II Романов, Владимир Иљич Лењин, Роза Луксембург, Александар Флеминг, Пабло Пикасо, Волт Дизни, Чарли Чаплин, Сергеј Ејзенштајн, Бенито Мусолини, Адолф Хитлер, Јосиф Стаљин, Френклин Рузвелт, Александар I, Марија, Петар II и Павле Карађорђевић, Никола Пашић, Стјепан Радић, Милан Стојадиновић, Драгиша Цветковић, Влатко Мачек, Слободан Јовановић, Милутин Миланковић, Исидора Секулић, Ксенија Атанасијевић, Милена Павловић Барили, 3.Други светски рат материјални губици; демографске и друштвене промене, миграције; уништавање културног наслеђа; суђења за ратне злочине; стварање ОУН. Истакнуте личности: Френклин Рузвелт, Винстон Черчил, Јосиф Стаљин, Адолф Хитлер, Бенито Мусолини, цар

		етничких и социјалних група утицали на политички, друштвени и привредни живот; – наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности објасни узроке и последице рата на Косову и Метохији, • објасни узроке и последице бомбардовања Југославије и наведе одредбе Војнотехничког споразума у Куманову, • објасни узроке и последице пада Слободана Милошевића, • опише стварање Државне заједнице СЦГ, • дефинише појам транзиције и опише процес придруживања Србије ЕУ, • опише развој културе и спорта крајем XX и у XXI веку, • разуме значај и улогу истакнутих личности крајем XX и у XXI веку у свету, Европи и Југославији. • изнесе мишљење о могућим начинима да се спрече кризе и сукоби у свету, Европи и на простору бивше Југославије, • образложи повезаност националне историје са регионалном и светском, • тумачи историјске изворе за општу и националну историју настале крајем XX и у XXI веку,	Хирохито, Франциско Франко, Мао Цедунг, Ана Франк, Петар II 4.Свет, Европа и српски народ у југословенској држави у периоду хладног рата Југославија и српски народ после Другог светског рата – изградња новог државног и друштвеног уређења, једнопартијски систем, однос власти према политичким противницима, међународни положај, економске и културне прилике, самоуправљање, несврстаност; свакодневица, популарна култура, нове тенденције у култури. Истакнуте личности: Џон Кенеди, Никита Хрушчов, Махатма Ганди, Мартин Лутер Кинг, Роза Паркс, Нелсон Мандела, Голда Меир, Енди Ворхол, Јосип Броз, Александар Ранковић, Милован Ђилас, Иво Андрић, Милош Црњански, Александар Петровић, 5.Свет, Европа, српска држава и народ у савременим процесима

4.16.7. БИОЛОГИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	НАПРЕДНИ НИВО	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Биологија	Осми	Ученик: - ученик повезује целокупну грађу ћелије и њених органела са улогом коју она обавља у организму -ученик испитује однос површине и запремине ћелије и самостално изводи закључке -ученик износи и презентује своје мишљење о могућностима примене матичних ћелија на основу прикупљених информација током самосталног истраживања -ученик објашњава улогу неуротрансмитера у синапси - објашњава рефлексе по моделу Ивана Павлова и презентује примере - ученик објашњава негативну повратну спрегу на конкретним примерима - ученик анализира и повезује нервни и чулни систем - ученик самостално истражује, изводи закључке и презентује утицај терморегулације на распрострањеност живих бића - ученик повезује метаболичке процес и упоређује промет енергије и метерије - презентује самостално истраживање о узроцима дијабетеса -ученик идентификује регулаторне механизме у одржавању хомеостазе - ученик самостално креира и представља примере и даје објашњење повезаности регулаторних механизма -ученик објашњава поремећаје на које указују анализе лабораторијских испитивања -ученик објашњава поремећаје у раду ендокриног система - ученик самостално истражује и презентује износећи сопствено мишљење о проблемима адолесценције и родне равноправности - ученик анализира фазе менструалног циклуса -ученик објашњава пут преношења одређене заразне болести -објашњава разлику између полне и родне припадности - ученик анализира фосиле и објашњава еволутивне промене -ученик самостално истражује и презентује фазе настанка живота на Земљи - ученик самостално анализира и упоређује графичке приказе еволуције	ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА Улога и значај појединих ћелијских органела у метаболизму ћелије: једро, ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми. Матичне ћелије – ћелије програмиране за различите функције. Принцип економичности грађе и функције живих бића Улога и значај ензима. Ендокрини систем и хуморална регулација. Регулаторна улога хормона биљака и животиња. Надражљивост, проводљивост, контрактилност. Чулно-нервни систем животиња. Рефлексни лук. Поремећаји функције ендокриног система, нервног система и чула. Неуротрансмитери, нервни импулси, драж, надражај. Хомеостаза – принцип повратне спреге. Фотосинтеза. Ћелијско дисање. Транспирација. Температурна регулација ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

		- ученик самостално креира временск ленте биолошке и хемијске еволуције -ученик самостално процењује и износи своје претпоставке и закључке о еволуцији на основу прикупљених података - ученик објашњава утицај гена на раст и развиће организама -ученик објашњава утицај хормона на развиће и расат организама - ученик објашњава утицај ензима на синтезу регулаторних и градивних врста протеина у организмима - ученик реализује дебату о еволутивним теоријама - ученик самостално истражује и интерпретира хомологију у секвенцама „дрвета живота“ - ученик самостално износи претпоставке о укрштању сродних и несродних врста - ученик процењује последице географске удаљености на дивергенцију генетичког материјала - ученик објашњава непостојање раса људи у биолошком смислу - ученик истражује и презентује пионирске врсте и њихов потенцијал - ученик истражује и презентује примере примарне и секундарне сукцесије -ученик наводећи пример објашњава развој и еволуцију неког конкретног екосистема и промене кроз које пролази -ученик образлаже узрочно последичну везу између глобалних промена и негативних активности човека -ученик истражује и изводи закључке о присуству инвазивних врста у својој околини и вероватним путевима насељавања - ученик самостално истражује и презентује резултатае истраживања о нестанку врста наглобалном новоу - ученик објашњава утицај еколошких чинилаца на распоред врста које насељавају територију Србије	Резултати стандардних лабораторијских анализа крви и урина. Биолошки смисао адолесценције (родни и полни идентитет у контексту хормонске активности и индивидуалне генетичке варијабилности). Заштита од полно преносивих болести контрацепција. Одговорност за сопствено Здравље ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА „Календар живота“, еволуција различитих група организама кроз геолошка доба и велика изумирања. Значај алги (цијанобактерија) и биљака за продукцију O₂ и озонског омотача, као заштита од УВ зрака, и услов за развој осталих живих бића. Строматолити. Излазак из воде на копно НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА Улуткавање и пресвлачење инсеката. Пубертет и адолесценција човека. Цветање, плодоношење и сазревање плодова биљака. Теорија еволуције. Постанак нових врста кроз еволуционе процесе. Еволуција човека.

			ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ Еволуција и развој екосистема. Концепт климаткса. Циклуси кружења основних супстанци у природи (H₂O, C, N) и њихова повезаност. Азотофиксација, микориза, симбиоза, симбионтски организми (лишајеви). Ограниченост ресурса (капацитет средине) и одрживи развој. Нестанак врста и фактори угрожавања (Н.І.Р.Р.О. концепт). Типични екосистеми Србије. Ретке и угрожене врсте Србије. Интродукције и реинтродукције и инвазивне врсте. Последице глобалних промена.Анализа рада

4.16.8. ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Географија	Осми	Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача - објашњава на географској карти Србије природне и вештачке границе - упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ ФИЗИЧКО-ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СРБИЈЕ

		- разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено-економски и политички развој Србије - објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација - разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима и земљама - разуме значај политичког и економског повезивања држава Европе - разуме значај Европске уније у унапређењу економије и социјалног статуса земаља чланица - Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животињски свет, становништво, насеља, људске делатности) - уме самостално да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике - наводи мере за заштиту, обнову и унапређивање географског простора Србије приказује понуђене географске податке: на немој карти, графиком, табелом и схемом Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава кретање стопе наталитета, морталитета и природног прираштаја на територији Србије - анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке - објашњава узроке и последице миграционих кретања становништва Србије - идентификује историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција - објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице - изводи закључке на основу анализе табела и полно	ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРБИЈЕ ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БАШТИНА СРБИЈЕ ГЕОГРАФИЈА ЗАВИЧАЈА СРБИ У РЕГИОНУ И ДИЈАСПОРИ

		старосних пирамида - уме да повезује географска знања са знањима из других предмета - познаје и уважава различитости народа и култура -објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља у Србији - објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне производње у Србији - разуме важност одрживог коришћења природних ресурса - описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја - објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу - објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја - зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса -објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности -доноси закључке на основу анализе географске карте, схема, табела и графикона Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално описује репрезентативне објекте природне и културне баштине и означава их на карти. -анализира просторну заступљеност природних и културних објеката у Србији. —уочава азлике културно-историјских целина градског и сеоског типа. - на карти одреди и лоцира заштићена природна и културна добра и наводи примере. -процењује важност очувања природне и културне баштине Србије ученик на некој карти различитим картографским методама -представља степен заштите природних добара и	

		истиче њихов значај. Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају краљевачког краја и Рашког округа . Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања Ученик у потпуности самостално - објашњава и разуме потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших исељеника из Србије	

4.16.9. ФИЗИКА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЈИ
Физика	8.	-користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -самостално изведе експеримент из области осцилације и таласи, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање) -примењује превентивне мере заштите од буке.	1.Осцилаторно и таласно кретање Оспособљавање ученика за мерење, израчунавање и коришћење различитих физичких величина и њихово табеларно приказивање. На конкретним примерима решавати квалитативне, квантитативне и графичке задатке (осцилаторно и таласно кретање). Унутар ове теме као практична употреба знања је примена превентивних мера заштите од буке.

	8.	-демонстрира и објасни: појаву сенке, функционисање ока и корекцију вида; -примењује превентивне мере заштите од прекомерног излагања Сунчевом зрачењу; -самостално изведе експеримент из области светлосне појаве, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (светлосне појаве)	2. Светлосне појаве Практична примена приказана на функционсању ока и корекцији вида. Демонстрациони огледи. Сенке. Хартлијева плоча за илустровање закона о одбијању и преламању светлости. Преламање светлости (штапић делимично уроњен у чашу с водом, новчић у чаши са водом и испод ње). Преламање беле светлости при пролазу кроз призму. Преламање светлости кроз сочиво, око и корекција вида (оптичка клупа, геометријска оптика на магнетној табли, стаклена флаша са водом као сочиво). Лупа и микроскоп. Лабораторијске вежбе 1. Провера закона одбијања светлости коришћењем равног огледала. 2. Одређивање жижне даљине сабирног сочива.
	8.	-прикаже и опише електрично поље, израчуна силу којом поље делује на наелектрисање и повеже електрични напон и јачину електричног поља; -разликује скаларне и векторске физичке величине; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (наелектрисање, Кулонов закон, јачина електричног поља, рад електричне силе)	3.Електрично поље Закон о одржању количине наелектрисања. Узајмно деловање наелектрисаних тела. Кулонов закон. Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље). Рад силе електричног поља. Напон. Веза напона и јачине хомогеног електричног поља. Електричне појаве у атмосфери. <i>Демонстрациони огледи:</i> Наелектрисавање чврстих изолатора и проводника. Електрофор, електрично клатно и електроскоп. Линије сила електричног поља (перјанице, гриз у рициновом уљу и јаком електричном пољу). Фарадејев кавез. Антистатичке подлоге. Инфлуентна машина. Мехури сапунице у електричном пољу. Модел громобрана. Главни циљ теме јесте да се успоставе везе разумевања

	8.	--наводи и користи различите изворе електричне струје (EMS) и зна да и разврста ради рециклаже; -познаје основне елементе електричног кола и уме да их повеже, изабере одговарајући опсег мерног инструмента и мери јачину струје и напон, одређује вредност отпорности редно и паралелно везаних отпорника и резултате прикаже табеларно и графички; -описује ефекте који се испољавају при протицању електричне струје; -самостално изведе експеримент из области електрична струја, прикупи податке мерењем, одреди тражену физичку величину и објасни резултате експеримента; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области електрична струја; -препозна основна својства наизменичне струје, израчуна потрошњу електричне енергије у домаћинству и да се придржава основних правила безбедности при коришћењу електричних уређаја у свакодневном животу.	4.Електрична струја <i>Демонстрациони огледи.</i> Демонстрациони амперметар у струјном колу. Регулисање електричне струје у колу реостатом и потенциометром. Графитна мина (оловке) као потенциометар. Мерење електричне отпорности омметром. Загревање проводника при протицању електричне струје. Протицање електричне струје у воденом раствору кухињске соли. Лимун као батерија. Пражњење у Гајслеровим цевима помоћу Теслиног трансформатора. <i>Лабораторијске вежбе</i> 1. Зависност електричне струје од напона на отпорнику (таблични и графички приказ зависности). 2. Одређивање електричне отпорности отпорника у колу помоћу амперметра и волтметра. 3. Мерење електричне струје и напона у колу са серијски и паралелно повезаним отпорницима и одређивање еквивалентне отпорности.
	8.	-описује узајамно деловање два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора; -објасни принцип рада компаса и природу Земљиног магнетног поља; -користи компас и апликације за паметне телефона за оријентацију у природи; -решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке из области магнетно поље.	5.Магнетно поље разумевања узајамног деловања два паралелна проводника са струјом, деловање магнетног поља на струјни проводник и принцип рада електромагнета и електромотора. Допринос Николе Тесле и Михајла Пупина развоју науке о електромагнетним појавама и њиховој примени. <i>Демонстрациони огледи.</i> Линије сила магнетног поља потковичастог магнета и магнетне шипке. Магнетна игла и школски компас. Ерстедов оглед. Електромагнет. Узајамно деловање два паралелна проводника кроз које протиче струја.

	8.	-објасни структуру атомског језгра и нуклеарне силе; -опише радио-активност, врсте зрачења, радио активне изотопе, познаје њихово дејство, примену и мерезаштите; -разликује фисију и фузију и наводи могућности њихове примене.	6. Елементи атомске и нуклеарне физике да се успоставе везе разумевања структуре атомског језгра и нуклеарне силе. Структура атома (језгро, електронски омотач). Нуклеарне силе. Природна радиоактивност. Радиоактивно зрачење (алфа, бета и гама зраци) и њихово дејство на биљни и животињски свет. Заштита од радиоактивног зрачења. Вештачка радиоактивност. Фисија и фузија. Примена нуклеарне енергије и радиоактивног зрачења. <i>Демонстрациони оглед.</i> Детекција присуства радиоактивног зрачења. (школски ГајгерМилеров
	8.	-разуме везу и утицај физике на друштвене и природне науке; -разуме везу и утицај физике на развој медицине, технике, спорта...	7. Физика и савремени свет да се успоставе везе и утицај физике на друштвене и природне науке и допринос физике развоју савремене медицине (ултразвук, ЕКГ, скенер, магнетна резонанција, Гама нож...) Физика и савремене технологије (интернет, мобилна телефонија, даљинско управљање, нанофизика....)

4.16.10. ХЕМИЈА

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	РАЗРЕД	ИСХОДИ	ПРОГРАМСКИ САДРЖАЛИ
Хемија	Осми	- правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором исупстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животnoj средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност метала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства метала и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства метала и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему; – напише формуле и именује оксиде, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, , база, препозна на основу формуле или називапредставнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала	МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ МЕТАЛА * Калијум и калијум-хидроксид – својства и примена *Реактивност метала *Понашање метала у реакцијама с разблаженим киселинама и солима *Олово
		–правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором исупстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и	НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ * Угљеник(IV)-оксид

	животној средини; – изведе експеримент према датом упутству, табеларно и графички прикаже податке, формулише објашњења и изведе закључке; – наведе заступљеност неметала, неорганских и органских једињења у живој и неживој природи; – испита и опише физичка својства неметала, и повеже их с њиховом практичном применом; – испита и опише хемијска својства неметала, и објасни их на основу структуре атома и положаја елемената у Периодном систему;	*Хлор – добијање и својства *Фосфор и његова једињења *Хемијска фонтана
	– напише формуле и именује оксиде, киселине, базе и соли; – испита, опише и објасни својства оксида, неорганских киселина, база и соли, препозна на основу формуле или назива представнике ових једињења у свакодневном животу и повеже њихова својства са практичном применом; – напише и тумачи једначине хемијских реакција метала и неметала;	СОЛИ – ДОБИЈАЊЕ, СВОЈСТВА И ПРИМЕНА * Доказивање катјона: Ca^{2+}, Cu^{2+}, Fe^{3+} *Доказивање анјона: Cl^-, CO_3^{2-}, SO_4^{2-} *Има ли у дестилованој води јона? *Природни киселинско-базни индикатори *Плави камен-добијање и својства *Кристализација плавог камена *Мермер -добијање и својства *Гипс- добијање и својства *Растворљивост соли *Прављење расвора соли различитог масеног процентног састава
	– разликује својства неорганских и органских супстанци и објашњава разлику на основу њихових структура; – препозна физичке и хемијске промене неорганских и органских супстанци у окружењу, и представи хемијске промене хемијским једначинама;	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА * Течни угљоводоници као неполарни растварачи *Растворљивост јода у различитим органским растварачима

	– напише формуле и именује представнике класа органских једињења имајући у виду структурну изомерију; – разликује органске супстанце са аспекта чиста супстанца и смеша, величина молекула, структура, порекло и то повезује са њиховом улогом и применом;	УГЉОВОДОНИЦИ *Разликовање алкана и алкена *Сагоревање угљоводоника као егзотермна реакција *Процентни састав угљоводоника
	– испита, опише и објасни физичка и хемијска својства представника класа органских једињења и повеже својства једињења са њиховом практичном применом; – објасни и хемијским једначинама представи хемијске промене карактеристичне за поједине класе органских једињења;	ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА *Акролеинска проба *Разликовање формалдехида и ацетона *Израчунавање процентног састава у кисеоничним органским једињењима
	– опише физичка својства: агрегатно стање и растворљивост масти и уља, угљених хидрата, протеина и растворљивост витамина; – опише основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине; – објасни сапонификацију триацилглицерола и хидрогенизацију незасићених триацилглицерола, наведе производе хидролизе дисахарида и полисахарида и опише услове под којима долази до денатурације протеина; – наведе заступљеност у природи и улоге масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у живим организмима и доведе их у везу са здрављем и правилном исхраном људи; – изведе стехиометријска израчунавања и израчуна масену	БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА * Уклањање непријатног мириса ужеглих масноћа * Целулоза *Доказне реакције протеина

		процентну заступљеност супстанци;	
		– рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада; – наведе загађујуће супстанце ваздуха, воде и земљишта и опише њихов утицај на животну средину; – критички процени последице људских активности које доводе до загађивања воде, земљишта и ваздуха; – објасни значај планирања и решавања проблема заштите животне средине.	ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ *Загађивање хране и мере заштите *Вежбање задатака са школског такмичења *Вежбање задатака са општинског такмичења *Вежбање задатака са градског такмичења *Вежбање задатака са републичког такмичења

САДРЖАЈ

1.ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	3
1.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	3
1.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	10
1.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	29
1.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	34
1.5.ИСТОРИЈА	47
1.6.ГЕОГРАФИЈА.....	53
1.7.МАТЕМАТИКА	64
1.8.БИОЛОГИЈА.....	77
1.9.ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	87
1.10.ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	93
1.11.ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	100
1.12. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ.....	105
ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК.....	105
1.12.1. НЕМАЧКИ ЈЕЗИК.....	105
1.12.2. ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК.....	155
1.12.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	205
1.12.4. ВЕРСКА НАСТАВА	209
1.13.СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	216
1.13.1.ВЕЖБАЊЕМ ДО ЗДРАВЉА	216
1.13.2.САЧУВАЈМО НАШУ ПЛАНЕТУ	219
1.13.3.МУЗИКОМ КРОЗ ЖИВОТ	223
1.14.ДОПУНСКА НАСТАВА	228
1.14.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	228
1.14.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	229
1.14.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	236
1.14.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	242
1.14.5.МАТЕМАТИКА	246
1.14.6.ИСТОРИЈА	247
1.14.7.БИОЛОГИЈА	248
1.14.8.ГЕОГРАФИЈА	250
1.15.ДОДАТНА НАСТАВА	251

1.15.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	251
1.15.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	253
1.15.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	264
1.15.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	267
1.15.5.МАТЕМАТИКА	272
1.15.6.ИСТОРИЈА	273
1.15.7.БИОЛОГИЈА	275
1.15.8.ГЕОГРАФИЈА	276
2.ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	278
2.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	278
2.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	285
2.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	309
2.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	312
2.5.ИСТОРИЈА	322
2.6.ГЕОГРАФИЈА.....	327
2.7.ФИЗИКА	345
2.8.МАТЕМАТИКА.....	351
2.9.БИОЛОГИЈА.....	361
2.10. ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	369
2.10.ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	374
2.11.ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	381
2.12.ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	386
ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК.....	386
2.12.1.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	386
2.12.2.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	411
2.12.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	457
2.12.3.ВЕРСКА НАСТАВА	460
2.13.СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	465
2.13.1.ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	465
2.13.2.МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ	468
2.13.3.ЦРТАЊЕ, ВАЉЕ, СЛИКАЊЕ	473
2.14.ДОПУНСКА НАСТАВА	474
2.14.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	474
2.14.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	476
2.14.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	484

2.14.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	489
2.14.5.МАТЕМАТИКА	495
2.14.6.ИСТОРИЈА	496
2.14.7.БИОЛОГИЈА	496
2.14.8.ГЕОГРАФИЈА	498
2.14.9.ФИЗИКА	499
2.15.ДОДАТНА НАСТАВА	500
2.15.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	500
2.15.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	502
2.15.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	514
2.15.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	518
2.15.5.МАТЕМАТИКА	523
2.15.6.ИСТОРИЈА	524
2.15.7.БИОЛОГИЈА	525
2.15.8.ГЕОГРАФИЈА	527
2.15.9.ФИЗИКА	529
3.ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	531
3.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	531
3.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	542
3.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	567
3.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	569
3.5.ИСТОРИЈА	581
3.6.ГЕОГРАФИЈА.....	589
3.7.ФИЗИКА	612
3.8.МАТЕМАТИКА.....	622
3.9.БИОЛОГИЈА.....	630
3.10.ХЕМИЈА	640
3.11.ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	656
3.12.ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	666
3.13.ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	677
3.14.ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	681
ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК.....	681
3.14.1.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	681
3.14.2.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	718
3.14.3. ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	751

3.14.3.ВЕРСКА НАСТАВА	753
3.15.СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	758
3.15.1.МОЈА ЖИВОТНА СРЕДИНА	758
3.15.2.УМЕТНОСТ	765
3.15.3.ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ	767
3.16.ДОПУНСКА НАСТАВА	768
3.16.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	768
3.16.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	770
3.16.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	779
3.16.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	787
3.16.5.МАТЕМАТИКА	793
3.16.6.ИСТОРИЈА	794
3.16.7.БИОЛОГИЈА	795
3.16.8.ГЕОГРАФИЈА	797
3.16.9.ФИЗИКА	799
3.16.10.ХЕМИЈА	802
3.17.ДОДАТНА НАСТАВА	804
3.17.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	804
3.17.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	806
3.17.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	815
3.17.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	822
3.17.5.МАТЕМАТИКА	829
3.17.6.ИСТОРИЈА	830
3.17.7.БИОЛОГИЈА	833
3.17.8.ГЕОГРАФИЈА	835
3.17.9.ФИЗИКА	843
3.17.10.ХЕМИЈА	848
4.ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	850
4.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	850
4.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	860
4.3.ЛИКОВНА КУЛТУРА.....	887
4.4.МУЗИЧКА КУЛТУРА.....	889
4.5. ИСТОРИЈА	896
4.5.ГЕОГРАФИЈА.....	902
4.6.ФИЗИКА	919
4.7.МАТЕМАТИКА.....	929

4.8.БИОЛОГИЈА.....	937
4.9.ХЕМИЈА.....	953
4.10.ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА	980
4.11.ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	990
4.12.ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	1001
4.13.ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1005
ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК.....	1005
4.13.1.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	1005
4.13.2.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	1028
4.13.3.ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	1055
4.13.4.ВЕРСКА НАСТАВА	1058
4.14.СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ	1062
4.14.1.ДОМАЋИНСТВО	1062
4.14.2.ФИЛОЗОФИЈА СА ДЕЦОМ	1066
4.14.3.ПРЕДУЗЕТНИШТВО	1068
4.15.ДОПУНСКА НАСТАВА	1075
4.15.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	1075
4.15.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	1077
4.15.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	1084
4.15.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	1092
4.15.5.МАТЕМАТИКА	1098
4.15.6.ИСТОРИЈА	1099
4.15.7.БИОЛОГИЈА	1100
4.15.8.ГЕОГРАФИЈА	1101
4.15.9.ФИЗИКА	1102
4.15.10.ХЕМИЈА	1105
4.16.ДОДАТНА НАСТАВА	1107
4.16.1.СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ	1107
4.16.2.ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	1110
4.16.3.НЕМАЧКИ ЈЕЗИК	1119
4.16.4.ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	1127
4.16.5.МАТЕМАТИКА	1134
4.16.6.ИСТОРИЈА	1134
4.16.7.БИОЛОГИЈА	1137
4.16.8.ГЕОГРАФИЈА	1139
4.16.9.ФИЗИКА	1142

